

စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ

မန်းတောင်ရိပ်ခို

ကြည်ညိုလေးစား ဆရာများ
လက်တွဲလုပ်ဖော် ရဲဘော်များ
မောင်စွမ်းရည်

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

မန်းတောင်ရိပ်ခို
ကြည်ညိုလေးစားဆရာများ
လက်တွဲလုပ်ဖော် ရဲဘော်များ
မောင်စွမ်းရည်

မန်းတောင်စိုက်ဖို့ ကြည်ညိုလေးစားဆရာများ လက်တွဲလုပ်ဖော် ရဲဘော်များ မောင်စွမ်းရည်
ဖျက်ဆုံးပန်းချီ - တော်တီဆွ
စာမျက်နှာ ၂၇၁ မျက်နှာ၊ ၁၃ စင်တီ x ၂၀ .၅ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်ဦး စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း၊
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ခင်မာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ ပရိသိုလ်လမ်း၊ ရန်ကင်း၊
၂၀၂၁ ဇန်နဝါရီလ၊ ပထမအကြိမ်၊ ဒုင်္ဂါနေ့ ၅၀၀

ရောင်းစား ၄ ၀ ၀ ၀ ကျပ်

မာတိကာ

- မောင်စွမ်းရည်ရေးတဲ့ စာပါးလတ်ပါးပြည့် [မောင်သစ်လွင်(လူထု)၏ အမှာစာ]	က
၁။ ဘယ်သူကြိုက်ကြိုက် မကြိုက်ကြိုက် မှန်တာကိုသာ ရေးမယ်ဆိုတဲ့ သတင်းစာဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း	၁
၂။ ရွှေမန်းသားစာရေးဆရာကြီး မြမျိုးလွင်	၆
၃။ အမေလူထု ဒေါ်အမာမွေးနေသို့...	၁၁
၄။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့အမေ ဘဝတစ်ပါးပြောင်းသွား ကွယ်လွန်ခဲ့ပေမဲ့	၁၆
၅။ သတင်းစာဆရာ၊ ပုံပြင်ဆရာကြီး လူထုဦးလှ	၂၁
၆။ ပုံပြင်ဆရာကြီး ပုံပြောဆရာကြီး လူထုဦးလှ	၂၇
၇။ ပန်းချီဆရာ ကာတွန်းဆရာ ထွန်းလှိုင်	၃၃
၈။ မြန်မာ့ရိုးရာ ဒီဇိုင်းပညာရှင် ဦးအေးမြင့်	၃၉
၉။ သူငယ်ချင်း မောင်သာနိုး	၄၇
၁၀။ တစ်သက်တာစာပေဆုရှင် သူငယ်ချင်း မောင်သာနိုး	၅၅
၁၁။ ကဗျာဆရာ မောင်သိင်္ဂါ	၆၄
၁၂။ ဝတ္ထုရေးဆရာ မောင်သာရ	၇၁
၁၃။ မန်းတက္ကသိုလ် ကဗျာဆရာတစ်ဦး တက္ကသိုလ်မောင်ထွန်းဝေ (၁၉၃၃- ၂၀၁၈)	၈၇
၁၄။ ကိုအုံကြီး၊ ကိုတင်မိုးနဲ့ ဝင်းဖေသုံးယောက်	၉၄
၁၅။ တင်မိုး၊ မောင်စွမ်းရည်နဲ့ ကိုညိုကြီး	၁၀၀
၁၆။ ပန်းရည်ဘဏ်တိုက်ဆောက်သူ	၁၀၄
၁၇။ သူ့ကိုပြန်ပို့လိုက်ပါပြီ	၁၀၈

၁၈။	တက္ကသိုလ်ဝင်း ခေါ် ကိုဝင်းမောင်	၁၁၂
၁၉။	သူငယ်ချင်း ကဗျာဆရာ ညွန့်အေး(အင်းဝ)	၁၁၉
၂၀။	သူငယ်ချင်း ဇော်ဇော်အောင်ရေ မင်းသွားနှင့်တော့နော်	၁၂၄
၂၁။	ကဗျာညီလေး မောင်စန်းသော် ခွဲစိတ်ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာခင်မောင်ရီ	၁၂၆
၂၂။	ဆရာဝန် ကဗျာဆရာ မောင်စန်းသော်	၁၃၁
၂၃။	ယနေ့တိုင် မမေ့နိုင်တဲ့ အမှတ်တရတစ်ခု	၁၃၉
၂၄။	သူငယ်ချင်း ပင်းယမွှေး	၁၄၄
၂၅။	ကမ္ဘာလှည့်ပြီး ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်တဲ့ ချစ်ဦးညို	၁၅၀
၂၆။	မင်းသစ် အလွမ်းစာ	၁၅၆
၂၇။	ဟံသာဝတီ ဦးဝင်းတင် သူ ဘာစာအုပ်တွေ ကြိုက်သလဲ	၁၆၂
၂၈။	သမိုင်းလူသား ကျွန်တော်တို့ဆရာ ဒေါက်တာသန်းထွန်း တပည့်ရဲဘော် မောင်စွမ်းရည်	၁၆၇
၂၉။	သမိုင်းပါရဂူ ဒေါက်တာသန်းထွန်း	၁၈၄
၃၀။	ဒေါက်တာသန်းထွန်းနဲ့ ပါရဂူဘွဲ့	၁၉၃
၃၁။	မန္တလေးသတင်းစာဆရာ ဦးကြည်မြ	၁၉၈
၃၂။	ခရစ်ယာန် သာသနာပိုင်ချုပ် သူငယ်ချင်း ကဗျာဆရာ မောင်ပေါက်စည်	၂၀၃
၃၃။	သတ္တိကောင်းတဲ့ သတင်းစာဆရာ လူထုစိန်ဝင်း	၂၀၉
၃၄။	သူငယ်ချင်းကဗျာဆရာ ကြည်အောင်	၂၁၅
၃၅။	သာမန်ပြည်သူတွေကြားက တော်ဘုရားလေး ဦးအောင်ဇေ	၂၂၄
၃၆။	တောင်သူလယ်သမား ပါမောက္ခ ဆလိုင်းထွန်းသန်း	၂၃၀
၃၇။	မြေလတ်မိခင် ရဲမေ ဒေါ်မြရီ	၂၄၁
၃၈။	ကြိုရ ဆုံရ ဗိုလ်သော်က	၂၄၈
၃၉။	လွယ်အိတ်တစ်လုံးနဲ့ ရွာလည်သူ မောင်မိုးသူ	၂၅၆
၄၀။	သူငယ်ချင်း မောင်သိန်းနိုင်	၂၆၃

မောင်စွမ်းရည်ရေးတဲ့ စာပါးလုတ်ပါးပြည့်

အခု နိုင်ဘာလထဲ မောင်စွမ်းရည်က ကျွန်တော့်ဆီ သူ ရေးတဲ့ စာမူ
ကြမ်းကြီး ပို့လိုက်တယ်။

ဖတ်ကြည့်။

ခံစားချက် သုံးသပ်ချက် ရေးကြည့်တဲ့။

ဖတ်ပါတယ်။

မောင်စွမ်းရည်ရေး... ရေးလိုက်တာများ

ပါးလုတ်ပါးပြည့်ကြီးပါလား။ စာတ်အိမ်က အကြီးကြီး၊ အကျယ်ကြီး။
စာတ်ဆောင်တွေကလည်း များလှချည့်။ အကြီး အငယ် လူရွယ်လူလတ်
ဦးရေ ၂၀၀ ကျော်ကြီးများတောင်။

နာမည်က မန်းတောင်ရိပ်ခို

ကြည်ညိုလေးစား ဆရာများ

လက်တွဲလုပ်ဖော် ရဲဘော်များ တဲ့။

ဖတ်ကြည့်ပါတယ်။ အရေးအသားက ကောင်းလိုက်တာ ရသစုံလှိုင်း
တွေ ထသွားတာပဲ။ ရေးတဲ့အကြောင်းအရာက နိုင်ငံရေး၊ သမိုင်း၊ ယဉ်ကျေး
မှု၊ စာပေ။ ဝေနေအောင် ရေးလိုက်တာ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီဘဝကနေ စစ်အစိုးရ
ဒီဘက်ခေတ်အထိ။ အတုယူဖွယ်၊ မှတ်သားဖွယ်၊ အားတက်ဖွယ်၊ ကြေကွဲ
ဖွယ်၊ စာနာဖွယ် စုံလို့။ ဒီနေရာမှာ ဟံသာဝတီ ဦးဝင်းတင် သုံးခဲ့တဲ့စကားကို

ယူသုံးရရင် “တိုက်ပွဲဝင်သင့်ရင် ဝင်ရမယ်ဆိုတာကို ဒီစာအုပ်က အကူအညီ ပေးပါတယ်” လို့ ပြောချင်တယ်။

သတင်းစာအယ်ဒီတာစားပွဲက စကားလုံးတွေနဲ့ ပြောရရင် မျက်နှာဖုံး သတင်း၊ ပြည်တွင်းရေးရာ၊ နိုင်ငံတကာရေးရာ၊ ခေါင်းကြီး၊ ဆောင်းပါး၊ ပုဒ်ရည်၊ ပုဒ်တို၊ ပြည်သူ့ရှုထောင့်၊ ပြည်သူ့အဘော် စုံလို့။ အဲဒါ သူ့စာတွေ ပေါ့။ ဒေါ်ဒေါ် (လူထုဒေါ်အမာ)က သူ့ကိုယ်သူ သတင်းစာဆရာလို့ မပြောဘူး။ သတင်းစာအလုပ်သမားတဲ့။ ဒေါ်ဒေါ်ရေးတဲ့စာအုပ်တွေမှာ ရှာကြည့်ပါ။

အခု သတင်းစာအလုပ်သမားတစ်ယောက် ဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော်က ဦးလေးနဲ့ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့သား လူထုတိုက်ထွက် စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ မောင်စွမ်းရည်ရဲ့ စာမူတစ်ထပ်ကြီးကို ဖတ်ပြီးသကာလ ဒီလိုတင်ပြလိုက်ပါတယ်။

စာပျက်နာပေါ်က တွေ့ရှိချက်များ

ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း

ရွှေဥဒေါင်း

ပီမိုးနင်း

ဦးထွန်းဖေ

မြမျိုးလွင်

ကျောက်စာဝန် ဦးမြ

စစ်ကိုင်းဦးဘိုးသင်း

ရွှေကိုင်းသား (ဦးသောဘိတ၊ ထွန်းလှိုင်)

လူထုဒေါ်အမာ (ခင်လဝင်း၊ မြမဉ္ဇူ)

အမ်အေဒေါ်အုန်း

မာလာ

လူထုဦးလှ (ကြီးပွားရေးဦးလှ)

မောင်သာနိုး

မောင်မိုးသူ

တင်မိုး (မောင်ဘဂျမ်း၊ ကိုရင်ဂျမ်း၊ ကန်မြန်နန်းမြင့်နွယ်)

ကြည်အောင် (ကြည်လင်) (အင်းဝအောင်ဆွေ)

မောင်သာရ

ဝင်းဖေ

ပေါ်ဦးသက်

ရွှေပြည်ဦးဘတင်

ကိုအောင်ဆန်း

ကိုဗဟိန်း

ဦးရာဇတ်

မဟာဆွေ

ဇေယျာမောင်

ဦးဘကွန်း (ညိုချော)

ဦးလူဖေဝင်း

ရတနာပုံလှိုင်ခင်အေး (ထွန်းလှိုင်၊ ရွှေကိုင်းသား)

ဦးဝင်းတင်

ကာတွန်းဝင်းအောင်

ဦးဘဂျမ်း

ပုပ္ဖား ဦးကျော်ရင် (ဦးကောဝိဒ)

ဦးအေးမြင့် (မြန်မာ့ရိုးရာဒီဇိုင်းပညာရှင်)

ဦးကြွယ်လေး

ဘဏ်ဦးခင်မောင်

ပျဉ်းမနားဦးလှ

ဦးနု

ဦးသန့်

ဗိုလ်နေဝင်း

ဒေါ်ခင်မေသန်း

ဗိုလ်ခင်ညွန့်

ဦးမောင်မောင်တင် (မဟာဝိဇ္ဇာ)

စန်းသော်တာ (ကိုသန်းညွန့်စာအုပ်ဆိုင်)

အရိုင်း (ရွှေမန်းအညာမြေ)

တမ္ပဝတီမောင်ငွေစန်း

ရွှေဘိုတူးမာ

မောင်သီလာ

သလ္လာမောင်သင်းရီ(ဇော်ဇော်အောင်)

မုံရွာဝင်းဖေ

ရေဦးမြင့်မောင်

မောင်မျက်သျှင်

၇၇၆

နနရည်(အင်းဝ)

နန်းတော်ရှေ့ဝင်းဝင်းမြင့်

မဝင့်(မြစ်ငယ်)

ညီပုလေး

အောင်မြင့်ဦး

နယဉ်

ငွေတာရီ

ဒွယ်(စစ်တွေ)

ကျော်ရင်မြင့်

သိုက်ထွန်းသက်

နေထွတ်

မြကေတု

သစ်ရာကောက် မောင်တင်စိုး

ဒေါက်တာခင်မောင်ညွန့်

ကိုအံ့ကြီး

မာမာအေး

ကဗျာဆရာကိုသက်

ကျောက်ဆည်ဝင်းဖေ

ဒေါက်တာဝင်စတန်ခင်

ကိုအေးကျော်(ကန်မြို့)

ချစ်ဦးညို

လင်းခေးလှလင်

ဇော်သလ္လာ

မောင်ဖြူ

ရွှေမန်းရီရီ

အမာစိန်

ခွဲ.ခွဲ.စန်း

လေဘာတီမမြရင်

မောင်နီသင်း

ဦးဘကောင်း

သန်းထွတ်

သိပ္ပံမှူးတင်

ဒေါင်းနွယ်ဆွေ

မောင်စန်းသော်

ခင်သစ်နှင်း

ကသာညွန့်စေ

ကြည်အေး

မျိုးမြင့်ဆွေ

စိန်ဗေဒါ

စိန်လှမောင်

ရွှေနန်းတင်

အံ့မောင်

ထွန်းဦး

ခင်စုလှိုင် (ကေသီလှိုင်)

ဒဂုန်ခင်ခင်လေး

ချစ်ဦးညို

မြတ်လေး

ဗိုလ်ကလေးတင့်အောင်
 နန်းတော်ရှေ့ ဆရာတင်
 သဟာယဆရာတင်
 ပိုင်အမ်ဘီသခင်တင်
 ရွှေတိုင်ညွန့်
 ကိုစောညိုနိုး
 ကိုနေဝင်း
 ခင်ဝမ်း
 ဝင်းမင်းထွေး
 မင်းသစ် (ဘိုင်အိုမင်းသစ်)
 ရှယ်လီထွား
 ခက်သီ
 ရေဦးမြင့်မောင်
 ခက်မာ
 စုထား
 ရာသက်ပန်(တောင်ငူဆောင်)
 မောင်သင်းခိုင်(ပျဉ်းမနား)
 မင်းယုဝေ
 မောင်နှစ်သိမ့်
 ဟံသာဝတီဦးဝင်းတင်(ပေါ်သစ်)
 အောင်တိတ်
 တွတ်တွတ်
 ပေါ်သိမ်း
 မောင်ဝန်ဇင်း
 ငွေဥဒေါင်း (ဦးကြီးမောင်)
 တိုက်စိုး
 နတ်နွယ်
 မင်းမော်

ဣာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်
 အောင်ဗလ
 စိန်ခင်မောင်ရီ
 မင်းသူ(သတင်းထောက်)
 မောင်ခိုင်မာ
 ညာဏ
 ဇဝန
 မောင်ထင်
 ဦးတင့်ဆွေ
 သိပ္ပံမောင်ဝ
 ဦးသန့်
 ဦးမျိုးမင်း
 သူရိယကန္တီ
 ကိုအောင်ဆန်း
 ကိုအောင်ကျော်
 သခင်ဇင်
 သခင်အုန်းမြင့်
 လေထီးဦးကျော်ရင်
 ဦးသန်းတင့်
 ရေစကြို ကိုညွန့်အောင်
 ကိုမြသန်း(မြသန်းတင့်)
 ဗိုလ်မှူးဗထူး
 ကွန်သာယာ
 ကိုဇော်ဝင်း
 ကိုစောလွင် (ကိုတောလူ)
 တိုးလှ
 မောင်နေန္ဒယ်
 လင်းယုန်နီ

သူရိယဦးသန်းမောင်
 ကိုကိုကြီး
 ဦးလှရွှေ
 သိန်းသန်းထွန်း
 ဦးသော်ကောင်း
 ဒေါ်နီနီမြင့်
 မောင်ထွန်းနွယ်
 ဆရာပုံ
 ဆရာမြို့
 ကြည်မြ
 နှင်းဦး
 ကိုဌေးမြိုင် (ဒဂုန်တာရာ)
 ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်မောင်
 ဆန်းထွန်း(မန်းတက္ကသိုလ်)
 စောလူ(စောထွန်း)
 ခင်မျိုးချစ်
 ဦးရွှေသွင်
 မာမာအေး
 မောင်ပေါက်စည်
 ယဉ်မင်းပိုက်
 လူထုစိန်ဝင်း (ဝင်းဇော်)
 စိုးဝင်းမောင်
 မြင်းခြံအောင်သူ
 ဇေယျ
 ဖိုးသံချောင်း

ဖောင်စွမ်းညှိရဲ့ စာနဲ့ ဖောင်သစ်လွင်ရဲ့ ရင်တွင်းစကား

ဦးအေးမြင့်ကို ကျွန်တော်တို့ စသိတာက ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေ ကျောင်းသားဘဝမှာပေါ့။ မန္တလေးဈေးချိုတော် 'အေရုံ' ရဲ့အနောက်ဘက် (မွေ့ ရာတန်း အပြင်ဘက်) မှာ စန်းသော်တာ စာအုပ်ဆိုင်ကလေးရှိတယ်။ ဈေးချိုတော် တောင်ဘက်တန်းမှာ တော့ အမျိုးသားစာအုပ်ဆိုင်နဲ့ မိုးဦးပန်းစာအုပ်တိုက် ရှိတယ်။ 'မိုးဦးပန်း' စာအုပ်တိုက်က ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် မဟုတ်ပေမဲ့ မောင်မိုးသူရဲ့ဆိုင်လေး။ အဲဒီနေရာတွေက စာရေးဆရာ၊ ပန်းချီ ဆရာ၊ ဂီတဆရာတို့ရဲ့ ဆုံရပ်ပါ။ စာအုပ်ဆိုင်မှာ မတ်တတ်နေ ကြရတာ ကြာသွားရင်၊ လူတွေလည်းစုံရင် မွေ့ ရာတန်းကြားထဲ က 'ကျော်လှိုင်ကဖေး' ဆိုတဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်လေးမှာ တမေ့ တမော ထိုင်လေ့ရှိကြတယ်။

စန်းသော်တာ စာအုပ်ဆိုင်ကို သတိရတယ်၊ လွမ်းတယ်။ တစ်ချိန်က ကျွန်တော်တို့ လူငယ်စာပေသမားတွေရဲ့ ဆုံရပ်ပါ။ တိုက်ဆိုင်လိုက်တာ။ ၁၈-၁၁-၂၀၁၉ နေ့က မန္တလေးမှာ မောင်မိုးသူ တွေ့ဆုံပွဲလုပ်တော့ ကိုသန်း ညွန့် ဇနီးနဲ့ သမီး လာလို့ အလွမ်းစကား ပြောဖြစ်သေးတယ်။

ဒါကြောင့် မန်းတက္ကသိုလ် စာပေလှုပ်ရှားမှုမှာ ၁၉၅၆-၁၉၆၆ ခုနှစ် ဆယ်နှစ်တာကာလလောက်ဟာ စည်ကားမြိုင်ဆိုင် မှုအရှိဆုံး ဖြစ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ဆယ်စုနှစ်ကာလတစ်ခုအတွင်း မန်းတက္ကသိုလ်မှာ (၁) မန္တလေး သီးခြားတက္ကသိုလ် အကြံပွဲတော်၊ (၂) မန်းရာပြည့် ပွဲတော်၊ (၃) တက္ကသိုလ် ကောလိပ်ကျောင်းပေါင်းစုံ အားကစားနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုပွဲတော်တွေနဲ့လည်း ပေါင်းဆုံမိခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီပွဲတော်တွေမှာ တက္ကသိုလ်ကောလိပ်ကျောင်းသားတွေရဲ့ စာပေ ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာရပ်များနဲ့ အားကစားဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှု တွေဟာ တက်ကြွမြိုင်ဆိုင်မှုရှိပြီး မိတ်ဆွေဖြစ်ရေး ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးမှာလည်း အထူး တိုးတက်ခဲ့ပါတယ်။ တကသများ လှုပ်ရှားမှု ဒီရေမြင့်သစ်ပါပဲ။

‘သမဂ္ဂတည်တံ့ချင် ယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်း အစဉ်
မိတ်ဆွေဖြစ်ရေးလည်း တို့အင်္ဂါပင်
ငြိမ်းချမ်းရေးတော့ အချစ်ဆုံးသာပင်’ ဆိုတဲ့
သီချင်းလေးတစ်ပုဒ်ကို တူညီသီဆိုခဲ့ကြတာလည်း သတိရပါ
တယ်။

ကျွန်တော်တို့က သတင်းသမားလေ။ သတင်းစာမျက်နှာပေါ် မပြတ်
မလပ် တင်ပေးခဲ့တာပေါ့။ ဒါ ကိုယ့်တာဝန်ပဲ။

ခုအခါ ကျန်းမာရေးမကောင်းပေမဲ့ သူ့စာအုပ်တွေ ဆက်
လက် ထွက်နေတာ ဝမ်းသာရပါတယ်။ သူ့ဇနီးနဲ့ သူ့တူမတွေ
က ကူညီပေးနေပုံ ရပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် သူများ
တကာ လုပ်နိုင်ခဲ့တဲ့ စာပေလောကတာဝန်တွေကို ထမ်းဆောင်
နေတဲ့ ကျွန်တော်တို့ သူငယ်ချင်းအတွက် ကျွန်တော်တို့ ဂုဏ်ယူ
မဆုံးပါ။ မြန်မာစာပေလောကရဲ့ အဓိကလိုအပ်ချက်တွေ
ယုတ်စွအဆုံး သူငယ်ချင်းတွေရဲ့ အဓိကလိုအပ်ချက်တွေကို
ပါရမီဖြည့်ပေးနေတာလို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ သူငယ်ချင်း
မောင်သာနိုး ကျန်းကျန်းမာမာနဲ့ အသက်ရာကျော်ရှည်ပါစေ။

ဟိုးနှစ်တွေကတည်းက စာနယ်ဇင်းလောကမှာ အတူလှုပ်ရှားခဲ့ကြတာ
ပဲ။ ဝင်ထွက်သွားလာခဲ့တာပဲ။ နတ်ရွယ်က “မောင်သာနိုး၊ တက္ကသိုလ်ဝင်း၊
မောင်သစ်လွင်(လူထု) နဲ့ မိမိတို့ဟာ လူထုတိုက်ထွက်တွေပဲ” လို့ မိုးဝေမှာ
ရေးခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် ‘ရွှေဝတ်ရည်မဂ္ဂဇင်း’ ကိုင်လို့ သူ့ဆီတောင်းတော့
သူ ရေးပေးတယ်။ အထက်ဗမာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်းဝင်တွေလေ။
ကျန်းမာပြီး အသက်ရှည်စေချင်တယ်။ ဒီအတိုင်း ဆုတောင်းတယ်။

ကိုသာနိုးရေး... ကျွန်တော် မမေ့နိုင်တာကလေးတစ်ခု ရှိသေးတယ်။
ဗိုလ်နေဝင်းက ကျွန်တော်တို့ အထက်ဗမာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်းကို
ဖိတ်လို့ ဦးလေးတို့ ခေါင်းဆောင်ပြီး ကျွန်တော်တို့ လူငယ်စာရေးဆရာတွေ
ပါ တက်ကြတဲ့ အခမ်းအနားတစ်ခု မန္တလေးနန်းတွင်း နန်းတော်အုတ်ခုံပေါ်
မှာ ကျင်းပတယ်။

ဦးလေးတို့လူကြီးတွေက ရှေ့တန်းက၊ ကျွန်တော်တို့လူငယ်တွေ

ဆောင်ရွမ်းရည်၊ ကိုသာနိုး၊ မောင်သိန်းနိုင်တို့က နောက်တန်းက ကုလားထိုင်
 ဆွဲနဲ့ ထိုင်လို့။ ဗိုလ်နေဝင်းက နှုတ်ဆက်ဖို့ထွက်လာ၊ လူက မူးနေပြီ၊
 သိုင်ထိုးယိုင်ထိုးနဲ့။ မလဲအောင် စစ်ဗိုလ်တစ်ဦးက သူ့ကို ထိန်းနေရတယ်။
 ဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့လည်း ယစ်နေပြီ။ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေက
 ဆာစောပိုင်းက ဘုတ်တလုတ်ကန်ပတ်လည်မှာ ဖွင့်ထားတဲ့ အရက်ဆိုင်
 တလေးတွေမှာ သောက်ခဲ့ပြီ။ ဗိုလ်နေဝင်း တစ်ချက်ယိုင်လိုက် ကျွန်တော်တို့
 က 'ဝူး' တစ်ချက် အော်လိုက် လုပ်ကြတာ။

ဗိုလ်နေဝင်း လဲမလိုယိုင်လိုက် ကျွန်တော်တို့ လူငယ်စာရေးဆရာတွေ
 က 'ဝူး-ဟေး-ဝါး' အော်လိုက်ကြ။ ဒီအထဲမှာ အသံအကျယ်ဆုံးနဲ့ တအား
 အအော်ဆုံးက ကိုသာနိုးပါပဲ။ အော်လိုက်ကြ ဟားတိုက်လိုက်ကြ။ ရင်ထဲက
 အသံ အပြင်လျှံထွက်။ သတိရတယ် ကိုသာနိုးရေး။

မဆလ စစ်အစိုးရလက်ထက်မှာ ဆရာတွေ ပြန်မပြောဝံ့လို့
 မတော်မတည့် လုပ်နေကြရတဲ့ကိစ္စတစ်ခု ရှိပါသေးတယ်။ ပါတီ
 ကောင်စီခေတ်မှာပေါ့။ ဆရာတွေကို ကျောင်းလုံခြုံရေးအတွက်
 ဂိတ်ပေါက်တွေကစ ကင်းစောင့်ဖို့ အလှည့်ကျ တာဝန်ယူရတဲ့
 ကိစ္စ။... စစ်တပ်က နေရာတကာ လိုက်ပြီး အာဏာပြနေတာပါ။
 ဆရာကတော့ "ဆရာဆိုတာ စာဖတ်ရတယ်၊ လေ့လာရတယ်၊
 သုတေသနလုပ်ရတယ်။ ကင်းစောင့်တာ ဆရာအလုပ် မဟုတ်
 ဘူး" လို့ ပြန်ပြောဖူးသတဲ့။ ဆရာတွေကို ကင်းစောင့်ရတဲ့ တာဝန်
 မပေးတော့တာတော့ သတိထားလိုက်မိပါတယ်။...

ဆရာနဲ့ ဟောပြောပွဲတွေ အတူသွားဖူးတယ်။ ဆရာက သူ စိတ်မဝင်
 စားရင် ဟောပြောပွဲစားပွဲပေါ် ခေါင်းတင်ပြီး အိပ်နေတော့တာပဲ။ လူထုတိုက်
 ဝင်ထွက်နေတာ၊ ကျွန်တော်နဲ့ တရင်းတနီး ရှိလှတယ်။ ဒီနေ့တွေ နောက်နေ့
 ဆုံးဆိုတော့ ဟိုက်ခနဲ ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။

ကျွန်တော်တို့ အထက်ဗမာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်းက
 စစ်အစိုးရလက်ထက်မှာ နှစ်စဉ် စာဆိုတော်နေ့တိုင်း စာဆိုတော်
 ကြီးများ ကန်တော့ပွဲနဲ့အတူ စာပေဟောပြောပွဲနဲ့ စာတမ်းဖတ်ပွဲ
 များ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ပြီးရင် စာတမ်းပေါင်းချုပ်စာအုပ်

ထုတ်ပါတယ်။ တစ်နှစ်တစ်အုပ် ထုတ်သွားတာ ဗိုလ်နေဝင်း စစ်အစိုးရက အသင်းကိုလည်းဖျက်၊ စာတမ်းဖတ်ပွဲတွေကို ပိတ်လိုက်တော့မှ ရပ်သွားခဲ့ပါတယ်။ စာတမ်းပေါင်းချုပ် စာအုပ် တွေကတော့ ၁၀ အုပ်လောက် အဖတ်တင်တယ်ဆိုတော့ အခု အခါမှာ သမိုင်းနဲ့ မြန်မာစာ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့၊ ပါရဂူဘွဲ့ စာတမ်း တွေအတွက် ကိုးကား မှီငြမ်းပြုစရာ စာအုပ်တွေ ဖြစ်နေပါတယ်။

ဟံသာဝတီသတင်းစာ မန္တလေးမှာထုတ်တော့ အယ်ဒီတာချုပ် ဦးဝင်းတင်က 'စနေစာပေပိုင်း' ဆိုပြီး စာတမ်းဖတ်ပွဲတွေ ကြိုးစားလုပ်လိုက် သေးတယ်။ ဗိုလ်နေဝင်း စစ်အစိုးရကပဲ ဟံသာဝတီသတင်းစာပါ ပိတ်ပစ် လိုက်ပါရောလား။ ဦးဝင်းတင်က သက်သေလိုက်အစစ်ခံပါဦးဆိုလို့ ကျွန်တော် အစစ်ခံခဲ့ရသေးတယ်။

လူထုဦးလှ၊ ဒေါက်တာသန်းထွန်း၊ ပါမောက္ခချုပ် ဦးကျော် ရင်၊ ကျောက်စာဝန် ဦးမြ၊ ရွှေကိုင်းသား ဦးသောဘိတ၊ ဦးမောင် မောင်တင်တို့ဟာ သုတေသီလောက၊ ပညာရှင်လောကမှာ ထိပ် တန်းပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေပါ။ သူတို့တစ်တွေဟာ အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း စာတမ်းဖတ်ပွဲတွေကို ဗဟိုပြုပြီး စည်းလုံး မိကြပါတယ်။ အထူးသဖြင့် လူထုဦးလှ၊ ဦးကျော်ရင်၊ ဒေါက်တာ သန်းထွန်းတို့အတွဲပါ။... သူတို့ ဆုံကြတဲ့ကာလမှာ... စာပေကိစ္စ နဲ့ လူငယ်တွေ စုစည်းမိတဲ့ကိစ္စကိုပဲ ဝမ်းသာအားရ အားပေးဖို့ စိတ်အားထက်သန်ခဲ့ကြပါတယ်။ 'ရဲသုံးဖော်' လို့ခေါ်ရင် မယဉ် ကျေးရာကျမလား မဆိုနိုင်ပါ။ အထူးသဖြင့် ဟိုးလေးတကျော် ဖြစ်တာက 'ဆင်သွားမှု' လို့ နာမည်ကြီးခဲ့တဲ့ စကားပြောသလို ရေးသားခြင်းကိစ္စပါပဲ။ 'ခေတ်ပေါ် မြန်မာစာအရေးအသားသစ်' အဖြစ်နဲ့ မောင်သာနိုးက လေ့လာရေးသား ဖတ်ကြားခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၆၅ မှာပါ။

ကျေးဇူးကြီးတဲ့ ဆရာတွေပါ။ 'ရဲသုံးဖော်' ခေါ်လို့ရတာပေါ့။ လူငယ် တွေ စည်းလုံးမှုက မှတ်တမ်းပဲ။

အောင်ဗလ အမည်ခံ သတင်းစာဆရာကြီး ကြေးမုံ

ဦးသောင်းက လူထုဒေါ်အမာနဲ့ လူထုစိန်ဝင်းတို့ရဲ့ စကားတွေ ကြားရ၊ စာတွေဖတ်ရပြီး သတ္တိကောင်းတဲ့ သတင်းစာဆရာကြီး များအဖြစ် ဂုဏ်ပြုချီးကျူးတဲ့ ဆောင်းပါးတစ်စောင် ရေးလိုက် တာကို ဖတ်ရပါတယ်။

အင်န်အယ်လ်ဒီက နအဖ ကို တရားမဝင်တဲ့အဖြစ်က တရားဝင် ကြားဖြတ်အစိုးရအဖြစ်နဲ့ အသိအမှတ်ပြုပေးမယ်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ညှိနှိုင်းရအောင်လို့ ကမ်းလှမ်းပါတယ်။

ဒီလို လူကြီးလူကောင်းနည်းနဲ့ လမ်းဖွင့်တာကို နအဖက (သေနတ်ခါးထိုး ဓားမိုးအစိုးရက) ပယ်ချင်ငြင်းဆိုလိုက်တဲ့အခါ သတင်းဌာနတွေက လမ်းပိတ်သွားပြီ၊ ဘာလုပ်ကြမလဲလို့ နိုင်ငံ ရေးသမားကြီးတွေနဲ့ သတင်းစာဆရာကြီးတွေကို တယ်လီဖုန်းနဲ့ တွေ့ဆုံမေးမြန်းပါတယ်။ လူထုဒေါ်အမာက ဒီလိုဆိုရင် လူထု က လူထုနည်းနဲ့ အုံကြွတောင်းဆိုကြဖို့ပဲ ရှိတော့တယ်လို့ ဖြေ တယ်။

လူထုစိန်ဝင်းကတော့ အင်္ဂလိပ်လို ဆောင်းပါးတစ်စောင် ရေးပြီး ပြည်ပ အင်္ဂလိပ်သတင်းစာစောင်ထဲမှာ ထည့်တယ်။ လူတွေက ဆက်သည်းမခံနိုင်ကြတော့ရင် အုံကြွပေါက်ကွဲလာ လိမ့်မယ်လို့ သတိပေးပြီး ကုလသမဂ္ဂအနေနဲ့လည်း ကမ္ဘော ဒီးယားမှာလုပ်သလို စစ်အစိုးရကို ကုလသမဂ္ဂကနေ ဖယ်ထုတ် အရေးယူပါတော့လားလို့ အကြံပေးတယ်။

အဲဒါတွေကို သဘောကျပြီး ပြည်တွင်းကနေ အခုလို ပြော ကြားတာတွေကို ပြည်ပရောက် သတင်းစာဆရာကြီး ကြေးမုံ ဦးသောင်းက ထောက်ခံရုံမက ဂုဏ်ပြုပြောကြားလိုက်ပါတယ်။

မောင်စွမ်းရည် ရေးတဲ့စာ၊ ဒါကိုဖတ်ရတော့ တစ်ချိန်က သတင်းစာ ဆရာကြီး ဦးထွန်းဖေ ပြောတဲ့စကားကို မောင်စွမ်းရည်လိုပဲ သတိရမိတယ်။ သတင်းစာဆရာကြီး ဦးထွန်းဖေက “သတင်းစာဆရာ၊ သတင်းထောက် ခေါင်းဆောင်မှုမပါတဲ့ ခေတ်တစ်ခေတ်မှ မရှိပါဘူး။ အမြဲခေါင်းဆောင်မှု ပေးနေတာပဲဆိုတာ ကျွန်တော် ရဲရဲကြီးပြောချင်ပါတယ်။ အစိုးရဖြစ်လို့လား၊

မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ခေါင်းဆောင်မှုပေးတာ ငတ်ပြီး၊ အငတ်ခံပြီး ခေါင်းဆောင်မှုပေးတယ်။ ထောင်ချခံပြီး ခေါင်းဆောင်မှုပေးတယ်” တဲ့။ ဒေါ်ဒေါ်ရော၊ ကိုစိန်ဝင်းကိုရော သိပ်သတိရတာပေါ့။ ဦးလေးကိုရောပေါ့။ ဦးလေးက သတင်းစာဆရာ မျက်စိရှိရမယ်လို့ လမ်းညွှန် သွန်သင်ခဲ့တယ်လေ။ သေနင်္ဂဗျူဟာနဲ့ နည်းဗျူဟာ အသုံးပြုတဲ့။

ထူးခြားတာက မန်းတက္ကသိုလ် စာပေသမားတွေဟာ လူထုတိုက်ထွက်တွေချည်း ဖြစ်ကြပြီး သူတို့အားလုံးဟာ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂနဲ့ ကလောင်ရှင်အသင်း၊ တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်း ကော်မတီတွေမှာ အမှုဆောင်တွေချည်းဆိုတာပါပဲ။

အထူးခြားဆုံးကတော့ နိုင်ငံရေးနဲ့ စာပေလှုပ်ရှားမှု၊ လူထုနဲ့ ပေါင်းစည်းမှု၊ လှုပ်ရှားမှုတွေကို ကျွန်တော်တို့ ဦးစားပေး သတင်းတွေအနေနဲ့ ခေါင်းစီးလှလှလေးတွေနဲ့ တင်ပြခဲ့ကြတယ်။ လွမ်းလိုက်တာ။

မောင်သစ်လွင်(လူထု)
၂၂-၁၁-၂၀၁၉

ဘယ်သူကြိုက်ကြိုက် မကြိုက်ကြိုက်
မှန်တာကိုသာ ရေးမယ်ဆိုတဲ့
သတင်းစာဆရာကြီး ရွှေခေါင်း

လွတ်လပ်တဲ့အာရှအသံ။

ရွှေခေါင်းတောင်ကဏ္ဍ။

မင်္ဂလာပါ။ ။ မေ ၃ ရက်ဟာ ကမ္ဘာ့သတင်းစာနေ့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတင်းစာအကြောင်းကိုပဲ ဆက်လက်ပြောပြချင်ပါတယ်။ ခုတစ်ပတ် ကျွန်တော် ပြောပြမှာက မြန်မာ့သတင်းစာလောကရဲ့ ဘိုးအကြီးတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဆရာကြီး ရွှေခေါင်းအကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီးဟာ သူရိယသတင်းစာ တည်စကတည်းက ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ပီမိုးနင်း၊ ဦးထွန်းဖေ စတဲ့ သတင်းစာဆရာကြီးတွေနဲ့အတူ အယ်ဒီတာ လုပ်ခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။

သတင်းစာဆရာဆိုတာ သတင်းတို့၊ ခေါင်းကြီးတို့ ရေးရာမှာ ရေးသူတွေလို နာမည်ဖော်ပြီးရေးရတာ မဟုတ်တော့ နာမည်မထွက်ပါဘူး။ ဆရာကြီးကို ဘာသာပြန်ရာမှာ 'သူမတူလို့' ဆိုရလောက်အောင် ထူးချွန်တာကိုတော့ လူတိုင်းသိတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းစာခေါင်းကြီး ရေးရာမှာလည်း အတုမရှိသူဖြစ်တာကိုတော့ သတင်းစာလောကသားတွေနဲ့ စာပေသမားတွေ လောက်ပဲ သေချာသိကြမယ်ထင်ပါတယ်။ အရင် သတင်းစာခေတ် တစ်

လျှောက်မှာ 'ခေါင်းကြီး' ကို အထူးအလေးထားခဲ့ကြပါတယ်။ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက သူရိယမှာကတည်းက ခေါင်းကြီးရေးခဲ့ပြီး လူထုသတင်းစာမှာ ဆက်ရေးတော့ အထူးထင်ရှားလာပါတယ်။ သတင်းစာလောကမှာ လူထုသတင်းစာက ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းနဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ထုတ်တဲ့ နေးရှင်း သတင်းစာက ဦးလောရုံ။ အဲဒီနှစ်ဦးရဲ့ ခေါင်းကြီးတွေကို သတင်းစာဖတ်ပရိသတ်က တလေးတစား စောင့်ဖတ်ခဲ့ကြရပါတယ်။ ဒါ ဒီမိုကရေစီခေတ်ရဲ့ ထူးခြားချက်ပါ။ အာဏာရှင်ခေတ်မှာ သတင်းစာဆရာကြီးတွေ ဝေဖန်လမ်းညွှန်မှုကို လက်မခံပါဘူး။ ခေါင်းကြီးရေးရာမှာ အရေးအသားရော အကြောင်းအရာပါ နိုင်နင်းမှအလေးစားခံရပါတယ်။ အစိုးရကိုရော ပြည်သူကိုပါ လမ်းညွှန်ရတာဆိုတော့ တော်ရုံလူ မရေးနိုင်ပါဘူး။ ဆရာကြီးရဲ့ အရေးအသားဟာ 'ခေါင်းဒေါင်းပြေး' လို့ ပြောရလောက်အောင် ခွန်အားရှိတဲ့ အရေးအသားဖြစ်ပါတယ်။ ဝါကျလေးတွေဟာ ပွတ်စင်က ထွက်လာတဲ့ ဂျင်လုံးလေးလို ချောမွတ်သပ်ရပ်လှပနေရမယ်တဲ့။ သဒ္ဒါဝါကျအစီအစဉ်ကလည်း ပျော့စိစိ ချည့်နဲ့နဲ့ ဖြစ်မနေရဘူးလို့ ဆရာကြီးက သြဝါဒပေးပါတယ်။ ဆရာဇော်ဂျီ၊ ဆရာမင်းသုဝဏ်တို့ စကားပြေကောင်းတာက တက္ကသိုလ်ဆရာကြီးတွေပီပီ အစီအစဉ်၊ အချိတ်အဆက် စနစ်ကျလို့ကောင်းတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက စကားလုံးဝါကျ ရွေးချယ်ပြီး အရပ်သုံး၊ ဒေသသုံး အသုံးထူးစကား အိဒီယမ်များကို သုံးရာမှာ ထူးခြားလှပါတယ်။ ဆရာကြီးရဲ့ သမီး တပည့် လူထုဒေါ်အမာက ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်းဟာ စကားပြေကို ပြောစကားနဲ့ ရေးတာပါတဲ့။ စာလိုရေးတာမဟုတ်ဘူး။ မြန်မာစာပေလောကမှာ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းပြီးရင် စကားပြေကို ပြောစကားလုံးနဲ့ရေးတာ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းပဲလို့ မှတ်ချက်ပေးဖူးပါတယ်။

ခေါင်းကြီးရေးရာမှာ အကြောင်းအရာမျိုးစုံကို တီးမိခေါက်မိ ရှိထားဖို့ လည်း လိုပါတယ်။ တချို့က စာပေသန်တယ်။ တချို့က ဘာသာရေးသန်တယ်။ ဆရာကြီးဟာ ခေါင်းကြီးရေးတဲ့ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်၊ စာရေးသက် ၅၀ ကျော် အကြောင်းအရာမျိုးစုံရေးခဲ့တာပါ။ စီးပွားရေးဆောင်းပါးတွေလည်း ရေးရတော့ ကားလ်မတ်ကစ်ရဲ့ ဘောဂဗေဒအမြင်ကို လေ့လာပါတယ်။ အဲဒီခေတ်က မတ်ကစ်ဝါဒ မသိရင် ခေတ်မမီပါဘူး။ မတ်ကစ်ရဲ့

အင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ် သရုပ်ခွဲပုံကို ဆရာကြီးက လက်ခံသဘောကျပါ
 တယ်။ ဒါပေမဲ့ “တိုင်းပြည်စီးပွားရေးစနစ်တွင် လက်ဝဲဝါဒကို သဘောကျစေ
 တာမူ လက်ဝဲသမားများ၌ အမှားတွေ့လျှင်လည်း ထောက်၍ပြတတ်၏။
 ဤကဲ့သို့ ထောက်ပြမိသည့်အတွက်ကြောင့် လက်ဝဲဝါဒ အောင်မြင်ရေး
 အတွက် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်သည်ဆိုလျှင် ကျွန်ုပ် ဂရုမစိုက်။ တိုင်းပြည်၌
 လက်ဝဲဝါဒအောင်မြင်လျှင် လူများစု ချောင်ချိနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်သော်
 လည်း လက်ဝဲခေါင်းဆောင်ကြီးတွေ မှားသည်ထင်သည်လျှင် ဖုံးဖုံးဖိဖိ မလုပ်
 ချင်” စသည်ဖြင့် ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ “မည်သူကြိုက်ကြိုက် မကြိုက်ကြိုက်
 မနံ့သည်ကိုသာ ဝန်ခံရေးသားလို၏” တဲ့။ ဒီလိုကြောင့်လည်း ဒီမိုကရေစီ
 ဆတ်ဆိုတဲ့ ဖဆပလခေတ်မှာတောင် ဆရာကြီးဟာ ဖမ်းဆီးထောင်ချတာ
 ခံခဲ့ရဖူးပါတယ်။ မဆလခေတ်မှာတော့ ဆရာကြီးကိုယ်တိုင် အယ်ဒီတာချုပ်
 လုပ်တဲ့ သတင်းစာမှာ ဆရာကြီးရဲ့ဆောင်းပါးကို အပယ်ခံရရုံမက အလုပ်ပါ
 ပြုတ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း လုပ်လိုက်တာပါ။

ဆရာကြီး ရွှေဒေါင်းက “မည်သူကြိုက်ကြိုက် မကြိုက်ကြိုက် မှန်သည်
 ကိုသာ ဝန်ခံရေးသားလို၏” ဆိုပြီးရေးလိုက်တဲ့အခါ လူထုဒေါ်အမာက
 “ဆရာကြီးက ပညာတတ်ညဉ် သိပ်ရှိတယ်” လို့ ထင်ခဲ့မိဖူးကြောင်း ပြောဖူး
 ပါတယ်။ “ဒါပေမဲ့ ခုနေအခါများ ဦးလေးသိန်း အသက်ထင်ရှား ရှိနေသေး
 ရင် လက်ဝဲအစစ်ဆိုတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာရော၊ လက်ဝဲအတု ဆိုတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာရော
 လက်ဝဲဆိုသူတွေအားလုံးမှာ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့အသံတွေ မြည်ဟည်းနေပါပြီ
 ကော ဦးလေးသိန်းရယ်။ ဦးလေးသိန်းရဲ့ ခေါင်းကြီးပိုင်း လိုအပ်တာတော့
 အမှန်ပဲနော်” လို့ ပြောရရင် ဦးလေးသိန်း ဘယ်လောက်ဂုဏ်ယူဝမ်းသာရှာ
 မလဲလို့ အောက်မေ့မိပါတယ်တဲ့။ ဒါက ဆရာကြီး ရွှေဒေါင်းရဲ့ ဒီမိုကရေစီ
 အမြင်ကို လူထုဒေါ်အမာရဲ့ သုံးသပ်ချက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီးအနေနဲ့
 စစ်အာဏာရှင် လက်ဝဲအတုကို သတင်းစာမှာ တစ်ခါပဲ ဝေဖန်လိုက်ရပါ
 တယ်။ တစ်ခါတည်း ပြုတ်သွားတော့တာပါပဲ။

ကျွန်တော်ဟာ ၂၀၀၂ ဒီဇင်ဘာက နယ်သာလန်နိုင်ငံ၊ အမ်စတာဒမ်
 မြို့၊ လေဒင်တက္ကသိုလ်မှာ မြန်မာစာပေသမိုင်းစာတမ်းတစ်စောင်ကို သွား
 ဖတ်ရပါတယ်။ ဆရာကြီး ရွှေဒေါင်းရဲ့ ဦးစံရှား စုံထောက်ဝတ္ထုတွေဟာ

မူရင်း ရှားလော့ဟုမ်းထက် ကောင်းတယ်လို့ လူထုဒေါ်အမာ အမည်ရှိ သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာမကြီးက မှတ်ချက်ချမှားကြောင်းကို ထည့်ပြော ပါတယ်။ ရှားလော့ဟုမ်းဝတ္ထုတွေဟာ အရှေ့တောင်အာရှတစ်ခွင်မှာ မြန်မာ ပြည်နဲ့ တစ်ပြိုင်တည်းလိုလိုပဲ ဘာသာပြန်ခဲ့ကြပါတယ်။ မြန်မာပြည်က အတွေ့အကြုံကို အဲဒီစာပေသုတေသီတွေ အထူးစိတ်ဝင်စားကြပါတယ်။ ဒါကို ဒီနေ့ထိ စာနဲ့ လှမ်းမေးတုန်းပါပဲ။

ကျွန်တော်က ဆရာကြီး စကားပြေအရေးအသား အထူးကောင်းမွန်ပုံ နဲ့ မြန်မာမှုပြုရာမှာ မူရင်းမှာမပါတဲ့ မျိုးချစ်စိတ်နိုင်ငံရေး ထည့်သွင်းပုံကို ထူးခြားချက်တစ်ခုအဖြစ် ထုတ်ပြရပါတယ်။ ဥပမာ- ဦးစံရှားဟာ တောပုန်း ကြီးစံဖဲအမှုကို လက်မခံဘူး။ “စံဖဲက အစိုးရကိုသာ နှောင့်ယှက်တာ၊ ပြည်သူ လူထုကို မနှိပ်စက်ဘူး။ ဒါကြောင့် သူ့ကို ဖမ်းမပေးနိုင်ဘူးတဲ့။ ပုလိပ်က ဆုငွေလိုချင်လို့ ကတိဖျက်ပြီး စံဖဲကို သေနတ်နဲ့ပစ်မယ်လုပ်တော့လည်း ဦးစံရှားက ရှေ့က ဝင်ရပ်ပါတယ်။ ခင်ဗျား ကျုပ်ကိုပါ ပစ်ပါတဲ့။ ဆရာကြီး က သူများတွေ မရေးခင် ဒါမျိုးတွေ ရေးခဲ့လေတာကိုး။ ဒါတင်မကဘူး။ အင်္ဂလိပ်ဗိုလ်မှူးက သူ့ဆီကို အမှုလာအပ်တဲ့အခါ “ဦးစံရှား ခင်ဗျားဟာ အရင်ကတော့ သာမန်တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ အမှုကိုပဲလက်ခံခဲ့ရတယ်။ ဒီနေ့တော့ ကျုပ်လို လူ အမှုလာအပ်တာမို့ ခင်ဗျား အဆင့်မြင့်သွားပြီ” လို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။ “ဗိုလ်မှူးမှားသွားပြီ။ မနေ့ကပဲ ရှမ်းစော်ဘွားတစ်ဦး အမှုကို ကျွန်ုပ် လက်ခံခဲ့ရတယ်။ စော်ဘွားဆိုတာ ဘုရင်မို့ ဗိုလ်မှူးထက် အဆင့်မြင့်တာပေါ့” လို့ ပြန်ပက်ခဲ့ပါတယ်။ ရွှေ့ဒေါင်း မြန်မာမှုပြု ဘာသာ ပြန်ပုံက အဲဒီလိုပါ။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဟာ ဆရာစံသူပုန်ကို ထောက်ခံခဲ့သလို ဆရာကြီး ရွှေ့ဒေါင်းကလည်း တောပုန်းကြီး စံဖဲကို ထောက်ခံအားပေး ဂုဏ်တင်ခဲ့တာကလားလို့ သဘောပေါက်မိပါတယ်။ ဂုဏ်ယူရပါတယ်။

ဆရာကြီးရွှေ့ဒေါင်း မန္တလေးလူထုသတင်းစာမှာ အယ်ဒီတာချုပ် လုပ် တော့ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနဲ့ အနေဝေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြည် တွင်းစစ်ကြီးဖြစ်လာတော့ ဆရာကြီးမှိုင်းရဲ့ “သူမသာ ကိုယ်မသာ ငြိမ်းချမ်း ရေးမှု” ကို ဆရာကြီးနဲ့အတူဟောပြောပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စမှာ ကိုယ်တိုင်

ဇနီးကျ ပါဝင်လှုံ့ဆော်ခဲ့ပါတယ်။ ဟိုတုန်းက အစိုးရအဆက်ဆက်က
 သည်းပဲ သူပုန်တွေကို ခြွင်းချက်မရှိ လက်နက်ချ၊ နိုင်ငံရေးစကား လက်မခံ
 သေးလို့ ဆိုခဲ့ပါတယ်။ ဒါကို မှိုင်းနဲ့ ဒေါင်းဆရာတပည့်နှစ်ဦးက အစိုးရကို
 နားချခဲ့ပါတယ်။ သူတို့က ငြိမ်းချမ်းရေးကို တကယ်မလိုချင်လို့ နားမဝင်ခဲ့ပါ
 သေး။ ဒီသမိုင်းကြောင်းကို ကျွန်တော်တို့ သိထားရပါမယ်။ သခင်ကိုယ်
 ဆော်မှိုင်း၊ ရွှေဒေါင်း စတဲ့ သတင်းစာဆရာကြီးတွေရဲ့ ဒီမိုကရေစီ သတင်း
 စာဝါဒကို ဒီနေ့လူငယ်တွေ အမွေဆက်ခံပြီး ဒီမိုကရေစီရေးနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို
 မျက်ခြည်မပြတ်ဖို့အကြောင်း ရွှေဒေါင်းတောင် ကလောင်တစ်မျိုးနဲ့ နှိုးဆော်
 လိုက်ရပါကြောင်း။

ရွှေမန်းသားစာရေးဆရာကြီး မြမျိုးလွင်

မန္တလေးမှာ အထက်ဗမာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်းက စာဆိုတော်နေ့တိုင်း စာတမ်းဖတ်ပွဲနဲ့ သက်ကြီးစာဆိုများ ကန်တော့ပွဲ လုပ်ခဲ့တဲ့ အစဉ်အလာတစ်ခု ၁၉၆၀- ၇၀ ပြည့်နှစ်များအတွင်းမှာ စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ စစ်အစိုးရက အဖွဲ့အစည်းတွေ တစ်ခုမှမရှိရ၊ စုဝေးတာတွေ မလုပ်ရဆိုပြီး အမိန့်ပေးတားမြစ်လိုက်လို့ ရပ်သွားခဲ့ရတာကို ဝမ်းနည်းစွာ မှတ်တမ်းတင်လိုက်ပါတယ်။

သက်ကြီးစာဆို ကန်တော့ခံ ဆရာကြီးများထဲမှာ ကျောက်စာဝန် ဦးမြ၊ စစ်ကိုင်းဦးဘိုးသင်း၊ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း၊ ဆရာကြီး မြမျိုးလွင် အစရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ပါဝင်ပါတယ်။ ဖတ်ခဲ့တဲ့ စာတမ်းတွေကတော့ ဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ သမိုင်း စသဖြင့် စုံပါတယ်။ ဒီနေ့ခေတ် တက္ကသိုလ်တွေမှာ မဟာဝိဇ္ဇာ တန်းနဲ့ ပါရဂူကျမ်းတွေပြုစုကြရာမှာ ကိုးကားရည်ညွှန်းနေကြရတဲ့ စာတမ်းတွေဖြစ်နေပါပြီ။ စာတမ်းတွေက စာပေအကြောင်းသက်သက်ဖြစ်တဲ့အပြင် မျက်မှောက်ခေတ်အကြောင်း မပါရှိတဲ့အတွက် စစ်အစိုးရကို ထိခိုက်စရာ အကြောင်းတွေ ဘာမှမပါရှိနိုင်ပါဘူး။ စစ်သားစာပေဆိုပြီးတော့လည်း လွမ်းလောက်စရာမရှိလေတော့ သူတို့ကို လွမ်းတာ၊ မွမ်းတာတွေလည်း မပါ

သုံးပါ။

အဲဒီလိုစာတမ်းတွေ ရေးသားတင်သွင်းကြရာမှာ အစောပိုင်းက စာတမ်း တစ်ခုအကြောင်းကို သတိရမိလို့ ဒီဆောင်းပါးကို ရေးပါတယ်။ စာတမ်းက 'လေးပဲတန်ဝတ္ထုခေတ်' အကြောင်းဖြစ်ပါတယ်။ (စာအုပ်စာတမ်းတွေ ညွှန်တော်မှာ ကိုးကားစရာမပါ။ မရှိလို့ အတိအကျမပြောနိုင်တာကိုတော့ ခွင့်လွှတ်ပါ) လေးပဲတန်ဝတ္ထုဇာတ်အကြောင်းကို ရေးသားတင်သွင်းခဲ့သူက ဆောင်စွမ်းရည် ဖြစ်ပါတယ်။ ခုရေးမယ့်အကြောင်းက မောင်စွမ်းရည် အကြောင်း မဟုတ်ပါ။ ကိုလိုနီခေတ်နှောင်းပိုင်းမှာ အထူးကျော်ကြားခဲ့တဲ့ ဝတ္ထုရေးဆရာကြီးတစ်ယောက်အကြောင်းကို ရေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီး ခဲ့အမည်က မြမျိုးလွင်တဲ့။ မြမျိုးလွင်က 'လေးပဲတန်ဝတ္ထုခေတ်ရဲ့ ဘုရင်' လို့ ကျော်ကြားခဲ့သူပါ။ သူ့နဲ့ခေတ်ပြိုင် လေးပဲတန် ရေးခဲ့သူတွေထဲမှာ နာမည် ကျော်ရပ်ရှင် ဒါရိုက်တာကြီးသုခလည်း ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ စွန့်စားခန်းဝတ္ထု တွေကို ဘာသာပြန်လေ့ရှိတဲ့ ဒဂုန်ရွှေများလည်း ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ဆရာကြီး မြမျိုးလွင်ကတော့ ထိပ်ဆုံးကပါ။

ဆရာကြီး မြမျိုးလွင်က မန္တလေးသားပါ။ ရုပ်ရည်သွင်ပြင်ကလည်း အညာသားစစ်စစ် နမူနာပြုလောက်သူပါ။ အသားညိုညို အရပ်ရှည်ရှည်၊ ပိန်ပိန်ပါးပါးပါးပါး။ စကားပြောတော့ သံသေးအသံပြာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စကားပြောအလွန်ကောင်းပြီး မန်းဟန်၊ မန်းသံနဲ့ ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ ပြောတတ် သူဖြစ်ပါတယ်။ သူ ကျော်ကြားတာကလည်း သူ့ဇာတ်ကောင်တွေက မန်းဟန်၊ မန်းဆန်ဆန်နဲ့ ဖွယ်ဖွယ်ရာရာပြောတတ်ကြလို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူကြိုက်များခဲ့ပြီး လေးပဲတန်ဝတ္ထုခေတ်ရဲ့ ဘုရင်ဘွဲ့ကို စာဖတ် ပရိသတ်က ချီးမြှင့်ခဲ့တာပါ။ အဲ... ဝါကျကြီးတွေ တစ်မျက်နှာလောက်ရှည် တယ်။ ဒါပေမဲ့ ရေးသူရော ဖတ်သူပါ မျက်စိလည်စေတာမျိုး မရှိပါ။

ကျွန်တော်တို့ ကန်တော့ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေကို ကျွန်တော်တို့က "ဩဝါဒချီးမြှင့်ပါဦး" လို့လည်း မေတ္တာရပ်ခံပါတယ်။ အံ့ဩစရာကောင်း တာက မန္တလေးသား စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဆရာကြီး ရွှေဒေါင်း တော့ စကားပြောအညံ့ဆုံး စာရေးဆရာထဲမှာ ထိပ်ဆုံးက ပါရှိခဲ့ပါတယ်။ အသံတိုးတိုးနဲ့ အထစ်အထစ် ပြောလေ့ရှိလို့ နားထောင်ရတဲ့ ပရိသတ်က

တောင် အားနာယူရပါတယ်။ ဒုတိယစကားပြောည့်သူအဖြစ် ထင်ရှားသူက ကန်တော့ခံပုဂ္ဂိုလ်ထဲကဆိုရင် ရွှေကိုင်းသားကလောင်အမည်ခံ ဆရာတော် ဦးသောဘိတဖြစ်ပါတယ်။ (ဦးသောဘိတက ပရိသတ်ရှေ့ စကားမပြောရဲလို့ ဆရာဖြစ်လက်မှတ်ရှိလျက် ဆရာမလုပ်ဘဲ ကျောက်စာဌာန ဝင်လုပ်ခဲ့တာ တဲ့) ရွှေမန်းသူ လူထုဒေါ်အမာတို့၊ အမ်အေ ဒေါ်အုန်းတို့၊ ဒေါ်မာလာတို့ လည်း စကားပြောည့်သူတွေအဖြစ် ထင်ရှားပါတယ်။ ဒီအထဲမှာ စကားပြောကောင်းသူအဖြစ် ကျော်ကြားသူက 'အောက်သားစာရေးဆရာ' ကြီးပွားရေး ဦးလှခေါ် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဦးလေးလှပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ (စကားပြောည့်လို့ ဦးလေးစိတ်ပျက်ရသူက မောင်စွမ်းရည်) ဆရာကြီး မြမျိုးလွင်က စကားပြောကောင်းပေမဲ့ အသံဩဇာမရှိရှာပါဘူး။ 'အသံသေး အသံကြောင်' လို့ပဲ အားနာပါးနာ ကန်တော့ပြီး မှတ်ချက်ချလိုက်ပါတယ်။ လူငယ်စာရေးဆရာတွေထဲမှာ မောင်စွမ်းရည်က ဆရာကြီး မြမျိုးလွင်နဲ့ အရင်းနှီးဆုံးပါ။ မောင်သာခိုး၊ မောင်မိုးသူ၊ တင်မိုးတို့က ရန်ကုန်ဆင်းကုန်ကြတာကိုး။ ကြည်အောင်က ဝရမ်းပြေးဖြစ်နေတာ ၁၀ နှစ်လောက်ကြာပါတယ်။ စာတမ်းဖတ်ပွဲတွေမှာ တစ်ခါမှ မပါခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော်နဲ့ ဆရာကြီး မြမျိုးလွင်နဲ့ အထူးရင်းနှီးခဲ့ရတာက မန္တလေးစာတမ်းဖတ်ပွဲတွေ ပြုလုပ်တဲ့ ၁၀ နှစ်တာကာလမှာ ကျွန်တော်တို့အုပ်စုထဲက ကျွန်တော်တစ်ယောက်ပဲ (ကျောက်ဖြူမနမ်းဝံ့လို့) အောက်ပြည်ကို မလှမ်းဝံ့ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လေးပဲတန်ဝတ္ထုခေတ် စာတမ်းရေးဖို့တာဝန်ကို ဦးလေး လူထုဦးလှ (အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းဥက္ကဋ္ဌ)က မောင်စွမ်းရည်ကို တာဝန်ပေးတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မောင်စွမ်းရည်က ဆရာကြီး မြမျိုးလွင်နဲ့ ရက်အတော်ကြာ သွားရောက်တွေ့ဆုံပြီး ဗျူးခဲ့ရပါတယ်။ စာတမ်းကတော့ ပုံနှိပ်စာမူရှိပြီးဖြစ်လို့ ပြန်လည်ဖောက်သည်ချရင် အချိန်ဖြန်း၊ စာမျက်နှာ ဖြန်းရာကျပါလိမ့်မယ်။ ခု ဖောက်သည်ချချင်တာက ဆရာကြီးပြောခဲ့တဲ့ စကားတွေထဲက မှတ်စရာ သားစရာလေးတွေ အကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီးက 'သင်ခန်းစာယူကြဖို့' လို့ဆိုပြီး ပြောကြားခဲ့တာပါ။

ဆရာကြီးမြမျိုးလွင်က "အမောင်တို့ စာရေးကြတဲ့အခါ ဝတ္ထုရေးတာပဲဆိုပြီး ကိုယ်သေချာမသိတာတွေကို မရေးမိကြပါစေနဲ့။ ကိုယ်သေချာသိတာ

ထိုပုံ ရေးကြပါ” တဲ့။ ဆရာကြီးပေးတဲ့ ပထမသင်ခန်းစာက ‘ကိုယ်တွေ့’ ဆိုတဲ့ ဆရာကြီးရေးခဲ့တဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲမှာ ဦးဆုံးကျော်ကြားသွားတဲ့ဝတ္ထုက “သော်ကမယ်” ဆိုတဲ့ဝတ္ထုလေးပါတဲ့။ အဲဒီ သော်ကမယ်ဝတ္ထုမှာ သော်ကပန်း အကြောင်းကို တခမ်းတနား ဖွဲ့နွဲ့တင်ပြခဲ့တာ စာမျက်နှာ ၁၀ မျက်နှာ သောက်မက ရှိခဲ့ပါတယ်တဲ့။ “သော်ကပန်းကို မောင်တို့ မြင်ဖူးကြရဲ့လား” ဆိုပြီး သူ့ကိုယ်တိုင် ရေးသားဖွဲ့နွဲ့ခဲ့တဲ့ သော်ကပန်းအချိုးကို ပြန်လည်တင်ပြ မိတယ်။ ပွင့်ဖတ် ပွင့်ချပ်က ဘယ်လို၊ ရိုးတံလေးက ဘယ်နှယ်။ ရနံ့က သေယုသင်းပြီး ပျားပိတုန်းတွေ တဝဲဝဲနဲ့ပေါ့။ အဲဒီဝတ္ထုက ဆရာကြီးအဖွဲ့ အနဲ့ကောင်းလို့ အထူးကျော်ကြားသွားပြီး ရောင်းမလောက် ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ် တဲ့။

“တကယ်တော့ အဲဒီပန်းကို မမြင်ဖူးဘဲ ကျုပ်က ရေးခဲ့တာဗျ။ အတန် ကြာမှ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်းကို သွားရင်း သော်ကပန်းဆိုတာကို မြင်ဖူးခဲ့ရပါတယ်။ သော်ကပန်းဆိုတာ မြင်ဖူးသူတွေ သိကြပါလိမ့်မယ်။ ‘ပန်းသော်က၊ ဒေါနဖီဇဝါ’ စသဖြင့် ရှေးစာတွေထဲမှာလည်း ကြားဖူးတော့ အထင်ကြီးမိတာပေါ့။ ကန်တော့ပါရဲ့၊ ရှေးစာဆိုတွေကလည်း သော်ကပန်း ထို ကျုပ်လိုပဲ မမြင်ဖူးဘဲ ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြသလား မသိဘူး။ အဲဒီပန်းက မွှေးလည်း မမွှေးဘူး။ လှလည်း မလှပါဘူး။ နီတီတီ အချောင်းလေးပါပဲ။ ကျုပ်ဖြင့် တွေးမိတိုင်း ရှက်မိပါတယ်။ ခုတော့ မောင်တို့ လူငယ်တွေ သင်ခန်းစာ သူကြရအောင် ကိုယ့်အရှက်ထုပ်ကို ဖြေပြလိုက်ရတာပါ။

ကျုပ်ထက်ဆိုးတဲ့လူလည်း ရှိသေးသဗျ။ သူကတော့ အောက်သား စာရေးဆရာပါ။ မေမြို့ကို အင်္ဂလိပ်လူဖြူ ဘိုတွေ အပန်းဖြေမြို့အဖြစ် အသုံး ပြုလာတော့ ထင်ရှားလာတဲ့ကာလပေါ့။ သူ့ဝတ္ထုရဲ့ ‘လပ်ဖိဆင်း’ခေါ် ချစ်ခန်း ကြိုက်ခန်းကို သူက မေမြို့တင်ပေးလိုက်တယ်။ မောင်တို့ စတော်ဘယ်ရီပင် ထို မြင်ဖူးကြရဲ့လားမသိ။ ခရမ်းချဉ်ပင်လောက်ပဲရှိတာပါ။ အပင်ရော အသီး ရော ခရမ်းချဉ်ပင်နဲ့ ဆင်တူတယ်။ အဲဒီစာရေးဆရာက သူ့ဇာတ်လိုက်နဲ့ ဇာတ်လိုက်မင်းသမီးကို စတော်ဘယ်ရီပင်အောက်က ခုံတန်းလေးပေါ်မှာ ဆိုင်ခိုင်းပြီး ရည်းစားစကား ပြောခိုင်းလိုက်ပါတယ်။ သူက ကံကောင်းတယ်။ အဲဒီအခါက စတော်ဘယ်ရီပင်ကို မြင်ဖူးတဲ့လူက ရှားတော့ သူ့အမှားကို

သိပ်ပြီး လူမသိလိုက်ကြဘူး။ အဲဒါပါပဲ။ မောင်တို့ စာရေးရင် ကိုယ်မသိ တာတွေကို မရေးကြပါနဲ့။ ကိုယ်သိတာကိုပဲရေးပါ။ ဝတ္ထုမှာ သဘာဝကျဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ သဘာဝကျဖို့ရာက သဘာဝအတိုင်း မြင်ရ၊ ကြားရတာ တွေကို ရေးရပါမယ်။ ဝတ္ထုဆိုတာ စိတ်ကူးယဉ်ပြီး ရေးတာဆိုပြီး သဘာဝ မဟုတ်တာတွေ ရေးရင် အမှားအယွင်းတွေဖြစ်ပြီး ကိုယ့်စာပေသမိုင်းမှာ အမည်းကွက် ကျန်ရစ်ပါလိမ့်မယ်” တဲ့။ အဲဒီအတွေ့အကြုံ ဥပမာလေးဟာ တကယ်ပဲ မှတ်သားထိုက်လှပါတယ်။

ဆရာကြီး မြေမျိုးလွင်တို့ခေတ်မှာ ‘ဖြစ်ရပ်မှန်’ လို့ ရေးပြီး လူစိတ်ဝင်စား အောင် ရေးလေ့ရှိပါတယ်။ ‘ဘဝသရုပ်ဖော်’၊ ‘သရုပ်မှန်ဝတ္ထု’ စတဲ့ စကား တွေ မသုံးသေးပါဘူး။ ဒီစကားတွေက စစ်ပြီးခေတ်၊ လွတ်လပ်ရေးခေတ် ရောက်မှ သုံးလာခဲ့တာပါ။ အင်္ဂလိပ်စကားလုံး ‘ရီယယ်လစ်ဇင်’ကို ဘာသာ ပြန်ပြီး သုံးစွဲလာတဲ့ဝေါဟာရ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာဇော်ကျိကတော့ ‘ဒိဋ္ဌဓမ္မ လောကအဖွဲ့’ လို့ ရေးလေ့ရှိပါတယ်။ စာပေဝေါဟာရပါ။ ဒါပေမဲ့ ပန်းချီမှာ သုံးတဲ့အခါ ‘သရုပ်မှန်ပန်းချီ’ လို့ သုံးတာ သတိထားမိပါတယ်။ တက္ကသိုလ် မြန်မာစာ မဟာတန်း၊ ပါရဂူတန်း ကျမ်းပြုပြီးသားရှိရင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေစေချင် ပါတယ်။ ဆရာလုပ်တာမဟုတ်ပါ။ ကိုယ်သုံးချင်တော့ အလွယ်တကူ ရအောင်လို့ ပြောမိတာပါ။ တပည့်ခံချင်တာပါ။

မန္တလေးတက္ကသိုလ် မဟာဝိဇ္ဇာကျောင်းသားကြီးတစ်ဦးက ဆရာကြီး မြေမျိုးလွင်ရဲ့ စာတွေကို ကျမ်းပြုဖူးတယ်လို့ ကြားဖူးသလိုရှိပါတယ်။ အဲဒီ ကျမ်းကို စာအုပ်အဖြစ် ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိဖို့ ကောင်းပါတယ်။ အပြင်လူတွေ ဖတ်ရ၊ မှတ်ရတာပေါ့။ အဲသလို ဘွဲ့လွန်ကျမ်းတွေ တိမ်မြုပ်နေတာ အများကြီးပါ။ တချို့က အထူးကောင်းတယ်ဆိုရင် ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိဖို့ ကောင်းတယ်ထင်ပါတယ်။ မောင်သုတရဲ့ စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းဟာ မဟာဝိဇ္ဇာကျမ်းလို့ ကြားဖူးပါတယ်။ ကြားဖူးတဲ့အတိုင်း မှန်တယ်ဆိုရင် ဘယ်လောက်ကောင်း သလဲ။ ဘယ်လောက်အသုံးဝင်သလဲဆိုတာ ညွှန်းချင်ပါတယ်။ ဖြစ်နိုင်ရင် တော့ ‘မြေမျိုးလွင်စာပေ’ ဆိုတာမျိုး ဖတ်ချင်မိပါကြောင်း။

အမေလူထု ဒေါ်အမာမွေးနေသို့...

လူထုဦးလှနဲ့ လူထုဒေါ်အမာကို ကျွန်တော်တို့တစ်တွေက ဦးလေး
ဆီဒေါ်လို့ပဲခေါ်ပါတယ်။ တူသားအရင်းလို ရင်းနှီးနေပေမဲ့ သူတို့နှစ်ဦး
ဘဝပြည်အတွက် ဘာတွေလုပ်ခဲ့တယ်ဆိုတာတွေကိုတော့ သူတို့က တစ်စွန်း
တစ်စမှ ထုတ်ဖော်မပြောခဲ့ပါဘူး။

ကျွန်တော်တို့ကလည်း မေးရကောင်းမှန်း မသိပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်
တော်တို့ မသိတဲ့သူတို့အကြောင်းတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ လူကြီးဖြစ်လာတော့ သူတို့အကြောင်းတွေ၊ သူတို့ ဂုဏ်
ဆန်းစူးတွေကို တွေးမိ၊ ရေးမိတာတွေ အတော်များလာတယ်။ သူတို့ အတိတ်
ကို ရိပ်မိရုံရှိပေမဲ့ တူးဖော်လို့မရတာ တော်တော်များပါကလားလို့ တူးဖော်
ရင်း အံ့ဩရပါတယ်။

ဦးလေး ကွယ်လွန်တော့ 'လူထုချစ်သမ္မု လူထုဦးလှ' ဆိုတဲ့ စာအုပ်
ထုတ်ဖို့ စာမူတွေတောင်းလိုက်တဲ့အခါ တောင်ပုံရာပုံ ရောက်လာတယ်။
ဆက်ပြီး 'လူထုဦးလှ နှစ် ၉၀' စာအုပ်ထုတ်မယ်ဆိုတော့လည်း အများ
ကြီး ပေးလာကြပါတယ်။ ဒါတောင် မပေးသာလို့ မပေးရတာရှိသလို ပေးပြီး
မှ မသုံးသာလို့ မသုံးရတာတွေ အများကြီးရှိပါသေးတယ်။

ပုံမနှိပ်ဖြစ်တာတွေကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ရှုလေ့လာခွင့်ရနိုင်ပေမဲ့ မဖတ်သာလို့ မဖတ်ခဲ့ရတာကိုလည်း ခုမှနှောင့်တရနေမိပါတယ်။ မေးခွင့်ရှိ လျက် မမေးလိုက်ရတာတွေကိုလည်း နောင်တရလျက်ပါ။

ပထမမေးချင်တဲ့ကိစ္စက 'ကလေးကလား' လို့ ပြောချင်လည်း ပြောလို့ ရပါတယ်။ ဦးလေးနဲ့ဒေါ်ဒေါ် အိမ်ထောင်မကျခင်က အပြန်အလှန်ရေးကြ တဲ့စာတွေကို သမီးလို ရင်းနှီးတဲ့ စာရေးဆရာမတစ်ဦးဆိုမှာ ဒေါ်ဒေါ်ပေး ထားပြီး ခုအခါ 'ရွက်နုဝေမဂ္ဂဇင်း' မှာ ထည့်နေပါတယ်။ မထည့်မီကလည်း ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ရှုလေ့လာခွင့်ရနိုင်ပေမဲ့ မဖတ်ဖြစ်ခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီအထဲမှာ ဦးလေးနဲ့ ဒေါ်ဒေါ်တို့ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ဘယ်လိုများ အိမ်ထောင် ဖက်အဖြစ် ရွေးချယ်ကြပါလိမ့်လို့ဆိုတဲ့ အချက်တွေကို ရှာကြည့်လို့ ရမယ် ထင်ပါတယ်။

သတိပြုစရာတစ်ခုက အဲဒီခေတ်မှာ မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ၊ စာရေးဆရာ ဆိုတာ ဘယ်လောက်ပဲ နာမည်ကြီးနေပါစေ။ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က အိမ်ထောင်ဖက်ရွေးဖို့ရော၊ သမီးရှင်တစ်ယောက်ရဲ့မိဘတွေက သမက်ရွေးဖို့ ရော အလွန်ခက်ပါလိမ့်မယ်။

ဘယ်လောက်ပဲတော်တော်၊ ဘယ်လောက်ပဲကျော်ကျော်၊ အဲဒီခေတ်က စာရေးဆရာ၊ အယ်ဒီတာဆိုတာတွေဟာ သားကျွေးမှု၊ မယားကျွေးမှုတွေ တာဝန်ယူနိုင်သူတွေ မဟုတ်ကြပါဘူး။

ဦးလေး(ဦးလှ)လို၊ ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်လို အယ်ဒီတာစာရေး ဆရာမျိုးကလွဲရင် အများစုက အရက်၊ ဘိန်း၊ ဆေးခြောက်၊ မြင်း၊ ဖဲလို လောင်းကစားနဲ့ မိန်းမလိုက်စားကြတာ အတော်များပါတယ်။ သူတို့ကိုယ် တိုင်ရေးတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေမှာ ဝန်ခံထားကြပါတယ်။ 'ပီမိုးနင်း၊ မြမျိုးလွင်၊ ညာဏ၊ ဇဝန' စတဲ့ အကျော်အမော်ကြီးတွေဟာ (ဆရာကြီး မြမျိုးလွင်ရဲ့ စကားနဲ့ ပြောရရင်) အလွန်အလွန်ကို 'အနေအထိုင် မယဉ်ကျေး' ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတွေကို လူအများကသိနေတော့ စာရေးဆရာဆို တာကို အိမ်ထောင်ဖက်ရွေးဖို့ မလွယ်ပါဘူး။

ဆရာကြီးမြမျိုးလွင်ကပဲ ပြောဖူးတယ်။ သူတို့ ဘာအလုပ်အကိုင်များ လုပ်သလဲလို့ မေးတဲ့အခါ 'စာရေးဆရာ' လို့ မပြောဘဲ လူအထင်ကြီးအောင်

အင်္ဂလိပ်လို 'အယ်ဒီတာ' လို့ ပြောသတဲ့။ (အယ်ဒစ်တာ) တဲ့။

'စာရေးဆရာ' ဆိုတာ အဲဒီခေတ်က ဇာတ်သဘင်တွေအတွက်၊ စာရေးဆေးရတဲ့ လူတွေကိုခေါ်တာကိုး။ ခုခေတ်မှာလို ဝတ္ထု၊ ကဗျာရေးကြတဲ့လူမျိုးတို့ စာရေးဆရာခေါ်လေ့ သိပ်မရှိကြသေးဘူးတဲ့။

အဲဒီခေတ်က အလွန်ရှားပါးတဲ့ ကောလိပ်ကျောင်းသူတစ်ဦးဖြစ်သူ 'အမာ' လို့ မိန်းကလေးဟာ သူ့ဘေးမှာ အိုင်စီအက်စ်အလောင်းအလျာတွေ အများကြီးရှိမှာပါ။ အဲသလို ကျောင်းသားတွေထဲမှာ ဆန်စက်ပိုင်၊ ဆီစက်ပိုင် သားသမီးဆိုတဲ့ ပပလွားလွား၊ ကြွားကြွားဝါဝါတွေလည်း အများကြီး ရှိမှာပါ။ ပိုးလုံချည်၊ ပြောင်လက်နေတဲ့ပေးတင့်ရှူး၊ ဘီအေပေါင်း၊ အယ်လ်ပတ်ကား တိုက်ပုံ၊ ရွှေကိုင်းမျက်မှန်၊ ပတ်ကားဖောင်တိန်စတဲ့ အဆောင်အယောင်တွေအပြည့်နဲ့ ဝတ်ဆင်ထားပေမဲ့ သူတို့လည်းပင်းမှာတော့ ကျပ်နာကျပ်ဖုလို့ခေါ်တဲ့ 'ဗျူဘို ကာလသားရောဂါ' အကျိတ်အဖုတွေကို ဖုံးဖိကာကွယ်ဖို့ ဗာလာတွေစည်းထားကြတာလည်း အများကြီးပါ။

ဒါတွေကို ဝတ္ထုတွေ၊ ဆောင်းပါးတွေထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်က ဇာတ်ဖူး ကြားဖူးတာပေါ့။ အဲသလိုလူတွေကြားကနေ 'ကြီးပွားရေး မောင်လှ' ဆိုတဲ့ မထင်မရှား လူငယ်တစ်ယောက်ကိုမှ ဒေါ်ဒေါ် ဘာကြောင့်ရွေးခဲ့ပါသလဲ။

မအမာကို သူနဲ့ ကျောင်းနေဖက် ကိုသိန်းဖေ(နောင် ဦးသိန်းဖေမြင့်)ရဲ့ 'ဘက်ခေတ်နတ်ဆိုး' စာအုပ်ကပဲ မျက်စိဖွင့်ပေးခဲ့သလားဆိုတာ စဉ်းစားစရာပါ။ ကြုံတုန်းရေးရရင် ဂျာနယ်ကျော်မမလေးက ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်တို့ ရွေးချယ်ခဲ့ပုံဟာလည်း အံ့ဩစရာပါပဲ။

နောက်တစ်ချက်ကတော့ 'လူထုဦးလှ နှစ် ၉၀' စာအုပ်မှာ တစ်စွန်းတစ်စတွေ့လာရတာပါပဲ။ ဒါကလည်း တစ်ပုဒ်တည်းပါ။ စာရေးဆရာ ဆောင်ထင်(ဦးထင်ဖတ်)က ရေးလို့သိရတာပါ။ ကျွန်တော်စိတ်ဝင်စားတာ ဦးလေးဟာ တက္ကသိုလ်က "သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသူဝတ်၊ ဦးသန့်၊ ဇော်ထင်၊ ဦးတင့်ဆွေ၊ ဦးမျိုးမင်း" စတဲ့ ခေတ်စမ်းသမားတွေ၊ "သူရိယကန္တီ၊ ဒေါက်တာမောင်ဖြူး" တို့လို ခေတ်စမ်းပညာရှင်တွေ၊ "ဦးဆန်းထွန်း(ရှင်ညထီသရ)"၊ ရွှေကိုင်းသား(ဦးသောဘိတ)"လို

ပုံမနှိပ်ဖြစ်တာတွေကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ရှုလေ့လာခွင့်ရနိုင်ပေမဲ့ မဖတ်သာလို့ မဖတ်ခဲ့ရတာကိုလည်း ခုမှနှောင့်တရနေမိပါတယ်။ မေးခွင့်ရှိ လျက် မမေးလိုက်ရတာတွေကိုလည်း နောင်တရလျက်ပါ။

ပထမမေးချင်တဲ့ကိစ္စက 'ကလေးကလား' လို့ ပြောချင်လည်း ပြောလို့ ရပါတယ်။ ဦးလေးနဲ့ဒေါ်ဒေါ် အိမ်ထောင်မကျခင်က အပြန်အလှန်ရေးကြ တဲ့စာတွေကို သမီးလို ရင်းနှီးတဲ့ စာရေးဆရာမတစ်ဦးဆီမှာ ဒေါ်ဒေါ်ပေး ထားပြီး ခုအခါ 'ရွက်နုဝေမဂ္ဂဇင်း' မှာ ထည့်နေပါတယ်။ မထည့်မီကလည်း ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ရှုလေ့လာခွင့်ရနိုင်ပေမဲ့ မဖတ်ဖြစ်ခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီအထဲမှာ ဦးလေးနဲ့ ဒေါ်ဒေါ်တို့ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ဘယ်လိုများ အိမ်ထောင် ဖက်အဖြစ် ရွေးချယ်ကြပါလိမ့်လို့ဆိုတဲ့ အချက်တွေကို ရှာကြည့်လို့ ရမယ် ထင်ပါတယ်။

သတိပြုစရာတစ်ခုက အဲဒီခေတ်မှာ မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ၊ စာရေးဆရာ ဆိုတာ ဘယ်လောက်ပဲ နာမည်ကြီးနေပါစေ။ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က အိမ်ထောင်ဖက်ရွေးဖို့ရော၊ သမီးရှင်တစ်ယောက်ရဲ့မိဘတွေက သမက်ရွေးဖို့ ရော အလွန်ခက်ပါလိမ့်မယ်။

ဘယ်လောက်ပဲတော်တော်၊ ဘယ်လောက်ပဲကျော်ကျော်၊ အဲဒီခေတ်က စာရေးဆရာ၊ အယ်ဒီတာဆိုတာတွေဟာ သားကျွေးမှု၊ မယားကျွေးမှုတွေ တာဝန်ယူနိုင်သူတွေ မဟုတ်ကြပါဘူး။

ဦးလေး(ဦးလှ)လို၊ ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်လို အယ်ဒီတာစာရေး ဆရာမျိုးကလွဲရင် အများစုက အရက်၊ ဘိန်း၊ ဆေးခြောက်၊ မြင်း၊ ဖဲလို လောင်းကစားနဲ့ မိန်းမလိုက်စားကြတာ အတော်များပါတယ်။ သူတို့ကိုယ် တိုင်ရေးတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေမှာ ဝန်ခံထားကြပါတယ်။ 'ပီမိုးနင်း၊ မြမျိုးလွင်၊ ညာဏ၊ ဇဝန' စတဲ့ အကျော်အမော်ကြီးတွေဟာ (ဆရာကြီး မြမျိုးလွင်ရဲ့ စကားနဲ့ ပြောရရင်) အလွန်အလွန်ကို 'အနေအထိုင် မယဉ်ကျေး' ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတွေကို လူအများကသိနေတော့ စာရေးဆရာဆို တာကို အိမ်ထောင်ဖက်ရွေးဖို့ မလွယ်ပါဘူး။

ဆရာကြီးမြမျိုးလွင်ကပဲ ပြောဖူးတယ်။ သူတို့ ဘာအလုပ်အကိုင်များ လုပ်သလဲလို့ မေးတဲ့အခါ 'စာရေးဆရာ' လို့ မပြောဘဲ လူအထင်ကြီးအောင်

အိန္ဒိယလုပ်ဖော် 'အယ်ဒီတာ' လို့ ပြောသတဲ့။ (အယ်ဒီတာ) တဲ့။

'စာရေးဆရာ' ဆိုတာ အဲဒီခေတ်က စာတ်သဘင်တွေအတွက်၊ စာရေးဆရာတဲ့ လူတွေကိုခေါ်တာကိုး။ ခုခေတ်မှာလို ဝတ္ထု၊ ကဗျာရေးကြတဲ့လူမျိုးတို့ စာရေးဆရာခေါ်လေ့ သိပ်မရှိကြသေးဘူးတဲ့။

အဲဒီခေတ်က အလွန်ရှားပါးတဲ့ ကောလိပ်ကျောင်းသူတစ်ဦးဖြစ်သူ 'အမာ' လို့ မိန်းကလေးဟာ သူ့ဘေးမှာ အိုင်စီအက်စ်အလောင်းအလျာတွေ အများကြီးရှိမှာပါ။ အဲသလို ကျောင်းသားတွေထဲမှာ ဆန်စက်ပိုင်၊ ဆီစက်ပိုင် သားသမီးဆိုတဲ့ ပပလွားလွား၊ ကြွားကြွားဝါဝါတွေလည်း အများကြီး ရှိမှာပါ။ ပိုးလုံချည်၊ ပြောင်လက်နေတဲ့ပေးတင့်ရှူး၊ ဘီအေပေါင်း၊ အယ်လ်ပတ်ကား တိုက်ပုံ၊ ရွှေကိုင်းမျက်မှန်၊ ပတ်ကားဖောင်တိန်စတဲ့ အဆောင်အယောင်တွေအပြည့်နဲ့ ဝတ်ဆင်ထားပေမဲ့ သူတို့လည်ပင်းမှာတော့ ကျပ်နာကျပ်ဖုလို့ခေါ်တဲ့ 'ဗျူဘို ကာလသားရောဂါ' အကျိတ်အဖုတွေကို ဖုံးဖိကာကွယ်ဖို့ ဖာလောတွေစည်းထားကြတာလည်း အများကြီးပါ။

ဒါတွေကို ဝတ္ထုတွေ၊ ဆောင်းပါးတွေထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်က ခတ်ဖူး ကြားဖူးတာပေါ့။ အဲသလိုလူတွေကြားကနေ 'ကြီးပွားရေး မောင်လှ' ဆိုတဲ့ မထင်မရှား လူငယ်တစ်ယောက်ကိုမှ ဒေါ်ဒေါ် ဘာကြောင့်ရွေးခဲ့ပါသလဲ။

မအမာကို သူနဲ့ ကျောင်းနေဖက် ကိုသိန်းဖေ(နောင် ဦးသိန်းဖေမြင့်)ရဲ့ ဘက်ခေတ်နတ်ဆိုး'စာအုပ်ကပဲ မျက်စိဖွင့်ပေးခဲ့သလားဆိုတာ စဉ်းစားစရာပါ။ ကြုံတုန်းရေးရရင် ဂျာနယ်ကျော်မမလေးက ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်တို့ ရွေးချယ်ခဲ့ပုံဟာလည်း အံ့ဩစရာပါပဲ။

နောက်တစ်ချက်ကတော့ 'လူထုဦးလှ နှစ် ၉၀' စာအုပ်မှာ တစ်စွန်းတစ်စတွေ့လာရတာပါပဲ။ ဒါကလည်း တစ်ပုဒ်တည်းပါ။ စာရေးဆရာ ဆောင်ထင်(ဦးထင်ဖတ်)က ရေးလို့သိရတာပါ။ ကျွန်တော်စိတ်ဝင်စားတာ ဦးလေးဟာ တက္ကသိုလ်က "သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ်၊ ဦးသန့်၊ မောင်ထင်၊ ဦးတင့်ဆွေ၊ ဦးမျိုးမင်း" စတဲ့ ခေတ်စမ်းသမားတွေ၊ "သူရိယကန္တီ၊ ဒေါက်တာမောင်ဖြူး" တို့လို ခေတ်စမ်းပညာရှင်တွေ၊ "ဦးဆန်းထွန်း(ရှင်ညွှတ်သရ)"၊ ရွှေကိုင်းသား(ဦးသောဘိတ)" လို့

ရဟန်းဘောင်က သုတေသီမျိုးတွေကို သူ့မဂ္ဂဇင်းမှာ စုပြုံရောက်လာအောင် ဘယ်လိုစည်းရုံးသလဲဆိုတာပဲ။

ဒါတင်မကဘူး ကိုနု၊ ကိုအောင်ဆန်း၊ ကိုအောင်ကျော်၊ သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်ဇင်၊ သခင်အုန်းမြင့် စတဲ့ သခင်နိုင်ငံရေးသမားတွေ၊ နဂါးနီတွေကိုလည်း ဦးလေးဝန်းကျင်မှာ အမြဲရှိနေခဲ့သလိုပဲ ဖတ်ရပါတယ်။ အဲသလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေဟာလည်း ဦးလေးရဲ့ ငယ်သူငယ်ချင်း၊ ရဲဘော်ရဲဘက်ဆိုတာမျိုးအဖြစ် သိလာရပြန်တော့ အံ့ဩရပြန်ပါတယ်။

‘လူထုဦးလှ နှစ် ၉၀’ စာအုပ်ထဲက ဆရာထင်ရဲ့ ဆောင်းပါးမှာ ဦးလေးဟာ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းကတဲ့။ ‘မောင်ထင်’ က မြို့မကျောင်းကတဲ့။ ကျောင်းချင်းဘယ်တော့မှ မသင့်မြတ်ကြဘူး၊ ဒီကြားထဲက ‘ကိုလှ’ ရောက်လာပြီး ကလောင်မိတ်ဆွေအသင်းဖွဲ့၊ စကားပြောပွဲတွေ လုပ်ရာကတစ်ဆင့် သူတို့ကို စည်းရုံးပြီး လူငယ်များ **‘ကြီးပွားရေးအသင်း’** ကို ဖွဲ့လိုက်ခဲ့တာကိုတော့ တစ်စွန်းတစ်စ သိရပါတယ်။

ခေတ်စမ်းစာဆိုတွေကတော့ ဘယ်မှာမှမရေးတဲ့ ‘စာပေသစ်’ တွေကို ဦးလေးရဲ့ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းမှာ ရေးခဲ့ကြပါတယ်။ ‘သိပ္ပံမောင်ဝ’ ဆိုရင် ကလောင်နာမည် ၁၂ မျိုးလောက်သုံးပြီး စာမျိုးစုံရေးခဲ့တာကို ဒီဘက်ခေတ်ကျမှ သိရတော့တယ်။ မောင်ထင်ဆိုရင် ကြီးပွားရေးမှာ ခေတ်စမ်းကဗျာတွေရေးခဲ့တာကို သူ (မောင်ထင်) ကွယ်လွန်ခါနီးမှ စာအုပ်ထုတ်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်ကတော့ ဦးလေးဟာ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးမှာ အထက်မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဗဟိုအချက်အချာအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့ရုံမက၊ ရန်ကုန်မြို့တော် ဖက်ဆစ်လက်အောက်က မလွတ်မြောက်သေးဘဲ အဦးဆုံး မြေပေါ်ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကို မန္တလေးမှာ တည်ထောင်လှုပ်ရှားခဲ့တာပါပဲ။

ရန်ကုန်က ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးသမားတွေလည်း ဆက်သွယ်လာကြတယ်။ ‘လေထီးဦးကျော်ရင်’ လို အိန္ဒိယကလာတဲ့ နိုင်ငံရေးသမားတွေလည်း ဦးလေးဆီမှာ စုလာကြတယ်။ ပခုက္ကူက ‘ကိုသန်းတင်’ နဲ့ ‘ကိုမြသန်း (တင့်)’၊ ရေစကြိုကိုညွန့်အောင် စတဲ့ လက်ဝဲသမားတွေလည်း စုဝေးလာကြတယ်။ ဖဆပလရဲ့ အချက်အချာဖြစ်လာခဲ့တယ်။

အထက်မြန်မာနိုင်ငံ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် ဗိုလ်မှူး
 ထူးနဲ့လည်းဆက်မိတယ်။ ဒါတွေကို ဘယ်သူမှမသိကြတော့လို့တဲ့။ ဦးညွန့်
 အောင်(ရှေ့ကြို)က ဦးလေး နှစ် ၉၀ စာအုပ်နဲ့မို့ ဂျာနယ်မှာရေးတယ်။
 ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ ဦးလေးဟာ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး ခေါင်း
 ဆောင် ဗိုလ်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်ဗထူး၊ သခင်နု၊ သခင်သန်းထွန်းတို့ ယုံကြည်
 အားထားရာ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် ရိပ်စားမိလာခဲ့ရပါတယ်။

အဲသလို ၎င်းတို့အခန်းတွေကို ကျွန်တော်တို့ နောက်လူတွေ အကျယ်
 အပြန့် သိစေချင်တယ်။ သိသင့်တယ်။ လေ့လာဖော်ထုတ်ကြရမယ်။ အားကျ
 ဆည်းယူကြရမယ်လို့ ကျွန်တော် ခံယူနားလည်ထားပါတယ်။

ကျွန်တော့်တစ်သက်မှာ ကျွန်တော်နဲ့ ရင်းနှီးတဲ့အထဲက ကွယ်လွန်ကုန်
 ကြသူတွေထဲမှာ ဦးလေး 'ဦးလှ' ကို နှမြောမဆုံးပါပဲ။ အမြဲတမ်း နှမြော
 တသ သတိရလျက်ပါ။

ကျန်ရစ်တဲ့ ဒေါ်ဒေါ်ကိုတော့ ဦးလေး ကိုယ်စားအဖြစ်နဲ့ရော၊ 'ဘကြီး
 နှိုင်းသမီး' အဖြစ်နဲ့ရော (ချိုးဖြူမိခင်၊ ဒေါင်းမိခင်)အဖြစ်နဲ့ပါ ကြည့်ညို
 ဆေးစားနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေကို
 ဆည်းကပ်ခွင့်ရတာ အထူးကံကောင်းတယ်လို့ မှတ်စွဲလျက်ပါပဲ။ နိုင်ငံ
 အတွက်လည်း ကံကောင်းလေစွလို့ ခံယူပါတယ်။

ပူဇော်ထိုက်သူ၊ ပူဇော်မှု၊ မှတ်ယူမင်္ဂလာ။

၂၀၀၆၊ နိုဝင်ဘာ ၁၂
 မိုးသောက်ကြယ်ဂျာနယ်၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၂၀၀၆

ကျွန်တော်တို့ရဲ့အမေ ဘဝတစ်ပါးပြောင်းသွား ကွယ်လွန်ခဲ့ပေမဲ့

'ကျွန်တော်တို့' လို့ဆိုတာက ပြည်ပ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို ရောက်လာကြတဲ့ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ထွက်၊ လူထုတိုက်ထွက် စာပေသမားတွေကို ဆိုလိုပါတယ်။ အသက်အကြီးဆုံးက စပြီးပြောရရင် မောင်သာရ၊ တင်မိုး၊ ဝင်းဖေ၊ မောင်စွမ်းရည်တို့ လေးဦးဖြစ်ပါတယ်။ မောင်သာရက ရန်ကုန်ပြောင်းပြီး ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းကြီးက စင်တင်ပေးလိုက်လို့ မောင်သာရရယ်လို့ ကလောင်တစ်လက်ဖြစ်လာရပေမဲ့ သူလည်း မန္တလေးမှာနေစဉ်က လူထုဂျာနယ်မှာ ကဗျာရေးပြီး ကလောင်သွေးခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ ပြည်ပကို ထွက်မလာခင်က ဒုလ္လဘရဟန်းဝတ်ချင်တယ်ဆိုတော့လည်း သူ့ကို အမေ လူထုဒေါ်အမာကပဲ သင်္ကန်းဆီးပေးခဲ့တာပါ။ ရဟန်းအမ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ကိုဝင်းဖေကတော့ အမျိုးသားကျောင်းဆရာကြီး ရွှေပြည် ဦးဘတင်ရဲ့ သားပါ။ ဦးဘတင်က သမိုင်းပညာရှင်၊ စာပေပညာရှင်၊ မဟာဂီတပညာရှင်ကြီးတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟာ ဒေါ်အမာရဲ့ ဆရာရင်းပါ။ ကိုဝင်းဖေက ပေါ်ဦးသက်နဲ့အတူ လူထုသတင်းစာမှာ ပန်းချီဆရာ၊ ကာတွန်းဆရာအဖြစ် လခစားလုပ်ခဲ့တဲ့အပြင် နိုင်ငံခြားသတင်းအယ်ဒီတာအဖြစ် အမေလူထုဒေါ်အမာက လွှဲပေးတာကိုလည်း ခေတ္တခံယူဖူးပါတယ်။

လူထုတိုက်မှာ သားတစ်ယောက်လို နေခဲ့တာပါ။

တင်မိုးက လူထုဂျာနယ်မှာ ၁၉၄၇ ခုနှစ်လောက်ကတည်းက ဆောင်ဘဏ္ဍမ်း၊ ကိုရင်ဂျမ်း၊ ကန်မြန်နန်းမြင့်နွယ် စတဲ့အမည်အမျိုးမျိုးနဲ့ ကဗျာ ဆွဲရေးခဲ့ပြီး လူထုသတင်းစာ တနင်္ဂနွေအချုပ်ပိုမှာ ကဗျာကဏ္ဍကို ကိုင်ရသူ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က လူထုမှာ ကဗျာတွေနဲ့ စာပေဆောင်းပါးတွေ ရေးပြီး လူထုစာအုပ်စင်ကဏ္ဍတစ်ခုကိုလည်း တာဝန်ယူရင်း စာအုပ်ဝေဖန် ချက်တွေ ရေးလာခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အမေလူထုဒေါ်အမာက ကျွန်တော်တို့အပေါ်မှာ သံယောဇဉ်ကြီးပြီး ကျွန်တော်တို့ကလည်း အမေနဲ့ အဆက်မပြတ်ခဲ့ပါဘူး။ အမေက မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ စာမရေးနိုင်ပေမဲ့ ကျွန်တော် တို့ဆီကို လူကြိုနဲ့ စာရေးခဲ့ပါတယ်။ “မင်းတို့အသံတွေကို ငါ တစ်နေ့မပြတ် နားထောင်နေတယ်” ဆိုတာကို စာနဲ့လည်းရေး၊ ဖုန်းနဲ့လည်းပြောပါတယ်။ နီရုံးချုပ်ရင် “ငါတို့တစ်နေ့ ပျော်ပျော်ပါးပါးပြန်ဆုံကြမယ်” ဆိုတာ ပါရှိမြဲ ပါပဲ။ ဒါက ကျွန်တော်တို့လေးဦးနဲ့ အမေမာနဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိစ္စပါ။

အမေလူထုဒေါ်အမာကို ကျွန်တော်တို့နဲ့တကွ အများပြည်သူက အမေ အဖြစ် ဘာကြောင့် လေးစားရသလဲဆိုရင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဘွဲ့၊ သီချင်း တစ်ပုဒ်ထဲက “ရာဇဝင်အတ္ထုပ္ပတ္တိလည်းရှိရမယ်၊ မော်ကွန်းလည်း ထိုး လောက်တယ်။ မြင့်မြတ်တဲ့ ဗိုလ်အောင်ဆန်းရယ်” ဆိုတဲ့အတိုင်း ‘ရာဇဝင် အတ္ထုပ္ပတ္တိ’ ရှိလို့ပါပဲ။

(၁) အမေလူထုဒေါ်အမာဟာ ကိုနု၊ ကိုအောင်ဆန်း၊ ကိုဗဟိန်း စတဲ့ ၁၉၃၆ ခုနှစ် တက္ကသိုလ် သပိတ်ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များနဲ့ အတူ သပိတ်မှောက်ရာမှာ ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ဗမာ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ (ဗကသ) ဖွဲ့စည်းရာမှာလည်း ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်လို့ တကသမိခင်၊ ဗကသမိခင် တစ်ဦးအဖြစ် ရာဇဝင်အတ္ထုပ္ပတ္တိ ရှိခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။

(၂) လူထုဦးလှနဲ့ အကြောင်းပါစမှာပဲ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကြီး ဖြစ် ပေါ်လာလို့ မန္တလေးမှာ လူထုဦးလှက ဖဆပလခေါင်းဆောင်၊ အာဂျလူငယ်ခေါင်းဆောင်အဖြစ် မြေပေါ်မြေအောက် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်တဲ့အခါ အမေလူထုဒေါ်အမာလည်း လူထုဦးလှရဲ့

ပါရမီဖြည့်ဖက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရင်း တော်လှန်ရေးသမားဖြစ်လာ ခဲ့ပါတယ်။

(၃) လူထုဦးလှနဲ့အတူ လူထုဂျာနယ်၊ လူထုသတင်းစာ တည်ထောင် ထုတ်ဝေပြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ ညာလက်ရုံးသဖွယ် စာပေနဲ့ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ရာက ဗိုလ်ချုပ်တို့ ကျဆုံးပြီး ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်လာ တဲ့အခါ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ သားသမီးများအဖြစ် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းတို့မှာ လူ ကိုယ်တိုင်ရော သတင်းစာပါ ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့ပါတယ်။ လူထု သတင်းစာက ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းနဲ့ လူထုဦးလှတို့ အဖမ်းဆီး ခံရ၊ သတင်းစာတိုက်ကို ဗုံးခွဲခံရတဲ့အခါ၊ မီးလောင်တဲ့အခါတွေမှာ သတင်းစာကို ကိုယ်တိုင်ဦးဆောင်ပြီး သေတ္တာမှောက် ဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

(၄) ဦးလှရဲ့ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းမှာ ၁၉၃၆ ခုနှစ်ကတည်းက ခင်လဝင်း ကလောင်အမည်နဲ့ ဘာသာပြန်စာပေ၊ မြမဉ္ဇူကလောင်အမည်နဲ့ ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုတွေ ရေးခဲ့ပြီး သပိတ်မှောက်ရာက မန္တလေးကို ပြန်တဲ့အခါ အမျိုးသားကျောင်း၊ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး ဦးရာဇတ် က တာဝန်လွှဲအပ်ချက်အရ ဘာသာပြန်လုပ်ငန်းကို လုပ်ရတော့ (မအမာ-သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ) လို့ ကလောင်ဘွဲ့ခံခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအခါကစပြီး မြန်မာ့စာပေလောကနဲ့ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးလောက အတွက် အထူးအကျိုးရှိမယ့် ဘာသာပြန်စာအုပ်တွေကို ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။

(၅) မြန်မာမင်းများရဲ့ နောက်ဆုံး မင်းနေပြည်လည်းဖြစ်၊ မြန်မာ့ယဉ် ကျေးမှု အချက်အချာလည်းဖြစ်တဲ့ မန္တလေးမြို့မှာ ဖွားမြင်ကြီးပြင်း သူဖြစ်တဲ့အတွက် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံတွေကို၊ ဇာတ် သဘင်နဲ့ မဟာဂီတ စတာတွေကို လက်ကုန်နှိုက်ပြီး အစွမ်းကုန် သုတေသနပြုရင်း မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ မြှင့်တင်ရေး တို့ကို ဦးဆောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

(၆) သဘင်သည်တွေ၊ ပန်းချီပန်းပုအနုပညာရှင်တွေ၊ စီးပွားရေးသမား

တွေကအစ ရဟန်းသံဃာတော်ကြီးတွေအထိ မန္တလေးဝန်းကျင်ရှိ နယ်ပယ်အသီးသီးက ထင်ရှားသူတွေရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိအရည်အတို များစွာကိုလည်း ရသမြောက် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေများအဖြစ် ရေးသား ရင်း မြန်မာစာပေတစ်ခန်း တစ်ကဏ္ဍကို မြှင့်တင်နိုင်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုအတ္ထုပ္ပတ္တိတွေကို ရေးသားရာမှာ ပြည်သူ့ အမြင်၊ အရပ်သားအမြင်၊ အရပ်သားစကားများကို အခြေပြုပြီး ခေတ်မီတဲ့ အမြင်သစ်နဲ့ ဝေဖန်သုံးသပ် တင်ပြရေးသားတာတွေ ဖြစ်လို့ ရေးသမျှစာများက “ဆွဲဆောင်မှုလည်းရှိ ရှေ့ဆောင်မှုလည်း ရှိ” တဲ့ စာပေတွေ ဖြစ်လာပါတယ်။

(၇) ဒီလို စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာ ဆရာမကြီးအဖြစ်နဲ့ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်း ရေးညီလာခံတွေ၊ ကမ္ဘာ့အမျိုးသမီးညီလာခံတွေကို ဖိတ်ကြားခံရပြီး ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး၊ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနဲ့ အမျိုးသမီးဘဝ လွတ် မြောက်ရေးလုပ်ငန်းတိုင်းမှာလည်း ပါဝင်ဦးဆောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုရာဇဝင်အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေရှိခဲ့တာကြောင့် ဗကသမိခင်၊ ငြိမ်းချမ်းရေး နိုင်ကြီးတစ်ဦးအဖြစ် အများပြည်သူက တန်ဖိုးထား လေးစားခြင်းခံရပါ တယ်။ တိုင်းပြည်မှာ ပြဿနာကြုံတိုင်း သတင်းဌာနတွေက မေးလာတဲ့အခါ မှာလည်း ပြည်သူ့ဘက်က ရပ်တည်တဲ့ ပြတ်သားတဲ့အမြင်များကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ဘင်ပြခဲ့တာချည်းဖြစ်လို့ ပြည်သူတွေက အားထားကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် မြန်မာပြည်တစ်ဝန်းလုံးက စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ တွေ၊ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် အဟောင်းအသစ်တွေ၊ နိုင်ငံရေးသမား အဟောင်းအသစ်တွေ၊ ပန်းချီပန်းပုအနုပညာရှင်တွေဟာ အမေ လူထု ဒေါ်အမာမွေးနေ့တွေမှာ အမေလူထုဒေါ်အမာက ကျင်းပဖိတ်ကြားတာ မဟုတ်ဘဲ ထောင့်စုံ နယ်စုံက လာရောက်ကြပြီး အမေလူထုဒေါ်အမာ အသက်ရာကျော်ရှည်စေဖို့ လာရောက်ဆုတောင်းကြရင်း အမေလူထု ဒေါ်အမာထံက ဩဝါဒကထာ ဩသအေးဆေးများလည်း လာရောက်သုံး ဆောင် အားဖြည့်ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ခုအခါ အမေလူထုဒေါ်အမာ ကွယ် လွန်ပြီဖြစ်ပေမဲ့ အမေ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ ဂုဏ်သတ္တိများက ပျောက်ကွယ် သွားတာ မဟုတ်ပါ။ အမေ့သတ္တိ၊ အမေ့စေတနာ၊ မေတ္တာ၊ အမေ့အတွေး

အမြင်များက ကျွန်တော်တို့ ပြည်သူများကို ဆက်လက်အားပေး ရှေ့ဆောင်
သွားမှာပဲဖြစ်တယ်လို့ ယုံကြည်မိပါတယ်။

လူထုဒေါ်အမာရဲ့ သားတစ်ဦးဖြစ်သူ မောင်စွမ်းရည်
၂၀၀၇၊ ဧပြီ ၂၁၊ နယူးယောက်

ခွပ်ဒေါင်းမိခင် အမေမာသို့

အဘိုးဆုံး၍

ညှိုးချိုးအားမာန်၊ ရှိခဲ့ပြန်သော်

'မန်းတောင်' သဏ္ဍာန်၊ 'ဘလှ' ကျန်၍

အားမာန်မကျ၊ တင်းနိုင်ကြ၏။

အဘဆုံး၍-

ညှိုးချိုးအားမာန်၊ ရှိခဲ့ပြန်သော်

'ချိုးဖြူ' သဏ္ဍာန်၊ 'အမိ' ကျန်၍

အားမာန်မကျ၊ တင်းနိုင်ကြ၏။

'အမိ' ဆုံးသော်

မဆုံးအားမာန်၊ ခွပ်ဒေါင်းကျန်ပြီ

ဒေါင်းလံမြင့်၍ လွင့်ကြကုန် ။ ။

မောင်စွမ်းရည်
ဧပြီ ၇၊ ၂၀၀၈

သတင်းစာဆရာ၊ ပုံပြင်ဆရာကြီး လူထုဦးလှ

ဒီနှစ် ၂၀၁၈ ဆိုရင် ဦးလေးကွယ်လွန်ခဲ့တာ ၃၆ နှစ်တင်းတင်းပြည့်ခဲ့ပြီ။ ဦးလေး ကွယ်လွန်ခဲ့တာ ၁၉၈၂ ခုနှစ် ဩဂုတ် ၇ ရက်နေ့က ဖြစ်ပါတယ်။ (ဦးလေးအကြောင်းကို လူထုဦးလှလို့ ခေါ်ပြီး ရေးရတာ ကျွန်တော့်အဖို့ သူစိမ်းဆန်လွန်းလို့ ခေါ်နေကျအတိုင်း ဦးလေးလို့ပဲခေါ်ပြီး ရေးခွင့်ပြုပါ) ဦးလေးကို သတင်းစာဆရာ၊ ပုံပြင်ဆရာကြီးအဖြစ် လူသိများလို့ လွယ်လွယ်ပဲ သတင်းစာဆရာ၊ ပုံပြင်ဆရာကြီးလို့ ခေါ်လိုက်ရပေမဲ့ ဦးလေး ထုပ်ခဲ့တဲ့အလုပ်တွေက အများကြီးပါ။ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အတိုအရှည် အများကြီး ထည်း ရေးခဲ့တဲ့အပြင် သုတေသနပြုပြီး ရေးခဲ့တဲ့စာတွေလည်း အများကြီးရှိပါတယ်။ ထောင်စာပေ၊ ခရီးသွားစာပေဆိုတာမျိုးတွေကိုလည်း မြန်မာစာပေမှာ တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍ ဖွင့်ပြီးရေးသားခဲ့သူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဓိကအတော့ သတင်းစာဆရာပါပဲ။ သတင်းစာလုပ်ရင်း တွဲလုပ်လို့ ရသမျှကို အမြင်ကျယ်ကျယ်၊ ဝီရိယထက်ထက်သန်သန်နဲ့ လုပ်သွားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်နဲ့ခေတ်ပြိုင်၊ မန်းတက္ကသိုလ်ထွက် လူငယ်စာရေးဆရာများ ကိုယ့်မိဘဆွေမျိုးတွေနဲ့ နေရတာထက် လူထုမိသားစုနဲ့ နေကြရတဲ့

အချိန်ကများပါတယ်။ ဦးလေးတို့ ဒေါ်ဒေါ်လူထုဒေါ်အမာတို့ အကြောင်းကိုဆိုရင် လူကိုယ်တိုင်ကိုသာမက သူတို့ရေးတဲ့စာတွေကိုလည်း အစအဆုံး သိမ်းကျုံးဖတ်ရှုထားကြတာဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဦးလေး ဒေါ်ဒေါ်တို့ အကြောင်းကို ကိုယ့်မိဘအကြောင်းတွေထက် ပိုပြီးတော့ ပြောနိုင်ဆိုနိုင်ကြမယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ တခြားစာတွေကိုလည်း တတ်နိုင်သမျှ ဖတ်နေကြတာဆိုတော့ တခြားသတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာကြီးများနဲ့လည်း နှိုင်းယှဉ်ပြီး ပြောနိုင်ကြပါတယ်။

ဒေါ်ဒေါ်က ဦးလေးအကြောင်းကိုပြောတဲ့အခါမှာ “ကိုလှဟာ သတင်းသမား မျက်စိရှိတယ်” တဲ့။ ဒီလိုပြောတာကို နှစ်ခါ၊ သုံးခါမက ကြားဖူးပါတယ်။ အမှတ်မထင် စပ်မိလို့ ပြောဖူးတာဖြစ်ပါတယ်။ ဦးလှဆိုတာ သတင်းစာပညာနဲ့ပတ်သက်ရင် ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ ကံကုလက်လှည့် ငယ်ဆရာလည်းဖြစ်တဲ့ အပြင် တစ်သက်လုံး အလုပ်ကူတဲ့ပြီးလုပ်ခဲ့ရတဲ့ ဘဝကြင်ဖော် သတင်းစာဆရာကြီးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်ကိုယ်တိုင်ကလည်း သတင်းစာဆရာကြီးဖြစ်လေတော့ “ကိုလှဟာ သတင်းသမား မျက်စိရှိတယ်” ဆိုတဲ့ ဘဝအမြင်မှတ်ချက်စကားမျိုးကို ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူဖြစ်ပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်ပြောသလိုပဲ ဦးလေးတစ်သက်တာမှာ လုပ်ဆောင်သွားခဲ့တဲ့ စာပေအလုပ်တွေဟာ သတင်းသမားမျက်စိနဲ့ ရှုမြင်ဆောင်ရွက်သွားခဲ့တာတွေလည်း ဖြစ်တယ်လို့ဆိုရပါမယ်။ သတင်းစာသမားရဲ့ စားပွဲကနေပြီး သတင်းသမားရှုထောင့်ကနေ ရှုမြင်သုံးသပ်လုပ်ဆောင်သွားခဲ့တာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ဦးလေးဟာ ပြည်သူလူထုထံသို့ ပို့ဆောင်သင့်တဲ့ သတင်းဟူသမျှ ကြောက်လို့ချစ်လို့ဆိုတဲ့ အဂတိတရားနဲ့ ထိမ်ချန်တာမျိုး မရှိဘဲ တင်ပြဖို့ ကြိုးစားခဲ့တာချည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတိတရား အမြဲထားပါတယ်။ ဒီလို သတိထားတဲ့ကြားကပဲ တစ်သက်တာမှာ ၅ ကြိမ်မျှ ဖမ်းဆီးထောင်ချတာခံခဲ့ရပါတယ်။ ဖမ်းဆီးထောင်ချခဲ့တဲ့ အာဏာပိုင်များဟာ သူတို့ခံရတဲ့ အလှည့်ကျတော့မှ နောင်တရပြီး ဦးလေးကို လာရောက်ကန်တော့ တောင်းပန်ကြပါတယ်။ အမှန်က ဦးလေးဟာ အထက်မြန်မာနိုင်ငံက ရဟန်းရှင်လူ၊ ပြည်သူတွေအပေါ်မှာ အလွန်သြဇာကြီးနေတာကို ကြောက်ရွံ့လို့ပါပဲ။ ဦးလေးဟာ တိုင်းပြည်အတွက် အလွန်အရေးကြီးတဲ့အချိန်မှာ ရန်ကုန်မှာ

ဘောင် ဘာမှလုပ်လို့မရသေးခင် မန္တလေးမှာ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကို အဦးဆုံး ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်လုပ်ခဲ့တာကလွဲလို့ ဘာနိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းနဲ့မှ မပတ်သက်ခဲ့တာ အာဏာပိုင်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေ သိပါတယ်။ သိသိကြီးနဲ့ ဆိုသလိုပဲ ဦးလေးကို ဖမ်းဆီးထောင်ချခဲ့ရုံမက ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း၊ ဒေါ်ဒေါ်လူထုဒေါ်အမာနဲ့ လူထုတိုက်သား သတင်းစာအလုပ်သမားတွေရော၊ ဘု သားတွေရော၊ အယ်ဒီတာတွေပါ ဖမ်းဆီးထောင်ချခဲ့ပါတယ်။

ဦးလေးကို ထောင်ချလိုက်တာ ဒုက္ခတစ်ခုဖြစ်ပေမဲ့ တိုင်းပြည်မှာ အမြတ်ထွက်လိုက်ပါတယ်။ ဦးလေးက အချိန်ကို အလဟဿအဖြစ်မခံဘူး။ ဘာမှလုပ်မရရင်တောင် ပုတီးစိပ်၊ ဘုရားရှိခိုးနေတာ။ ထောင်ထဲမှာ တစ်ဦးချင်းကစားလို့ရတဲ့ကစားနည်းမျိုးနဲ့ တစ်ယောက်တည်း ကစားသလို အဖွဲ့ဖွဲ့ပြီး ဘောလည်း ကစားခဲ့ပါတယ်။ စာပေဟောပြောပွဲတွေလည်း လုပ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဆောင်အာဏာပိုင်တွေကလည်း သဘောကျတယ်။ စစ်အာဏာရှင် သက်ထက်ရောက်တော့မှသာ စာရေးစာဖတ်တောင် မလုပ်ရတော့ဘဲ အဖွဲ့ဖွဲ့ပြီး လုပ်ရတဲ့ အားကစားနည်းမျိုးတွေလည်း ခွင့်မပြုတော့ပါ။ ဦးလေးက ဘော အကျဉ်းသားတစ်ဦးချင်းတွေ့ခွင့်၊ ပြောခွင့်ရရင် တစ်ဦးချင်းကိုပဲ တွေ့ဆုံပြောဆိုပါတယ်။ အကျဉ်းသားတွေရဲ့ဘဝကို တစ်ဦးချင်းမေးပြီး မှတ်တမ်းဘင်တယ်။ အကျဉ်းသားတစ်ဦးချင်းရဲ့ဘဝကို မေးစရာကုန်တော့ တစ်ဦးချင်းဆီက ပုံတိုပတ်စတွေ မေးမြန်းစုဆောင်းတယ်။ တချို့က တိုင်းရင်းသားဘောင်ပေါ်သားတွေလည်း ပါတာပေါ့။ ဒီလိုနဲ့ အဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ ရတနာတွေကို ထုပ်ပိုက်ပြီး ထောင်ထဲကထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ ဦးလေး ထောင်ကထွက်လာတော့မှ ထောင်စာပေလို့ ခေါ်လောက်အောင် ထောင်အကြောင်း ရေးတဲ့စာတွေဟာ ထုနဲ့ထည်နဲ့ ပေါ်လာခဲ့တာပါ။ ဦးလေးနောက်မှ ထောင်ထဲ ရောက်လာကြတဲ့ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်တို့၊ ဆရာမြသန်းတင့်တို့လည်း ဦးလေးနည်းအတိုင်း လိုက်ပြီး ထောင်အကြောင်းစာတွေ ရေးလာခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဦးလေးရေးတဲ့စာတွေက မျိုးစုံပါတယ်။ သတင်းသမားပီပီ သတင်းစုံရပ်ကွက်က သတင်းတွေအစုံ ရရှိအသုံးချခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော် သဘောအကျဆုံးကတော့ ပုံပြင်တွေပါပဲ။ ရိုးရာပုံပြင်ဆိုတာတွေက ဒီခေတ်ရေးကြ

တဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေလိုပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ပုံပြင်ဆိုတာ တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းက တစ်ချိန်တည်း အပြီးရေးလိုက်တာမျိုးမဟုတ်ပါ။ ဟိုရှေးရှေးအခါက အစ မသိတဲ့ကာလမှာ တစ်ယောက်ကစ တစ်ရာဆိုသလို နှစ်ပေါင်းရာချီပြီး ပြောဆို အမွမ်းတင်လာခဲ့တဲ့ ပုံဝတ္ထုတွေပါ။ မြန်မာ၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း၊ ချင်း၊ ကချင်စတဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံရဲ့ ပုံပြင်စာအုပ်ပေါင်း ၄၆ အုပ် ထုတ်ခဲ့ပြီးပါပြီ။ တချို့ကို စစ်အစိုးရက ဖြတ်တောက်တာ၊ ပိတ်ပင်တာတွေရှိခဲ့ပါတယ်။ မထုတ်ရသေးတာတွေရောဆိုရင် ၅၀ တောင်ကျော်မှာပါ။ ဦးလေးရဲ့ သားသမီးတွေက ဦးလေးရဲ့စာရွက်တွေ မဆွေးမြည့်ခင် အမြန်ဆုံးကူးယူပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသင့်ပါတယ်။ ဒီစာအုပ်တွေဟာ ကလေးတွေနဲ့ ဘိုးဘွားလူကြီးတွေ ဖတ်ရုံမဟုတ်ဘဲ သမိုင်းသုတေသီတွေ၊ စာပေသုတေသီတွေနဲ့ မနုဿဗေဒပညာရှင်တွေကပါ သက်ဆိုင်ရာ သုတေသနအမြင်နဲ့ လေ့လာဆည်းပူးကြရဦးမှာပါ။

ဦးလေးဟာ ပုံပြင်တွေ စုဆောင်းထုတ်ဝေတာကို တစ်သက်လုံးလုပ်သွားတာပါ။ ထောင်ထဲက ပုံပြောတဲ့မိတ်ဆွေတွေ အပြင်ရောက်လာရင် သူတို့နဲ့လည်း အဆက်မပြတ်ရပါဘူး။ တခြားတိုင်းရင်းသားမိတ်ဆွေတွေဆီကိုလည်း လှမ်းပြီး စာနဲ့ပဲ မေးမြန်းစုဆောင်းတာရှိသလို တစ်ခါတစ်ရံ လူကိုယ်တိုင်လည်း သွားရောက်လေ့လာရပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ အဝတ်အထည်၊ ဓားလှံလေးမြား စတာတွေကို လိုက်လံစုဆောင်းရပါတယ်။ တချို့ကို ဓာတ်ပုံရိုက်ယူခဲ့ရပါတယ်။ တချို့ခရီးတွေကို ကျွန်တော်တို့လည်း လိုက်ပါလေ့လာခွင့် ရခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဦးလေးက ကျွန်တော့်ကို သူကိုယ်တိုင် ၁၉၃၆ ခုနှစ်လောက်က ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းမှာ စတင်ခဲ့တဲ့ လူထုတေး (Folk songs) စုဆောင်းတဲ့အလုပ်ကို အမွေပေးခဲ့ပါတယ်။ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းမှာ ရွှေကိုင်းသား ဦးသောဘိတက ရွှေဘိုမုံကြီးသံတွေကို စုဆောင်းပေးခဲ့ပါတယ်။ လူထုဂျာနယ်ကို မန္တလေးမှာ ထုတ်ဝေတော့လည်း ရွှေဘိုသတင်းထောက် ဦးဗကြည်၊ ကောလင်းမောင်ကြည်သော်တို့ဆီကနေ ရွှေဘိုဘက်က ကောက်စိုက်သီချင်းတွေကို ဆက်လက်စုဆောင်းခဲ့ပါတယ်။ တချို့ကို ဗလားစာအုပ်မှာ လက်ရေးနဲ့ပဲရှိသေးပြီး ပုံနှိပ်ရခြင်းမရှိသေးပါ။ အဲဒီစာအုပ်တွေနဲ့တကွ ဆက်လက်လုပ်စရာ အလုပ်တွေကိုပါ အမွေပေးခဲ့လို့ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်

လည်း ရွှေဘို၊ ရေဦး၊ ခင်ဦး၊ တန့်ဆည်၊ ကျောက်ဆည်၊ မိုးမိတ် စတဲ့
နိုင်ငံအနှံ့ မြို့ရွာတွေကို ကွင်းဆင်းပြီး စုဆောင်းခဲ့ပါတယ်။

အတိုချုပ်ပြောရရင် အဲဒီ Folk songs ကောက်စိုက်သီချင်း၊ ဗုံကြီးသံ၊
ညွန့်သီချင်း စတာတွေကို လျှောက်လွှာစာရွက်အရွယ်စက္ကူနဲ့ လက်နှိပ်
စက်ရိုက်ပြီး နှစ်လက်မနီးပါးထူတဲ့ စာအုပ်ကြီးကို ပုံနှိပ်ဖို့ မြန်မာနိုင်ငံ
သုတေသနအသင်းကို လှူလိုက်ပါတယ်။ ဆရာဇော်ဂျီ၊ ဆရာမင်းသုဝဏ်
ဘို့ရဲ့ မေတ္တာရပ်ခံ လမ်းညွှန်ချက်နဲ့ပါ။ ဗိုလ်နေဝင်းက အဲဒီအသင်းဟာ
နယ်ချဲ့သမားတွေ ထူထောင်ခဲ့တဲ့အသင်းဆိုပြီး အသင်းပိုင်စာမူတွေ၊ စာအုပ်
ဆွဲနဲ့ ငွေတွေပါသိမ်းယူသွားတော့ ဘယ်ရောက်မှန်းမသိ လမ်းစမပေါ်တော့
ပါ။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မျိုးချစ်စိတ်မှော်ရူးထတာနဲ့ နိုင်ငံရဲ့ ရတနာ အမွေစာပေ
ဆွဲ ဘယ်လိုမှလည်း ပြန်စုဆောင်းလို့ မရနိုင်တော့ဘဲ ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါတယ်။

ပုံပြင်ကဏ္ဍကိုပဲ ပြန်ဆက်ကြပါမယ်။ ဦးလေးအနေနဲ့ ပုံပြင်တွေ စုဆောင်း
တဲ့အချိန်က ပုံပြောတတ်တဲ့ အဘိုးအဘွားတွေခေတ်ကြီး အဆုံးသတ်ချိန်
လည်းဖြစ်ပါတယ်။ ရေဒီယိုတွေ၊ ကက်ဆက်တွေ၊ ဓာတ်ပြားတွေ၊ ဓာတ်ကြိုး
ဆွဲပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက် ပုံပြောတဲ့ ဓလေ့လည်း အသက်ငင်သွားခဲ့ပါပြီ။
ဦးလေးသာ ဒီအလုပ် မလုပ်လိုက်ရင်တော့ ပြည်ထောင်စုအမွေတွေ လုံးဝ
ဆုံးရှုံးသွားခဲ့ရမှာပါ။ ဒီပုံပြင်တွေက မြန်မာပြည်ထောင်စုသားတွေရဲ့ အမွေဖြစ်
သလို ကမ္ဘာလူသားတွေရဲ့ အမွေလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာမှာ အင်ဒါးဆင်
ဘို့လို တစ်ဦးချင်းက တီထွင်ရေးသားတဲ့ ပုံပြင်တွေ ရှိသလို တစ်မျိုးသားလုံး
ပေါင်းအမွေပုံပြင်တွေလည်း ရှိပါတယ်။ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ အမေရိကားလို
နိုင်ငံကြီးတွေမှာ ပုံပြင်စုဆောင်းသူတွေ အများကြီးပါ။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်သူတွေ
ဘယ်လောက်များများ မြန်မာပြည်က တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေရဲ့ ပုံပြင်မျိုးကို
လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတည်းက စာအုပ် ၅၀ လောက် ထုတ်လောက်အောင်
စုဆောင်းနိုင်တာမျိုးကတော့ ဘယ်မှာမှမကြားဖူးပါ။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ပုံပြင်
စာအုပ် ၅၀ လောက် စုဆောင်းနိုင်ခဲ့တာဟာ ကျွန်တော်တို့ ဦးလေး လူထု
ဦးလှတစ်ဦးပဲရှိပါတယ်။ မယုံရင် ပုံပြင်မှတ်ဆိုသလိုပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီစကား
မယုံရင် ကမ္ဘာပုံပြင်လောကကို ကိုယ်တိုင်လေ့လာကြည့်ကြစေချင်ပါတယ်။
ဒီခေတ်မှာ ပုံပြင်စွယ်စုံကျမ်းတွေလည်း ထွက်နေပါတယ်။ ဦးလေးရဲ့ ပုံပြင်

တွေလည်း အင်္ဂလိပ်၊ ဂျပန်၊ ဂျာမန်၊ ရုရှား စတဲ့ ဘာသာများနဲ့ ဘာသာပြန် ထားကြတာလည်းရှိပါတယ်။ လူထုဦးလှ စုဆောင်းတဲ့ ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားပုံပြင်တွေလို အမျိုးလည်းစုံ၊ များလည်းများတာ ဘယ်မှာမှ မရှိပါ။

ဩဂုတ်လဟာ ဦးလေး ကွယ်လွန်တဲ့လပါ။ ၁၉၈၂ ခုနှစ် ဩဂုတ် ၇ ရက်နေ့က ဦးလေးကွယ်လွန်ခဲ့ပါတယ်။ ခုအခါ ၃၆ နှစ်ကြာခဲ့ပါပြီ။ ဦးလေး ကွယ်လွန်တဲ့ ဩဂုတ်လမှာ ဦးလေးကို အထူးသတိရတဲ့အနေနဲ့ ဦးလေးစုဆောင်းတဲ့ ပုံပြင်များအကြောင်းကို အမြွက်မျှ ရေးလိုက်ရတာဖြစ် ပါတယ်။ 'ကမ္ဘာမှာ မြန်မာ' လို့ လက်မထောင်စရာတစ်ခုအဖြစ် လေ့လာ တင်ပြလိုက်တာ ဖြစ်ပါကြောင်း။

၂၀၁၈၊ ဩဂုတ် ၇၊ နယူးယောက်

ပုံပြင်ဆရာကြီး ပုံပြောဆရာကြီး လူထုဦးလှ

သတင်းစာဆရာကြီး၊ ပုံပြင်ဆရာကြီး လူထုဦးလှကို ကျွန်တော်က ဦးလေးလို့ပဲ ခေါ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဦးလေးလို့ပဲ ဆက်ပြီးရေးသွားဖို့ နှင့်ပြုပါခင်ဗျာ။

ကျွန်တော်တို့ ဦးလေးဟာ သတင်းစာဆရာ ပီသသူဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းစာဆရာ ဘယ်လိုပီသတာလဲ။ သတင်းစာဆရာက ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို သတင်းရှုထောင့်က ကြည့်တတ်တယ်။ ဒီဖြစ်ရပ်၊ ဒီသတင်းဟာ သတင်းစာဖတ်ပရိသတ် အများပြည်သူကို သတင်းပေးသင့်တဲ့ ဖြစ်ရပ်ဖြစ်စဉ် ဟုတ်ရဲ့လား။ သတင်းတန်ဖိုးရှိရဲ့လားဆိုတာ ဦးစွာအကဲဖြတ်ရမိမြဲဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းတိုင်းဟာ မင်ကုန်၊ စက္ကူကုန်ခံထိုက်ရဲ့လား၊ သတင်းပေးရကျိုးနပ်ရဲ့လားဆိုတာ ဆင်ခြင်စဉ်းစားစရာပါ။ ဒေါ်ဒေါ်လူထုဒေါ်အမာက အမှတ်တမဲ့ ဆိုပါတော့ ပြောဖူးတယ်။ “ကိုလှဟာ သတင်းသမားမျက်စိရှိတယ်” တဲ့။ အဲဒီစကားလေးကို သတိရလို့ ခုလို နိဒါန်းချီတာပါ။ ဦးလေးဟာ သတင်းသမားမျက်စိလည်း ရှိတယ်။ သတင်းတန်ဖိုးကိုလည်း အမြဲဆင်ခြင်ပါတယ်။ ကြောက်လို့၊ ချစ်လို့ဆိုတဲ့ အဂတိတရားတွေလည်း အကင်းဆုံးဖြစ်အောင် ရေးပါတယ်။

ကျွန်တော့်ဘဝမှာ မိဘဆွေမျိုးများနဲ့ဖြစ်စေ၊ ဆရာသမားများနဲ့ဖြစ်စေ၊ သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေများနဲ့ဖြစ်စေ လူထုမိသားစုလောက်ကြာအောင် ဆက်စပ် နီးစပ်ခဲ့ရတာမျိုးမရှိပါ။ ဒါကြောင့် ဦးလေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အကဲဖြတ်ချက်မျိုး ကို အရှင်းဆုံး၊ အပြတ်သားဆုံး ပြောနိုင်ပါတယ်။ ဦးလေး တစ်သက်မှာ သတင်းသမားမျက်စိနဲ့ သိမြင်ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့အလုပ်တွေ အများကြီးရှိပါ တယ်။ တချို့လုပ်ဆောင်ချက်တွေဟာ လူတကာထက် စွမ်းဆောင်ချက်ပိုပါ တယ်ဆိုရင် ဦးလေးရဲ့စာတွေကို ဖတ်ဖူးသူတိုင်း သဘောတူကြမှာဖြစ်ပါ တယ်။

ဦးလေးဟာ သတင်းပေးရာမှာ၊ သတင်းရေးရာမှာ အထူးသတိရှိပါ တယ်။ ကြောက်တတ်တာမဟုတ်ပါ။ ရေးသင့်ရေးထိုက်တာကိုတော့ မရေး ဘဲမနေပါ။ ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးက ဆင်ခြင်ပြီး သတင်းရေးတာပါ။ ဒီကြားထဲ က သတင်းစာဆရာဘဝမှာ ဖမ်းဆီးထောင်ချတာကို ငါးကြိမ်ခံရဖူးပါတယ်။ ထောင်ထဲရောက်သွားတော့လည်း အချိန်တွေကို အချည်းနှီး မဖြစ်စေပါ။ ထောင်ထဲမှာ တစ်ယောက်တည်းလည်း အားကစားလုပ်ပါတယ်။ အသင်းဖွဲ့ ပြီးတော့လည်း အားကစားလုပ်ပါတယ်။ စာဖတ်စာရေးလည်း အချိန်ရှိသရွေ့ လုပ်ပါတယ်။ အကျဉ်းသားတွေရဲ့ တစ်ဦးချင်းဘဝကို မေးမြန်းမှတ်တမ်း တင်တယ်။ သူတို့ဆီက ရိုးရာပုံပြင်တွေကိုလည်း စုဆောင်းပါတယ်။ ဒါကြောင့် ထောင်ကထွက်လာတဲ့အခါမှာ ရေးစရာတွေ 'တထောကြီး'လို့ ပြောရအောင် ပါလာခဲ့ပြီး မြန်မာစာပေလောကမှာ 'ထောင်စာပေ'ဆိုတာမျိုးကို တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍ ဖွင့်လှစ်ထူထောင်နိုင်ခဲ့ပြီး ယူနက်စကိုဆုလို နိုင်ငံတကာ နဲ့ဆိုင်တဲ့ဆုမျိုးကိုတောင် ချီးမြှင့်ခံခဲ့ရပါတယ်။

ထောင်ကထွက်လာပြီးနောက် ထောင်ထဲကလူတွေရဲ့ အကြောင်းကို ရေးသားပြုစုပြီး စာတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့ဖြစ်အောင် လုပ်ပါတယ်။ သူတို့ ပြောကြတဲ့ ပုံပြင်တွေကိုလည်း ပြန်လည်ဖောက်သည်ချခဲ့ပါတယ်။ ထောင် ထဲက လမ်းစရပြီး ထောင်ပြင်ရောက်တဲ့အခါ တောင်ပေါ်မြေပြန့်မကျန် တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံရဲ့ ပုံပြင်တွေကို လိုက်လံစုဆောင်းပါတယ်။ တချို့ ပုံပြင်တွေကို သူ့မိတ်ဆွေသတင်းထောက်တွေ၊ သူ့တပည့်တွေကို စုခိုင်းပါ တယ်။ ပြီးတော့မှ ပြန်လည်တည်းဖြတ်ပြီး စာအုပ်ထုတ်ခဲ့တာ ပုံပြင်စာအုပ်

ခေါင်း ၅၀ ကျော်ပါတယ်။ စစ်အစိုးရလက်ထက်မှာ ဖြတ်တောက်ပိတ်ဆို့ ခံခဲ့တဲ့ပုံပြင်တွေလည်း မထုတ်ရသေးတာ အများကြီး ကျန်ရှိနေသေးတယ် ဟု ပြောဖူးပါတယ်။ ကျန်ရစ်သူ သားသမီးများက ပုံပြင်တွေစာရွက်တွေ မြည်းကြေမွခြင်းမဖြစ်မီ အမြန်ဆုံး ပြန်လည်ရှာဖွေစုစည်း စီစဉ်ထုတ်ဝေ နိုင်ပါစေပါ။

ကမ္ဘာတစ်ခွင်လုံးမှာ ပုံပြင်ပြောတဲ့ခေတ် ကုန်ဆုံးချိန်ရောက်ခဲ့ပါပြီ။ ပုံပြင်ပြောတတ်ကြတဲ့ လူကြီးမိဘတွေ၊ ဘိုးဘွားတွေလည်း မရှိကြတော့ပါ။ ပုံပြင်ပြောတတ်တဲ့ လူကြီးမိဘတွေခေတ်ကို ရောက်လာခဲ့ပါပြီ။ ဦးလေးလူထု နှစ်လှဟာနောက်ဆုံးပုံပြင်သူတွေထဲမှာ နောက်ဆုံးစုဆောင်းသူဖြစ်ပါတယ်။ အကြောင့် မြန်မာပြည်ဟာ ကံထူးတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ နောက်ထပ်လိုချင် နည်းလည်း မရနိုင်တော့ပါဘူး။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားပုံပြင်တွေဟာ မြန်မာတို့ရဲ့ အဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ဖြစ်သလို ကမ္ဘာလူသားတို့ရဲ့ ယဉ် ကျေးမှု အမွေအနှစ်လည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဦးလေးဟာ မြန်မာပုံပြင်ရတနာ နှစ်ကြီးကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ရုံမက ကမ္ဘာပုံပြင်ရတနာသိုက်ကြီးတွေကိုလည်း မြန်မာပြည်သူတွေရဲ့ လက်ထဲကို ရောက်အောင် တစ်သက်လုံး အချိန်ရှိသမျှ ထုံးပန်း အားထုတ်သွားခဲ့ပါတယ်။

ပုံပြင်ဆိုတာ အားလပ်နေတဲ့ ဘိုးဘွားမိဘတွေက ကလေးတွေငြိမ်အောင် ဆော့သိပ်တဲ့အကြောင်းအရာတွေ၊ ကလေးအိပ်ရာဝင်စကားတွေလိုသာ တချို့က ထင်မှတ်ထားကြပါတယ်။ ခုခေတ်မှာ ဒီလောက်အမြင်မရှိကြတော့ ပါ။ ပြည်သူ့အမွေ၊ ကမ္ဘာလူသားတို့ရဲ့ အမွေအဖြစ် ယုယပိုက်ထွေး လေ့လာ ကြည့်ကြည့်ဖြစ်ပါတယ်။ သမိုင်းပညာရှင်ကြီးတွေ၊ မနုဿဗေဒပညာရှင်ကြီးတွေ၊ စာပေပညာရှင်ကြီးတွေဟာ ပုံပြင်တွေကို ရှုထောင့်အထွေထွေက လေ့လာနေ ကြည့်ကြည့်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုပုံပြင်တွေကို စုဆောင်းခဲ့သူတွေထဲမှာ အမျိုးအစား အစုံဆုံးနဲ့ အများဆုံးလို့ ဆိုရလောက်အောင် စုဆောင်းထားရစ်သူ ပညာရှင် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးမှာ ကျွန်တော့်ရဲ့ဦးလေး လူထုဦးလှပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ကမ္ဘာကျော်ပုံပြင်ဆရာကြီးတွေ အများကြီးပါ။ ကိုယ်တိုင်တီထွင်ရေးသားသူ တွေရှိသလို စုဆောင်းသူတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဦးလေးလောက် ထုထည် မများနိုင်ပါလို့ ဆိုရပါတယ်။ ခုအခါ နိုင်ငံတကာမှာ စွယ်စုံကျမ်းကြီးတွေ

မျိုးစုံ ထုတ်ပြီးကြပါပြီ။ ပုံပြင်အကြောင်း ရေးကြပြောကြရာမှာ ဦးလေး အကြောင်း ပါရှိနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဦးလေး စုဆောင်းထားတဲ့ ပုံတွေကို နိုင်ငံတော်တော်များများမှာ ဘာသာပြန်ထားကြဖူးပါတယ်။ ရုရှား၊ အင်္ဂလိပ်၊ ဂျာမနီ၊ တရုတ်ပြည်၊ ဂျပန်ပြည်၊ ချက်ကိုဆလိုဗက်ပြည်၊ ပြင်သစ် စတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ ဘာသာပြန်ထားကြတယ်လို့ သိရပါတယ်။ ဦးလေးရဲ့ နာမည် မပါရှိသည့်တိုင်အောင် ဦးလေး စုဆောင်းထားတဲ့ပုံပြင်တွေကတော့ မပါမဖြစ် ပါ။

ဦးလေး စုဆောင်းထားတာတွေကို Folk Tales လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဦးလေးလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို Folklorist လို့ခေါ်ပါတယ်။ 'လူထုပုံပြင်' တဲ့။ လူထု အနုပညာကို လေ့လာစုဆောင်းသူလို့ ဦးလေးလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ခေါ်ကြ ပါတယ်။ ဦးလေးရဲ့ပုံပြင်တွေဟာ အင်ဒါးဆင်လို စာရေးဆရာ တစ်စုံတစ် ယောက်ရဲ့ ဖန်တီးရေးသားချက် မဟုတ်ပါ။ ပြည်သူလူထုရဲ့ နှစ်ပေါင်း များစွာ စုပေါင်းဖန်တီးမှု အနုပညာရပ်တစ်မျိုးဖြစ်ပါတယ်။ ပုံပြင်တစ်ပုဒ်ကို ပထမတော့ တစ်စုံတစ်ယောက်က တီထွင်ပြီးပြောခဲ့မှာပေါ့။ ပြီးတော့ ဟိုက ဖြည့် ဒီကဖြည့် ဝိုင်းဝန်းပြီး ဖြည့်ပြောကြရာက အများဆိုင် ရတနာ၊ လူထု ရတနာ ဖြစ်လာခဲ့တာပါ။ ဒါကြောင့် လူထုပုံပြင် လူထုရတနာက ပိုပြီး တန်ဖိုးကြီးပါတယ်။

ဦးလေးဟာ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေခဲ့စဉ်က စပြီး ရွှေဘိုခုံကြီးသံလို လူထုတေး Folk Songs များကိုလည်း စုဆောင်းခဲ့ဖူးပါတယ်။ မောင်း ထောင်းတေး၊ ကောက်စိုက်တေးများလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ ဒီအလုပ်ကို ကျွန်တော့်ကို အမွေပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က မြင်းခြံ၊ နွားထိုးကြီး၊ မုံရွာ၊ ရွှေဘို၊ ရေဦး၊ မိုးကုတ်၊ မိုးမိတ်၊ ကျောက်ဆည် စတဲ့ အနယ်နယ်အရပ်ရပ် ကို ကွင်းဆင်းစုဆောင်းခဲ့ပါတယ်။ (ကျောက်ဆည်နယ်ကို အမေလူထု ဒေါ်အမာနဲ့အတူ ကွင်းဆင်းစုဆောင်းခဲ့ဖူးပါတယ်) ကျွန်တော် စုဆောင်း ထားတဲ့ရတနာတွေကို မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်းကို အကုန်လှူလိုက်ပါ တယ်။ သုတေသနအသင်းဟာ (အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့တွေလုပ်ခဲ့တာ) ဆိုပြီး မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဗိုလ်နေဝင်းက တစ်ရေးနိုးမှာ ဖျက်သိမ်းခိုင်းပြီး ပစ္စည်း တွေပါ သိမ်းယူလိုက်လို့ပါသွားခဲ့တာနဲ့ ခုတော့ အားလုံးဆုံးခဲ့ပြီ ထင်ပါ

ဘယ်။ လိုက်ရှာလို့ မရတော့ပါဘူး။ ဪ သြာ် စစ်အာဏာရှင်ဆိုတာ ထောင့်
ဒံ့အောင် ဖျက်ဆီးသွားခဲ့တာပါကလား။ ဒါကို ဦးလေး သိမသွားရှာပါ။
ကံကောင်းလေစွ။ ကျွန်တော့်အဖို့တော့ တစ်သက်တာဝမ်းနည်းစရာ
အကောင်းဆုံးဖြစ်ရပ်ပါပဲ (ထားပါတော့)။

ဦးလေးဟာ စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာတစ်ယောက်အနေနဲ့ သူမတူ
အောင် လုပ်သွားခဲ့တာတွေ အများကြီးပါ။ သတင်းစာဆရာတိုင်း လုပ်ဆောင်
နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ရပြီး ဘယ်သတင်းစာဆရာမှ မလုပ်ခဲ့သေးတာတစ်ခုကို
သည်း ဦးလေးလုပ်သွားခဲ့ပါတယ်။ “အဲဒါကတော့ သတင်းစာများသည်
သမိုင်းကို ပြောနေကြသည်” ဆိုတဲ့ စာအုပ်တွဲတွေ ထုတ်သွားခဲ့တာဖြစ်ပါ
တယ်။

နောက်တစ်ခုကတော့ ကျွန်တော် သတင်းထောက်၊ ကျွန်တော် ဗျူရို
ကရက် စတဲ့ သူနေသွားခဲ့တဲ့ ဘဝတစ်လျှောက် လူမှုရေးသမိုင်းကဏ္ဍကို
မှတ်တမ်းပြုသွားခြင်းပါပဲ။ စတီးပွဲစား၊ သံလွင်ဖောင်စီး စသည်ဖြင့်
အကြောင်းအရာတွေလည်း ပါရှိပါတယ်။ လူမှုရေးသမိုင်းလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။
အဲဒီကဏ္ဍကိုလည်း သတင်းစာဆရာတိုင်း လုပ်နိုင်လောက်အောင် လွယ်ကူ
တယ်လို့ထင်ရပေမဲ့ ဦးလေးတစ်ယောက်ပဲ လုပ်သွားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ခရီးသွား
စာပေဆိုတာလည်း ခရီးသွားသူတိုင်း စာတတ်ရင် ရေးလို့ရတာမျိုးလို့ ထင်
ပေမဲ့ ဘယ်နှယောက်က ဘယ်လောက်ရေးသွားခဲ့ပါသလဲ။ ဦးလေး အများ
ကြီးရေးပြီး နမူနာပြုသွားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

၁။ ပုံပြင်စာပေ၊ ၂။ ကျွန်တော်သတင်းထောက်လို လူမှုသမိုင်းစာပေ၊
၃။ ထောင်စာပေ၊ ၄။ သတင်းစာများသည် သမိုင်းကို ပြောနေကြသည်ဆို
တဲ့ ခေတ်သမိုင်းအထောက်အထားစုစည်းမှု အဲဒီလေးမျိုးလေးကဏ္ဍကို
ဦးလေးဟာ သူမတူအောင် စွမ်းဆောင်သွားခဲ့တယ်လို့ ရဲရဲပြောရဲပါတယ်။
အသက်တိုတယ်လို့ ပြောနိုင်ပေမဲ့ လုပ်သွားလိုက်တာတွေကဖြင့် ကျန်ရစ်
သူတွေ လိုက်မမီနိုင်အောင်ပါပဲ။ ဦးလေးကို အားကျရင်းနဲ့ပဲ ခုဆိုရင်
ကျွန်တော်တို့လည်း အသက် ၈၀ ထဲသာ ရောက်လာခဲ့တယ်။ ဘယ်မှာ
အသက်လောက်လုပ်နိုင်လို့လဲ။ ကျွန်တော်တို့ လုပ်နိုင်သလောက် လုပ်ကြရာမှာ
ဦးလေးကိုအားကျတာတွေ အများကြီးပါခဲ့ပါလိမ့်မယ်။ ခု ဦးလေး ကွယ်လွန်

ခဲ့တာ ၃၆ နှစ်ရှိခဲ့ပါပြီ။ ၁၉၈၂ ခုနှစ် သြဂုတ်လမှာ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခု သြဂုတ် ၇ ရောက်လို့ ဦးလေးကွယ်လွန်တာ ၃၆ နှစ်၊ နှစ်ပတ်လည်ပြည့်တဲ့နေ့မှာ အမှတ်တရ ဂုဏ်ပြုဂါရဝ အလွမ်းစာရေးလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဦးလေး ရောက်ရာဘဝမှာ ပြည်သူ့အကျိုးပြုအလုပ်တွေ အများကြီးလုပ်နိုင်ပါစေ။

၂၀၁၈၊ သြဂုတ် ၇

ပန်းချီဆရာ ကာတွန်းဆရာ ထွန်းလှိုင်

မျက်မှောက်ခေတ် ပန်းချီကာတွန်းလောကမှာ ထွန်းလှိုင်ဆိုတဲ့ အမည်
ကို ကြားဖူး၊ သိဖူးသူ အလွန်နည်းခဲ့ပါပြီ။ ပြောပလောက်အောင် ပုံတွေ
ဆွဲဖူးလို့၊ မကျန်ရစ်လို့ လူသိနည်းတာဖြစ်မှာပေါ့လို့ ပြောလို့မဖြစ်ပါ။
သူ့လက်ရာ ပန်းချီသရုပ်ဖော်စာအုပ်တစ်အုပ်မှာ ၁၉၅၁ ခုနှစ်က ပထမဆုံး
စာပေဗိမာန်စာပဒေသာဆုရခဲ့တဲ့ စာအုပ်ဖြစ်ပြီး ပန်းချီဆရာကြီးများနဲ့
သမိုင်းသုတေသီများရဲ့ စာအုပ်စင်မှာ မရှိမဖြစ် ထားရှိရတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်
ဖြစ်ပါတယ်။ သရုပ်ဖော်ရောင်စုံပုံတွေကလည်း နည်းနည်းနော့နော့မဟုတ်
ပါ။ စာအုပ်တစ်ဝက်မက ပုံတွေနဲ့ ပြည့်နေတဲ့ စာအုပ်ပါ။ ကိုယ်တိုင်ရေး
ဆွဲတာတွေပါ။

စာအုပ်ရဲ့အမည်က 'ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှု' တဲ့။ 'ဆင်ယင်'တယ်ဆိုတာက
အဝတ်အထည်ဝတ်ဆင်မှုကို ဆိုလိုတာဖြစ်ပြီး 'ထုံးဖွဲ့'တယ်ဆိုတာက
ဆံကေသာဖြီးသင် ထုံးဖွဲ့မှုကို ဆိုလိုတာဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း၊
ခေတ်အဆက်ဆက် ယောက်ျားမိန်းမ ပျိုပျိုအိုအိုတို့ရဲ့ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု
နဲ့ ဆံပင်ထုံးဖွဲ့ပြင်ဆင်မှုများအကြောင်းကို သမိုင်းအထောက်အထား စာပေ၊
ပန်းချီ၊ ဓာတ်ပုံများနဲ့ဝေဝေဆာဆာ စုဆောင်းပြုစုရေးသားထားတဲ့ ကျမ်း

ငယ်တစ်ဆူဖြစ်ပါတယ်။ စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုသူက 'ရွှေကိုင်းသား'တဲ့။ အဓိပ္ပာယ်က စစ်ကိုင်းမြို့သားလို့ဆိုလိုတာဖြစ်ပါတယ်။ နာမည်ရင်းက မောင်ထွန်းလှိုင်တဲ့။ ရဟန်းဘဝကို ဂျပန်ခေတ်မှာ ခံယူတော့ ဦးသောဘိတဘွဲ့ကိုခံယူပါတယ်။

'ရွှေကိုင်းသား' ကလောင်ဘွဲ့ခံ၊ ဦးသောဘိတ ပဉ္စင်းဘွဲ့ခံ မောင်ထွန်းလှိုင်ကို စစ်ကိုင်းမြို့၊ တကောင်းရပ်မှာ မြန်မာဆေးဆရာကြီး ဦးအုံ၊ ဒေါ်ဗြတို့က ခရစ်နှစ် ၁၉၁၂ ခုနှစ်မှာ မွေးဖွားခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ တကောင်းရပ်ဆိုတာ စာရေးဆရာကြီး မဟာဆွေနဲ့ ဇေယျာမောင် (မန်းတက္ကသိုလ်ကျောင်းအုပ်ကြီး)တို့ မွေးဖွားနေထိုင်ခဲ့တဲ့ ရပ်ကွက်ပါ။ အဘိုးက မိုးတားဝန်ထောက်ဖြစ်ပြီး ပေပုရပိုက်စာပေအမွေတွေထားခဲ့လို့ ငယ်စဉ်ကတည်းက စာပေမွေ့လျော်သူဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ညီအစ်ကိုမောင်နှမခြောက်ယောက်ရှိတဲ့အနက် မောင်ထွန်းလှိုင်က လေးယောက်မြောက်သားလတ်ဖြစ်ပါတယ်။ အစ်ကိုအကြီးဆုံး ဦးဘထွန်းက ဇာတ်မင်းသားကြီး၊ အစ်ကိုနံပါတ် ၃ ဦးဘကွန်းက ညိုချောဘွဲ့ခံ စာရေးဆရာ၊ မောင်ထွန်းလှိုင်အောက် အမှတ်စဉ်နံပါတ် ၅၊ နှမဖြစ်သူ မသိန်းရဲ့ခင်ပွန်းက ဆရာအတတ်သင်ကောလိပ် လက်မှုပညာနည်းပြဆရာ ဦးဘသန်းဖြစ်ပါတယ်။ ဦးဘသန်းဆီက ပန်းချီနဲ့ ဓာတ်ပုံပညာသင်ယူခဲ့ရပါတယ်။ ညီအငယ်ဆုံး ကိုထွန်းမြိုင်ကလည်း ပန်းချီနဲ့တံဆိပ်ထုအလုပ်ကို လုပ်သူပါ။ ဒါကြောင့် မောင်ထွန်းလှိုင်ဟာ မျိုးရိုးအရ စာပေနဲ့ အနုပညာမျိုးရိုးဖြစ်ပါတယ်။

ခေတ်ပညာအနေနဲ့တော့ ငွေကြေးမတတ်နိုင်လို့တဲ့ သတ္တမတန်းအောင်ရုံပဲသင်ခဲ့ရပါတယ်။ ဆရာ ဦးဘသန်းဆီက အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပန်းချီပညာနဲ့ ဓာတ်ပုံပညာအပြင် ဗေဒင်ပညာနဲ့ နက္ခတ်ကြည့်နည်းပညာများကိုပါ သင်ယူခဲ့ဖူးပါတယ်။ ၁၉၂၈ ခုနှစ်မှာ သတ္တမတန်းအောင်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၃၀ မှာ ပျဉ်းမနားမြို့က တစ်နှစ်သင်၊ ယောက်ျားလေး နော်မန်ကျောင်းက မူလတန်းဆရာဖြစ်ကို အောင်မြင်ခဲ့ပေမဲ့ တပည့် ကျောင်းသားများကို မျက်နှာမူပြီး စာသင်ရမှာ အလွန်ရှက်တတ်လို့ ကျောင်းဆရာ မလုပ်ဖြစ်ဘဲ ကံအားလျော်စွာရရှိတဲ့ ကမ္ဘည်းကျောက်စာရုံး (ရှေးဟောင်းသုတေသန)ဌာနမှာ ပန်းချီဆရာအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ကမ္ဘည်း

ကျောက်စာဌာနဟာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက မန္တလေးမှာ အသစ်ဖွင့်လှစ် တည်
 ဆောက်တဲ့ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနပါ။ ပန်းချီ၊ ပန်းပုစတဲ့ မြန်မာ့ ရိုးရာ
 နည်းနည်းမျိုး အနုပညာရပ်များကို ကူးယူမှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ကျောက်စာများ
 ကို ဖတ်ရှုမှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ဘုရားပုထိုးများကို ဓာတ်ပုံရိုက်၊ ပုံစံထုတ်၊
 နောက်ပုံကူးခြင်း စတဲ့အလုပ်များကို လုပ်ရပါတယ်။ ကျောက်စာဝန်ခေါ်
 နှစ်ကြားရေးမှူးတွေ အဆက်ဆက်ကတော့ ပြင်သစ်လူမျိုး ချားလ်စ်
 နွဲနိုက်ဇယ်၊ ဦးမြ၊ ဦးလူဖေဝင်းတို့ဖြစ်ပြီး သူတို့လက်အောက်မှာ ၁၉၃၁
 ခုနှစ်က ၁၉၄၂ ခုနှစ်အထိ နှစ်ပေါင်း ၁၁ နှစ်မျှ အမှုထမ်းခဲ့ပါတယ်။
 ကမ္ဘာ့ကျောက်စာဌာနမှာ ဘုရားပုထိုးတွေရဲ့ ပုံကို ပန်းပုပုံ၊ ဘေးဖြတ်ပုံ
 စသည်ထုတ်ရ၊ ကူးရပါတယ်။ နံရံဆေးရေးပန်းချီပုံများကိုလည်း ကူးရပါ
 တယ်။ ဒီပညာတွေကို မူလက ဗိသုကာဖြစ်တဲ့ ဦးမြက လက်ထပ်သင်ကြား
 ဆေးတဲ့အပြင် ကျောက်စာ၊ ပျူစာဖတ်နည်းများကိုလည်း သင်ကြားပေးပါ
 သေးတယ်။

ဦးမြလက်ထက်မှာ ပုဂံမြို့ဟောင်း မြင်းကပါရပ်ရှိ အပယ်ရတနာ ဘုရား
 ထဲက နံရံပန်းချီကားများကို အဓိကထားကူးယူခဲ့ရဖူးပါတယ်။ ဘုရားစေတီ
 များက ပန်းချီ၊ ပန်းပုများကိုသာမက ယွန်းထည်များ၊ ခြေတော်ရာများမှစလို့
 နန်းဆယ်မျိုးအနုပညာ ပန်းပု၊ ပန်းရန်၊ ပန်းတော့၊ ပန်းတမော့၊ ပန်းယွန်း၊
 နန်းပွတ်စတဲ့ ပုံများကိုလည်း ကူးယူမှတ်တမ်းတင်ခဲ့ရပါတယ်။ ကူးယူရာမှာ
 ခုခေတ်လို စက်လှေကား၊ လျှပ်စစ်မီး၊ ပုံကူးစက္ကူ စတာတွေ မရှိသေးလို့
 ငါးလှေကားကို ဖယောင်းတိုင်မီးတိုနဲ့ ကြည့်သလို ကူးယူခဲ့ရတာတွေ လုပ်ခဲ့ရရှာ
 ခါတယ်။ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနဆိုတာ ပေါ်ခါစမို့ ဘာလုပ်မှန်းမသိဘဲ
 သိုက်တူးသမားတွေထင်မှတ်လို့ အရပ်သားတွေက ရန်မူတာခံကြရပြီး
 ဗုလိပ်(ရဲ) အစောင့်အရှောက်နဲ့တောင် အလုပ်လုပ်ခဲ့ရဖူးပါသတဲ့။

ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာန (ကမ္ဘာ့ကျောက်စာဌာန) အရာရှိတွေ
 ဝန်ထမ်းတွေက စာပေသမားတွေဖြစ်ကြလို့ ဆရာများထံက စာပေများ
 လည်း လေ့လာဆည်းပူးခွင့်ကို မောင်ထွန်းလှိုင်ကံကောင်းထောက်မစွာ ရရှိခဲ့
 ခါတယ်။ ဦးမြနဲ့ ဦးလူဖေဝင်းတို့က အလုပ်ပညာရော စာပေပညာတွေပါ
 သင်ပေးခဲ့လို့ တက္ကသိုလ်ကသင်ခဲ့ရတဲ့ ဘွဲ့ရသမိုင်းပညာရှင်တွေထက် မြန်မာ

သမိုင်း၊ မြန်မာမှု၊ မြန်မာ့ဓလေ့ လေ့လာမှုမှာ ထွန်းပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ ရွှေကိုင်းသား၊ ဦးသောဘိတ အနေနဲ့ ပြုစုခဲ့တဲ့ စာအုပ်၊ စာပေများဟာ ဝိဇ္ဇာ၊ မဟာဝိဇ္ဇာနဲ့ ပါရဂူသုတေသီများအထိ လက်စွဲပြုဖတ်ရှုကိုးကားရတဲ့ စာပေတွေဖြစ်လာခဲ့ပါပြီ။ စာအုပ်အဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းမပြုရသေးတာတွေလည်း အများကြီးပါ။

ရွှေကိုင်းသား မောင်ထွန်းလှိုင်ဟာ ပန်းချီပညာ ရှုထောင့်က ပြောရရင် မြန်မာနိုင်ငံ ကိုလိုနီခေတ်ဟောင်းနဲ့ လွတ်လပ်ရေးခေတ်ဦးမှာ ပေါ်ထွန်းလာခဲ့တဲ့ ပထမဦးဆုံး မြန်မာ့ရိုးရာပန်းချီအနုပညာရှင်လို့ ပြောနိုင်မယ်ယူဆပါတယ်။ သူ့ရဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလုပ်ကိုက ရှေးဟောင်းပန်းချီ၊ ပန်းပု၊ ပန်းရန်၊ ပန်းတော့၊ ပန်းတမော့ စတဲ့ ပန်း ၁၀ မျိုး အနုပညာတွေကို ကူးယူမှတ်တမ်းတင်ရတဲ့အလုပ်ဆိုတော့ တချို့ပုံတွေကို မူရင်းပုံနဲ့တူအောင် အလွတ်ပြန်ဆွဲနိုင်သည်အထိ ရှေးရိုးမြန်မာပန်းချီကို နိုင်နင်းခဲ့ပါတယ်။ ဓာတ်ပုံပညာမှာလည်း ကိုလိုနီခေတ်က ဈေးအပေါဆုံး 'ဘရောင်နီ ကင်မရာ' ကိုသာ သုံးနိုင်သူဖြစ်ပေမဲ့ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသာမက ပြည်ပဓာတ်ပုံ ပြိုင်ပွဲတွေမှာပါ ကိုယ်တိုင်ရိုက်၊ ကိုယ်တိုင်ကူးဆေးပြီး ပြိုင်ပွဲဝင်ခဲ့ရာမှာ အဆင့်မြင့် ဓာတ်ပုံပညာဆုတွေလည်း ရခဲ့ဖူးသူဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

စာပေစတင်ရေးသားတာကတော့ ၁၉၃၂ ခုနှစ်လောက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရတနာပုံ လှိုင်ခင်အေး ကလောင်အမည်နဲ့ 'သူရိယရုပ်စုံသတင်း' မှာ သမိုင်းရာဇဝင်ဆောင်းပါးတွေ စတင်ရေးသားရာက ကလောင်သွေးဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ရတနာပုံလှိုင်ခင်အေး အမည်နဲ့ပဲ 'သူရိယမဂ္ဂဇင်း' မှာလည်း ဆက်လက်ကလောင်သွေးခဲ့ပါတယ်။ 'ရွှေကိုင်းသား' ကလောင်အမည်ကိုတော့ ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှာ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းက စပြီးအသုံးပြုရေးသားခဲ့ပါတယ်။ ကြီးပွားရေးဆိုတာ နောင်အခါ လူထုဦးလှဖြစ်လာတဲ့ ကြီးပွားရေးမောင်လှ တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေတဲ့ မဂ္ဂဇင်းဖြစ်ပါတယ်။ ကြီးပွားရေးမှာ ဦးလှနဲ့ ခင်မင်ရင်းနှီးလာပြီးနောက် ထွန်းလှိုင်အမည်ရင်းနဲ့ ကာတွန်းပုံများ ရေးဆွဲခဲ့ဖူးတာကိုလည်း တွေ့ရဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော် မူလတန်းကျောင်းသားအရွယ်လောက်က ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းမှာပါတဲ့ ထွန်းလှိုင်ရဲ့ ဟစ်တလာကယ်ရီကေးချားပုံကို ကူးဆွဲခဲ့ဖူးပါတယ်။ မျက်ခုံးတစ်ဖက်မှာ ဆံပင်အုပ်ပြီး နှာတံအောက်ခြေမှာ

နှုတ်ခမ်းမွေးဖုတ်စုလေးပါတဲ့ ဟစ်တလာရဲ့ပုံကို ဒီနေ့အထိ ပြန်ဆွဲနိုင်ပါ သေးတယ်။

ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းမှာ သမိုင်းရာဇဝင်ရေးရာ ဆောင်းပါးတွေကိုရေးရင်း ြလေ့၊ ဒေါ်အမာတို့နဲ့ ရင်းနှီးခင်မင်လာခဲ့ပါတယ်။ နောင်အခါ လူထုသတင်း စာ လူထုဂျာနယ်၊ မန္တလေး ဟံသာဝတီသတင်းစာ (ဦးဝင်းတင် အယ်ဒီတာ သုပ်တဲ့အခါ) ဆက်လက်ရေးသားပါတယ်။ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းမှာ ကျွန်တော် အဖို့ မျက်စိကျစရာဖြစ်တာကတော့ ကောက်စိုက်သီချင်းပုံကြီးသံများ ဖြစ်ပါ တယ်။ ‘ရွှေဘိုပုံကြီးသံများ’လို့လည်းခေါ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ရွှေဘိုခရိုင် ဘန်ဆည်မြို့မှာ ကျောင်းဆရာလုပ်တုန်းက ပုံကြီးသံတွေ ဆက်လက် စုဆောင်းပြီး လူထုသတင်းစာမှာ ဖော်ပြခဲ့တာဟာ ရွှေကိုင်းသားရဲ့ အမွေခံ အလုပ်ပါပဲ။ ကြီးပွားရေးမှာ ပါခဲ့တဲ့ပုံကြီးသံနဲ့ နောက်ထပ် ကျွန်တော် စုဆောင်းထားတာတွေပါ ပေါင်းပြီး အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း စာစဉ်တစ်ခုအဖြစ် ‘လယ်ကွင်းထဲက လူထုတေး’ ဆိုတဲ့ စာအုပ်ကလေး တစ်အုပ် ထုတ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော် ဒီနေ့အထိ ပုံကြီးသံတွေ စုဆောင်း ဆရာ အများဆုံးစုဆောင်းသူဖြစ်သည်အထိ စုဆောင်းခဲ့တာဟာ ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်း ရွှေကိုင်းသားရဲ့ အမွေခံတာဖြစ်တဲ့အပြင် ဒီနေ့အထိ ကာတွန်းရုပ် ကလေးတွေကို ကူးဆွဲလို့မဆုံးဖြစ်နေတာဟာလည်း ကြီးပွားရေးက ထွန်းလှိုင် ခဲ့အမွေကို ခံတာဖြစ်ကြောင်း သတိပြုမိလို့ ဒီဆောင်းပါးကို ရေးလိုက်တာပါ။

ကျွန်တော်ဟာ ကာတွန်းဆရာတိုင်းနဲ့ခင်ပါတယ်။ ကာတွန်းဝင်းအောင် ဆိုရင် မန္တလေးသားဖြစ်တဲ့အပြင် ရန်ကုန်မှာလည်း တစ်ရပ်တည်းလို နေခဲ့ သူဖြစ်ရာ ညီလေးတစ်ယောက်လို ခင်မင်ရင်းနှီးပါတယ်။ သူက ကာတွန်း သမိုင်းဆိုပါတော့၊ ကာတွန်းဆရာတွေအကြောင်းကို စုပြီး စာအုပ်ကလေး ရေးပါတယ်။ မန္တလေးက ဝင်းဖေ၊ ပေါ်ဦးသက်တို့ အကြောင်းကို နောက် တစ်အုပ်မှာရေးမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ သူနဲ့ ရင်းနှီးမယ်မထင်တဲ့ ထွန်းလှိုင် အကြောင်းကို သိသမျှ ရေးလိုက်တာပါ။ သူ့ဖို့ ရည်ညွှန်းရင်း ဆရာတော် ရွှေကိုင်းသား အလွမ်းပြေ ရေးမိတာပါ။

ထွန်းလှိုင်ဆိုတဲ့ ကာတွန်းဆရာဟာ ဘယ်သူလဲ၊ ဘယ်လိုလူလဲ ဆို တာလည်း လူငယ်တွေသိရအောင် ရေးတာပါ။ ကြီးပွားရေးမှာ ရေးဆွဲခဲ့တဲ့

ကာတွန်းဆရာပါ။ ကြီးပွားရေးဟာ ဦးဘကျမ်းရဲ့ လက်ရာကာတွန်းများကို လည်း ကြီးပွားရေးမှာ ဖော်ပြခဲ့ပြီ။ မြန်မာစာအုပ်သမိုင်းမှာ ပထမဦးဆုံး ကာတွန်းစာအုပ် ကိုပြုပြီး မပြုမီ ကာတွန်းပေါင်းချုပ် စာအုပ်ငယ်ငယ်နဲ့ မော်ကွန်းထိုးခဲ့ပြီး လူထုဝင်းဖေကာတွန်းစာအုပ်များကိုလည်း ဒီဘက်ခေတ် မှာ ထုတ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ရွှေကိုင်းသားနဲ့ ဦးလှ ဒေါ်အမာတို့ဟာ မောင်နှမ အရင်းလို ခင်ပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ် ဒေါ်အမာနဲ့ ဦးသောဘိတတို့ဟာ နောင် ဘဝတွေမှာ မောင်နှမတော်ရပါစေသားလို့ နှစ်ဦးစလုံးက ဆုပန်ခဲ့ကြဖူး ပါတယ်။ တစ်သက်လုံး စာပေအနုပညာတာဝန်တွေကို အတူထမ်းဆောင် သွားခဲ့ကြပါတယ်။

ရွှေကိုင်းသား စာပေဗိမာန်ဆုရတဲ့ ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုကျမ်းဟာ လူထု တိုက်ကထုတ်တာပါ။ ရွှေကိုင်းသားဟာ လူထုတိုက်ကထုတ်တဲ့ သခင် ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဦးလှ၊ ဒေါ်အမာတို့ရဲ့ စာအုပ်များကိုလည်း တည်းဖြတ် အမှာစာတွေရေးနိုင်လောက်အောင် စာပေအဆင့်အတန်း မြင့်သူတစ်ဦးပါ။ ဒါကြောင့် ဒေါ်အမာက ရွှေကိုင်းသားကို ကြီးစားလို့ အောင်မြင်သူလို့ မှတ် ချက်ချခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဆရာတော်ဟာ စစ်ကိုင်းတောင်၊ အနုရဒ္ဒါချောင်မှာ တစ်ပါးတည်း ဧကစာ ကျင့်ခဲ့ပါတယ်။ ဓားပြတွေ ရိုက်တာခံရလို့ ဒဏ် အနာတရဖြစ်တာနဲ့ အသက်တိုခဲ့ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ လယ်တီဦးကောဝိဒ ခေါ် 'ကဝိဘာရတီ' ကျမ်းပြုဆရာတော် (ပုပ္ဖားဦးကျော်ရင်)လည်း ဓားပြတွေ သတ်လို့ အသက်ဆုံးရှုံးခံရတာပါ။ နှမြောမဆုံးပါ။

ပထမဦးဆုံး မြန်မာရိုးရာ ပန်းချီဆရာ ရွှေကိုင်းသား၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း ကာတွန်းဆရာ ကိုထွန်းလှိုင် နိဗ္ဗာန်မရောက်မီ ကြားကာလမှာ ဘဝဆက် တိုင်း ပန်းချီအနုပညာရှင် စာရေးဆရာဖြစ်ပါစေသတည်း။ သူတို့ ဆုတောင်း သလို ဘဝဆက်တိုင်း လူထုမောင်နှံနဲ့အတူ စာပေအနုပညာအကျိုး ထမ်းရွက် နိုင်ကြပါစေသတည်း။

မြန်မာ့ရိုးရာ ဒီဇိုင်းပညာရှင် ဦးအေးမြင့်

ကျွန်တော်တို့ နှုတ်စွဲနေတာကတော့ မြန်မာ့ရိုးရာဒီဇိုင်းပညာရှင် ဦးအေးမြင့်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ မြန်မာမှု ဒီဇိုင်းသုတေသီ ဦးအေးမြင့် လို့ အမည်ခံပြီး ဆောင်းပါးတွေရေးလာတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် မြန်မာလူမျိုးတိုင်း လေးလေးစားစားသိရှိနေကြတာကြောင့် မြန်မာ့ နန်းရာပန်းချီမှုရယ်လို့ စကားစလိုက်ရင် ဦးအေးမြင့်ဆိုတဲ့ နာမည်တစ်လုံးကိုပဲ ဆိပ်ဆုံးက မြင်ယောင်ကြားယောင်ဖြစ်လာကြမှာ မလွဲပါဘူး။

မြန်မာပြည်တစ်ဝန်း ဘယ်သွားသွား ဘုရား၊ တန်ဆောင်း၊ သိမ်၊ ကျောင်း၊ တံခွန်တိုင်၊ နာရီစင် စတဲ့ အဆောက်အအုံတွေ၊ ဘာသာရေး နေရာတွေကအစ တံဆိပ်ခေါင်းတွေအထိ သူ့လက်ရာနဲ့မကင်းပါဘူး။ သူ ဆွေးဖွားတဲ့အရပ်ဒေသကိုက မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ဗဟိုလိုဆိုလေ့ရှိတဲ့ မန္တလေး မဟုတ်လား။ မန္တလေးမှာက ဘယ်ကြည့်ကြည့် 'ကနုတ်၊ ကပီ၊ နရီ၊ ဂဓာ' ဆိုတဲ့ ရိုးရာအနုပညာလက်ရာတွေက လွှမ်းမိုးနေတဲ့နေရာပေပဲ။ ဒါကြောင့် ဦးအေးမြင့်မှာ မြန်မာမှု ကနုတ်ပန်းအလှဆိုင်ရာ အနုပညာအခြေခံတွေက ဆွေးရာပါလို ဖြစ်နေခဲ့ပါတယ်။ သူ့ဆရာတွေကလည်း မန္တလေးကပါပဲ။ ဦးကြွယ်လေး၊ ဘဏ်ဦးခင်မောင် စတဲ့ ဆရာကြီးတွေဖြစ်ပါတယ်။ ပျဉ်းမနား

ဦးလှနဲ့ အမေရိကန်ပြည်က ပန်းချီဆရာကြီးတွေဆီကလည်း ပန်းချီသင်တန်းကို စာပေးစာယူနဲ့ သင်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဝင်းဖေ၊ ပေါ်ဦးသက်တို့လိုပဲပေါ့။ ဦးခင်မောင်ဆိုတာကတော့ မန္တလေးရဲ့ မော်ဒန်အတ်ခေါ် ခေတ်သစ်ပန်းချီကို စနစ်တကျ လေ့လာဖြန့်ချိပေးခဲ့တဲ့ ဆရာကြီးပါ။ ဦးအေးမြင့်က မော်ဒန်သမား ဖြစ်မလာပါ။

ဦးအေးမြင့် စတင်အလုပ်လုပ်ဖူးတာကိုက ဒီဇိုင်းဆရာအဖြစ်နဲ့ပါ။ အမရပူရ၊ ဆောင်းဒါးရက်ကန်းကျောင်းမှာ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော် ၂၃ နှစ်တိုင်တိုင် ဒီဇိုင်းဆရာအဖြစ်နဲ့ အလုပ်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီနောက်တော့ ဝါဒီခေါ်တဲ့ အစိုးရပုံနှိပ်လုပ်ငန်း (ငွေစက္ကူ၊ တံဆိပ်ခေါင်း စတဲ့)မှာလည်း လုပ်ဖူးတယ်လို့ မှတ်လိုက်ဖူးပါတယ်။ ထင်ပေါ်လို့ စင်တော်က ကောက်ဆိုသလို မင်းသုံးတော်ဝင် ပန်းချီဆရာကြီးဖြစ်လာပြီး နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်ကြီးတွေကို မြန်မာ့ထုတ်ကုန်၊ မြန်မာ့အနုပညာ စတဲ့ ပြပွဲကြီးတွေ ထွက်ရတဲ့အခါမှာလည်း ပြခန်း၊ မဏ္ဍပ်စတာတွေ ပြင်ဆင်ပြသဖို့ရာ လိုက်ပါရပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ အိတလီ၊ အင်္ဂလန်၊ ဂျပန်နိုင်ငံတွေကို ရောက်ဖူးခဲ့ရပါတယ်။ သူ့ဖခင် (ဦးကျောက်) က ဂျပန်ပစ္စည်းအရောင်းကိုယ်စားလှယ် လုပ်ခဲ့ဖူးလေတော့ အဖေနဲ့အတူ သူလည်း ဂျပန်စကား ထမင်းစား ရေသောက်တတ်နေပါတယ်။ ဂျပန်ခေတ်မှာ သူ့အသက်က ဆယ်ကျော်သက် အရွယ်ဆိုတော့ ဂျပန်စကားပြောသင်တန်းတွေကိုလည်း တက်ဖူးလောက်ပါတယ်။ သူ့အောက်သုံးလေးနှစ်ငယ်တဲ့ တင်မိုးတောင် ဂျပန်စကား တတ်ခဲ့သေးတာကိုး။

“ထင်ပေါ်လို့ စင်တော်က ကောက်တာခံရတယ်” လို့ ကိုယ့်မိတ်ဆွေကို ကိုယ်မွမ်းရပေမဲ့ စင်တော်ကောက်ခံရသူတို့ရဲ့ ထုံးစံအတိုင်း ‘စင်တော်ငေါက်’လည်း ခံခဲ့ရပါတယ်။ သူ စင်တော်ကောက်ခံရတာက စစ်အစိုးရတွေရဲ့ ခေတ်ပေကိုး။ ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဦးနုတို့၊ ဦးသန့်တို့ ခေတ်ကလို အနုပညာရှင်တွေကို လေးစားတတ်တာမှ မဟုတ်ဘဲကလား။ အရိုင်းအစိုင်းတွေ။ အနုပညာရှင်တွေကို သူတို့ငေါက်ဖက် ကျေးကျွန်တွေလောက်ပဲ သဘောထားပေတာကိုး။ ထုတ်ကုန်ပြခန်းတွေအတွက် ကရပိုက်ဖောင် စတဲ့ ပုံစံဒီဇိုင်းတွေကို ပုံကြမ်းဆွဲပြီးတင်ပြရတော့ ဗိုလ်နေဝင်းကတော် ဒေါ်ခင်မေသန်းဆီမှာ ပြရသတဲ့။ တစ်နေ့တော့ သူ့ဒီဇိုင်းတွေကို ‘အိမ်တော်’ သွားပြရ

အထွေထွေရည်ရွယ်ချက်များ ခင်းပြုရတော့ ပန်းချီဆရာက ကြမ်းပြင်ပေါ်မှာ အသံကြောင့်ထိုင်ရင်း ပြုရတယ်။ ဒေါ်ခင်မေသန်းကတော့ မတ်တတ် အထောက်ရပ်ရင်းက ဒီခိုင်းပန်းချီကားတွေကို ခြေဦးနဲ့ ထိုးထိုးပြီး ဟိုရွှေ ခြေ ကြည့်သတဲ့။

သွားလေသူ ဗိုလ်ခင်ညွန့် လက်ထက်မှာတော့ ရွှေတိဂုံတောင်ဘက်မှန် အင်းတန်းလှေကားအနောက်ဘက်မှာ အလုပ်ရုံလေးဆောက်ပြီး တပည့် အင်အား ပန်းတမော့၊ ပန်းပု၊ ပန်းပွတ်လက်သမားတွေနဲ့ အလုပ်လုပ်ရ ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဗိုလ်ခင်ညွန့်က စစ်ဆေးရုံစားတော်မူတယ်။ သူ့ကို မှုနား ဒီခိုင်းပြတုန်းကတော့ စာရွက်ပေါ်မှာဆိုတော့ ပုံကသေးတယ်။ စောင်း အနံ့ မျက်နှာကြက်မှာကျတော့ ကျယ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ထောင့်ကွေး တွေမှာ ဟာကွက်ကလေးတွေဖြစ်နေလို့ ကောင်းနိုးရာရာ ကနတ်ပန်းကလေး တွေဖြည့်ထားတယ်။ ဒါကို ဗိုလ်ခင်ညွန့်က မြင်မိအောင်မြင်တော့ သူ့ဖအေ အောက်ရှိတဲ့ (ဆရာတစ်ဆူလည်း ဖြစ်တဲ့)ဦးအေးမြင့်ကို အကျီလည်ပင်းက အသံဆွဲပြီး “ဒါ မင်းဘာလုပ်တာလဲ။ ဘာလူပါးဝတာလဲ။ ဓာတ်ရိုက် အင်အား လုပ်တာလား” လို့ မေးသတဲ့။ ဦးအေးမြင့် ရှင်းပြတာတောင် အသံ ရှူးရှူးရှားရှားဖြစ်သွားသတဲ့။ ထိုးမယ်၊ ကြိတ်မယ်တောင် လုပ်သေး သတဲ့။ ဒင်းလည်း ဝဋ်လည်တာပါပဲ။ အဲဒီကစပြီး ဦးအေးမြင့် အမရပူရကို ပြန်နဲ့စီစဉ်တယ်လို့ ကြားလိုက်ရပါတယ်။ ဦးအေးမြင့်လည်း အမရပူရ၊ မဟာ ကျွန်ုပ်အဝင်ဝမှာ တိုက်ကလေးတစ်လုံးဆောက်တယ်။ အဲဒီတိုက်ကလေးမှာ အမရပူရပါတယ်။ တိုက်သစ်ကလေးကိုတော့ ကျွန်တော် မရောက်ဖူးလိုက်ပါ သူ့ ကျွန်တော်တို့ ဆရာဦးမောင်မောင်တင် (မဟာဝိဇ္ဇာ) ကပြောပြဖူးတာ တွေပါ။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှာ ပြန်မှရောက်ဖူးခဲ့ပါတယ်။

တောင်သမန်(အမရပူရ) ကိုရောက်တော့ စိတ်ပျက်စရာတစ်ကွက်ကြုံ ခဲ့သတဲ့။ သူက ပန်းချီအနုပညာရှင်တစ်ဦးပီပီ စိတ်ကူးကလည်း တယ် အညံ့သကိုး။ မဟာဂန္ဓာရုံ အရှေ့ဘက် တောင်သမန်အင်းစောင်းက ဆက် သွားတော့ သဲသောင်အကျယ်ကြီးရှိတယ်။ ကျောက်တော်ကြီး ဘုရားနဲ့ မှုနားချင်းဆိုင်ပေါ့။ သူသေရင် အဲဒီသောင်ပြင်မှာ မီးသင်္ဂြိုဟ်ဖို့ သူမိသားစု နဲ့ မှုနားခဲ့မယ်တဲ့။ ခု အဲဒီသောင်ပြင်က မရှိတော့ဘူး။ သက်ဆိုင်ရာ ဗိုလ်မှူးက

(တိုးရစ်အထရက်ရှင်) နိုင်ငံခြားဧည့်သည်တွေ ဆွဲဆောင်မှုရှိအောင် တောင်သမန်အင်းကြီးထဲကို ဧရာဝတီမြစ်ဘက်က ရေတွေ ဖောက်သွင်းပြီး ရေအမြဲပြည့်အောင် စီမံဖန်တီးလိုက်သတဲ့။ ဒါနဲ့ ရိုးရာအလှရော၊ စိုက်ခင်းတွေရော ပျက်ပါလေရော။ ဦးအေးမြင့်ရဲ့ အသေလှလှ စီမံချက်လည်း ပျက်ပါလေရောတဲ့။ အဲဒါတွေက ဦးအေးမြင့်ရဲ့ ဘဝအတက်အကျ ဇာတ်လမ်းတွေပါ။ ကျွန်တော်ကတော့ နာကြည်းလို့ မှတ်တမ်းတင်တာပါ။

ဦးအေးမြင့်ကို ကျွန်တော်တို့ စသိတာက ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝမှာပေါ့။ မန္တလေးဈေးချိုတော် 'အေရုံးရဲ့ အနောက်ဘက် (မွေ့ရာတန်းအပြင်ဘက်) မှာ စန်းသော်တာစာအုပ်ဆိုင်ကလေး ရှိတယ်။ ဈေးချိုတော် တောင်ဘက်တန်းမှာတော့ အမျိုးသားစာအုပ်ဆိုင်နဲ့ မိုးဦးပန်းစာအုပ်တိုက်ရှိတယ်။ မိုးဦးပန်း 'စာအုပ်တိုက်က ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် မဟုတ်ပေမဲ့ မောင်မိုးသူရဲ့ဆိုင်လေ။ အဲဒီနေရာတွေက စာရေးဆရာ၊ ပန်းချီဆရာ၊ ဂီတဆရာတို့ရဲ့ ဆုံရပ်ပါ။ စာအုပ်ဆိုင်မှာ မတ်တတ်နေကြရတာ ကြာသွားရင်၊ လူတွေလည်းစုံရင် မွေ့ရာတန်းကြားထဲက 'ကျော်လှိုင်ကပေး' ဆိုတဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်လေးမှာ တမေ့တမော ထိုင်လေ့ရှိကြတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ ဦးအေးမြင့်လည်း ပါတယ်။ သူက ကျွန်တော်တို့ထက် ၇ နှစ်ကြီးတယ်။ ၁၉၃၀ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂ ရက်ဖွားတာကိုး။ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့က ၁၉၃၇ ဖွားကြတာတွေ များပါတယ်။

ခုလို ဆောင်းပါးရေးတော့သာ ဂါရဝတရားနဲ့ အများခေါ်ကြသလို ဦးအေးမြင့်လို့ခေါ်ပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးက ကိုအေးမြင့်ပဲ ခေါ်ကြတာ။ ကိုအေးမြင့်က အရပ်ထောင်ထောင်မတ်မတ် နဖူးကျယ်ကျယ် နှုတ်ခမ်းမွေ့နဲ့ မျက်မှန်နဲ့။ ဇာတ်ထဲမှာ ဗန္ဓုလစစ်သူကြီး လုပ်ဖို့ကောင်းတဲ့ ဥပဓိရုပ်ပိုင်ရှင်ပါ။ ဒါပေမဲ့ ထာဝရအပြုံးပိုင်ရှင်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အလွန်သဘောကောင်းတယ်။ လူတိုင်းကို ကူညီတတ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေကလည်း ဟိုစပ်စပ် ဒီစပ်စပ်နဲ့ လုပ်ချင်တာလေးတွေက များတယ်။ စာအုပ်ထုတ်ကြလို့ ပန်းချီကိစ္စပေါ်ရင် ကိုအေးမြင့်၊ ကိုဝင်းဖေ၊ ကိုပေါ်ဦးတို့ဆီကို မေတ္တာနဲ့ (မေတ္တာမဲ့မဟုတ်ပါ) အကူအညီတောင်းလေ့ရှိကြပါတယ်။ ကျွန်တော် အကူအညီတောင်းတာက ၁၉၆၀ လောက်မှာပါ။ ကျွန်တော်

အောက်တွဲလုပ်ဖော် ရဲဘော်များ အတွင်းရေးမှူးလုပ်တော့ ရန်ပုံငွေရှာချင်
 အဝတ်ပြကွဒိန်လေးတစ်ခုထုတ်တယ်။ အထက်အောက် ပွတ်လုံး
 ခုတ်ခတ်တယ်။ ပိတ်စပေါ်မှာ စိန်ခြူးကြာညောင် သရုပ်ဖော်ပုံကလေး
 ဆွဲတာရော၊ ဆေးဆိုးပန်းရိုက် လုပ်တာရော ကိုအေးမြင့်ကိုပဲ အကူအညီ
 ကောင်းပါတယ်။ ရုပ်ပုံက ကနုတ်ကောက်ကြောင်းပုံပါ။ လှိုင်မင်းသမီးက
 မျက်နှာပြတင်းကနေ မျှော်တော်ဆိုက်နေတဲ့ပုံပါ။ အပူသည်ရုပ်မို့တဲ့ လုံးဝ
 ဆောင်းရပါဘူး။ ဟိုကြွေး ဒီကြွေးလည်း ကိုအေးမြင့်ပဲ ဆပ်ရရှာတယ်
 ခင်ပါရဲ့။

နောက်မကြာခင်မှာပဲ ကျွန်တော်တို့ တစ်ပြုတစ်မကြီး ရန်ကုန်ကို ဆင်း
 သွားကြပါတယ်။ ကိုဝင်းဖေ၊ ကိုမိုးသူတို့က ရုပ်ရှင်လုပ်ငန်း၊ ကိုအေးမြင့်၊
 ဇော်စောတို့က ပန်းချီ၊ ကိုသာနိုး၊ ကိုတင်မိုးတို့က ကျူရှင် စသည်ဖြင့်
 အကြောင်းရှာပြီး ပြောင်းကြပါတယ်။ ရန်ကုန်မှာ ရန်ကင်းရုပ်ရှင်ရုံးခန်း
 ဆွဲတာရှိတယ်။ ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းပါပဲ။ အဲဒီမှာ ရွှေမန်းသားအနုပညာ
 ဆိုင်တွေအားလုံး 'ရုံးစိုက်' ကြတယ်။ အားတဲ့လူက ကျားထိုးကြတယ်။
 အဲဒီအထဲမှာ စားပွဲအကြီးကြီးတစ်လုံးရှိတယ်။ စားပွဲကြီးနောက်မှာ မထတမ်း
 ညိုနေသူကတော့ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာမှုကနုတ်ဆရာကြီး ဦးအေးမြင့်ပါပဲ။
 ဘယ်သူရောက်ပြီလဲ၊ ဘယ်သူပြန်ပြီလဲဆိုတာတွေကို သူပဲမေးကြရပါတယ်။
 မင်းသတင်းလည်း အစုံရနိုင်ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ မန္တလေးက ဦးဇင်း
 စာရေးဆရာ ကိုပညာလည်း သီတင်းသုံးပါတယ်။ ရေမိုးချိုးဖို့၊ ဆွမ်းပန်းကပ်
 ခဲ့လည်း လွယ်ကူပါတယ်။ အားလုံးရဲ့ ဒကာ၊ အခန်းပိုင်ရှင်ကတော့
 ဆေးလေးလို့ အားလုံးကခေါ်ကြတဲ့ ရုပ်ရှင်မင်းသားကြီး ဦးထွန်းဝေပါပဲ။
 သူက စာပေရော၊ ပန်းချီရော၊ ဂီတရော အားလုံးဝါသနာပါတယ်။ သူက
 လည်း သူ့ကိုယ်သူ ရွှေမန်းသားတစ်ယောက်လို့ ခံယူထားပါတယ်။ သူက
 ကျွန်တော်တို့အားလုံးရဲ့ ဆိုးမျိုးကို သည်းခံတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးက
 လည်း သူ့ကိုချစ်ခင်ရိုသေကြပါတယ်။ မလေးမစား ဆက်ဆံတာမျိုးမရှိကြ
 ဝါဘူး။ အဲ သူ့စားပွဲကြီးကတော့ ကိုအေးမြင့်ကြီးရဲ့ စားပွဲပဲ ဖြစ်နေပါတယ်။

စာရေးဆရာ မောင်သာရ၊ မောင်သာနိုး၊ မိုးမိုး(အင်းလျား) နဲ့ မောင်စွမ်း
 ချည်တို့ ပါဝင်တဲ့ လေးဦးအဖွဲ့ဟာ တိုယိုတာဖောင်ဒေးရှင်းရဲ့ မိတ်ဆွေဖြစ်

စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်းအကြံပေးအဖွဲ့ဆိုပြီး လုပ်နေကြတယ်။ အဲဒီအဖွဲ့ကလည်း ရန်ကင်းရပ်ရှင်ကို မကြာခဏရောက်ဖူးပါတယ်။ တိုယိုတာဖောင်ဒေးရှင်းက ကိုယ်စားလှယ်အမျိုးသမီးကြီးက အိမ်မိတိုတဲ့။ အဖွဲ့ရဲ့ စီစဉ်မှုနဲ့ မြန်မာဝတ္ထုတွေကို ဘာသာပြန်ပြီး ထုတ်ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၊ သော်တာဆွေ၊ ခင်နှင်းယု၊ ခင်ဆွေဦး စတဲ့ စာရေးဆရာတွေရဲ့ ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်တွေ ထုတ်ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နေ့တော့ ကျွန်တော်က ကျွန်တော်တို့မှာ ထုတ်ဝေခွင့်မရလို့တစ်ကြောင်း၊ ရောင်းရမှာ မဟုတ်လို့ ထုတ်ဝေသူက မထုတ်ချင်လို့ တစ်ကြောင်း၊ အဲသလိုအကြောင်းကြောင်းကြောင့် ထုတ်ဝေခွင့် မရတဲ့ သုတေသနစာမူတွေ ရှိသေးကြောင်း အိမ်မိတိုကို ပြောပြမိပါတယ်။ သူက ဘယ်လိုအကြောင်းအရာတွေလဲတဲ့။ ဦးအေးမြင့်ရဲ့ မြန်မာ့ရိုးရာ ဒီဇိုင်း သမိုင်းစာအုပ်၊ ဒေါက်တာသန်းထွန်းရဲ့ မြန်မာဘုရင်တို့ရဲ့ အမိန့်တော်များ စာအုပ် စသည်ဖြင့်ပြောပြတော့ သူက အံ့အားသင့်သွားတယ်။ ဒီလောက် အဖိုးတန်တဲ့ စာအုပ်တွေ ဘာကြောင့်မထုတ်နိုင်ရသလဲဆိုတာကို နားမလည်နိုင်ရှာဘူး။ (ဒီအထဲမှာ ကျွန်တော်စုဆောင်းထားတဲ့ မြန်မာ့ရိုးရာတေး ဗုံကြီးသံတွေ အပုဒ်ပေါင်း ၁၅၀၀ လောက်ရှိသေးတာကို ထည့်မပြောလိုက်ပါဘူး)

တချို့ မြန်မာပညာရှင်တွေက သူတို့ရှိတာကို 'လက်ဆုပ်' လုပ်ထားကြတယ်။ ကိုအေးမြင့်က အဲသလိုမဟုတ်ဘူး။ ပျူခေတ်ကအစ မျက်မှောက်ခေတ်အထိ ခေတ်အဆက်ဆက်က မြန်မာဒီဇိုင်းပညာရှင်တွေ သုံးစွဲခဲ့တဲ့ ကနုတ် ပန်းချီတွေကို ဦးအေးမြင့်က အပင်ပန်းခံပြီး သုတေသနပြုထားတယ်။ ခြင်္သေ့၊ ကိန္နရာ၊ ဘီလူး၊ ဟင်္သာ၊ ဒေါင်း၊ ယုန်၊ ကျေး စတဲ့ ကနုတ်ပန်းတွေကို ဘယ်ခေတ်၊ ဘယ်အဆောက်အအုံမှာ ဘယ်လိုတန်ဆာဆင်ထားတယ်ဆိုတဲ့ မှတ်ချက်ကလေးတွေလည်း ပါသေးတယ်။ မန္တလေး၊ အမရပူရ၊ အင်းဝ၊ ရွှေဘို၊ ပုဂံ၊ မုံရွာ၊ ခင်မွန် စတဲ့ အမြို့မြို့အရွာရွာက ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံတွေကို လိုက်ပြီး လေ့လာတယ်။ ဗိသုကာပုံတွေပါ ရေးဆွဲလေ့လာခဲ့တယ်။ ဦးမောင်မောင်တင် (မဟာဝိဇ္ဇာ)၊ ဒေါက်တာသန်းထွန်း၊ လူထုဦးလှ၊ ဒေါ်အမာ၊ ပန်းချီ ကိုနန်းဝေ စတဲ့ဆရာတွေနဲ့လိုက်ပြီး မေးမြန်းမှတ်သားပါတယ်။ ရွှေဘို ကျောက်မြောင်း တန့်ဆည်ဘက်ကိုတော့ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် လိုက်ပြဖူးပါတယ်။ ဒေါက်တာသန်းထွန်းက သူကိုယ်တိုင်လည်း

အင်္ဂလိပ်စာဆိုတော် ပန်းချီရွှေထောင့်၊ သမိုင်းရွှေထောင့်တွေကနေ သုံးသပ်ပြ
ဇာတ်ကို ကျွန်တော်တို့ ရတတ်ပါတယ်။ ဆရာက သူရတာကို ကျောင်းမှာ
သည်း ချက်ချင်းပြန်သင်တယ်။ ကျွန်တော့်မှာ သူ့မှတ်စုတွေ ရှိဖူးပါတယ်။

ကိုအေးမြင့်က သူ့ပန်းချီသရုပ်စာအုပ်ကို မူပွားပြီးတော့တောင် ဝေငှ
ဖဲတယ်။ ကျွန်တော်က သူ့ဆီကယူပြီး အခြေခံပညာဦးစီးဌာန ပန်းချီဆရာ
တွေအတွက် ကူးဖို့လုပ်ပါတယ်။ စက္ကူနဲ့ ဖယောင်းလိုအပ်လို့ တင်ပြတော့
ညွှန်ချုပ်စတဲ့ အထက်အရာရှိတွေက တန်ဖိုးသိဟန်မတူပါဘူး။ စာအုပ်ကို
ကောင် မနည်းပြန်ယူရပါတယ်။ ခြောက်အုပ်ကူးထားတယ်လို့ ပြောပေမဲ့
ထင်မင်းပိုက် စတဲ့ပန်းချီဆရာတွေကို တစ်အုပ်မှမပေးတဲ့ပြင် စာကြည့်တိုက်
အတွက်လည်း မပေးပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ဆိုတာ နားမလည်လိုက်ဘူး။ ဒီလို
ခြင်နေတုန်း ဒေါ်အိဝါ (အိဝါမိတို့ကို ကျွန်တော်တို့က ခေါ်တဲ့နာမည်ပါ)
ဆောက်လာလို့ ကိုအေးမြင့်ရဲ့စာအုပ်ကို ပြတော့ အလွန်ဝမ်းသာတယ်။
ဦးသာရကတော့ ဝတ္ထုမှမဟုတ်ဘဲ ငါလည်း နားမလည်ဘူးဆိုပြီး လှည့်
မကြည့်ဘူး။ မိုးမိုးကလည်း လှည့်မကြည့်ဘူး။ မောင်သာရက ဝတ္ထုမဟုတ်
ရင် မထုတ်စေချင်ဘူး။

ကနုတ်အရုပ်တစ်ရုပ်ဆီရဲ့အောက်က မှတ်ချက်ကလေးတွေကို အင်္ဂလိပ်
လို ပြန်ဖွဲ့ဖို့ရယ်၊ အမှာစာရေးဖို့ရယ် ကျွန်တော့်ကို တာဝန်ပေးပေမဲ့ အင်္ဂလိပ်
လို ကိုသာနိုး၊ အမှာစာကို ဒေါက်တာသန်းထွန်းကို ခိုင်းပါလို့ (ဒေါ်လာ
မေယ့်အလုပ်ကို)လွှဲပေးလိုက်ပါတယ်။ စာအုပ်ကို ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ဆီလ်ပါကွန်
ဘက္ကသိုလ်က တာဝန်ယူရိုက်မယ်။ အယ်ဒီတာက ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ ပန်းချီ
ပါမောက္ခ ဆုန်းဆီမာထရန်က တာဝန်ယူတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော် မသိ
သိုက်ရဘဲ အမှာစာကို ဂျပန်က ပါမောက္ခအိုနိုတိုရိုကို တာဝန်ပေးလိုက်ကြ
တယ်။ ဒေါက်တာသန်းထွန်းက ဂျပန်ကနေ အမေရိကကို ပြောင်းသွားလို့
တဲ့။ ဆရာအိုနိုကို ကျွန်တော်က ၁၉၆၄ ခုနှစ်လောက်ကစပြီး သိကျွမ်းခဲ့ပါ
တယ်။ ခင်မင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်မှာက ဒေါက်တာသန်းထွန်းရဲ့
အသစ် သုတေသနစာတမ်းတွေရထားလေတော့ ကျွန်တော်က သူ့ထက်
စုံအောင်ရေးနိုင်မှာပါ။ လွန်မှသိရလို့ ဘာမှသိပ်မပြောလိုက်ပါ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်
ရဲဘော်ကြီး ကိုအေးမြင့်အတွက် ကျွန်တော်ပဲ အစအဆုံး စီစဉ်ပေးလိုက်တာ

ပါ။ ဒေါက်တာသန်းထွန်းရဲ့ စာအုပ်လည်း ၁၀ တွဲတောင် ထုတ်ရပါတယ်။ ဝမ်းသာပါတယ်။ ကိုအေးမြင့်စာအုပ်က ၁၉၉၃ ခုနှစ်ကျမှ ထွက်ပါတယ်။ အရပ်ပေါင်းတစ်ထောင်လောက်၊ စာမျက်နှာ ၂၀၀ ကျော်ပါရှိပါတယ်။ ကိုအေးမြင့်က ကျွန်တော်လိုချင်သလောက် ပေးပါတယ်။ ကျွန်တော်က နှစ်အုပ်ပဲ လက်ထဲထားပါတယ်။ သူငယ်ချင်း တင်မိုး ထောင်ကထွက်လာ တော့ အမြတ်တနိုးလက်ဆောင်အဖြစ် တစ်အုပ်ပေးလိုက်ပါတယ်။

နိုင်ငံခြားသား သုတေသီတချို့က မြန်မာ့ရိုးရာ ကနုတ်အလှဆင် ပန်းချီ သမိုင်းသိချင်တယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်က ကိုအေးမြင့်စာအုပ်ကို ထုတ်ပြတော့ လက်ဖျားခါရတယ်။ တချို့က ကူးယူတယ်။ ကိုအေးမြင့်နဲ့တွေ့ချင်တယ်ဆို ရင် ကျွန်တော်က မြန်မာပြည်ကိုသွားပါ။ ရောက်ရင် မန္တလေးနားက အမရပူရ ကို သွားပါ။ အမရပူရမှာ ကိုအေးမြင့်ကို မသိသူမရှိဘူးလို့ ညွှန်ပါတယ်။

မြန်မာပြည်က လာတဲ့စာနယ်ဇင်းတချို့မှာ ကိုအေးမြင့်ရဲ့လက်ရာတွေ ရော၊ သုတေသနဆောင်းပါးတွေပါ တွေ့နေရလို့ ဝမ်းသာပါတယ်။ ဒီခေတ်၊ ဒီနေ့မှာ ကိုအေးမြင့်လောက် မြန်မာမှုအနုပညာ၊ ကနုတ်ပန်း အလှဆင်ပညာ ကို သိရှိသူရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ သူ့စာအုပ်ကို မြန်မာပြည်က ထုတ်ခွင့်မရလိုက် တာ ရင်နာမိပါတယ်။ အင်းဝစာအုပ်တိုက်က ပြန်ထုတ်တယ်ဆိုလို့ ဝမ်းသာ ရတယ်။ ပြန်ထုတ်တဲ့အချိန်မှာ ဒေါက်တာသန်းထွန်းရှိသေးတယ်။ ကျွန် တော်သာ မြန်မာပြည်မှာရှိရင် ကိုအေးမြင့်ရေ ဒေါက်တာသန်းထွန်းကို မေတ္တာ ရပ်ပါ။ ဆရာအိုနီရဲ့ အမှာစာလည်း မဖြုတ်နဲ့ပေါ့။ တစ်မျိုးစီ ဖတ်ရတာပေါ့ လို့ ပြောဆိုတိုက်တွန်းမှာပါ။

ကိုအေးမြင့်၊ အစ်ကိုကြီးအေးမြင့် သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေလို့ ကျွန်တော် အဝေးက လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ဆုတောင်းလိုက်ပါတယ် ခင်ဗျာ။

(မှတ်ချက်။ ။ ခုစာမူက မိုးမခမှာ ၂၀၁၀ က ဖော်ပြခဲ့တာပါ။ ၂၀၁၇ သူ မကွယ်လွန်မီ တစ်ပုဒ်ရေးတာ သူဖတ်မသွားရရှာဘူး။ ဒါက လွန်ခဲ့တဲ့ ၇ နှစ်က ရေးတာကို အမှတ်တရ ပြန်လည်ဖော်ပြတာဖြစ်ပါတယ်)

သုငယ်ချင်း မောင်သာနီး

'သုငယ်ချင်း' ဆိုတဲ့ခေါင်းစဉ်နဲ့ စဉ်းစားလိုက်ရင် တက္ကသိုလ်သုငယ်ချင်းတွေပဲ ပေါ်လာပါတယ်။ အလယ်တန်းနဲ့ အထက်တန်းတုန်းက သုငယ်ချင်းတွေဟာ တက္ကသိုလ်ကို အတူပါမလာရင် သုငယ်ချင်းစာရင်းက ပြတ်ကျန်နေရစ်ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ရောက်မှ ဝါသနာနဲ့ ဓလေ့စရိုက် ဆွဲကလည်း တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးလာတော့တာကိုး။ ဒီတော့မှလည်း ကိုယ်နဲ့ ဝါသနာတူ၊ ဓလေ့စရိုက်တူတဲ့ ကျောင်းသားတွေနဲ့ အချင်းချင်းတွဲဖြစ်တော့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ချက်က ယုံကြည်ချက်ကလည်း တူညီနီးစပ်ပြီး။ လောကအမြင်၊ နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေးစတဲ့ ယုံကြည်ချက်တွေပေါ့။

မန်းတက္ကသိုလ်ကို ကျွန်တော်က ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ ရောက်သွားပါတယ်။ မောင်မိုးသူ၊ ကြည်အောင်၊ ကသာဝင်းကြွယ်တို့နဲ့အတူတူ ရောက်လာကြတာပါ။ ကိုသာနီးတို့က ၁၉၅၁ လောက်က တက္ကသိုလ်ရောက်နှင့်နေပြီ။ ဒါ့ပေမဲ့ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာကျောင်းတစ်လပိတ်ရေး အရေးတော်ပုံမှာ ကျောင်းထုတ်ထောင်ချခံရလို့ ၁၉၅၆ ခုနှစ်ကျမှ ကျောင်းပြန်ဝင်ခွင့်ရသတဲ့။ မောင်သိန်းနိုင်(ဂုဏ်ထူး)နဲ့ တင်မိုးတို့က ၁၉၅၇ ခုနှစ်ကျတော့မှ ပြန်မာစာဂုဏ်ထူးကိုယ်စီနဲ့ ရောက်လာခဲ့ကြပါတယ်။ ခုပြောတဲ့ ကျောင်း

သားစာရင်းထက် စာပေဝါသနာရှင် ကျောင်းသားတွေက ပိုများပြီး မြိုင်ဆိုင် ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း မန်းတက္ကသိုလ်စာပေလှုပ်ရှားမှုမှာ ၁၉၅၆-၁၉၆၆ ခုနှစ် ၁၀ နှစ်တာကာလလောက်ဟာ စည်ကားမြိုင်ဆိုင်မှု အရှိဆုံး ဖြစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ၁၀ ခုနှစ်ကာလတစ်ခုအတွင်း မန်းတက္ကသိုလ်မှာ (၁) မန္တလေး သီးခြားတက္ကသိုလ်အကြံပွဲတော်၊ (၂) မန်းရာပြည့်ပွဲတော်၊ (၃) တက္ကသိုလ် ကောလိပ်ကျောင်းပေါင်းစုံအားကစားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုပွဲတော်တွေနဲ့လည်း ပေါင်းဆုံမိခဲ့ကြပါတယ်။ တက္ကသိုလ်နဲ့ ကောလိပ်ကျောင်းပေါင်းစုံဆိုတာက ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ မော်လမြိုင်တို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီပွဲတော်တွေမှာ တက္ကသိုလ် ကောလိပ်ကျောင်းသားတွေရဲ့ စာပေယဉ်ကျေးမှု အနုပညာရပ်များနဲ့ အားကစားဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုတွေဟာ တက်ကြွမြိုင်ဆိုင်မှုရှိပြီး မိတ်ဆွေ ဖြစ်ရေး ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးမှာလည်း အထူးတိုးတက်ခဲ့ပါတယ်။ တကသများလှုပ်ရှားမှု ဒီရေမြင့်သစ်ပါပဲ။

‘သမဂ္ဂတည်တံ့ချင်၊ ယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းအစဉ်
မိတ်ဆွေဖြစ်ရေးလည်း တို့အင်္ဂါပင်

ငြိမ်းချမ်းရေးတော့ အချစ်ဆုံးပင်’ ဆိုတဲ့ သီချင်းလေးတစ်ပုဒ်ကို တူညီ သီဆိုခဲ့ကြတာလည်း သတိရပါတယ်။ အဲဒီကာလမှာ မန်းတက္ကသိုလ်က ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေကတော့ မုံရွာတင်ရွှေတို့၊ ကိုသာနိုးတို့ ဖြစ်ကြ ပါတယ်။ အဲဒီ ၁၀ ခုနှစ်လောက်အတွင်းမှာ သူတို့ပဲ ဦးဆောင်သွားကြ ပါတယ်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် သမဂ္ဂရွေးကောက်ပွဲကိုတော့ မှတ်မှတ်ရရဖြစ်မိပါ တယ်။ ဥက္ကဋ္ဌက ကိုသာလှ(မြင်းခြံ)၊ အတွင်းရေးမှူးက ကိုသာနိုး၊ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ (ပြန်ကြားရေး)က ကိုစိန်မြင့် (မောင်မိုးသူ)၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ (ဘဏ္ဍာ ရေး)က ကိုခင်မောင်ဝင်း(ကသာဝင်းကြွယ်)၊ ပြန်ကြားရေးမှာ အတွင်းရေး မှူးက ကိုဝင်းဖေ (မောင်စွမ်းရည်)၊ ဘဏ္ဍာရေးမှာ ကိုဝင်းဘို (မုံရွာ)၊ အမျိုး သမီးတာဝန်ခံက မေဝင်းကြည် (ကောလင်း) တို့ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ချိန် တည်းမှာ မောင်သိန်းနိုင်နဲ့ မောင်ဘဂျမ်း(တင်မိုး)တို့ရဲ့ ဦးဆောင်မှုကြောင့် ကလောင်ရှင်အသင်းရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကလည်း အထူးတိုးတက် မြိုင်ဆိုင်ခဲ့ ပါတယ်။ အထက်ဗမာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်းကြီးနဲ့လည်း ဆက်စပ်

မင်းတင်္ဂလှိုင်ရဲဘော်များ မှုတို့လှုပ်ရှားမှုတွေ တိုးတက်လာခဲ့ပါတယ်။

မန်းတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်းက ၁၉၅၈ ခုနှစ်မှာ တင်မိုးရဲ့ 'အင်းမီးအိမ်' ကဗျာစာအုပ် စတုတ်တော့ စာပေဗိမာန်ဆုရခဲ့ပါတယ်။ ထင်ရှားတဲ့ ကဗျာဆရာကြီးတွေကို ကျော်ဖြတ်ပြီး တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတစ်ဆယ့်ဆယ့်အဖြစ်နဲ့ ဆုရတာဖြစ်လို့ လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ နောက်နှစ် ဆွေမှာလည်း တင်မိုးပြီးတော့၊ ကြည်အောင်၊ မောင်စွမ်းရည်၊ ကိုလေး (အင်းဝစုထံရည်)၊ ဘုတလင်ချစ်လေးတို့အပြင် ကလေးကဗျာဆုဘက်ကလည်း ဆောင်သန်းဌေး၊ မောင်မျိုးမြင့် စတဲ့ကျောင်းသားတွေပါ ဆက်ပြီး စာပေဆုတွေ ချကြလို့ စာပေလောကတစ်ခုလုံးပါ လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ကိုသာနိုးနဲ့ တင်မိုးတို့က လူထုဂျာနယ်မှာ ကလောင်သွေးလာခဲ့ကြတာက အတူတူလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကိုသာနိုးက ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် ငှက်ထုဂျာနယ် စာပေပြိုင်ပွဲဆောင်းပါးကဏ္ဍမှာ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်တော့ ဒုတိယဆုရခဲ့ပါတယ်။ ဆောင်းပါးခေါင်းစီးက 'အစိုးရကျောင်းများတွင် မတ်ကံစံဝါဒကို သင်ကြားပို့ချသင့်ကြောင်း' တဲ့။ ကိုသာနိုးက ၁၀ တန်း ကျောင်းသားပါ။ ထမရသူက တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားကြီးတစ်ဦးပါ။ နောက်တစ်နှစ် ၁၀ တန်း အောင်တော့ ကိုသာနိုးက လူထုသတင်းစာမှာ ညအယ်ဒီတာဝင်လုပ်သတဲ့။ လူထုဒေါ်အမာအတွက် ရေဒီယိုတွေက နိုင်ငံခြားသတင်းတွေ လိုက်ဆေးရတယ်။ နိုင်ငံခြားသတင်းတွေကိုလည်း ဘာသာပြန်ပေးရပါတယ်။ ဆန်းထွန်း(မန်းတက္ကသိုလ်) ကလည်း လူထုမှာ အယ်ဒီတာလုပ်ဆဲကာလ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုသာနိုးက မောင်သိင်္ဂါ ကလောင်အမည်နဲ့ ကဗျာတွေ၊ စာတွေရေးနေချိန်မှာ တင်မိုးက ကိုရင်လေးဘဝနဲ့ မန္တလေးမှာနေရင်း ကန်မြန်နန်းမြင့်နွယ် ကလောင်အမည်နဲ့ ကဗျာတွေအများကြီး ရေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကာလမှာ လူထုအယ်ဒီတာက သူရ(ရှမ်းပြည်)တဲ့။

တက္ကသိုလ်ရောက်ကြတော့ နိုးတို့၊ မိုးတို့ ဆုံမိကြပြီး မောင်သိင်္ဂါက မောင်သာနိုးဖြစ်လာပြီး ကန်မြန်နန်းမြင့်နွယ်က တင်မိုးဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ တင်မိုးနဲ့တွေ့တဲ့အခါ ကြည်လင်လည်း ကြည်အောင်ဖြစ်လာပြီး မောင်ဝင်းဖေ (မြင်းခြံ)လည်း မောင်စွမ်းရည်ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

တင်မိုးက အင်္ဂလိပ်စာဖတ်ရာမှာရော၊ ရေးရာမှာရော အလွန်အားနည်း

ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အင်္ဂလိပ်က မြန်မာလို၊ မြန်မာက အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာ ပြန်ဆိုဖို့ကိုတော့ သူများကို အမြဲတိုက်တွန်းပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကိုသာ နိုးကိုပဲ တိုက်တွန်းတာပါ။ တခြားလည်း မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ် ရောက်စနစ်မှာပဲ မြန်မာစာဌာနက ဆရာဦးမောင်မောင်တင်က သူ့ တပည့် မောင်သာနိုးအကြောင်းကို ဆောင်းပါးရေးပါတယ်။ မောင်သာနိုးဟာ သီပေါ မင်းနဲ့အတူ ပါတော်မူတဲ့ တိုင်တားမင်းကြီးရဲ့ မြေးဖြစ်ကြောင်း၊ ကျောက် ဆောက်မြို့စားမျိုးဖြစ်လို့ သူ့နာမည်မှာ ကျောက်ဆောက်သာနိုးဖြစ်ကြောင်း၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားအဖြစ် တရားဝင်မှတ်ပုံတင်နာမည်မှာ ကျောက် ဆောက်သာနိုးဖြစ်ကြောင်း၊ သူဟာ ပါဠိနဲ့ အင်္ဂလိပ်စာထူးချွန်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ရေးပါတယ်။ နိုင်ငံရေးနဲ့ ထောင်ကျဖူးတဲ့ တပည့် ကျောင်းသား အကြောင်းကို ဆရာကိုယ်တိုင်က ရေးတာပါ။ ဒီလိုရေးရဲဖို့ မလွယ်ပါ။ ဆရာဦးမောင်မောင်တင်က မန္တလေးစာတိဖြစ်တဲ့အပြင် သူကိုယ်တိုင်က လည်း မျူးမျိုးမတ်မျိုးတွေထဲကဖြစ်ပါတယ်။ စာတော်တဲ့ ကျောင်းသားတွေ ကိုလည်း အားပေးတတ်ပါတယ်။ တင်မိုးတို့၊ မောင်သိန်းနိုင်တို့ကို သူ အိမ်ပေါ်ခေါ်တင်ထားပြီး ကျောင်းစရိတ်ရအောင် ကျူရှင်ဆရာလုပ်ဖို့ အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းကြီးတွေနဲ့ ဆက်သွယ်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ကိုသာနိုးဟာ တက္ကသိုလ်နှစ်ပတ်လည်မဂ္ဂဇင်းတွေမှာလည်း အင်္ဂလိပ် စာကဏ္ဍ စာတည်း၊ မြန်မာစာကဏ္ဍစာတည်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရပါတယ်။ ကိုသာနိုးက ကျောင်းသားသမဂ္ဂဘက်မှာ အလုပ်များလို့ ကလောင်ရှင် အသင်းဘက်မှာ သူကိုယ်တိုင်မပါနိုင်ပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့နဲ့အမြဲတွဲပြီး အကူ အညီပေးလေ့ရှိပါတယ်။ တက္ကသိုလ်မှာ အားလပ်ချိန်ရရင် အတူသွား အတူလာ အတူသီချင်းဆိုကြပါတယ်။ စစ်ကိုင်းတောင်ကို လပြည့်ညတိုင်း အတူတက်ကြပါတယ်။ ကိုသာနိုးက ခရီးသွားတာလည်း ဝါသနာပါတယ်။

တက္ကသိုလ်မှာတော့ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ဝင်လိုက်ထွက်လိုက်ပါပဲ။ အပြင်မှာတော့ ကျူရှင်ပေးကြပါတယ်။ တင်မိုးတို့၊ မောင်သိန်းနိုင်တို့က မြန်မာစာပြပြီး ကိုသာနိုးက အင်္ဂလိပ်စာပြပါတယ်။ တင်မိုးက သူငယ်ချင်း တွေ တစ်အိမ်တည်းအတူနေဖို့ ကြိုးစားပါတယ်။ သူက သူ့အိပ်ရာ ကိုယ့် အိပ်ရာ၊ သူ့အဝတ် ကိုယ့်အဝတ်၊ သူ့ဆေးလိပ် ကိုယ့်ဆေးလိပ် မခွဲခြားဘဲ

အဘတ်သူမျိုးပါ။ ကိုသာနိုးက ကျွန်တော့်လိုပဲ သူများနဲ့ အဲသလို ရောရော
အော အိပ်တာ နေတာ မလုပ်တတ်ပါ။ ဒါကြောင့် ကိုသာနိုးနဲ့ တင်မိုးတို့
အိမ်အိမ်တည်း အတူမနေဖြစ်ခဲ့ကြပါ။ ဒါပေမဲ့ နေ့တိုင်းမဟုတ်တောင်
အိပ်တတ်တစ်ခါတော့ ဈေးချိုတော်အနောက်ဘက် အပြင်တန်းက ကိုသန်း
ဦးနဲ့ရဲ့ စန်းသော်တာစာအုပ်ဆိုင်မှာ ဆုံလေ့ရှိပါတယ်။ အဲဒီကမှ မွေ့ရာ
အိမ်ကြားက စိန်လှိုင်ကဖေးမှာ ပန်းချီ၊ ဂီတ၊ သူငယ်ချင်းတွေပါ ဆုံကြပါ
တယ်။

မန္တလေး ကျူရှင်လောကမှာ ကျင်လည်နေကြစဉ်မှာပဲ မောင်စွမ်းရည်
နဲ့ အနီနှင့်အပြာကဗျာစာအုပ်ကို တင်မိုးနဲ့ ကိုညိုကြီးတို့ရဲ့ သပြေစာအုပ်
တိုက်က ထုတ်ပါတယ်။ တင်မိုးက ကိုသာနိုးကို ကဗျာအားလုံး ဘာသာပြန်
နည်းပါတယ်။ ကြည့်အောင်ကတော့ ကိုသာနိုးကို အိုမာခိုက်ယမ်းရဲ့ ရုဘာ
အိမ်ကို ဘာသာပြန်ခိုင်းပါတယ်။ ကိုသာနိုး ဖတ်နေတဲ့ ဇိုရာနှင့်ရှုရာ
ဇာတ်စာအုပ်ကလေးကိုလည်း တင်မိုးက ကိုယ်တိုင်မဖတ်ဖူးသေးဘဲ ကိုသာနိုး
က ဘာသာပြန်ပေးဖို့ ပူဆာပါသေးတယ်။ တင်မိုး ရန်ကုန်ဆင်း ကျူရှင်ပြရင်း
အိမ်ထောင်ကျသွားတော့ ဒီစာအုပ်ကလေး ဘာသာပြန်ဖြစ်အောင် မလုပ်
နိုင်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။

နောက်များမကြာခင်မှာပဲ တင်မိုး၊ မောင်သာနိုး၊ မောင်သိန်းနိုင်၊ ပန်းချီ
သင်းဖေ၊ စန္ဒရာသိန်းမောင်၊ မောင်မိုးသူ စတဲ့ မန္တလေး လူငယ်အနုပညာ
အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုလုံးလိုလို ရန်ကုန် ရွှေသွားခဲ့ကြပါတယ်။ နောက်ဆုံး
ဆော့ မောင်စွမ်းရည်လည်း ပါသွားပါလေရော။ ဦးလေးလူထုဦးလှက ဗထူး
ဘွင်းက လေ့ကျင့်ထားတာလေးတွေဟာ မကြာခင် ရန်ကုန်အောင်ဆန်းကွင်း
ဆောက်သွားကြတာ မမ္မတာပါပဲလေလို့ ပြောလိုက်ရှာပါတယ်။ အားလုံး
လိုလို ရန်ကုန်ရောက်သွားပြီးနောက် ပထမတော့ ကိုသာနိုးနေတဲ့ တိုက်ခန်းနဲ့
နီးတဲ့နေရာကို သွားကြပါတယ်။ ဇွဲတို့၊ စာပေလောကတို့ရှိတဲ့လမ်းပေါ်က
သက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ စုကြတာပေါ့။ နောက်တော့ တင်မိုးရဲ့ အလုပ်ဌာန
ခြစ်တဲ့ ဘီအိုစီကောလိပ်ဟောင်းအနီး သံတဲလက်ဖက်ရည်ဆိုင်ကို ရွှေ့ကြပါ
တယ်။

သံတဲလက်ဖက်ရည်ဆိုင်က အခြေခံပညာရေးဌာန၊ ပညာရေး သုတေ

သနဗျူရိနဲ့နီးတယ်။ အဲဒီမှာ ရန်ကုန် တကသ၊ ဗကသ ရဲဘော်ကြီးများဖြစ်ကြတဲ့ ကိုဘကောင်းတို့၊ ကိုဇော်ဝင်းတို့ ရှိကြတယ်။ သူတို့ရှိရာမှာ အသုံးလုံး (စာမတတ်သူပျောက်ရေး လှုပ်ရှားမှု)မှာ ပါဝင်ခဲ့ကြတဲ့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတွေဟာ လူစုမခွဲနိုင်သေးဘဲ စုစု စုစုလုပ်နေကြရာက မောင်သာနီး၊ တင်မိုး၊ မောင်စွမ်းရည်တို့ ရှိရာကို ရွှေ့လာခဲ့ကြပြန်ပါတယ်။ တချို့က ကိုသာနီးရဲ့အင်္ဂလိပ်စာသင်တန်းကို တက်ရင်း ကိုသာနီးနဲ့ပါ ရင်းနှီးခင်မင်သွားကြရာက ကိုသာနီးနဲ့ အပျော်ခရီးသွားကြတာတွေ လုပ်ကြပါတယ်။ တင်မိုးနဲ့ မောင်စွမ်းရည်တို့က တောင်ငူဆောင်ကို အလုပ်ဌာနပြောင်းကြတော့ တောင်ငူဆောင်၊ တောင်ပိန္နဲပင်အောက်က လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ကို စာပေ ဝိုင်းရွှေ့လာခဲ့ကြတာဟာ ရှစ်လေးလုံးအပြီးလောက်မှာ လူစုကွဲသွားကြပါတယ်။

ခါတိုင်းတော့ နိုင်ငံရေးအခြေအနေ လှုပ်ခနဲဖြစ်လိုက်တိုင်း ကိုသာနီး တစ်ယောက်အဆွဲခံရမြဲဖြစ်ပေမဲ့ ဒီတစ်ခါတော့ မောင်မိုးသူ၊ မောင်သိန်းနိုင်နဲ့ ဘယ်တုန်းကမှ အဖမ်းခံရမယ်လို့ ထင်မထားတဲ့ တင်မိုးပါ အဖမ်းခံလိုက်ရပါတယ်။ တင်မိုး ထောင်ကထွက်တော့ ဘယ်လ်ဂျီယံကသမီးက နောက်ထပ် အဖမ်းမခံရအောင် သူ့ဆီကိုခေါ်ယူတယ်။ ဘယ်လ်ဂျီယံမှာ စကားပြောဖက်၊ ဆေးလိပ်ဖွာဖက်မရှိလို့ မပျော်ဘူး။ အမေရိကကို ကူးပြီး မန်းစာဂုဏ်သူငယ်ချင်းဆရာ ဦးစောထွန်းဆီကို အရောက်ကူးသွားတယ်။ အဲဒီကမှ သူ့သမီးငယ်ရှိရာ လော့စ်အိန်ဂျလိစ်ကို အခြေချပြီးနောက် သူ့အလုပ်ကို စတော့တာပါပဲ။ ပထမအဆင့် မောင်စွမ်းရည်ကို နယ်သာလန်ကတစ်ဆင့် အမေရိကကိုခေါ်ယူတယ်။ ဆက်လက်ပြီး ကိုသာနီးကို အိုင်အိုဝါ တက္ကသိုလ်က စာရေးသားမှုအစီအစဉ်ကို မောင်စွမ်းရည်တို့၊ ပန်းချီဝင်းဖေတို့ လာသလို လာရအောင် ဖိတ်ပါလို့ မောင်စွမ်းရည်ကို တိုက်တွန်းတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကိုသာနီးလည်း ထင်းရှူးပင်ရိပ်ကို ခဏဝင်ခိုလာရပါတယ်။ နောက်မကြာခင် ကိုရီးယားကို ဖိတ်ခေါ်ပြီး မိုးမခပင်ရိပ်မှာ ဆုံဖို့ကြိုးစားခဲ့ကြတဲ့အခါ ကိုသာနီးပဲ သူ့ဇနီး နွယ်သာနီးနဲ့ ရောက်သွားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ပါ ဖိတ်ပေမဲ့ မသွားဖြစ်ခဲ့ပါ။

မြန်မာပြည်မှာ စစ်အစိုးရက နောက်တစ်လှမ်းဆုတ်ပြီးနောက် အရပ်

အစိုးရဖြစ်လာတော့ ကျွန်တော်တို့ ပြည်ပရောက်စာရေးဆရာတွေ ပြည်
 ဆက်ပြန်ခွင့်ရလာပါတယ်။ တင်မိုးကတော့ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ပြန်သွားနိုင်ခဲ့
 ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ရန်ကုန်၊ မန္တလေးသာမက မွေးဇာတိရွာ
 ညောင်တုန်း အရောက်သွားခဲ့ပါတယ်။ သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ တွေ့ဆုံပွဲတွေလည်း
 လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ သူငယ်ချင်းကြီး ကိုသာခိုးကတော့ ကိုယ်တစ်ခြမ်း လေဖျန်း
 ညီတဲ့။ လမ်းမလျှောက်နိုင်ရှာတော့ပါဘူး။ သူနဲ့ တင်မိုးက ကျွန်တော်တို့
 ဆက် အသက်သုံးလေးနှစ်ကြီးပါတယ်။ သူ့ဆီကိုသွားပြီး နှုတ်ဆက်တော့
 သုံးခြားချက်နှစ်ချက် ကြုံခဲ့ရပါတယ်။ (၁) အချက်က သူ့ကို သူများက
 ခမ်းဖက်တာမကြိုက်ဘူး။ သူက မီးပူတိုက်ထားတဲ့ အင်္ကျီကို အမြဲဝတ်လေ့ရှိ
 လို့လားမသိဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီတစ်ခေါက် ဓာတ်ပုံရိုက်တော့ သူငယ်ချင်း
 နှစ်ယောက် လည်ပင်းဖက်ပြီးတွဲရိုက်ခဲ့ရပါတယ်။ (၂) အချက်ကတော့
 သူ့နဲ့တော်က သူဟာ ကိုယ့်ထက်ကြီးသူမို့ ဦးချက်နဲ့တော့ခဲ့ပါတယ်။ သူက
 ခပ်တည်တည်ဆုတ်ဆုတ်ပေးနေလို့ ကျွန်တော့်မှာ ငြိမ်ဝပ်နေခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်
 ဆက်ပြန်တော့ သူ့ရဲ့ 'ထင်းရှူးပင်' နဲ့ 'မိုးမခပင်' ကို လက်ဆောင်ပေးလိုက်ပါ
 ဘယ်။ ဒီဘာသာပြန်တွေက သူ့သူငယ်ချင်းတွေအတွက် ပါရမီဖြည့်ဖို့
 အဓိကလုပ်နေရာက သူ့တပည့်တွေနဲ့ ကဗျာလူငယ်တွေအတွက်ပါ အကျိုးရှိ
 နှင်းသိလို့ ဆက်လက်လုပ်ပေးနေတာ ဖြစ်ပုံရပါတယ်။

နောက်တစ်ခု သူ့ရဲ့စွမ်းဆောင်ချက်ကတော့ ဘာသာသိပ္ပံ၊ ဘာသာ
 စကားလေ့လာမှုပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ စပ်မိလို့ပြောရရင် မြန်မာပြည်မှာ စာရေး
 ဆရာတွေ ထောင်ကျတိုင်း တိုင်းပြည်အတွက်၊ စာပေလောကအတွက် အများ
 ကြီးအကျိုးရှိခဲ့တယ်လို့ဆိုချင်ပါတယ်။ 'ထောင်ကျတာ ကောင်းတယ်' လို့
 ဆိုလိုခြင်းတော့ မဟုတ်ပါ။ စာရေးဆရာတွေဟာ 'အခွင့်အရေးယူတတ်ပုံ'
 နှင့် 'အချိန်အသုံးချတတ်ပုံ' ကို ချီးကျူးချင်တာပါ။ ဦးလေး လူထုဦးလှ၊
 ဆရာမန်းမော်တင်အောင်၊ ဆရာမြသန်းတင့် စတဲ့ စာရေးဆရာတွေဟာ
 ထောင်ထဲကနေ စာပေရတနာထုပ်တွေ ပိုက်ပွေ့လာနိုင်ခဲ့ကြလို့ပါ။ ကိုသာခိုး
 ကတော့ ပထမအဆင့် ရုရှားဘာသာစကားကို လေ့လာပါတယ်။ နောက်
 ဆက် စပ်မိစပ်ရာ ၇၈မန်၊ ပြင်သစ် စသည်တို့ကို စူးစမ်းလေ့လာပါတယ်။
 တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားတွေကိုလည်း စူးစမ်းရင်းက ဘာသာစကား

ဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးတွေနဲ့ ဘာသာသိပ္ပံဆိုင်ရာဆောင်းပါးတွေကို အများကြီး ရေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဘာသာသိပ္ပံ လေ့လာမှုအများကြီး နောက်ကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ ကာလမှာ ကိုသာနိုးက ထူးထူးခြားခြားနဲ့ ဘာသာသိပ္ပံဆောင်းပါးတွေရေးရင်း မြန်မာစာပေလောကကို အထူး အကျိုးပြုနေတယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ မြန်မာ့ ဘာသာစကား လေ့လာမှုကို သူငယ်ချင်းက လမ်းဖွင့်ပေးလာနိုင်ခဲ့တာ ဂုဏ် ယူလျက်ပါ။ ခုအခါ ကျန်းမာရေးမကောင်းပေမဲ့ သူ့စာအုပ်တွေ ဆက်လက် ထွက်နေတာ ဝမ်းသာရပါတယ်။ သူ့ဇနီးနဲ့ သူ့တူမတွေက ကူညီပေးပေးနေပုံ ရပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် သူများတကာ လုပ်နိုင်ခဲ့တဲ့ စာပေလောက တာဝန်တွေကို ထမ်းဆောင်နေတဲ့ ကျွန်တော်တို့သူငယ်ချင်းအတွက် ကျွန် တော်တို့ ဂုဏ်ယူမဆုံးပါ။ မြန်မာစာပေလောကရဲ့ အဓိကလိုအပ်ချက်တွေ ယုတ်စွာအဆုံး သူငယ်ချင်းတွေရဲ့ အဓိကလိုအပ်ချက်တွေကို ပါရမီဖြည့်ပေး နေတာလို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ သူငယ်ချင်း မောင်သာနိုး ကျန်းကျန်းမာမာနဲ့ အသက်ရာကျော်ရှည်ပါစေ။

သူငယ်ချင်း
မောင်စွမ်းရည်

၂၀၁၈၊ စက်တင်ဘာ ၁

တစ်သက်တာစာပေဆုရှင် သူငယ်ချင်း မောင်သာနိုး

ကျွန်တော့်အဖို့ သူငယ်ချင်း မောင်သာနိုးအကြောင်း ဆောင်းပါးတွေ
ရေးရတာ ဘယ်နှခါရှိမှန်းတောင် မသိတော့ဘူး။ တစ်ကြိမ်က ရေးရင်းနဲ့
ထက်လွန်သွားလိုက်တာ စာမျက်နှာလေးဆယ်နီးပါးရှိသွားလို့ မနည်းအရှိန်
သတ်ပြီး 'မဒမ်နိုး' ဆီကိုပဲ ပို့လိုက်ရပါတယ်။

ဟိုအဝေးကြီးက အမေရိကမှာ ရောက်နေတဲ့ မောင်စွမ်းရည်ဟာ
မောင်သာနိုးနဲ့ အရင်းနှီးဆုံး သူငယ်ချင်းတစ်ဦးပါလို့ အများသိကြတဲ့
အတွက် ဝမ်းသာရတယ်။ မန်းတက္ကသိုလ်သမဂ္ဂမှာ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်၊
မိဘော်ရဲတက်သူငယ်ချင်းဆိုလို့ လေးဦးပဲ ကျန်ရှိပါတော့တယ်။ မုံရွာ
တင်ဆွ၊ တင်မိုး၊ မောင်ပေါက်စည်တို့ ဆုံးကုန်ကြပြီ။ မောင်သာနိုး၊ မောင်မိုးသူ၊
မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်စွမ်းရည်တို့ ကျန်တယ်။ မောင်သိန်းနိုင်နဲ့ မောင်မိုးသူ
ဦးဆီ စာမူတောင်းကြပါဦးပေါ့။

'ထူးခြားတာ' က မန်းတက္ကသိုလ်စာပေသမားတွေဟာ လူထုတိုက်ထွက်
ဆွေချည်း ဖြစ်ကြပြီး သူတို့အားလုံးဟာ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂနဲ့ကလောင်ရှင်
အသင်း၊ တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်းကော်မတီတွေမှာ အမှုဆောင်တွေချည်းဆိုတာ
မင်း၊ တစ်ခုတော့ ရှိရဲ့၊ မန္တလေးမှာက လူထုသတင်းစာ၊ လူထုဂျာနယ်ပဲ

စာရေးစရာ စာနယ်ဇင်းရယ်လို့ရှိတော့ အားလုံးလူထုတိုက်ထွက်တွေချည်းပဲ ဆိုတာ 'မထူးခြားချက်' တစ်ခုလည်းဖြစ်နေပါတယ်။ စာပေသမားဟာ စာပို ဖတ်တယ်။ စာပိုသိတယ်။ ဒါ့ကြောင့် နိုင်ငံရေးလည်းပိုသိပြီး သမဂ္ဂများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြပါတယ်။ သမဂ္ဂဆိုတာ ကိုယ်ပါချင်တိုင်း ပါလို့လည်း မရပါဘူး။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကိုဝင်ပြီး ကျောင်းသားထုရဲ့ အရွေးခံရမှ သမဂ္ဂမှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရတာပါ။

ကျောင်းသားသမဂ္ဂဆိုတာ တက္ကသိုလ်ဖွဲ့စည်းပုံ ဥပဒေအရ တက္ကသိုလ် နဲ့အတူ ပေါက်ဖွားလာခဲ့တာ ဖြစ်သလို တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ သပိတ်မှောက်ကိစ္စတွေဟာလည်း ဖွားဖက်တော်တွေပါပဲ။ ဒီအချက်ဟာ လည်း ခုတော့ မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကဏ္ဍတွေမှာ ပါဝင် နေခဲ့ပါပြီ။ ပထမ ကောလိပ်သပိတ်တဲ့ ဒုတိယတက္ကသိုလ်သပိတ်၊ တတိယ တက္ကသိုလ်သပိတ်၊ သပိတ်သုံးလုံးလည်းစုံရော လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲထဲ ကို တည့်တည့်ရောက်သွားပြီး လွတ်လပ်ရေးရသည်အထိ ရှေးရှုသွားခဲ့တော့ တာပါ။ လွတ်လပ်ရေးသမိုင်းမှာ ကျောင်းသားကဏ္ဍက မသေးလှပါဘူး။

မန္တလေးကောလိပ်ဆိုတာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကြီးရဲ့ လက်ခွဲပညာရေး ဌာနတစ်ခုပါပဲ။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်အက်ဥပဒေဆိုတာလည်း ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်အက်ဥပဒေအတိုင်းပါပဲ။ ကျောင်းသားတိုင်းဟာ ကျောင်းသား သမဂ္ဂဝင်ပြီး သမဂ္ဂဝင်ကြေးကို ကျောင်းဝင်ငွေနဲ့အတူ တစ်ပါတည်း ပေးဆောင်ရပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ရုံးကပဲ ကောက်ခံထားပြီး ကျောင်းသား သမဂ္ဂအသုံးစရိတ်ကို တက္ကသိုလ်ကပဲ လိုလားသည်ဖြစ်စေ၊ မလိုလားသည် ဖြစ်စေ ထုတ်ပေးရပါတယ်။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂရွေးကောက်ပွဲကိုလည်း တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခကြီးတွေကပဲ သမဂ္ဂအမှုဆောင်ဟောင်းများနဲ့ ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီဖွဲ့ပြီး သမဂ္ဂအမှုဆောင်သစ်ကို ရွေးချယ်ပေးရပါ တယ်။ ခုသမဂ္ဂရှိသေးရဲ့လား၊ အဲသလို ရွေးကောက်ပွဲ လုပ်သေးသလား မသိပါ။ ကျွန်တော်တို့ခေတ်တုန်းကတော့ သမဂ္ဂအမှုဆောင်ရွေးကောက်ပွဲ ဟာ တစ်နှစ်တာ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ အကြီးဆုံးလှုပ်ရှားမှုကြီးပါပဲ။

မောင်သာနိုးက ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်မှာ စစ်ကိုင်းမြို့ အစိုးရအထက်တန်း ကျောင်းမှာ ၁၀ တန်းကျောင်းသားပါ။ ၁၉၅၀ လူထုဂျာနယ်ဟောင်းတစ်ခု

မောင်သာနိုးက လူထုဂျာနယ် စာပေပြိုင်ပွဲမှာ ကဏ္ဍသုံးမျိုး (ကဗျာ၊ ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါးရယ်လို့) ရှိတဲ့အနက် ဆောင်းပါးကဏ္ဍမှာ ဝင်ပြိုင်တာ ဘာလဲ။ ဆောင်းပါးပြိုင်ပွဲခေါင်းစဉ်က “မတ်ကပ်ဝါဒကို အစိုးရ ဘာဝန်းများတွင် သင်ကြားသင့်ကြောင်း” တဲ့။ မောင်သာနိုးက ဒုတိယဆု ချီးမြှင့်ပါတယ်။ ပထမဆုချိတ်သူက တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားကြီးတစ်ဦးပါ။ ဆောင်တော့ တောခိုသွားတယ်လို့ တင်မိုးပြောပြပါတယ်။ မောင်သာနိုးဟာ အသစ်(၂)ဆိုတဲ့ ကလောင်နာမည်နဲ့ ဘာသာရေးဆောင်းပါးတွေပဲ ရေးပြီး၊ ဆောင်းပါးအမည်နဲ့ ကဗျာတွေလည်း ရေးနေသူဖြစ်တယ်လို့ တင်မိုးက ပြောပါတယ်။ တင်မိုးကလည်း ၁၉၅၀ လောက်ကပဲ မန္တလေးမှာ ကိုရင်လေး နှင့်ထူနှစ်က ဘဝနဲ့စာသင်ရင်း လူထုဂျာနယ်မှာ ကန်မြန်နန်းမြင့်နွယ် အမည်နဲ့ ဆောင်းပါးတွေရေး။ ကလောင်သွေးနေပြီဆိုကိုး။

မောင်သာနိုး တက္ကသိုလ်ရောက်တဲ့နှစ် ၁၉၅၁ ခုနှစ်မှာ မောင်စွမ်းရည် မြင်းခြံအထက(၁)ပဉ္စမတန်းမှာ စာသင်ဆဲ။ ပထဝီ၊ သမိုင်းမှာ သင်ရ တော့ မြေပုံထဲမှာ မန္တလေးနဲ့ စစ်ကိုင်းတည်နေရာကို တုတ်ထောက်ရှာရဆဲ။ မီးရထားလမ်းနဲ့ သွားရင်ဘယ်လို၊ ကားလမ်းနဲ့ သွားရင်ဘယ်နည်း၊ ဆင်္ဘာနဲ့ သွားရင် ဘယ်ပုံဆိုတာ ခရီးစဉ်ကို အလွတ်ပြောတတ်ရပါတယ်။ ခရီးစဉ်ကိုကြိုသင်ထားခဲ့ပေမဲ့ ၁၉၅၆ ခုနှစ်ကျမှ မန်းတက္ကသိုလ်ကို ရောက် ပါတယ်။ မောင်သာနိုးကလည်း ၁၉၅၃ အောက်တိုဘာက ကျောင်းသား သပိတ်အရေးမှာ ခေါင်းဆောင်ခဲ့လို့တဲ့ အဖမ်းခံ၊ ထောင်ချခံနေရာက ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှ လွတ်လာတာပါ။ လူထုဦးလှနှင့် ဒို့ဘုရင် ဦးဘရင်ဆိုသူ မန္တလေး မြို့မိမြို့ဖလူကြီးနှစ်ဦးကိုလည်း သူတို့အမှုတွဲ-ပုဒ်မ ၅ နဲ့စွဲပြီး မန္တလေး မင်းမြို့ရိုးတွင်းက ထောင်ကြီးထဲသို့ ဆွဲထည့်ထားသတဲ့။ ဖမ်းမိန့်ထုတ်သူတွေ က သူတို့ကိုယ်တိုင် ဗိုလ်နေဝင်းဖမ်းတာခံရပြီး ဝဋ်လည်တော့မှ လူထုဦးလှ ထံ ဘာမှုမှမရှိဘဲ ဖမ်းထည့်ထားခဲ့တာကို ကန်တော့တောင်းပန်ကြောင်း မောင်သာနိုးကိုပြောပြခဲ့ဖူးပါသတဲ့။ “ငါကလည်း အကြာကြီးကန်တော့ ခံရ အောင် အကြာကြီးဆုတွေပေးလိုက်တာပေါ့” လို့လည်း နောက်ဆက်တွဲ ပြောလိုက်သတဲ့။ ကိုသာနိုးက တက္ကသိုလ်ရောက်တော့ လူထုမှာ ည အယ်ဒီတာဝင်လုပ်ပြီး သတင်းတွေကို ရေဒီယိုကလိုက်ကူးရတာ၊

ဘာသာပြန်ပေးရတာတွေလုပ်ရသတဲ့။ သူရ(ရှမ်းပြည်)၊ ဆရာဦးဆန်းထွန်း (ဆန်းထွန်း-မန်းတက္ကသိုလ်) တို့နဲ့အတူပေါ့။

တက္ကသိုလ်ကို ၁၉၅၆ မှာ ရောက်လာတာတော့ ကျွန်တော်တို့ ကြည်အောင်တို့နဲ့ တစ်နှစ်တည်းပေါ့။ နောက်နှစ် ၁၉၅၇ ကျမှ မောင်သိန်းနိုင် (မုံရွာ)နဲ့ တင်မိုး(မောင်ဘဂျမ်း-ရေစကြို)တို့က မြန်မာစာဂုဏ်ထူးကိုယ်စီနဲ့ ၁၀ တန်းအောင်ပြီး တက္ကသိုလ်ရောက်လာခဲ့ကြတာပါ။ ၁၉၅၈ မှာ ထင်ပါတယ်။ မြင်းခြံကိုသာလှက သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ၊ ကိုသာနိုးက အတွင်းရေးမှူး၊ မောင်မိုးသူက ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ(ပြန်ကြားရေး)၊ ခင်မောင်ဝင်း(ကသာဝင်းကြွယ်)က (ဘဏ္ဍာရေး)၊ မောင်စွမ်းရည် (မြင်းခြံဝင်းဖေ)ကလည်း ပြန်ကြားရေး ဗျူရိုရဲ့ အတွင်းရေးမှူး၊ စသဖြင့် အရွေးခံကြပါတယ်။ အဲဒီနှစ်ကစပြီး ရန်ကုန်ရော မန္တလေးမှာပါ တပ်ဦးဟောင်းရယ် တပ်ဦးသစ် တွဲပါတယ်။ အဓိကအားဖြင့်တော့ D.S.O ခေါ် ဒီမိုကရက်တစ်ကျောင်းသားများအဖွဲ့နဲ့ S.U.F ခေါ် ကျောင်းသားညီညွတ်ရေးတပ်ဦးအဖွဲ့ရယ်လို့ နှစ်ဖွဲ့ပဲ ရှိခဲ့တာပါ။ ဒီနှစ်မှာ ကျောင်းသားညီညွတ်ရေးတပ်ဦး (တပ်ဦး) အဖွဲ့က နှစ်ခြမ်းကွဲပြီး တပ်ဦးသစ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့တာပါ။ မောင်သာနိုး၊ မောင်မိုးသူ၊ မောင်စွမ်းရည်တို့အဖွဲ့က မဲအပြတ်အသတ်နဲ့နိုင်ပါတယ်။

အင်္ဂလိပ်စာမလိုက်နိုင်တဲ့ ကျောင်းသားတွေကို ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုသာနိုးက အချိန်ပိုခေါ်ပြီး စာသင်ပေးပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်စာဌာနမှူး မစ္စတာမူနီက စာသင်ခန်းပေးတဲ့အပြင် သူကိုယ်တိုင်လာပြီး နောက်နားက ရပ်နားထောင်ပါတယ်။ နံရံကပ်စာစောင်တွေမှာ အင်္ဂလိပ်လို ရေးရင်လည်း နံရံကပ်စာစောင်မှာ လာဖတ်ပါတယ်။ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးဦးကိုလေး(စာရေးဆရာဇေယျာမောင်)ကိုယ်တိုင်လည်းလာဖတ်ပါတယ်။ နံရံကပ် စာစောင်က မြန်မာစာဌာနနဲ့အနီးစကြိုမှာ သင်ပုန်းနဲ့ ထောင်ထားတာပါ။ မြန်မာစာဆရာများကတော့ ကျောင်းသားတွေရေးတာကို အထင်ကြီးလေ့ မရှိတာကြောင့်တစ်ကြောင်း၊ လောင်စာလေးတွေရေးတာကို မဖတ်ရဲတာလည်းတစ်ကြောင်း လာဖတ်လေ့ မရှိပါ။ မောင်သာနိုးက တက္ကသိုလ်နှစ်ပတ်လည် မဂ္ဂဇင်းတွေမှာလည်း အင်္ဂလိပ်စာတည်းတာဝန်ယူဖူးပါတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်၊ တင်မိုးတို့က မြန်မာစာတည်းပါ။

ပြည်အောင်က အင်္ဂလိပ် စာတည်းလုပ်ဖူးပါတယ်။ မောင်စွမ်းရည်က မင်းအတွင်းရေးမှူးတာဝန်ယူ၍ (မြန်မာစာ စာတည်း တာဝန်ပါတွဲဖက် ဦး) တာဝန်ယူခဲ့ရဖူးပါတယ်။

ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်အနေနဲ့ ထောင်အကျဆုံးကတော့ မန္တလေးမှာ ကိုသာနိုးပါ။ ဒုတိယ တတိယလိုက်သူများကတော့ မောင်မိုးသူနဲ့ မောင်သိန်းနိုင်ပါ။ မောင်စွမ်းရည်က ထောင်ကျတာမပါပါ။ အဖမ်းခံရမယ်လို့ အလိုက်ခံရဆဲ ထောင်မကျဘဲ ပြေးရင်းလွှားရင်း အိမ်ထောင်ကျသွားခဲ့ပါတယ်။ နောက်တစ်ခါ အလိုက်ခံရဆဲမှာတော့ အလွတ်ကျောင်းတွေ ပြည်သူပိုင်သိမ်းလိုက်လို့ အလွတ်ကျောင်းဆရာက အစိုးရကျောင်းဆရာဖြစ်သွားတဲ့ မောင်စွမ်းရည် မြန်မာပြည် မြောက်အစွန် စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ရှေ့မြောက်ဘက်တန့်ဆည်ကို ပို့လိုက်လို့ ရဲတွေ မျက်စိပြတ်သွားခဲ့ပါသတဲ့။ ထဲကြီးပေစွ။ နောက်ထပ် တင်မိုးနဲ့ စောလူတို့က မောင်စွမ်းရည်ကို ဥရောပထုတ်ဆင့် အမေရိကကိုခေါ်ထုတ်လိုက်လို့ အဖမ်းခံလွတ်ခဲ့ရပြန်တယ်။

အမေရိကရောက်တော့ ကျန်ရစ်တဲ့သူငယ်ချင်းတွေကို လွှမ်းတယ်။ မောင်မိုးသူရဲ့သား “အာဂျလာ” ကို “မင်းအဖေခေါ်ကွာ” ဆိုတော့ အဖေက ငြင်းသတဲ့။ ဒါနဲ့ တင်မိုးနဲ့ မောင်စွမ်းရည်တို့က မောင်သာနိုးကို ဖိတ်ခေါ်တယ်။ Iowa အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာရေးသားမူအစီအစဉ်* ကို သူငယ်ချင်း ချဲ့သမီးဝင်နိရွှေစင်ဦးက ဖုန်းနဲ့ဖိတ်ခေါ်တယ်။ “မင်းသား” က “မင်းသမီး” ဆိုရင် မလာဘူးတဲ့ ငြင်းတယ်။ မင်းသမီးကို ကိုယ့်စရိတ်နဲ့ ကိုယ်ခေါ်ရင် ခုခံမယ်ဆိုတော့မှ လာတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အိုင်အိုဝါမှာရော၊ စောလူအိမ်မှာရော မောင်သာနိုးနဲ့ သူငယ်ချင်းသုံးယောက်ပျော်ပျော်ကြီး ပြန်ဆုံကြရတယ်။

ကျွန်တော်တို့က ပြည်တွင်းကို ပြန်လာခွင့်မရတာ ၁၀ နှစ်လောက်ကြာခဲ့ပြီဆိုတော့ သူငယ်ချင်းတွေကိုလွှမ်းတာပေါ့။ နောက်တစ်ခါ ကိုသာနိုးနဲ့ဆွေဖို့ အခွင့်အလမ်းရပြန်ပါတယ်။ ကိုရီးယား(တောင်)က ဖိတ်ကြားတာပါ။ မောင်စွမ်းရည်နဲ့ အဖော်တစ်ဦးတဲ့။ အမေရိကမှာရှိတဲ့ မောင်သာရကို ခေါ်ဘဲ ပြည်တွင်းက စာရေးဆရာကို ခေါ်ခွင့်ရရင် ခေါ်ချင်တယ်လို့

* International Writing Programme

အကြောင်းပြန်တော့ ကိုသာနိုးကိုပါ ခေါ်ခွင့်ရပါတယ်။ ကိုသာနိုးသာ ကိုရိုးယားရောက်သွားတယ် ကျွန်တော်က ခရီးသွားလက်မှတ် အဆင်မပြေဘဲ ဖြစ်သွားခဲ့လို့ မသွားလိုက်ရတော့ပါ။ ဒါပေမဲ့ ဖုန်းဆက်ပြီးတော့ လွမ်းစကားမန်းစကားတွေ အားရအောင် ပြောလိုက်ကြပါတယ်။ ကျုပ်တို့ ဆရာနဲ့ဟာ အနောက်နိုင်ငံတွေက 'ထင်းရှူးပင်ရိပ်' ကိုရော၊ အရှေ့နိုင်ငံက 'မိုးမခပင်ရိပ်' ကိုရော ရောက်ရှိဖူးသွားလို့ ကျွန်တော်တို့က ကိုယ်တိုင် ရောက်ရတာထက် ဝမ်းသာပါတယ်။ ဆရာနိုးက အရှေ့အနောက် ကဗျာတွေကို ဘာသာပြန်သူဖြစ်လို့ပါ။

ကိုသာနိုးက အင်္ဂလိပ်စာ ထူးချွန်တယ်လို့ သူပြောလူပြောနဲ့ ကြားဖူးရုံပဲရှိခဲ့တာပါ။ နောက်တော့ ကျွန်တော်တို့ သူငယ်ချင်းတစ်စုရဲ့ ကဗျာတွေကို သူပဲ ဒိုင်ခံပြီး အင်္ဂလိပ်လိုဘာသာပြန်ခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော်ရဲ့ 'အနီနဲ့အပြာ' ကဗျာများစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ပေးဖို့ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် မပြောခဲ့ပါ။ အားနာလို့ပါ။ သူငယ်ချင်းတင်မိုးက သူ့ဘာသာပြောပြီး အင်္ဂလိပ်မြန်မာနှစ်ဘာသာတွဲကို သူကိုယ်တိုင်ထုတ်ပေးရှာခဲ့တာပါ။ ဒါနဲ့ အားမရသေးဘဲ တရုတ်၊ ရုရှားတို့ကို အားကျလို့တဲ့ 'မြန်မာစာပေမဂ္ဂဇင်း' တစ်စောင်ကို အင်္ဂလိပ်လို ထုတ်ချင်သေးတာလို့ ကိုသာနိုးကို အပူကပ်ခဲ့ပါသေးတယ်။ တင်မိုးက အိမ်ထောင်ကျပြီး ရန်ကုန်ကို ခေတ္တပြောင်းသွားရလို့ မလုပ်ဖြစ်တော့ပါ။ ထုတ်ပေးမယ့်သူရှိပါတယ်။

မြန်မာလိုက အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန်နိုင်ရုံမက အင်္ဂလိပ်လိုက မြန်မာလိုဘာသာပြန်ပေးပါဆိုတာကိုလည်း တင်မိုးနဲ့ ကြည်အောင်တို့က အမြဲပူဆာခဲ့ကြပါတယ်။ တင်မိုးက ဘာသာပြန်မဂ္ဂဇင်းတောင် ထုတ်ချင်သေးသတဲ့။ အိုမာခိုက်ယမ်းရဲ့ 'ရူဘာအီယက်' ကိုတော့ ကြည်အောင်က ဘာသာပြန်ခိုင်းလို့ပါ။ တင်မိုးက ကိုသာနိုးကို ဘာသာပြန်ခိုင်းဖူးတာက 'ဇိုယာနဲ့ရူရာ' ရုရှားဝတ္ထုပါ။ နောင်အခါ ဆရာကြီး ဦးကိုလေး (ဇေယျာမောင်) ဘာသာပြန်လို့ ဘာသာပြန်ဆုရတဲ့စာအုပ်ပါ။ ကိုသာနိုးက ထောင်ကျသွားလို့နဲ့တူပါရဲ့။ အဲဒီကာလက ဘာသာမပြန်ဖြစ်ခဲ့ပါ။ ရန်ကုန်ရောက်တော့တိုင်းမ်း၊ နျူးစ်ဝိက်-တို့က သတင်းတချို့ကို ကိုသာနိုးက ဖတ်လာပြီး ဘီအိုကောလိပ်လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ကျွန်တော်တို့ကို ဘာသာပြန်ပြီး ပြောပြတော့

ပြောတယ်။ တင်မိုးနားမထောင်ဘဲ အိပ်ငိုက်နေရင် ကိုသာနိုးက “ဟေ့လူ၊ နားထောင်ခင်ဗျားအတွက်ပြောနေတာလေ နားထောင်ဦး” လို့ လှမ်းအော်လေ ပြောတယ်။ ကိုသာနိုးက ကျွန်တော်တို့အတွက် ပါရမီဖြည့်ရင်းက နိုင်ငံခြား ဘာသာပြန်တဲ့အလုပ်ကို စတင်မိခဲ့တာလို့ ထင်ပါတယ်။ နောက် တွေ့ဆုံရင် ‘ထင်းရှူးပင်ကြီး’ တစ်ပင်နဲ့ ‘မိုးမခပင်’ ကြီးတစ်ပင် စိုက်ထူမိခဲ့ပါ တယ်။ မိုးမခပင်ကြီးစိုက်ထူမိတော့ တင်မိုးနဲ့ ကြည်အောင်တို့ မရှိ တော့ပါ။ လူငယ်ကဗျာဆရာတွေကတော့ ဖတ်ကြပါတယ်။

ကိုသာနိုးက တက္ကသိုလ်ရောက်စမှာ မြန်မာဘာသာနဲ့ ကဗျာလေးတွေ ရေးနေပါသေးတယ်။ ကြည်အေးရဲ့ လေးချိုးသံချိုဆန်ဆန် ကဗျာလေးတွေ ကို ဖတ်ခဲ့တာပါ။ (မြန်မာလိုရေးထားတဲ့ ငယ်လက်ရာကဗျာလေးတွေကို ပြန်ရှာ ဖတ်စာအုပ်ထုတ်ဖို့ကောင်းပါတယ်) နောက်ပိုင်း လူထုမှာရေးခဲ့တဲ့ “မလင်း နှစ်” ကဗျာကလည်း အတော်လေးလှုပ်လှုပ်ခတ်ခတ်ဖြစ်ဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့သုံးယောက်ရေးကြတာတွေက ရိုးရာဆန်လွန်းလှတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ကိုသာနိုးက ရိုးရာပုံစံကို ခေတ်ဆန်အောင် ရေးထားတာမို့ ကျွန်တော်တို့ အလွတ်ရခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့တင်မိုးတို့က ရွေးကောက်ပွဲ အတွက် လက်ကမ်းစာစောင်တွေမှာ ကဗျာတွေရေးကြတော့လည်း ကိုသာနိုး က ဘာသာပြန်ပေးခဲ့တာတွေရှိပါတယ်။ သိမ်းထားပေမဲ့ ပြေးရ၊ လွှားရ၊ ဖုန်းရလျှိုးရတာတွေများလို့ ဘာမှအစရာမရတော့ပါ။

တင်မိုးနဲ့ ကျွန်တော်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မြန်မာစာဌာနမှာ အခြေခံ ဝိဇ္ဇာကျောင်းသုံး၊ မြန်မာဖတ်စာတွေလုပ်ဖို့ အတူပူးတွဲရုံးတက်ရဖူးပါတယ်။ အဖွဲ့၂ကွဲကွဲက မြန်မာစာပါမောက္ခဖြစ်တဲ့အတွက် မြန်မာစာဌာနမှာ လာပြီး အလုပ်လုပ်ကြရတာပါ။ ကိုသာနိုးလည်း တောင်ငူဆောင်၊ (တောင်ပိန္နဲပင် အောက်က) လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ကို လာနေကျပါ။ တစ်ခါတော့ ကိုသာနိုး ကလာခင် မြန်မာစာဆရာတစ်ယောက် ရှေ့မှာ ကိုသာနိုး အင်္ဂလိပ်စာထူးချွန်ပုံ စာပြောပြနေကြပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေကို ပြောပြနေတာပါ။ မြန်မာစာ ဆရာတစ်ယောက်က အနီးမှာရှိတာပါ။ သူကဘိလပ် ပြန်ပါ။ ဘာသာဗေဒ သုံးသင်ယူကာ စာမေးပွဲကျသူပါ။ သူက ‘မောင်သာနိုး ဘာသာဗေဒမီးရိုး’ လို့ ဆောင်းပါးရေးဖူးသူပါ။ သူက “ခင်ဗျား ထိုင်ပြောနေတာ နားခါးတယ်

ဗျာ၊ မောင်သာနိုးလောက်တော့ လူတိုင်းတတ်ပါတယ်။ ခင်ဗျားတို့သာ အင်္ဂလိပ်စာ ညွှဲလို့ပါ။ ခင်ဗျားတို့ကိုယ်တိုင် အင်္ဂလိပ်စာမကျွမ်းဘဲ သာနိုး အင်္ဂလိပ်စာကျွမ်းတယ်လို့ ခင်ဗျားတို့က ဘယ်လိုသိသလဲ” တဲ့၊ တင်မိုးနဲ့ အဲဒီ မြန်မာစာဆရာနဲ့က ရင်းနှီးပါတယ်။ အိမ်နီးချင်းပါ။ သူက ဒါမျိုးတွေ ပြောနေကျပဲ ဆိုပြီး ရယ်မောနေတာပါ။ ကျွန်တော်ကတော့ ဒီလို ပြန်ပြော ပါတယ်။ “ဒီမှာ ကိုယ့်လူ၊ ကိုသာနိုး မကြာခင်ကပဲ အင်္ဂလိပ်စာ ဘာသာ ဝပ်ကင်းပီးပဲလဲဒေးလီးသတင်းစာမှာ အင်္ဂလိပ်လိုဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ရေးတာ တွေ့မိသလား” လို့မေးတော့ “သောက်ဂရုစိုက်ပြီး မဖတ်ဘူး” တဲ့။ ဒီတော့ ကျွန်တော်က ပြောရတယ်။ “မောင်သာနိုး အင်္ဂလိပ်လိုရေးတာ ကောင်းလှချေ လား” လို့ ဆရာစော်ကီ၊ ဆရာမင်းသုဝဏ်လို ဘိလပ်ပြန်တွေက ချီးကျူးတယ် ဗျ။ ဆရာမောင်ထင်ကလည်း ချီးကျူးတယ်။ ဒေါ်ခင်မျိုးချစ် အင်္ဂလိပ်စာ တတ်တယ်ဆိုတာကိုတော့ ခင်ဗျား မငြင်းနိုင်ဘူး။ သူတို့မောင်နှံက မောင်သာ နိုးကို မတွေ့ဖူးသေးဘူးတဲ့။ သူ အင်္ဂလိပ်လိုရေးတာ သိပ်ကောင်းတာပဲကိုး ကွယ်။ သူ့ကို ချီးကျူးဂုဏ်ပြုချင်လို့ ထမင်းစားဖိတ်ပေးပါတဲ့။ ကျွန်တော့်ကို ဖိတ်ခိုင်းတာပါ။ ခင်ဗျားကို မြန်မာစာတော်လှချေရဲ့ အင်္ဂလိပ်စာ သာတော်လှ ချေရဲ့လို့ တစ်ခါမှ မကြားဖူးဘူး။ ခင်ဗျားလည်း အင်္ဂလိပ်လိုရော မြန်မာလို ရော မရေးတတ်လို့ မရေးဘူး။ ဘိလပ်ပြန်ကြီးရယ်လို့ ဘယ်သူက ဖိတ်ခေါ် ပြီး ချီးကျူးတယ်လို့လည်း မကြားပေါင်ဗျာ” လို့ပြောတော့ “ခင်ဗျားတို့ မန္တလေးသားတွေ ကိုယ့်ငါးချဉ်ကိုယ်ချဉ်နေကြရစ်တော့” ဆိုပြီးထသွားပါ တယ်။ “ခင်ဗျားကိုတော့ ဘယ်သူမှ ချိုတယ်ရော ချဉ်တယ်ရော မပြောကြပါ လားလို့” “မောင်သာနိုးကို ဘာသာဗေဒ ‘စီးရီး’လို့ ခင်ဗျားပြောခဲ့တယ် ခင်ဗျားသာဆိုရင် ဘာသာဗေဒ မိုင်းနပ်-စီးရီးဖြစ်မှာပေါ့” လို့လည်း လှမ်း အော်လိုက်ပါတယ်။ ကိုသာနိုးရဲ့ အင်္ဂလိပ်စာအရေးအသားကို ချီးကျူးချင် လို့ဆိုပြီး ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်က ဖိတ်ကြားခိုင်းလို့ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ဖိတ်ကြား ပေးခဲ့ရတာပါ။

မြန်မာစာဌာနမှာ ဘာသာသိပ္ပံ သင်ကြားပို့ချမှုမရှိပါ။ သဒ္ဒဗေဒကို ဆရာဦးရွှေသွင်က သင်ပေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဦးဖေမောင်တင်ရဲ့ စာအုပ်ကိုပဲ ဘာသာပြန်ခဲ့ရပြီး သူကိုယ်တိုင် အသစ်ပြုစုမသွားပါ။ ဘာသာသိပ္ပံပညာ

ကဗျာဆရာ မောင်သိင်္ဂါ

ကဗျာဆရာ မောင်သိင်္ဂါဆိုတာ ခုအခါမှာ သူနဲ့ ခေတ်ပြိုင်ရေးဘက် ကဗျာဆရာများကလွဲလို့ သိတဲ့လူရှိမယ်မထင်ပါ။ သူကလည်း ဒီကလောင် နာမည်ကြီးဟာ ပါဠိဆန်၊ ရှေးဆန်လို့လားမသိ၊ ဆက်မသုံးတော့ဘဲ သူ နာမည်ရင်းနဲ့သာ ရေးနေပါတော့တယ်။

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ၊ ကြည်အောင်၊ မောင်မိုးသူ၊ လေးမောင်(မြင်းခြံ) တို့နဲ့ တက္ကသိုလ်ရောက်တာက ၁၉၅၆ ခုနှစ်ပါ။ အဲဒီနှစ်မှာ မောင်သိင်္ဂါ၊ မောင်ပေါက်စည်၊ မောင်အောင်သူနဲ့ တက္ကသိုလ်နွယ်ထွန်း၊ ဘုတလင် ချစ်လေး၊ တက္ကသိုလ်မောင်ထွန်းဝေတို့က နာမည်ရစ ကဗျာဆရာတွေပါ။ ကျွန်တော်တို့က ကလောင်နာမည်တောင် မရှိသေးပါ။ ကိုဘဂျမ်း(တင်မိုး) ဆိုတာ ၁၉၅၇-၅၈ ကျမှ တက္ကသိုလ်ရောက်တာ။ ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ် ရောက်တော့ အထူးသဖြင့် မောင်သိင်္ဂါနဲ့ မောင်ပေါက်စည်တို့က နံရံကပ် စာစောင်တွေနဲ့ တက္ကသိုလ်နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်းတို့မှာ လေးချိုး၊ သံချိုကဗျာမျိုး တွေနဲ့ ရေးနေကြပါပြီ။ ကြည်အေးရဲ့ လေးချိုးကဗျာသံတွေရဲ့ လေသံနဲ့ တူသလိုပါပဲ။

ကျွန်တော် မှတ်မိတာက မောင်သိင်္ဂါရဲ့ ကဗျာမှာ

လက်ကလေး တကက
အရက်ကလေး တမြမြ
ကြက်ကလေး တမွမွနဲ့

သဲတွေ ခဲတွေ လျှံတဲ့
ဘဲတွေ ချောင်းငွေရိပ်မှာလ
ပုန်းအိပ်မယ်လေး။ ဆိုတာကလေးတွေကို မှတ်မိပါတယ်။
နောက်တစ်ပုဒ်ကတော့ ဘဝသရုပ်ဖော်၊ နိုင်ငံရေးဆန်လာသလိုပဲ။

ဤကလေး
ဆင်းသေးနုဖပ်
အဝတ်
မြင်ဖွယ်မကောင်း

ကျောင်း
တက်ချိန်မရှိ
ဝမ်းစာကိုယ်တိုင် ကျောင်းနေရရှာ၏။

စသည်ဖြင့် ပုံစံမျိုးနဲ့ အတွေးရော အရေးပါ ခေတ်ဆန်လာပါတယ်။
နောက်တစ်ပုဒ်ကတော့ ပိုပြီးနိုင်ငံရေးဆန်လာပါတယ်။ အဲဒီကဗျာကတော့
ဥန်တော့ဆိုမှာ အပြည့်အစုံရှိလို့ အပြည့်အစုံပဲ ဖော်ပြလိုက်ပါမယ်။ ဒီကဗျာ
ငါးတော့ နောက်ထပ်ကဗျာရေးတာ မတွေ့ရတော့ပါဘူး။ အင်္ဂလိပ်ကဗျာ
တွေကိုပဲ ဘာသာပြန်နေရတာများပါတယ်။ သူ့သူငယ်ချင်း တင်မိုး၊
ကြည်အောင်၊ မောင်စွမ်းရည် စတဲ့ ကဗျာဆရာများက သူတို့ အင်္ဂလိပ်လို
ကျွမ်းတော့ သူတို့ သူငယ်ချင်း အစ်ကိုကြီးကိုပဲ ဘာသာပြန်ပေးဖို့ ပူဆာ
ကြလွန်းလို့ သူက ဘာသာပြန်ဆရာဖြစ်သွားရတာပါ။ ဘာသာပြန်တော့
နာမည်ရင်း မောင်သာနိုးအမည်နဲ့ပဲ ပြန်ပါတယ်။ သူငယ်ချင်းတွေရဲ့ ကဗျာ
တွေကို အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ပေးရတာကိုက မနည်းလှဘူး။ ကဗျာတွေ သာမက
ကဗျာသဘောတရားစာအုပ်တွေပါ ဘာသာပြန်ပေးသေးတာ။ တင်မိုး ပူဆာ
လို့ ကျောသွမ်ဆင်ရဲ့ “မတ်ကံစိဝါဒနှင့် ကဗျာ” ကို “ကဗျာသဘောတရား”
ဆိုပြီး ဘာသာပြန်တယ်။ ဆာအက်ဒွင်အန်းနိဒ်ရဲ့ “အာရှအလင်းရောင်” ကို

ဘာသာပြန်တယ်။ ကဗျာကိုတစ်အုပ်လုံး ပြန်ပေးရတာက ကြည်အောင် ပူဆာလို့ ပြန်ရတာ။ အိုမာခိုက်ယမ်းရဲ့ ရှုဘာအိယက်ကဗျာကို ဘာသာပြန် ပေးရသေး တယ်။ နောက်တော့ အနောက်နိုင်ငံကဗျာစုံနဲ့ အရှေ့နိုင်ငံ ကဗျာစုံတွေ ဘာသာပြန်ရတာက မဆုံးနိုင်တော့ဘူး။ နှစ်ပေါင်း ၅၀ လောက် ကြာတဲ့ ကာလအတွင်း လက်လေးလုံးလောက်ထူတဲ့ အရှေ့အနောက်ကဗျာစုံ ဘာသာ ပြန်ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာပြည်အဖို့က ဘာသာပြန်တာ ဟာ အလွန်အကျိုးရှိပါတယ်။ စာပေဗိမာန်ဆိုတာ အစိုးရရဲ့ဘာသာပြန်ဌာန၊ ကဗျာဘာသာပြန်မပါဘူး။ ကဗျာဘာသာပြန်ဆုလည်း မရှိဘူး။ ရှိရင် ဆရာနိုးဆုရတာကြာလှရော့မယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အင်္ဂလိပ်လို မဖတ်နိုင်သူများ တဲ့ မြန်မာပြည်က လူငယ်ကဗျာသမားများအတွက် အထူးလိုအပ်တာက ကဗျာဘာသာပြန်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်လည်း အကျိုးရှိပါတယ်။ ကဲ စောစောက ဖော်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း မောင်သိင်္ဂါရဲ့ မလင်းပြာကဗျာကို တစ်ပုဒ်လုံး တင်ပြလိုက်ပါတယ်။ မူလကလောင်နာမည်ပါ ဘာသာပြန်ရင်တော့ မောင်သိင်္ဂါ ဆိုတာ မောင်ရွှေပေါ့နော်။ (မသိင်္ဂါဆိုရင်တော့ မရွှေပေါ့)

မလင်းပြာဆိုတာရော အဓိပ္ပာယ်သိလား။ လင်းပြာဆိုတာ ချိုးလင်းပြာ လို့ပြောတာ။ သဘောကောင်းတဲ့၊ အေးဆေးတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ချိုးမလေးလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ကျီးကန်းတို့၊ ဆက်ရက်တို့(ဇရက်) တို့လို မစွာဘူး၊ မပျာယာဘူးပေါ့။

မလင်းပြာ
 မလင်းပြာ
 မင်းဘာကြောင့် မိုက်ချင်တယ်
 မလင်းပြာ
 မင်းဘာကြောင့် စိမ်းရတယ်
 မလင်းပြာ
 ငါ့လက်တံ လက်မောင်းတွေဟာ
 တရကြမ်း ချီလာနေတဲ့
 သံချပ်ကာ တင့်ကားကြီးကို

ကာဆီးဟန့်တား
ဆွဲကိုင်ရပ်ထားနိုင်အောင် သန်မာရမယ်။

မလင်းပြာ
ငါ့ရင်ကိုခွဲ
ငါ့အသည်းနှလုံးကိုထုတ်
နောက်တစ်လှမ်းဆုတ်
ရှေ့တအားပစ်သွင်းလိုက်ရင်
*မရင်းတပ်သားတွေ အတုံးအရုံး
ဗုန်းခနဲ ဗုန်းခနဲ
လဲသေစေရမယ်။

မလင်းပြာ
ငါ့မလွမ်းချင်ဘူး
မလင်းပြာ
ငါ့မငိုချင်ဘူး။
ငါ့ မပျော့ချင်ဘူးကွယ်။
ငါ့ အခုပဲ စစ်ထွက်ရတော့မယ်

*

မလင်းပြာ
ငါ့ ဗီယက်နမ်ကို သွားရမယ်
အဲဒီမှာ ရွံ့ရည်ညစ်ညစ်
သလုံးသားနစ်တဲ့ လယ်တရိုးမှာ
ပျိုးနုတ်နေသူ လုံမရဲ့
ကျောက် ရိုင်ဖယ်ကိုယူ

ကျူးလာသူ လေယာဉ်မှန်သမျှ
ငါစောင့်ပစ်ပေးရမယ်။

မလင်းပြာ
ငါ ရိုဒီးရှားကို သွားရမယ်။
အဲဒီမှာ လူဖြူလက်တစ်ဆုပ်စာက
ငါတကော မင်းလုပ်
ပြည်သူတွေကို ခြယ်လှယ်သွေးစုပ်ပြီး
ကျွန်လုပ်ညှဉ်းဆဲ နေကြရာ
ရရာလက်နက်ကို ကိုင်စွဲ
ပြည်သူတွေ တော်လှန်စစ်ကိုဆင်နွှဲနေကြရာ
အသားမည်းတွေဘက်က ငါဝင်ကူတိုက်ပေးမယ်။

မလင်းပြာ
မိုဇမ်ဘစ် အန်ဂိုလာ
ဇင်ဘာတွေ ကွန်ဂိုး
အာဖရိက တရိုးမယ်
နိုးကြား လက်နက်စွဲ
တိုက်ပွဲဝင်နေသူလူမည်းတွေရဲ့
ခြိမ့်ခြိမ့်သံ စစ်ဗုံသံ
ဘဝင်သို့ ညနေရာ
ငါ စစ်ချီတေးတွေ သွားဆိုမယ်။

မလင်းပြာ
ငါ လက်တင်အမေရိကားကို သွားရမယ်။
အဲဒီမှာ ဗင်နီဇွေးလားကင်ယွန်
ရေတံခွန် လျှိုအကြား
ပြောက်ကျားစခန်းတစ်ခုကနေ

လှုပ်ရှားမှုရေးရာများနဲ့ ပတ်သက်လို့
 ရဲဘော် 'ချေ' ဂွေဗားရားရဲ့
 ညွှန်ကြားချက်တစ်စောင်ကို
 တောင်တွေဖြတ်သန်း
 မြိုင်တန်းတွေ လျှိုးဝင်
 လွင်ပြင်မှာ ဝပ်တွား
 ပြေးလွှားပို့ပေးမယ့်
 တော်လှန်ရေးဆက်သားတွေလိုနေသတဲ့ကွယ်။

မလင်းပြာ
 ငါ နယူးယောက်ကို သွားရမယ်။
 အဲဒီမှာ ဗီယက်နမ် စစ်ညစ် ရပ်စဲပစ်။
 “တို့လူငယ်တွေ မသေချင်ဘူး”
 ရင့်ကျူးဟစ်ဆို
 အင်ပါယာအဆောက်အအုံကြီး ပြိုမတတ်
 ဖြိုမရ ခွဲမရ
 အင်အားပြ တပ်ကြီးတွေ
 ဒီရေလှိုင်းအိ
 တတိတိချီတက်နေရာ
 ငါပိုစတာတစ်ခု ဆွဲပြီး လိုက်ဦးမယ်။

မလင်းပြာ
 မင်းပြည်သူတွေကို သနားတယ်ဆိုရင်
 မလင်းပြာ
 မင်းပြည်သူတွေကိုချစ်တယ်ဆိုရင်
 ပြည်သူ့တပ်များက
 စစ်သားကြီးတစ်ယောက်ရဲ့
 တောက်ပတဲ့ သံမဏိနှလုံးသားကိုမှ

အားရမွကြေ နှင်းဆီပန်းနုနုလေးလို
မင်း ဘာကြောင့် ချေချင်ရသလဲ။

*

မလင်းပြာ
ငါ မလွမ်းချင်ဘူး
မလင်းပြာ
ငါမငိုချင်ဘူး
မလင်းပြာ
ငါမပျော့ချင်ဘူးကွယ်။
မလင်းပြာ
ငါ ခုပဲ စစ်ထွက်ရတော့မယ်။

အဲဒါ မောင်သိင်္ဂီရဲ့ အချစ်ကဗျာ၊ စစ်ကဗျာပါပဲ ခင်ဗျား။ ရေးတဲ့ခုနှစ်
ရှာမရသေးပါ။ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ဆိုဗီယက်ကဗျာဆရာ မာယာကော့
စကီးကို အငမ်းမရဖြစ်နေစဉ်က ရေးစပ်ခဲ့တာဆိုတော့ မာယာကော့စကီးရဲ့
ကဗျာ (မာရီယာ) ရဲ့ သြဇာသက်ရောက်နေဟန်ရှိတာကို သတိပြုမိပါတယ်။
၁၉၅၈ လောက်က ဖြစ်မယ်ထင်ပါတယ်။

၂၀၁၈၊ ဩဂုတ် ၁

ဝတ္ထုရေးဆရာ မောင်သာရ

မောင်သာရတစ်ယောက် ဆုံးရှပ်ပြီဆိုတာကို လွတ်လပ်တဲ့ အာရှအသံက နေ့စဉ်စာတင်က ကျွန်တော့်ကို ဖုန်းဆက်ပြီး သတင်းပေးပါတယ်။ တကယ်တော့ သူ မကျန်းမမာဖြစ်နေတာ ကြာပါပြီ။ “မသွားနိုင်မလာနိုင်ဖြစ်နေလို့ အမျိုးသမီးသုံးယောက်ရဲ့ အပြုအစုကို ခံနေရတယ်ကွာ” လို့ ကျွန်တော့်ကို သိမ်းပြောပါတယ်။ ဘီးတပ်ကုလားထိုင်လေးနဲ့ ရွှေလျားနေရတယ်လို့လည်း ပြောပါတယ်။ အမျိုးသမီးသုံးယောက်က အဖြူ၊ အမည်း၊ အဝါ သုံးရောင် ခြယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဖြူမက သူ့ကို ဆေးတိုက်တယ်။ အမည်းမက သူ့ကို အဝတ်အစားလဲလှယ်ပေးတယ်။ အဝါမက အစာခွံကျွေးပါသတဲ့။ ဘစ်နည်းအားဖြင့်တော့ “ငါ ဇိမ်ကျနေတယ်” လို့ ဆိုလိုဟန်ရှိပါတယ်။

တကယ်တော့ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာလိုပြောရရင် သူ့အိုရုံမှာ နေရရှာတာပါ။ သူ့အိုရုံလို့ပြောတာကို သူကမကြိုက်ပါဘူး။ အင်္ဂလိပ်လို စိန်ယာစင်တာ သက်ကြီးရိပ်သာမှာနေတယ်လို့ ပြောစေချင်ပါတယ်။ “သူ့အို၊ သူ့နာ၊ သူ့သေ၊ ရဟန်း” ဆိုတဲ့နိမိတ်ကြီးလေးပါးရှိတယ်မဟုတ်လား။ မြန်မာပြည်က ဒုက္ခဘာသာဘုရားကျောင်းကန်တွေမှာ သံဝေဂရဖွယ်ဖြစ်အောင် ကုသိုလ်ရှင်များက လှူထားတာပါ။ ဆရာမောင်သာရတို့ရဲ့ မန္တလေးမှာ နိမိတ်

ကြီးလေးပါးအရပ်တွေ အများဆုံးရှိတယ်ထင်ပါတယ်။

ထားပါတော့၊ ဘာပဲခေါ်ခေါ် တကယ်က သက်ကြီးရွယ်အိုတွေအတွက် အထူးဆေးရုံတစ်ခုပဲ။ ရိုးရိုး 'သူအိုရုံ' မဟုတ်ပါဘူး။ သူ့အပြောအရဆိုရင် 'လူအိုဆေးရုံ' ပါ။ သူအို၊ သူနာနှစ်ခုပေါင်း အရည်အချင်းရှိသူများထားတဲ့ နေရာပါ။ နိမိတ်ကြီးနှစ်ပါးကို နေ့စဉ်မြင်တွေ့နေရလို့ သံဝေဂပွားမယ်ဆိုရင် ပွားလောက်တဲ့နေရာပါ။ အဖြူ၊ အဝါ၊ အမည်းရောင်စုံတွေချည်း မြင်နေရင် လည်း တစ်နည်းအားဖြင့်တော့ အသက်ရှည်ဆေး၊ နုပျိုဆေးဖြစ်နိုင်မလား မသိပါ။ ကျွန်တော် မရောက်ဖူးပါ။ ကျွန်တော်နေတဲ့ နယူးယောက်နဲ့ဆိုရင် အမေရိကတိုက်ရဲ့ အရှေ့ဖျားနဲ့ အနောက်ဖျားပါ။ မောင်သာရကတော့ သူအိုရုံတွေကို အမေရိကရောက်စကတည်းက လေ့လာနေတာ တွေ့ရပါတယ်။ ချီကာဂိုမှာ ကျွန်တော်တို့ သွားလည်တဲ့ မန္တလေးသား မိတ်ဆွေ ဆရာဝန်ရဲ့ အိမ်အနီးမှာ သူအိုရုံတစ်ခုရှိပါတယ်။ သူက ကြိုတင်လေ့လာထားပြီး တစ်နေ့နေ့မှာ သွားဖို့အဆင်သင့်ပြင်နေတာပါ။ ကိုသာရက တွက်ကိန်းနဲ့ လူလုပ်တဲ့လူစားမျိုးပါ။ ဘတ်ဖဲလိုးမှာလည်း သူအိုရုံကိုပဲဝင်ပြီး စမတ်ကျကျနေသွားခဲ့ပါတယ်။

ပြည်ပကိုရောက်လာတော့ အခင်မင်အရင်းနှီးဆုံး သူ့ရဲ့မိတ်ဆွေက မောင်စွမ်းရည်ပါ။ မောင်စွမ်းရည်က ကြီးသူကို ရိုသေတတ်လို့ သူနဲ့ အငြင်းပွားတာတွေ မလုပ်ပါ။ သူနဲ့ ကျွန်တော်နဲ့တစ်ခါမှ အငြင်းမပွားဖူးပါ။ အဲကိုဘဂျမ်း(တင်မိုး)နဲ့ဆိုရင်တော့ (ကန်တော့ပါရဲ့) ကြောင်နဲ့ခွေးလိုပါပဲ။ ဘာမှတော့ အငြင်းမပွားဖူးပါဘူး။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ကြည့်မရတာပါပဲ။ တစ်ယောက်က 'မြို့သားလူလည်ရုပ်'တဲ့။ တစ်ယောက်က 'တောသားလူလည်ရုပ်'တဲ့။ သူတို့ချင်း စကားမပြောကြပါဘူး။

တင်မိုးနဲ့ သူငယ်ချင်းအပေါင်းကတော့ ကျွန်တော့်ကို မောင်သာရနဲ့ ဘယ်လိုပေါင်းသလဲလို့ တအံ့တဩ မေးပါတယ်။ တစ်ယောက်ကတော့ "မောင်သာရဆီက ဘာများရချင်လို့လဲ" တဲ့။ အဲသလိုမေးတာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက်မကတော့ဘူး။ ဒါနဲ့ "မောင်သာရက ဘာတွေပေးနိုင်လို့လဲ" လို့ ကျွန်တော် ပြန်မေးဖူးတယ်။ "မောင်သာရက ဂျပန် တိုယိုတာဖောင်ဒေးရှင်းက ဒေါ်လာစားဖြစ်နေတာမဟုတ်လား" တဲ့၊ ကျွန်တော်လည်း အတော်

အိန္ဒိယသွားပါတယ်။ ပြည်တွင်းမှာပါ။

ခြစ်ပုံက ဒီလိုပါ။ တိုယိုတာဖောင်ဒေးရှင်းက မိတ်ဖြစ်ဆွေဖြစ်သဘော
 မြန်မာဝတ္ထုတွေကို ဘာသာပြန်ချင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဂျပန်သံရုံးက
 နေဆိုင် မြန်မာသံရုံးကို စုံစမ်းတယ်။ စစ်အစိုးရခေတ်ဆိုတော့ ဘာလုပ်
 ထောင် မလွယ်ဘူးမဟုတ်လား။ နောက်တော့ ဝတ္ထုရေးဆရာ နာမည်ကြီး
 နေဆိုင်ယောက်နဲ့ အဆက်အသွယ်ရှာတဲ့အခါ (အဲဒီကာလမှာ နာမည်အကြီး
 နေဆိုင်ဖြစ်နေတဲ့) မောင်သာရနဲ့ အဆက်အသွယ်ရသွားတယ်။ မောင်သာရက
 အခြားသမီးဝတ္ထုရေးဆရာတစ်ယောက်လည်း လိုမယ်ဆိုပြီး သူနဲ့ ရင်းနှီးတဲ့
 နေဆိုင်တန်းဝတ္ထုရေးဆရာထဲက မိုးမိုး(အင်းလျား)နဲ့ ဆက်သွယ်ပေးပါတယ်။
 အဲဒါနဲ့ မပြီးသေးဘူး။ တိုယိုတာမူအရ စာပေဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ဦးလည်း
 နေဆိုင်ချင်တယ်။ ဝေဖန်ရေးဆရာ ရွေးချယ်အတည်ပြုပေးမှ လက်ခံမယ်လို့
 ဆိုပြန်လို့ ကိုမင်းကျော်ကို မောင်သာရက ဆက်သွယ်ပါတယ်။ ကိုမင်းကျော်
 က မလိခနာမည်နဲ့ စာပေဝေဖန်ရေးတွေ လုပ်နေတာဆိုပြီး ဆက်သွယ်တာ
 မပါ။ ကိုမင်းကျော်က အစိုးရအမှုထမ်းတွေဟာ နိုင်ငံခြားသားတွေနဲ့ ဆက်ဆံ
 နှိုးမရဘူးဆိုပြီး ငြင်းလိုက်လို့ မောင်စွမ်းရည်ဆီကို ရောက်လာတယ်။
 မောင်စွမ်းရည်က ဘုမသိဘမသိနဲ့ လက်ခံလိုက်ပါတယ်။ အမှန်တော့
 နေဆိုင်ကျော်က 'သူ့ကို ကြောက်လို့'တဲ့။

မောင်စွမ်းရည်က ကဗျာဆရာမဟုတ်လား။ တိုယိုတာဖောင်ဒေးရှင်း
 ဝတ္ထုတွေပဲလိုချင်တာပါ။ ကဗျာစာအုပ်လုံးဝထုတ်ပါ။ ဒါကြောင့်
 ဘာငွေကြေး၊ ဘာလက်ဆောင်မှ မရဖူးပါ။ အဲ ဂျပန်ဝတ္ထု၊ ကဗျာ သုံးလေး
 အုပ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်တော့ ရလိုက်ဖူးပါရဲ့။ ဧည့်ခံဖို့ဆိုပြီး ကျွန်တော့်ဆီ
 က ငွေ ၂၀၀ တောင်းလို့ မအူမလည်နဲ့ ဆရာမောင်သာရကို ပေးခဲ့ရဖူး
 သေးရဲ့။ ကျွန်တော် အမေရိကကို ရောက်မှ ဂျပန်ရောက်မြန်မာလူငယ်တွေက
 ဖိတ်ကြားလို့ တိုကျိုကို ရောက်ဖူးခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ တိုယိုတာ ဖောင်ဒေးရှင်းကို
 ကျွန်တော် ဆက်သွယ်လို့ သူတို့က ထမင်းကျွေးဖူးပါတယ်။ ဂျပန်က
 ကျွန်တော်နဲ့တင်မိုးကို ခဏခဏဖိတ်ကြားပါတယ်။ ပန်းချီဝင်းဖေကိုလည်း
 ဝတ္ထုတိုဆရာအဖြစ် ဖိတ်ပါတယ်။ မောင်သာရကို သူတို့ကိုယ်တိုင် မဖိတ်ဖူး
 ထဲဘူး။ ကျွန်တော့်ကိုယ်စားတစ်ခါလိုက်သွားဖူးပါတယ်။ အသွားအပြန်

သူနာပြုဆရာမတစ်ယောက် ပေးရမယ် စသည်ဖြင့် တောင်းဆိုမှုတွေများလို့ တဲ့ နောက်ထပ်ဖိတ်ဖို့ငြင်းပါတယ်။ မောင်သာရကတော့ ကျန်းမာရေးကြောင့် တောင်းဆိုတာပါ။ ဖိတ်ကြားသူတွေက နှစ်ယောက်တွက် စရိတ်မခံနိုင်ကြ ရှာပါ။

ကျွန်တော်က မောင်သာရအကြောင်းကို အဆုံးကစပြီး ရေးနေမိပါတယ်။ သူ့ရော ကျွန်တော်ပါ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဟောင်းတွေပါ။ ကျောင်းမှာတော့ အတူမနေခဲ့ကြဖူးပါ။ သူက ၁၉၅၃ ခုနှစ် အရင်က တက္ကသိုလ်ရောက်ပြီး ၁၉၅၃ မှာ အောက်တိုဘာ ကျောင်းတစ်လပိတ်နေ တောင်းဆိုဆန္ဒပြမှုကြောင့် အဖမ်းခံရဖူးပါတယ်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာ အဖမ်းခံရတဲ့ကျောင်းသားတွေက အများကြီးပါ။ အစိုးရက ကျောင်းသား သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်တွေကို သူပုန်ကျောင်းသားတွေ၊ ရန်သူတွေလို သဘောထားပါတယ်။ အများသိကြတဲ့အတိုင်း ဗိုလ်နေဝင်းလက်ထက်မှာ ကျောင်း သားတွေ၊ ဖမ်းဆီး၊ ထောင်ချ၊ ပစ်သတ်ရုံမက သမဂ္ဂအဆောက်အအုံကိုပါ မိုင်းဖုံးနဲ့ ဖောက်ခွဲဖြိုချပစ်ပါတယ်။ အောက်တိုဘာကျောင်းတစ်လပိတ်နေ ကိစ္စက ဦးနု၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့ လက်ထက်ကပါ။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်က ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေဖြစ်ကြတဲ့ ကိုသိန်းလွင်(မောင်သာရ)၊ မောင်သာနိုး၊ မောင်ဉာဏ်၊ ကိုခင်မောင်ဦး စတဲ့ ကျောင်းသားတွေကို ဖမ်းဆီး ထောင်ချပါတယ်။ မဆီမဆိုင် မြို့မျက်နှာဖုံးလူကြီးများဖြစ်ကြတဲ့ လူထု ဦးလှနဲ့ ဒို့ဘုရင် ဦးဘရင်ကိုပါ ဖမ်းဆီးလိုက်ပါတယ်။ နောက်တော့ ဗိုလ်ခင်မောင်လေးက လူထုဦးလှကို ကန်တော့ပြီး တောင်းပန်ခဲ့ပါတယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနုကလည်း သူမှားခဲ့ကြောင်း စာနဲ့ရော လူသိရှင် ကြား တောင်းပန်ခဲ့ပါတယ်။

ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေ အဖမ်းခံရတဲ့အကြောင်းကို မောင်သာရ က “ကျဉ်တုပ်ခံဝံ့မခံဝံ့” ဆိုတဲ့ဝတ္ထုမှာ အသေးစိတ်ရေးထားပါတယ်။ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုကို ရေးတဲ့ဝတ္ထုအဖြစ်နဲ့ ကျော်ကြားပြီး သူပြည်ရောက်မှ နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်ထုတ်ဖူးပါသေးတယ်။ ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ် မှာထုတ်တာပါ။ ကျောင်းသားတွေရဲ့ အထင်ကြီးမှုရရှိခဲ့ပါတယ်။ မောင်သာရ တို့ ထောင်ကလွတ်တော့ မောင်သာနိုးက ၁၉၅၆ မှာ ကျောင်းပြန်တက်ထေ

မောင်သာရက ကျောင်းပြန်မတက်တော့ ပါ။ မောင်သာနိုး ပြန်တက်တဲ့နှစ်မှာ
ဆင်းမိုး၊ မိုးသူ၊ ကြည်အောင်၊ မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်စွမ်းရည်တို့လည်း
ဘောင်းရောက်တဲ့နှစ်ဖြစ်လို့ ပေါင်းစည်းမိသွားပြီး မောင်သာနိုးနဲ့အတူ
ဘောင်းသားလှုပ်ရှားမှုမှာ ပါဝင်ကြပါတယ်။ လူချင်းလည်း ညီအစ်ကိုလို
ဆင်မင်သွားကြပါတယ်။

မောင်သာရကို မန္တလေးမှာ ကျွန်တော် မမြင်ဖူးလိုက်ပါ။ သူက ရန်ကုန်
ဆင်းသွားပြီး ကျောင်းပြန်မတက်တော့ဘဲ ဝတ္ထုရေးဆရာအဖြစ် ခံယူလိုက်
ပါတယ်။ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းမှာ 'ညာရွှေတစ်ခက် ကြွေရက်စော' ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုနဲ့
ပထမဆုံးထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ ပထမပိုင်းမှာ အချစ်ဝတ္ထုတွေချည်းရေးပါတယ်။
မောင်သာရက ကျည်းကန်ရှင်ကြီး မေတ္တာစာ၊ ရှေးစကားပုံ စတာတွေကို
အညွှတ်ပြုပါတယ်။ မန္တလေးသားစစ်စစ်လည်းဖြစ်လို့ မြန်မာဝေါဟာရ
အထူးကြွယ်ဝပြီး စကားပြေအရေးအသားကလည်း အထူးကောင်းပါတယ်။
သူ့အဖေက အချစ်ဝတ္ထုရေးဆရာတချို့ သူ့ကိုတုရေးပေမဲ့ သူ့ကို မိသူမရှိခဲ့
ပါ။ ဒါပေမဲ့ သူ့မှာ နိုင်ငံရေးသမားစာရေးဆရာဆိုတော့ 'သဘောတရား ရှိသူ
ဖြစ်ဟန်ရှိပါတယ်။ အထူးအောင်မြင်မှုရနေတဲ့ အချစ်ဝတ္ထုရေးဆရာဘဝကို
ထင်စွန့်လွှတ်လိုက်ပါတယ်။ ဒါဟာ အလွန်ကိုသတ္တိကောင်းမှ လုပ်ရဲတာပါ။

အချစ်ဝတ္ထုတွေကို စွန့်လွှတ်ပြီးတော့ ချက်ချင်းဆိုသလို 'ဘဝသရုပ်
ဆောင်ဝတ္ထု'တွေကို ကောက်ထုတ်လိုက်ပါတယ်။ ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုတွေကို
အချို့က 'သရုပ်မှန်ဝတ္ထု'လို့လည်း ခေါ်ကြပါတယ်။ ပြည်သူလူထုအများစု
အားက လူတွေရဲ့ဘဝကို ထင်ဟပ်ရေးသားတယ်လို့ ဆိုကြပြီး ရေးတတ်ရင်
အဘတ်သလောက် တန်ဖိုးရှိပြီး စာပေလောကမှာ အထက်တန်းရောက်သွား
မိတယ်။ မောင်သာရလည်း စာပေလောကရဲ့ အထက်တန်းစား စာရေးဆရာ
တန်းဝင် သွားပါပြီ။ သူက ပိုပြီးထူးခြားတာက ပြည်သူတွေရဲ့ဘဝထဲကို
သူ့ကိုယ်တိုင် ဝင်ရောက်နေထိုင်လေ့လာရေးသားခြင်းပါပဲ။ သူများကိုလည်း
သူ့လိုပြည်သူ့ဘဝထဲကို ကိုယ်တိုင်ဝင်ကြဖို့ လှုံ့ဆော်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့
က သူ့ရဲ့ လောင်းကစားလောက ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကိုတော့ဖြင့် ကန့်ကွက်တဲ့
သဘောပြောလာကြပါတယ်။ လောင်းကစားခြင်းကိစ္စလိုဟာမျိုး (မကောင်းမှု
တို့) ကိုယ်တိုင် ဝင်ရောက်လေ့လာဖို့ အားမပေးထိုက်ဘူး။ ဓားပြတိုက်တာ၊

ခိုးတာ၊ လုတာကို ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ဖို့မသင့်ဘူး။ ဒီဝတ္ထုဟာ မောင်သာရ ကိုယ်တိုင် လောင်းကစားဝါသနာပါလို့ ဝင်လောင်းကစားရာက ထွက်ပေါ်လာတဲ့ ဝတ္ထုပါလို့ ထောက်ပြကြပါတယ်။ မောင်သာရ လက်စံဗေကက်စံမြို့မှာ ကွယ်လွန်တယ် ကြားတော့ ဒီမြို့ဟာ လောင်းကစားမြို့လို့ ဆိုပါတယ်။ တခြားမြို့ - ဥပမာ- မြန်မာတွေများတဲ့ လှော်စံအိန်ဂျလိစ်မြို့၊ ဆန်ဖရန်စစ္စကိုမြို့တွေမှာနေသင့်တယ်။ ဘာကြောင့် လောင်းကစားမြို့ သွားနေရသလဲလို့ အပြစ်ပြောကြပါတယ်။ မောင်သာရ အဲဒီလောင်းကစားမြို့မှာ လောင်းကစားလုပ် မလုပ်တော့ ဘာမှလည်း သတင်းမကြားမိပါ။ သူ့မှာ လောင်းကစားလုပ်စရာ ဝင်ငွေလည်း မရှိပါ။ (ရှိရင် လောင်းပစ်တာကြုံဖူးပါတယ်)

သူနဲ့ရင်းနှီးတဲ့ ထုတ်ဝေသူတစ်ဦး အမေရိကကို မဲပေါက်ပြီးရောက်လာပါတယ်။ ယောမင်းကြီးစာပေတိုက်က ထုတ်ဝေသူပါ။ သူရောက်လျှင် ရောက်ချင်း မောင်သာရနဲ့ ဆက်သွယ်ချင်တယ်ဆိုလို့ ကျွန်တော် ဆက်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ယောမင်းကြီးစာပေတိုက်က “စာမူသစ်ဖြစ်ဖြစ် စာအုပ်ဟောင်းဖြစ်ဖြစ်” ထုတ်မယ်။ ပေးပါလို့တောင်းတော့ ဈေးနှုန်းကလည်း သိပ်မြင့်ပြီး လက်ငင်း(ဒေါ်လာ)နဲ့ ပေးရမယ်လို့ဆိုလေတော့ အလုပ်ဖြစ်မသွားခဲ့ပါဘူး။ တခြားထုတ်ဝေသူတစ်ဦးက တစ်အုပ်ထုတ်ကြည့်တယ်လို့ သတင်း မသေမချာ ကြားမိပါတယ်။ ပရိသတ်နဲ့ သူနဲ့ အဆက်ပြတ်နေလို့ ထင်တယ်။ ရောင်းမကောင်းဘူးလို့ ကြားလိုက်မိပါတယ်။ တချို့ လူငယ်စာဖတ်ပရိသတ်အသစ်တွေက သိမှာမဟုတ်တော့ဘူး။ ရေဒီယိုက အသံကြားလို့ တချို့ကတော့ သိကောင်းသိနေမှာဖြစ်ပေမဲ့ လူနည်းစုပဲ ဖြစ်ပုံရပါတယ်။ မောင်သာရတို့၊ မောင်စွမ်းရည်တို့ခေတ် မဟုတ်တော့ပါ။

မောင်သာရကတော့ သူ့ခေတ်နဲ့သူတော့ ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုရေးရာမှာ ထိပ်တန်းကိုရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ဝတ္ထုနဲ့ အမျိုးသားစာပေဆုလည်း ရခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီခေတ်က အမျိုးသားစာပေဆုရရှိသမျှ ဝတ္ထုတွေထဲမှာ ထိပ်ဆုံးကလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ မောင်စွမ်းရည်က စာအုပ်ဝေဖန်ချက်တွေ ရေးနေပါပြီ။ ကောင်းလို့ကြိုက်၊ ကြိုက်လို့ကောင်းကြောင်း ရေးတဲ့အခါ မောင်စွမ်းရည်ဟာ သူတို့ မန္တလေးသားချင်း ‘ပင့်’နေပြန်ပြီလို့ အတင်းပြောလာကြပြန်ပါတယ်။ မန္တလေးနောက်ခံနဲ့ ပြောလာပြန်တော့ မန္တလေးကိုပဲ နောက်ခံ

ပြီး မောင်စွမ်းရည်က ချေပပါတယ်။ မောင်သာရက မန္တလေးသား။ မန္တလေးသားက ဘာသာစကားနိုင်နင်းတယ်။ အချစ်ဝတ္ထုရေးရေး၊ ဘဝသရုပ် ချစ်ရေးရေး ဘာသာစကားနိုင်နင်းသူက ပိုကောင်းတတ်တာဟာ သဘာဝ ပဲ။ မောင်သာရကို ယှဉ်ချင်သူများဟာ သူလိုရေးနိုင်ဖို့ မပြောနဲ့။ သူ့ဝတ္ထု ခေါင်းစဉ်တွေကိုတောင် မိအောင် ရေးနိုင်ဖို့ မလွယ်ကူဘူးလို့ ပြန်ပြောခဲ့ဖူး ခါတယ်။ 'ကျင့်တုပ်ခံဝံ့မခံဝံ့'၊ 'မတ်တတ်ရပ်လို့ လမ်းမှာငို'၊ 'ထဘီကျွတ်လို့ ဇွတ်လိုက်တယ်'၊ 'ညှာရွှေတစ်ခက် ကြွေရက်စော'၊ 'အသားနက်မ အောင်လံ ငြီးထူ' စတဲ့ဝတ္ထုအမည်တွေဟာ ကြီးကျယ်ခမ်းနားတဲ့ စာပေနောက်ခံရှိမှ ဘာ ပေါ်ထွက်နိုင်ပါမယ်။ ကျင့်တုပ် ခံဝံ့မခံဝံ့ကို တချို့က အဓိပ္ပာယ်တောင် မသိလိုက်ကြဘူး။ ကျင့်ကောင်ဆိုတာ ပုရွက်ဆိတ်အကြီးစားတစ်မျိုး၊ တော ထဲမှာ ချုံတိုးပြီး မှိုနုတ်ရင် ကိုက်တတ်တယ်။ အဲဒါ ကျည်းကန်ရှင်ကြီး ဝတ္ထုစာထဲမှာပါတယ်။ 'မတ်တတ်ရပ်လို့ လမ်းမှာငို' ဆိုတာက လူထုတေး ထဲကပါ။ ထဘီကျွတ်လို့ လွတ်လိုက်တယ်ဆိုတာ တချို့က ညစ်ညမ်း တယ်လို့ စွပ်စွဲပါတယ်။ အမှန်က အဲဒါလွန်သီချင်းပါ။ အညှာမှာ နွေခေါင် ခေါင် မိုးမရွာရင် လွန်ဆွဲကြတယ်။ လွန်ပွဲမှာ သံချပ်တိုင်ကြတယ်။ နိုင်တဲ့ ဘက်က ရှုံးတဲ့ဘက်ကို နှိမ်ပြီး သံချပ်ထိုးရင် ရှုံးတဲ့ဘက်က "နင်တို့ နိုင်တာ ဟာ နင်တို့ တော်လို့မဟုတ်ဘူး။ ငါတို့ ထဘီကျွတ်လို့ ကြီးကိုလွတ်လိုက် ဘာနဲ့ နင်တို့ အနိုင်ရသွားတာ" လို့ ပြောတာပါ။ အောက်ကလည်းနေသေး သောလည်း မလျှော့ဘူးဆိုတဲ့ စကားလိုပေါ့။ ဒါပေမဲ့ -

ဒါပေမဲ့ ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုဆိုတာ ရေးချင်တိုင်းရေးလို့ မရပါဘူး။ သူရေးတဲ့စာမျိုးက ဘဝကိုလေ့လာမှုကုန်ရင် ရေးလို့မရတော့ဘူး။ သူဟာ စက်ရုံအလုပ်သမားတွေရဲ့ဘဝကို လေ့လာချင်လို့ စစ်အစိုးရခေတ်မှာ ဘာဝန်ခံစစ်ဗိုလ်တွေရဲ့ ခွင့်ပြုချက်နဲ့ မြစ်ငယ်စက်ရုံအလုပ်သမားတွေကြား ဘဲ သွားပြီးလေ့လာဖို့ ကြိုးစားသေးတယ်။ စားဖို့၊ သွားဖို့ အခွင့်အရေးတွေ ဆောင်းလွန်းလို့ ထင်ပါရဲ့။ စစ်ဗိုလ်တွေက စိတ်မရှည်တော့လို့ လေ့လာ ခေး အဆုံးမသတ်နိုင်ခဲ့ရှာဘူး။ မီးရထားဟိုတယ်ပေါ်တက်နေပြီး ရေးဖို့ ကြိုးစားတာဆိုတော့ ရေးဖြစ်ရင်လည်း ကောင်းဖို့မလွယ်ပါဘူး။ ဘာဖြစ် လို့လဲဆိုတော့ မြစ်ငယ်မီးရထားစက်ရုံအလုပ်သမားတွေကို လေ့လာခွင့်

မအောင်မြင်လို့ ရေနံမြေကို သွားပြီးလေ့လာပြန်တယ်။ သူက ကျောင်းသား ကတည်းက ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ (ပမညတ) မှာ လုပ်လာတာပါ။ ဝိဇ္ဇာရသခင် ချစ်မောင်တို့ရဲ့ ဆိုရှယ်နီပါတီကပါ။ လူငယ်ပါတီခွဲအဖြစ် ပြည်သူ့လူငယ် အဖွဲ့ ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီအဖွဲ့မှာ ကိုဝင်းခက်တို့နဲ့အတူတူ ဗဟိုကော် မတီဝင်တွေပေါ့။ ဒါကြောင့် ၁၉၅၃ က အဖမ်းခံခဲ့ရတာပါ။ ဒါပေမဲ့ တော် လှန်ရေးကောင်စီစစ်အစိုးရတက်တော့ ဝိဇ္ဇာကြီးက 'ခွေးကတက်က နေရ နေရ' လို့ ကြွေးကြော်ပြီး ဗိုလ်နေဝင်းအစိုးရကို ထောက်ခံလိုက်တယ်။ မြန်မာ ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီထောင်တော့ ဝိဇ္ဇာရအဖွဲ့ကြီးတစ်ဖွဲ့လုံး ထောက်ခံ ပါဝင်လိုက်တော့ မောင်သာရရော၊ ကိုဝင်းခက်ရော မဆလပါတီဝင်တွေ အလိုအလျောက်ဖြစ်သွားကြတယ်။ မောင်သာရက ပါတီကို ခွင့်တောင်းပြီး ရေနံမြေကိုသွားတော့ ရေနံမြေပါတီယူနစ်မှာ နေခွင့်ရတယ်။ ပါတီအဖွဲ့ အစည်း ဩဇာနဲ့ အထက်စီးကဝင်ပြီး လေ့လာတော့ ရေနံမြေ အလုပ်သမား တွေကို ရေနံသူခိုးတွေအဖြစ် သရုပ်ဖော်မိလျက်သား ဖြစ်သွားပါတယ်။ မြစ်ငယ်အလုပ်သမားတွေအကြောင်းကိုလည်း အထက်စီးက လေ့လာရေး သားရင် ဒီလိုပဲ သူခိုးတွေဖြစ်ကုန်မှာပါပဲ။ ကိုဝင်းခက်က ရှစ်လေးလုံးမှာ ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့ပြီး ပြည်ပကို အစောကြီးထွက်လာခဲ့တယ်။ ကိုသာရက နောက်ပိုင်းကာလမှာ ခေါ်လို့ရသမျှ သူ့မိသားစုဝင်တွေအားလုံးခေါ်ပြီး ထွက် လာခဲ့ပါတယ်။ ရှစ်လေးလုံးဆန္ဒပြပွဲမှာတော့ လုံးဝမပါခဲ့ပါ။ ဆန့်ကျင် လက်မှတ်တောင် မထိုးခဲ့ပါ။

ဆရာမောင်သာရက ပြည်ပဂျာနယ်တွေမှာ စာရေးခွင့်ရတယ်။ ရေဒီယို တွေမှာလည်း ပြောခွင့်ရလို့ တခြားခိုလှုံသူတွေနဲ့ ဘဝခြားပါတယ်။ သူက ထိုင်းနယ်စပ် ဒုက္ခသည်စခန်းမှာ မြွေကြောက်၊ ကြွက်ကြောက်လို့ဆို ပြီး အုတ်တိုက်ကလေးဆောက်နေပြီး စားတော့လည်း တရုတ်ဆိုင်က ခေါက်ဆွဲကြော်၊ ထမင်းကြော်တွေကိုပဲ ဝယ်စားလေ့ရှိတော့ သူက ဒုက္ခ သည်မဖြစ်ဘဲ သုခသည် အဖြစ်နဲ့ နေခဲ့ရကြောင်း ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူး ပါတယ်။ အဲဒီ ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်ကနေ အမေရိကန်-ကနေဒါနယ်စပ်က နိုင်ယာဂရာရေတံခွန်ကြီးတွေအနီး ဘတ်ဖဲလိုးမြို့ကို ရောက်လာပါတယ်။ အဲဒီဒေသက အေးလွန်းလို့ဆိုပြီး လပ်စ်ဗေကန်မြို့ကို ပြောင်းပေးဖို့ တောင်း

ဆိုပါတယ်။ သူက အမေရိကမှာထုတ်တဲ့ မြန်မာစာနယ်ဇင်းတွေမှာ
 ထုံးစံစာမရေးပါ။ စာမူခမရလို့တဲ့။ တင်မိုးနဲ့ မောင်စွမ်းရည်တို့က စာမူခ
 ဆောင်တဲအပြင် ကိုယ်ကတောင် ပေးဖို့ (တကယ်) ကြိုးစားခဲ့ကြဖူးပါ
 တယ်။ ဒါကြောင့် မင်းတို့နှစ်ယောက် ဈေးဖျက်တာလို့ ကျွန်တော်တို့ကို
 အပြစ်တင်ပါတယ်။ တောသားငအူ၊ ငအတွေအဖြစ်နဲ့ ပြောဆိုတာပါ။
 ကြီးမိုဦးသောင်းကတော့ “ကိုစွမ်းရည်တို့ရေးနေတဲ့ မိုးမခမှာ ကျွန်တော်
 နီလည်း ရေးခွင့်ရအောင် ခွင့်တောင်းပေးပါလို့” ခယဝယ ပြောလာလို့
 အံ့သရတယ်။ “ဆရာရယ် ဆရာလိုပုဂ္ဂိုလ်ရေးရင် ဝမ်းသာပါမှာ။ ဆရာဆီ
 နီ မတောင်းရဲလို့ပါ” လို့ ပြောပြီး ကျွန်တော်က ဆရာသောင်းကို မိုးမခနဲ့
 ဆက်သွယ်ပေးခဲ့ရဖူးပါတယ်။ ဆရာသာရက “အသပြာမပေး စာမရေး”
 နီ ကြွေးကြော်ခဲ့သူပါ။ ကျွန်တော်တို့မှာတော့ ဒီအရွယ်၊ ဒီအချိန်မှ စာမရေး
 နီ ဘယ်အချိန်ရေးမှာလဲ။ ခေတ်ရဲ့တာဝန်လို့ ယူဆပြီး စစ်အစိုးရကို
 နီ ပြန်ညာပြန် နားရွက်တံတွေးဆွတ်ခွင့်ရလို့ တကယ်ပဲတတ်နိုင်ရင်
 နီ နီကတောင် အခကြေးငွေပေးပြီး ရေးချင်ခဲ့တာပါ။

ကိုသာရက စာမရေးပေမဲ့ ရောက်ဖူးတယ်ရှိအောင် အလည်အပတ်
 အဖြစ်နဲ့တော့ ဟိုဟိုသည်သည် တစ်ခေါက်တစ်ခါတော့ဖြင့် လိုက်ပါတယ်။
 နီ မြို့တစ်နေရာကို တစ်ခေါက်စီလောက်လိုက်ပြီး နောက်ထပ် ဘယ်မှ
 နီ ကတော့ဘဲ လောင်းကစားမြို့မှာသွားပြီး အနားယူနေပါတယ်။ သူနဲ့
 ကျွန်တော်နဲ့ကတော့ မကြာခဏ ဖုန်းဆက်ပြီး မာကြောင်းသာကြောင်း
 နီ ဖြစ်ကြပါတယ်။ သူရော ကျွန်တော်တို့ပါ လွတ်လပ်တဲ့အာရှအသံမှာ
 နီ ပကနေ အသံလွှင့်ဆောင်းပါးတွေ ရေးကြပါတယ်။ သူဟာ အမှန်
 နီ နီဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုတွေ ရေးခဲ့သူဖြစ်ရုံမက ရေးဖို့လည်း တပင်
 နီ နီကြီးပမ်းပါတယ်။ တချို့တော်တော်များများကို အစိုးရက ခွင့်မပြု
 နီ နီ။ ပြည်သူလူထုဘဝကို သရုပ်ဖော်ရင်တော့ အများပြည်သူက ဆင်းရဲ
 နီ ကကိုး။ မောင်သာရက ထုတ်ဝေသူဆီက စာမူခငွေကြိုတင်ယူပြီး သမ္မတ
 နီ နီနဲ့ မီးရထားဟိုတယ်တို့မှာ တက်ရေးတာပါ။ အဲဒီတော့ ငွေကြေး
 နီ အတတ်တင်ဘူးပေါ့။ “မတ်တတ်စာပဲရှိ တုံးလုံးစာမရှိ” ဆိုတာမျိုးပဲ ကြုံရပါ
 တယ်။ စာပေစစ်စစ်ရေးက (အစိုးရက)ခွင့်မပြုရင် ငွေကြိုပေးထားတဲ့ ထုတ်ဝေ

သူနဲ့ တစ်ခါတစ်ရံ ပြဿနာဖြစ်ရပါတယ်။ အစိုးရက ဆင်းရဲသား အကြောင်းကိုရေးပြီး ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ်အရှက် ခွဲနေတဲ့ စာရေးဆရာတွေ လို့ မကောင်းမြင်ပါတယ်။ ဆင်းရဲသားအကြောင်းမရေးဘဲ လူချမ်းသာ အကြောင်းရေးရင်လည်း ချမ်းသာသူတွေဟာ စိတ်ကောင်းရှိပြီး ဆင်းရဲသား တွေကို ပေးကမ်းလှူဒါန်းချင်တဲ့ စေတနာသဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံတယ်။ ဘုရား တည်ကြ၊ ကျောင်းဆောက်ကြတယ်ဆိုတာမျိုး ရေးရင်တော့ ခွင့်ပြုမှာပေါ့။ ဖောက်ပြန်တာရေးခွင့်ပြုမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ချမ်းသာနေကြတာတွေက စစ်ဗိုလ်ကြီးတွေနဲ့ သူတို့အသိုင်းအဝိုင်း ခရီးနီ၊ ခရီးဝါတွေပဲ ရှိကြတာကိုး။

စာပေဆိုတာကတော့ လွတ်လပ်စွာ ဖန်တီးရေးသားခွင့်ရှိရမှာပါပဲ။ ဆင်းရဲတာပဲရေးရေး၊ ချမ်းသာတာပဲရေးရေး ရေးတဲ့လူက အမှန်အတိုင်း မရေးရင် သူ့တာဝန်နဲ့သူပါပဲ။ အပေါ်ယံဖတ်ကောင်းရုံ ရေးရင်တော့ အပျော် ဖတ်ဝတ္ထုရေးဆရာအဖြစ်နဲ့ စာပေလောကရဲ့ အောက်တန်းအဆင့်မှာပဲ တင် ကျန်နေခဲ့ရမှာပါ။ ဆရာ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်တို့၊ မင်းသိင်္ခီတို့ဟာ ရောင်း ကောင်းတဲ့ ဝတ္ထုရေးဆရာတွေပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ မောင်သာရရဲ့ 'မတ်တတ်ရပ်လို့ လမ်းမှာငို' ဝတ္ထုလို ဂန္ထဝင်မြောက် စံတင်လောက်သည်အထိ ဖြစ်မလာဘူး ပေါ့။ ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုကို ငွေကြိုတောင်းပြီး ရေးနိုင်တဲ့စာရေးဆရာဆိုတာ ရှားပါတယ်။ မောင်သာရကလွဲလို့ မိုးမိုး (အင်းလျား) တစ်ယောက်ပဲ ငွေကြို ယူပြီး ဟိုတယ်ပေါ်တက်ရေးတာမျိုး လုပ်တာတွေ ရဖူးပါတယ်။ တစ်ခုခက် တာက မောင်သာရက ရသမျှကို ဟိုတယ်ပေါ်မှာပဲ ကုန်အောင်စားပစ်တာ ပါပဲ။ စုဆောင်းတာဝါသနာမပါဘူး။ တစ်ခါတစ်ရံ ငွေပြတ်ရင် လမ်းဘေး ဗာဒံပင် အခြေကခုပေါ်မှာ သားအဖနှစ်ယောက် အိပ်ချင်အိပ်နေတတ်ပါ တယ်။ ဇနီးဖြစ်သူကတော့ မိဘအိမ်ပြန်အိပ်ပေါ့။

မောင်သာရဟာ ထောင်ကျဖူးတဲ့ နိုင်ငံရေးသမားဘဝကလာတဲ့ စာရေး ဆရာပါ။ ဒါပေမဲ့ ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုတွေကို ရေးရာမှာ ဆင်းရဲသား အကြောင်းဖြစ်လို့ အစိုးရကမကြိုက်ပေမဲ့ အစိုးရကိုတော့ ထိခိုက်အောင် ဝေဖန်ရေးသားလေ့မရှိခဲ့ပါဘူး။ ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံမှာလည်း စာရေး ဆရာတွေအားလုံးလောက် ဆန္ဒပြကြပေမဲ့ မောင်သာရ လုံးဝမပါခဲ့ပါဘူး။ ဦးဝင်းတင်၊ မောင်မိုးသူ၊ ဦးဝင်းခက် စတဲ့ ဆန္ဒပြစာပေသမားတွေက သွား

ဘာလည်း မလိုက်ခဲ့ပါဘူး။ လက်မှတ်လည်း မထိုးခဲ့ပါ။ ကျွန်တော်က
 မိန်းမလျှောက်ဆန္ဒပြနေရာက လမ်းဘေးမှာရပ်ကြည့်နေတဲ့ မောင်သာရကို
 မြင်လို့ လမ်းထဲဆွဲခေါ်ဖူးပါတယ်။ “ငါက စာရေးဆရာ၊ ဘေးကနေလေ့လာ
 မယ်” တဲ့၊ ပြီးရော။ ပြည်ပက အသံလွှင့်တော့လည်း အများအားဖြင့် သူ့ဝတ္ထု
 တွေအကြောင်းပဲ ပြောလေ့ရှိပြီး စာပေစိစစ်ရေးက ခွင့်မပြုတာကို ထည့်ပြော
 မခွင့်ရအစိုးရကိုတော့ ဝေဖန်လေ့မရှိပါဘူး။ လွတ်လပ်တဲ့အာရှအသံမှာ
 သူ့အသံကိုယူရတဲ့ မစန်းစန်းတင်ကို မေးကြည့်ဖူးတယ်။ “သူ့ဝတ္ထုတွေ
 အကြောင်းအပြင် သူ ဘာတွေပြောသေးသလဲ” ဆိုတော့ “အမေရိကန်နိုင်ငံက
 မြေးတွေအကြောင်းပြောဖူးတယ်” လို့ ဆိုပါတယ်။ မှန်ပါတယ်။ သူဟာ
 မြန်မာစစ်အစိုးရကိုတောင် ထိထိခိုက်ခိုက် မဝေဖန်ဘဲ ပြည်ပထွက်လာသူပါ။
 အမေရိကန်အစိုးရကိုလည်း မဝေဖန်ပါ။

မောင်သာရဟာ သူ့ကိုယ်သူပဲ ဒုက္ခပေးသူပါ။ ငွေကိုရအောင်ရှာပြီး
 မရမအောင်ဘဲ သုံးဖြုန်းပစ်လေ့ရှိတာဟာ အိမ်ထောင်ရှင်တစ်ယောက်အနေနဲ့
 စိတ်ပျက်စရာပါ။ သူများငွေကို မတရားယူသုံးတာမျိုးမဟုတ်ဘူးလို့ ပြောနိုင်
 မှပါ။ ထုတ်ဝေသူတွေဆီက ကြိုယူပြီး သုံးပစ်တာပါ။ စာအုပ်ထုတ်ခွင့်မရလို့
 ဆွဲကြိုပေးသူကို စာအုပ်မပေးနိုင်ရင်တော့ သူ့အဖို့ စာပေစိစစ်ရေးကိုလွှဲချရ
 ဝ်ပဲ။ ကြိုတင်ငွေထုတ်ပေးတဲ့ ထုတ်ဝေသူပဲ ခံစရာရှိရင်ခံပေါ့။ ကျုပ်တို့
 မောင်သာရကတော့ ဒီလိုနေရာမျိုးမှာ မျက်နှာပြောင်ပါပေတယ်။

မောင်သာရဟာ မန္တလေးသားအစစ်လို့ဆိုပေမဲ့ ကျွန်တော်နဲ့ မန္တလေးမှာ
 မပေါင်းခဲ့ဖူးပါ။ သူ့စာအုပ်တွေမထုတ်ရတော့ မန္တလေးကို ပြန်တက်လာမှ
 တွေ့ရဖူးတာပါ။ သူ့အဒေါ်ဆရာမကြီးတွေကတော့ ကျွန်တော် ဆရာမကြီး
 တွေပါ။ ဆရာမကြီး (ကျောင်းအုပ်) ရန်ကုန်လာတော့ ကျွန်တော် သွား
 ဘန်တော့ဖူးတယ်။ “အေးကွယ် မင်းတို့ကို သင်ရတန်းက ငါ့မှာ နာမည်
 ကောင်းရခဲ့ဖူးပါရဲ့။ ဒီတူတွေ၊ မြေးတွေနဲ့ ကျမှ ငါတို့နာမည် ပျက်ရတော့
 မယ်” လို့ သူတို့ရှေ့မှာ ညည်းတွားဖူးပါတယ်။ ပွင့်လန်း(သတ္တုတွင်း)၊
 ဒေါက်တာ မောင်မောင်ညို၊ လော့စ်အိန်ဂျလိစ်က စိတ်ရောဂါကု ဆရာဝန်ကြီး
 ဒေါက်တာအောင်ခင်၊ မောင်စွမ်းရည် စတဲ့ တပည့်ကျော်တွေရဲ့ ဆရာမကြီး
 တွေပါ။ မန္တလေးအမှတ် (၁) အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်းက ဆရာမကြီး

တွေ ဖြစ်ပါတယ်။

မောင်သာရက ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းက စာပေလောကထဲကို တက်လာသူပါ။ “ငါတို့က ရှုမဝတိုက်ထွက်” လို့ ပြောရုံမက “လူထုတိုက်ထွက် မဟုတ်ဘူးဟေ့” လို့လည်း ဆက်ပြောလေ့ရှိပါတယ်။ လူထုဂျာနယ်အဟောင်းတွေမှာ မောင်သိန်းလွင်အမည်နဲ့ ကလောင်သွေးခဲဖူးတာကိုတော့ ထည့်မပြောဖြစ်ပါဘူး။ “လူထုတိုက်ထွက်မဟုတ်ဘူးလို့ ကြေညာလေ့ရှိတဲ့ မောင်သာရက ငါတို့ဆီကိုတော့ မုန့်ဖိုးပဲဖိုး လာတောင်းတတ်တယ်။ ဒေါက်တာသန်းထွန်းတို့လို သင်္ကန်းဝတ်ချင်လို့တဲ့၊ ငါ့ဆီမှာ သင်္ကန်းဖိုးလည်း အလှူခံလာတယ်” လို့ ဒေါ်ဒေါ်က ပြောဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း “ခင်ဗျားတို့လို ပေါ်ပြူလာမဂ္ဂဇင်းတစ်ခုက မွေးထုတ်တဲ့လူမဟုတ်ဘူး။ ကျုပ်တို့က လူထုတိုက်ထွက် အစစ်” လို့ ပြန်ပြီးလက်မထောင်ရပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ရှုမဝမှာ ကဗျာတစ်ပုဒ် နှစ်ပုဒ် ရေးဖူးပါတယ်။ ရှုမဝတိုက်ထွက်လို့ ပြောလောက်အောင် မရေးဖူးပါ။ ဂုဏ်မယူပါ။

ရှုမဝမှာ ကလောင်နာမည်မှတ်တမ်းလေးတွေ ပါခဲ့ဖူးတာကို သတိရပါတယ်။ မောင်သာရ ရေးတာကိုပဲ မှတ်မိနေပါတယ်။ “သူများထက်မသာရရင် မနေတတ်သူမို့ မောင်သာရဆိုတဲ့ ကလောင်နာမည်ကို ယူပါတယ်” လို့ ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ စာပေဟောပြောပွဲတွေမှာတော့ “ပြည်တော်သာရမည်” ဆိုတဲ့ ကြွေးကြော်သံထဲက သာရကို ယူပါတယ်လို့ဖြေကြောင်း သူများပြောလို့ ကြားရဖူးပါတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သူဟာ သူများထက် မသာရရင် မနေတတ်သူဖြစ်ပြီး သာရအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ပါတယ်။ လူဆိုတာ သူများထက်သာရအောင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကိုယ့်လက်ရှိအခြေအနေထက် သာရအောင်ပဲဖြစ်ဖြစ် အမြဲအားထုတ်နေကြရတာမို့ မောင်သာရရဲ့စကားကို ဗွေမယူလိုပါ။ သူများကို ကြောရအောင် ကြံတတ်သူမျိုးဆိုရင်တော့ မကောင်းဘူးပေါ့။ သူဟာ ထုတ်ဝေသူတွေအပေါ်မှာတော့ ကြောခဲ့တယ်လို့ နာမည်ကြီးပါတယ်။

မြန်မာပြည်တွင်းမှာရော ပြည်ပမှာရော သူနဲ့ (နောက်ပိုင်းကာလ) အတွဲဆုံးဟာ မောင်စွမ်းရည်လို့ပြောနိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုလူမျိုးနဲ့ ဘယ်လိုများ ပေါင်းသင်းနိုင်ပါလိမ့်လို့ မေးတာတွေလည်း ပြည်တွင်းပြည်ပ ကြုံခဲ့ရပါ

ပြန်ပြီး အသေအချာစဉ်းစားကြည့်တော့လည်း ကျွန်တော့်အပေါ်မှာ နှင်းလွတ်နိုင်အောင် ဆိုးခဲ့တာမရှိသလို “ငါ့အပေါ် ကျေးဇူးပြုခဲ့ဖူးပေတယ်” ဆို ပြောရအောင်လည်း တစ်ခုမှ မရှိခဲ့ပါ။ ပြောခြင်းပြောရင် ကျွန်တော်က ဘုံယိုတာဖောင်ဒေးရှင်းရဲ့ ဘာသာပြန်စာအုပ်ရွေးချယ်ရေးမှာ ကူညီခဲ့ ချွေးတာရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်ကပဲ သူ့ကျေးဇူးရှင်လို့ ပြောလို့ရမှာပါ။

တစ်ခုတော့ သူ့နဲ့ ကျွန်တော့်ကြားမှာ အငြင်းပွားခဲ့တာမျိုးရှိခဲ့ဖူးတာကို ထုတ်ဖော်ပါတယ်။ တိုယိုတာဖောင်ဒေးရှင်းက ပထမတော့ ဝတ္ထုတွေပဲ ထုတ်ဖို့ ဆောင်းပါတယ်။ ကဗျာကို လုံးဝမတောင်း။ ကျွန်တော်ကလည်း ကဗျာထုတ် ဆောင်းလို့ လုံးဝစကားမစခဲ့ပါ။ ဒါပေမဲ့ သူ့ကို မတိုင်ပင်ဘဲ မြန်မာ့ရိုးရာ အိမ်ထောင်ရေးကို စာအုပ်ရေးထားတာ ထုတ်ဝေချင်တယ်ဆိုပြီး ကျွန်တော်က အလွန်နဲ (အိမ်မိတ်)ကို ဦးအေးမြင့်ဆီ ခေါ်သွားပါတယ်။ ရုပ်ရှင်မင်းသားကြီး ဦးဆန်းဝေရဲ့ ရုံးခန်းမှာ ဦးအေးမြင့်ရှိနေလို့ အိမ်မိတ်ကို ခေါ်သွားပြီး ဆွေးနွေးပေးလိုက်တော့ အိမ်မိတ်က အလွန်ဝမ်းသာတယ်။ ဒီလိုစာအုပ်မျိုး ထုတ်ဝေခြင်းကလည်း အံ့ဩတယ်။ ထိုင်းက အနုပညာပါမောက္ခတစ်ဦး ဦးဘညိုဖြစ်စေပြီး ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ မောင်သာရက “ငါတို့ စားပေက် အလမ်းကို ဖျက်တယ်” လို့ တိုက်ရိုက်မပြောရုံတစ်မည် ကျွန်တော့်ကို အပြစ် ထင်တော့ ကျွန်တော်အံ့ဩရတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဦးအေးမြင့်ရဲ့ မြန်မာ့ နိဗ္ဗာန် ဒီဇိုင်းစာအုပ်ကို ထုတ်ရတာ ကျွန်တော့်ကိုယ်ပိုင်စာအုပ် ထုတ်ရ ချင်လောက် ဝမ်းမြောက်ဂုဏ်ယူလျက်ပါပဲ။

မောင်သာရရဲ့ ဘဝနောက်ဆုံးပိုင်းမှာ ဘာသာရေးကို စိတ်ဝင်စားခဲ့ ဆဲလားဆိုတာ စကားစပ်ပြီး မေးမကြည့်မိပါ။ သူဟာ သူတစ်ပါးကို ရှိခိုး ဖို့ ဝါသနာပါသူတစ်ဦးတော့မဟုတ်ပါ။ မကောင်းမှု ကျူးလွန်ခဲ့သူ လူဆိုး တစ်ဦးလို့လည်း မဆိုနိုင်ပါ။ ထုတ်ဝေသူတွေကို ကြောခဲ့တယ်လို့ ကြားဖူး တာမျိုးကလွဲလို့ တခြား ဘာမှမကြားဖူးပါ။ မယားကြီးနဲ့ သားသမီးတွေ အများကြီးရှိလျက်နဲ့ နောက်အိမ်ထောင်ပြုလိုက်တာကိုတော့ဖြင့် ကျောင်း ဆရာဘဝနဲ့သာနှစ်ပေါင်း ၃၀ လောက် အလုပ်လုပ်လာတဲ့ ကျွန်တော့်လို လူမျိုးက ထောက်ခံနိုင်ဖို့ ဝေးလှပါတယ်။

သူဟာ ရန်ကုန်စာပေလောကမှာနေစဉ် ရှုမဝဦးကျော်က ရှုမဝရုပ်ရှင်

ဆိုပြီး လုပ်လာတော့ ရုပ်ရှင်လမ်းကို ကူးဖို့လွယ်သွားခဲ့ပါတယ်။ သူ့ဝတ္ထု 'ကတ္တီပါဖီနပ်စီး ရွှေထီးဆောင်း'ဆိုတာကို မောင်ဝတ္ထုက ရုပ်ရှင်ရိုက်တော့ အောင်မြင်သွားတာလည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒီကာလမှာ စာပေအလုပ်ကို ငြီးငွေ့ရင် ရုပ်ရှင်ဘက်ကို ကူးကြတာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ မောင်သာရက ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာလည်း လုပ်ကြည့်ပြီး ဒါရိုက်တာ အတွေ့အကြုံ၊ သရုပ်ဆောင်အတွေ့အကြုံ ပြောပလောက်အောင် မရှိပေမဲ့ သရုပ်ဆောင်သင်တန်းတွေ ဖွင့်လိုက်ပါသေးတယ်။ တော်ရုံလူ လုပ်ရဲမယ်မထင်ပါ။ သူကတော့ အမျိုးသမီး သရုပ်ဆောင်သင်တန်းတောင် ဖွင့်လိုက်ပါသေးတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ရုပ်ရှင်မင်းသမီးအလောင်းလျာ ငယ်ငယ်ချောချော မိန်းကလေးတစ်ယောက်ကိုတော့ ကောက်ယူလိုက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ သားတစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့ပြီး အဲဒီသားနဲ့အတူ (သားရဲ့အမေထံက အမွေ တောင်းခဲ့တဲ့ငွေနဲ့ဆို ထင်ပါရဲ့) ပြည်ပကို ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ ပြည်ပရောက်တော့ သားအဖ သဘောကွဲလွဲပြီး သူ့သား ဘယ်ထွက်သွားမှန်းမသိဘူးလို့ ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူးပါတယ်။ သူ ကွယ်လွန်ချိန်အထိ ၁၀ နှစ်လောက်အတွင်းမှာ သားအဖ ပြန်လည်ဆက်သွယ်ကြတယ်လို့ မကြားမိပါ။ အမေကပဲ သားကိုလိုက်ရှာဖို့ ပြည်ပထိ ထွက်လာခဲ့တယ်လို့ သတင်းရပါတယ်။ ဇနီးနှစ်ယောက်လုံး ပြည်ပကို ထွက်လာကြပေမဲ့ သားသမီးတွေကိုသာ ရှာကြတာပါ။ မအိက မောင်သာရကိုတော့ စာပေဟောပြောပွဲတစ်ခုမှာ မတော်တဆခဏတစ်ဖြုတ်ပဲ ဆုံလိုက်ရဖူးပါတယ်။ ကံကုန်သွားဆိုတာမျိုးပါပဲ။ တွေ့ကြုံဆုံကွဲ ဖြစ်မြဲဓမ္မတာလို့ပဲ ဆိုရုံသာ။

မောင်သာရ ကွယ်လွန်တော့ ဘယ်သူတွေ ဘာများရေးကြမလဲလို့ ကွန်ပျူတာဖွင့်ပြီး လိုက်ရှာတော့ မောင်မိုးသူတစ်ယောက် ရေးတာကိုပဲ ဖတ်လောက်၊ မှတ်လောက်တာ တွေမိလိုက်ပါတယ်။ မောင်မိုးသူနဲ့ ကျွန်တော်တို့က ကျောင်းနေဖက်တွေပါ။ ၁၉၅၆ မှာ တက္ကသိုလ်ကို အတူရောက်ကြတဲ့ သက်တူရွယ်တူတွေပါ။ မောင်သာရတို့က ၁၉၅၃ မှာ အောက်တိုဘာ ကျောင်းတစ်လပိတ်ရေး အရေးတော်ပုံမှာ ဖမ်းဆီး၊ ထောင်ခွဲကျောင်းထုတ်ခံရတဲ့အုပ်စုပါ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အရင်မျိုးဆက်ပါ။ မောင်သာရနဲ့ မောင်မိုးသူတို့ဟာ မန္တလေးစာရေးဆရာတွေထဲမှာ မန္တလေးသားစစ်စစ်

လို့ ကြားလေ့ရှိသူနှစ်ဦးပါ။ တစ်ယောက်က ဈေးချိုခေါင်မိုးပေါ်မှာ
သွားတာ၊ တစ်ဦးက ဈေးချိုတော်နာရီစင်ကြီးကို ဖက်မွေးတာတဲ့။ ဈေးချိုကို
သူတို့က 'တော်' ဆက်ပြီး ဈေးချိုတော်လို့ ခေါ်တတ်ပါတယ်။

မောင်မိုးသူနဲ့ မောင်သာရတို့ဟာ မျိုးဆက်ရှေ့နောက်တစ်ခုစီဖြစ်လို့
အတူသိုလ်မှာ တွေ့ဖူးကြတာတွေမဟုတ်ပါဘူး။ မောင်သာနိုးနဲ့ မောင်သာ
အတူကျင့်တုပ်ခံရပြီး အတူထောင်ကျ အတူထွက်လာကြပေမဲ့ မောင်သာနိုး
အသား ကျောင်းပြန်တက်၊ ကျောင်းသားသမဂ္ဂမှာ ပြန်လုပ်လို့ ကျွန်တော်တို့နဲ့
အတူတူရတာပါ။ မောင်သာရ ကျောင်းပြန်မတက်တော့ဘဲ စာပေလောကထဲကို
ဆက်သွားပါတယ်။ ရန်ကုန်ဆင်းသွားတော့ ကျွန်တော်တို့နဲ့ မတွေ့မဆုံ
ထိုင်ရပါဘူး။ သူ နာမည်ရစာရေးဆရာဖြစ်လာပြီး မန္တလေးကို ပြန်တက်လာ
တာမှ မန္တလေးစာပေလောကထဲမှာ တွေ့ရတာပါ။ မောင်မိုးသူတို့ လေးငါး
ယောက်လောက်နဲ့ ၄၅၀၀ စီရပြီး အမြဲတေစာပေတိုက်အမည်ကို မောင်သာရ
နာမည်ပေးကာ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး လုပ်ကြသတဲ့။ မအောင်မြင်ခဲ့ပါဘူး။
ဆက်တော့ ရန်ကုန်ပြန်ဆင်းသွားပြီး ရှုမဝ ဦးကျော်တို့နဲ့ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ
ယောင်ယောင်၊ စာရေးဆရာယောင်ယောင်လုပ်ရင်း ရုပ်ရှင်မင်းသမီးလုပ်ချင်
တဲ့ မိန်းကလေးငယ်ငယ်ချောချောတစ်ယောက်ကို ကောက်ချိတ်ခဲ့တော့တာ
ပါ။ ရုပ်ရှင်မှာတော့ မောင်တင်ဦးတို့၊ ဝင်းဖေတို့လို မအောင်မြင်ပါ။

မောင်တင်ဦးတို့၊ ကိုဝင်းဖေတို့ကလည်း မန်းသားစစ်စစ်တွေပါပဲ။
အဲဒါပေမဲ့ မူလက စာပေအသိုင်းအဝိုင်းထဲက မဟုတ်လို့ စာပေအကြောင်း
ပြောကြရင် မောင်သာရနဲ့ မောင်မိုးသူတို့ နှစ်ဦးကိုသာ ကွက်ပြီးပြောကြတာ
ဖြစ်ပါတယ်။ မောင်မိုးသူလည်း ရန်ကုန်ဆင်းသွားပြီး ရုပ်ရှင်ဇာတ်ညွှန်း
ရေးသလို၊ ဒါရိုက်တာလုပ်သလိုလိုနဲ့ မောင်သာရလို လုပ်လိုက်ပါသေးတယ်။
အဲဒါပေမဲ့ မောင်မိုးသူက ကျောင်းသားသမဂ္ဂမှာလုပ်ခဲ့ပြီး အဖမ်းခံရတော့လည်း
နိင်ငံရေးကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ပါ။ ပါတီအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုမှာ မောင်သာရက
ပြည်သူ့လူငယ်ပါတီမှာ လုပ်တာမျိုး မလုပ်ခဲ့ပေမဲ့ အရေးကြုံတိုင်း ဝင်ပါ
တတ်ပါတယ်။ မောင်မိုးသူဟာ ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံမှာ အမျိုးသား
အဖွဲ့ကရေစီအဖွဲ့ချုပ် တည်ထောင်သူတစ်ဦးအဖြစ် ဦးဝင်းတင်တို့နဲ့ အတူပါ
ပြီး ဖမ်းဆီးထောင်ချ ခံရပါတယ်။ အဖွဲ့ချုပ်မှာ ဆက်မလုပ်တာကတော့

ဦးအောင်ကြီးတို့ စစ်ဗိုလ်တွေက ကွန်မြူနစ်တွေဆိုပြီး ဆက်မလုပ်ရအောင် အားထုတ်ကြလို့သာ ဘေးထွက်ခဲ့တာပါ။ ကွန်မြူနစ်ဆိုတာ ချို့မပါဘူး။ နိုင်ငံရေးသမားဟာ နိုင်ငံရေးလုပ်တာပါပဲ။ စစ်ဗိုလ်ဆိုတာကသာ နိုင်ငံရေး သမား မဟုတ်တာပါ။ ထားပါတော့။ မောင်မိုးသူက နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုခုမှာ ဝင်မလုပ်ပေမဲ့ ကလောင်နဲ့တော့ ဆက်လုပ်နေတာပါပဲ။ မောင်သာရလို့ ကျင့်တုပ်မခံဝံ့တာ မဟုတ်ပါ။

မောင်သာရက နိုင်ငံရေးကို ရှောင်ပါတယ်။ ရှစ်လေးလုံးလို အရေးတော်ပုံကြီးကိုတောင် လွတ်အောင်ရှောင်နိုင်တဲ့ စာရေးဆရာမျိုးဟာ ရှာမှ ရှာသိ တယ်။ စာရေးတာကိုတောင် ပါတီ၊ ကောင်စီခွင့်ပြုချက်ယူပြီး အထက်ထဲ ဆင်းလာတဲ့ စာရေးဆရာအဖြစ်နဲ့ အလုပ်သမားတွေကြားကို ဝင်ခဲ့တော့ မအောင်မြင်ခဲ့ပါ။ နောက်ဆုံးတော့ ကျင့်ကောင်တွေ အတုပ်မခံရအောင် ယင်ကောင်အဖြစ်နဲ့ ပြည်ပကို ထွက်လာခဲ့တာပါပဲ။ ရှစ်လေးလုံးအရေး တော်ပုံကို ရှောင်ခဲ့ပေမဲ့ ရှစ်လေးလုံးကျောင်းသားတွေနဲ့အတူ ထွက်လာခဲ့ တာပါကလား။ အဲဒါ မောင်သာရရဲ့ ပုံစံအစစ်ပါပဲ။ ကျင့်တုပ်မခံရပေမဲ့ တစ်နေ့တော့ လူဆိုတာ သေမျိုးပါ။

မောင်သာရ ကွယ်လွန်တော့ ကျန်ရစ်သူများက “ကောင်းရာသုဂတိလား စေသော်” လို့ ဆုတောင်းပေးရုံပါပဲ။ မောင်သာရဟာ ငါးပါးသီလ လုံတယ် လို့ ကျွန်တော်ထင်ပေမဲ့ မုသာဝါဒကံ လုံ မလုံတော့ မမြင်ရလို့ မသိနိုင် ပါ။ အဲ လောင်းကစားတော့ ဝါသနာပါရှာပုံရပါတယ်။ လောင်းကစားက ငါးပါးသီလထဲမှာတော့ မပါဘူးထင်ပါတယ်။ ‘ကောင်းမှု’တစ်ခုတော့ မဟုတ်နိုင်ပါ။ လောဘရှေ့ဆောင်တဲ့အလုပ် မဟုတ်လား။ နောင်ဘဝတွေမှာ ‘ကျင့်တုပ်’ မခံရပါစေနဲ့လို့ပဲ ဆုတောင်းပေးလိုက်ပါတယ်။

မောင်သာရ ခင်မင်ခွဲပုံရတဲ့ မောင်စွမ်းညည်

၂၀၁၆၊ မတ် ၆

မန်းတက္ကသိုလ် ကဗျာဆရာတစ်ဦး
တက္ကသိုလ်မောင်ထွန်းဝေ
(၁၉၃၃- ၂၀၁၈)

ကျွန်တော်တို့ မန္တလေးတက္ကသိုလ်က စာရေးဆရာတွေ တော်တော်
များများ ထွက်ပေါ်ခဲ့တာပါကလားလို့ တွေးမိပါတယ်။

မန်းတက္ကသိုလ်မဖြစ်ခင်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ရဲ့ လက်အောက်ခံ ဒေသ
ကောလိပ်ပေါ့။ ဒေသကောလိပ်ကာလအစမှာပဲ ဦးသိန်းဖေမြင့်၊ ဇေယျာမောင်
(မန်းတက္ကသိုလ် ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးကိုလေး)၊ ဒေါက်တာ ထွန်းရွှေ၊
အုန်းအုန်း၊ ဒေါ်အမာ တို့စတဲ့ စာရေးဆရာတွေကို မွေးထုတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။
ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်လိုက်တော့ အတော်ခြားသွားခဲ့ပါတယ်။
ဗဟိုလုပ်ရေးရပြီးစခေတ်မှာတော့ မောင်သာရ၊ မောင်သာနိုး (မောင်သိင်္ဂါ)၊
မောင်ပေါက်စည်(မန်းတက္ကသိုလ်)၊ တက္ကသိုလ်ဝင်း၊ တက္ကသိုလ် မောင်ထွန်း
မောင်အောင်ကျွန်း၊ ဘုတလင်ချစ်လေး စတဲ့ ကလောင်ရှင်တွေကို
မွေးထုတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ဒီနောက်ခေတ်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ခေတ်ဖြစ်ပြီး ပိုများလာပါတယ်။
တင်မိုး၊ ကြည်အောင်၊ ကိုလေး (အင်းဝဂုဏ်ရည်)၊ ညွန့်အေး (အင်းဝ)၊
အင်းယဌေး၊ ပင်းယမွှေး၊ အရိုင်း(ရွှေမန်းညာမြေ)၊ ဂုဏ်ထူးသိန်းနိုင်၊ တမ္ပဝတီ
မောင်ငွေစန်း၊ စောလူ၊ မောင်စွမ်းရည်၊ ရွှေဘိုတူးမာ၊ မောင်သီလာ၊ သလ္လာ

မောင်သင်းရီ (ဇော်ဇော်အောင်) စသည်ဖြင့် တော်တော်များပါတယ်။ ဒီနှစ် တွေအတွင်းမှာ တင်မိုးရဲ့ ဖလံမီးအိမ်ကဗျာစာအုပ်ကလေး ထွက်ပေါ်လာပြီး စာပေဗိမာန်ဆုရတယ်။ ၁၉၅၈ ပေါ့။ ဒီတော့မှ တင်မိုးရဲ့ ရှေ့က နောင်တော် ကဗျာဆရာတွေ ဖြစ်ကြတဲ့ တက္ကသိုလ်မောင်ထွန်းဝေ၊ ဘုတလင်ချစ်လေး၊ မောင်ပေါက်စည်တို့ပါ စာအုပ်အဖြစ်နဲ့ ကဗျာစုလေးတွေ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ပြန်လည် ထုတ်ဖြစ်လာခဲ့ကြပါတယ်။ တင်မိုးကစပြီး အမျိုးသား စာပေဆုရလာကြ တာကလည်း ဆက်တိုက်ပါ။ တင်မိုး၊ ကြည်အောင်၊ မောင်စွမ်းရည်၊ ကိုလေး (အင်းဝဂုဏ်ရည်)၊ ဘုတလင်ချစ်လေးတဲ့။ တင်မိုးက ဖလံမီးအိမ်ကဗျာနဲ့ ဆုရပြီးနောက် ကလေးကဗျာလေးတွေ ဆက်ထုတ်တယ်။ ကလေးကဗျာ ဆုရပြန်တော့ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကပဲ မုံရွာဝင်းဖေ၊ မောင်သန်းဌေး၊ မောင်မျိုး မြတ်၊ ရေဦးမြင့်မောင်၊ မောင်မျက်သျှင်၊ မောင်စန်းသော်စတဲ့ ကျောင်းသား ကဗျာဆရာတွေက ကဗျာစာအုပ်ကလေးတွေ ဆက်လက်ထုတ်ကြပြန်တော့ မောင်သန်းဌေး၊ မောင်မျိုးမြတ် ညီအစ်ကိုက ကလေးကဗျာ ပထမနဲ့ ဒုတိယ ဆုအသီးသီးရကြပြီး မုံရွာဝင်းဖေက တတိယဆုရတယ်။ (ခုနှစ်မတူပါ)

သူတို့နောက်မှာ ဂျူး၊ နုနုရည်(အင်းဝ)၊ နန်းတော်ရှေ့ ဝင်းဝင်းမြင့်၊ မဝင့် (မြစ်ငယ်) စသည်ဖြင့် ကျောင်းသူ ကလောင်ရှင်လေးတွေ အစုတစ်စု ပေါ်ထွက်လာပြန်ပါတယ်။ နုနုရည်(အင်းဝ)က အမျိုးသားစာပေဆုရတယ်။ သူ့နောက်အစုထဲကလည်း ညီပုလေးက ဆုရပြန်တယ်။ ဒီအခါမှာတော့ လမ်းကြောင်းကပြောင်းသွားပြီး ဝတ္ထုရှည်ဆုတွေချည်း ရကြပြန်တယ်။ ခုလို စာပေဆုတွေရကြပြန်တော့ ကိုယ့်တက္ကသိုလ်အတွက် ဂုဏ်ယူမိတာအမှန် ပါ။ ဒါ မဆန်းဘူးလေ။ ဒါပေမဲ့ ခုလို ဂုဏ်ယူကြောင်း ထထပြီး ပြောပြန် တော့ တချို့ကလည်း မျက်စိနောက်မှာပေါ့နော်။ မတတ်နိုင်ဘူးလေ။ (ကိုကိုး ကျွန်းပြန်တွေ ဘယ်နှယောက်ဆိုတာတောင် ရေတွက်နေသေးတာ။ 'ထောင် ဆု'လည်း ဂုဏ်ယူနေပြန်ပြီလို့ ပြောကြမှာစိုးလို့ အောင့်ထားရပါတယ်)။

ဆုရတာ မရတာ အပထားပြီး ကျွန်တော်တို့ မန်းတက္ကသိုလ် ကျောင်း သားတွေထဲက ဘယ်နှယောက်ဆုရပြီးပြီလဲ။ ကဗျာစာအုပ် ဘယ်နှအုပ် ထွက်ပြီလဲ စသည်ဖြင့် လူငယ်ခြေတက်တွေက စာရင်းလုပ်ကြည့်ကြစေ ချင်တယ်။ ကျွန်တော်က ပြည်ပမှာဆိုတော့ ကိုးကားစရာတွေ စနစ်တကျ

ထုပ်ခွံ့ မလွယ်လှလို့ အောင့်အည်းထားရပါတယ်။ (လူထုစာကြည့်တိုက်က
အောင်မြင်ဦး လုပ်ပေးစေချင်ပါတယ်။ ပန်ကြားပါရစေ) ဝတ္ထုရေးရာ
မှာ ဂျူးတို့၊ နနုရည်(အင်းဝ)တို့လို ထူးချွန်ထက်မြက်သူတွေ ထွက်ပေါ်
အံ့မှ ကဗျာစာအုပ်ထုတ်တဲ့ ကျောင်းသူတွေ မကြားမိသေးဘူး။ နုယဉ်၊
ဇေဘာရီ၊ နွယ် (စစ်တွေ) တို့လိုကဗျာဆရာတွေ မန်းတက္ကသိုလ်က မထွက်
သူနော်။

ဘဝဆိုတဲ့ ကဗျာစာအုပ်ကလေးတစ်အုပ် ကြားဖူးကြရဲ့လား။ ၁၉၆၂
သောက်ကဆိုတော့ ကြာပြီလေ။ အဲဒီကဗျာစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသူ ကဗျာ
ဆရာကတော့ တက္ကသိုလ်မောင်ထွန်းဝေတဲ့။ မနေ့တစ်နေ့ကပဲ ကွယ်လွန်
တာတယ်။ သူက ရှေ့နေကြီးဦးထွန်းဝေလေ။ မောင်ပေါက်စည်တို့၊ မောင်သာ
နီတို့နဲ့ ကျောင်းနေဖက်သူငယ်ချင်းပေါ့။ မောင်သာနီး၊ မောင်ထွန်းဝေနဲ့
မောင်မိုးတို့က ရွယ်တူတွေပါ။ သူကွယ်လွန်တော့ အသက်အရွယ်က ၈၅
နှစ်ဘဲ။ ခု သူကွယ်လွန်ကြောင်းကို မန္တလေးက ကျော်ရင်မြင့်နဲ့ သိုက်ထွန်း
သက်တို့က ချက်ချင်းပဲ ပြိုင်တူသတင်းပို့လိုက်ကြလို့ သူတို့ဆီကပဲ သတင်း
အသေးစိတ်ပြန်မေးပြီး ဒီဆောင်းပါးကို ရေးလိုက်ရတာပါ။ သိုက်ထွန်းသက်
ကတော့ မောင်ထွန်းဝေရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းစာရွက်ကလေးတစ်မျက်နှာ
ပေး ချက်ချင်းကူးပို့လိုက်တယ်။ ဒါနဲ့ ချက်ချင်းပြန်မေးလိုက်တယ်။ ဒါကို
အယ်ကဘယ်လိုရသလဲလို့၊ နေထွတ်ရဲ့ မန္တလေးအဘိဓာန်ကတဲ့။ နေထွတ်
ကဲ့ရော သိုက်ထွန်းသက်ကိုပါ ကျေးဇူးတင်လိုက်တာ။

တက္ကသိုလ်မောင်ထွန်းဝေဆိုတာ မန္တလေးဆိုင်းတန်းရပ်၊ ပဲပုပ်တန်း
ရွာကုန်သည် ဦးရှင်း၊ ဒေါ်အမတို့က ၁၂၉၅၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော်
၁၁ စနေနေ့မှာ မွေးဖွားသူဖြစ်တယ်လို့ ခုမှ အသေအချာသိရပါတယ်။
အထူးသတိထားမိတာက သူဟာ မန္တလေးသားစစ်စစ်ပေါ့။ မောင်သာရတို့၊
မောင်မိုးသူတို့က သူတို့ဟာ မန္တလေးသားစစ်စစ်တွေဆိုပြီး ဂုဏ်ယူလေ့ရှိ
ပါတယ်။ တစ်ယောက်က နာရီစင်ကြီး ဖက်မွေးတာဆိုလိုဆို။ တစ်ယောက်
က ဈေးချိုတော် ခေါင်မိုးပေါ်မှာ မွေးတာလို့ ပြောလိုပြော။ ဦးထွန်းဝေက
တော့ ရွှေဆိုင်ပေါ်မွေးတာလို့ ပြောမှာပေါ့။ မန္တလေးဈေးချိုတော်၊ ရွှေဆိုင်တန်း
ကတော့ ဆရာကြီး မဟာဆွေ၊ ဆရာကြီး မြမျိုးလွင်တို့ ဝတ္ထုတွေမှာ နာမည်

ကျော်တွေပ။ ဦးထွန်းဝေက အသားဖြူဖြူ သွယ်သွယ်နဲ့နဲ့လေးရယ်၊
 မောင်သာနိုး၊ တင်မိုး၊ ကိုလေး(အင်းဝဂုဏ်ရည်)၊ ဂုဏ်ထူး ဦးသိန်းနိုင်တို့
 လို ညိုတိုတိုမဟုတ်ဘူး။ တချို့က အညာသားဆိုတာ ညိုညိုတုတ်တုတ်
 တွေချည်းလို့ ထင်တတ်တာကိုး။ “ရန်ကုန်အကြား၊ မော်လမြိုင်အစား
 မန္တလေးစကား” လို့ ဆိုရိုးစကားရှိပေမဲ့ ရှေ့နေဖြစ်တဲ့ ဦးထွန်းဝေဟာ စကား
 ကို များများပြောနေတာ တစ်ခါမှ မကြုံခဲ့ရဖူးပါ။

ဦးထွန်းဝေဟာ တင်မိုးနဲ့ တစ်နှစ်တည်းမွေးသူပါ။ မောင်ပေါက်စည်တို့
 မောင်သာနိုးတို့နဲ့လည်း ရွယ်တူတန်းတူပေါ့။ သူ ၁၀ တန်းအောင်လို့
 တက္ကသိုလ်ရောက်တော့ ၁၉၅၃ တဲ့။ ကျွန်တော်သတ္တမတန်း အောင်တဲ့နှစ်
 ပေါ့။ သူဘွဲ့ရတဲ့ ၁၉၅၆ ကျမှ ကျွန်တော်နဲ့အတူ မောင်မိုးသူ၊ ကြည်အောင်
 တို့ တက္ကသိုလ်ရောက်ကြတာ။ ၁၉၆၀ မှာ ဦးထွန်းဝေဟာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်
 မှာ ၂နှစ်ခန့်နေခဲ့ပြီး ဥပဒေဘွဲ့ယူခဲ့တာ။ ဥပဒေဘွဲ့တို့၊ ပညာရေးဘွဲ့တို့
 ဆရာဝန်ဘွဲ့တို့ဆိုတာ အဲဒီကာလမှာ ရန်ကုန်သွားမှ ရနိုင်တာဖြစ်ပါတယ်။
 ရှေ့နေလုပ်စမှာပဲ တစ်ဖက်ကလည်း အလွတ်ကျောင်းမှာ စာပြခဲ့သေးတာက
 လည်း အဲဒီခေတ်ရဲ့ထုံးစံပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ သူငယ်ချင်းတွေအားလုံး
 အလွတ်ကျောင်းတွေမှာ စာပြခဲ့ဖူးကြတာချည်းပါ။ အဲဒီကာလမှာ ၁၉၅၃
 က အောက်တိုဘာ ကျောင်းတစ်လပိတ်ရေး ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှု
 ခေါင်းဆောင်ခဲ့လို့ ကိုသာနိုးတို့ အဖမ်းခံခဲ့ရက ပြန်လွတ်လာတဲ့ နှစ်ပေါ့။
 ကိုသာနိုး၊ မုံရွာတင်ရွှေတို့လို ကျောင်းသားဟောင်းကြီးတွေနဲ့အတူ မောင်မိုး
 သူ၊ မောင်စွမ်းရည်တို့လည်း မန်းတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂမှာ အမှု
 ဆောင်လုပ်နေကြတော့ တက္ကသိုလ်ဆီးနိုတ်အဖွဲ့မှာ ကျောင်းသားတွေရဲ့
 ကိုယ်စားလှယ်တောင်းတဲ့အခါ ရှေ့နေဦးထွန်းဝေကို ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်
 ပေးခဲ့ကြပါတယ်။ လူထုဦးလှက မြို့မိ မြို့ဖကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးအဖြစ်နဲ့
 ဆီးနိုတ်မှာပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ဦးထွန်းဝေဟာ ကျွန်တော်တို့ကိုယ်စားလှယ်
 အဖြစ် သုံးလေးနှစ်လောက် ဆောင်ရွက်ခဲ့တယ်ထင်ပါတယ်။ အတိအကျ
 တော့ မမှတ်မိတော့ပါ။

အဲဒီကာလမှာ မန္တလေး၊ ရန်ကုန်၊ ကဗျာလောကမှာ ကဗျာဆရာများ
 ကဗျာစာအုပ်တွေ တစ်ဦးချင်း သီးခြားထုတ်ကြတာ အလေ့အထ မရှိသေး

ဘူး။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ လုံးချင်းကဗျာစထုတ်တာက ၁၉၅၈ ခုနှစ်မှာ ဘင်မိုးက စထုတ်ခဲ့တာပါ။ မန်းတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်း စာစဉ် အမှတ်(၁)အဖြစ် စတင်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့တာပါ။ အတွင်းရေးမှူးက ဂုဏ်ထူး သိန်းနိုင်ပါ။ ပွဲဦးထွက်ထုတ်တဲ့ တင်မိုးရဲ့ ဖလံမီးအိမ်ကဗျာစာအုပ်ကလေး ဟာ ပွဲဦးထွက်စာပေဗိမာန်ဆုကို ရရှိခဲ့ပါတယ်။ နောက်ထပ် နှစ်စဉ်ဆိုသလို ဆက်လက်ထုတ်ဝေတဲ့ ကြည်အောင်၊ မောင်စွမ်းရည်၊ ကိုလေး(အင်းဝ ဂုဏ်ရည်)၊ ဘုတလင်ချစ်လေးတို့ရဲ့ ကဗျာစာအုပ်များနဲ့ တင်မိုး၊ မောင်သန်း ခွေး၊ မောင်မျိုးမြတ်တို့ရဲ့ ကလေးကဗျာစာအုပ်များလည်း စာပေဗိမာန်ဆုက အမည်ပြောင်းလိုက်တဲ့ အမျိုးသားစာပေဆုတွေကို ဆက်တိုက်ရရှိခဲ့ကြပါ တယ်။ ဒီအခါကျမှ ကျောင်းသားကြီးတွေရဲ့ ကဗျာစာအုပ်တွေလည်း သုံးချင်းကဗျာစာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေလာကြပါတယ်။ မောင်ပေါက်စည် မန်းတက္ကသိုလ်)၊ တက္ကသိုလ်မောင်ထွန်းဝေစတဲ့ စီနီယာကြီးတွေရဲ့ ကဗျာ စာအုပ်တွေဟာ သူတို့တစ်တွေ တက္ကသိုလ်ပြင်ပမှာ အလုပ်လုပ်နေကြတော့မှ ထုတ်ဝေခဲ့ကြတာပါ။

တက္ကသိုလ်မောင်ထွန်းဝေရဲ့ လုံးချင်းကဗျာစာအုပ်က မန္တလေးတောင် ခဲခြံက ပုံနှိပ်တိုက်မှာရိုက်တာတဲ့။ စာအုပ်အမည်က 'ဘဝကဗျာများ'တဲ့။ ဘင်မိုးရဲ့ ဖလံမီးအိမ်ကဗျာစာအုပ်ထုတ်ဝေစဉ်က တင်မိုးနဲ့ ကျွန်တော်တို့နှစ် သောက်သား မြန်မာစာပါမောက္ခ ဦးချမ်းမြအိမ်ကိုသွားပြီး အမှာစာ တောင်း ခဲ့ကြဖူးပါတယ်။ ဆရာကြီးက ဆရာဇော်ဂျီ၊ ဆရာမင်းသုဝဏ်တို့နဲ့အတူ ခေတ်စမ်းခေတ်ကတည်းက မြကေတုကလောင်အမည်နဲ့ ကဗျာတွေ ရေးလာ ခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီခေတ်က မြန်မာစာပါမောက္ခအနေနဲ့ တပ်ဦးကျောင်း သားတွေကို အားပေးရင် အထက်က ငြိုငြင်စိုးဟန်ရှိပါတယ်။ ရေးမပေး သိုက်ခဲ့ပါ။ တက္ကသိုလ်မောင်ထွန်းဝေကိုတော့ ကျောင်းပြင်ပ ရောက်နေသူ ဖြစ်လို့ထင်ပါတယ် အမှာစာရေးပေးလိုက်ပါတယ်။

တက္ကသိုလ်မောင်ထွန်းဝေဟာ ရှေးရိုးသမား ဂန္ထဝင်သမားဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာကဗျာမှာ ကာရန်မပါရင် ကဗျာမဟုတ်တော့ဘူးလို့ စိုက်လိုက်မတ် ဘတ် ပြောဆိုလာသူဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ကဗျာတွေဟာ ကာရန်စနစ်နဲ့ အသေ အချာ ရေးဖွဲ့တာတွေဖြစ်ပါတယ်။ ဆုရကဗျာတွေကလည်း ကာရန်စနစ်နဲ့

ရေးကြတာချည်းဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ကဗျာစာအုပ်ထုတ်တဲ့ ၁၉၆၂ လောက်က ကာရန်မဲ့ကဗျာဆိုတာမျိုးလည်းမပေါ်သေးပါဘူး။ သူက အတွေးအမြင်က နည်းနည်း ရိုးပါတယ်။ ဒါကြောင့်ထင်ပါရဲ့။ မန်းတက္ကသိုလ်က ဆုရကဏ္ဍ စာအုပ်တွေနဲ့ တစ်ဆက်တည်းထုတ်ပေမဲ့ ဆုမရခဲ့ပါ။ သူလည်း နောက်ထပ် ကဗျာစာအုပ် မထုတ်ဖြစ်တော့ပါ။

မကြာခင် ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ရန်ကုန်ပြောင်းကြတော့ သူ ကျန်နေ ရစ်ပါတယ်။ ၁၉၈၄-၈၅ လောက်မှာ သူ့ရဲ့ သူငယ်ချင်း မောင်ပေါက်စည် ခရစ်ယာန်သာသနာပိုင်ချုပ်ဖြစ်တော့ မောင်ပေါက်စည်ရဲ့အိမ်ကို အလည် လာခိုက် ကျွန်တော်နဲ့ ခေတ္တခဏ ပြန်ဆုံပါသေးတယ်။ ၂၀၁၆ မှာတော့ သူ့သူငယ်ချင်းမောင်သာနိုးက တစ်သက်တာစာပေဆုရပါတယ်။ ညီပုလေး က ဝတ္ထုရှည်ဆု၊ သစ်ရာကောက်မောင်တင်စိုးက ကဗျာဆုရပါတယ်။ ဆုရ သူတွေကို ဂုဏ်ပြုပွဲမှာ ဒေါက်တာခင်မောင်ညွန့်၊ ကိုလေး (အင်းဝဂုဏ်ရည်) နဲ့ မောင်စွမ်းရည်တို့ကို ဆုရသူလူဟောင်းများနဲ့လည်း အတူဖိတ်ကြားပြီး ပင်မ မန်းတက္ကသိုလ် ကျောင်းသားဟောင်းများက ဂုဏ်ပြုပွဲလုပ်တာဖြစ်ပါ တယ်။ သူလည်း ကျောင်းသားဟောင်းအနေနဲ့ ကြွရောက်လာပါတယ်။ ဂုဏ်ပြုခံပုဂ္ဂိုလ်တစ်စုနဲ့အတူ စကားဝိုင်းဖွဲ့ပြောကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ သူနဲ့ ကျွန်တော်တို့ နောက်ဆုံးတွေ့ဆုံခြင်းပါပဲ။

ခုအခါ မန္တလေးနေ့စဉ်မှာ မန်းတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်း စာပေ လှုပ်ရှားမှုတွေကို အားရပါးရစားမြို့ပြန်နေပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မသိ တာတွေလည်း သူရေးမှ သိရတာတွေအများကြီးပါ။ ဆောင်းပါးတွေ ရေး လာတာ ၁၇ ပုဒ်ရှိသွားခဲ့ပါပြီ။ အပြီးမသတ်ခင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့ရှာပါ တယ်။ ကျော်ရင်မြင့် ပို့ပေးလို့ ကျွန်တော်လည်း အဆက်မပြတ်ဖတ်နေတာ ပါ။ မန်းတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်းကို ဘယ်သူတွေက ဘယ်နေ့ ဘယ်ရက်မှာ ဘယ်လိုထူထောင်ခဲ့တယ်ဆိုတာ သေချာမေးပေးပါလို့ ကျော် ရင်မြင့်ကို ကျွန်တော်လှမ်းပြောထားပါတယ်။ သူ့ဆောင်းပါးတွေထဲမှာ သူ ရေးသွားခဲ့တာက အသေအချာမသိပါ။ ကျွန်တော်က မျက်စိမကောင်းလို့ တချို့ကို တယ်လီဖုန်းမက်ဆေ့ချ်ဖြင့်ဖတ်တဲ့အခါ စေ့စေ့စပ်စပ် မဖတ်နိုင်လို့ စာအုပ်ထုတ်မှပဲ သေချာဖတ်မယ်။ စာအုပ်အဖြစ် ချက်ချင်းထုတ်ပါလို့

ထိုအခါ မက်ဆော့ချိုပို့ တိုက်တွန်းထားပါတယ်။ ခုတော့ ကျောက်ကပ်ရောင်
 ဆေးရုံတက်ရသတဲ့။ ဆေးရုံမှာပဲ ကွယ်လွန်ခဲ့ရှာပါတယ်။ နိုဝင်ဘာ
 ၁၀ ရက်နေ့ ည ၁၀ နာရီက မြို့တော်ဆေးရုံမှာပဲ ဆုံးသတဲ့။ သူ မကွယ်လွန်
 ဆီတော့ သူ့ခန္ဓာကိုယ်ကို ဆေးတက္ကသိုလ် ခန္ဓာဗေဒဌာနကို လှူထားခဲ့တာ
 နံနက် ၉:၃၀ နာရီမှာ ယူသွားတော့မှာပါ။ သူ့အိမ်က အသုဘ
 ဆောင်တာမျိုး မလုပ်နိုင်တော့ဘဲ ရက်လည်၊ လလည် စတဲ့ အမှတ်တရပွဲ
 သင်္ဃာတင်ပွဲများပဲ လုပ်ပါလိမ့်မယ်။ အသက်က ၈၅ နှစ်တဲ့။ သားသမီး
 လေးယောက်ကျန်ရစ်သတဲ့။ သူ့ရဲ့အခန်းဆက်ဆောင်းပါးတွေကို စာအုပ်
 လေးတစ်အုပ်အဖြစ် အမှတ်တရထုတ်ဖို့ကောင်းပါတယ်။ သူ့ကဗျာ
 စာအုပ် 'ဘဝကဗျာများ'ကို ပြန်လည်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရင်း သူ့ဆောင်းပါးတွေကို
 ဆက်ဆက်တွဲ ထည့်ရိုက်ဖို့ သင့်ပါတယ်။ သူ့ဆောင်းပါးကိုတော့
 ဆက်လက်ပြီး အသေအချာရေးနိုင်သူက မန်းတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်
 အသင်းမှာ ဥက္ကဋ္ဌတို့၊ အတွင်းရေးမှူးတို့လုပ်ခဲ့တဲ့ ဂုဏ်ထူးဦးသိန်းနိုင်ပဲ
 ခဲ့ပါတယ်။ ဂုဏ်ထူးသိန်းနိုင်ကို ဆက်လက်ရေးပါလို့ ပန်ကြားလိုက်ပါတယ်။
 သူ ကွယ်လွန်သည်အထိ ကျွန်တော်တို့နဲ့တုန်းကလိုပဲ နိုင်ငံရေးစိတ်
 ကုန်ရှာဘူး။ သူနေတဲ့ရွာမှာ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ လုပ်နေ
 ဘာတဲ့။ ဆက်ရှိနေရင်တော့ အမတ်ရွေးခံခိုင်းရမှာပါ။ တက္ကသိုလ်
 ဆောင်ထွန်းဝေ ဘဝအဆက်ဆက်အောင်မြင်တဲ့ ကဗျာစာဆိုကြီးဖြစ်ပါစေလို့
 ဆုတောင်းလိုက်ပါတယ်။

၂၀၁၈၊ နိုဝင်ဘာ ၁၈၊ နယူးယောက်

ကိုအံ့ကြီး၊ ကိုတင်မိုးနဲ့ ဝင်းဖေ သုံးယောက်

ကျွန်တော်က မြင်းခြံမြို့က ကျောင်းသားပါ။ ၁၉၅၃-၅၄ ခုနှစ်မှာ မန္တလေးကို ကျောင်းပြောင်းလာတယ်။ မန္တလေးမြို့ အမှတ် (၁) အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်းကို ပြောင်းရတယ်။ အမှတ်(၁) ကျောင်းမှာ ရိုးရိုး ကျောင်းသားတွေနဲ့ ခွဲထားတဲ့ သင်တန်းတစ်ခုရှိတယ်။ ပထမနှစ်၊ ဒုတိယ နှစ် အတန်းနှစ်တန်းပေါင်း ကျောင်းသားရှစ်ဆယ်ကျော်လောက်ရှိမယ်။ သီးခြားဘော်ဒါဆောင်လည်း ရှိတယ်။ ကျုံးအနောက်ဘက်မှာပါ။ ကျုံး ထောင့်မှာက စနေနေ့တိုင်း ဂီတဖျော်ဖြေပွဲရှိတယ်။ တီးမှုတ်သီဆိုသူများ အတွက် စင်လည်းရှိပါတယ်။ အဲဒီစင်ကို စနေနေ့ ဂီတဖျော်ဖြေပွဲရှိတိုင်း ကျောင်းသားတွေ သွားရောက် နားထောင်လေ့ရှိကြပါတယ်။ အဓိကဖျော်ဖြေတဲ့ ဂီတအဖွဲ့က မန္တလေးမြို့မ ဂီတအဖွဲ့ပါ။

ကျွန်တော် တက္ကသိုလ်ရောက်တော့ နေတဲ့အိမ်က မီးရထားရပ်ကွက် ထဲမှာပါ။ အနောက်တောင် ကျုံးထောင့်ရဲ့ တောင်ဘက်နားလေးမှာ မထေးလှပါဘူး။ ဆွေမျိုးအိမ်မှာနေတာပါ။ အဲဒီအခါကျတော့လည်း ကျုံးထောင့် ဂီတပွဲကို သွားရောက်ငေးမောလေ့ရှိတာပါပဲ။ သင်္ကြန်ပွဲမှာတော့ မြို့မဂီတအဖွဲ့က ကားကြီးနဲ့ လှည့်လည်ပါတယ်။ သင်္ကြန်မိုးရပ်ရှင်ထဲကအတိုင်းပါပဲ။

ကိုလွမ်းတဲ့အတွက် သင်္ကြန်မိုးရုပ်ရှင်ကို ကြိုတိုင်းကြည့်ပါတယ်။

မြို့မဂီတအဖွဲ့မှာ အဓိကပင်တိုင် တေးဆိုသူက ဘီတီဘရားသား ကိုအုံကြီးတဲ့။ အစတော့ ဘုမသိဘမသိနဲ့ သူများသွားလို့ ရောယောင် ချစ်ပါသွားခဲ့တာပါ။ ကိုအုံကြီးဆိုပြီး ထွက်လာလိုက်တာက ပုဆိုးနဲ့ ချစ်ပုံနဲ့ ကုလားကြီး။ ကိုအုံကြီးက မွတ်စလင်တဲ့။

ကျွန်တော်တို့ ရွာက ကားလမ်း၊ ရထားလမ်း၊ သင်္ဘောလမ်းမရှိတဲ့ နေရာပါ။ လှည်းလမ်းပဲရှိတဲ့ ရွာ။ ဒါကြောင့် တရုတ်၊ ကုလားလုံးဝမရှိ။ အပေါင် ခေါင်းမရှိ။ ကျူလယာဆိုင်း၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်းမရှိ။ တခြားရွာက လာရောင်းတဲ့ ခေါင်းရွက်ဈေးသည်၊ ပခုံးထမ်းဈေးသည်တို့ပဲ ရှိပါတယ်။ ခေါင်တယ်။ အလေးငိုရင် 'ကုလားကြီးလာပြီ'လို့ ခြောက်လှန့်လှေ့ရှိပါတယ်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကာလ၊ ဂျပန်ခေတ်မှာ ရွာကို ကုလားဆရာဝန် မိသားစုရောက်လာ ပြီးပေမဲ့ ဧတဘာရီမျိုးဆိုထင်ပါရဲ့။ မည်းမည်းတွေ မဟုတ်ပါ။ ဆရာဝန် မိသားစုမှာ ကုလားမဖြူဖြူချောချောတွေပဲများလို့ ကုလားမှန်းတောင် သေချာ သိလိုက်ပါ။

ကိုအုံကြီးကိုမြင်တော့ ကုလားဆိုတာ အဆိုတော်အနုပညာရှင်အဖြစ် မြင်ရတာကိုး။ ကိုအုံကြီးကို ချစ်တာနဲ့ ကုလားကိုလည်း ချစ်သွားပါတယ်။ သိပ်ငယ်က တောရွာမှာနေတော့ ဘာဂီတမှ သိပ်ပြီးရှိခဲ့တာမှမဟုတ်ဘဲ။ ငါ့ဒိုင်းမှာ မကျန်းမာသူတွေ (ကိုယ်မကောင်းသူ၊ ကိုယ်ပျက်သူ) အဲသလို အလုပ်ကခေါ်လေ့ရှိတဲ့ သူတွေပါလို့ မိဘတွေက ခြိမ်းခြောက်ထားတာကြောင့် မသွားရဲ၊ မသွားခဲ့ရပါ။ မန္တလေးရောက်မှ တေးဂီတကို အရူးအမူးဖြစ်သွားခဲ့ တာပါ။ ကိုယ်တိုင်ကတော့ ဘာမှမတီးဖူး၊ မဆိုဖူးပါ။ ကိုအုံကြီးရဲ့ လက်ဆွဲ ဘာဂျာခေါ် အကော်ဒီယံကြီးကို အားကျပြီး 'ဟာမိုနီကာ' လေမှုတ် ဘာဂျာ သေးတွေကို မှုတ်ခဲ့တာ ၂၀၀၃-၂၀၀၄ အမေရိကကို ရောက်တဲ့အထိပါပဲ။ အိုင်အိုဝါက ဝယ်လာတဲ့ ဟာမိုနီကာ အကြီးအသေးနှစ်ခု ဒီနေ့ထိ အိပ်ရာ သားက စားပွဲအံဆွဲထဲမှာ ထည့်ထားတုန်းပါ။

ရေးချင်တာက ကိုအုံကြီးအကြောင်းပါ။ ဒါပေမဲ့ စပ်မိလို့ ကိုယ့်အဖြစ် ကိုယ့်ဘဝအကြောင်းနဲ့ နိဒါန်းချိမိတာပါ။ ထပ်ပြီးစပ်မိတာလေးတစ်ခု ပြော ချင်ပါသေးတယ်။ တင်မိုးက ဂီတသမားပါ။ သီချင်းကြီးတွေရော ကာလပေါ်

တွေ့ရော အစုံရပါတယ်။ ရွာတီးဝိုင်းက အဖွဲ့ဝင်ပါ။ သီချင်းဆိုနေရင် ထမင်းမေ့ ဟင်းမေ့ပါ။ မာမာအေးဆီကို အလည်သွားတယ်ဆိုတာ သီချင်းဆိုဖို့ သွားတာပါ။ သီချင်းပေါင်းစုံကို တစ်နေ့ မနက်စာစားပြီးတဲ့ အချိန်က ညဉ့်နက်သန်းခေါင်ထိ ဆိုတာပါ။ အဆိုတော်အစစ်က လက်မြောက်ရ မတတ်ပါပဲ။

တင်မိုးတို့ရွာ ကန်မြစ်ကျမ်းက ဂီတအဖွဲ့ဟာ မန္တလေးမြို့မ၊ မြင်းခြံ မြို့မဂီတအဖွဲ့တွေနဲ့ အဆက်အစပ်ရှိတဲ့ မြို့မအဖွဲ့ခွဲလေးတစ်ခုပါပဲ။ မြို့မ ခေတ်စားစဉ်က မန္တလေးတိုင်းတစ်ခုလုံး တောရောမြို့ပါ မြို့မဂီတအဖွဲ့ လေးတွေ ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ တင်မိုးက ကိုရင်လေးဘဝနဲ့ မန္တလေးမှာ ခဏ နေခဲ့ဖူးစဉ်ကပဲ မန္တလေးမြို့မသီချင်းတွေ နားယဉ်ခဲ့ဟန်တူပါတယ်။ မြို့မ သီချင်းတွေ မရတာမရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်လည်း သူ့ရသမျှ မြို့မကိုအံ့ကြား ဆိုတဲ့သီချင်းတွေ မရတာမရှိသလောက်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ တစ်ခါမှ သူတို့နဲ့ ဝင်မဆိုဖူးခဲ့ပါ။ (ရှက်တတ်လို့ ဆိုပါတော့)

သူငယ်ချင်းတင်မိုး ကွယ်လွန်ခါနီးမှာ ကျွန်တော်နေတဲ့ နယူးယောက် ကနေ သူနေတဲ့ လော့စ်အိန်ဂျလစ်ကို သွားတော့ မြို့ထဲကို ကဗျာဆရာ ကိုသက်မောင်းတဲ့ ကားနဲ့လှည့်လည်ပါတယ်။ သူက ကိုသက်ရဲ့ဘေးက။ ကျွန်တော်က နောက်ကထိုင်ရင်း အိတ်ကပ်ထဲမှာအမြဲပါတဲ့ Puck လေမှုတ် ဟာမိုနီကာအငယ်လေးကို ထုတ်ပြီး မှုတ်လိုက်ပါတယ်။ မြို့မ သင်္ကြန်သီချင်း ပါပဲ။ သူနဲ့ ကျွန်တော် ၁၉၅၇ ခုကစပြီး ၂၀၀၇ အထိ နှစ်ပေါင်း ၅၀ လောက် အတူတွဲလာခဲ့တာ ကျွန်တော့်ဂီတသံကို သူတစ်ခါမှ မကြားဖူးခဲ့ပါ။ အိမ်ကိုရောက်တော့လည်း မှုတ်ပြနေရပါတယ်။ ကိုသက်ကို ဟာမိုနီကာ တစ်ခု ရှာဝယ်ပေးပါ ပူဆာလို့ တစ်မြို့လုံးပတ်ရှာပေမဲ့ မရခဲ့ပါ။ ကိုသက်က ကိုရီးယားသွားမယ်ဆိုတော့လည်း မှတ်မှတ်ရရ မှာကြားပါတယ်။ ဟာမိုနီ ကာ ဝယ်ခဲ့ပါတဲ့။ ကိုသက်ကလည်း တူအရီး သားအဖလိုချစ်တာဆိုတော့ သတိတရဝယ်ခဲ့တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဝယ်လာတဲ့အပတ်မှာ သူငယ်ချင်း တင်မိုး ဆုံးလို့ မပေးလိုက်ရတော့ပါ။ တင်မိုးဆုံးလို့ သွားတော့ ကိုသက်က ဟာမိုနီ ကာလေးထုတ်ပြီး “သူငယ်ချင်းကိုယ်စား လက်ခံပါ” လို့ ကျွန်တော့်ကို ပေးလိုက်ပါတယ်။ ခု ကျွန်တော့်ဆီမှာ ရှိတာတစ်ခုက သူငယ်ချင်း တင်မိုး

အတွက် ကိုသက်က ကိုရိုးယားက ဝယ်လာခဲ့တာ ကလေးပါ။

တစ်ခါတော့ 'ဝင်းဖေ သုံးယောက်စိတ်ရှူးပေါက်'တယ်ပဲဆိုပါတော့။ မန္တလေးက ပန်းချီဝင်းဖေနဲ့ (ဒါရိုက်တာ)ကဗျာ ဝင်းဖေ (မောင်စွမ်းရည်)ရယ်၊ ကျောက်ဆည်ဝင်းဖေရယ် မန်းတက္ကသိုလ်ထွက်သုံးယောက်သား ကား ဘစ်စီးနဲ့ ချီကာဂိုကိုသွားကြပါတယ်။ အဲဒီမှာ မန္တလေးသား ဒေါက်တာ ဝင်စတန်ခင်ဆိုတာရှိပါတယ်။ သူကလည်း ကျွန်တော့်လိုပဲ ကိုယ်တိုင် မဆို အတီးတတ်ပေမဲ့ ဂီတရူးလို့ဆိုရမယ့် ရွှေမန်းသားတစ်ယောက်ပါပဲ။ မန္တလေး သူ မန္တလေးသားမှန်ရင် သင်္ကြန်ကားပေါ်ကဖြစ်စေ၊ သင်္ကြန်မဏ္ဍပ်ထဲရှိ စင်ပေါ်ကဖြစ်စေ၊ သင်္ကြန်ကားဘေးကပတ်ပြီးတော့ ဖြစ်စေ မကဖူး၊ မဆိုဖူး သူ လုံးဝမရှိပါ။ သူလည်း မြေလျှောက်ကချေသည် ၊ မြေလျှောက်အဆိုတော် ဘစ်ဦးပါပဲ။ ခုတော့ သင်္ကြန်တစ်ခုမှာ မြန်မာပြည်ကို ပြန်ပြီးဆိုရင်းကရင်းနဲ့ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါပြီ။ အဲဒါ ရွှေမန်းသားစစ်စစ်ပါ။

ချီကာဂိုက ဒေါက်တာဝင်စတန်ခင်ရဲ့ အိမ်ကိုသွားတော့ မြောက် အီလီပိုက် တက္ကသိုလ်က မြန်မာစာဆရာ ဦးစောထွန်းနဲ့ဇနီး ဆရာမ ဒေါ်စန္ဒာ ဝင်းကိုလည်း ဝင်ခေါ်ခဲ့ပါတယ်။ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း ဒေါက်တာဝင် စတန်ခင်နဲ့ ကျွန်တော်က တင်မိုးကို စနောက်ကြရအောင်ဆိုပြီး ဖုန်းဆက် ကြတယ်။ "တို့ ဒီမှာ ဝင်းဖေသုံးယောက် ဆိုကြကကြတယ်" လို့ ကြားလိုက် ပါတယ်။ "ဟုတ်လား ကောင်းတယ်၊ ကောင်းတယ်"လို့ ဆိုပြီး မကြာ ခင်ဆောင်ခရီးက လေယာဉ်စီးပြီး တင်မိုးရောက်ချလာပါတော့တယ်။ ဒါက သူမကွယ်လွန်ခင်နောက်ဆုံးနဲ့ အပျော်ဆုံးပွဲလို့ဆိုရပါလိမ့်မယ်။ တစ်နေ့ ကုန် သူပဲဆိုပါတယ်။ အတီးပင်တိုင်က ဝင်းဖေကြီးပါ။ သူကလည်း မြို့ မဝိုင်းတော်သားကိုး။ သွားရာအရပ် ပလွေကြီးတစ်စင်းနဲ့ စန္ဒရားငယ် (ကက်စီယို) ကလေးအမြဲပါရှိပါတယ်။ တီးလုံးမေ့နေရင် ကန်မြဲမြို့မဝိုင်း သားတင်မိုးက မန်းမြို့မဝိုင်းသားဝင်းဖေကြီးကို ပါးစပ်တီးလုံးနဲ့ ကြောင်း ပေးရတော့ ကျွန်တော်တို့က ရယ်ကြရပါသေးတယ်။ ကျေးလက်ဂီတ သမားက ရွှေမန်းမြို့မဂီတသမားကို ထောက်ပေးနေရလို့လေ။ ပင်တိုင်အက ရွှေမင်းသမီးကတော့ ဆရာဦးစောထွန်းရဲ့ဇနီး ဆရာမ ဒေါ်စန္ဒာဝင်းပေါ့။ ခြေချိုးလက်ချိုး ကရှာတယ်။ (ခါးကတော့ ချိုးလို့မရရှာဘူး) သူနဲ့အတူ

ကတဲ့ အဖော်မင်းသမီးကလည်း ခင်စန္ဒာမင်းတဲ့။ ခင်စန္ဒာဝင်းနဲ့ ခင်စန္ဒာ
 မင်းဆိုတော့ မသိသူတွေက ညီအစ်မလားထင်ကြမှာပေါ့။ ကြံကြံဖန်ဖန်၊
 အဲဒီမှာတီးမှုတ်ဆိုကလို့ မောရင် ကဗျာရွတ်ဆိုပွဲတဲ့ ကြားညှပ်လုပ်ကြလို့
 မောင်စွမ်းရည်က သူ့ကဗျာဆိုပြီး 'အလှကိုယ်စီ' ကဗျာကို ရွတ်တယ်။
 တင်မိုးက ရယ်မောပြီး နားထောင်တယ်။ ကျွန်တော် ထိုင်မှ "အဲဒါ ငါ့ကဗျာ"
 တဲ့။ မှတ်ကရော။ (အဲဒါ မောင်စွမ်းရည်အစစ်၊ နမော်နမဲ့)

အဲသလိုဆိုကြ၊ ကကြလို့ မောတော့ တစ်နေ့နားပါတယ်။ ဒေါက်တာ
 ဝင်စတန်ခင်က မန္တလေးသားဆိုတော့ မန္တလေးအဆိုတော် ကိုအုံကြီးဆီ
 သွားကြမလားလို့ မေးပါတယ်။ ဒီဝိုင်းမှာက ဦးစောထွန်းအပါအဝင် မန္တလေး
 တက္ကသိုလ်ထွက်တွေချည်းပါ။ မညှိနှိုင်းရဘဲ ချီကာဂိုနဲ့ မလှမ်းမကမ်းရှိ
 ကိုအုံကြီးဆီကို ကားနဲ့ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ ချီကာဂိုမြို့ရဲ့ ဆင်ခြေပုံးထင်ပါ
 တယ်။ သိပ်မဝေးလှပါဘူး။

ကိုအုံကြီးနဲ့ အခန့်သင့်တွေ့ရပါတယ်။ ကိုအုံကြီးဆိုပေမဲ့ ကိုယ့်ဦးကြီး
 ဦးလေး အရွယ်ပါ။ အများခေါ်သလို ခေါ်ကြတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ တစ်ဖွဲ့
 လုံးက စစ်အစိုးရဆန့်ကျင်သူတွေ မဟုတ်လား။ ရေဒီယိုကနေပြီးတော့
 လည်း နေ့စဉ်ကလော်တုတ်နေကြသူတွေဆိုတော့ ခပ်လန့်လန့်နဲ့ တူပါရဲ့။
 သိပ်မဖော်ရွေလှဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့မှာ တင်မိုး ပါတယ်လေ။
 ဝင်းဖေကြီးပါတယ်လေ။ အထူးသဖြင့် တင်မိုးက ဦးဆောင်ပြီး ကိုအုံကြီးရဲ့
 ဘယ်သီချင်းက ဘယ်လိုပဲ စသဖြင့် ဆိုလိုက်ပြောလိုက်လုပ်လာတော့
 ဝင်းဖေကြီးရော၊ ကိုအုံကြီးရော လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်လာကြရပါတယ်။
 ကိုအုံကြီးဆိုလေဆိုထရှိတဲ့ မြို့မသီချင်းတွေ ဟိုတစ်စ၊ သည်တစ်စနဲ့ ဆွဲထုတ်
 ကြပါတယ်။ တစ်နာရီ နှစ်နာရီကြာသွားလို့ မလွဲသာဘဲ ထပြန်ကြရပါ
 တယ်။ နောက်တစ်ခါလာဦးမယ်လို့လည်း နှုတ်ဆက်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကိုအုံကြီး
 က ပျော်လွန်းလို့ မပြန်စေချင်ရှာသေးဘူး။ ကျွန်တော်တို့ပြန်တော့ ထလိုက်
 လာတယ်။ ကားရပ်ထားတဲ့နေရာထိ မိုးရွာထဲမှာ ဦးခေါင်းကို လက်ဝါးလေး
 နဲ့ကာပြီး လိုက်လာရှာတယ်။ သူ့သမီးက တားပေမဲ့ မရဘူး။ ထီးဆွဲပြီး
 လိုက်ခေါ်ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း အရှိန်မသတ်နိုင်ဘဲ မြို့မသီချင်း
 တွေ သံပြိုင်ဟဲပြီး ချီကာဂိုမြို့ထဲကို ပြန်ဝင်ခဲ့ကြလေသတည်း။

(ကိုအုံကြီး၊ ကိုတင်မိုး၊ ကိုဝင်စတန်ခင်တို့ သုံးဦးကတော့ ဆုံးရှာပြီ။
ဇင်းဖေသုံးယောက်တော့ အပျင်းပြေပုန်းသောက်။ ကာရန်လိုက်သွားလို့ပါ
ခင်ဗျာ။ ဝင်းဖေသုံးယောက်လုံး ဝင်းတစ်ရွာ ဖေတစ်မြို့စီ နေကြလို့ မဆုံဖြစ်
ကြပါ။ အို . . .ဆုံချင်လိုက်ပါတီ)

၂၀၁၇၊ ဇန်နဝါရီ ၂၈

တင်မိုး၊ မောင်စွမ်းရည်နဲ့ ကိုညိုကြီး

မနေ့က (၂၀၁၉၊ ဧပြီ ၂၂၊ တနင်္လာ) ကိုညိုကြီးရဲ့ မြေးတစ်ဦးက ကျွန်တော့်ဆီ ဖုန်းဆက်ပြီး ကိုညိုကြီး ကွယ်လွန်ပြီဆိုတာကို သတင်းပေးပါတယ်။ ကိုညိုကြီးက မြင်းခြံခရိုင်၊ တောင်သာသားပါ။ လွတ်လပ်ရေးခေတ်ဦးမှာ တောင်သာမြို့က ပထမဆုံး တက္ကသိုလ်ရောက်သူတစ်ဦးပါ။ တင်မိုးကလည်း တောင်သာမြို့နယ်ထဲက ကန်မြို့ရွာဇာတိဆိုတော့ တောင်သာသားတစ်ဦးပါပဲ။ မောင်စွမ်းရည်ကတော့ အမေက တောင်သာမြို့နယ်က ဖြစ်ပြီး အမေရဲ့အဘိုးက ဗြိတိသျှခေတ်မှာ တောင်သာက မီးရထား၊ ကားလမ်းဆုံ ဖြစ်လာတော့ ပထမဆုံးမြို့အုပ်ပါ။ ကျွန်တော့်ဇနီးကလည်း တောင်သာသူပါပဲ။

တင်မိုးနဲ့ ကျွန်တော်တို့ မန်းတက္ကသိုလ် ရောက်ချိန်မှာ ကိုညိုကြီးက ကျောင်းထွက်ပြီး အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းဆရာ လုပ်နေပါပြီ။ မန္တလေးမှာ တည်မြဲအမတ် ပွဲကုန်းဦးလှဖေဆိုတာ မန္တလေးရဲ့ မြို့မျက်နှာဖုံးလူကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဦးလှဖေက မန္တလေးအရှေ့ပြင် မြို့အစွန်မှာ မြေကွက်တွေ အကျယ်ကြီးဝယ်ပြီး အလွတ်ပညာသင်ကျောင်း တည်ထောင်ပါတယ်။ ခရစ်ယာန် သာသနာပြုကျောင်းတွေကိုတောင် လွှမ်းသွားခဲ့ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ နိုင်ငံရေး

အထက်မြန်မာနိုင်ငံ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်က တည်မြဲနိုင်ငံရေးသမား
သူရဲ သားသမီးတွေအားလုံးကို ဦးလှဖေရဲ့ အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းကို
လို အလွန်စည်ကားခဲ့ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေ ထောင်ချီပြီး ရှိခဲ့
ပါ။ အဲဒီကျောင်းမှာ ကိုညိုကြီးက ဒုတိယကျောင်းအုပ်ပါ။ ကျောင်းက
ပွဲကုန်း ဦးလှဖေက တည်ထောင်လို့ 'ပွဲကုန်းကျောင်း' လို့ပဲ အမည်
တွင်ပါတယ်။

တင်မိုးနဲ့ မောင်သိန်းနိုင်တို့က မြန်မာစာဂုဏ်ထူးနဲ့ ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ
တက္ကသိုလ်ကို ရောက်လာတယ်။ တင်မိုးကို ဦးညိုကြီးက သူ့ရဲ့ ဘော်ဒါ
ဆောင်မှာ ခေါ်ထားပါတယ်။ မန်းတက္ကသိုလ် မြန်မာစာကထိက ဦးမောင်
တင်က ပို့ပေးတာပါ။ ဘော်ဒါဆောင်မှာနေ၊ ထမင်းကျွေး၊ ငွေ ၁၀၀
ပေးထားပါတယ်။ ညနေ ကျောင်းသားတွေ စာကျက်ချိန်မှာ နှစ် နာရီလောက်
ဆင့်ပေးရုံကလွဲပြီး ဘာမှမလုပ်ရပါဘူး။ မောင်စွမ်းရည်ကိုလည်း တင်မိုးလို
မြန်မာစာပြတတ်မလားလို့ ကိုညိုကြီးက ခေါ်ယူထားပေမဲ့ မပြတတ်လို့
အလယ်တန်းမှာ အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ အထွေထွေသိပ္ပံပဲ ပြပါတယ်။ မောင်စွမ်းရည်
က အကြံဆေးသင်တန်းကလာပြီး တက္ကသိုလ်မှာ ဘူမိဗေဒ၊ ဓာတုဗေဒလို
အင်္ဂုဘာသာတွေ ယူခဲ့တာဆိုတော့ သိပ္ပံပဲပြပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံတော့
မြန်မာစာလည်း ကူညီပြသပါတယ်။

ကိုညိုကြီးက တင်မိုးနဲ့ ကျွန်တော့်ကို သူနဲ့အတူ ခေါ်ထားပါတယ်။
ဘော်ဒါဆောင်တစ်ခုတည်းမှာ အတူအိပ်၊ အတူစားပါတယ်။ နန်းရှေ့ ပွဲကုန်း
ကျောင်းကြီးက တည်ထောင်သူ ဦးလှဖေ ဘုန်းကြီးဝတ်သွားတော့ ဦးညိုကြီး
တို့က ကျုံးအရှေ့ဘက်ကနေ ကျုံးအနောက်ဘက်လမ်းကို ရွှေလာပြီး နေပြည်
ဘော် အလွတ်ပညာတော်သင်ကျောင်းကို တည်ထောင်ပါတယ်။ ရန်ကုန်
မြောင်းသွားတဲ့ တင်မိုးကို ပြန်ခေါ်ပါတယ်။ တင်မိုးရော၊ မောင်စွမ်းရည်ရော
ဘော်ဒါဆောင်မှာ ကိုညိုကြီးနဲ့အတူ တန်းစီ အိပ်ကြ၊ နေကြပါတယ်။
ဦးညိုကြီးက ဒုတိယကျောင်းအုပ်၊ ဘော်ဒါအုပ်ပေါ့။ အဲဒီကျောင်းမှာနေရင်း
သုံးသောက်လုံး အိမ်ထောင်ကျပါတယ်။ ကိုညိုကြီးနဲ့ တင်မိုးက အောက်သူ
ကျွန်းနဲ့ ညားကြတာပါ။ မောင်စွမ်းရည်ကသာ တောင်သာသူနဲ့ အိမ်ထောင်ကျ
ပါတယ်။

ကိုညိုကြီးက စာမရေးပေမဲ့ စာပေဝါသနာပါသူပါ။ တင်မိုးက သူငယ်ချင်းတွေစုပြီး စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ချင်တယ်။ ဖြစ်နိုင်ရင် စာနယ်ဇင်းတွေပါ ထုတ်ချင်တယ်။ နှစ်ယောက်လုံး တက်ကြွနေခဲ့ကြပါတယ်။ ပုံနှိပ်စက်အဟောင်းကြီးတစ်ခုတောင် ဝယ်လိုက်ကြပါသေးတယ်။ ဆရာကြီး မင်းသုဝဏ်ကို ကြည်ညိုသူတွေဖြစ်လို့ 'သပြေပုံနှိပ်တိုက်' လို့ အမည်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဦးလေး လူထုဦးလှကလည်း သမဝါယမလုပ်ငန်းတစ်ခုအဖြစ် လုပ်ကြပါလို့ အားပေးပါတယ်။ မောင်သာနိုး၊ မောင်မိုးသူ၊ မောင်သိန်းနိုင်တို့က မကြာခဏ ထောင်ကျနေကြတော့ ထုတ်ဝေရေးမှာ မပါနိုင်ဘူးပေါ့။ ပထမဆုံး ထုတ်ဖြစ်တဲ့စာအုပ်က မောင်စွမ်းရည်ရဲ့ 'အနီနှင့်အပြာ ကဗျာများ' စာအုပ်ပါ။ တင်မိုးပဲ စီစဉ်တာပါ။ သူကပဲ ကိုသာနိုးကို မောင်စွမ်းရည်ရဲ့ ကဗျာတွေ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုပေးပါလို့ မေတ္တာရပ်ပါတယ်။ ကိုညိုကြီးက ကိုသာနိုး နှစ်ယောက်ပိုင်းပြီး အမှာစာတွေလည်း ချီးမြှင့်ကြတယ်။ သူငယ်ချင်း မောင်သိန်းနိုင်က ရန်ကုန်ရောက်နေတော့ သူ့သဘောနဲ့သူ မောင်စွမ်းရည်ရဲ့ ကဗျာစာအုပ်ကို အမျိုးသားစာပေဆု ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ကို တင်လိုက်တယ်။ သပြေစာအုပ်တိုက်ရဲ့ ပွဲဦးထွက် ကဗျာစာအုပ်ဟာ ၁၉၆၄ ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေ ပထမဆု ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ထုတ်ဝေသူ (၀၀၃၃)၊ ဦးညိုကြီး သပြေပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၅၀)၊ ၁၃၃၊ ၈၂ လမ်း၊ အမတော်ဝင်း၊ မန္တလေးတဲ့။ ပုံနှိပ်တိုက်က အမတော်ဝင်းလိပ်စာ၊ သပြေစာအုပ်တိုက်ကတော့ အနောက်ကျုံးလမ်း၊ နေပြည်တော်ကျောင်းပါပဲ။ ဖုန်းနံပါတ် ၆၃၉ တဲ့။

ဦးညိုကြီးရဲ့ 'ထုတ်ဝေသူအမှာစာ' မှာ-

“ဤစာအုပ်သည် ငွေရင်းငွေနှီး တစ်လုံးတစ်ခဲ တတ်နိုင်သော စာအုပ်တိုက် မဟုတ်စေကာမူ တတ်နိုင်သမျှသော စွမ်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် လူမျိုး၏အကျိုးကို ဖြစ်ထွန်းစေမည့် စာအုပ်စာတမ်းများကို ထုတ်ဝေရန် ရည်သန်ပါသည်။

တစ်လက်ခုပ် တစ်လက်ဆွမ်းမျှ တတ်နိုင်သည်ဖြစ်စေ စေတနာသန့် သန့်ဖြင့် စာအုပ်ကောင်းများကို ရွေးချယ်ထုတ်ဝေခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံကို ကျေးဇူးဆပ်မည်ဟု သဒ္ဓိဋ္ဌာန် ချမှတ်ထားပါသည်” တဲ့။

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ သူငယ်ချင်းတွေစုပြီး ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း လုပ်

ကြမယ်လို့ အားတက်နေဆဲမှာပဲ စစ်အစိုးရတက်လာပြီး မကြာခင် အလွတ်
ဪသင်ကျောင်းတွေရော၊ ပုံနှိပ်တိုက်တွေရော၊ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး လုပ်
ငန်းတွေရော အားလုံးပိတ်ပြီး ပြည်သူပိုင်သိမ်းလိုက်ပါလေရော။ ဒါနဲ့ပဲ
အဆက်ပြတ်သွားခဲ့ရပါတယ်။

ကိုညိုကြီးက စာပေသာမက ဂီတလည်း ဝါသနာပါပါတယ်။ စာပေ
ဝါသနာပါပြီး ဘာစာမှ မရေးသလို ဂီတဝါသနာပါပြီး ဘာဂီတမှလည်း
မတီးမဆိုပါ။ ကျောင်းသားတွေကို အုပ်ချုပ်နေရလို့ မျက်နှာကြီး အမြဲ
ဘင်းထားပါတယ်။ သီချင်းကို အပျင်းပြေတောင်မှ မဆိုပါ။ နွေရာသီ
ကျောင်းပိတ်ချိန်မှာတော့ တောင်သာကို ပြန်တယ်။ သူငယ်ချင်းတွေစုပြီး
ညတိုင်းဆိုကြ၊ တီးမှုတ်ကြပါတယ်။ ‘တောင်သာမြို့မ’ ဂီတအသင်းတဲ့။
သူ အလွန်ကြိုက်တဲ့ ဝက်သားလုံးဟင်းကို သူ့အစ်မကြီးက အိုးကြီးနဲ့ ချက်
ဆေးရပါတယ်။ လာသမျှလူ ဆယ့်လေးငါးယောက်ကို ညတိုင်း ထမင်းကျွေး
ပြီး အဖျော်ယမကာများနဲ့ ဧည့်ခံပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန်ပြောင်း
သွားကြတော့ လူစုကွဲသွားပြီး မန္တလေးမှာ သူတစ်ဦးတည်း အိမ်ကြီးတစ်လုံး
သယ်၊ အင်္ဂလိပ်စာ ကျူရှင် ပြစားနေပါတယ်။ ‘အင်္ဂလိပ်စာ မင်္ဂလာပညာဗဟို’
တဲ့။ ပညာရေးသမားပါ။ အသက် ၈၈ နှစ်မှာ လူကြီးရောဂါနဲ့ ကွယ်လွန်
သည်တဲ့။ သူ့မြေးတစ်ယောက်က နာရေးကြော်ငြာ ပို့ပါတယ်။ သူ့မြေးက
ကျွန်တော့်မြေးပါ။ သူ့တူမနဲ့ ကျွန်တော့်သားနဲ့ အိမ်ထောင်ကျခဲ့ပေသကဲ့။

စိတ်ကောင်းရှိတဲ့ ပညာရေးသမား သူငယ်ချင်း ကိုညိုကြီး ကောင်းရာ
သူဂတိ ရောက်ပါစေ။

သူငယ်ချင်း မောင်စွမ်းရည်
၂၀၁၉၊ ဧပြီ ၂၃

ပန်းရည်ဘဏ်တိုက် ဆောက်သူ

ကာလပေါ်သီချင်းလောကမှာ ပန်းရည်ဘဏ်တိုက်သီချင်းဟာ အတော်ကလေး ခေတ်စားတွင်ကျယ်ခဲ့ပါတယ်။ အလုပ်သမားတွေ အလုပ်လုပ်ကြပုံ အကြောင်းကို ပြောကြ၊ ပြကြတဲ့အခါမျိုးတွေမှာ နောက်ခံတေးအဖြစ် 'ပန်းရည်ဘဏ်တိုက်' သီချင်းကို အသုံးပြုတတ်ကြတာကိုလည်း မကြာခဏ ကြားရဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း သီချင်းတစ်ပိုင်းတစ်စကို မကြာခဏ အမှတ်တမဲ့ ရွတ်ဆိုဖူးပါတယ်။ (သူ့အကြောင်းကို ဆောင်းပါးရေးမိတာလည်း နှစ်ခါ၊ သုံးခါထက်တော့ မနည်းဘူးထင်ရဲ့)

သူက ကန်မြဲရွာသားပါ။ ကန်မြဲဆိုတာ မြင်းခြံခရိုင်၊ တောင်သာမြို့နယ်မှာ ကန်မြဲ ဧကမ်းဆိုပြီး ရွာကြီးနှစ်ရွာ ဆက်နေတဲ့ရွာပါ။ ကဗျာဆရာ တင်မိုးရဲ့ ဇာတိရပ်ရွာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ခုအခါ ကန်မြဲရွာမှာ တင်မိုးစာကြည့်တိုက်ဆိုပြီး တည်ထောင်ထားတော့ ကဗျာဆရာကြီး တင်မိုးရဲ့ ကြေးသွန်းကိုယ်တစ်ပိုင်း ရုပ်တုတစ်ခု ထုသွန်းထားသလို တေးရေးဆရာကိုအေးကျော်ရဲ့ ကိုယ်တစ်ပိုင်းရုပ်တုတစ်ခုကိုလည်း တင်မိုးစာကြည့်တိုက်မှာ ထုလုပ်ပုံသွန်းထားပါသတဲ့။ ကောင်းလေစွ။

တင်မိုးရော၊ ကိုအေးကျော်ရော ကန်မြဲဧကမ်းရွာသား။ နှစ်ဦးလုံးဟာ

ကယ့်ပစ္စည်းမဲ့ဆင်းရဲသားတွေပါ။ တင်မိုးရဲ့ အစ်မတွေ၊ နမတွေ ကြီး
 ငြင်းလာကြတော့ မိဘတွေကို ဝိုင်းဝန်းလုပ်ကိုင်နိုင်တဲ့အခါ အပ်ချုပ်စက်
 ဆစ်လုံးဝယ်နိုင်လာလို့ ထူထူထောင်ထောင်ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ တင်မိုး ကိုယ်
 ဇာတိကလည်း စာစီစာကုံးစာအုပ်တွေ ထုတ်၊ ကျောင်းနေရင်း တစ်ဖက်
 မြန်မာစာကျူရှင်ဆရာလုပ်တော့ ဘာမှပူပင်စရာမရှိပါဘူး။ ကိုအေးကျော်
 ကတော့ တင်မိုးနဲ့ ယှဉ်လို့မဖြစ်ပါဘူး။ သူ့ခမျာ လက်လုပ်လက်စား ယာ
 ဇုလီ လုပ်စားရရှာတာပါ။ သူ့အစ်မ အိမ်မှာ မှီခိုနေရတာပါ။ တစ်ရွာမှာ
 အိမ်ထောင်လည်းကျ ကလေးလည်းရဖူးပေမဲ့ ဆုံးပါးကုန်ကြရှာပြီတဲ့။ သူက
 တော့ ဆေးရွက်ခူး၊ မြေပဲကောက်၊ ဝါကောက်၊ အမှိုက်ကောက် စသည်ဖြင့်
 ရောအလုပ်ကို လုပ်ရရှာတယ်။ စာတတ်ရုံ ရှိတာကိုး။ သင်ပုန်းကြီး ကုန်ရုံ
 သောက်သင်ဖူးတာတဲ့။ သီချင်းတော့ ဝါသနာပါရှာတယ်။ ပွဲတကာလိုက်ပြီး
 ဆေးရောင်းရင်း စာတ်ရုံအပြင်ဘက်က နားထောင်တယ်။ အကြော်သည်ရဲ့
 ငင်းမီးဖိုဘေးက မီးရောင်နဲ့ သီချင်းလိုက်ကူးလေ့ရှိသတဲ့။ မျဉ်းမပါတဲ့
 ဆေးပေါပေါ ဗလာစာအုပ်အကြမ်းကြီးကိုဝယ်ပြီး ခဲတံတိုကလေးကို ကျောင်း
 သားတွေဆီက တောင်းယူ၊ တံတွေးဆွတ်ရေးရရှာတာ။

စာရေးတော့ တောင်တစ်လုံး မြောက်တစ်လုံး။ ပန်းရည်ဘဏ်တိုက်ကို
 ဝေးရိတ်ဒိုက်လို့ ရေးချင်ရေးတာပါ။ စာဖြစ်ရုံပဲ ရေးနိုင်ရှာတာပါ။ သူ
 အကြောင်းကို အနီးဆုံးရေးဖူးသူက ကဗျာဆရာ ကြည်အောင်ပါ။ တင်မိုး
 ဆီက မေးပြီးရေးတာပါ။ 'ဆေးခူးသောလက်'ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ ရေးဖူးပါ
 တယ်။ ဝတ္ထုရေးဆရာ ချစ်ဦးညိုကလည်း သူ့အကြောင်းကို အတော်ကလေး
 စုံစေ့အောင်ရေးဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော်က ကိုအေးကျော်ကို လူကိုယ်တိုင်
 မြင်ဖူးသိဖူးပေမဲ့ သူ့အကြောင်းကို မစပ်စုဖူးခဲ့ပါ။ သူ့သီချင်းတွေ နာမည်
 သိပ်ကြီးလာတော့ ကျွန်တော်က သူတို့ ရွာ မရောက်ဖြစ်တော့ဘူး။

သူ့ရဲ့ပထမဦးစွာ ကျော်ကြားသွားတဲ့သီချင်းက ပန်းရည်ဘဏ်တိုက်
 ဖြစ်ပါတယ်။ တင်မိုး မန်းတက္ကသိုလ်ကနေ သူ့မိဘရပ်ထံ အလည်ပြန်ရင်
 ကျွန်တော်လည်း အလည်လိုက်လေ့ရှိတဲ့အတိုင်း လိုက်သွားတာပါ။ တင်မိုး
 ဆောက်ရင် ဂီတဝါသနာပါတဲ့ သူ့ဖခင်က ဂီတဝိုင်းဖွဲ့လေ့ရှိပါတယ်။ သူ
 ကိုယ်တိုင်ကတော့ စည်းနဲ့ဝါးကိုပဲ လိုက်လေ့ရှိတယ်။ တီးလုံးတီးကွက်တွေ

ချော်သွားတယ်ထင်ရင် ဝါးစပ်တီးလုံးနဲ့ပဲ လမ်းတည့်ပေးလေ့ရှိပါတယ်။ တင်မိုးက ဘင်ဂျီတီးလေ့ရှိတယ်။ သူ့သူငယ်ချင်း ကျောင်းဆရာ ကိုကျော်ထွန်းက တယောထိုးလေ့ရှိတယ်။ နောက်တော့ တင်မိုးက တယောကို ကြိုက်လို့ တယောကို ကောက်ယူထိုးလေ့ရှိတယ်။ ဂီတဝိုင်းဖွဲ့ရင်း အိမ်နီးချင်းကိုအေးကျော်က ပြောင်းဖူးဖက် ဆေးလိပ်ကြီးဖွာပြီး ဗိုလ်ကေစုတ်ဖွာဆွဲရောက်လာတတ်တယ်။ တင်မိုးတို့ ပထမအိမ်က ဝါးကြမ်းပြင်တစ်ဝင်ထိုးထားတဲ့ အိမ်ပါ။ ဧည့်သည်တွေအများစုက ဝါးကြမ်းပြင်ပေါ်မှာ တင်ဖွဲ့ခွေပြီး ထိုင်လေ့ရှိပါတယ်။ တင်မိုးရဲ့အဖေ ဦးဘအိုက ပက်လက်ကုလားထိုင်တစ်လုံးနဲ့ ထိုင်တယ်။ ကိုအေးကျော်လာရင် ထိုင်စရာမရှိလို့ မြေကြီးပေါ်ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်လေ့ရှိတယ်။ ရေလဲပုဆိုးလေး ခြုံထားတတ်တယ်။ လုံချည် မခြုံရင် အင်္ကျီမပါ။ ကျောဗလာနဲ့ပဲနေတယ်။ ကျောပေါ်မှာ ငွေညှင်းတွေ အကွက်ထနေပါတယ်။ သူတို့ရွာက ရေရှားလို့ ရေချိုးဟန်မတူပါဘူး။ ဦးလေး လူထူးဦးလှက အဝီစိနဲ့ဝေးတဲ့ ရွာလို့ပြောရအောင် ရေကနက်ပြီး အတူးရခက်ပါတယ်။

တီးဝိုင်းမရှိချိန်၊ ဧည့်သည်ပါးတဲ့အခါကို ချောင်းပြီး ကိုအေးကျော်ထသူကဗျာ၊ သူ့သီချင်းတွေကို တင်မိုးထံမှာ လာပြလေ့ရှိပါတယ်။ လက်လည်းမလှ၊ သတ်ပုံလည်းမမှန်တဲ့ သူ့လက်ရေးကို တင်မိုးက စိတ်ရှည်လက်ရှည် ပြန်ကူးပေးပါတယ်။ စာလုံးပေါင်းမှားတွေလည်း ပြင်ပေးပါတယ်။ ပန်းရည်ဘဏ်တိုက်ကို ရေးလာတော့ ပံးရီဘဲဒိုက်လို့ ရေးလာတဲ့ကို ရေးရေးမှတ်မိတယ်။ တင်မိုးက ကူးပြီး ရန်ကုန်က ဂီတဆရာဆိုလို့ ပို့တော့ ဟိုက တေးသံသွင်းလိုက်တာ ပေါက်သွားတယ်။ ဂီတဆရာထဲ 'လင်ခေးလုလင်'လို့ပဲ ကျွန်တော် မှတ်သားမိပါတယ်။

နောက်သီချင်းတစ်ပုဒ် 'တောင်တော်ပုပွား'ထင်ပါတယ်။ ပုပွားတော့ သေချာတယ်။ မြင်းခြံမြို့မဂီတအဖွဲ့အတွက် ရေးတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ဖတ်ကြည့်တဲ့အခါ သူ့ရဲ့ကဗျာအနုပညာဗီဇက ထက်သန်တော့ ရေးတိုင်းကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာသိပ်မတတ်လို့ ဖေးမပေးရတာတော့ ရှိပါတယ်။ ပုပွားသီချင်းရေးနေဆဲမှာ ပုပွားတောင်ဟာ ရှေးက မီးတောင်ကြီးဖြစ်တယ်။ မီးတောင်က ချော်ရည်တွေစီးကျနေရာက စီးရင်း လေသလပ်ပြီး

အေးခဲသွားရာက ကျောက်ခဲတွေဖြစ်သွားကြောင်း အဲဒီကျောက်ခဲတွေကို
 မီးတောင်ကျောက်လို့ခေါ်ကြောင်း ကျွန်တော်ကပြောပြတော့ သူ့အဖို့ ဗဟု
 သတ အသစ်အဆန်းဖြစ်ပုံရပါတယ်။ သူ့သီချင်းထဲမှာ 'နဂါးလိမ် ချော်ဆစ်'
 ဆိုတဲ့စကားလုံး အသစ်အဆန်းလေးတစ်ခု လှလှပပတီထွင်ထည့်သွင်းလိုက်
 ပါသေးတယ်။ ကျွန်တော်က အဲဒီတုန်းက ဘူမိဗေဒ ကျောင်းသားလေ။ ၂
 နှစ်တက်ပြီးနေပြီ။ ဒါကြောင့် မီးတောင်အကြောင်းကို ထည့်ပြောဖို့ သတိ
 လိုက်မိတာပါ။ ကိုအေးကျော်က တခြားသီချင်း နောက်ထပ် သုံးလေးပုဒ်
 လောက် ထင်တယ် ထပ်ရေးသေးတယ်။ ကျွန်တော် မမှတ်မိတော့ပါ။

နောက်မကြာမီ တင်မိုးက ရန်ကုန်ကိုပြောင်းပြီး ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်
 ရဲ့ ဌာနမှာ 'စာပြု စာပြင်' လုပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း အခြေခံပညာ
 ဦးစီးဌာန၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီက ကျောင်းသုံးသမိုင်းစာအုပ်ရေး
 ဦးစီးအတွက် ရန်ကုန်ကို ခေါ်လို့ ရန်ကုန်ကိုပြောင်းရတယ်။ ဆက်လက်ပြီး
 မြန်မာစာသင်ရိုးအဖွဲ့ကို ပြောင်းရလို့ ကျွန်တော်လည်း အညာမပြန်ဖြစ်
 ဘာ့ပါဘူး။ ဒီကာလအတွင်းမှာပဲ ကိုအေးကျော်ဆုံးရှုပါတယ်။

ကိုအေးကျော်ဟာ ကြံ့ရာကျပန်း ယာကူလီအလုပ်များကိုလုပ်ရင်း
 သူ့အစ်မအိမ်မှာနေရတာပါ။ တစ်နေ့တော့ သူ့ပျောက်လို့ လိုက်ရှာတော့
 ဆိုဆိုတဲ့ထဲမှာ ပုဆိုးလေးခြုံပြီးသေနေရှာသတဲ့။ ဘယ်အချိန်က သေလိုက်
 ပန်းမသိကြဘူး။ ရပ်ရွာကတော့ စာဆိုတစ်ဦးအဖြစ် လေးလေးစားစား
 ဦးဝန်းသဂြိုဟ်လိုက်ကြသတဲ့။ ခုလည်း ရပ်ရွာက အနုပညာရှင်တစ်ဦး
 ကို ချို့ငဲ့ဆင်းရဲသူတစ်ဦးဖြစ်ပေမဲ့ တလေးတစားရှိကြပါတယ်။ မြန်မာ
 ပြည်က ထိပ်တန်းစာဆိုကြီး တင်မိုးရဲ့ အရိပ်မှာ ထိုက်ထိုက်တန်တန် နေရာ
 ခားပြီး ရုပ်တုသွန်းထု ဂုဏ်ပြုထားကြောင်း ကြားသိရပါတယ်။ ကိုအေး
 ကျော်ရဲ့ အနုပညာရှင်ဘဝကို တင်မိုးက အစအဆုံး စောင့်ရှောက်သွားခဲ့
 ဘာပါကလားလို့ ဝမ်းမြောက်ကျေနပ်မိရပါကြောင်း မော်ကွန်းတင်လိုက်
 ဘယ်လို့ ဆိုပါရစေ။ ကန်မြဲစာဆိုနှစ်ဦး နောက်ဘဝတွေမှာလည်း စာဆို
 အနုပညာရှင်တွေဖြစ်ကြပါစေသတည်း။

သူ့ကိုပြန်ပို့လိုက်ပါပြီ

ဆေးလိပ်လဲတို
နေလဲညှို့ပြီ
ငါ့ကို ပြန်ပို့ကြပါလေ။
-တင်မိုး

တင်မိုးရဲ့နာမည်ကို ကြားဖူးသူတိုင်း ဒီကဗျာလေးကိုရတယ်။ တင်မိုးကပြောတယ် ထောင်နံရံတွေမှာလည်း ဒီကဗျာလေးတွေ့ခဲ့ရသဗျ... တဲ့။ “ဟုတ်တယ်။ နေရာတကာပဲ။ အိမ်သာတွေမှာလည်းတွေ့ဖူးတယ်” ဆိုတော့ ကျွန်တော့်ကို ဆဲပါတယ်။ တကယ်က တင်မိုးက လုံးဝမဆဲတတ်ရှာပါ။ ‘သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဆဲနည်း’ဆိုပြီး ‘ခွေးမသား’ ဆိုတာလေးပဲ ဆဲတတ်ရှာပါတယ်။ သူက ကျွန်တော့်အမေကို သူ့အမေလိုချစ်ရှာတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဆဲခဲ့ပါတယ်။

တကယ်တော့ ဒီကဗျာလေးက ကျွန်တော် ဆတ်ဆော့လို့ သူ့စာအုပ်ထဲ ပုံနှိပ်ဖြစ်တာပါ။ သူက ကျွန်တော်နဲ့ နီးနီးနေချင်လို့ဆိုပြီး ကျွန်တော်နေတဲ့ မန္တလေး မီးရထားရပ်ကွက်နဲ့ နီးတဲ့နေရာကို မြင်းခြံက ဆေးကျောင်းသား

သေးတွေ၊ ကဗျာဆရာ မောင်စန်းသော် (ခင်မောင်ရီ) တို့နဲ့အတူ လာနေ
 တယ်။ တမာပင်လေးရှိလို့ “တမာရိပ်သာ” လို့ သူပဲ နာမည်ပေးထားပါ
 တယ်။ တစ်နေ့တော့ သူရယ်၊ ကြည်အောင်ရယ်၊ ကျွန်တော်ရယ် သူငယ်ချင်း
 သုံးယောက် တစ်နေ့ကုန်စကားပြောကြပြီး နေကျချိန်ရောက်တော့ ကြည်
 အောင်က ထိုင်ရာကထပြီး “ကဲ- ဆေးလိပ်လည်းတိုပြီ၊ နေလည်းညိုပြီ
 ပြန်တော့မယ်ကွာ” လို့ နှုတ်ဆက်လိုက်ပါတယ်။ ဒီမှာတင် တင်မိုးက
 မေးလျားမှောက် ဆေးလိပ်သောက်နေရာက ဝုန်းခနဲ ထပြီးထိုင်လိုက်ပါ
 တယ်။ “ဟေ့-ကျယ်လောင် နေဦး၊ နေဦး” လို့ တားပါတယ်။ ‘ကျယ်လောင်’
 ဆိုတာ ကြည်အောင်ရဲ့ နာမည်ရင်း ‘ကြည်လင်’ ကို ဖျက်ပြီးခေါ်တဲ့ နာမည်
 ဆြော့ပါ။ ကြည်အောင်က အသံကျယ်ကျယ်လောင်လောင်နဲ့ စကားပြော
 တတ်သူမို့ နာမည်က သူနဲ့ သိပ်လိုက်ဖက်တယ်ဆိုပြီး ကျွန်တော်တို့က
 ‘ကျယ်လောင်’ ပဲ ခေါ်ကြတာပါ။

တင်မိုးက ကြည်အောင်ကိုတားပြီး အနားမှာအသင့်ရှိတဲ့ စက္ကူလွတ်
 (လောစာအုပ်ထဲမှာ ထင်ပါတယ်) ထဲမှာ စာကြောင်းနှစ်ကြောင်း သုံးကြောင်း
 ချရေးလိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့ လိုက်ဖတ်ကြပါတယ်။

ဆေးလိပ်လဲတို
 နေလဲညိုပြီ
 ငါ့ကို ပြန်ပို့ကြပါလေ။
 တင်မိုးတဲ့။

ကြည်အောင်က အေးကွာ။ ငါပြန်မယ်။ မင်းတို့က ဧည့်သည်ကို ဘာမှ
 သည်း မကျွေးဘဲကိုးလို့ ပြောလိုက်တယ် ထင်ပါတယ်။ တင်မိုးက ကဗျာ
 ခေါင်းစဉ်ကို ‘ဧည့်သည်ကြီး’ လို့ တပ်လိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က “ဟေ့
 အဲဒါငါ့ပေး ငါနဲ့ဆိုင်တယ်။ ငါက ကဗျာစာအုပ်ရိုက်မယ့်လူကွ” လို့ဆိုပြီး
 ကဗျာကိုဆွဲယူလိုက်ပါတယ်။

ဟုတ်တယ်။ ကျွန်တော်က တင်မိုးရဲ့ ပထမဆုံးကဗျာစာအုပ်ဖြစ်တဲ့
 ဒလ်မီးအိမ်ကဗျာစာအုပ်ကို တင်မိုး၊ မောင်သိန်းနိုင်တို့နဲ့အတူ ကြီးကြပ် ရိုက်
 နဲ့ပဲနေတာပါ။ စာအုပ်ကပြီးပါပြီ။ အမှာစာလိုနေလို့ မြန်မာစာပါမောက္ခ
 ကိုသွားပြီး ကဗျာစာအုပ်မူကြမ်းရေးပြီး အမှာစာတောင်းပါတယ်။ မောင်သိန်း

နိုင်က သူ့ဆရာကြီးဆီကို မလိုက်ရဲလို့တဲ့ ကျွန်တော်နဲ့ တင်မိုးပဲ သွားရပါတယ်။ ဆရာကြီးက “မင်းစာအုပ်က စပ်နည်းလည်း မစုံဘူး။ ကဗျာလည်း နည်းသေးတယ်။ ဈေးကလည်းများလွန်းတယ်။ ဒါတွေ ဘာလုပ်ဖို့လုပ်စေတာလဲ။ ဆုလိုချင်လို့လား။ စာတော့မကြိုးစားဘူး” လို့ ဆုံးမလိုက်ပါတယ်။ အမှာစာလည်း ရေးမပေးလိုက်ပါ။ ဒါကြောင့် ဖလမ်းအိမ်စာမူကြမ်းကိုကိုင်ပြီး ကျွန်တော် မောင်စွမ်းရည်က ရန်ကုန်ကိုသွား၊ ဆရာဇော်ဂျီ၊ ဆရာမင်းသုဝဏ်တို့ဆီမှာ အမှာစာတောင်းဖို့ တာဝန်ယူလိုက်ရပါတယ်။

မောင်သိန်းနိုင်က ဆွဲကြိုးလေးတစ်ကုံးရောင်းပြီး ခရီးစရိတ်ရှာပေးလိုက်တယ်။ ဆရာဇော်ဂျီ၊ ဆရာမင်းသုဝဏ်တို့က ကဗျာစာမူကြမ်းကိုဖတ်ပြီး သိပ်သဘောကျသွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့က စာပေဗိမာန်ကဗျာဆု ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ဝင်တွေဖြစ်လို့တဲ့ အမှာစာမပေးလိုက်ပါ။ ဒါပေမဲ့ အမှာစာထက် ကောင်းတဲ့ချီးကျူးစာ ရေးပေးလိုက်ပါတယ်။

ရန်ကုန်မဆင်းမီ တင်မိုးက ပါမောက္ခဆရာကြီး အကြံပေးချက်နဲ့အညီ စပ်နည်းစုံအောင် ထပ်ဖြည့်ပါတယ်။ ‘နွယ်သာကီသံဖြတ်စပ်နည်း’ ကတော့ ကျွန်တော် အကြံပေးတာပါ။ ကျွန်တော်က အဲဒီစာအုပ်ထဲမှာ ထိပ်ကနေပြီး ‘ဧည့်သည်ကြီး’ ကဗျာထည့်မယ်လို့ဆိုတော့ တင်မိုးက “တောက်တီးတောက်တဲ့ မလုပ်စမ်းနဲ့” လို့ ကျွန်တော့်ကို ဟန့်တားပါတယ်။ ကျွန်တော်က “နင့်ကဗျာတွေအားလုံးထဲမှာ ငါ့အမြင်မှာ ဒီကဗျာလေးကို အကြိုက်ဆုံး၊ ဒီကဗျာမပါရင် ရန်ကုန်ကို ငါမသွားဘူး” လို့ ဈေးကိုင်ပါတယ်။ တင်မိုးခမျာ သူပြောတဲ့ “ကလေးကလား၊ တောက်တီးတောက်တဲ့၊ ဧည့်သည်ကြီး” ကဗျာလေးကို ညည်းညည်းညူညူနဲ့ပဲ ထည့်ခွင့်ပြုလိုက်ရပါတော့တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကဗျာလေးက သူငယ်ချင်းသုံးယောက်လုံးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လွမ်းစရာ ဖြစ်နေပါတယ်။ ကြံကြံဖန်ဖန်လူသိအများဆုံးကဗျာလည်း ဖြစ်နေပါတယ်။ ရေးသူဖတ်သူ ဆွေးနွေးပွဲတွေမှာလည်း လူမေးအများဆုံးပါ။

ဘယ်ပြန်ပို့ရမှာလဲ၊ ထောင်ထဲကလွတ်ပြီး အိမ်ပြန်ပို့ခိုင်းတာလား၊ သံသရာဧည့်သည်၊ လူ့လောကဧည့်သည်အဖြစ် တင်စားပြီး ပြန်ပို့ခိုင်းတာလား။ ဘယ်ကနေလို့ ဘယ်လိုပြန်ပို့ရမယ် စသည်ဖြင့် မေးကြပါတယ်။ တင်မိုးကတော့ “ကဗျာတစ်ပုဒ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်ရင် ကဗျာဆရာ မပိုင်

ဘူး။ စာဖတ်သူတွေကြိုက်သလိုယူပါ။ လို့ပဲ ဖြေပါတယ်။

ဒီနေ့ ၂၀၁၆ ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက် သမီး မိုးချိုသင်းက ဖုန်းဆက်ပြောပါ
တယ်။ ဦးရေ အဖေပြာအိုးကိုယူသွားပြီး ဇန်နဝါရီ ၂၂ သူ ကွယ်လွန်တဲ့ရက်
ပြာအိုးကို ဝူသွင်းဖို့ ရန်ကုန်ရေဝေးသူသာန်မှာ အမေအုတ်ဂူနဲ့ယှဉ်လျက်
ဝယ်ပြီးပါပြီလို့ ပြောပါတယ်။ အဖေပြာအိုးကို မြန်မာပြည်ယူသွားတော့
အကြောင်း ဦးကို အကြောင်းကြားတာပါ။ “အေး-ကောင်းတယ် ကောင်း
တယ်။ အန်တီမာမာအေးတို့၊ ဒေါက်တာအောင်ထွန်း(တင်မိုးနဲ့ ရေစကြိုမှာ
ဘုန်းနေဖက်သူငယ်ချင်း)တို့ကိုလည်း အကြောင်းကြားပါဦးလို့ ပြောလိုက်
တယ်။

သူငယ်ချင်းရေ... မင်းကို မင်းချစ်တဲ့မြန်မာပြည်ကို ပြန်ပို့လိုက်ပါပြီ။
မင်းပြန်ချင်လှတဲ့ မြန်မာပြည်မှာ ငြိမ်းချမ်းစွာ မွေ့လျော်စံပျော်ပါလေတော့။

၂၀၁၆၊ ဒီဇင်ဘာ ၄၊
Myanmar Gazette၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၂၀၁၇

တက္ကသိုလ်ဝင်း ခေါ် ကိုဝင်းမောင်

တက္ကသိုလ်ဝင်းဆိုတာ မန်းတက္ကသိုလ်က ကလောင်ရှင်တစ်ဦးပါ။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ ကျောင်းတစ်လပိတ်ရေး တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသပိတ်မှာ ကျောင်းထုတ်ခံခဲ့ရပြီး ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ ကျောင်းပြန်နေခွင့်ရတဲ့ ကျောင်းသားကြီးတစ်ဦးပါ။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ မောင်မိုးသူ၊ ကြည်အောင်လေးမောင်(မြင်းခြံ)၊ မောင်စွမ်းရည်၊ ကသာဝင်းကြွယ်(ခင်မောင်ဝင်း)စတဲ့ စာပေဝါသနာရှင်ကျောင်းသားတွေကလည်း ၁၀ တန်းအောင်လို့ တက္ကသိုလ်ကို ဝင်ရောက်လာကြတဲ့နှစ် ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်နှစ် ၁၉၅၇ မှာ မုံရွာက မောင်သိန်းနိုင်နဲ့ ရေစကြိုဘက်က မောင်ဘဂျမ်း(တင်မိုး)တို့လည်း တက္ကသိုလ်ကို ရောက်လာကြပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ မန်းတက္ကသိုလ်မှာ ထူးထူးခြားခြားစာပေလှုပ်ရှားမှုလေးတွေ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါတယ်။

မန်းတက္ကသိုလ် ကလောင်ရှင်အသင်းဆိုပြီး ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ ထူးထူးခြားခြား ပေါ်လွင်လာခဲ့ပါတယ်။ အရင်တစ်နှစ်စောပြီး ရောက်တဲ့ ကျွန်တော်က တက္ကသိုလ်မြန်မာအသင်းကြီးဆိုတာကို စာပေအသင်းအဖြစ် အာရုံစိုက်မိခဲ့ပါတယ်။ ဥက္ကဋ္ဌက မြန်မာစာပါမောက္ခ ဦးချမ်းမြတ်၊ ခေတ်စမ်းစာဆိုမြကေတုဖြစ်ပါတယ်။ အတွင်းရေးမှူးက ဇော်(သလ္လာ) ခေါ် ကိုဇော်မြင့်

ဖြစ်ပါတယ်။ သူက နောက်တစ်နှစ်မှာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို ပြောင်းရွှေ့
ဆောက်ကွယ်သွားပြီး မကြာခင် ဇော်ဇော်အောင်ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ ပြန်လည်
ဒေါ်ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာအသင်းကြီးဆိုတာဟာလည်း လုံးဝ ပျောက်
ကွယ်သွားခဲ့ပြီး မန်းတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင် အသင်းဆိုတာပဲ အထူး
ဆင်ရှားလာခဲ့ပါတယ်။

ကလောင်ရှင်အသင်းရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌက တက္ကသိုလ်ဝင်းခေါ် ကိုဝင်းမောင်။
အတွင်းရေးမှူးက တက္ကသိုလ်မောင်သိန်းနိုင်ပါ။ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌကတော့
ဆောင်ဘဂျမ်းပါ။ မောင်သိန်းနိုင်နဲ့ မောင်ဘဂျမ်းတို့ဟာ တက္ကသိုလ်တန်း
စာမေးပွဲမှာ ၁၉၅၆ က ဂုဏ်ထူးရသူနဲ့ ၁၉၅၇ မှာ ဂုဏ်ထူးရသူ (အသီးသီး)
ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျောင်းသားများကြားမှာ အထူးပေါ်လွင်ခဲ့ပါ
ဘယ်။ တက္ကသိုလ်မှာ စာပေပြိုင်ပွဲလုပ်တယ်။ စာဆိုတော်နေ့မှာ သက်ကြီး
ခါကြီးစာရေးဆရာကြီးများကို ကန်တော့ပွဲလုပ်တယ်။ 'အမြဲတေစာစောင်'
ဆိုထင်ပါရဲ့။ စာစောင်ကလေးတစ်ခုကိုလည်း ဦးဆောင်ထုတ်ဝေတဲ့အပြင်
အထက်ဗမာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်းကြီးနဲ့လည်း ဆက်သွယ်လှုပ်ရှားနိုင်ခဲ့
ပါတယ်။

တက္ကသိုလ်ဝင်းက လူထုဦးလှ၊ ဒေါ်အမာတို့နဲ့လည်း တူသားအရင်းလို
ခင်မင်ပါတယ်။ လူထုဂျာနယ်မှာ မောင်သာနိုးတို့နဲ့အတူ ကလောင်သွေး
လာသူဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် သတိပြုမိသလောက်ကတော့ စာလုံးပေါင်း
သတ်ပုံဆောင်းပါးတွေကို ရေးတာဖြစ်ပါတယ်။ သူနေတာက ပိုက်ကျုံးမှာ
ဘဲ့။ နာရီစင်ကြီးက အနောက်ကို တည့်တည့်ဆင်းသွားလို့ လမ်းဆုံးရင်
ဧရာဝတီမြစ်ကြီးကို ရောက်တာပါပဲ။ ဧရာဝတီမြစ်ကြီးရဲ့ တာရိုးကြီးပေါ်မှာ
သူတို့အိမ်ရှိပါတယ်။ သူ့ဖခင်က သစ်လုပ်ငန်းလုပ်သတဲ့။ ဒါကြောင့် အနေ
အစား သောင်သာသူ ဖြစ်ပြီး ကိုဝင်းမောင်မှာ ရွှေလက်ပတ်ကြီးနဲ့ ရွှေကြယ်
သီးနဲ့ပါ။ ကျောင်းတက်တော့လည်း မော်တော်ဆိုင်ကယ်နဲ့ပါ။ တောသား
တွေဖြစ်ကြတဲ့ မောင်သိန်းနိုင်၊ တင်မိုး၊ မောင်စွမ်းရည်တို့က သူစီးတဲ့
ဆိုင်ကယ်ကို 'စက်ဘီးအတုတ်ကြီး'လို့ တင်စားခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိပါတယ်။
ကိုဝင်းမောင်ဟာ လူပုံကတော့ ပုပုလေးပါ။ အသံကွဲကြီးနဲ့ ကျယ်ကျယ်
လောင်လောင် စကားပြောတတ်ပါတယ်။ လွယ်အိတ်လွယ်ထားရင် မြေထိ

မတတ်ပါ။ အရပ်ပုလို့ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်က “ဝင်းမောင်ဟာ ခွေးပစ်တဲ့ တုတ်လောက်ပဲရှိ တယ်လို့ ပြောဖူးပါတယ်” “အေး ဟုတ်တယ်၊ မင်းကိုပစ်တဲ့ တုတ်လောက်ပဲ” လို့ ပြန်ပြောဖူးတာကို သတိရမိပါတယ်။

သူက ငွေကြေးသောင်သာသူ ဖြစ်လေတော့ ကလောင်ရှင်ပေါက်စလေး များဖြစ်ကြတဲ့ တောသားလေးများကို ဟိုတယ်ပေါ်မှာ ကျွေးမွေးဧည့်ခံဖူး ပါတယ်။ တောသားလေးများက ဟိုတယ်တက်တယ်ဆိုတာ စာထဲမှာပဲ ကြားဖူးကြပြီး ဟိုတယ်မှာ လော်လည်ကြတယ်လို့ပဲ ထင်ထားပါတယ်။ ဟိုတယ်မယ်လေးတွေနဲ့ သောက်ကြစားကြတာလို့ပဲ သိထားပါတယ်။ ရွှေ့ဒေါင်း၊ မဟာဆွေတို့၊ တက်ဘုန်းကြီးသိန်းဖေတို့ ဝတ္ထုတွေမှာ ဖတ်ရဖူး တဲ့အတိုင်းပေါ့။ ဒါပေမဲ့ . . .

မှတ်မှတ်ရရ ပထမဆုံး သူပြုစုဧည့်ခံတဲ့ ဟိုတယ်ဆိုတာက ပိုက်ကျုံးထဲ က ခေါက်ဆွဲဆိုင်လေးတစ်ခုပါပဲ။ မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်ဘကျမ်း၊ မောင်ကြည် လင်(ကြည်အောင်)၊ မောင်ဝင်းဖေ(မောင်စွမ်းရည်)တို့ လေးယောက်ဟာ တောကတက်လာသူတွေပါ။ (တကယ်တော့ မောင်စွမ်းရည်က မန္တလေးမှာ သုံးနှစ် ကျောင်းနေဖူးသူပါ။ ဒါပေမဲ့ လူရည်မလည်သေးဘူး ဆိုပါတော့) အဲဒီဆိုင်ကလေးထဲမှာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားချည်း မဟုတ်ပါ။ မှတ် မှတ်ရရ ‘ကျွဲခေါင်းကြီး’တစ်ဦးလည်း ပါရှိပါတယ်။ နာမည်တောင် မှတ်မိ သေး ဦးတင်မောင်တဲ့။ တက္ကသိုလ်ဝင်းရဲ့ သူငယ်ချင်းပါ။ ကျွန်တော်တို့ကို တောသားလေးတွေဆိုတဲ့ သဘောနဲ့တူပါရဲ့။ တောအရက်တွေနဲ့ပဲ ဧည့်ခံပါ တယ်။ ဘီယာတို့၊ ဝီစကီတို့မပါ။ နည်းနည်းလေးသောက်မိတော့ ကဗျာ ဆရာ ကြည်အောင်က “ကိုဝင်းမောင် မိန်းမ မပါဘူးလား။ မိန်းမ ခေါ်ပါဗျ” လို့ ဝင်ပြောလိုက်ပါတယ်။ ဟိုတယ်မယ်တွေ ဘာတွေဆိုတာကို ဆိုလိုတာ ထင်ပါရဲ့။ ဒီတော့ ဆရာကြီး ကိုဝင်းမောင်က “အောင်မာ မင်းကလား၊ မိန်းမခေါ်ချင်တာ။ ခေါ်တော့ ဘာလုပ်မှာလဲ ပြောစမ်း” လို့ ဟောက်လိုက်ပါ တယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ ကြည်အောင်က တဂိုးစာပေရူး ရူးနေတဲ့ ကာလပါ။ တင်မိုး၊ ကြည်အောင်၊ မောင်စွမ်းရည်တို့ဟာ မောင်ဖြူးရဲ့ ဘာသာပြန် ‘ဆန်းစသော်တာ’ကစပြီး တဂိုးရူး ရူးခဲ့ကြရာက တဂိုးရာပြည့်ပွဲ နဲ့ကြုံလို့ တဂိုးစာပေတွေကို ထောင်းလမောင်းထအောင် ဖတ်ရှုလေ့လာနေ

ကြည့်ကာလပါ။ တဂိုးစာပေတွေမှာ အမျိုးသမီးများကို မိခင်လို နှမလို
 အသက်ထားပြီး အလေးအမြတ်ရေးဖွဲ့လေ့ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကြည်အောင်
 “အဲဒီမိန်းကလေးရဲ့ ခြေဖမိုးဖွေးဖွေးလေးကို ကုန်းပြီး မြတ်နိုးချင်လို့၊
 နူးနူးလုပ်ကြည့်ချင်လို့ပါ” လို့ ဖြေလိုက်ပါတယ်။ ဒီမှာတင် ကိုဝင်းမောင်က
 ကြည်အောင်ထိုင်တဲ့ ကုလားထိုင်ကို လူရော ကုလားထိုင်ပါ ခြေနဲ့ လှမ်းကန်
 နှင်းကတော့ မောင်ကြည်အောင်ခမျာ ကုလားထိုင်ပေါ်က ကျွမ်းပြန်ကျသွား
 ခဲ့ရပါတယ်။ ကြံကြံဖန်ဖန်ကွာလို့ ကိုဝင်းမောင်က ပြောပြောပြုပြုနဲ့ ဆက်ပြီး
 “ဆိုနေလို့ သူက တဂိုးစာပေထဲကအတိုင်း မြတ်နိုးချင်ရှာတာပါလို့ ကျွန်
 ဘော်တို့က ရှင်းပြရပါတယ်။ အဲဒီပွဲကစပြီး တက္ကသိုလ်ဝင်းက နောင်အခါ
 အမျိုးသမီးမြင်တိုင်း “ကြည်အောင် မြတ်နိုးဦးမလား” လို့ မေးတတ်ပါတယ်။
 အဲဒီပွဲဟာ အစ်ကိုကြီးကိုဝင်းမောင်က ညီငယ်များကို အသောက်သင်တဲ့
 ပွဲပါ။

အငြိမ့်ပွဲတွေကြည့်တာကိုလည်း တက္ကသိုလ်ဝင်းကပဲ ကျွန်တော်တို့ကို
 သိတာပါ။ အငြိမ့်ပွဲဆိုတာ ကာလသားတွေ လက်ခေါက်မှုတ်တဲ့ပွဲလို့ပဲ
 ကျွန်တော်တို့က သိထားတာပါ။ ငါတို့ကလေးတွေနဲ့မဆိုင်ဘူးလို့ အောက်
 ဆက်တာပါ။ မန္တလေးမှာ အဲဒီခေတ်က အငြိမ့်ပွဲတွေ အလွန်ပေါ့ပါတယ်။
 မန္တလေးဆိုတာ သဘင်တက္ကသိုလ်၊ သဘင်ဗဟိုမြို့ကြီးမဟုတ်လား။ ပွဲရာ
 သီမှာ လမ်းတိုင်းလိုလို ပွဲတွေတခြံမြုံမြုံပါ။ ရွှေမန်းရီရီ၊ နွဲ့နွဲ့စန်း၊ အမာ
 စိန်စတဲ့ အငြိမ့်မင်းသမီးတွေ လျှမ်းလျှမ်းတောက် ကျော်ကြားတဲ့ခေတ်ပေါ့။
 တက္ကသိုလ်ဝင်းက အဲဒီကာလက အိမ်ထောင်မကျသေးပါဘူး။ သူက
 အမာစိန်ရဲ့ အငြိမ့်ပွဲတွေကို မော်တော်ဆိုင်ကယ်တစ်စီးနဲ့ မြို့တကာလိုက်
 ကြည့်သူပါ။ ပြိုင်ဘက်တွေလည်း ရှိလို့ အဖော်သူငယ်ချင်းတွေပါ ခေါ်သွား
 ဆရာရှိပါတယ်။

တကယ်တော့ အမာစိန်ကို တက္ကသိုလ်မှာ ပွဲထုတ်သူဟာ ကိုဝင်းမောင်
 ပါ။ ကလောင်ရှင်အသင်းသာမက တခြားအသင်းတွေ အငြိမ့်ပွဲထည့်ရင်
 သည်း အမာစိန်ပဲ ခေါ်အောင် သူက ဘေးတီးပေးပါတယ်။ ‘ညီမလေး
 အမာစိန်ဆိုပြီးတော့ ခေါင်းစီးတပ်တဲ့ဆောင်းပါးတွေလည်း မန္တလေး စာနယ်
 ဇင်းတွေမှာ ရေးပါတယ်။ ခုအခါ တစ်သက်တာစာပေဆုရှင် ဦးမောင်သာနိုး

လည်း အမာစိန်အကြောင်းကို အင်္ဂလိပ်လိုဆောင်းပါး ဝင်ရေးလိုက်ဖူးပါသေး တယ်။(သူ့ဆောင်းပါးမှာပါတဲ့ Poise ဆိုတဲ့ စာလုံးကို ကျုပ်မှာ အဘိဓာန် လှန်ကြည့်ခဲ့ရတာ ခုထိမှတ်မိပါသေး) ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ စာဆိုတော်ပွဲမှာ ကလောင်ရှင်အသင်းက အမာစိန်အငြိမ့်ကို ငှားပါတယ်။ ငွေကြေးစိုက်ထုတ် အကုန်အကျခံတာက အစစအရာရာ ကိုဝင်းမောင်ပါပဲ။

အဲဒီနှစ်ကပဲ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ကိုဝင်းမောင်က ယိုးဒယားပြန် အမာစိန်ကို တက္ကသိုလ်အမာစိန် ဘွဲ့အပ်နှင်းမယ်လို့ ကြိုတင်ကြေညာထားပါတယ်။ ရွှေချည်ထိုးနဲ့လုပ်တဲ့ ပြောင်ပြောင်လက်လက် စလွယ်ကြီးပေါ်မှာ 'တက္ကသိုလ် အမာစိန်' ဆိုတဲ့အမည် ထိုးထားပါတယ်။ စာပေပြိုင်ပွဲ ဆုပေးပွဲအပြီးမှာ ဘွဲ့အပ်နှင်းပွဲလုပ်မှာပါ။ အခမ်းအနားမှူးက တက္ကသိုလ် မောင်သိန်းနိုင်ပါး ခုအခါ ဂုဏ်ထူးဦးသိန်းနိုင်လို့ ကျော်ကြားသူ ဖြစ်ပါတယ်။ စင်ပေါ်မှာက ဆုပေးပွဲအတွက် ပါဠိပါမောက္ခ ဒေါ်အုန်း (အင်းလျားဆောင်သူ မအမာနဲ့ သပိတ်မှောက်ဖက် အမ်အေမအုန်း)က တပည့်မ ယုဝတီကလောင်ရှင် ပင်းယမွှေးကို အဖော်ပြုပြီး ထိုင်နေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ပရိသတ်ထဲမှာ ဦးချမ်းမြ အစရှိတဲ့ ပါမောက္ခတွေ ထိုင်နေကြပါတယ်။ ဆရာတက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်လည်း ပါတယ်ထင်ပါရဲ့။ တကယ်တမ်း စလွယ်ကြီးပေးမယ်ဆိုတော့ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးဝင်းမောင်ဟာ သူ့ဆရာတွေရှေ့မှာ စင်ပေါ်မတက်လိုတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ မောင်ဘဂျမ်းကိုပဲ တာဝန်ပေးရပါတယ်။ အဆောင်မကြီးပေါ်သွားပြီး 'ပွဲမဝင်ခင် ပြင်ကကျင်း' ဆိုသလို စလွယ်ကြီး ပေးအပ်ဖို့ကို လေ့ကျင့်ပါတယ်။

အငြိမ့်မင်းသမီး အမာစိန်ကို စလွယ်ကြီးစွပ်တော့မယ်ဆိုတော့ အခမ်း အနားမှူးက အငြိမ့်မင်းသမီး အမာစိန်ကို တက္ကသိုလ် အမာစိန် ဘွဲ့အပ်နှင်း ရန်အတွက် ဥက္ကဋ္ဌကြီးရဲ့ကိုယ်စား ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဆရာကန်မြနန်းမြင့်နွယ်က ချီးမြှင့်ပါမယ်။ ဆရာ ကြွပါခင်ဗျားလို့ ဖိတ်ခေါ်လိုက်ပါတယ်။ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ ကိုဘဂျမ်းလို့မခေါ်ဘဲ ဆရာကန်မြ နန်းမြင့်နွယ်လို့ ခေါ်လိုက်တော့ တင်မိုး(ကိုဘဂျမ်း)လည်း ရင်တုန်ပန်းတုန် ဖြစ်သွားရှာပါတယ်။ စလွယ်ကြီး ကို ဇောက်ထိုးကြီးဆွဲပေးလိုက်မိလို့ ပရိသတ်က ပတ်တုတ်လို့မရ ဖြစ်သွား ပါတယ်။ ဇောက်ထိုးကြီးလို့ ပရိသတ်က အော်လို့ ကိုဘဂျမ်းက ပြန်ပြင်ဖို့

အာစိန်ရဲ့ ခါးကတွယ်ချိတ်ကို လိုက်ဖြုတ်ပါတယ်။ မင်းသမီးက ကိုယ်တိုင် ငြိငြိတာကို သူက လိုက်ဖြုတ်တာပါ။ မင်းသမီးက နောက်ဆုတ်ပြေး သူက မင်းသမီးရဲ့ ခါးကို လိုက်နှိုက်။ ပွဲဆူသွားပြီး နောက်တော့ ကိုဘဂျမ်း ထည်း စင်ပေါ်က ခုန်ချပြီး ပရိသတ်ဝိုင်းထမ်းထားတဲ့ကြားက ပွဲဆက် ကြည့်တော့ဘဲ ထွက်ပြေးသွားခဲ့ပါတော့တယ်။ အဲဒါ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ထိုင်းမောင် ဖန်တီးခဲ့တဲ့နာမည်ကျော် ဘွဲ့နှင်းသဘင် အခမ်းအနားတစ်ခုပါ။

ဒီလိုနဲ့ မကြာခင် ကိုဝင်းမောင်ဟာ သုံးခါကျနဲ့ ကျောင်းထွက်ရပြီး အိမ်ထောင်ကျသွားခဲ့ပါတယ်။ သူ့ရဲ့အားထုတ်မှုကြောင့် အမာစိန်လည်း စက္ကသိုလ်မှာ နာမည်ရသွားတဲ့အပြင် လောဘာတီ မမြရင်ရဲ့ သီချင်းများ ထည်း ပြန်လည်ခေတ်စားသွားခဲ့ပါတယ်။ အမာစိန်ရဲ့ ဖခင်က လောဘာတီ အငြိမ့်အဖွဲ့က မောင်းဆိုင်းတီးဆရာဆိုတော့ သူ့သမီးကို လောဘာတီ မမြ ရင်ရဲ့သီချင်းတွေ သင်ပေးပြီး ပြန်လည် သီဆိုစေခဲ့လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အမာစိန် က အဆိုလည်း မဆိုပါ။ အကလည်း ကောင်းပါတယ်။ ပန်ကျာကျောင်း ထွက်ပါ။ ပန်ကျာကျောင်းထွက် အမာစိန်နဲ့ နွဲ့နွဲ့စန်းတို့ဟာ အငြိမ့်တစ်ခေတ် တဲ့ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ခဲ့တယ်ဆိုရင် မှားမယ်မထင်ပါ။ ဒီအဆိုမမှားဘူး ဆိုရင် ကျုပ်တို့ အစ်ကိုကြီး ကိုဝင်းမောင်ရဲ့ ပယောဂလည်း မကင်းဘူးလို့ ဆက်ကွန်းထိုးလိုက်ချင်ပါတယ်။

ကိုဝင်းမောင်ဟာ ရှေ့သို့ ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုရှည်တစ်အုပ်ထုတ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ နောက်တော့ ရသစာပေမရေးဘဲ သတ်ပုံဆောင်းပါး အနည်းအကျဉ်းရေးပြီး ရပ်သွားပါတယ်။ မကြာခင် အိမ်ထောင်ကျတော့ ကျောင်းဆရာအလုပ် ဝင်လုပ်ပါတယ်။ လက်ပတ်နာရီရွှေကြိုးအတုတ်ကြီးရော၊ စက်ဘီး အတုတ် ကြီးရော မတွေ့ရတော့ပါ။ စက်ဘီးအသေးတစ်စီးနဲ့ အလုပ်သွား အလုပ်ပြန် လုပ်ပါတယ်။ သူ့အလုပ်လုပ်တာက အ.ထ.က (၁၆) မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းမှာ ပြပွဲလုပ်တော့ ကျွန်တော့်ဆီက ရှေးဟောင်းပစ္စည်း ပေ၊ ပုရပိုက် စတာတွေကို ငှားယူပြသဖူးပါတယ်။ ပြန်မရတော့ပါ။ ကျွန်တော် ရန်ကုန် ပြောင်းသွားတာ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်လောက်မှာပါ။ မောင်သာနိုး၊ တင်မိုး၊ မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်စွမ်းရည် စတဲ့ သူ့သူငယ်ချင်းတွေအားလုံး ရန်ကုန် ရောက်ကုန်ကြပါတယ်။ သူ ကွယ်လွန်တာကို ကျွန်တော်တို့ မသိလိုက်

ရတော့ပါ။ သူဟာ အငြိမ့်တစ်ခေတ်ကို ထွန်းကားအောင် ပံ့ပိုးသူတွေထဲမှာ တစ်ထောင့်တစ်နေရာက ပါခဲ့သူ။ တက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်းကို ခွဲစည်းမြှင့်တင်ပေးခဲ့သူအဖြစ် မန္တလေးတက္ကသိုလ်က အမှတ်တရ ဖြစ်နေထိုက်သူတစ်ဦးလို့ ကျွန်တော်ခံယူပါတယ်။ လူတိုင်းကို အစစ ကူညီတတ်တဲ့ အစ်ကိုကြီးသဖွယ်၊ သူငယ်ချင်းကြီး ကိုဝင်းမောင်ဟာ ခုအခါဆို ကောင်းရာသုဂတိရောက်နေမှာလို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ သူငယ်ချင်းကြီးရောက်ရာ ဘဝမှာ အချစ်ရေး ချောမွေ့ပါစေ။

၂၀၁၇၊ အောက်တိုဘာ ၃၁

သူငယ်ချင်း ကဗျာဆရာ ညွန့်အေး(အင်းဝ)

အင်းဝသားတွေထဲက ကျွန်တော်တို့နဲ့ ခေတ်ပြိုင်ကဗျာဆရာ သုံးဦး
ခေါ်ထွက်ခဲ့ပါတယ်။ စာပေလောကမှာ နာမည်ထင်ပေါ်မှု အလိုက်အစီအစဉ်
နဲ့ ပြောရမယ်ဆိုရင် ကြည်အောင်၊ ကိုလေး(အင်းဝဂုဏ်ရည်)နဲ့ ညွန့်အေး
(အင်းဝ)တို့ဖြစ်ပါတယ်။ ကြည်အောင်နဲ့ ညွန့်အေးတို့နှစ်ယောက်က
ကျွန်တော်နဲ့ သက်တူရွယ်တူတွေဖြစ်ကြပြီး တစ်နှစ်တည်း မန္တလေးတက္က
သိုလ်ကို ရောက်လာခဲ့ကြသူတွေဖြစ်ပါတယ်။ ကိုလေးက ကျွန်တော်တို့ထက်
ဘစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်စောပါတယ်။

လူထုဒေါ်အမာနဲ့အတူ ၁၉၃၆ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား သပိတ်
ကြီးမှာ ပါဝင်ခဲ့သူ မအုန်းဆိုတာက ဂျပန်ခေတ်မှာ စစ်ပြေးတော့ အင်းဝကို
ပြေးသတဲ့။ အဲဒီတုန်းမှာ မအုန်းက အင်းဝမှာ အင်းဝဂုဏ်ရည်ဆိုတဲ့ ကျောင်း
ကလေးတစ်ကျောင်းဖွင့်ပြီး ကလေးတွေကို စာသင်ပေးသတဲ့။ အဲဒီတော့
အင်းဝက ကိုလေး၊ ကြည်အောင်၊ ညွန့်အေးတို့တစ်တွေ စစ်အတွင်းမှာ
အချိန် အလကားမဖြစ်ဘဲ စာသင်ခဲ့ကြရတယ်။ အဲဒီကလေးတွေအားလုံး
လောက်ဟာ စာပေဝါသနာပါလာခဲ့ကြပြီး တစ်မြို့တည်းကနေ သုံးယောက်
တောင်မှ နာမည်ရ ကဗျာဆရာတွေ ဖြစ်လာကြပါတယ်။ တခြားကဗျာ

စပ်၊ စာဖတ်ဝါသနာပါတဲ့သူတို့နဲ့ ရွယ်တူ အင်းဝသားလေးတွေကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ တွေ့ခဲ့ရဖူးပါတယ်။ စာဆိုတော်ကြီးတွေ ပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ ရှေးအစဉ်အလာကြောင့်လား မသိပါ။

ညွန့်အေးရဲ့ နာမည်ရင်းက 'ကံညွန့်' တဲ့။ တခြားစာပေဝါသနာပါတဲ့ ညွန့်အေးနဲ့ ရွယ်တူအင်းဝသား ကံညွန့် တစ်ယောက်ကလည်း ကျွန်တော်နဲ့ သူငယ်ချင်းပါပဲ။ သူကတော့ ဆရာဝန်ဖြစ်သွားပါတယ်။ ကံညွန့်နာမည်တူ ရှိလို့လားမသိ။ ကဗျာဆရာကံညွန့်က ညွန့်ဇော်ဆိုတဲ့ ကလောင်နာမည် ယူပြီး ရေးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နဲ့ နှစ်နှစ်လောက်ပဲ အတူနေရပြီး ရန်ကုန် မြင်းပြိုင်ကွင်းနားက သူဦးကြီးတစ်ယောက်ဆိုထင်ပါရဲ့။ အဲဒီက ခေါ်လို့ ပြောင်းသွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျောင်းမပြီးဘဲ အောင်လံမြို့ဘက်မှာ သွားပြီး ဆရာလုပ်တယ်။ ပြီးမှ ဘွဲ့ရပြီး ပညာအုပ် (မြို့နယ်ပညာရေးမှူး) အထိ လုပ်ခဲ့တယ်။ ရန်ကုန်မြင်းပြိုင်ကွင်းနားက ထမင်းဆိုင်ရှင်ရဲ့ သမီးတစ်ယောက်နဲ့ အိမ်ထောင်ကျပါတယ်။ အိမ်ထောင်ကျတာ အရင်လား၊ ကျောင်းဆရာလုပ်တာ အရင်လားဆိုတာတော့ ကျွန်တော် မေးမကြည့်မိခဲ့ပါဘူး။

ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားဘဝမှာပဲ ကြည့်အောင်နဲ့ ကိုလေးက အမျိုးသားစာပေဆုရပါတယ်။ ညွန့်အေးလည်း အဲဒီတုန်းကသာ စာအုပ်ထုတ် ဖြစ်ရင် စာပေဆုရချင် ရနေမှာပါ။ ညွန့်ဇော်ဆိုတဲ့ ကလောင်အမည်က ညွန့်အေးလို့ ပြောင်းသွားတာက ရန်ကုန်ကျမှပါ။

ကျွန်တော်က ရန်ကုန် ခြောက်ထပ်ရုံးကြီးရှိ အခြေခံပညာ ဦးစီးဌာန မြန်မာစာသင်ရိုးအဖွဲ့မှာ လုပ်နေရာက စာကြည့်တိုက် ပညာဒီပလိုမာ လက်မှတ်ယူပြီး ရုံးချုပ်စာကြည့်တိုက်ကို ပြောင်းလုပ်ပါတယ်။ မြန်မာစာ သင်ရိုးအဖွဲ့အတွက် ညွန့်အေးဘွဲ့ခံ ဆရာဦးကံညွန့်ကို ခေါ်ယူပါတယ်။ ဒီမှာတင် ကျွန်တော်နဲ့ သူနဲ့ ပြန်တွဲမိပါတယ်။ ပညာတန်ဆောင်မဂ္ဂဇင်း စာပေပြိုင်ပွဲတွေမှာလည်း တင်မိုး၊ ညွန့်အေး၊ မောင်နီသင်းနဲ့ ကျွန်တော်တို့ တွဲမိကြပါတယ်။ ဦးဘကောင်းကလည်း ခြောက်ထပ်ရုံးမှာ ကျွန်တော်တို့ အထက်အရာရှိပါ။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ၊ ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင်ဟောင်းအဖြစ်နဲ့ တခြားဆရာတွေကလည်း သူ့ကို လေးစား ကြပါတယ်။ သူကပဲ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ကို ဦးဆောင်ပြီး ရန်ကုန်ပညာ

ဘာကြည့်သိုလ်၊ မြန်မာစာသင်နည်းဌာန ပါမောက္ခ ဦးသန်းထွတ်ကိုလည်း
ဆင်ရိုးအဖွဲ့မှာရော၊ ပညာတန်ဆောင်အဖွဲ့မှာရော အမြဲဖိတ်ခေါ်ပါဝင်စေပါ
တယ်။ ဦးသန်းထွတ်ကလည်း မန်းဆရာအတတ်သင်ကျောင်းမှာ ဆရာ
ဆင်ရင်း ကျွန်တော်တို့နဲ့ မန္တလေး လူထုသတင်းစာမှာ အတူကလောင်သွေး
ထားခဲ့သူပါ။ နောက်တော့ ညွန့်အေးကပဲ ဆက်လက် ဦးဆောင်ပါတယ်။

တင်မိုးရယ်၊ ကြည်အောင်ရယ်၊ ညွန့်အေးရယ်၊ ကိုကိုးကျွန်းမှာ ကျဆုံး
ခဲ့တဲ့ ကဗျာဆရာ လေးမောင်(မြင်းခြံ) ရယ်က ဆေးလိပ်မိတ်ဆွေတွေပါ။
နောက်လင်းကတည်းက အိပ်ရာဝင်ထိ သောက်ကြသူတွေပါ။ ညွန့်အေးရဲ့
ဇနီးကတော့ တက္ကသိုလ်ကတည်းက ရုပ်အတိုင်း သိပ်မပြောင်းလှပါဘူး။
ဆေးလိပ်ခဲရင်း အမြဲပြုံးနေသူပါ။ ပင်နီတိုက်ပုံကိုလည်း အမြဲဝတ်လေ့ရှိ
ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နဲ့ မတူတာကတော့ သူနဲ့ ကိုလေးတို့က ဥပစာတန်း
အောင်ပြီးကတည်းက ကျောင်းဆရာ လုပ်သွားကြလို့ ကျွန်တော်တို့လို
ကျောင်းသက်မရှည်ကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျောင်းသားသမဂ္ဂနဲ့ ကလောင်
ခွင်အသင်းလို အသင်းအဖွဲ့တွေမှာ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား မရှိခဲ့ပါဘူး။ တင်မိုး၊
ကြည်အောင်နဲ့ ကျွန်တော်တို့ကတော့ အသင်းအဖွဲ့တွေမှာရော၊ မဂ္ဂဇင်း
ဆက်မတီတွေမှာရော ပါလေရာတွေချည့်ပါ။ ကျောင်းသားအရေးတို့
နဲ့ နိုင်ငံရေးတို့ကို စိတ်မဝင်စားဘူးဆိုပြီး တမင်ရှောင်မနေကြပါဘူး။ ကိုလေး၊
ကြည်အောင်ဆိုရင် ခုအခါ စစ်အစိုးရက စာရေးခွင့် ဟောပြောခွင့် အပိတ်ခံရ
လို့ လူ့အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးသူ ဖြစ်နေရပါတယ်။ ကြည်အောင်ကတော့
ကွယ်လွန်ရှာပါပြီ။

ညွန့်အေးက ကျောင်းဆရာတဝမှာ အနေကြာလို့လားမသိ။ ကဗျာဆရာ
ရုပ်ထက် ကျောင်းဆရာရုပ်ပိုပြီး ပေါက်နေပါတယ်။ ပင်နီတိုက်ပုံ အင်္ကျီ
အမြဲဝတ်ပြီး သူ့အလုပ်တွေကို ကျေပွန်အောင် နေကုန်နေခန်း လုပ်နေ
ဘတ်ပါတယ်။ ကဗျာဆရာတွေလို စိတ်လွတ်ကိုယ်လွတ်နေလေ့ မရှိပါ
ဘူး။ ကျောင်းဆရာနဲ့မတူတာကတော့ ဆေးလိပ်ကို လက်က မချတာပါပဲ။
ဒီဆေးလိပ်ကြောင့်ပဲ သူတို့ အသက်တိုကြပါတယ်။

ကျောင်းဆရာတွေဟာ အချင်းချင်း ဆရာခေါ်လေ့ရှိပါတယ်။ ညွန့်အေး
က ကျွန်တော်တို့ကို ဆရာသမားလို့ နာမ်စားပြုပြီး ခေါ်လေ့ရှိပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ကတော့ ကျောင်းမှာရခဲ့တဲ့ အကျင့်အတိုင်း အချင်းချင်း ‘ရဲဘော်’ လို့ ခေါ်လေ့ရှိပါတယ်။ “ကဲ ရဲဘော်တို့.ရေ နားကြဦးစို့၊ စားကြဦးနဲ့” စသည်ဖြင့် ပြောလေ့ရှိပါတယ်။

ညွန့်အေးမှာ တခြားကဗျာဆရာအပေါင်းအသင်းတွေ ရှိပေမဲ့ ပေခေ တေတေနေကြသူတွေကို သိပ်ပြီး အရောတဝင်မနေတတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော် တို့နဲ့သာ ငယ်ပေါင်းတွေမို့ အရောတဝင်နေပြီး သူ့အိမ်ကိုယ့်အိမ် ဝင်ထွက် လေ့ရှိပါတယ်။ သူ့ဇနီးမှာ ထမင်းဆိုင်ရှိလို့ စားရေးသောက်ရေး မပူရဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကို ကြုံရင်ကြုံသလို သူ့ထမင်းဆိုင်မှာ ထမင်း ကျွေးတတ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် တင်မိုးက သူ့ဆိုင်က ထမင်းဟင်းကို ခံတွင်းတွေ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ထူးဆန်းတာက ညွန့်အေး မိသားစုဟာ ဒီထမင်းဆိုင်ကို အမွေဆိုင်အဖြစ်နဲ့ အလှည့်ကျပိုင်ကြပြီး အလှည့်နဲ့ အလုပ် လုပ်ကြတာပါ။ သူ့ဆိုင်က တာမွေမှာ။ ကျွန်တော်တို့ တင်မိုးတို့က ကမာရွတ် မှာဆိုတော့ နည်းနည်းအလှမ်းဝေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခဏခဏတော့ မသွားနိုင်ကြပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ကမာရွတ်မှာ (တက္ကသိုလ် ပရိဝုဏ်) ထဲက လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ဝိုင်းလေ့ရှိတဲ့ သောကြာဝိုင်း၊ စနေဝိုင်းဆိုတာ တွေကိုလည်း ညွန့်အေး လာလေ့မရှိပါဘူး။ ခေါက်ရိုးကျိုးနေတဲ့ ကျောင်း ဆရာဆိုတော့ သောက်သောက်စားစားနေတာတွေကိုလည်း အလေ့အကျင့် မလုပ်ပါဘူး။

ကျွန်တော်နဲ့ တင်မိုးတို့ အမေရိကရောက်နေတော့ ကဗျာစာအုပ် ကလေးတစ်အုပ် ထုတ်ဖြစ်လို့ ညွန့်အေးက ကျွန်တော်တို့ဆီကို ပို့ပါတယ်။ ‘အမေ’ အကြောင်းပါပဲ။ အင်္ဂလိပ်လိုဘာသာပြန်နဲ့ တွဲထုတ်ပါတယ်။ သူက လော့စ်အိန်ဂျလိစ်မှာနေတဲ့ တင်မိုးဆီကို ပို့ထားတာပါ။ ကျွန်တော်က နယူးယောက်မှာ နေတာဆိုတော့ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အမေရိကတိုက်ကြီးရဲ့ အရှေ့ဖျား အနောက်ဖျား တစ်ဖက်ကမ်းစီမှာ နေကြတာပါ။ တင်မိုး ဆုံးလို့ ကျွန်တော်ရောက်သွားတော့မှ သူ့ရဲ့စာအုပ်စင်ထဲမှာ ညွန့်အေး စာအုပ် နှစ်အုပ် တွေ့လို့ ကျွန်တော်တစ်အုပ်ယူခဲ့ပါတယ်။ ညွန့်အေးက သူ့စာအုပ်မှာ ကျွန်တော့်နာမည်နဲ့ ပေးထားတာပါ။ ဒီကဗျာစာအုပ်လေးဟာ သူနဲ့ ကျွန်တော် ဆက်သွယ်ရေးရဲ့ နောက်ဆုံးပါပဲ။

ညွန့်အေးဆုံးရတာကလည်း ဆေးလိပ်ကြောင့်လို့ ယူဆရတဲ့ အဆုတ်
 ထင်သာဖြစ်လို့ပါတဲ့။ သူ မသေခင်ကဗျာတွေကိုတော့ ဆက်လက်ရေးသွား
 ခဲ့တယ်လို့ ကြားရပါတယ်။ ဒီဆေးလိပ်နဲ့ပဲ တင်မိုး၊ ကြည်အောင်၊ ညွန့်အေး
 တို့ အသက်တိုကြရရှာတယ်ဆိုပြီး ကျွန်တော်ကတော့ အသက်ထက်ဆုံး
 ဆေးလိပ်ဆန့်ကျင်ရေးကိုလုပ်သွားမယ်လို့ သန္နိဋ္ဌာန်ချထားပါတယ်။ ဆေး
 ထိပ်ဟာ ကဗျာဆရာတော်တော်များကို အနိုင်ကျင့်သတ်ဖြတ်သွားခဲ့တာ
 အဲဒါမကျေစရာမဟုတ်လား။ (ဆေးလိပ်မသောက်သူနဲ့ ဖြတ်သူတွေပဲ ကျန်ရစ်
 ခဲ့တယ်)

ဒီနေရာမှာ စာရေးဆရာ သိပ္ပံမှူးတင် ပြောလေ့ရှိတာကို သတိရမိပါ
 တယ်။ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ မသာလောင်းတွေကို သူ့သမီးနဲ့ မပေးစားဘူး
 တဲ့။ သမီးရှင်တိုင်းသတိထားပါ။ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ မသာလောင်းတွေ
 လို့ ရှောင်ပါတဲ့။ ကိုယ့်သမီးနဲ့ ပေးစားရင် သမီးဟာ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့
 ဆိုးမဖြစ်မှာပဲတဲ့။ အဲ တစ်ခုတော့ရှိရဲ့။ သမီးကိုလည်း ဆေးလိပ်မကြိုက်စေ
 နဲ့ပေါ့။

ညွန့်အေးတစ်ယောက် ရောက်ရာဘဝမှာ ကဗျာဆရာဖြစ်ပါစေလို့
 ဆုတောင်းလိုက်ပါတယ်။

သူငယ်ချင်း ဇော်ဇော်အောင်ရေ မင်းသွားနှင့်တော့နော်

စာပေလောကမှာ ဇော်ဇော်အောင်နဲ့ မောင်စွမ်းရည်တို့ကို ရန်ဖြစ်ဖက်
တွေလိုပဲ လူသိများပါတယ်။ လည်ပင်းဖက်ပြီး အတူအိပ်ခဲ့ကြတာကို သိသူ
အလွန်နည်းပါတယ်။ မန်းတက္ကသိုလ်မှာ မောင်မိုးသူ၊ ဇော်ဇော်အောင်၊
မောင်စွမ်းရည်တို့ ရဲသုံးဖော်ဟာ အတူလည်ပင်းဖက်နေခဲ့ကြဖူးပါတယ်။
မောင်မိုးသူရဲ့ အိမ်မှာ ကိုယ့်ရည်းစားနဲ့ကိုယ် ချိန်းချက်စကားပြောကြရင်း
သူရော၊ ကျွန်တော်ရော အိမ်ထောင်ကျခဲ့ကြပါတယ်။ ကျောင်းဆရာမတွေနဲ့
အသီးသီးအိမ်ထောင်ကျခဲ့ကြလို့ နှစ်ယောက်လုံး ငြိမ်ဝပ်ပိပြားခဲ့ကြပြီလို့
လည်း သူငယ်ချင်းများကြားမှာ နာမည်ရခဲ့ကြပါတယ်။

ဇော်ဇော်အောင်၊ ကသာဝင်းကြွယ်၊ မောင်မိုးသူ၊ ကြည်အောင်၊ ညွန့်အေး
(အင်းဝ)၊ မောင်စွမ်းရည်တို့ဟာ တစ်ခုတည်းဖွားတွေလည်း ဖြစ်ကြပါတယ်
၁၉၃၇။ သူ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပြောင်းသွားတော့ ကျွန်တော်က သူနဲ့
အဖွဲ့မတူတဲ့ မောင်သာနိုးတို့နဲ့ ပေါင်းပါတယ်။ ကျွန်တော် စာပေဝေဖန်
စာတွေရေးတော့ သူ့ဆရာ ဒေါင်းနွယ်ဆွေကိုဝေဖန်တဲ့အခါ လုံးဝမကြည်
တော့ဘဲ ရှုမဝ မဂ္ဂဇင်းကနေပြီး ဂိုဏ်းဖွဲ့တိုက်ပါတော့တယ်။ ဇော်၊ ဇော်၊
မော်၊ သင်း လေးဦးဂိုဏ်း။

ဇော်ဇော်အောင်နဲ့ မောင်စွမ်းရည်ကို နယ်သာလန်နိုင်ငံ စာပေညီလာခံ
 ဆက်ဖို့ ပြည်ပရောက် ဆရာ ဦးစောထွန်းကတစ်ဆင့် ဖိတ်ကြားတော့ သူက
 ငြင်းတယ်။ မောင်စွမ်းရည်သွားခဲ့တယ်။ ၂၀၀၂ နိုဝင်ဘာမှာ မောင်စွမ်းရည်
 က သွားခါနီးတော့ ဇော်ဇော်အောင် တစ်ဦးတည်းကိုပဲ နှုတ်ဆက်သွားခဲ့
 တယ်။ ၁၂ နှစ်ကြာ မြန်မာပြည်ပြန်လာတော့လည်း ရောက်ရောက်ချင်း
 ဇော်ဇော်အောင်ကို သွားနှုတ်ဆက်ခဲ့တယ်။ သူငယ်ချင်း မောင်သိန်းနိုင်အိမ်မှာ
 ဆင်းလက်ဆုံစား ချီးယားလုပ်ခဲ့တယ်။ မိုးမခ မီဒီယာကလုပ်တဲ့ စာပေ
 ကောင်းဝိုင်းမှာ သူငယ်ချင်းများအတူ စာပေဆွေးနွေးခဲ့ကြတယ်။ မောင်စွမ်း
 ရည် မြန်မာပြည် ပြန်တာဟာ ဇော်ဇော်အောင်ကို နှုတ်ဆက်ဖို့ ပြန်ရတာပါ
 ကလား သူငယ်ချင်းရယ်။

သူငယ်ချင်းရေး... ခုပဲ ဆွမ်း၊ ပန်း၊ ရေချမ်းကပ်လှူပြီး ကုသိုလ်အမျှ
 ဆလိုက်ပါတယ်။ ရောက်ရာ အရပ်က သာဓုခေါ်နိုင်ပါစေသော်။ အမျှ
 အမျှ အမျှ။

၂၀၁၆၊ ဇန်နဝါရီ ၂၇

ကဗျာညီလေး မောင်စန်းသော် ခွဲစိတ်ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာခင်မောင်ရီ

တပေါင်းလပြည့်နေ့ ၂၈-၃-၂၀၀၂ ရက်စွဲပါ သတင်းစာကို နောက်ကျောဖုံးကနေ လှန်ကြည့်လိုက်တော့ အတွင်းမှာ ခွဲစိတ်ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာ ခင်မောင်ရီရဲ့ နာရေးသတင်းကို တွေ့လိုက်ရတဲ့အခါ ဟိုက်ခနဲ ဖြစ်သွားတယ်။

ဒေါက်တာ ခင်မောင်ရီဆိုတာ မန်းတက္ကသိုလ်မှာ ကျွန်တော်တို့နဲ့အတူ တွဲခဲ့တဲ့ ကဗျာဆရာလေး မောင်စန်းသော်ဖြစ်ပါတယ်။ ခုမှ အငြိမ်းစား ယူပြီးစပဲရှိသေးတော့ အသက် ၆၀ ကျော်စပဲပေါ့။ ကျွန်တော်တို့က ငါးနှစ် ခြောက်နှစ်ဆိုသလို သူ့ထက် ကြီးကြပါတယ်။

သူဟာ မြင်းခြံသားဖြစ်လို့ ကျွန်တော်နဲ့တစ်မြို့တည်းသားပေါ့။ သူ ဖခင်ပွဲစားကြီး ဦးဆက်ဆိုတာ မြင်းခြံမြို့ပေါ်မှာ နာမည်ကြီးပေါ့။ ဦးဆက်က တောင်သာမြို့နယ် ကန်မြဲဇျမ်းရွာဇာတိပါ။ ခင်မောင်ရီကိုလည်း ကန်မြဲဇျမ်းမှာပဲ မွေးခဲ့တာပါ။ ကန်မြဲဇျမ်းဆိုတာ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းရွာ ဆွေမျိုးရွာမို့ ကိုယ့်ရွာလိုပဲ မှတ်ယူထားတဲ့ရွာပါ။ ရဟန်းပညာရှိ၊ လူပညာရှိတွေ ထွန်းကားတဲ့ရွာကြီးတစ်ရွာဖြစ်လို့မို့ နာမည်ကြီးတဲ့ရွာပါ။ ကျွန်တော့် ဇနီးကလည်း အဲဒီရွာမှာ ကျောင်းဆရာမ လုပ်ဖူးလို့ ကျွန်တော်မကြာခဏ

ရောက်ပါတယ်။ ပန်းရည်ဘဏ်တိုက် သီချင်းရေးဆရာ ကိုအေးကျော် ကွယ်လွန်ခင် မကြာခဏရောက်ပြီး အဲဒီရွာမြို့မတီးဝိုင်းက ဆရာ ဦးဘအို သားအဖ(တင်မိုး)နဲ့ ဆရာ ဦးကျော်ထွန်းတို့နဲ့ တေးဂီတဝိုင်းဖွဲ့ သီဆိုတီးမှုတ် နူးကြပါတယ်။

စိတြဆိုတဲ့ကဗျာစာအုပ်ကို ၁၉၆၀ မှာ သူငယ်ချင်းတစ်ဦး (ကြည်အောင်) နဲ့ တွဲထုတ်တော့ ကန်ဆည်ပွဲဆိုတဲ့ အချိုးတဲ့ကဗျာရှည်တစ်ပုဒ် ရေးဖွဲ့ ထည့် သွင်းဖူးတယ်။ အဲဒါ ခင်မောင်ရီတို့ရဲ့ ကန်မြဲ ဇျမ်းရွာက ကန်ကြီးကိုဖွဲ့တဲ့ ကဗျာပါပဲ။ ကျွန်တော် ပထမဆုံး ရေးဖူးတဲ့ကဗျာရှည်ပါ။

ခင်မောင်ရီက ဉာဏ်ကောင်းတယ်။ ဆေးကျောင်း တက်ခွင့်ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်ရောက်လို့ နှစ်နှစ်လောက်နေမှ သူ ရောက်လာ ဘယ်။ သူနဲ့ ဆေးကျောင်းသားသုံးဦး မြင်းခြံသားလေးတွေဟာ ကျွန်တော် တို့ ငှားထားတဲ့ မြေနီကျင်းထဲက အိမ်ကလေးမှာလာနေကြတယ်။ ကဗျာ ဆရာတွေပဲနေကြတဲ့ 'ကဗျာအိမ်'ကလေးပေါ့။ တမာပင်လေးရှိလို့ 'တမာ ခိုင်သာ'လို့ အမည်ပေးထားကြပါတယ်။ ကဗျာဆရာ၊ ပန်းချီဆရာ မျိုးမြင့် ဆွေရဲ့ အိမ်နဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင်မှာပါ။

ကျွန်တော်တို့နဲ့နေလို့ ခင်မောင်ရီ စာမကျက်ဖြစ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဉာဏ် ဆကားလို့ ဆရာဝန်ဖြစ်လာပါတယ်။ သူက ကျွန်တော်တို့နောက်မှ ကဗျာ

ရေးဖြစ်ပါတယ်။ ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းမှာပဲ စိုက်လိုက်မတ်တတ် ရေးပါတယ်။ ဆရာမင်းယုဝေက သူ့ကဗျာ သန့်သန့်စင်စင်လေးတွေကို သဘောကျပါတယ်။ သူ့ကို ကဗျာဆရာတစ်ယောက်အဖြစ် အားပေးပြီး မြေတောင်မြောက်ပေးလိုက်တာကတော့ ဆရာ မင်းယုဝေပါပဲ။

မန်းတက္ကသိုလ်မှာ ခင်မောင်ဝင်း၊ ခင်မောင်စိုး၊ ခင်မောင်ရီ၊ မောင်စွမ်းရည်တို့ဟာ အင်မတန်အတွဲများပါတယ်။* သူတို့က ကျွန်တော့်ကိုတောင် ခင်မောင်ဖေလို့ နာမည်ပြောင်းခိုင်းပါသေးတယ်။ ခင်မောင်ဝင်းဆိုတာ ကဗျာဆရာဝင်းကြွယ်ပါ။ နောက်တော့ ရေတပ်ဗိုလ် လုပ်သွားတယ်။ ခင်မောင်စိုးဆိုတာလည်း ကဗျာဆရာ တစ်ယောက်ပါပဲ။ အင်္ဂလိပ်လိုလည်း ကဗျာနည်းနည်းပါးပါးရေးတယ်။ ကလောင်နာမည် အတည်တကျ သိပ်မရှိလှဘူး။ နောက်ဆုံး သုံးဖူးတဲ့ ကလောင်အမည်က မောင်နှစ်သိမ့်တဲ့။ သူက ကျောင်းသားဘဝမှာ ဘီလီယက်နာမည်ကြီးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ငွေပြတ်ရင် ဘီလီယက် ထိုးကျွေးတတ်တယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကိုယ့်ငွေလည်း ဘီလီယက် စားသွားတတ်ပါတယ်။ ခင်မောင်ဝင်း၊ ခင်မောင်စိုးက ကလောင်အသင်းအမှုဆောင်တွေပါ။ ခင်မောင်ရီ သေဆုံးခါနီးထိ အရင်းနှီးဆုံးလို့ ဆိုရမယ့် သူက ဝင်းကြွယ် (ခင်မောင်ဝင်း) ပါ။ ခင်မောင်ဝင်းကလည်း မြင်းခြံမှာ နေဖူးပါတယ်။ နှစ်ဦးလုံး ခပ်တေတေနေတတ်ကြတယ်။ ဘီအေအတူဖြေကြသေးတယ်။

ခင်မောင်ရီဟာ မောင်စန်းသော် နာမည်တစ်လုံးရပြီးစ ဆရာဝန်အဖြစ်နဲ့ အစိုးရအလုပ် ဝင်သွားတော့ လူစုကွဲသွားပါတယ်။ ခင်မောင်ဝင်း၊ ခင်မောင်စိုး၊ ခင်မောင်ရီ သုံးယောက်လုံး ကဗျာမရေးတော့ဘူး။ ခင်မောင်ဝင်းက ကဗျာစာအုပ်တစ်အုပ်ထုတ်တယ်။ နှစ်သုံးဆယ်လောက် ခြားပြီးမှာ ခင်မောင်ရီ (မောင်စန်းသော်) က ကဗျာသုံးအုပ်နဲ့ ဘာသာတရားမှတ်စုလို စာအုပ်လေးတစ်အုပ်ရယ် ဆက်တိုက်လိုလို ထုတ်သွားတယ်။ ကလေးကဗျာတစ်အုပ်လည်း ပါတယ်။ မုံရွာဆေးရုံကြီးမှာ နေရင်း အင်ဒါဆင် ဦးဆံ့မောင်တို့နဲ့ ပေါင်းမိရာက စာပေစိတ်တွေ ပြန်ပြီးနိုးကြားလာဟန်တူပါရဲ့။ အားလုံး စာအုပ်ကလေးတွေကို မုံရွာစာပေသမားတွေရဲ့ အစီအစဉ်၊ မုံရွာ

* ဓာတ်ပုံထဲက သူငယ်ချင်းတစ်စု။

နန်းချိုဆရာတွေရဲ့ အဖုံးနဲ့ပဲ ထုတ်ပါတယ်။

လူချင်းကွဲသွားပေမဲ့ သတင်းတွေကတော့ အဆက်မပြတ် ကြားနေ
ပေါ့တယ်။ လူထုဒေါ်အမာ ၈၀ ပြည့်မွေးနေ့မှာ တစ်ခါဆုံသေးတယ်။
သူရယ်၊ မောင်မိုးသူရယ်၊ ကျွန်တော်ရယ် နေပူသာအောက် ဖျာတစ်ချပ်ပေါ်
တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် မှီထိုင်နေတဲ့ ဓာတ်ပုံတစ်ပုံ ရိုက်ဖြစ်တယ်။
သူ့ဘာသာ သူ့လောကမှာ ဆရာဝန်ကြီးဆိုပြီး နာမည်တစ်လုံးနဲ့နေပေမဲ့
ကျွန်တော်တို့နဲ့တွေ့ရင် ညီလေးပါပဲ။ သူ့အစ်ကိုကဗျာဆရာက လက်သီး
တရွယ်ရွယ်နဲ့ ငေါက်ငမ်းဆုံးမတာကို မကြာခဏ ခံရပါတယ်။ အဲဒီအခါမျိုး
မှာဆိုရင် ခေါင်းငုံ့ခံရပါတယ်။

သူ့အစ်ကိုကြီးက သူ့စာပေကိစ္စရော၊ လူမှုရေးကိစ္စတွေမှာပါ အကြောင့်
ကြများပါတယ်။ ခင်မောင်ရီ ကားမောင်းကြမ်းတာ၊ ဆိုင်ကယ်စီးကြမ်းတာ၊
အစားအသောက်အနေအထိုင် ကြမ်းရမ်းတာကို ကြားရင် ဒေါသထွက်ပြီး
ဆုံးမတာပါ။ တစ်ခါတလေ ပြန်ပြောပြီးရင် သူ့အစ်ကိုကြီးကို လိုက်ရှာပြီး
ကန်တော့ပြန်တော့တာပါ။ မျက်နှာလေးအောက်ချပြီး ကျွန်တော် လိမ်လိမ်
မာမာနေမှာပါလို့ ဝန်ခံကတိပေးတတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ညီအစ်
ကိုဘေးက ပြုံးနေရုံပါပဲ။ ဒါကတွေ့နေကျ ဟိုးငယ်စဉ်ကတည်းက မြင်
ကွင်းမျိုးပါပဲ။

ခင်မောင်ရီမှာ ဇနီးမယား၊ သမီး သားနဲ့..... အဆင်ပြေပါတယ်။ သူ့ဇနီး
နဲ့ သားသမီးတို့ကိုကြည့်ပြီး ပီတိနဲ့ ဖွဲ့တဲ့ ကဗျာလှလှလေးတစ်ပုဒ်ဖွဲ့ထား
တာကို ကျွန်တော် မှတ်မိနေပါတယ်။ ဆရာဝန်အလုပ်ကို ခင်မောင်ရီက
ကုသိုလ်ရတဲ့စေတနာအလုပ်လို့ ခံယူထားပြီး ကဗျာရေးတာကိုတော့ ဝါသနာ
အလုပ်လို့ ခံယူထားပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ငယ်စဉ်က The Scapel the
Sword 'ခွဲစိတ်ဓားလည်း တိုက်ခိုက်ဓား'ဆိုတဲ့ ဆရာဝန်ကြီး နော်မန်ဗက်သွန်း
အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်ကို ဖတ်ရဖူးတယ်။ အဲဒီစာအုပ်အမည်ရဲ့ သဘောကို ယူပြီး
မောင်စန်းသော်က ကဗျာတိုလေးဖွဲ့ဖူးတာကို ကျွန်တော် သတိရမိတယ်။

ခွဲစိတ်ဆရာဝန်
ဓားကိုင်သောလက်
အသက်တစ်ချောင်း

သတ်နိုင်၏။

ကယ်နိုင်၏တဲ့။

သူရေးတဲ့ကဗျာက ကျွန်တော်သဘောပေါက်တာနဲ့ ကိုက်ညီချင်မှ ကိုက်ညီမှာပါ။ ကျွန်တော်ဆက်စပ်သတိရနေတာကိုပဲ ဖော်ပြလိုက်တာပါ။

၂၆-၄-၀၂

ရုပ်ရှင်တေးကဗျာ၊ ဩဂုတ်၊ ၂၀၀၂

ဆရာဝန်ကဗျာဆရာ မောင်စန်းသော်

ကျွန်တော်က ပြည်ပမှာဆိုတော့ ကျွန်တော့်မှာ သူ့ရဲ့ကဗျာစာအုပ်တွေ
ကားဖို့ မလွယ်ဘူး။ 'လမင်းနှစ်ခု' ဆိုတဲ့ ကလေးကဗျာစာအုပ်ကလေး
ရှိရဲ့။ သူ့သမီး ခင်သစ်နှင်းက ပို့ထားတာလေ။ သားအဖနှစ်ယောက်
ဆရာဝန် ကဗျာဆရာတွေပေါ့။ မြန်မာစာပေလောကမှာ ကသာ
ဆရာတို့၊ ကြည်အေးတို့ ခေတ်စမ်းနှောင်းကာလမှာ ဆရာဝန်ကဗျာဆရာ
ပေါ်ထွက်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီခေတ်မှာတော့ မန္တလေးဆေးတက္ကသိုလ်က
ဆရာဝန် စာဆိုနှစ်ဦး ပေါ်ထွက်လာခဲ့တယ်။ သားအဖ ကဗျာဆရာနှစ်ဦးပါ။
သူတို့ရဲ့စာတိုကို လိုက်ရရင်တော့ ကန်မြဲကျမ်းကတဲ့။ ကန်မြဲနန်းမြင့်နွယ်
ညီဟောင်းနဲ့ ရေးခဲ့ဖူးတဲ့ လူကြီးကဗျာရော ကလေးကဗျာတွေပါ
သား စာပေဆုရခဲ့သူ ကဗျာဆရာကြီး တင်မိုးတို့ရွာကပါ။

ကန်မြဲကျမ်းမှာ 'တင်မိုးစာကြည့်တိုက်'တဲ့။ အဲဒီစာကြည့်တိုက်မှာ တင်
ကန်မြဲကိုအေးကျော် (ပန်းရည်ဘဏ်တိုက်)တို့ရဲ့ ရုပ်တုတွေ ထုလုပ်
ထားသတဲ့။ ကဲ ခုလည်း လာပြန်ပြီ။ ကဗျာစာဆိုသားအဖနှစ်ဦး။
ဆရာဝန်သော်က လူကြီးကဗျာရော၊ ကလေးကဗျာရော ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့
တယ်။ တင်မိုးတို့၊ မောင်စွမ်းရည်တို့နဲ့ တတွဲတွဲနေခဲ့တဲ့ညီငယ်ကဗျာဆရာ

လေးပါ။ အသက်မရှည်ရှာဘူး။ သူ့သမီး ခင်သစ်နှင်းက သူ့အဖေရဲ့ ကတိ
 စာအုပ်ကလေး ဒုတိယအကြိမ်ထုတ်လို့ ကျွန်တော့်ဆီကို အမှတ်တရ
 လိုက်တာနဲ့ မောင်စန်းသော်အကြောင်းကို အမှတ်တရ ရေးချင်စိတ်ပေါက်
 လာလို့ပါ။ မောင်စန်းသော်ရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာတစ်ခါရေးပြီးသားလား။ မမှတ်မိတော့
 ဘူး။ ရေးချင်လာလို့ လွမ်းလွမ်းရှိတာနဲ့ ရေးလိုက်မိတာပါပဲ။ ဖတ်ပြီးသား
 ဆိုလည်း ဖတ်မနေနဲ့တော့၊ အားနာပါတယ်။

မောင်စန်းသော်နဲ့ တင်မိုးတို့ တွဲတယ်ဆိုတာ တင်မိုးနဲ့ မောင်စွမ်းညွှန်
 တွဲသလောက်နီးပါး တွဲခဲ့ရတာပါ။ တင်မိုးနဲ့ မောင်စွမ်းညွှန်က အမေရဲ့
 မှာပါ ဆက်သွားလို့ပါ။ ပြည်တွင်းမှာတော့ ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်
 အိမ်လေးတစ်လုံးမှာ အတူနေခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဖလံမီးအိမ်ကဗျာစာအုပ် ထုတ်
 လုပ်စဉ်က နေခဲ့တဲ့အိမ်ကလေး။ အိမ်ကလေးရဲ့ ရှေ့မှာ တမာပင်ကလေး
 ရှိနေလို့ တမာရိပ်သာတဲ့။ မန္တလေးမီးရထား ရပ်ကွက်ရဲ့အရှေ့ဘက်၊ မန္တလေး
 ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးရဲ့ တောင်ဘက်၊ စိတြမဟီရပ်ကွက်ဆို ထင်ပါရဲ့။
 မျက်စောင်းထိုးမှာ ကဗျာ မျိုးမြင့်ဆွေရဲ့အိမ် ရှိတယ်။ ကျွန်တော် အိမ်ထဲ
 ကျတော့ မျိုးမြင့်ဆွေ ရဲ့ အိမ်နားမှာပဲ အိမ်ငှားနေဖူးသေးတယ်။ မန္တလေး
 ဟံသာဝတီသတင်းစာ လာဖွင့်တော့ ဦးဝင်းတင်က အစိုးရတိုက်ခန်း
 အိမ်မရခင် မျိုးမြင့်ဆွေရဲ့ အိမ်နဲ့မျက်နှာချင်းဆိုင်မှာပဲ အိမ်ငှားနေသွား
 ဖူးပါသေးတယ်။ ကျွန်တော် ခေါ်ထားလိုက်တာ။ စိန်ဗေဒါကြီးရဲ့ သား
 တပည့် စောင်းဆရာ စိန်လှမောင်လည်း အဲဒီရပ်ကွက်မှာပဲ နေတယ်။ မောင်
 မကမ်းမှာ ဇာတ်ဆရာ ရွှေနန်းတင်လည်း နေသွားခဲ့သေးတော့ ဒီရပ်ကွက်
 လေးဟာ အနုပညာရပ်ကွက်လေး ဖြစ်သွားခဲ့ဖူးသေးတယ် ဆိုရမှာပေါ့။

တမာရိပ်သာဆိုတာက ဝါးထရံကာ ဝါးကပ်မိုး နှစ်ခန်းပတ်လည် နေ
 ထပ်အိမ်လေးပါ။ ကျွန်တော်နဲ့ တင်မိုးက အပေါ်ထပ်မှာ ကြမ်းပြင်ဆွဲ
 ဖျာ ကြမ်းခင်းပြီး အိပ်ကြပါတယ်။ ထမင်းစားတော့ မီးရထားရပ်ကွက်ထဲ
 ကျွန်တော့်အစ်မအိမ်မှာ စားတယ်။ ကျွန်တော်က နေစရာ အစ်မအိမ်ရဲ့ထဲမှာ
 နဲ့ တင်မိုးခေါ်လို့လာနေရတာ။ မောင်စန်းသော်ကတော့ အဲဒီအိမ်မှာ
 ပါဘူး။ မောင်စန်းသော်နဲ့အတူ တခြားဆေးကျောင်းသားလေးနှစ်ယောက်
 လည်းရှိတယ်။ တမာရိပ်သာမှာနေသမျှ အားလုံးဟာ မြင်းခြံသားတွေပဲ။

အိမ်။ မောင်စန်းသော်ကတော့ တင်မိုးတို့ရွာသား၊ ကန်မြဲရွာသားပေါ့။ ဒါပေမဲ့
 သူ့အဖေ ပွဲစားဦးဆက်ဆိုတာက မြင်းခြံမှာ ပွဲရုံနဲ့နေတာ။ မြင်းခြံမှာ တောင်
 မြောက်တိုးလျှိုပေါက် လမ်းမကြီးက မိတ္ထီလာလမ်းတဲ့။ မိတ္ထီလာဘက်ကို
 ဆစ်လမ်း၊ မြောက်ဘက်ထွက်တော့ အရှေ့မြောက်ဘက်ယွန်းယွန်းဆက်
 ဆူးရင် မန္တလေးကို ရောက်တယ်။ မြင်းခြံ၊ မန္တလေး၊ မိတ္ထီလာဆိုတာ
 ဆင်းလုံးခရိုင်တဲ့။ ပြည်တွင်းစစ်ကာလမှာ နာမည်ကြီးခဲ့ဖူးတယ်။ အဆူပွက်
 ဆူးနေရာပေါ့။

တင်မိုးက ငယ်စဉ်ကာလမှာ ကိုရင်ဝတ်တော့ သူတို့ရွာဘုန်းကြီးကျောင်း
 ကိုရင်လေးဣန္ဒာလောကဆိုထင်ပါရဲ့။ သူ ဆွမ်းခံထွက်ရင် အတူလိုက်
 ဆိုတဲ့ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားလေးက ခင်မောင်ရီတဲ့။ အဲဒါ မောင်စန်းသော်
 ဆို။ တင်မိုးကတော့ အဲဒီတုန်းကာလမှာ မောင်ဘဂျမ်းတဲ့။ ကိုရင်ဂျမ်းလို့
 ဆောင် ကလောင်နာမည် ယူခဲ့ဖူးသေးတာကလား။ ခင်မောင်ရီဆိုတာ နာမည်
 ဆောင် မြို့နာမည်ဖြစ်နေပေမဲ့ လူကတော့ မြို့ရပ်မဟုတ်ပါဘူး။ အညာသား
 ဆို သိညိုမည်းမည်းပါပဲ။ ကိုရင်လေး ဣန္ဒာလောကကို သိပ်ပြီးခင်ရှာတယ်။
 ခင်မောင်လေးက ဝတ္ထုတွေ ဘာတွေဖတ်ပြီး ပြန်ပြောတတ်တာကိုး။ ကိုရင်လေး
 က ဘုန်းကြီးရဲ့ စာအုပ်ပုံထဲက မဂ္ဂဇင်းတွေကို ယူဖတ်ရင်း စာပေ စွဲလာခဲ့
 ဆိုတဲ့ ဆွမ်းခံချိန်ကျရင် ဘုန်းကြီးကျောင်းသား ခင်မောင်ရီက ကိုရင်ဂျမ်း
 ဆိုတာကလိုက်ရတယ်။ ခင်မောင်ရီက ငယ်ငယ်ကတည်းက လူမိုက်ကလေး
 ဆိုတဲ့ ကိုရင်ဂျမ်းက ပြောပြဖူးတယ်။ တစ်ခါတော့ ဆွမ်းခံအိမ်က ဟင်းပူပူတွေ
 ကို ဆွမ်းဟင်းခွက် ဒန်ခွက်ကလေးထဲကို ထည့်ပေးလိုက်တယ်။ တင်မိုးက
 နှုတ်ခန်းလို့ သူ့သပိတ်ပေါ်မတင်ဘဲ မင်းယူခဲ့လို့ သူ့လက်ထဲ ထည့်ပေးလိုက်
 ဆိုတဲ့ လွတ်မကျစေနဲ့ မဖိတ်စေနဲ့လို့လည်းပြောပြီး ကိုရင်လေးက ရှေ့က
 ခြင်္သေ့စိုက်စိုက်စိုက်နဲ့ ထွက်သွားတယ်။ အတန်ကြာလို့ နောက်တစ်အိမ်
 ဆွမ်းဆက်မှ ကိုရင်က လှည့်ကြည့်လိုက်တော့ လက်ကိုရှေ့တန်းပြီး ဟင်းခွက်
 ကို လက်ဝါးထဲကိုင်လာတဲ့ မောင်ကျောင်းသားကို တွေ့လိုက်ရတယ်။
 အဲဒါ မုဘူးလားဆိုပြီး ဟင်းခွက်ကိုယူလိုက်တော့ လက်ထဲမှာ အပူဖုတွေ
 ဆိုတဲ့ အရေတွေကွာကျ နီရဲနေပါလေရောတဲ့။ အဲဒါကို အံကြိတ်ပြီး
 ဆိုလာခဲ့တာ။ လွတ်မချဘူး။ ကိုရင်ကိုလည်း မပြောဘူးတဲ့။ အဲသလို

တေတာပေတာ။

ကိုရင်ဂျမ်းက အသက်ကြီးမှ ကျောင်းနေတော့ ခင်မောင်ရီနဲ့ အသက်
 ချင်းကွာပေမဲ့ တက္ကသိုလ်မှာအတူတူဖြစ်လာတယ်။ ကိုရင်ဂျမ်းက ၁၉၅၀
 ခုနှစ်မှာ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းစာမေးပွဲမှာ တစ်ဦးတည်းသော မြန်မာစာပေ
 ထူးရှင်အဖြစ်နဲ့ တက္ကသိုလ်မှာ နာမည်ကျော်ပေ။ ပထမနှစ်နှစ်မှာ ဝင်
 တက္ကသိုလ်ကြီးမှာ ကျောင်းအတူတူနေရတယ်ဆိုနိုင်ပေမဲ့ သိပ္ပံနဲ့ ဝိ
 အခန်းမတူ အတန်းမတူကြပါဘူး။ မောင်စွမ်းရည်က ဘူမိဗေဒ၊ တင်မို
 စိတ်ကြိုက်မြန်မာစာ၊ မောင်စန်းသော်က ဇီဝဗေဒ၊ ဘာသာတွဲတူရင်လည်း
 ကျောင်းတက်ကြတာမှ မဟုတ်တာ။ ကျွန်တော်တို့က တမာရိပ်သာ
 တော့ မြင်းခြံဆေးကျောင်းသားလေးတွေကလည်း ကျွန်တော်တို့နဲ့လို့
 နေတယ်။ လူကြီးလူငယ်တော့ ကွဲမနေကြပါဘူး။ သူတို့မိဘတွေကလည်း
 လူကြီးတွေရဲ့ အစောင့်အရှောက်ခံယူစေတဲ့သဘောပေါ့။ သူတို့ဘာသာ
 အောက်ထပ်မှာ ညလုံးပေါက်စာကျက်နေလေ့ရှိတဲ့ ကလေးတွေပါ။ လူကြီး
 ပိုင်းနဲ့ တွဲမိရင်လည်း သူတို့ပါပျက်မှာ။ ကျောင်းပျက်မှာပါ။ လူကြီးတွေ
 ကျောင်းမတက်ကြဘဲ သတင်းစာတိုက်တို့၊ ပုံနှိပ်တိုက်တို့၊ စာအုပ်ဆိုင်တို့
 သွားကြတာ။ ကျောင်းမှာရှိပြန်ရင်လည်း ကျောင်းသားသမဂ္ဂရုံးခန်းဝါးထဲ
 တဲထဲက မထွက်ကြဘူး။ ကလောင်ရှင်အသင်းကိစ္စတွေလည်း သမဂ္ဂမှာ
 လုပ်ခဲ့ကြတာ။

ကျွန်တော်တို့ စာပေအတွဲထဲမှာ ခင်မောင်ဝင်း ဆိုသူပါတယ်။ 'ခင်
 လောင်းသံကဗျာများ'ဆိုတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်ထုတ်ဖူးတယ်။ ကလောင်နာမည်
 က ကသာဝင်းကြွယ်တဲ့။ သူ့ဆယ်တန်းအောင်တာက ကသာကတဲ့။ နောက်
 တော့ သူ့အဖေ သမဝါယမအရာရှိက မြင်းခြံကို ပြောင်းလို့ ကျွန်တော်
 မြင်းခြံကို သူလည်း ရောက်လာတယ်။ သူကလည်း မန်းတက္ကသိုလ်
 ကလောင်ရှင်အသင်းမှာ တင်မိုးတို့၊ မောင်သိန်းနိုင်တို့ နောက်တစ်သုတ်
 လုပ်ပါတယ်။ သူက ဥက္ကဋ္ဌ၊ မောင်စွမ်းရည်က အတွင်းရေးမှူး။ တစ်နေ့
 သူ့ယောက်ဖ၊ သူ့အစ်မရဲ့ခင်ပွန်းက မြင်းခြံမှာ အလွတ်ပညာသင်ကျောင်း
 ထောင်တယ်။ ခင်မောင်ဝင်းက သွားကူတယ်။ တင်မိုးလည်း သွားကူ
 နှစ်ယောက်လုံး ကျောင်းပျက်ကြတာပေါ့။ ကျွန်တော်က စာသင်တာ အလွတ်

တည်း။ ကျွန်တော့်ကို မခေါ်ဘူး။ တင်မိုးနဲ့ မောင်စန်းသော်ကလည်း
 အင်းအသင်းနဲ့ နေရရင် ငရဲပြည်ခေါ်လည်းလိုက်မယ်ဆိုတဲ့ လူစားတွေ။
 အဲဒီကျောင်းမှာ မောင်စွမ်းရည်ရဲ့ ရည်းစားတောင် ပါလိုက်သေး။ သူနဲ့
 အင်စန်းသော်ဟာ တခြားအလွတ်ကျောင်းတစ်ကျောင်းမှာအတူ စာပြခဲ့သေး
 တယ်။ အဲဒီကျောင်းမှာ မောင်စွမ်းရည်ရဲ့ သူငယ်ချင်းဆရာမမှာ တပည့်မတွေ
 ညည်း ပါလာခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအထဲက သိုက်သိုက်ဆိုတဲ့ တပည့်မနဲ့
 အင်စန်းသော်နဲ့ အဲဒီကတည်းက ချိတ်မိကြတာပဲ။

တကယ်တော့ တင်မိုးက မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း ကျောင်းသားစတိုင်
 အင် စကောလားရှစ်တွေပါ ယူထား၊ ရထားတာ ထင်တယ်။ (အဲဒါတော့
 အင်သိန်းနိုင်မှ အသေအချာသိတယ်) ဂုဏ်ထူးတန်းကလစ်ပြီး စီးပွားဖြစ်
 အလည်း မဟုတ်ဘဲနဲ့ အပျော်သွားပြီး လုပ်ကြသလို ဖြစ်နေတယ်။ ငွေ
 ညည်း အဖတ်တင်တာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် “ကျွန်တော်က မင့်ဆရာတွေ
 အင် ခိုင်လို့” ဆိုပြီး လိုက်ခေါ်လို့ ပြန်ပါလာတယ်။ ဒီတော့မှ လူစုကွဲပြီး
 ညည်းခြံက ကျောင်းလည်းပျက်တယ်။ ဝင်းကြွယ်လည်း ကျောင်းပြန်တက်
 တယ်။ မောင်စွမ်းရည်ရဲ့ သူငယ်ချင်းလည်း မန္တလေးလိုက်လာပြီး အလွတ်
 ကျောင်းမှာလည်း စာပြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ မောင်စန်းသော်လည်း ပါလာခဲ့ပြီး
 ကျောင်း ပြန်တက်လိုက်လို့ ဆရာဝန်ဖြစ်လာခဲ့တာပါပဲ။ ဆရာဝန်မဖြစ်ရင်
 ကျောင်းဆရာပဲဖြစ်မှာပါ။ ဆရာဝန်ဖြစ်တော့လည်း မြင်းခြံက တပည့်မ
 အင် ယောက်နဲ့ပဲ အိမ်ထောင်ပြုခဲ့ပါတယ်။ ကဗျာတွေ ဘာတွေရော ငွေတာရီ
 အင် ဇင်းမှာ အရေးများခဲ့ပါတယ်။ သူ ဆရာဝန်ဖြစ်တော့ ကျွန်တော်တို့နဲ့
 အင် သွားတယ်။

ဆရာဝန်ဘဝမှာ ခွဲစိတ်ပညာကိုလည်း ဆက်သင်တယ် ကြားတယ်။
 အင် ဆရာဝန်အဖြစ်နဲ့ ဆေးတက္ကသိုလ်မှာလည်း စာပြသေးတယ်။ ကျူရှင်
 အင် ဘာဝက လာတာဆိုတော့ စာပြရာမှာလည်း နာမည်ကြီးသတဲ့။ သူ
 အင် ရဲဘက်ရောက်နေတော့ ကျွန်တော်တို့ကလည်း အလွတ်ကျောင်းတွေ
 ညည်း သူပိုင်သိမ်းခံရပြီး လွင့်စဉ်ကုန်ကြတယ်။ ကသာဝင်းကြွယ်က စစ်ထဲ
 အင် ဆိုက်သွားတယ်။ တပ်ဦးဥက္ကဋ္ဌက စစ်ထဲလိုက်သွားတော့ အများက အံ့ဩ
 ညည်း တာပေါ့။ မောင်စွမ်းရည်က ပြည်ရွှေဘိုမြို့တော် မြောက်ဆီက ချောင်း

ပေါက်ရင် မကူးနိုင်တဲ့ ရေဦးမြို့ မြောက်ဘက် မဟာမြိုင်တောအစပ်ဝဲ
 တန်ဆည်မြို့ကို အစိုးရကျောင်းဆရာအဖြစ် ရောက်သွားလေရဲ့။ တင်မိုး
 ရန်ကုန်မှာ ဆရာကြီး မင်းသုဝဏ်ရဲ့ ခြေတော်ရင်းကိုရောက်သွားတော့ ကံ
 သူဆိုရ မှာပါ။ မောင်သာနိုး၊ မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်မိုးသူ၊ ပန်းချိုဝင်းဆ
 စန္ဒရား သိန်းမောင် စတဲ့စတဲ့ မန္တလေးစာပေ အနုပညာလူငယ်တစ်အုပ်တ
 အောက်ပြည်ကို စုန်သွားတော့တာပါပဲ။ မောင်စန်းသော်ပဲ ဆေးကျောင်း
 ဆေးရုံမှာ ကျန်ခဲ့လေရဲ့။

မောင်စန်းသော်ဟာ လက်တစ်ဖက်က ခွဲစိတ်ဓား၊ လက်တစ်ဖက်က
 ကလောင်ကိုင်ရင်း သူ့ဘဝကို အောင်မြင်စွာဖြတ်သန်းခဲ့တယ်။ ကဗျာ
 သူအဖြစ်ကတော့ ကဗျာစာအုပ်တွေ မထုတ်ခင်ကပဲ ငွေတာရီ ကဗျာဆ
 အဖြစ်နဲ့ လူသိများပြီးသားပါ။ ကဗျာဆရာ၊ ဆရာဝန်ကြီးအဖြစ်နဲ့ မုံရွာ
 ပြောင်းရတော့လည်း ဟန်ကျတယ်။ မုံရွာဆိုတာ စာပေမြို့ပဲ။ ကဗျာဆ
 ကြီး ဦးအုံမောင်နဲ့ တွဲမိသွားကြလေရဲ့။ မုံရွာကပြန်လာတော့ မန္တလေး
 ပြန်လာတယ်။ မန္တလေးမှာ ဆေးခန်းဖွင့်ထားသတဲ့။ ကျွန်တော်တို့နဲ့ အဆ
 ပြတ်နေတာတော့ ကြာပြီ။ ဆေးကျောင်းမှာ ဆရာဝန်ဖြစ်နေတဲ့ သူ့သမီး
 က သိုက်သိုက်ရဲ့သမီး သစ်သစ်တဲ့။ သစ်သစ်က ကလောင်အမည်ခင်
 နှင်းနဲ့ ကလောင်သွေးနေပြီ။ အဖေဆရာဝန်က ဒီသမီးဆရာဝန်ကဗျာဆ
 မလေး၊ အဖေတူသမီးလေးအဖြစ်နဲ့ ငုံ့ထားမတတ် ချစ်ရှာခဲ့တာပေါ့။ ဒီသ
 ခိုက်မှာ သူ့တပည့်မ ဆရာဝန်မလေးတစ်ဦးက သူ့သမီးလေးရဲ့ အောင်
 မှုတွေကို မနာလိုဖြစ်ရှာဟန်တူပါရဲ့။ မျက်နှာကိုပါ အက်စစ်(ငရဲစိတ်)
 ပက်လိုက်တာ သမီးလေးမှာ အလှလည်းပျက်ရုံမက မျက်စိနှစ်ဖက်ဝါ
 ကန်းဘဝကို ရောက်သွားရှာခဲ့ပါတယ်။ ဒီမှာတင် အဖေကြီးလည်း
 မတတ်ခံစားရပြီး သူ့ဘဝမှာ အကြီးဆုံး ထိုးနှက်ချက်ခံလိုက်ရသလို
 သွားလို့ အရက်တွေ ဘာတွေနဲ့ စိတ်ဖြေတယ်ဆိုထင်ပါရဲ့။

တစ်နေ့တော့ တင်မိုးနဲ့ မောင်စွမ်းရည်တို့ ကဗျာညီနောင်နှစ်ဦး
 ကို စာပေဟောပြောပွဲရောက်သွားတယ်။ ဘူတာကိုဆင်းပြီးမှ အချိန်
 အများကြီးရနေလို့တဲ့။ တင်မိုးက သူ့ညီလေး မောင်စန်းသော်တို့
 နှုတ်ဆက်ချင်တယ်။ မောင်စွမ်းရည်က ပစ္စည်းတွေနဲ့ ဘူတာမှာပဲ ဆ

ရထားပေါ်မှာ ပစ္စည်းတွေတင်ပြီး စောင့်တယ်။ မကြာခင် တင်မိုး
 သောက် ရှူးရှူးရှားရှားနဲ့ပြန်လာပြီး မဆဲဆိုစဖူး နှုတ်ကြမ်းမာန်ဆိုးနဲ့ပဲ
 ညှဉ်းတမ်းနေတယ်။ “အလကားကောင်၊ အရက်သမား၊ သောက်ရူးတဲ့”
 ခြစ်လာတာလဲဆိုတော့ ကျုပ်က တကူးတကန့်သွားနှုတ်ဆက်တာ။ သူ
 လူနာဆေးကုရင်း မူးရူးနေတယ်။ ဆေးကုရင်း နေ့ခင်းကြီးမှာ သောက်
 ပြီး “ကျုပ်ကို ဘယ်သူလဲ၊ မအားဘူး” ဘာညာနဲ့ ပြောလွတ်တယ်ဆိုပြီး
 လိပ်က မီးထတောက်မတတ် ဒေါသထွက်နေလေရဲ့။ ဒီမှာတင်ပဲ
 စန်းသော်ပဲ အပြေးအလွှား ရောက်လာတယ်။ အစ်ကို အစ်ကို စလိုက်
 ပါဆိုပြီး ငိုယိုတောင်းပန်၊ ကန်တော့တောင်းပန်တယ်။ မီးရထားက
 ဆန်ခါခြားထားလို့ မဝင်ရဘူး။ ကိုတင်မိုးက သွား သွား ငါလာနှုတ်
 နဲ့ဆိုပြီး ငေါက်လွတ်တယ်။ မောင်စန်းသော်က လက်အုပ်ချီရင်း
 ကျန်ခဲ့လေရဲ့။ ရထားထွက်တော့ တင်မိုးလည်း မျက်ရည်လည်ရွှဲနဲ့
 သူတို့မှာ ညီအစ်ကိုအရင်းမရှိကြလို့ တစ်ရွာတည်းသားချင်း တစ်မြို့
 တစ်ရွာမှာ ဒီနှစ်ယောက်ပဲရှိတာမဟုတ်လား။ ကဗျာညီနောင်လည်း တော်စပ်
 တာမဟုတ်လား။

အဲဒါ သူတို့ ကန်မြစ်ကျွန်း ကဗျာညီနောင်ရဲ့ နောက်ဆုံးမြင်ကွင်းပါပဲ။
 မည်ကျော် ဆရာဝန်ကြီး၊ နာမည်ကျော် ကဗျာဆရာကြီး ရှိုက်ကြီးတင်
 ငိုကြွေးပြီး ဘူတာရုံလူအုပ်ကြားမှာ ကျန်ခဲ့တဲ့ရှုခင်းကို ဒီနေ့ထိလည်း မျက်စိ
 က မထွက်ပါ။

ကျွန်တော်တို့ အတူနေခဲ့ကြတဲ့ ညီလေးပါ။ အလွန်ညာဏ်ကောင်းပြီး
 စိတ်ကောင်းလည်းရှိသူပါ။ သူများကိုလည်း ကူညီတတ်သူပါ။ ကဗျာဆရာ
 ဦးအံ့မောင်နဲ့ ဆုံကြတော့လည်း သူ့အကြောင်းကို တဖွဖွပြောလို့ နှမြော
 လို့မပြီးပါဘူး။ ကျွန်တော် ၂၀၁၇ ခုနှစ်ထဲမှာ မန္တလေးကို ရောက်တယ်။
 တစ်သက်တာစာပေဆုရှင် ဦးသာနိုးနဲ့ ဝတ္ထုဆုရှင် လူထုညီပုလေး၊ ကဗျာ
 ဆရာသစ်ရာကောက် မောင်တင်စိုးစတဲ့ ဆုရှင်များ ဂုဏ်ပြုပွဲမှာ ကျွန်တော်နဲ့
 တွေ့လေး(အင်းဝဂုဏ်ရည်)ကိုပါ ကဗျာဆုရှင်ဟောင်းများအဖြစ် ဂုဏ်ပြုကြ
 လို့ ရောက်ခဲ့ကြတယ်။ ဂုဏ်ပြုပွဲအပြီး ဟိုတယ်ပြန်ရောက်တော့ ညနေစာ
 စားချိန်မှာ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် မျက်မမြင်ဒုက္ခိတနှစ်ဦးက လာရောက်

နှုတ်ဆက်ကြသတဲ့။ နဂါးကိုထွန်းဦးနဲ့ မောင်စန်းသော်ရဲ့သမီး ကလေး
 ဆရာမလေး ခင်သစ်နှင်း။ လူကြီးတန်မယ့် မျက်ရည်မနည်းထိန်းလိုက်
 ပါတယ်။ မောင်စန်းသော်ရော သူ့အစ်ကိုကြီးတင်မိုးတို့ကိုပါ သတိရလိုက်
 မိလိုပါ။ ဪ... လူ့ဘဝဆိုတာ ဒီလိုပါပဲ။ တွေ့ကြုံဆုံကွဲ သံသရာကြီး
 ထဲမှာ တစ်လည်လည် ပါပဲလားလို့ ဗုဒ္ဓဘာသာသံဝေဂတရားပဲ ပွားများလိုက်
 ရပါတယ်။

သဗ္ဗေသတ္တာ ကမ္မဿာဒါ
 ၂၀၁၈၊ နိုဝင်ဘာ ၂၈၊ နယူးယောက်

ယနေ့တိုင် မမေ့နိုင်တဲ့ အမှတ်တရတစ်ခု

ခု ကျွန်တော် စာရေးမယ်လို့ ထပြီ ပြကွဒိန်ကို ကြည့်လိုက်တော့ ဒီဇင်ဘာ ၂၅။ ဒီဇင်ဘာ (နောက်လ) ၂၆ ဆိုရင် ခု ကျွန်တော်ရေးမယ့် အကြောင်းအရာဟာ တစ်နှစ်တိတိ ကြာခဲ့ပါပြီ။ ဒီအကြောင်းကို ရေးမယ်လို့ စိတ်မကူးမိပေမဲ့ စိတ်မျက်စိထဲကတော့ မထွက်ဘူး။ မကြာခဏပေါ်ပေါ်လာ ခဲ့တာ ဘာကြောင့်လည်း မသိတော့ပါ။ ဒီနေ့ စာမဖတ်ချင်သေးလို့ ဘာစာ မရေးရမလဲလို့ တွေးလိုက်မိတော့ ဘေးကစားပွဲပေါ်မှာ သူငယ်ချင်း၊ ညီလေး ကဗျာဆရာ မောင်စန်းသော်ရဲ့ ကဗျာစာအုပ်ကလေးကို လှမ်းမြင်မိလိုက် ပေးယ်။ 'လမင်းနှစ်ခု ကလေးကဗျာများ' ဒုတိယနှိပ်ခြင်းစတဲ့ အတွင်းစာမျက်နှာ မှာ လှန်ကြည့်လိုက်တော့ -

ဦးစွမ်း + အန်တီနဲ့ သို့
ရိုသေလေးစားစွာဖြင့်၊ သမီးသစ်သစ်
၁၇-၈-၂၀၁၇ တဲ့။

ဒီလိုနဲ့ စာအုပ်ကလေးကို ကိုင်ပြီး သစ်သစ်တို့အကြောင်းကို ရောက်တတ် ကရာ ဆက်တွေးနေမိလိုက်တာ အကြာကြီး။ သစ်သစ်ဆိုတာက ကဗျာဆရာ မောင်စန်းသော်ရဲ့ သမီးလေး ရေးရမှာ စိတ်မကောင်းဘူး။ သူ့အမည်ရှေ့က

ရေးရမှာက 'မျက်မမြင်ကဗျာဆရာမလေး' တဲ့။ မျက်မမြင် ကဗျာဆရာမလေး ခင်သစ်နှင်း။ ဖြစ်ရပုံက သူနဲ့အတူ ကျောင်းနေဖက် သူငယ်ချင်း ဆရာဝန်မလေးတစ်ဦးကပဲ သူ့မျက်နှာကို ငရဲမီးနဲ့ ပက်လိုက်လို့ မျက်မမြင် ဖြစ်သွားခဲ့ရတာလေ။ အရွယ်ကောင်း ဆရာဝန်မလေးတစ်ဦးလေ။ တိုင်းပြည်နဲ့ လူထုကို အများကြီး အကျိုးပြုနိုင်မယ့် ကလေးမလေးပေါ့။ ကြားရတာ လူတိုင်းက 'ဖြစ်ရလေ' လို့ အသံထွက်ပြီး ယူကျုံးမရ ဖြစ်ကြရပါတယ်။ သစ်သစ်ကတော့ အရှုံးလည်း မပေးဘူး၊ ဇွဲလည်း မလျှော့ဘူး၊ သူငယ်ချင်းတွေ အကူအညီနဲ့ ဆေးကုတာလည်း လုပ်တယ်။ ကဗျာတွေ၊ စာတွေလည်း သူများအကူအညီနဲ့ ရေးနေတယ်လေ။ အင်္ဂလိပ်လိုရေးပြီး ကမ္ဘာ့ဖြန့်ရောင်းကောင်းမှာလို့ အဝေးကနေ မရေမရာ စိတ်ကူးမိပါရဲ့။

သူ့ဖခင် ဆရာဝန်လေး 'ခင်မောင်ရီ' ခေါ် မောင်စန်းသော် ဆိုတာက တင်မိုး၊ မောင်စွမ်းရည်တို့နဲ့ မန်းတက္ကသိုလ်မှာ တရွတ်ဆွဲပြီး တွဲပါနေခဲ့ဖူးတယ်လေ။ သူတို့လို မြင်းခြံသားပဲ။ တင်မိုး ကိုရင်ဝတ်တုန်းကတည်းက သူ့နောက်က ဆွမ်းခံလိုက်လာခဲ့တဲ့ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားလေး။ ဉာဏ်ကောင်းတော့ ပေပေတေတေနေရင်းက ဆရာဝန် ဖြစ်လာခဲ့တာ။ ခွဲခိတ်ဆရာဝန် နာမည်ကျော်ပေါ့။ မုံရွာမှာ တာဝန်ကျတော့လည်း ကဗျာဆရာကြီး ဦးအံ့မောင်နဲ့ ကံကောင်းထောက်မ တွဲခွင့်ရခဲ့သူ။ သူ့သမီးလေးရဲ့ အခြေဆိုးကြောင့်ပဲ အသက်တိုခဲ့ရာထင်ပါရဲ့။ သူ့သမီးလေးကလည်း ဇွဲသမီးအပြည့်။ အဖေရော၊ သမီးပါ စာပေသမားတွေဆိုတော့ နော်မန်ဗက်သို့ တို့၊ ဟယ်လင်ကယ်လာတို့နဲ့လည်း ကျွမ်းခဲ့၊ ရင်းခဲ့၊ အားကျခဲ့မှာပေါ့။ ကျွန်တော်က အဝေးမှာရောက်နေတော့ သူတို့ ဒုက္ခရောက်ချိန်မှာ အကူအညီ မပေးနိုင်ခဲ့တဲ့အပြင် အားပေးစာ၊ အားပေးစကားလေးမှ မပေးတော့ ကျွန်တော်တို့ကို ဖုန်းပြောခွင့်၊ စာရေးခွင့်တို့ မပေးခဲ့တဲ့ စစ်အင်အားစိတ်နာလို့ မဆုံးခဲ့ပါဘူး။ တင်မိုးနဲ့ ကန်မြိ ကိုအေးကျော်တို့ရဲ့ ရုပ်တုတွေတွေ ထုပြီး ကန်မြိရွာ တင်မိုးစာကြည့်တိုက်လေး ထားရှိတယ်လို့ ကြားတော့ သူတို့သားအဖရဲ့ ရုပ်တုလည်း ထားရှိရမှာလို့ ပြောချင်လို့တင်တာ။

လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၀၁၇ ခုနှစ်နှောင်းမှ ကျွန်တော် မြန်မာပြည်ကို အလည်

အင်္ဂလိပ်စာရင်း ခုံတော်များ အရလို ပြန်ခွင့်ရပြီဆိုတာ သိရရင် ပြည်ချစ်တစ်ဦး သူငယ်ချင်း အင်ဦးဆိုရင် ခြေကျင်တောင် ကဆုန်ပေါက်ပြေးလာမလားလို့ တွေးလိုက် ပြီးသေးရဲ့။ ကျွန်တော်လည်း စစ်အစိုးရ ဖယ်ထုတ်သွားပြီး ပြည်တော်ပြန် ပြန်လမ်း ပွင့်သွားတာနဲ့ ပြန်ခဲ့တဲ့အခါ ကိုယ့်ဇာတိရပ်ရွာအထိ အမြန်ထုတ် ဆုတ်ရောက်အောင် သွားလိုက်တော့တာပါပဲ။ မြန်မာပြည်ကို နှစ်ခေါက် ပြန်ရောက်ခဲ့ပါပြီ။ ၂၀၁၇ မှာ ပြန်လာတော့ တရုတ်ပြည်ထိအောင် သွားပြီး တွေ့ရတာကြာတဲ့ ဆွေမျိုးတွေကို သွားတွေ့ဖြစ်လိုက်သေးတာ။ အပြန် တွေ့ မန္တလေးမှာ စာပေဂုဏ်ပြုပွဲနဲ့ ကြိုတယ်။ မန္တလေးပင်မတက္ကသိုလ် တွင် သားဟောင်းများအသင်းက ၂၀၁၆ မှာ အမျိုးသားစာပေဆုရသူနဲ့ တစ်သက်တာစာပေဆုရသူများကို ဂုဏ်ပြုပွဲ လုပ်ကြပါတယ်။ တစ်သက်တာ စာပေဆု လောလောလတ်လတ်ရတဲ့ ကျောက်ဆောက်သာနိုး ဆိုတာက သူငယ်ချင်း မောင်သာနိုးလေ၊ အစ်ကိုကြီး မောင်သာနိုးပေါ့။ သူက ကျွန်တော် ဆိုထက် သုံးလေးနှစ်လောက်ကြီးတာ။ မောင်တင်မိုးနဲ့တော့ မတိမ်းမယိမ်း မှား။ ကဗျာဆုရသူကလည်း သူငယ်ချင်း ကျောင်းဆရာ ကဗျာရေးဘက် ဆရာကောက် မောင်တင်မိုးတဲ့။ ဝမ်းသာလိုက်တာ။ ရှေ့က အပူဇော်ခံ ဆရာကြီးများအတွက် ကုလားထိုင်များအလယ်မှာ ဆရာကြီး ဒေါက်တာခင် မောင်ညွန့်ကိုလည်း ခန့်ခန့်ကြီး တွေ့ရ၊ ကန်တော့ရပါရဲ့။ ကြိုကြိုက်တုန်း ဆရာ့ဟောင်းများကိုပါ ပေါင်းထည့်လိုက်ကြပြန်တယ်။ ကျောင်းသား မောင်များအသင်းမှာ ကိုကျော်ရင်မြင့်က ကိုလေး(အင်းဝဂုဏ်ရည်) နဲ့ မောင်စွမ်းရည်ကိုလည်း တစ်ပါတည်း ဂုဏ်ပြုဖို့ ဖိတ်ကြားလို့ ကျွန်တော် ဆိုပါ ရှေ့က ဂုဏ်ပြုခံကုလားထိုင်တန်းထဲ ရောက်သွားခဲ့ပြန်ပါတယ်။ ဒီပွဲ ဆို တက်ရောက်ဖို့ ဖိတ်ကြားလို့ ကျွန်တော်လည်း ဂုဏ်ပြုခံ ပူပူနွေးနွေး ဆရာတော်ရှင် ဦးသာနိုးတို့ဇနီးမောင်နှံ တည်းခိုရာ ဌာနမှာပဲ တည်းခိုခဲ့ပါတယ်။ ထုထုတိုက်နဲ့လည်း နီးနီးပေါ့။ မန္တလေးသားတွေက မန္တလေးမှာပြန်ပြီး ခပ် ထည်တည်နဲ့ ဧည့်သည်ကြီးတွေ လုပ်နေလိုက်ကြတာလေ။ တွေးကြည့်တော့ ချမ်းစရာပေါ့။ အေးလေ... ပြန်မရောက်တာကိုက နှစ်ပေါင်း သုံးလေးဆယ် ကျော်ပြီကိုး။ တည်းခိုတဲ့ ဟိုတယ်မှာမည်တောင် ရှေ့ထွက်ပြီး နေ့စဉ်မှတ် တမ်းထဲမှာလည်း မရေးမိဘူး။

နိုင်ငံဘာ ၂၆ ရက်နေ့ကတော့ အထူးမှတ်မိနေပါတယ်။ ညနေ ထမင်းစားပြီး ဟိုတယ်အပေါ်ဆုံးထပ်ကို တက်သွားတယ်။ ဘုံခုနစ်ဆင့်လို့ ဆိုပါနဲ့။ ရှေးရှေးကတော့ ဘုံခုနစ်ဆင့်ဆိုတာ အမြင့်ကြီးပေါ့။ နတ်ပြည်မှာတို့ ဘာတို့မှာပဲရှိတာ။ အခုတော့ လူသာမန်တွေ ထမင်းတက်စားနေကြပြီလေ။ ဘုံခုနစ်ဆင့်ကို ဧည့်သည်တွေ လိုက်လာကြတော့တယ်။ တစ်ဦးပြီးတစ်ဦး ရောက်လာကြတော့ ဝမ်းလည်းသာရဲ့၊ စိတ်လည်းထိခိုက်လို့ မျက်ရည်တောင် လည်မိပါရဲ့။ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်နဲ့ ရောက်လာကြသူနှစ်ဦးက တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦးလည်း သိကြတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘယ်လိုမှလည်း မပတ်သက်၊ မဆက်စပ်ဘူး။ ရောက်လာတော့ သူ တစ်ပြိုင်နက်တည်း ရောက်လာကြတာလေ။ ထူးထူးခြားခြား စွဲမှတ်ထားတာက သူတို့နှစ်ဦးလုံးက မျက်မမြင်တွေ။ ခေ့ရတာ အားတော့နာပါရဲ့။ တို့ဗမာတွေ ပြောနေကျစကားနဲ့ ပြောရရင် 'ဒုက္ခိတတွေပေါ့ဗျာ။ တစ်ဦးက နိုင်ငံကျော် ဦးထွန်းဦး၊ နဂါး ဦးထွန်းဦးလေ။ မန္တလေးဂုဏ်ဆောင် နဂါးစာပေ ဖြန့်ချိရေးကို တည်ထောင်လုပ်ဆောင်သူ ဦးထွန်းဦးပေါ့။ နဂါးဒေါ်ဦးတောင် နာမည်မှိန်သွားခဲ့ရတာ မဟုတ်လား။ စာပေဆေးပေါ့လိပ်နဲ့ ဘာမှတော့ မဆိုင်ဘူးဆိုပါစို့။ တစ်လောကဆီ ဖြစ်လာမယ့် နဂါးနှစ်ကောင် ပါးပျဉ်းထောင်လိုက်တာ နိုင်ငံကို လွှမ်းမိုးသွားခဲ့တာမဟုတ်လား။ အဲ... အဲဒီ နဂါးကိုထွန်းက အမောက်မပါ၊ အမြီးမပါတဲ့ မောင်စွမ်းညောင်ကို လာပြီးတွေ့ဆုံ လက်ဆောင်တွေပေးတာလေ။ အမှန်က သူ့ကိုသွားပြော ကျွန်တော်က တွေ့ရမှာ အားနာလိုက်တာ၊ မပြောပါနဲ့တော့။

အဲဗျာ... ပြောရင်းဆိုရင်းပဲ တခြားဒုက္ခိတလေးလည်း ရောက်လာတယ်။ သစ်သစ်တဲ့။ တူမလေး သစ်သစ်၊ ကဗျာသမီးလေး သစ်သစ်၊ ဆရာဝန် ကဗျာမလေး ခင်သစ်နှင်းလေ။ ဆရာဝန်ကဗျာဆရာ မောင်နေသော် (ဒေါက်တာခင်မောင်ရှိ) ရဲ့ သမီးလေ။ မျက်မမြင်နှစ်ဦးက မျက်မြင်ကဗျာဆရာကို တလေးတစား၊ တခုတ်တရ လာတွေ့ကြရှာတယ်။ ဘယ်လိုစကားတုံ့ပြန်ရမှန်းမသိအောင်ကိုပဲ ပျာယာခတ်သွားခဲ့ရပါတယ်။

အတိုချုပ်လိုက်ပါတယ်။ မန္တလေးကဗျာဆရာ မန္တလေးမြို့ကို အလည်လာတာကိုး။ မန္တလေးစာပေလောကသား မျက်မမြင်နှစ်ဦးက လာရောက်တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်ခြင်းပါပဲ။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ ၂၆ ရက် ညနေ တစ်သက်

မမေ့ရက်နိုင်စရာ ရှိပါတော့မလား။ သူတို့နှစ်ဦး ဘဝဆက်တိုင်း
ဇနီးမမြင်ဒုက္ခိတ မဖြစ်ကြပါစေသတည်း။ ဒီဝဋ်ကြွေး ဒီဘဝ ဒီမျှနဲ့ပဲ
ဦးကြပါစေသတည်း။ ကျွန်တော် မောင်စွမ်းရည်ပါ။

မန္တလေးနေ့စဉ်၊ ၂၄-၁၂-၂၀၁၈

သူငယ်ချင်း ပင်းယမွှေး

ရပ်ဝေးမှာနေရင်း အသက်ကကြီးလာလိုက်တာ။ မယုံနိုင်စရာ ကျွန်တော့်အသက်က ၈၀ ကျော်ပြီ။ ငယ်ပေါင်းကြီးဖော်သူငယ်ချင်းတွေ ဆွေမျိုးကြီးငယ်တွေကိုလည်း အားတိုင်းသတိရနေတော့တာပဲ။ ဒီလို အမှတ်တရရုပ်ပုံလွှာတွေ ရေးလာလိုက်တာ ကျွန်တော့်ညီစုဆောင်းမိသားစုကိုပဲ ၆၀ ကျော်သတဲ့။ တချို့မပါတာတွေ သတိရတယ်။ ဥပမာ- ကျွန်တော့်တို့ အစ်ကိုကြီး ကိုသာနိုးအကြောင်း။ စိတ်ကူးချိုချိုက ကျွန်တော့်စာအုပ်မှာမည်ဟောင်း 'သူတို့နဲ့ ကျွန်တော်' အမည်ကိုယူပြီး စာအုပ်ရိုက်လိုက်တာ ၆၂ ယောက်တောင် ထွက်လာခဲ့တယ်။ စာအုပ်ကိုကြည့်ပြီး ဟိဟိ ဟိဟိ ပီတိဖြစ်ရပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်ကြည့်ရင်း ဆက်ရေးချင်စိတ်က ကြွလာပြီတယ်။ အသက်ကြီးလေ ရတက်ကြီးလေပေါ့နော်။

ဒီတစ်ခေါက် မြန်မာပြည်ပြန်တော့ သူငယ်ချင်းမောင်သိန်းနိုင်က သူ့ဆွေ သူ့စေတနာအတိုင်း ငယ်သူငယ်ချင်းတွေ တွေ့ဆုံပွဲ လုပ်ပြန်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သူငယ်ချင်းတချို့လည်း ပါပေသပေါ့။ ငယ်ပေါင်းဖြစ်တဲ့ မောင်မိုးသူ၊ မောင်ခင်မောင်ဝင်း(ကသာဝင်းကြွယ်)တို့ မပါမဖြစ် ပါကြပေသပေါ့။ တင်နီဆီပြည်အောင်တို့တော့ မပါတော့ဘူးပေါ့။ ကျွန်တော် ပြည်ပမထွက်ခင်

မိနေကျ ရဲဘော်ဆရာကြီး ဒေါက်တာသန်းထွန်းလည်း မပါတော့ဘူးပေါ့
အသံ။ စွမ်းဆရာ လွမ်းပါတီ။ သူငယ်ချင်း မောင်သာနိုးက ကြီးမှ တွန်းလှည်း
အသံနုရတော့ မလာနိုင်ဘူး။

ဒါပေမဲ့ ဒီတစ်ခေါက်မှာ အမျိုးသမီးငယ်ပေါင်းတွေ အများကြီးပါလာ
အံ့ ဝမ်းသာရတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ဇနီးနဲ့လည်း တက္ကသိုလ်ကျောင်း
အဖက်တွေဆိုတော့ ကျွန်တော့်ဇနီးပါရင် ပိုပြီးပျော်မယ်။ ဓာတ်ပုံနဲ့ တကွ
အော်ပြချင်ပေမယ့် စားပွဲပေါ်မှာ တစ်လုံးထီးတည်းသော ပုလင်းမည်းကြီးပုံက
အောင်စွမ်းရည်ရှေ့မှာ ထိုးလို့ထောင်လောင်ပါနေလို့ ဓာတ်ပုံ မဖော်ပြတော့
မိဘူး။ အမျိုးသမီး သူငယ်ချင်းတို့ရဲ့ အမည်စာရင်းကတော့ (၁) ခင်စုလှိုင်
(ခ)တော့ ဘွားစုလှိုင်ပေါ့) တစ်ခါက ကဗျာဆရာမ ကေသီလှိုင်လေ။ (၂)
ယုဝတီကလောင်ရှင် ပင်းယမွှေးခေါ် တင်မွှေးလှတဲ့။ ကျောင်းနာမည်က
Pansy ခုတော့ ပင်စီဘွားဘွားပေါ့။ (၃) ဒေါ်မြမြသန်းတဲ့။ (၄) ဒေါ်မြ
လှတဲ့။ မန်းစာဂုဏ်ကျောင်းသူတွေပေါ့။ သမီး ဥမ္မာလည်း အဖေကို တွဲဖို့
မိသေး။ နောက်ဆုံးတစ်ယောက်ကတော့ ဂုဏ်ထူးအိမ်ရှင် ကြည်ကြည်တင်
မိပဲ။

အဲဒီ အမျိုးသမီးဧည့်သည်တော်တွေထဲမှာ ခါတိုင်းပါလေ့မရှိ။ ဒီတစ်
ခါပါလှည့်သူကတော့ ယုဝတီကလောင်ရှင် ပင်းယမွှေးပါ။ (ပင်းယ) ဆိုတာ
အ ရတနာပုံ ရွှေနန်းတွင်းအနွယ်တွေဆိုထင်ပါရဲ့။ မန္တလေးအပြောနဲ့ဆိုရင်
မဟာမျိုးမဟာနွယ်တွေပေါ့။ ကျွန်တော်တို့က ကျေးတောသားသက်သက်
ဆိုတော့ နားမလည်ဘူး။ သူတို့က 'ပင်းယထိပ်တင်မျိုး'တဲ့။ ဒါပေမဲ့ တက္ကသိုလ်
မှာတော့ မဟာမျိုးမဟာနွယ်နဲ့ ကျေးတောသား ကျေးတောသူတို့ ခွဲခြားမှု
မရှိဘူးဆိုတော့ ကျွန်တော်နဲ့ ပင်းယမွှေးက တက္ကသိုလ်ကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ
အင်နစ်တည်းအတူရောက်တယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း သတ္တမတန်း အောင်
ပြီးကတည်းက ဇီဝဗေဒ၊ ရူပဗေဒ၊ ဓာတုဗေဒ စသည် ယူလာပေမဲ့ ဆတ်
အားပြီးတော့ တက္ကသိုလ်မှာ ဘူမိဗေဒ၊ ပထဝီ၊ ဓာတုဗေဒ ဘာသာတွဲကို
အားယူလိုက်တဲ့အခါ ပင်းယမွှေးနဲ့ ဘာသာတွဲအားလုံးတူပြီး ဘာသာတိုင်းမှာ
အင်နစ်တည်းအတူသင်ရတယ်။ ကျောင်းသား ၄၀ ကျော်မှာ ကျောင်းသူက
အလား၊ မြန်မာ၊ တရုတ် အားလုံး သုံးယောက်ပဲပါတော့ ကျားမ မရွေး

စည်းလုံးခင်မင်ခဲ့ကြတယ်။ ခုအခါ ကျန်နှစ်ယောက် ဘယ်ရောက်နေသလဲ စုံစမ်းလို့မရခဲ့ဘူး။ ပင်းယမွှေးနဲ့ကတော့ ကြံဖန်ဆုံမိတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်ခက်ခက်ခဲခဲ ရှာဖွေဖော်ထုတ် လာခဲ့ရသတဲ့။ ဟိုတစ်ဖက်ကမ်း သန်တင်ဘက်မှာဆိုလား။ ငစင်ကာတို့ ရွာမှာပေါ့။

ပင်းယမွှေးက စာသင်ဖက်ဖြစ်တဲ့အပြင် စာပေသမားချင်းလည်းဖြစ် ကျွန်တော်နဲ့ ခင်မင်ရင်းနှီးဖို့ အကြောင်းပိုများပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ စာတိုင်းရင်းမေ့နဲ့ ယုဝတီဂျာနယ်မှာ ပါခဲ့ဟန်ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော် မှတ်မှတ်ရရ ဖတ်ခဲ့ရတာမရှိပါဘူး။ နောက်ထပ် သူနဲ့ ကျွန်တော် ပိုခင်စရာအကြောင်းကတော့ သူငယ်ချင်း မောင်မိုးသူနဲ့ ပတ်သက်ပါတယ်။ မောင်မိုးသူက ခရစ်ယာန်သာသနာပြုကျောင်းထွက်ပါ။ ဒါပေမဲ့ ကျောင်းညီညွတ်ရေးတပ်ဦးနဲ့ ကျောင်းသားသမဂ္ဂမှာ သူနဲ့ ကျွန်တော် တွဲပြီး အကြောင်းဖန်လာပါတယ်။ ၁၉၅၇- ၅၈ မှာ ထင်ပါရဲ့၊ တကသ အမှုအဖွဲ့ရဲ့ ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့မှာ သူက ဥက္ကဋ္ဌ၊ ကျွန်တော်က အတွင်းရေးအဖြစ် အရွေးခံခဲ့ကြပါတယ်။ ကျောင်းသားညီညွတ်ရေး တပ်ဦးအကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ်နဲ့ အရွေးခံခဲ့ကြတာပါ။ မောင်မိုးသူ (အမည်မောင်စိန်မြင့်) က မန္တလေးစိန်ပီတာ ကျောင်းထွက်၊ ပင်းယမွှေးခေါ် ဝတ်တင်မွှေးလှက စိန်ဂျိုးဇက် ကွန်ဗင့်ကျောင်းထွက်၊ မောင်မိုးသူက သင်္ချာလို့ ပင်စီ၊ လူစီ၊ ဂျူဒီ စတဲ့ မူလကြီး ကျောင်းသူ သူငယ်ချင်းတစ်စု သင်္ချာ ကျူရှင်သင်ပေးခဲ့ရဖူးသတဲ့။ သူသင်ပေးလို့ လူစီ၊ ဂျူဒီတို့တစ်စု ၁၀ တန်း အောင်ကြရတာဆိုကိုး။ တက္ကသိုလ်မှာတော့ သူကိုယ်တိုင် တစ်တန်းမှ မအောင်လိုက်ဘူး။

တစ်နေ့တော့ မောင်မိုးသူနဲ့ မောင်စွမ်းရည်တို့ ဘူမိဗေဒဋ္ဌာန လမ်းပေါ်လျှောက်လာစဉ် လမ်းပေါ်မှာ ပင်းယမွှေးနဲ့ ဆုံမိကြတော့ သူ့ သူငယ်ချင်းချင်း မတွေ့တာကြာပြီဆိုပြီး လေဖောလိုက်ကြတာ အကြာကြာ ဘေးလူကို မေ့ထားကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခုလိုတွေ့ကြမှ မောင်မိုးသူနဲ့ မောင်စွမ်းရည်နဲ့ ပင်းယမွှေးတို့ တစ်ခန်းတည်းစာသင်ဖက်ဆိုတာ ဝေဖန်စာပေဝါသနာပါသူချင်းဆိုပြီး မိတ်ဆက်ပေးပါတယ်။ ပိုပြီး ခင်မင်ရင်းနှီး အကြောင်းတော့ ဖြစ်လာပါရဲ့။ ဘေးက မောင်စွမ်းရည်ကို မေ့ပြီး စာ

အင်္ဂလိပ်စာ နာရီဝက်လောက်ရှိတာတောင် နိဒါန်းပဲရှိသေး။ ဒါနဲ့
အင်္ဂလိပ်စာ စိတ်မရှည်နိုင်တော့ဘဲ သူတို့လေအတိုင်း “ကဲ ယူတို့ဘာ
အဆက်ပြောကြ။ အိုင်တော့ တကသရုံးခန်းမှာ တွေ့ဖို့ချိန်းထားတဲ့ ဧည့်
အသွင်ရှိသေးတယ်။ အိုင်ကို ‘ဟီ’က စောင့်နေလိမ့်မယ်။ ယူနေရစ်ပေတော့”
အဲဒါပဲ ထားခဲ့လိုက်တယ်။ ပြောချင်သလောက် ပြောကြပေတော့။

ဒါပေမဲ့ ခက်တာက သူတို့ချင်း ဘယ်လောက်ပဲခင်ခင် ကျောင်းမှာ
အခြေခံအဖွဲ့အစည်းချင်းက မတူကြလို့ တစ်ဖက်စီဖြစ်နေကြလေရဲ့။ မောင်မိုး
သူက ကျွန်တော်နဲ့အတူ တပ်ဦးအဖွဲ့ဝင်၊ အမှုဆောင်တွေ။ ပင်းယမွှေးက
အဲဒါပဲအဖွဲ့နဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်၊ ဒီအက်စ်အိုခေါ် ဒီမိုကရက်တစ် ကျောင်းသား
အဖွဲ့ဝင်တွေ။ အများအားဖြင့် လူချမ်းသာသားသမီး မစ်ရှင်ကျောင်းသူ
ကျောင်းသားတွေက ဖဆပလဆိုရှယ်လစ် ဦးကျော်ငြိမ်း၊ ဗိုလ်ခင်မောင်လေး
ဆို ဘိုက်ရိုက်စည်းရုံးထားတဲ့အဖွဲ့ဆိုတော့ တပ်ဦးအဖွဲ့ဝင် လက်ဝဲဝါဒ
ကျောင်းသားတွေနဲ့က တစ်ဖက်စီ။ မောင်မိုးသူနဲ့ ပင်းယမွှေးတို့က မစ်ရှင်
ကျောင်းသားဟောင်းအဖွဲ့မှာတော့ ပါဝင်ကြတယ်။ မောင်မိုးသူက ခရစ်ယာန်
ဘုန်းကြီးကျောင်းထွက် ဖြစ်ပေမဲ့ ငယ်စဉ်က သူ့ရဲ့အိမ်နဲ့နီးတဲ့ စိန်တောင်
ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာလည်း နေခဲ့ဖူးသတဲ့။ ဒါကြောင့် တောသားဘုန်းကြီး
ကျောင်းထွက် မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်ဘဂျမ်း(တင်မိုး) တို့နဲ့လည်း တစ်ဖက်မှာ
အတူပဲတွဲမိပြန်တယ်။ မောင်စွမ်းရည်ကလည်း စိန်နဲ့ မနဲခဲဖူးတဲ့အပြင်
ဘုန်းကြီးသပိတ်လည်း မဆေးခဲ့ရ၊ ကနုတံလည်း မဆေးခဲ့ရဖူးပါ။ မူလတန်း
အတည်းက လူကျောင်းခေါ် အတန်းကျောင်းကို တန်းတက်ခဲ့ရလို့ပါ။
အဲဒါပဲပါတော့။ ဆိုလိုရင်းက ပင်းယမွှေးနဲ့ ကျွန်တော်တို့က နိုင်ငံရေး
အသုအဆချင်း ပြဒါးတစ်လမ်း သံတစ်လမ်းပါဆိုတာပါပဲ။

မန်းတက္ကသိုလ်မှာ အဲဒီကာလ ၁၉၅၆- ၆၀ လောက်အတွင်းမှာ အမျိုး
အနွယ်ကလောင်ရှင် သုံးဦးလောက်ပဲ ကျွန်တော် အမှတ်ရမိပါတယ်။ ခု ပင်းယ
ကျောင်းမှာ ယုဝတီဂျာနယ်မှာ ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေးပေးတဲ့ ယုဝတီကလောင်
ရှင်တွေရသူအဖြစ် အသိအမှတ်မပြုလို့ မရတဲ့ ကလောင်ရှင်ပါ။ တက္ကသိုလ်
အတွက်ပဲစာစောင်၊ တက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်းထုတ် စာစောင်တွေနဲ့
တက္ကသိုလ်နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်းမှာ ရေးကြသူတွေထဲကတော့ အရိုင်း (ရွှေမန်း-

အညာမြေ) ခေါ် ခင်စုလှိုင်နဲ့ ရွှေတိုတူးမှာ တို့ရှိကြပါတယ်။ ခင်စုလှိုင်က
 ကဗျာဆရာမ ကေသီလှိုင်ဖြစ်ပါတယ်။ နောင်အခါ သူက ရန်ကုန်တက္ကသို
 လ်ပြောင်းသွားပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာပဲ ဆရာမအဖြစ်နဲ့ အငြိမ်းစားယူ
 တယ်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာလည်း တပ်ဦးရဲဘော်မပဲမို့ ကျွန်တော်
 အချင်းချင်း 'ရဲဘော်' 'ရဲဘော်မ' ခေါ်ခဲ့ကြသူတွေပါ။ ပင်းယမွှေးကို
 ရဲဘော်မ ခေါ်လို့ မရ။ အတန်းဖော် သူငယ်ချင်းလို့ပဲ ခေါ်လို့ရပါတယ်။
 စာသင်ဖက်ပေါ့။

ပင်းယမွှေးကို အမှတ်တရဖြစ်စရာ နောက်တစ်ချက်ကတော့ ကျွန်တော်
 က သူငယ်ချင်းတင်မိုး၊ မောင်သိန်းနိုင်တို့ အကြောင်းရေးတိုင်း မပါမီ
 ထည့်ရေးရတဲ့အကြောင်းတစ်ခုရှိခဲ့လို့ပါပဲ။ မန်းတက္ကသိုလ်ကလောင်
 အသင်းက ပြုလုပ်တဲ့စာဆိုတော်နေ့ အခမ်းအနားတိုင်းမှာ အမာစိန်အဖြစ်
 ပါလေ့ရှိပါတယ်။ စာပေပြိုင်ပွဲလည်း လုပ်လေ့ရှိတော့ အငြိမ်စင်ပေါ်မှာ
 စာပေဆုပေးပွဲ လုပ်လေ့ရှိပါတယ်။ စင်ပေါ်မှာ အသင်းနာယက၊ ပါဠိပါဠာ
 ဒေါ်အုန်း (စာရေးဆရာမ အမ်အေမအုန်း၊ လူထုဒေါ်အမာနဲ့အတူ သိပ်
 မှောက် ကျောင်းသူ)က ဆုပေးလေ့ရှိပါတယ်။ ဆရာမကြီးဒေါ်အုန်းနဲ့ အ
 အဖြစ် ထိုင်ရသူက ပင်းယမွှေးပါ။ မှတ်မှတ်ရရ ကျောင်းသားကျောင်း
 ဆုပေးပွဲ အပြီးမှာ အသင်းရဲ့ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ကဗျာဆရာ ကန်မြန်နန်းမြင့်
 (နောင် တင်မိုး) က အငြိမ်မင်းသမီး အမာစိန်ကို (ဥက္ကဋ္ဌ တက္ကသိုလ်ဝင်
 ကိုယ်စား) တက္ကသိုလ်အမာစိန်ဘွဲ့ ရွှေချည်ထိုးစလွယ်ကြီး ချီးမြှင့်ပါတယ်။
 စလွယ်ကြီး ဇောက်ထိုးချိတ်ပေးခဲ့မိလို့ ပတ်တုတ်မရအောင် ဟာသပြော
 သွားတဲ့ပွဲပေါ့။ အဲဒီပွဲမှာ အဖွဲ့ချင်းမတူကြပေမဲ့ ကလောင်ရှင်အဖြစ်၊ စာ
 ဆရာအဖြစ် ပင်းယမွှေးနဲ့ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့က (ပါမောက္ခ ဒေါ်အုန်းနဲ့အ
 စင်တင်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒါလည်း အမှတ်တရဖြစ်စရာပါ။ အယူဝါဒ အ
 မတူပေမဲ့ သွေးမကွဲပါဘူး။

ကျွန်တော်က ဘူမိဗေဒဘာသာနဲ့ ဥပစာတန်းအောင်ပြီးနောက်
 ခဏ စာမေးပွဲကျပါတယ်။ လက်တွေ့တန်းတွေ မတက်ခဲ့လို့ပါ။ နောက်
 ဝိဇ္ဇာပြောင်းယူပြီး ဘွဲ့ရပါတယ်။ ဒီမှာတင် ပင်းယမွှေးတို့နဲ့ ဝေးကွာ သွား
 ပါတယ်။ ပင်းယမွှေးလုံးချင်း စာအုပ်ထုတ်ဖြစ်သလား မသိတော့

အဖွဲ့တော်တို့တစ်တွေကတော့ လေးငါးယောက် ကဗျာစာအုပ်တွေချည်း
 ဆက်တိုက်ထုတ်၊ ဆက်တိုက် ဆုရကြပါတယ်။ မောင်မိုးသူကတော့
 အင်သက်ဦးအမည်နဲ့ 'အသည်းငယ်ငယ် ကဗျာရွယ်ရွယ်များ' စာအုပ်ကို
 ထုတ်ဖို့ကြော်ငြာရုံ ကြော်ငြာနိုင်ခဲ့ပြီး သူ အကြိမ်ကြိမ်ထောင်ကျ၊ အိမ်ထောင်
 ထုသွားတာနဲ့ ကဗျာစာအုပ်မထုတ်ဖြစ်တော့ပါ။ အပြင်ရောက်မှ ထုတ်ဝေသူ
 အုပ်စုပြီး ဝတ္ထုစာအုပ်တွေ ထုတ်ဖြစ်ပါတော့တယ်။ ကဗျာကိစ္စကို မင်းတို့နဲ့ပဲ
 ဆွဲထားလိုက်ပြီတဲ့။

ကဲ၊ အဲဒါမန်းတက္ကသိုလ်က စာပေသူငယ်ချင်းတစ်စုရဲ့ ဇာတ်လမ်းတစ်
 ဇာတ်ပါပဲ။ နောက်တစ်ကြိမ် မြန်မာပြည်ပြန်လို့ သူငယ်ချင်း ပင်းယမွှေးနဲ့
 နှစ်ဆုံကြမှ စကားတွေ တဝကြီး ပြောကြပါဦးမယ်။ ခုတစ်ခေါက်တော့
 အင်းရအောင် မပြောခဲ့ရပါ။ သူငယ်ချင်း မောင်သိန်းနိုင်ရေ ထုံးစံအတိုင်း
 နောင်တောင်းဆိုပွဲလေး လုပ်ပေးဖို့ ပြင်ထားဦးနော်။ မောင်မင်းကြီးသား
 အားနူးကြီးပါပေတယ်။ အကြောင်းသင့်တိုင်း 'ကောင်းလှင့်တေး'ကို ကျူးရင့်
 ဖြောက်ပါကြောင်း။

၂၀၁၈၊ မတ် ၁၃၊ နယူးယောက်

ကမ္ဘာလှည့်ပြီး ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်တဲ့ ချစ်ဦးညို

ဘာစာတွေ ဘယ်လိုရေးနေကြသလဲ။

မြန်မာစာရေးဆရာသုံးဦး အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို လာရောက်
မြန်မာရွှေ့ပြောင်းခိုလှုံသူများ နေထိုင်ရာ အမေရိကန်ပြည်နယ် အန့်အပြ
လှည့်လည်ပြောဟောကြပါတယ်။ နယူးယောက်မြို့မှာတော့ ခရစ်ယာန်ဝ
ကျောင်းတစ်ခုရဲ့ ဝတ်ပြုခန်းမကြီးတစ်ခုလုံး အပြည့်လာရောက် အ
နားထောင်ကြတာ တွေ့ရပါတယ်။

တကယ်တော့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို ရောက်ရှိနေထိုင်ကြ
မြန်မာလူမျိုးများဟာ ပညာတတ်၊ စာတတ်သူတွေ များပေမဲ့ စာဖတ်ဝါသ
ပါသူ အတော်နည်းပါတယ်။ စာဖတ်နိုင်လောက်အောင် မအားလပ်ကြ
လားမသိ။ ကျွန်တော်နဲ့ စာအုပ်လဲလှယ်ဖတ်သူ သုံးလေးယောက်ပဲ ရှိ
တယ်။ ဒါပေမဲ့ စာပေဟောပြောပွဲတို့၊ ဘုန်းကြီးတရားပွဲတို့မှာတော့ အ
ကြံသူများပါတယ်။ တရားနာလေ့ရှိတဲ့ လူမျိုးစရိုက်၊ ပုံတိုပတ်စ နားထ
လေ့ရှိတဲ့လူမျိုးစရိုက်ကြောင့်လားမသိ။ ဟောပြောပွဲတွေမှာ လူစည်
များပါတယ်။ စာရေးဆရာတွေ လာကြရင် သီးခြားတွေ့ဆုံမိတ်ဆက်
ဆောင်ပေး လက်တွဲဓာတ်ပုံရိုက်ကြသူများလည်း မရှားပါ။ သူတို့ စာရေး

အထွေထွေစာအုပ်များ မေးကြည့် မဖတ်ဖူးကြ။ ကျွန်တော့်စာရေး။ ကျွန်တော့်စာအုပ်
 အထွေထွေစာအုပ်ရဲ့ အမည်တောင်မပြောနိုင်ကြ။ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ထဲမှာ ကျောင်း
 အထွေထွေစာအုပ်က ဖတ်ဖူးခဲ့တဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်နှစ်ပုဒ်တော့ ပြောနိုင်ကြတာ ကြားဖူး
 ခဲ့။ ဒါတောင် တင်မိုးနဲ့ မောင်စွမ်းရည် လွဲသေး။ ထားပါတော့၊ စာရေးဆရာ
 အထွေထွေစာအုပ်က ကျွန်တော့်ကို စာအုပ်လက်ဆောင်ပေးခဲ့ကြရုံမျှမက ဝတ္ထုနဲ့တောင်
 အထွေထွေစာအုပ်ကြသေး။ ကဗျာဆရာကြီးမှာတော့ ဝတ္ထုမရှိလို့ ကဗျာပဲပေးလိုက်နိုင်
 မိရဲ့။

သူတို့စာအုပ်တွေကို ကျွန်တော်အဆက်ပြတ်နေတာကြာပြီ။ သူတို့
 အထွေထွေစာအုပ်ကောင်းတယ်ဆိုရမလား။ ကျွန်တော်ပဲ ကံကောင်းတယ်ဆိုရမလားမသိ။
 အထွေထွေစာအုပ်က ခုသူတို့ပေးတဲ့ စာအုပ်တွေကို ဖတ်လိုက်မိတော့ ကျွန်တော်
 အထွေထွေစာအုပ်ရတယ်။ ဝမ်းသာရတယ်။ သူတို့စာတွေက တယ်ကောင်းသကိုး။
 အထွေထွေစာအုပ်ကွတ်မဟုတ်ဘူးခင်ဗျ။ တကယ့်ကိုကောင်းတာ။ ဘယ်လောက်
 အထွေထွေစာအုပ်ကောင်းသလဲဆိုတော့ ဒီစာမျိုးတွေကို ကျွန်တော် (လုံးဝ) ရေးနိုင်စွမ်းရှိမယ်
 အထွေထွေစာအုပ်မထင်ပါဘူး။ မယုံရင် ကျွန်တော်ရေးခဲ့တာတွေနဲ့ သူတို့ရေးထားတဲ့ စာအုပ်
 အထွေထွေစာအုပ်နဲ့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်။ ကျွန်တော်ရဲ့ ယေဘုယျထင်မြင်ချက်က ခု ခေတ်ကြီး
 အထွေထွေစာအုပ် ဆုတ်ခေတ်ကြီး၊ ကလိယုဂ်ကာလကြီး။ ငါတို့နောက်မျိုးဆက်သစ်
 အထွေထွေစာအုပ်တွေဟာ ငါတို့လောက်မတော်ကြဘူးပေါ့။ ဟော ခုတော့ ဗုဒ္ဓေါ။
 အထွေထွေစာအုပ်ပြောတာ ဒင်းတို့က ကျုပ်တို့ထက်တော်သဗျ။

ချစ်ဦးညိုက ဝတ္ထုတိုရှည်၊ ကြီးငယ်တွေရေးခဲ့သဗျ။ ကျွန်တော်က ဝတ္ထု
 အထွေထွေစာအုပ်သမားမဟုတ်လေတော့ နှိုင်းယှဉ်ဖွယ်မဟုတ်။ ဂျူးရော၊ သူတို့တစ်တွေ
 အထွေထွေစာအုပ်နဲ့ကလေးတွေ၊ ကျောင်းသူလေးတွေချည်း တစ်စုတစ်ဝေးတည်း ပေါ်ထွက်
 အထွေထွေစာအုပ်လာကြတော့ မုဒိတာပွားပြီး ချိုးကျူးကြည့်ဆိုခဲ့ဖူးပါတယ်။ သူတို့အညာသူတွေ
 အထွေထွေစာအုပ်တော့ ချိုးကျူးတယ်လို့ အောက်ကလိအာပြောတာတောင် ခံခဲ့ရပါသေး
 အထွေထွေစာအုပ်။ နုနုရည်(အင်းဝ)ရဲ့ ဝတ္ထုတွေဆိုရင် 'ထဘီလေးတစ်ထည်'က အစ
 အထွေထွေစာအုပ်ကြိုက်ခဲ့တာ။ ဝတ္ထုလတ်၊ ဝတ္ထုရှည်တွေ ရေးလာတော့လည်း ကြိုက်တာပဲ။
 ချိုးကျူးခဲ့တာပဲ။ တစ်ယောက်က ပါးစပ်ကမြင်း၊ တစ်ယောက်က လက်
 အထွေထွေစာအုပ်မြင်းလို့ မောင်စွမ်းရည်နဲ့ ဗီရိကြီး စာတ်လမ်းကြောင့် ဟိုးလေးတကျော်။
 အထွေထွေစာအုပ်တော့ ကျွန်တော့်အိမ်မှာ ကြောင်အိမ်တောင် လုံလုံခြုံခြုံမရှိ။

စာအုပ်စင်တောင်မှ ကိုယ်တိုင်လက်ဖြစ်၊ နံရံကပ်စာအုပ်စင်။ တကယ်တော့
ဂျူးတို့၊ နုနုရည် (အင်းဝ) တို့လောက် လက်ရာမြောက်တဲ့ အမျိုးသားဝတ္ထု
ဆရာလူငယ်များ လက်စွမ်းလက်စရှိတာ မတွေ့ရသေးပါဘူး။ တွေ့
ပြောကြပါ။ ဝမ်းသာရအောင်။ ကဲ နိဒါန်းပျိုးတာ ရှည်သွားပြီ။ အသက်
သွားတော့ ဒီလိုပဲဖြစ်တတ်တယ်ထင်ပါရဲ့။ (ဪ ငယ်ငယ်ကလေး
ဒီလိုပဲလား)

ချစ်ဦးညိုက စပြောရအောင်။

သူ့ရဲ့စာအုပ်ဖတ်လိုက်မိတာက “မြို့မငြိမ်းနှင့် ဂလိုဘယ်လိုက်ရေး
တေးသီချင်းခံစားမှု” ၂၀၀၅ က ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၇ မှာ ဒုတိယအကြိမ်
လင်္ကာဒီပစာပေက ထုတ်တာတဲ့။ ကိုယ်ပိုင်စာအုပ်တိုက်ကြီးနဲ့ ဘာနဲ့ ရေး
ပြုစုခဲ့တဲ့ စာအုပ်တွေ ၅၀ ကျော်။ တချို့ကို ဒုတိယအကြိမ်မက ဒွါဒ
အကြိမ်ရိုက်ထုတ်ပြီးခဲ့ပြီ။ အံ့ဖွယ်သုတ။ ခု သူ့အသက် ၇၀ (ခုနှစ်ဆ
ဆိုတော့ အရွယ်ရောက်စက ရေးခဲ့တာလို့တွက်ရင် သက်စေ့ရေးခဲ့သ
လား။

‘မြို့မငြိမ်းနှင့် ဂလိုဘယ်လိုက်ရေးရှင်း’ ဆိုတာ တေးသီချင်းခံစား
စာစုများတဲ့။ ၁၀ ပုဒ်။ ဒီလိုခေါင်းစီးနဲ့ စာအုပ်များ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်
မတွေ့ဖူးခဲ့။ ကျွန်တော်က ပြည်မနဲ့ဝေး ပြည်ပပြေးစဉ် ဆယ်စုနှစ်တစ်ခေတ်
လောက်အတွင်း ဒီလိုစာမျိုး ထွက်ခဲ့ဖူးပြီလားမသိ။ ထွက်ခဲ့ဖူးမယ်မထင်
ဒါမျိုးရေးနိုင်ဖို့ မလွယ်ပါ။ ဆရာဇော်ဂျီက ရသစာပေအဖွင့်ဆိုတဲ့ စာတစ်
ရေးဖူးတယ်။ ကဗျာဆရာတင်မိုးက ချစ်ဦးညိုတည်းဖြတ်ထုတ်ဝေတဲ့ သ
မဂ္ဂဇင်းမှာ ကဗျာတစ်ပုဒ်ချင်းကို ရသဖွင့်ဆိုဝေဖန်ဖူးတယ်။ သီချင်းကို
ချစ်ဦးညိုလုပ်သလို ခံစားမှုဖွင့်ဆိုတာမျိုး လုပ်ခဲ့ဖူးတာ မရှိသေးဘူးလို့
ပါတယ်။ ချစ်ဦးညိုက သီချင်းဆယ်ပုဒ်ကို ခံစားမှုဖွင့်ဆို ရေးသားထု
တယ်။ တကယ်တော့ ၁၂ ပုဒ်။ မြတ်လေးရဲ့ ‘မစ္စဝီစကီ’၊ ဗိုလ်က
တင့်အောင်ရဲ့ ‘ဂျင်မလေးဂျမ်း’ သီချင်းခံစားမှုဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ် ပြန်
မတွေ့ပါတဲ့။ မပါဘူး။

ဒီသီချင်းတွေကို အထပ်ထပ်ဆိုညည်းပြီး ခုလိုရသဖွင့်ဆိုရေးသ
အားထုတ်မိတဲ့အခါမှာ တေးရေးသီသူနဲ့ တေးဆိုသူတို့ရဲ့ ‘ဟဒယ’ကို

မြင်လိုက်ရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ “ဟဒယများဆီမှ နှလုံးသွေးထဲတွင် ထုတ်လုပ်မှုကို မြတ်နိုးခြင်း၊ ရိုးသားမှုကို တန်ဖိုးထားခြင်း၊ အလှ၌ ဦးညွှတ်ခြင်း၊ တရား၌ တည်ဆဲခြင်းတည်းဟူသော အမြဲတေစာများကို တွေ့လိုက်ရသည်” ဟူလို။ ဒါက သူ့ပဏာမစကားမှာ ဖော်ပြချက်ပါ။ ဒါတွေကို ကျွန်တော် မတွေ့ခင် ဖြတ်သန်းလိုက်ရတာကတော့ အင်စတော်လေးရှင်း၊ ခါဖော်မင့်စ်၊ ရော့ခ်၊ ဟစ်ဟော့၊ အော်တာနေတစ်၊ ဒီဂျေ၊ သီဝရီ၊ အိုင်တီ၊ ဝီဒီလိုက်ဇေးရှင်း၊ မာလ်တီဝတ်ရုံ၊ လေဟာနယ် ဗက်ကျူး စတဲ့ စတဲ့ အင်္ဂလိပ်အသံထွက်စာလုံးများဖြစ်ပါတယ်။ ပဏာမအမှာစာကလေးတစ်ပုဒ် ထပ်မံစာမျက်နှာမှာပဲ တွေ့လိုက်ရတဲ့ အင်္ဂလိပ်အသံထွက်တွေပါ။ တစ်ဒါဇင် သောက်ရိုမယ်။ ဒါကတော့ တို့ဗမာခေတ်ပညာတတ် စာရေးဆရာများရဲ့ အစဟန်ပဲလေလို့ သဘောထားလိုက်ပါတယ်။ သူတို့ တေးဂီတလောက၊ အနုပညာလောကရဲ့ နေ့စဉ်သုံးဝေါဟာရတွေမဟုတ်လား။ ထားပါတော့။ ကျွန်တော်နဲ့ မယဉ်ပါးလို့ပါ။

ချစ်ဦးညိုက ‘တေးသီချင်းခံစားမှု’ တဲ့။ ခံစားတယ်ဆိုတာ စိတ်အလုပ်ပါ။ ဒြပ်မဲ့အလုပ်။ အကောင်အထည်မရှိတာကို အရှိလုပ် ဒြပ်ပြုရတာပါတဲ့။ ဆုပ်ကိုင်လို့မရတာကို ဆုပ်ကိုင်ပြီးပြရတာ မလွယ်ပါဘူး။ ခံစားမှုဆိုတာ ခြင်္သေ့မြှောင်သလို အသံဆိုတာလည်း ဒြပ်မဲ့ပါပဲ။ တေးသီချင်းမှာ ခံစားမှု၊ အတွေး၊ အသံစကားလုံးတွေ ပါဝင်ပါတယ်။ စကားလုံးတွေကလည်း အကယ်တော့ အတွေးတို့၊ ခံစားမှုတို့ကို အကွရာသင်္ကေတနဲ့ ဖော်ပြထားတာတွေပါပဲ။ ဒါကြောင့် ခံစားမှုကိုဖွင့်ဆိုရေးသားရတာ အလွန်မလွယ်တဲ့ အလုပ်ပါလားလို့ သဘောပေါက်မိပါတယ်။ ချစ်ဦးညိုကလည်း ဒီသဘောမျိုးနဲ့ ဒါန်းချိုပြီး မရဲဘဲနဲ့ ကျွဲပြဲစီးရသလို ပြောပါတယ်။ မရဲသော်လည်း ခြင်္သေ့ဆီသလို စီးမိမှဖြင့် လိမ့်မကျအောင် လုပ်ရတာလည်း မလွယ်ပါဘူး။

တေးခံစားမှုစာပေရယ်လို့ စာတစ်အုပ်၊ ပေတစ်ထုပ်ရှိခဲ့ဖူးတာ မဟုတ်ပါ။ ခြင်္သေ့တော့ အများအပြားအထင်အရှားမဟုတ်ပါ။ ခံစားမှုရသကို ဖွင့်ရတာ ပြုရတာ မလွယ်ဘူးမဟုတ်လား။ ရသကိုးပါးတဲ့။ အဲဒီဆုပ်ကိုင်လို့မရတဲ့ အမျိုးကိုးပါးကို သိင်္ဂါရရသ၊ ဟဿရသ၊ ကရုဏာရသ (ဂရုဏာ

မဟုတ်ဘူးနော်) သန္တရသ၊ ရုဒ္ဒရသ စသည်တို့ကို ဖော်ထုတ်ဖွင့်ဆိုရတာ အသံ လူသံ၊ လူကသီဆိုတဲ့ သီချင်းသံ၊ လူတီးမှုတ်တဲ့ ဂီတသံ။ အဲဒီအတွေရဲ့ အနိမ့်တဲ့၊ အမြင့်တဲ့၊ အတက်အကျတဲ့၊ အလျှော့အတင်းတဲ့။ မဟုတ်ရတာကိုပဲ မြင်ရသလို ဖွင့်ဆိုရတာ။ ဒါတွေပြောတဲ့အခါ အစဉ်အလာပေါ်ဦးလိုပြောရ၊ သက္ကတလိုပြောရ။ ခုခေတ်ကျတော့ အင်္ဂလိပ်လို ပြောရလို့ဘယ်လိုက်စေးရှင်းတဲ့။ ဝက်စတန် လိုက်စေးရှင်းတဲ့။ အမေရိကန်လို စေးရှင်းတဲ့။ ကာရာအိုကေတဲ့။ လိုကေးရှင်းတဲ့။ ပရိဒက်ရှင်းတဲ့။ ဘင်ကလစ်ဆစ်၊ ခိုးရပ်၊ မယ်လိုဒီ၊ ဂျီအိုပေါ်လစ်တစ်၊ ဖျူးချားပါစပက်တစ်၊ နယ်ဇာရှင်း၊ အက်သစ်၊ ပင်နီးရာမား။ မြို့မငြိမ်းရဲ့ တေးသီချင်းတစ်ပုဒ်ထဲမှာတော့ ပါဠိစာလုံး၊ အင်္ဂလိပ်စာလုံးတွေ အများကြီး။ ဖတ်တဲ့လူတွေကလည်း ထုတ်တတ်တွေပဲ ဖတ်ကြမှာပါ။ တေးသီချင်းကို ပထဝီနဲ့ ခင်းရ၊ သမိုင်းနဲ့ ရှင်းသိပွဲနဲ့လင်းရ၊ ပန်းချီနဲ့ ဆွဲပြရ။

သီချင်းက တစ်ပုဒ်မဟုတ်။ ၁၀ ပုဒ်။ အစအဆုံး သီချင်းက မြို့မငြိမ်း ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်က စတင်ရေးသားခဲ့တယ်။ တကယ်တော့ ၁၉၈၀ လောက်စပြီး တေးသီချင်းခံစားမှုဆောင်းပါးတွေ ရေးနေတာလို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီအုပ်မှာ မြို့မငြိမ်းအပြင် နန်းတော်ရှေ့ဆရာတင်၊ သဟာယဆရာတင်၊ ဝိုင်အမ်ဘီ သခင်တင်နဲ့တကွ ရွှေတိုင်ညွန့်၊ ကိုစောညိုနန်း၊ ကန်မြကိုးကျော်၊ ကိုနေဝင်း၊ ခင်ဝမ်း၊ ဝင်းမင်းထွေးတို့ပါ ပါရှိတဲ့အတွက် မြန်မာကာလပေါ်သီချင်းခေတ်တစ်ခေတ်လုံး ငုံ့မိတယ်ပြောနိုင်ပါတယ်။ သီချင်းတစ်ပုဒ်ချင်းရဲ့ စကားလုံး၊ အသံ၊ ဂီတ စသည်တို့ကို မြန်မာ့ထုံးစံ၊ မြန်မာ့ဂီတ စကားလုံးဝေါဟာရ၊ ဂီတဘာသာစကားနဲ့ အနောက်တိုင်းဂီတ ဘာသာစကားများနဲ့ပါ အတတ်နိုင်ဆုံး ရှင်းပြထားရာမှာ မန်းပန်တျာကော့စ်ခေါင်မိုးပေါ်မွေးခဲ့တဲ့ ချစ်ဦးညိုမြို့သာ ဒီလိုရေးနိုင်တာကလားလို့ မုဒိတ်ပွားရင်း သုခိတာစကားဆိုလိုက်ရပါတယ်။ ပန်တျာကျောင်း ခေါင်မိုးပေါ်မွေးသူလည်းဖြစ်၊ မျိုးရိုးကလည်း သဘင်တေးဂီတမျိုးရိုးဖြစ်၊ ဘဝလျှောက်မှာလည်း ဒီလောကထဲကိုပဲ ဖြတ်သန်းခဲ့၊ နန်းတော်ရှေ့မှာကြီးပြင်းခဲ့၊ မန္တလေးမြို့မကိုလည်း နားဆင်ခဲ့၊ လောဘာတိမမြေရင်ကိုလည်း နားယဉ်ခဲ့၊ မန္တလေးမှာ မြန်မာစာ မြန်မာစကားကို သင်ယူခဲ့။ ဒီလိုပေါ့

စပ်ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ရွှေမန်းသားက လေဟုန်စီးပြီး ရွှေဂုံမှာကြီးခဲ့လို့သာ ဒီလိုရေးခွင့်ကြံ့ရတာပါကလားလို့ အရင်းအမြစ်ထိ ဆင်ခြင်ကြည့်မိပါတယ်။

စာပေဝါသနာပါသူ၊ သီချင်းဝါသနာပါသူများ သီချင်းလေးတွေညည်းချင်း ဖတ်ကြည့်စေချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ပုဂံကျောက်စာတစ်ခုထဲက အမတ်ကြီးတစ်ပါးရဲ့ ဆုတောင်းကို သတိရမိပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာထင်တစ်ဦးက နိဗ္ဗာန်ဆုမတောင်းဘဲ ဘဝအဆက်ဆက် 'ပဉ္စင်တူရိယာဖြင့် နိဗ္ဗာန်သောအဖြစ်'ကို ရလိုသတဲ့။ ကိုချစ်ဦးညိုလည်း နိဗ္ဗာန်မရမီစပ်ကြားအတိုင်းမှာ ပဉ္စင်တူရိယာဖြင့် နိုးထရသော အဖြစ်ကို ရပါစေသတည်း' ဟောသမားများ ကျတတ်တယ်ဆိုတဲ့ ပဟာသငရဲမှလည်း အမြဲလွတ်၍ ချွတ်ပါစေသတည်းလို့။

ချစ်ဦးညို စာတွေများများရေးနိုင်ပါစေ။ ဟောနိုင် ပြောနိုင် မမောနိုင် ဖြစ်စေသတည်း။

၂၀၁၇၊ စက်တင်ဘာ ၈၊ နယူးယောက်

မင်းသစ် အလွမ်းစာ

မင်းသစ် အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ ဆေးရုံတင်ထားရတယ်ဆိုတာကို ကဗျာဆရာ ခက်သီက သတင်းပေးပါတယ်။ သူ့ကဗျာစာအုပ်ကို မင်းရဲ့အမှာနဲ့ ထုတ်မှာလို့လည်း သတင်းပေးပါတယ်။ မင်းစာအုပ် အမှာစာ သူ့နောက်ဆုံးလက်ရာဖြစ်မယ်။ အမှတ်တရဖြစ်အောင် ဆောင်းပါးဆွဲဖော်ဘုတ်မှာဖြစ်ဖြစ်တင်ပါလို့ ကျွန်တော်တိုက်တွန်းလိုက်ပါတယ်။ မင်းကဗျာစာအုပ်ကလည်း မင်းသစ် ဆေးရုံတက်စဉ်မှာပဲ ထွက်ခဲ့ပါပြီ။

မင်းသစ်ကွယ်လွန်လို့မှ မိနစ်ပိုင်းရှိဦးမယ်။ ဖ-ဘပေါ်မှာ မင်းနာမည်တွေ ဖတ်လို့မနိုင်အောင် တက်လာခဲ့ပါတယ်။ မင်းသစ်အား တစ်ပါးကို ကူညီတတ်ကြောင်း၊ ဘယ်သူတွေကိုဖြင့် ဘယ်လို ရက်ရယ်ရာ ကူညီခဲ့ဖူးကြောင်း။ ကျွန်တော့်ကို ဘယ်တုံးက ကျွန်မကို သာမန်စသည်ဖြင့် ဖတ်လို့မဆုံးနိုင်အောင်ရေးလာကြတာတွေ ရပါတယ်။ မင်းသစ် ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေနဲ့ အထူးချစ်ခင်ရင်ညီလေးတစ်ယောက်ပါ။ 'ဘက်စုံ'တော်တဲ့ ညီလေးတစ်ဦးဖြစ်သလို 'စုံ'တိုးတဲ့ လူပေလူတေလေးတစ်ယောက်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ မန်းတက္ကသိုလ်ရှိစဉ်မှာ သူက နောက်က ကပ်ဆရာ

အစုထဲမှာ ပါဝင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆိုတာ မောင်သာနိုး၊ တင်မိုး၊
 မောင်သိန်းနိုင်၊ ကြည်အောင်၊ မောင်မိုးသူ၊ ဇော်ဇော်အောင်၊ မောင်စွမ်းရည်
 ကဗျာသမား၊ စာသမားများရဲ့ နောက်က ပေါ်ထွက်လာခဲ့တဲ့ စာသမား
 တစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ နာမည်ရင်းက မြတ်သူတဲ့။ သူနဲ့အတူ မြင်းခြံက
 တစ်ဦးလည်း ရောက်လာခဲ့လို့ မကြာခဏ လူများတတ်တာကိုလည်း
 ရရှိပါတယ်။ နှစ်ဦးလုံး တပ်ဦးရဲဘော်တွေချည်းပါပဲ။ မင်းသစ်က
 ကိုင်းမြတ်သူပေါ့။ တက္ကသိုလ်ရောက်လို့မှ မကြာခင်သူတို့အစုထဲမှာ
 ကထာပြန်ပြီး 'အညာပလွေကဗျာများ' ဆိုတာ ထုတ်ပါတယ်။ စစ်ကိုင်းမြတ်သူ
 ထုတ်တာပါ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နောက်အုပ်စုထဲက ရှေးမြင့်မောင်
 (အညာတန်ဆောင်)တို့လည်းပါတာကို သတိရမိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အစုချင်း
 ကပါ။ မင်းသစ်တို့က သိပ္ပံသမား၊ အင်္ဂလိပ်စာသမားတွေ။ ရှေးမြင့်မောင်
 က ဝိဇ္ဇာသမား၊ မြန်မာစာသမားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တုန်းက
 မောင်သာနိုး၊ မောင်မိုးသူ၊ မောင်စွမ်းရည်တို့က သိပ္ပံသမားတွေ၊ တင်မိုး၊
 မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်ကြည်အောင်တို့က ဝိဇ္ဇာသမားတွေ မတူကြပေမဲ့
 ကျွန်တော်တို့က တစ်စုတည်း။ သူတို့ကျ တစ်ကွဲစီနေခဲ့ကြပါတယ်။ သိပ်မတွဲ
 ခဲ့ပါဘူး။

မင်းသစ်က နေရာတကာ စပ်စပ်စပ်စပ် လုပ်ပါတယ်။ မောင်မိုးသူလိုပါ
 စပ်စပ်စပ်စပ်သမားတွေက ရန်ကုန်ကို အရင်ဆင်းလေ့ရှိပါတယ်။
 မင်းဖေနဲ့ မိုးသူ၊ အငယ်ပိုင်းက မင်းသစ်။ မောင်သာရကတော့ အစောဆုံး
 ပါ။ ရုပ်ရှင်လိုလို ဘာလိုလို၊ အယ်ဒီတာလိုလို၊ ထုတ်ဝေသူလိုလို။ မင်းသစ်
 တော့ ကျူရှင်လောကကိုပါ သူ့ဆရာ မောင်သိန်းနိုင်နဲ့အပြိုင် တိုးခဲ့ကြပြီး
 နိုင်အိုမင်းသစ်လို့ ထင်ရှားခဲ့သူပါ။ မောင်သိန်းနိုင်လိုပဲ အညာအကြေ
 အယာဉ်နဲ့ နေ့ချင်းပြန်ကူးပြီး ကျူရှင်ပေးတယ်လို့ ဟန်ကြီးပန်ကြီး လုပ်ခဲ့သူ
 တစ်ဦးပါပဲ။ တစ်ခါတော့ ဂုဏ်ထူးကြီးက သူ့ကို "စာဝင်သင်စမ်းကွာ ငါမော
 နို့" ဆိုပြီးခိုင်းမိတယ်။ မင်းသစ်က မြန်မာစာကိုလည်း ဂုဏ်ထူးကြီးရဲ့လေ့နဲ့
 အလွတ်ဝင်သင်နိုင်သူဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီကာလက 'ဘာ' မေးခွန်းနဲ့သင်တာ
 ချစ်စားတယ်။ ဘာခွဲ၊ သိန်းနိုင်၊ ဂုဏ်ထူးသိန်းနိုင်ဆိုတာ အထပ်ထပ်
 ပြီးသင်တော့ ကျောင်းသားတွေက ဂုဏ်ထူးကို တစ်ချောင်းငင်ဖြုတ်ပြီး

အော်ကြလို့အပြင်က ဂုဏ်ထူးကြီးက ကပျာကယာဝင်ပြီး မောင်မင်းသစ်က
“ကျေးဇူးတင်ပါတယ်၊ နားပါတော့လို့” ဆိုပြီး ဆွဲထုတ်ခဲ့ရပါတယ်။

သူ ကျူရှင်ပြတုန်းက “မင်းရှာနေတဲ့ မင်းသစ်က ဒီမှာ” လို့ ဆိုင်းဘုတ်
တင်ပါတယ်။ ထောက်လှမ်းရေးက သူ့ကို နိုင်ငံရေးနဲ့ လိုက်ရှာတော့ “
ရှာနေတဲ့ မင်းသစ်က ဒီမှာ” ဆိုပြီး ဝင်ဖမ်းတာခံရဖူးတာကလည်း နာမည်
ကျော်ကိစ္စတစ်ရပ်ပါ။ ဦးနေဝင်းနဲ့ ဆွေမျိုးတော်တယ်ဆိုလို့ အမြန်လွှတ်
မြောက်လာခဲ့တာပါ။ သူဟာ ကျူရှင်နဲ့ အောင်မြင်ပေမဲ့ မမြဲပါဘူး။ အထူး
လျှောက်လုပ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယနယ်စပ်ကို အရောင်းအဝယ် သွားလုပ်တာ
ဆိုတာမျိုးလည်း ပါတယ်။ သူ ငွေရလာရင် အိတ်ကြီးနဲ့ တစ်လုံးပါ။ သူ
ဦးခိုက်လေ့ရှိတာက သူ့မိဘလိုချစ်တဲ့ သူ့ဆရာတင်မိုးပါ။ ငွေထုပ်ပိုက်ပြီး
တင်မိုးရဲ့ဇနီးဆီ ငွေထုပ်ထိုးအပ်တာပါ။ ထိုးအပ်တယ် ဆိုတာက အဝတ်စုံ
ထဲကို ငွေထုပ်ထိုးထည့်ထားခဲ့ပြီး သွားချင်ရာ သွားတာပါ။ တော်တော်
ပြန်ပေါ်မလာတတ်ပါဘူး။ သမ္မတဟိုတယ်တက်နေတယ်ဆိုတာ မောင်သာ
အရင် မင်းသစ်က လုပ်ခဲ့တာပါ။ မင်းသစ်က သူ ငွေရွှင်ရင် အပေါင်းအသင်း
ရှိသမျှ ကျားမကြီးငယ်မရွေး ခေါ်ကျွေးတာပါ။ (မောင်သာရကတော့ ဘယ်
မှမကျွေးပါ) မင်းသစ်က ရှိပူရသေး ကုန်မှအေးဆိုတာမျိုး လုပ်သူပါ။ မရှိပေ
ရှိခဏဆိုတာမျိုးပါ။

တစ်ခါ လှိုင်မြို့နယ် စွပ်ကျယ်စက်လမ်းထဲမှာ ထင်ပါတယ်။ ဗိုလ်
ဝင်းကတော် ဒေါ်နီနီမြင့်တို့နေတဲ့လမ်းပေါ့။ ခြံကျယ်ကြီးတစ်ခုမှာ အိမ်တစ်
လျားအကြီးကြီးဆောက်ပြီး စာရေးဆရာတွေ၊ ဆရာမတွေ ခေါ်တင်ပြီး ဘုံနီ
သာ လုပ်ထားဖူးတယ်။ ဒေါ်ခင်ဆွေဦးတို့၊ ခက်မာ၊ စုထား၊ ရာသက်ပန်တီ
တောင် ခိုဖူးသေးတယ်။ စာရေးဆရာ အမျိုးသားအုပ်စုကိုတော့ ပျဉ်းမနား
မောင်သင်းခိုင်က အုပ်ချုပ်တယ်ဆိုထင်ပါရဲ့။ လူစုံရှုပ်လွန်းလို့ တစ်ခေါက်
သွားကြည့်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ခြံမြေက သူ့ဇနီး အင်္ဂလိပ်စာဆရာမ အင်္ဂလိပ်
အသံလွှင့်သူ ရှယ်လီထွားရဲ့ အမွေဆိုင်ခြံမြေကို ဝယ်ယူထားတာဆိုသလို
ကြားလိုက်ဖူးပါတယ်။ လေးနှစ်လောက် ဒီလူတွေကို အလှူကြီးပေးသလို
တင်ကျွေးထားခဲ့တာပါ။

မင်းသစ်က အင်္ဂလိပ်စာကဗျာ၊ မြန်မာကဗျာတွေလည်း အများကြီး

အလွတ်ရတယ်။ ရွတ်ဆိုတတ်တယ်။ သီချင်းတွေလည်း အင်္ဂလိပ်လိုရော
 မြန်မာလိုရော အပီအသ ဝင်ဆိုနိုင်သူဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ညမှာတော့ ကျွန်တော်
 အဖို့ထဲမှာ နေတုန်းက သူ့ဆရာ တင်မိုးကို ခေါ်လာပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို
 ခေါ်ခေါ်ပြီး လသာတဲ့ညတွေမှာ ကဗျာရွတ်ဆိုလို့ အကောင်းဆုံးနေရာကို
 ခေါ်သွားပြီး ဆရာနှစ်ပါးကို အင်္ဂလိပ်ကဗျာတွေနဲ့ ရွတ်ဆိုပူဇော်မယ်လို့
 ဆိုပါတယ်။ သူတို့ဆရာတပည့်ခြေကျင်လာကြတယ်။ ကျွန်တော့်အိမ်မှ
 ထွက်ခွာသွားတဲ့ ကဗျာရွတ်ဆိုမယ့်နေရာကို ကားငှားသွားမယ်။ သူ့ဆရာ တင်မိုးက
 ဆင်တာပေါ့။ မဟုတ်ဘူး ကျွန်တော့်အိမ်က ဝဂ္ဂီရပ်ထဲမှာ၊ ကြံတောသုသာန်
 ချဲ့ခြောက်ဘက်မှာ ကပ်လျက်ပါ။ ကျွန်တော့်အိမ်ကနေ ခြေကျင်ပဲ ဆက်
 ထွက်လာပြီး ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ကို ကြံတောဘက် ခေါ်သွားပါလေ
 ဆော့။ ကြံတော ရောက်တော့မှ ဆရာတင်မိုးက ရပ်နေရစ်ပြီး “ဟေ့ကောင်
 မင်းသစ် ဘယ်ဆက်သွားမှာလဲ၊ ငါက သင်္ချိုင်းထဲဖြတ်မသွားချင်ဘူး” လို့
 ဆန့်ကျင်ပါလေရော။ “ဆရာ ဖြတ်သွားမှာမဟုတ်ဘူး။ ဒီနားဆိုရောက်
 ပြီ။ ခရစ်ယာန်သင်္ချိုင်းဝှေ့ဖြူဖြူလေးတွေပေါ်မှာ ကဗျာရွတ်ဆိုမှာ” တဲ့၊ တင်မိုး
 ဆိုတာ ဒေါသထွက်လိုက်တာ။ တင်မိုးက သုသာန်မြေကို နေ့ခင်းတောင်
 ကြောက်လို့မဖြတ်ဘူး။ ခု ညကြီးမင်းကြီး သုသာန်ထဲဝင်ပြီး ကဗျာရွတ်မယ်
 ဆိုတော့ ဆူလိုက်တာကို။ ချက်ချင်းပြန်လှည့်ခဲ့တာ။ ဘယ်မှမသွားတော့
 ဘူး။ ငါ မလိုက်တော့ဘူး။ မင်း ငါ့ပြန်ပို့ မင်းလည်းပြန်၊ သောက်ရူး မင်း
 အရူးထတိုင်း ငါတို့ လိုက်မလုပ်နိုင်ဘူးဆိုပြီး မောင်စွမ်းရည်ကိုထားခဲ့။ သူတို့
 လည်းပြန်သွားကြပါတော့တယ်။ တင်မိုးဆိုတာ သူ့တပည့်အကြောင်း လူစု
 ရှေ့မှာ တအံ့တဩပြောပြတော့တာ။ သင်္ချိုင်းထဲမှာ ညကြီးမင်းကြီး ကဗျာ
 ရွတ်မလို့တဲ့ဗျာ။ အဲဒါ မင်းသစ်ပါ။ တင်မိုးရဲ့ ‘သင်္ချိုင်းကုန်းသို့’ အက်ဆေးက
 ကျောင်းသုံးစာအုပ်ထဲမှာပါနေတဲ့ကာလပေါ့။ တကယ်က တင်မိုးဆိုတာ
 သင်္ချိုင်းကုန်းကို နေ့ခင်းတောင် လှည့်ကြည့်တဲ့လူစားမျိုးမှ မဟုတ်တာ။

ကိုတင်မိုးက မင်းသစ်ကို သူ့သားတစ်ယောက်လိုချစ်ရှာတာပါ။ မင်း
 သစ်ကလည်း တင်မိုးကို အဖေတစ်ယောက်လို ချစ်တာပါပဲ။ မင်းသစ်က
 တို့တင်မိုးဇနီးမောင်နှံရဲ့လက်ထဲကို ငွေထုပ်ထားခဲ့တယ်ဆိုတာ ကိုတင်မိုး
 တို့ သုံးချင်ရာသုံးဖို့ အဓိပ္ပာယ်ပါ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီဇနီးမောင်နှံက ကလေးရဲ့

ငွေကို ဘယ်တော့မှ ယူမသုံးပါဘူး။ မသုံးတာက မသုံးသူရဲ့ အပိုင်းလေး
 အဲ။ မင်းသစ်ကတော့ သူ့မှာ တစ်ပြားမှမရှိရင်လည်း ကိုတင်မိုးဆီက တောင်
 ချင်တောင်းသုံးတာပါ။ ကိုတင်မိုးကလည်း မရှိမှသာ ဆဲလွှတ်တာ။ ရှိရင်
 ပေးလိုက်တာပါပဲ။ မင်းသစ်ရဲ့ ဇနီး ရှယ်လီထွားကလည်း တင်မိုးတို့ ဇနီး
 မောင်နှံကို အမွေဆိုင်လို သဘောထားတာပါ။ သူကလည်း မင်းသစ်လို
 ရှိရင်ရှိသလို သူလည်းစားသုံးပြီး သူများလည်း ကျွေးပေးပစ်တတ်သူမျိုးပါ။
 တစ်ခါ မင်းသစ်တို့လင်မယား ဘယ်ပျောက်သွားမှန်းမသိဘူးလို့
 ကိုတင်မိုးတို့ လင်မယားက ပူပန်နေရှာပါတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ တင်မိုး
 ကိစ္စတစ်ခုနဲ့ မေမြို့ရောက်သွားတော့ တစ်နေရာမှာ မင်းသစ်တို့လင်မယား
 နဲ့ မမျှော်လင့်ဘဲ ဘွားခနဲ ဆုံမိကြပါတယ်။ ရှယ်လီက လူကောင်ထွားသူ
 မဟုတ်လား။ တင်မိုးကို တွေ့လျှင်တွေ့ချင်း ဝမ်းပန်းတသာနဲ့ ဝင်တဲ့
 ပွေ့မြှောက်ပစ်လိုက်တာ။ ကိုတင်မိုးခမျာ မျက်လုံးမျက်ဆန်ပြူးပြီး ကြောက်
 လန့်တကြားအော်ရှာတာ။ “သောက်ကောင်မ ငါတော့ သေတော့မှာပဲ
 မိရှယ်လီခွေးမ” ဆိုပြီးဆဲတော့တာ။ မိရှယ်လီကတော့ အရယ်မပျက်ဘူးပဲ
 သူ့အဖေကို တွေ့လို့ဝမ်းသာနေတာ။ အဲဒါ မင်းသစ်မောင်နှံနဲ့ တင်မိုးမောင်နှံ
 ဆက်ဆံရေး ရှုခင်းတစ်ကွက်ပါပဲ။

မင်းသစ် ဘာလုပ်ကိုင်စားသောက်နေတယ်ဆိုတာ အကဲခတ်လို့မရဘူး
 ခုပဲ ကျူရှင်။ တော်ကြာကုန်သည်။ ခုပဲ ရုပ်ရှင်။ တော်ကြာ မဂ္ဂဇင်း စသည်ဖြင့်
 ခုတစ်မျိုး တော်ကြာတစ်မျိုး ပြောင်းလဲလုပ်ကိုင်နေတတ်တာမျိုးပါ။ တစ်ခါ
 တလေဆိုရင် ငွေကို ဆာလာအိတ်နဲ့ ထည့်ထားနိုင်ပြီး တစ်ခါတလေ မှန်
 ပျားသလက်တောင် ဝယ်မစားနိုင်ရှာဘူးတဲ့။ ပြောရင် ယုံနိုင်စရာ မရှိပေ။
 တကယ့်ဘဝက ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ဝတ္ထုရေးတယ်။ ကဗျာရေးတယ်။ သီချင်း
 ရေးတယ်။ ဇာတ်ညွှန်းရေးတယ်။ ပြဇာတ်ရေးတယ်။ အက်ဆေးရေးတယ်။
 ဘာမဆို လုပ်တတ်တယ်ဆိုတဲ့သဘောပါပဲ။ သူ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေဟာ
 ဥုံဖွဲ့ဆိုပြီး ထလုပ်လိုက်ပေမဲ့ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း လက်ရာမျိုးတော့လည်း
 မဟုတ်ပါဘူး။ ရှုပျော်ကြည်ပျော်တော့ ရှိတာချည်းပါပဲ။ သေသေချာချာ
 စွဲစွဲမြဲမြဲလုပ်မယ်ဆိုရင် လုပ်နိုင်တဲ့အခြေခံရှိတာရယ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်
 ယုံကြည်ချက်ရှိတာရယ်ကြောင့် လုပ်တိုင်းအောင်မြင်နိုင်မယ်လို့ မျှော်လင့်

နိုင်သူပါ။

ခု သူမရှိတော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူက ဘာမဆိုဖြစ်အောင် လုပ်ပေးပါမယ်
လို့ သူများကို လုပ်ပေးချင်သူမျိုး မဟုတ်လား။ သူဆေးရုံတက်နေတယ်ဆို
ကော့ “သူများဖြစ်တဲ့ ရောဂါမျိုး ငါလည်းဖြစ်တတ်တာပဲ” လို့ ဆေးရုံပေါ်
မှာ ပြောချင်ပြောနေမှာ။ သူ သေဆုံးသွားတော့လည်း “သူများသေသလို
ငါလည်း သေတတ်ပဲ” လို့များပြောရင်း အသက်ထွက်သွားရှာလေမလားလို့
တော်တရော် ကရော်ကမည် တွေးနေလိုက်မိပါတယ်။

ကျွန်တော်က အသက် ၈၀ ကျော်ပါ။ သူက အသက် ၇၀ ကျော်ပါ။
ကျွန်တော်တောင်မှ ထူထူထောင်ထောင် ခုအထိနေနိုင်သေးတာဆိုတော့
သူလည်း ဆင်ဆင်ခြင်ခြင်နေလိုက်ရင် အနည်းဆုံး နောက် ၁၀နှစ်တော့
နေနိုင်မယ် ထင်ပါရဲ့။

ရှယ်လီရေ ဝါသနာ၊ စေတနာ၊ မေတ္တာဓာတ်ချင်းအတူတူနဲ့ သူများ
ဆွေကို ပျော်ပျော်ကြီး ကျွေးမွေးပေးကမ်းလှူဒါန်းသွားရတယ်ဆိုတာ ရခဲတဲ့
ဘဝပါ။ မင်းသစ်-ရှယ်လီမိသားစုကို ဘုရားသခင် အစဉ်စောင့်ရှောက်ပါစေ
သော်။

၂၀၁၇၊ နိုဝင်ဘာ ၁၀

စာကြွင်း။ ။ မင်းသစ်က သူ့ရဲ့ ‘အလွမ်းစာ’ကို တင်မိုးနဲ့ မောင်စွမ်းရည်တို့ဆီ
ကို အရောက်ပို့သွားခဲ့ပါတယ်။

ဟံသာဝတီ ဦးဝင်းတင် သူ ဘာစာအုပ်တွေ ကြိုက်သလဲ

ဦးဝင်းတင်က ၁၉၃၀ ခု ဖွားတာဆိုတော့ ကျွန်တော့်ထက် အသက်နှစ်နှစ်လောက် ကြီးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အများသူငါနဲ့ ရောပြီး ကိုဝင်းတင်ပဲ ခေါ်နေခဲ့မိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အသိုင်းအဝိုင်းထဲမှာ ဦးဝင်းတင်ဆို ခေါ်တဲ့လူ မရှိဘူး။ သူ မန္တလေးလာနေတော့ အိမ်နှစ်ခါပြောင်းပါတယ်။ နှစ်ခါလုံး တစ်ရပ်ကွက်ထဲ နေခဲ့ရဖူးပါတယ်။ မန္တလေး မီးရထားရပ်ကွက် အရှေ့ဘက် မြေနီကျင်းရပ်ကွက်ထဲမှာ သူနေသွားတဲ့ အိမ်က ကျွန်တော် ရှာပေးတာပါ။ ကျွန်တော်နဲ့ ကဗျာဆရာမျိုးမြင့်ဆွေနဲ့က တစ်ဖက်။ ထင်တစ်လမ်းထဲ မျက်နှာချင်းဆိုင် နေခဲ့ကြတာပါ။ နန်းရှေ့အစိုးရတိုက်တစ်ခု ပြောင်းတော့လည်း အတူတူပဲ ပြောင်းကြပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကိုဝင်း (ဇော်ဝိတ်ကြီး)က နန်းရှေ့က ပန်ကျာကျောင်းအုပ်ကြီး လုပ်နေတုန်း သူ့ကို အုပ်ကြီးလို့ ခေါ်ကြပါတယ်။ အောင်တိတ်၊ တွတ်တွတ်၊ ဖော်သိင်္ခာ သူဆိုမှာ ပန်းချီသင်ယူနေတဲ့ကာလပါ။

ကျွန်တော့်အိမ်က မန္တလေးအရှေ့ဖျားမှာရှိပေမဲ့ အလုပ်လုပ်တဲ့အတွက် က အနောက်ပြင် စိန်တောင်ရပ်ထဲမှာပါ။ မောင်မိုးသူ အိမ်နဲ့နီးပါတယ်။ ကျောင်းပြန်ချိန်တွေမှာ လူထု၊ ဟံသာဝတီ၊ ဆရာကြီးရွှေဒေါင်းအိမ်၊ မြေ

ထွက်ခွာရန်၊ ပေါ်ဦးသက် အိမ်ထောင်ကို ဝင်ပါတယ်။ ဟံသာဝတီသတင်းစာတိုက်
 ၈၄ လမ်းမကြီးပေါ်မှာပါ။ ဦးဝင်းတင်ရဲ့ ရုံးခန်းက ဟိုအပေါ်ထပ်မှာပါ။
 အခန်းကျယ်ကြီးတစ်ခုလုံး၊ တစ်ထပ်လုံး သူတစ်ယောက်တည်းရှိတာပါ။
 ဦးဝင်းတင်ရောက်စက ပိန်ပိန်လေးပဲ၊ ဒါပေမဲ့ သူ့အလုပ်စားပွဲမှာ အမြဲတမ်း
 အနေတာက မြေပဲဆန်ကြော်ပါ။ ဒါကြောင့် ဝလာတယ်ထင်ပါတယ်။
 ကျွန်တော်က ဟံသာဝတီအချုပ်ပိုမှာ ကာတွန်းလည်းဆွဲပါတယ်။ ဆောင်းပါး
 ထည်း ရေးပါတယ်။ စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးတွေပါ။ မန္တလေး
 ၈ ရှေးဟောင်းမြန်မာယဉ်ကျေးမှု ဗဟိုအချက်အချာဖြစ်လို့ မန္တလေး
 စာနယ်ဇင်းတွေမှာ စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးတွေက ရှောင်မလွတ်
 နိုင်ပါဘူး။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ဟံသာဝတီ အချုပ်ပိုဟာလည်း ယဉ်ကျေးမှုကဏ္ဍ
 ဖြစ်လာတာ ထင်ပါတယ်။ မူလကတော့ စစ်တပ်အတွက် ထားတာနဲ့
 တူတယ်။ အဲဒီတုန်းက စစ်တပ်ကလာတာက ဗိုလ်သိန်းစိန်ပါ။ အချုပ်ပိုမှာ
 ဆောင်ဝန်စင်း နာမည်နဲ့ စာအုပ်ဝေဖန်ခန်းတစ်ခုလည်း ပါလေ့ ရှိပါတယ်။
 သူ့ဥဒေါင်း ခေါ် ဦးကြီးမောင် ရေးတာလားမသိ။ စာပေယဉ်ကျေးမှုပဲ များပါ
 တယ်။ ဦးဝင်းတင်ကလည်း ပန်းချီ၊ ဂီတမှာ ဝါသနာထက်သန်ပါတယ်။

စာရေးဆရာတွေဟာ ပန်းချီ၊ ဂီတ၊ သဘင်အကြောင်းတွေရေးပြီး လူထု
 တို့ ပညာပေးရမယ်။ မဟာမိတ်အနုပညာတွေကို မြှင့်တင်ပေးရမယ်ဆိုတာ
 ဦးဝင်းတင်ရဲ့ ယုံကြည်ချက်ပါ။ ဦးဝင်းတင်ရေးတဲ့ စာအုပ်တွေထဲမှာ 'ပန်းချီ'
 နဲ့ 'အက' အကြောင်းရေးတဲ့စာအုပ်နှစ်အုပ်ကို ကျွန်တော် အနှစ်သက်ဆုံးပါ။

အဲဒီတုန်းက (၁၉၆၇ ခုနှစ်ပေါ့) ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းမှာလည်း စာပေဝေဖန်
 စာ၊ ပန်းချီဝေဖန်စာနဲ့ သတင်းစာသမိုင်းဆိုင်ရာ စာပေတွေ ရေးပါတယ်။
 ဝင်းတင်၊ ပေါ်သစ်နာမည်တွေနဲ့ရေးတာပါ။ တခြားနာမည်တွေနဲ့လည်း
 ရေးပါတယ်။ ငွေတာရီမှာ 'စာအုပ်သစ်နဲ့ သူတို့အမြင်' ဆိုတဲ့ကဏ္ဍမှာ ဇော်ကျီ၊
 မင်းသုဝဏ်၊ ဒဂုန်တာရာ၊ တိုက်စိုး၊ ပေါ်သစ်၊ မင်းယုဝေ တို့ရေးကြပါတယ်။
 ဘင်မိုးနဲ့ ကျွန်တော်တို့လည်း ရေးဖူးပါတယ်။ 'သူတို့နှစ်သက် သောစာအုပ်
 များ' ဆိုတဲ့ ကဏ္ဍတစ်ခုလည်း ရှိပါတယ်။ မဂ္ဂဇင်းစာမျက်နှာ တစ်မျက်နှာ
 ထဲမှာ စာရေးဆရာနှစ်ယောက်စီရဲ့ သူတို့နှစ်သက်တဲ့ စာအုပ်စာရင်းကို လစဉ်
 ဖော်ပြပေးပါတယ်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလထုတ်၊ အမှတ် ၈၇ မှာ

‘ဝင်းတင်’ နဲ့ ‘နတ်နွယ်’ တို့ နှစ်သက်တဲ့ စာအုပ်စာရင်းကို ဖော်ပြပါတယ်။ မြန်မာစာအုပ် ၁၀ အုပ်၊ အင်္ဂလိပ်လို(နိုင်ငံခြား) စာအုပ် ၅ အုပ်။ အားလုံး ၁၅ အုပ်စီ တင်ကြရပါတယ်။ ဦးဝင်းတင် နှစ်သက်တဲ့ စာအုပ် ၁၅ အုပ်က

မြန်မာစာအုပ်

၁။ မဟာရာဇဝင်ကြီး	(ဦးကုလား)
၂။ ရာမရကန်	(ဦးတိုး)
၃။ မှာတော်ပုံ	(သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း)
၄။ ရွှေပြည်စိုး	(ဦးလတ်)
၅။ မြန်မာ့မျက်ပွင့်	(ဇေယျ)
၆။ ပီမိုးနင်း၏ပီမိုးနင်း	(ပီမိုးနင်း)
၇။ ကဗျာပေါင်းချုပ်	(ဇော်ဂျီ)
၈။ စပယ်ဦး	(ဒဂုန်တာရာ)
၉။ ကိုဒေါင်းဝတ္ထုတိုများ	(မောင်ထင်)
၁၀။ ပစ်တိုင်းထောင်	(အောင်လင်း)

နိုင်ငံခြားစာအုပ်

1. Ceasar and Cleopatra	(G.Bernard Shaw)
2. Street of Disillusion	(Harry Porter)
3. Hiroshima	(Jhon Hersey)
4. Studies in Dying Culture	(Caud Well)
5. State and Revolution	(V.I. Lenin)

နတ်နွယ်ရဲ့ စာအုပ်စာရင်းနဲ့ တွဲဖော်ပြထားပေမဲ့ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက်၊ တစ်အုပ်မှမတူပါဘူး။ ကျွန်တော်ကတော့ မင်းမော်နဲ့ တွဲဖက်တယ်။ ဦးဝင်းတင်နဲ့ ကျွန်တော်နဲ့လည်း တစ်အုပ်မှ မတိုက်ဆိုင်ဘူးထင်မိ

ထိုအခါ သူ့အကြိုက်တွေအားလုံးကိုတော့ ကျွန်တော်ကြိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံခြားစာအုပ်စာရင်းထဲက ၂ နဲ့ ၃ ကို ကျွန်တော် မဖတ်ဖူးဘူး။ ကောက် ခဲ့လို့ လီနင်ရဲ့ စာအုပ်တွေက ကျွန်တော်တို့ လက်စွဲထားခဲ့ရတဲ့ စာအုပ်တွေ မှာ (မောင်မိုးသူ့ဆီက ငှားဖတ်ပါတယ်။ ပြန်မပေးရသေးပါဘူး) (သူငယ် ချင်း-ငါ လူထုစာကြည့်တိုက်ကို လှူလိုက်ပြီ။ သာဓုခေါ်)

ဦးဝင်းတင်က အဲဒီ ငွေတာရီ စက်တင်ဘာထုတ်ထဲမှာပဲ စာအုပ် ၁၅ အုပ် စာရင်းထဲ မထည့်လိုက်ရလို့ ၁၆ အုပ်မြောက် စာအုပ်တိုးခွင့်ရရင် သူ စာရင်းပေးချင်တဲ့ စာအုပ်ကို ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် သီးခြားရေးပြီး ဖော်ပြပါ တယ်။ ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်က ဒီစာအုပ်ကို တခြားစာအုပ်ဗီရိုကြီး တစ်လုံး ပေးတောင်မလဲပေါင်ဆိုတဲ့စာအုပ်ပါ။

Henery Synder Herrison (1880-1930) ရေးတဲ့ 'Queed' စာအုပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ဦးချစ်မောင်က မြန်မာပြည်မှာ ဒီတစ်အုပ်ပဲရှိတယ်လို့ ပြောဖူး တယ်။ ခု သုံးအုပ်ရှိတယ်။ ဦးဝင်းတင်ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်စာကြည့်တိုက်မှာ ထားရာ က သူများငှားသွားလို့ ပြန်မရတော့ဘူး။ သူ့ဆီက အောင်ဗလ၊ စိန်ခင်မောင်ရီ နဲ့ မင်းသူ (သတင်းထောက်) ငှားလေ့ရှိတယ်။ ဘယ်သူ ငှားထားမှန်းမသိလို့ ပြန်ပေးကြပါလို့ တောင်းပန်ထားတယ်။ နောက်တော့ ပြန်ရတယ်နဲ့ တူပါရဲ့ သူ ဘာသာပြန်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဖြင့် မကြိုက်မိပါဘူး။

ခု ထောင်ထဲမှာ ဘာသာရေးစာအုပ်တွေကို လိုမ့်ဖတ်နေသတဲ့။ ဆရာ ဝါရဂူကို “ကျွန်တော် ထောင်ကထွက်ရင် ဘာသာရေးစာပေ ပြိုင်ရေးမယ်” လို့ စိန်ခေါ်ထားပါတယ်။ ထောင်ကထုတ်ပြီး ဆေးရုံအချုပ်ခန်းကို မျက်စိ၊ ဆီးကျိတ်၊ လည်ပင်း ကျိုးပေါင်းတက်ရောဂါတွေ ပြဖို့၊ ကုဖို့ မကြာခဏ ထွက်ရတတ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ထောင်ထဲကို ကုလသမဂ္ဂကိုယ်စားလှယ် နဲ့ ကြက်ခြေနီအဖွဲ့တွေလာရင် ရောဂါရှိရှိမရှိရှိ သူ့ကို ဆေးရုံပို့ထားလေ့ရှိပါ တယ်။ ဆေးရုံရောက်ရင် ကျွန်တော့်ဆီ (အပြင်လူတွေဆီ) စာအုပ် လှမ်း ဘောင်းပါတယ်။ “ကဗျာစာအုပ် အသစ်ထုတ်သလား၊ ပေးလိုက်ပါ” လို့ မှတယ်။ လက်တန်းကဗျာတွေလည်း သုံးလေးကြောင်းနဲ့ စပ်ပို့တတ်ပါတယ်။ သူ့မှာလို့ လှိုင်းပုတ်သံ(မောင်ပေါက်စည်)၊ အမေခေါ်သံ (မောင်စွမ်းရည်)၊ နှစ် ၆၀ (အံ့မောင်)၊ ရှင်မရေ (မောင်ခိုင်မာ) တို့စာအုပ်တွေ ကိုယ့်ရှိတာ

ပေးလိုက်ရတယ်။

ကိုဝင်းတင် ထောင်က အမြန်လွတ်ပါစေ။ စာတွေရေးခွင့်ရပါစေ။
လောကငဲ့က လွတ်ပါစေ။

၂၀၀၄၊ ဇူလိုင် ၂၅
ပွင့်သစ်ကျာနယ်၊ စက်တင်ဘာ၊ ၂၀၀၄

သမိုင်းလူသား ကျွန်တော်တို့ဆရာ
ဒေါက်တာ သန်းထွန်း
တပည့်ရဲဘော် မောင်စွမ်းရည်

ဒေါက်တာသန်းထွန်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော့်မှာ အမှတ်ရစရာတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။ ဒေါက်တာ သန်းထွန်းအကြောင်း ပြောကြစို့ဆိုရင် လူထုသတင်းစာတိုက်မှာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ရန်ကုန်ရောက် မန္တလေးသူငယ်ချင်း များရဲ့ 'စနေဝိုင်း' မှာပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော်တို့ ပြောလေ့ရှိတာက ဆရာရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိဆိုင်ရာတွေ ပါလေ့မရှိပါဘူး။ ဘယ်မှာမွေးလို့၊ ဘယ်မှာ ကျောင်း နေတယ်ဆိုတာတွေ မပြောကြပါဘူး။ လွမ်းစရာကောင်းတဲ့ အမူအရာများ ကိုပဲ ပြောလေ့ရှိပါတယ်။ တစ်ခါတလေဆိုရင် မန္တလေးစကားဝိုင်းမှာ ဦးလေး(လှ)က ဦးဆောင် ပြောလေ့ရှိပါတယ်။ ဦးလေးလှနဲ့ ဆရာတို့ဟာ ညီအစ်ကိုအရင်းလို ချစ်ခင်ကြပါတယ်။ ဒီစကားဟာ အပေါ်ယံ ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်ရှေ့မှာပဲ အကြာကြီးမြင်တွေ့ခဲ့ရတဲ့ သူတို့ရဲ့ အမူအရာကို ကြည့်ပြီး ပြောတာပါ။

ဒီအခါမှာ ကောက်ကာငင်ကာ ရေးမိခဲ့တာက ကျွန်တော်တို့ စကား ဝိုင်းတွေမှာ ပြောလေ့ရှိတဲ့ ဆရာ့အကြောင်းတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အမှတ် ထင်ထင် ဖြစ်နေတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာတွေပါ။ အဲဒါတွေလည်း အကုန်မဟုတ်ပါဘူး။ အချို့အကြောင်းအရာတွေက ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့

ချစ်ခင်ဖွယ်ရာ အမူအရာလို့ ယူမှတ်ပေမဲ့ တချို့ အလွန်ရှေးဆန်၊ အလွန် မြန်မာဆန်လွန်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ နားမျက်စိနဲ့ သိပ်မကိုက်တာတွေကို ချန်ခဲ့ ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်နေ့တော့ ကြံဖန်ရေးမှာပါပဲ။ ဒါမှ ဆရာရုပ်သွယ် ပေါ်လွင်ပါမယ်။ ခုတော့ အဲဒါတွေ ခဏထားပြီး ဆရာအတ္ထုပ္ပတ္တိဆိုင်ရာ လေးတွေ ရေးပါဦးမယ်။

ဆရာသန်းထွန်းဟာ အောက်ပြည်အောက်ရွာ၊ ပုသိမ်ခရိုင်၊ ငါးသိုင်း ချောင်းကလို့ပဲ အကြမ်းဖျင်းသိထားပါတယ်။ တကယ် တိတိကျကျ လိုက် မေးတော့မှ “ငါးသိုင်းချောင်းမြို့နယ်၊ ဒေါင့်ကြီးကျေးရွာဇာတိ” လို့ သိရတယ်။ အဲဒီနေရာတွေက ကျွန်တော်တို့ အညာသားတပည့်များ မရောက်မှ တဲ့အပြင် မြေပုံပေါ်မှာ ကောက်ရှာမကြည့်ဖူးတဲ့ နေရာတွေပါ။ ဒေါင့်ကြီး ကျေးရွာက ဦးဘိုးတွေ၊ ဒေါ်သင်တို့ရဲ့ သားသမီးလေးယောက်ထဲက ဒုတိယ သားတဲ့။ သူဆရာမိဘတွေ ဘာလုပ်ကိုင်စားကြတယ်ဆိုတာတော့ မသိ။ ဆရာကို နက္ခတ်ဗေဒင်၊ ပြက္ခဒိန်ပြုစုမှုပညာတွေ သင်ပေးနိုင်လောက်အောင် မြန်မာစာတတ်တဲ့ ‘မြန်မာပညာ ပညာရှိ’ ခေါ်ဆိုနိုင်သူ ဖြစ်မယ် ထင်ပါတယ်။

ဆရာဟာ ငသိုင်းချောင်း (ငါးသိုင်းချောင်း) အမျိုးသားကျောင်းက ၁၉၃၁ ခု(ကျွန်တော်တစ်နှစ်သား)မှာ ဆယ်တန်းအောင်ခဲ့သတဲ့။ ၁၃၀၀ ပြည့် အထက်ပုံနဲ့ ကပ်လွတ်သွားပါတယ်။ အသက်မပြည့်လို့ ၁၆ နှစ်ပြည့်အောင် တစ်နှစ်စောင့်ပြီး ၁၉၃၉ ကျမှ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို တက်ခွင့်ရပါတယ်။ ၁၉၄၁ မှာ ဥပစာ(ခ)တန်းခေါ်တဲ့ ဒုတိယနှစ်(ဝိဇ္ဇာ)တန်း အောင်တယ်။ ၁၉၄၂ မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်လာတော့ ကျောင်းပိတ်သွားတယ်။ အားလပ် နေခိုက် နက္ခတ်ဗေဒင်ပညာ သင်ယူတယ်။ သူ့ဖခင်ဆီကလား မမေးမိဘူး။ ဒါပေမဲ့ သင်္ကြန်စာ (၁၉၄၄) တစ်ခု ပြုစုဖူးတယ်ဆိုတော့ တော်တော်တတ် မယ်လို့ မှန်းဆမိပါတယ်။ (ဆရာမှာ နှစ် ၁၀၀၀ ခရစ်- မြန်မာ ပြက္ခဒိန် ကိုယ်တိုင်ပြုစုထားတာ ရှိပါတယ်။ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေကြဖို့ ကောင်းတယ်။)

ဂျပန်ခေတ်မှာတော့ အဲဒီခေတ်လူငယ်တွေ အားလုံးလောက် ကြံ့ခိုင် ရတဲ့အတိုင်းပါပဲ။ အရှေ့အာရှလူငယ်အသင်းတို့၊ ဖတပလဆိုတာတို့ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့တာပါပဲ။ ဆရာက အရှေ့အာရှလူငယ်များအသင်းရဲ့ အတွက် ရေးမှူး၊ ဖတပလအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့ရပါတယ်။ ဒီအသင်း

လုပ်ရင် ထုံးစံအတိုင်း စစ်ရေးနဲ့ နိုင်ငံရေးသင်တန်းတွေ တက်ရမှာပါပဲ။ နိုင်ငံရေးသင်တန်းဆိုတာက ကွန်မြူနစ်ဝါဒနဲ့ ဖက်ဆစ် ဆန့်ကျင်ရေး သဘောတရား သင်တန်းတွေပါပဲ။ ဒီတော့လည်း ဆရာဟာ မလွဲမသွေ ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင် ဖြစ်ခဲ့မယ်ဆိုတာ မမေးဘဲ သိရပါတယ်။ ဒီတော့ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးဟာ ဆရာကို နက္ခတ်ဗေဒင်ပညာနဲ့ ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို အပိုဆု ဆေးခဲလေရဲ့လို့ ပြောရမှာပါ။

စစ်ကြီးပြီးတော့ တက္ကသိုလ်ကို ပြန်တက်တယ်။ ၁၉၄၆ မှာ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ချပြီး ၁၉၄၇ မှာ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်းဘွဲ့ကို ရတယ်။ အဲဒီ ကျောင်းသားဘဝ မှာပဲ သူငယ်ချင်း ကိုညီညီနဲ့ပေါင်းပြီး ရန်ကုန် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ (ဇေယျ)အဘော်အဖြစ် 'ကျောင်းသားဟစ်တိုင်' ဂျာနယ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ ဖူးပါတယ်။ ကိုညီညီဆိုတာလည်း ကွန်မြူနစ်ကျောင်းသားပါပဲ။ စာရေး ဆရာ လင်းယုန်နီအမည်နဲ့ ကျောင်းသားနိုင်ငံရေးသမား ဇာတ်လိုက်ထား တဲ့ ဝတ္ထုတွေ ရေးခဲ့သူပါ။ ဆရာသန်းထွန်းက သမိုင်းဂုဏ်ထူးတန်း ကျောင်း သားဘဝမှာပဲ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသ) ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် အရွေးခံရပါတယ်။ အဲဒီအခါက လက်ဝဲနိုင်ငံရေးသမား ကျောင်းသား ဘေဟာ သမဂ္ဂမှာ ရှေ့တန်းရောက်လာတဲ့ ကာလပါ။ ဆရာဟာ သူ့ကိုယ်သူ ကွန်မြူနစ်ပါလို့ ဝန်ခံကြွေးကြော်ရင်း ဗကသဥက္ကဋ္ဌ အရွေးခံခဲ့ရတာပါ။ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်းအောင်ပြီး နည်းပြဆရာဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ နိုင်ငံရေး ဘေဟာမှာ ရှုပ်ထွေးလာနေပါတယ်။ ဒီအခါမှာ ဆရာဟာ နိုင်ငံရေး ဘေဟာနဲ့ အဆက်ဖြတ်ပြီး စာသင်ကြားပို့ချရေးနဲ့ သမိုင်းသုတေသနပြုရေး ဘေဟာ အထူးအာရုံစိုက် လေ့လာနေခဲ့ပါတယ်။

တက္ကသိုလ်နေစဉ်ကာလမှာ ဆရာဟာ အားကစား လိုက်စားခဲ့တယ်လို့ ဆိုသည့် သိရပါတယ်။ ပြေးခုန်ပစ် မဟုတ်ပါဘူး။ 'အလေးမ' နဲ့ အိန္ဒိယ ဆင်းပုတ် ကစားတာကို လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ တစ်ခါက သူငယ်ချင်း ကိုညီညီ (လင်းယုန်နီ)ကို ကျောင်းသားတချို့က ရန်စတယ်လို့ ကြားရတော့ "ကိုသန်း ထွန်းဟာ တင်းပုတ်နှစ်ချောင်း လက်တစ်ဖက်စီကိုင်ပြီး ကိုယ်လုံးတီး ထွက် နားပါတယ်။ အဆောင်အခန်းတံခါးတွေကို လိုက်ခေါက်ပြီး ညီညီကို ရန်စ တာ ဘယ်ကောင်လဲ၊ မင်းလား၊ မိုက်ရင် ထွက်ခဲ့" လို့ တစ်ဦးချင်းလိုက်ပြီး

စိန်ခေါ်ခဲ့တာကို တစ်ယောက်က ပြောဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော်က “ဒေါက်တာ ညီညီနဲ့လား” လို့ ဆရာ့ကို မေးခဲ့ဖူးတယ်။ ဆရာက မဟုတ်ဘူး၊ လင်းယုန်ပါ။ သူလည်း ငါ့နောက်ကပါတယ်” လို့ ရယ်ရယ်မောမော ပြန်ပြောဖူးပါတယ်။ ဆရာဟာ နိုင်ငံရေးလောကနဲ့ အဆက်မပြတ်ရင် ဗကပ တော့တော့ ပါသွားကောင်း ပါသွားနိုင်ပါတယ်။ တော့ခိုရာမလိုက်ဘဲ ကျောင်းဆက်တက်တော့ ၁၉၅၀ မှာ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရတဲ့အပြင် ဆက်လက်ပြီး အားထုတ်လို့ ၁၉၅၂ မှာ ဥပဒေဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကိုပါ ရခဲ့ပါတယ်။ (ဆရာ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရတဲ့ ၁၉၅၀ မှာ ကျွန်တော်က ငါးတန်းကျောင်းသားပဲ ရှိပါသေးတယ်)

မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးရတဲ့ ၁၉၄၈ မှာပဲ ပြည်တွင်းစစ်လည်း ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဆရာဟာ တော့ခိုရာ မပါခဲ့လေတော့ ပညာလည်းစုံလို့ ကြင်ရာလည်း စုံဖို့ လိုလာပါတယ်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှာပဲ ဆရာမ မမရီ(မခင်ရီ) နဲ့ လက်ထပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဆရာနဲ့ မမရီဟာ ရုပ်ချင်းလည်း ဆင်ပါတယ်။ လိုက်ဖက်တဲ့ ဇနီးမောင်နှံပါ။ တစ်ခါမှ ခွန်းကြီး ခွန်းငယ် ရန်မဖြစ်ဖူးဘူးလို့ ပြောဖူးပါတယ်။ ရန်ကုန်ကို ဆရာပြန်ပြောင်းပြီး ယောဂီကျောင်းလမ်းမှာနေတော့ ဆရာအိမ်ကို ကျွန်တော် အဝင်အထွက်များပါတယ်။ ရန်ကုန်အိမ်ကိုလည်း မန္တလေးအိမ်မှာလိုပဲ ‘ကွန်သာယာ’ ဆိုတဲ့ စာတန်းချိတ်ဆွဲထားပါတယ်။ မမရီ ချက်တဲ့ ထမင်းဟင်းကို အဲဒီအိမ်မှာ မကြာခဏ စားခဲ့ဖူးပါတယ်။ (မမရီ ကျန်းမာပါစေ၊ အသက်ရှည်ပါစေ) ဆရာမှာ သားတစ်ယောက် သမီးသုံးယောက် ထွန်းကားပါတယ်။

ဆရာဟာ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရပြီးနောက် လက်ထောက် ကထိက ဖြစ်လာတယ်။ ၁၉၅၂ မှာ လန်ဒန်တက္ကသိုလ်၊ အရှေ့တိုင်းနဲ့ အာဖရိက ပညာသင်ကျောင်းကို သွားပြီး လေးနှစ် ပညာသင်ရတယ်။ (History of Buddhism in Burma AD 1000-1300) ခေါင်းစဉ်နဲ့ ကျမ်းပြုရတယ်။ ကျမ်းအဆင့်မြင့်လို့ ‘ဘီစီကေ’ ဆုရပြီး ‘ပါရဂူ’ ဘွဲ့ကို ဆွတ်ခူးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ပုဂံအကြောင်း အသိဆုံးဖြစ်တဲ့ G.H.Luce က သူ့ကျမ်းကို ကြပ်မတ်လမ်းညွှန်တာ ခံခဲ့ရတဲ့ ဆရာ ဂုဏ်ယူဝမ်းသာခဲ့ရပါတယ်။ ၁၉၅၆ မှာ မြန်မာပြည်ပြန်လာပြီး ဧကန်လက်ထောက်ကထိက လုပ်ရတယ်။ တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်မှာ သူ့ဆရာ

အရာရှိချုပ်အလုပ် ရရှိပေမဲ့ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးကိုယ်တိုင်က ကန့်ကွက်ပြီး ဘက္ကသိုလ်ကို ပြန်ရောက်ပြီးနောက် ၁၉၅၈ မှာ ကထိကဖြစ်လာတယ်။ ကထိကလုပ်ရင်း မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းဂျာနယ် (J. B. R. S. ဇ်) အရှေ့အာရှ သမိုင်းပညာရှင်တွေရဲ့ လောကမှာ လူသိများတဲ့ ဂျာနယ်)မှာ ၁၉၅၉-၆၀ အတွင်း စာတည်း၊ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကော်မရှင်က ထုတ်တဲ့ သမိုင်းတံခွန်မှာ ၁၉၆၀-၆၁ အတွင်း တွဲဖက်စာတည်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရင်း သုတေသနပြုလုပ်နေခဲ့ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသုံး သမိုင်းစာအုပ်များ ဇ်လည်း မြန်မာဘာသာနဲ့ ပို့ချဖို့ ပြုစုပေးခဲ့ရပါတယ်။

မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကို ၁၉၅၆ မှာ သမိုင်းပါမောက္ခအဖြစ် ရောက်လာတာကို ဆရာကတော့ ကြိုက်ကောင်းမှ ကြိုက်မယ်။ ဆရာပြောလေ့ရှိတာက ပိုကြီး ပိုကျယ်တဲ့ အရပ်ကို သွားရမယ်။ မန္တလေးကနေ ရန်ကုန် ပြောင်းမယ်။ ပြီးရင် နိုင်ငံခြားသွားရမယ်တဲ့။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဆရာလည်း ကံကောင်း၊ ကျွန်တော်တို့ မန္တလေးရဲဘော်များအဖို့လည်း ကံကောင်းတယ် ဆိုရပါတယ်။ မန္တလေးစာပေသမားများနဲ့ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ အမှုဆောင်ဟောင်းများက ဆရာကို လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ကြိုဆိုကြတယ်။ ရန်ကုန်က ဗကသဥက္ကဋ္ဌ သုံးနှစ်လုပ်လာတဲ့ 'ဇော်ဝင်း' ကလည်း မန္တလေးမှာ အိမ်ထောင်ကျလို့ ခဏလာနေတာနဲ့ ကြိုတယ်။ ကိုဇော်ဝင်း (ဗကသ)၊ ကိုစောလွင် (မန်းတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ ၁၉၅၈)၊ ကိုဝင်းဖေ (မတကသ ၁၉၅၈-၅၉ အမှုဆောင်)၊ မောင်သာနိုး (မတကသ အတွင်းရေးမှူးဟောင်း)၊ မောင်မိုးသူ၊ မောင်သိန်းနိုင်၊ တင်မိုး၊ တိုးလှ စတဲ့ ရဲဘော်တွေက ဆရာနဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ တရုန်းရုန်းနဲ့ပါပဲ။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခတွေက အဲသလို နေလေ့မရှိပါဘူး။ ဆရာ ရောက်လာတော့ ဗကသ ဇော်ဝင်းနဲ့ ကျွန်တော်က ဦးစွာတန်းကို ပြန်တက်ကြတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းယူပြီး ဆရာထံ တပည့်ခံကြတော့ တပည့် သူငယ်ချင်းတွေ၊ ရဲဘော်ရဲဘက်တွေ ဖြစ်လာတယ်။ ဆရာရောက်လာခါစက မန္တလေးတပည့်တွေက ရိုရိုသေသေ ကျိုးကျိုးနွံနွံ၊ နံမိုနိုမိုချချ ဆက်ဆံတာကို လုံးဝမကြိုက်ဘူး။ သူ့ကို ဖားတယ်လို့လည်း ဆင်တယ်။ နောက်မှ ရွှေမန်းသားတို့ စရိုက်ကို နားလည်လာခဲ့တယ်။

မန္တလေးရောက်တာ ဆရာကံကောင်းတယ်လို့ ဆိုရတာက (၁) စိတ်တူ

ကိုယ်တူ ရဲဘော်ရဲဘက်လို တပည့်သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ဆုံရတာရယ်။ အထက်ဗမာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်းမှ လူထုဦးလှ၊ ဒေါ်အမာတို့ ဦးဆောင်စည်းရုံးမှုနဲ့ တက္ကသိုလ်ဆရာတွေနဲ့ ပြင်ပ စာရေးဆရာတွေနဲ့ ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆက်ဆံခွင့်ရပြီး နှစ်စဉ်စာတမ်းဖတ်ကြရတာရယ်။ (၃) အထက် မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့ သမိုင်းသုတေသနခရီးထွက်ရလို့ သုတေသန အလုပ်တွေ အများကြီးလုပ်ဖြစ်တာရယ်... ဒီသုံးချက်ဟာ ဆရာဘဝမှာ အရေးကြီးတဲ့ အပြောင်းအလဲ အတွေ့အကြုံတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ရန်ကုန်မှာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

အထက်မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာများနဲ့အတူ စာတမ်းတွေ ဖတ်ရင် စာပေ ဟောပြောပွဲနဲ့ သုတေသနခရီးတွေ ထွက်ရင်း ပြည်သူလူထုနဲ့လည်း တွေ့ဆုံခွင့်ရပါတယ်။ ဆရာက “ငါ စာရေးဆရာမဟုတ်ဘူး၊ မကိုက်ဘူးဆို လို့ အစက ငြင်းခဲ့ပေမဲ့ မြင်းခြံခရိုင်၊ မုံရွာခရိုင်၊ ရွှေဘိုခရိုင်အတွင်း ဆရာရက်စွဲပါ ဆင်းတုတွေ၊ ပန်းပုရုပ်တွေ တပ်ဆင်ထားတဲ့ ဘုရားတန်ဆောင် တွေ၊ ရွှေပိန်းချ၊ ကျောက်စီစာတိုက်သေတ္တာကြီးတွေနဲ့ ယွန်းထည်တွေ တွေ့ရတော့ ခေါ်တိုင်းလိုက်တော့တာပါပဲ။ အညာလူထုက ရာဇဝင်၊ ပုံပြန် ဆိုတာကို သွေးထဲ သားထဲက ဝါသနာပါကြပါတယ်။ အောက်ပြည်က မြန်မာတွေထက် ရာဇဝင်ဝါသနာပါပါတယ်။ ‘ရာဇဝင်’ ဆိုတာ မန္တလေး ရွှေဘို၊ စစ်ကိုင်း၊ ပုဂံ၊ အင်းဝ၊ ပင်းယ၊ အမရပူရ စတဲ့ မြို့တွေပဲ မဟုတ်ဘဲ အဲဒီမြို့တွေနဲ့ နယ်တွေတစ်ဝိုက်က မြန်မာပြည်သူတွေက သူတို့ဒေသက သုတေသနပြုတဲ့ ဆရာကြီးဆိုပြီး ဝမ်းသာအားရ ဝိုင်းဝန်းကူညီကြတာပဲ။ ရွှေဘို၊ ရေဦး၊ တန့်ဆည်ဘက်ကို ကျွန်တော် ခေါ်သွားတုန်းက တချို့အထက် မှာ ‘ဒီသာပါမောက္ခ ဆရာကြီး’ ဆိုပြီးတော့ကို လာကြည့်ကြတာ။ သူ့အထက်မှာ ဆရာကြီးဟာ ခေါင်းပေါင်းဖြူ ဖော့လုံးနဲ့၊ ဝတ်ရုံကြီးနဲ့၊ စာတမ်းက ပါမောက္ခကြီးလို ထင်ကြရှာတာ။ အဲဒါကို မန္တလေးမှာ ပြန်ပြောပြရင် တချို့က ကျွန်တော်ထွင်ပြီး ဟာသလုပ်တယ် ထင်ကြတာ။ တကယ်တော့ တန့်ဆည်မြို့ရဲ့ အနောက်နားက ရွာတစ်ရွာမှာပါ။ တချို့က ဗိုလ်ချုပ်နေထိုင် အာဏာသိမ်းတာကိုတောင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း တက်လာပြီ ဆိုပြီး ဝမ်းသာ ခဲ့ကြဖူးသတဲ့။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဆရာသန်းထွန်းအဖို့တော့ ကားတစ်စီးတိုက်ပေး ရှေးဟောင်းပစ္စည်းတွေ ရသွားခဲ့ပါတယ်။ ဆည်မြောင်းဌာနက ဆရာ

သောက်ဖဆို ထင်ပါရဲ့ 'ဦးရီ' ဆိုသူက ကားအကူအညီပေးပါတယ်။ ဆရာ
နှင်းမှာ လူတစ်ဒါဇင်လောက် ဝိုင်းနိုင်တဲ့ နှိုးဒေါင်းလန်းကြီးနဲ့ 'စပ်ဘီးကြီး'
(ဒေါက်မပါတဲ့ လှည်းဘီးကြီး) ဟာ တန့်ဆည်ဘက်က ရခဲ့တာပါ။

ဆရာ 'ဖူကူအိုကာ' ဆရာတော့ "ဒီဆုကို ဝင်းဖေလည်း ဝေစုရထိုက်
တယ်" လို့ ပြောပြီး ငွေတစ်ထောင်ဖိုး (အဲဒီခေတ်က) စာအုပ်ဝယ်ခွင့် ပြုပါ
တယ်။ ကျွန်တော်က အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်ကြီးတစ်အုပ် ဝယ်ခဲ့ပါတယ်။
မန္တလေးက မောင်သိန်းနိုင် (ဂုဏ်ထူးသိန်းနိုင်)နဲ့ မောင်စောလွင်(လူထု
အယ်ဒီတာ)တို့လည်း ဆရာရဲ့ သုတေသနလုပ်ငန်းတွေမှာ လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့
ထည့်ခဲ့ကြပါတယ်။ မောင်စောလွင်၊ မောင်သိန်းနိုင်၊ တပည့် မောင်ဝင်းဖေနဲ့
မောင်နေနွယ်တို့က စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး၊ သွားရေး လာရေးတို့ပါ ဝိုင်းဝန်း
ကြပါတယ်။

ဒေါက်တာသန်းထွန်းဟာ ကျွန်တော့်ဆရာ ဖြစ်သလို ကျွန်တော်ရဲ့
ရဲဘော်ရဲဘက်လည်း ဖြစ်တယ်လို့ ပြောရင် မြန်မာ့ထုံးစံအရ မယဉ်ကျေး
ဆဲ ကျပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မတတ်နိုင်ပါ။ ဆရာ့ကို လူချင်းမတွေ့ မမြင်ဖူး
ခင်ကတည်းက ဒီလိုပဲ ခံစားရပါတယ်။

ကျွန်တော် စာဖတ်တတ်စအရွယ်ကတည်းက ကိုနု၊ ကိုအောင်ဆန်း၊
ကိုဗဟိန်း၊ ကိုအောင်ကျော်ဆိုတဲ့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ နာမည်
ဆွနဲ့ ရင်းနှီးနေခဲ့ပါတယ်။ ဒီကြားထဲ မဟာဆွေရဲ့ စာတွေထဲမှာလည်း
ကိုအောင်ဆန်း၊ ကိုအောင်ကျော်တို့ရဲ့ နာမည်တွေက ပါလိုက်သေး။
ကျွန်တော့်မိဘတွေက မဟာဆွေရဲ့ စာအုပ်ဆိုရင် မဝယ်တာ မရှိ။ ဒီကျောင်း
သားခေါင်းဆောင်တွေကို ကျွန်တော်က ကိုနု၊ ကိုအောင်ဆန်း၊ ကိုဗဟိန်း
ဒေသဖြင့် 'ကို' တပ်ခေါ်ခဲ့တာ ဒီနေ့ထိပါပဲ။ သူတို့ကိုလည်း စိတ်ထဲမှာ
ရဲဘော်ရဲဘက်တွေ' လို့ ခံစား ထင်မြင်နေမိခဲ့ပါတယ်။ ဒေါက်တာသန်းထွန်း
ဟာ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးမရခင် ကျောင်းသားသပိတ်တွေ
ဆုတ်ပြောတဲ့ခေတ်မှာ ဗကသ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်လို့ သိရကတည်းက စိတ်ထဲ
က ရင်းနှီးသွားခဲ့မိတာပါ။

ကျွန်တော် အလယ်တန်းကျောင်းသားလောက် အရောက်မှာ လင်းယုန်ရဲ့ ဝတ္ထုတွေ ဖတ်ရပါတယ်။ မလွတ်တမ်းဆိုပါတော့။ ဇာတ်လိုက်က ကျောင်းသား နိုင်ငံရေးသမား၊ ဒါပေမဲ့ အချစ်ဝတ္ထုပါ။ မန္တလေးက သူရိယ ဦးသန်းမောင်၊ လင်းယုန်နီ၊ ဒေါက်တာ သန်းထွန်းတို့ဟာ တစ်ခေတ်တည်း တစ်နှစ်တည်း ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွေ အတူလုပ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ မကြာခင် ဆက်စပ် သိရှိလာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီခေတ် ၁၉၄၇ ခုနှစ်တစ်ဝိုက်က ဘေဘီ ကာလ ထုံးစံအတိုင်း သူတို့ဟာ ကွန်မြူနစ်ကျောင်းသားတွေချည်း ဖြစ်နေကြ ပါတယ်။ သူတို့နဲ့ ပြိုင်ဘက် ဆိုရှယ်လစ်ကျောင်းသား 'ကိုကိုကြီး' ဆိုတာ လည်း ကြားဖူးနေခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဆရာသန်းထွန်း၊ ဗကသ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်တဲ့နှစ်မှာ ကျွန်တော်က ၁၀ နှစ်သားပဲ ရှိပါသေးတယ်။ သူတို့အကြောင်း တွေကို နောက်မှ ဆက်စပ်မိလာခဲ့တာပါ။

ကျွန်တော် ၁၀ တန်း ကျောင်းသား၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ဖြစ်လာ တော့ ပုဂံသမိုင်းစာအုပ်ကို ဖတ်မိပါတယ်။ ဒီလို စာအုပ်မျိုးကို ဒီတစ်ခေတ် တွေဖူးတာပါ။ ပုဂံကျောက်စာတွေကို သုတေသနပြုပြီး ရေးထားတဲ့ သမိုင်း စာအုပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျောက်စာဆိုတာ ဒီလို သုတေသန ပြုရတာပဲ။ လားဆိုတဲ့ အသိကလေးလည်း ရလိုက်ပါရဲ့။ ဆရာကြီး လု(စ်)တို့၊ ဦးမောင်တင်တို့ စာတွေကို ဖတ်ပြီး ပုဂံသုတေသနတွေကို စိတ်ဝင်စားနေတာ ဆိုတော့ ဆရာရဲ့ စာအုပ်ကိုလည်း စိတ်ဝင်စားမိပေမဲ့ ခက်ခဲလို့ လန့်သွား ခဲ့ပါတယ်။ ဆရာရဲ့စာအုပ်ဟာ ပါရဂူဘွဲ့အတွက် ရေးတဲ့ စာတမ်းဆိုတာ ပါရဂူဘွဲ့ရသူဆိုတာရော ပါရဂူဘွဲ့ယူ စာတမ်းဆိုတာရော ဆက်စပ် ကြားဖူးတာ ဒါပထမဆုံးပဲ ထင်ပါရဲ့။

တစ်ခါတော့ ဆရာ မန္တလေးကို လာတယ်။ ပုဂံသွားမယ့် သမိုင်း လေ့လာရေးအဖွဲ့ကို ဦးဆောင်လာတာပါ။ ဆရာ၊ ဆရာမတွေ၊ ကျောင်း သား ကျောင်းသူတွေ ပါဝင်တဲ့ အဖွဲ့ပါ။ လူထု ဦးလှက သူတို့အဖွဲ့ကို လူထုတိုက်ရဲ့တောင်ဘက်လမ်းပေါ်မှာ စင်ထိုးပြီး အငြိမ့်အဖွဲ့နဲ့ ဧည့်ခံခဲ့ ကာတယ်။ ဆရာက ရှေ့ဆုံးတန်းက ထိုင်ပြီး အိပ်နေတာကို တွေ့လိုက်တာ တယ်။ အဲဒါ ဆရာကို ပထမဆုံး မြင်ဖူးခြင်းပါပဲ။ ခရီးပန်းလို့ အိပ်ရာထဲ နေမှာပါလို့ပဲ တွေးမိပါတယ်။ စင်ပေါ်က လူရွှင်တော်တွေက ဘယ်နေရာထဲ

ဆရာကို မနိုးနိုးအောင် ပြက်လုံးတွေနဲ့ 'ဗေထိ' ဆိုင်းသံတွေနဲ့ နှိုးတာပေါ့။
ဆာနိုးသွားလည်း ဆရာက ပြုံးပြုံးကြီးနဲ့ ပြန်အိပ်တော့တာပါပဲ။

နောက်တော့ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်ကျော်မှာ ထင်တယ်။ မန္တလေး သမိုင်း
ဌာနကို ပါမောက္ခအဖြစ်နဲ့ ဆရာပြောင်းလာပါတယ်။ ကျောင်းသားခေါင်း
ဆောင်က တက္ကသိုလ်ဆရာ ဖြစ်လာတာ မန္တလေးမှာဆိုရင် ဒီတစ်ခါပဲ
ကြားဖူးတာကိုး။ ဒါပေမဲ့ ဒီထက်ပိုပြီး စိတ်မဝင်စားမိပါဘူး။ ဦးလေး
ဇုဆုဦးလှက ညီအရင်းလို ဂရုစိုက်တာတော့ သတိထားမိပါတယ်။
ဇီဝိတလျှော့ဖို့တဲ့။ အသားနဲ့ အသီးအရွက် အစိမ်းကြော်တွေကို ဆရာဆီ
ဖို့ပေးတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဦးလေးက တက္ကသိုလ် 'ဆီးနိုတ်' အဖွဲ့ဝင်
ဆရာတော့ ဆရာတို့နဲ့ အစည်းအဝေး အတူထိုင်ရတတ်ပါတယ်။ အစည်း
အဝေးမှာ ဆရာအိပ်နေတတ်သတဲ့။ တစ်ခါတလေ ပုံဆွဲနေတတ်သတဲ့။
တစ်နေ့တော့ ပါမောက္ခချုပ် ဦးလှရွှေက "ဆရာကိုသန်းထွန်း၊ ဆရာရဲ့
ကပည့်ကိစ္စ၊ သမိုင်းကျောင်းသားတစ်ယောက် အမှုကို ဆွေးနွေးမှာ ဆရာ
ဝင်ဆွေးနွေးပါဦး" လို့ ဆိုသတဲ့။ ဆရာက "ဘာမှုလဲ ဓားထိုးမှုလား၊ ရိုက်မှု
လား" လို့ ပြန်မေးသတဲ့။ "အဲဒီကျောင်းသားက ကျောင်းဆောင်အပေါ်ထပ်မှာ
ထားတဲ့ သောက်ရေအိုးကို ချခွဲပစ်တယ်။ အဲဒါ အရေးယူဖို့ပါ။ တချို့က
လည်း ခေါ်ယူသတိပေးပြီး နောက်တစ်ခါ ဒီလို စည်းကမ်းပျက်ရင် ကျောင်း
ဆက်မယ်ဆိုတာ လက်မှတ်ထိုးခိုင်းထားမယ်လို့ ဆွေးနွေးနေကြပါတယ်" လို့
ဦးလှရွှေက ပြန်ဖြေသတဲ့။

ဆရာက "အဲဒီကျောင်းသား အိုးခွဲပစ်တာ ဘယ်နှလုံးလဲ" လို့ ဆရာက
ပြန်မေးသတဲ့။ "တစ်လုံး" လို့ ပြန်ဖြေတော့ "လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၀ နှစ်၊ ၁၅ နှစ်
လောက်က၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတစ်ယောက်ဟာ အဲသလို
အံ့တွေ ၁၀ လုံးလောက် ခွဲခဲ့ဖူးတယ်။ ကျောင်းမထုတ်ပါဘူး။ ဘယ်လိုမှ
လည်း အရေးမယူပါဘူး။ ကျောင်းသားဆိုတာ တစ်ခါတလေ ဒီလိုပဲ လုပ်
တတ်ပါတယ်။ အဲဒီကျောင်းသားဟာ ခုအခါ မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ သမိုင်း
ပါမောက္ခတောင် ဖြစ်နေပါပြီ" လို့ ဖြေသတဲ့။ ဒါနဲ့ "ကဲ-ကဲ အဆောင်မှူးက၊
နောက်ထပ် မလုပ်ဖို့ သတိပေးလိုက်ပါ" လို့ပဲ ဦးလှရွှေက ဆုံးဖြတ်လိုက်ရ
သတဲ့။ အဲဒါ ဦးလေးက ပြန်ပြောတာပါ။

မန်းတက္ကသိုလ်ဆီးနိုတ် အစည်းအဝေးတစ်ခုမှာတော့ ပညာသင်နှစ် တစ်နှစ် ကုန်ဆုံးတိုင်း ဘတ်ဂျက်ငွေစာရင်း ရှင်းတမ်းတင်ပြသတဲ့။ တကယ်တော့ 'လိုငွေ'သာ ပြတတ်ပေမဲ့ ခုတော့ 'ပိုငွေ'တွေ အများကြီး ထွက်ပေါ်လာပြီ။ အစိုးရကို ပြန်အပ်ဖို့ အစည်းအဝေးမှာ တင်ပြသတဲ့။ ဆရာသန်းထွန်းက ဒါမျိုး မကြားဖူးလို့ အံ့ဩနေသတဲ့။ ဆရာတစ်ယောက်ကတော့ ပြန်မအပ်ပါနဲ့။ သုံးမယ်ဆိုရင် လိုအပ်နေတာတွေ အများကြီးပါလို့ ကန့်ကွက်တယ်။ ဒါဖြင့် ဘာသုံးကြမလဲလို့ ဆရာတစ်ယောက်က ထမေးတော့ တော်တော်များများက ကျောင်းကြီးကို သံဆူးကြိုးကာပြီး အဝင်ဝမှာ သံတံခါးကြီးတစ်ခု အုတ်တံတိုင်းကြီးတွေထူပြီး တပ်ဆင်ကြဖို့ သဘောတူကြသတဲ့။ ဆရာတော့ ရောက်စဖြစ်နေလို့ ဘာမှမပြောဘဲ ငြိမ်နေတယ်။ နောက်ဆုံးဆရာတစ်ဦးက "ဆရာ ဒေါက်တာသန်းထွန်းလည်း အကြံပေးပါဦး။ ဆရာက နိုင်ငံခြားတက္ကသိုလ်တွေကိုလည်း သွားရောက်ဖူးတော့ အတွေ့အကြုံ ကျွန်တော်တို့ထက် စုံပါတယ်" လို့ပြောပြီး အကြံဉာဏ်တောင်းသတဲ့။ ဒီဆရာက "ဟဲ-ဟဲ။ ဂိတ်ဝ တံခါးပေါက်ဘေးက ခြံစည်းရိုးမှာ "သံတံခါးရံများကို မစရ၊ အန္တရာယ်ရှိသည်။ အနားမကပ်ရ"ဆိုတဲ့ ဆိုင်းဘုတ်လေးပဲ ထောင်ထားဖို့ အကြံပေးလိုပါတယ်။ နိုင်ငံခြားမှာလည်း မြင်ခဲ့ဖူးတယ်။ မြန်မာပြည်မှာလည်း ဆရာတို့ မြင်ဖူးကြမှာပါ။ တိရစ္ဆာန်ရုံမှာလေ" ဟုပြောလိုက်တော့ မေးတဲ့ဆရာက ရယ်ရခက် ငိုရခက် ဖြစ်ပြီး မန်းတက္ကသိုလ်ကြီး သံဆူးကြိုးကာဖို့ အကြံပျက်သွားခဲ့ရဖူးသတဲ့။ ငွေပိုကိုတော့ ပြန်အပ်စေဖြစ်ဘဲ။ ကျောင်းအနီးက မြေကွက် တိုးချဲ့ဝယ်ဖို့ အကြံပေးတဲ့လူက ပေးသတဲ့။ ဝယ်ဖြစ် မဝယ်ဖြစ် မသိလိုက်ရပါဘူး။

နောက် ပြဿနာတစ်ခုကတော့ အိမ်သာ ပြဿနာပါ။ ဆရာတို့ သမိုင်းဌာနက အပေါ်ထပ်မှာ ရှိပြီး အောက်တည့်တည့်က မြန်မာစာဌာန ရှိပါတယ်။ ဆရာရုံးခန်း အနီးနားမှာ အိမ်သာမရှိလို့ ဆရာက အရေးပေါ် သုံးအရ ခွက်တစ်လုံး ဆောင်ထားသတဲ့။ ပြီးရင် ပြတင်းပေါက်က သွန်ချလေ့ရှိသတဲ့။ မြန်မာစာဌာနက ပြတင်းပေါက်တွေ အမြဲပိတ်ထားရတာပေါ့။ ဒါကြောင့် မြန်မာစာဌာန ပါမောက္ခရုံးခန်းဟာ လေဝင် လေထွက် မကောင်းဘူး။ သူ့ဆရာက ပါတယ်လို့ ပါမောက္ခချုပ်ကို ချဉ်းကပ်ပြီး အပေါ်ထပ်က ဆရာကြီး

အကြောင်းပေးဖို့ တင်ပြသတဲ့။ ပါမောက္ခချုပ်ကလည်း ငယ်ပေါင်း ရောင်းရင်း
 ကျောင်းနေဖက်ဆိုတော့ “ကိုသန်းထွန်း ခင်ဗျားတော့ ပြဿနာလုပ်ပြန်ပြီ။
 အပေါ်ထပ်က ရှူးရှူးတွေသွန်ချလို မြန်မာစာဌာန ပြတင်းပေါက်တွေ
 ဖိတ်ထားရသတဲ့” စသဖြင့် ပြောရတာပေါ့။ ဆရာက “အဲဒါ ကျွန်တော့်
 မပြောနဲ့လေ၊ ဗိသုကာဆရာ အာခီတက်တွေကို ပြောရမှာပေါ့။ လူနေပြီး
 အိမ်သာမရှိရင် ပြဿနာဖြစ်မှာပဲ” လို့ ပြန်ပြောသတဲ့။ အပေါ်ထပ်မှာ လိုအပ်
 တဲ့ နေရာတိုင်း အိမ်သာတွေ ဆောက်လုပ်ပေးခဲ့ကြောင်းလည်း ကော
 သာဟာလ ကြားလိုက်ရဖူးပါတယ်။

မဆလ စစ်အစိုးရလက်ထက်မှာ ဆရာတွေ ပြန်မပြောဝံ့လို့ မတော်
 တည့် လုပ်နေကြရတဲ့ ကိစ္စတစ်ခု ရှိပါသေးတယ်။ ပါတီကောင်စီခေတ်မှာ
 ဆါ။ ဆရာတွေကို ကျောင်းလုံခြုံရေးအတွက် ဂိတ်ပေါက်တွေကစ ကင်း
 ဆာင့်ဖို့ အလှည့်ကျ တာဝန်ယူရတဲ့ ကိစ္စ။ ကျောင်းသားတွေကို စောင့်ကြည့်
 ပြီး “ပုလိပ်သတင်းပေး” လုပ်ခိုင်းတဲ့ ကိစ္စတွေ၊ ဈေးရောင်းခိုင်းတဲ့ ကိစ္စတွေ
 စသဖြင့် ရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။ စစ်တပ်က နေရာတကာ လိုက်ပြီး အာဏာပြနေ
 ဘာပါ။ ဆရာကတော့ “ဆရာဆိုတာ စာဖတ်ရတယ်၊ လေ့လာရတယ်၊
 သုတေသန လုပ်ရတယ်။ ကင်းစောင့်တာ ဆရာအလုပ်မဟုတ်ဘူး” လို့
 ပြန်ပြောဖူးသတဲ့။ ဆရာတွေကို ကင်းစောင့်ရတဲ့ တာဝန်မပေးတော့တာ တော့
 သတိထားလိုက်မိပါတယ်။ ရှစ်လေးလုံးကျမှ ရပ်သွားသလား မဆိုနိုင်ပါ။

ဆရာ ဒီလိုပြုမူပြောဆိုတတ်လို့ ‘ခွစာကြီး’ ‘ဘုသမားကြီး’ လို့ နာမည်ကြီး
 ခဲ့ရတာပါ။ တကယ်တော့ စစ်အာဏာရှင်ခေတ်ကြီးမှာ အာဏာရှင်စနစ်က
 ဝန်ထမ်းတွေ၊ ပညာရှိတွေ၊ ပြည်သူတွေသာမက သံဃာတွေနဲ့ ဆရာသမား
 တွေကိုပါ အနန္တဂိုဏ်းဝင်တွေလို့ မချန်ဘဲ ဖိနှိပ်စော်ကားခံနေရတာကို ခံစားရ
 လို့ စိတ်အချဉ်ပေါက်ပြီး ပြောမိကြတာပါ။ လူတိုင်းလောက် ခံစားရလို့
 ပြောမိကြတာကို ဆရာလို လူကြီးက ပြောလိုက်တဲ့အခါ သတင်းကြီးသွား
 ရတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ ဒါမျိုး ကြားရရင် စာရေးခွင့် မရှိလို့ နှုတ်ကပတ်
 သတင်းဖြန့်ရပါတယ်။ ခေတ်သဘောပေါ့။

စာသင်ယူခဲ့ဖူးတဲ့ တပည့်ကတော့ တိုးလှ (နောင်-ဒေါက်တာ တိုးလှ)၊
 သိန်းသန်းထွန်း (ရန်ကုန်က ပါလာတဲ့ ဝတ္ထုရေးဆရာ)နဲ့ ဝင်းဖေ (မောင်စွမ်း

ရည်)တို့ပါ။ တိုးလှက ဆရာလို မထက်လှပေမဲ့ ခိုင်းတိုင်း ဇွဲရှိရှိနဲ့ ကြည့်လုပ်ပါတယ်။ ပခုက္ကူဘက်ကပါ။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ကျွန်တော်တစ်နှစ်နေဖူးတဲ့ မြောက်အီလီနွိုက်တက္ကသိုလ်ကို ဆရာရော၊ တိုးလှရော တစ်နှစ်စီ ရောက်သွားခဲ့ဖူးပါတယ်။ သိန်းသန်းထွန်းက ဝတ္ထု ရေးဆရာသာ ဆုံးရှုံးသွားပြီး သုတေသီအနေနဲ့လည်း အောင်မြင်မှု မရခဲ့ပါဘူး။ ဝင်း (မောင်စွမ်းရည်)ကို ဆရာက သမိုင်းမဟာဝိဇ္ဇာတက်ဖို့ ခေါ်ပေမဲ့ ငြင်းခုံခဲ့ပါတယ်။ သမိုင်းကိုသာ ဖတ်ချင်တာ စာမေးပွဲ မဖြေချင်လို့ပါ။

ဆရာဟာ မန္တလေးမှာ ၁၉၆၅ ကနေ ၁၉၈၂ အထိ နေခဲ့ပြီး ၁၉၈၃ ခုကျန်ပြည်၊ တိုကျိုတက္ကသိုလ်က ငှားလို့ တစ်နှစ်သွားလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၄ မှာ မန္တလေးတက္ကသိုလ်က ပင်စင်ယူပြီး တိုကျိုတက္ကသိုလ် အာရှ-အာဖရိကဘာသာစလေ့ငွာနမှာ ၁၉၈၄ ကနေ ၁၉၈၇ အထိ ဧည့်ပါမောက္ခအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ တိုယိုတာဖောင်ဒေးရှင်း အကူအညီနဲ့ မြန်မာ့စာပေများရဲ့ အမိန့်တော်များ(၁၅၉၈-၁၆၄၈)ပထမတွဲကို စတင်ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာပြည်ကို လာတဲ့ တိုယိုတာဖောင်ဒေးရှင်း ကိုယ်စားလှယ် 'အိဝါမိုတို'ဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးကြီးပါ။ မြန်မာပြည်မှာ အကြံပေးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် စာပေဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ဦး ပါရမယ်ဆိုလို့ ကျွန်တော် ပါသွားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က အိဝါမိုတိုကို (၁) ပန်းချီဦးအေးမြင့်ရဲ့ မြန်မာဒီဇိုင်းသမိုင်းဆရာရဲ့ 'Royal Orders of Burma' (မြန်မာမင်းများရဲ့ အမိန့်တော်များ) စာအုပ်ကိုပါ ထုတ်ဝေချင်တယ်လို့ အကြံပေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ သူတို့က ဝတ္ထုပဲ အကြံပေးပါဆိုပေမဲ့ မအောင်နိုင်တဲ့ ကျွန်တော်က သုတေသနတွေ ထုတ်ပါလို့ အကြံပေးခဲ့ပြီး အကြံပေးအဖွဲ့ဝင် မောင်သာရက သဘောမတူပါဘူး။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော် 'ကုသိုလ်တစ်ပဲ' လောက် ပါလိုက်ရင် ဝမ်းသာပါတယ်။ နောင်တစ်ခါ အမိန့်တော်တွေ ၁၀ တွဲလောက် ထုတ်ဝေတာက မှာပညာရှင်များ လက်ဖျားခါရတဲ့ ကျမ်းစာဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ ဆရာလက်ရာမွန် (Masterpiece) လို့ အသိအမှတ်ပြုရတဲ့ကျမ်းပါ။ ဂျပန်နေ့စဉ်က မပြီးခဲ့လို့ ၁၉၈၇-၁၉၉၀ အထိ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ မြောက်အီလီနွိုက်တက္ကသိုလ်နဲ့ မစ်ရှီကန်တက္ကသိုလ်မှာ အဲဒီစာအုပ်ရှိပါတယ်။ စာမျက်နှာ ၇၆၀၀ ကျော်ပါတယ်။ ဒီကျမ်းကိုအကြောင်းပြုပြီး လန်ဒန်

အင်္ဂလိပ်စာ D.Lit. ခေါ် စာပေပါရဂူဘွဲ့ ချီးမြှင့်တာ ခံရပါတယ်။ ၁၉၉၀ ခု သန်ဒန်ကို သွားယူ ရပါတယ်။ အမေရိကန်ကတစ်ဆင့် သွားရတာပါ။ သူသည် ယူပြီးရော အမေရိကန် ပါမောက္ခရာထူး စတာတွေကို ထားခဲ့ပြီး မြန်မာပြည်ကို ကောက်ခံခဲ့ ပြန်လာခဲ့ပါတယ်။

မြန်မာပြည် ပြန်ရောက်တော့ မြန်မာစာအဖွဲ့မှာ အဘိဓာန်ပြုစုရေး အဖွဲ့ဝင် ခေါ်ယူတယ်။ ၁၉၉၁ မှာပါ။ ဒါပေမဲ့ ခဏလုပ်ပြီး မြန်မာသမိုင်း အဖွဲ့က ခေါ်ယူပြန်တယ်။ ၁၉၉၂ မှာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ရှေးဟောင်း အထောက်အကူ တည်ထောင်ဖို့ တာဝန်ယူရပြန်တယ်။ အဲဒီဌာနမှာပဲ အချိန်ပိုင်း ဖမ်းမောက္ခ လုပ်ရတယ်။ သုတေသန နည်းစနစ်တွေ သင်ပေးရပါတယ်။ ၁၉၉၃ ကျတော့ အဲဒီမှာပဲ ဂုဏ်ထူးဆောင်ပါမောက္ခ ခန့်အပ်တာကို ခံရပြန် ဖူးတယ်။ ဖူကူအိုကာဆု ချီးမြှင့်ခံရတဲ့ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်အထိ ဆရာဟာ ဂုဏ်ထူးဆောင် ပါမောက္ခ၊ အချိန်ပိုင်း ပါမောက္ခ စသဖြင့် သမိုင်းသင်ကြား ချီးမြှင့်တဲ့ အလုပ်တွေ လုပ်နေဆဲပါ။ ကျွန်တော်က တောင်ငူဆောင် မြန်မာစာ ဖမ်းမောက္ခရဲ့ လက်အောက်မှာ အခြေခံပညာ ကျောင်းသုံးစာအုပ်တွေ ပြုစုဖို့ အလုပ်နဲ့ တွဲဖက်နေတော့ ဆရာကလည်း အမရဆောင်မှာ သီးခြားအခန်း ထောင်ခန်းနဲ့ နေတယ်။ ပထမတော့ ဆရာတွေ အားလုံး မြေညီထပ်မှာပဲ။ ကျွန်တော်က ဒေါက်တာသန်းထွန်း၊ ဦးသော်ကောင်း၊ ဦးသန်းထွတ် (ဦးကိန်းစိုး)၊ မောင်ထင် (မောင်ထင်ဖတ်)၊ ဦးမောင်မောင်တင် (မန္တလေး) တို့ကို ခဏခဏ အားတိုင်း သွားတွေ့လေ့ရှိပါတယ်။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ထိုင်ထွက်သွားလာပါတယ်။ တစ်နေ့တော့ ဆရာက “ဟေ့ မင်းလာလို့တဲ့ နေပြည်တော်တွေ လာသမျှ လက်မှတ်နဲ့မှ ဝင်ရတော့မယ်လို့ စည်းကမ်း အတတ်မှတ်လိုက်ပြီ” လို့ ဆရာက လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ပြောပါတယ်။ ပြဿနာက အပေါ်ထပ်ရှိ ဦးသော်ကောင်း အခန်းမှာ ဒေါ်နီနီမြင့် ရှိနေဆဲ ထင်ပြီး စကားပြောလို့တဲ့။ ဒေါ်နီနီမြင့်က အဲဒီမှာ ညွှန်မှူး၊ ညွှန်ချုပ်အဆင့် နေဆဲပဲ သူက ကျွန်တော် အဖက်လုပ် စကားပြောလောက်တဲ့ သမိုင်းပညာရှင် တစ်ယောက် မပါပါဘူး။ သူကလည်း ကျွန်တော် ဘယ်သူမှန်းတောင် သိရှာမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဆရာဆီကို သွားရင် ရုံးသွားသွား၊ အိမ်သွားသွား စာအုပ်ပုံတွေကြား

မှာ အမြဲအလုပ်လုပ်နေတာကို တွေ့ရပါတယ်။ သူ့တပည့်တွေ တော်တော်များများက ဆရာအနားကို မကပ်ရဲကြပါဘူး။ အလကား လန့်နေကြတာပါ။ သူငယ်ချင်း တင်မိုးကဆိုရင် ဦးလေး (လူထုဦးလှ)၊ ဒေါ်ခင် (ဒေါ်အမာ)၊ ဒေါက်တာ သန်းထွန်းတို့ရှေ့မှာ ကျွန်တော်သွားသွားထိုင်တာဟာ သူတို့လို အလုပ်ရှုပ်တဲ့ လူကြီးတွေကို အနှောင့်အယှက်ပေးတာလို့ သွားသွားမနှောင့်ယှက်ပါနဲ့လို့တောင် တားပါတယ်။ ကျွန်တော်ကမူ မျက်နှာရိပ် မျက်နှာကဲ မသိတတ်လို့လား မဆိုနိုင်ပါ။ သူတို့ ငြိငြိအရိပ်အယောင်မတွေ့လို့ အားတိုင်း သွားလိုက်တာပါပဲ။ ဆရာကြီး ရွှေခင်နဲ့ ဆရာကြီး မြဲမျိုးလွင်တို့ဆိုရင် လူငယ်တွေ လာတာကိုပဲ သဘောကျရပါတယ်။ ဆရာကြီး ရွှေခင်ဒေါင်းဟာဆိုရင် သူ့ရှေ့မှာ မောင်မိုးသူက သူ့မကြောက်မရွံ့ရောက်တတ်ရာရာ ရယ်ရွန်းဖတ်ရွန်း ပြောနေတာကိုပဲ သဘောကျပုံ ရပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့အထဲမှာ ဆရာနဲ့ အရောတဝင်အနေဆုံးတစ်ယောက်တော့ မောင်သိန်းနိုင်ပါပဲ။ သူ့တပည့် မောင်ထွန်းနွယ်ဆိုတာ သူ့ဝါသနာပါလို့ဆိုပြီး သူကိုယ်တိုင် ဆရာထံ အပ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါက ထွန်းနွယ်က သမိုင်းသုတေသီ မဖြစ်လာဘဲ သမိုင်းကျရှင်ဆရာပဲ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဆရာစာအုပ်တွေ ထုတ်ဖြစ်ဖို့ ပထမဆုံး ကြိုးစားသူဟာလည်း မောင်သိန်းနိုင်ပါပဲ။ “အရင် ဧကရာဇ်အခု လူ”ဆိုတဲ့ နောက်ဆုံး မောင်ဧကရာဇ်ဖုရီရဲ့ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိကို သူထုတ်ဖို့ ဆရာက ပေးထားပါတယ်။ သူ့လက်ထဲမှာ ဆရာရဲ့ လက်ရေးမူကြီးကို ကျွန်တော်ပဲ ဖတ်ကြည့်သူတောင် ဆုံးအောင် မဖတ်ဖြစ်လိုက်ပါဘူး။ နောက် အတော်ကြာမှ ဆရာထုတ်ဖြစ်သတဲ့။ ကျွန်တော်တို့ထဲက ကိုစောလွင်နဲ့ ကိုတင်မိုး၊ ကိုကျော်ကိုညိုကြီးတို့ ဦးဆောင်ပြီး ဆရာရဲ့ စာအုပ်တွေကို မရွှိုင့်ပြု ထုတ်ဝေပေးအားထုတ်ခဲ့ကြဖူးပါတယ်။ ကိုနေနွယ်ဆိုတာက တောင်သာသားတစ်ယောက် ပြည်သူ့ရဲဘော်ဟောင်း၊ စာရေးဆရာ၊ ဓာတ်ပုံဆရာပါ။ သူတို့တစ်ယောက်စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး ကြိုးစားဖူးပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ခေတ်စာပေတိုက်၊ အစောပေတိုက်၊ ဖန်မီးအိမ်စာပေတိုက်ဆိုတာတွေအားလုံး သူတို့ ကြိုးစားခဲ့တဲ့ စာအုပ်တိုက်အမည်တွေပါ။ မောင်မိုးသူကတော့ သူတစ်ဦးတည်း ခိုင်ခံ့

တန်းပြီး ပြောတာပါလို့ပဲ ကျွန်တော် မှတ်သားမိပါတယ်။ ဆရာသန်းထွန်းရဲ့ ကျော်ကြားတဲ့ စကားနှစ်ခွန်း အဖတ်တင် ကျန်ရစ်ပါတယ်။

(၁) သမိုင်းမသင်ဘဲ နေကြည့်ပါလား။ “လူအတွေ့ ဖြစ်ကုန်မှာပေါ့တဲ့။ ဒါကြောင့် “သမိုင်းမသိရင် လူအ” ဆိုတဲ့ စကားလုံး မြည်ဟည်းသွားခဲ့ပါတယ်။

(၂) နောက်တစ်ခု သမိုင်းစာအုပ်မှာ မျိုးချစ်စိတ်ရှိအောင်၊ သင်ခန်းစာအောင် ဆိုတာတွေရေးဖို့ “ကျွန်တော် စေတနာမရှိဘူး” ဆိုတဲ့ စကားပေါ်ပရိသတ်ထဲက မေးလို့ဖြေကြားခဲ့တဲ့ ဆရာရဲ့ “သမိုင်းအမြင်” ပါ။ တစ်ယောက်ယောက်က ဒါဟာ 'purism' ပျူးဝါးရစ်စင် သမိုင်းစစ်စစ်ဝါဒ သမိုင်းစင်စင်ချော အယူအဆလို့ ပြောလိုက်သံလည်း ကြားလိုက်ရပါတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ‘ဓမ္မဗိမာန်’ ကျုံးထိပ်ခန်းမကြီးဟာဖြင့် ဆရာရဲ့ အမှတ်တိုင်ကြီးတစ်ခုလို့ ဆိုချင်ပါတယ်။ ဓမ္မဗိမာန် ပရိသတ်ဟာ ဆရာ့အမာခံရှင်လူရဟန်း ပရိသတ်ပါ။ နောက်ဆုံး ဆရာဘဝမှာ ပိုင်ဆိုင်သွားရုဏ်ပုဒ်က ‘မန္တလေးတက္ကသိုလ် သမိုင်းပါမောက္ခ’ ဆိုတာပါပဲ။ အသည်းတယ်လို့ နာမည်ကြီးတဲ့ ဆရာကြီးဟာ မန္တလေးက လူထုဦးလှ ကွယ်တော့ အကြိမ်ကြိမ် မျက်ရည်ကျခဲ့၊ ရှိုက်ငင်ခဲ့ရပါတယ်။ ပြီးတော့ မန္တလေးမှာပဲ ခေါင်းချသွားခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ အသက် ၇၂ နှစ်ပါ။

ကျွန်တော်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဆရာက ဆုံးမစကား နှစ်ခါ ပြောခဲ့ရပါတယ်။

(၁) ကျွန်တော်လေသံပျော့ပျော့နဲ့ စကားပြောတိုင်း “ဟေ့ ဝင်းငယ်ငယ်တုန်းကလို နေစမ်းပါကွ” လို့ ခဏခဏ ပြောပါတယ်။ ဆရာ့တရားဝင် ကွန်မြူနစ် ပါတီဝင်ဘဝကို စွန့်လွှတ်ခဲ့တာကလွဲလို့ တစ်သက်လုံး ငယ်ငယ်က အယူအဆ၊ အမူအကျင့်အတိုင်း ရိုးသားဖြောင့်မတ်၊ အထွေထွေကပ်စွာနဲ့ပဲ နေသွားခဲ့ပါတယ်။

(၂) ကျွန်တော် နိုင်ငံခြားသွားမယ်လို့ ဆရာ့ကို တိတ်တဆိတ်ဆိုတော့ နှုတ်ဆက်တော့ “ကောင်းတယ်၊ မြင်းခြံထက် ကြီးတဲ့ကျယ်တဲ့ မန္တလေး မန္တလေးထက် ကြီးတဲ့ ကျယ်တဲ့ ရန်ကုန်၊ ရန်ကုန်ထက် ကြီးတဲ့ ကျွမ်းကျင် (လန်ဒန်လိုဟာ) နေရာကို ထွက်ရမယ်။ ငါထောက်ခံတယ်” တဲ့။

ဆရာကို ကျွန်တော်က မရိုမသေ ပြောခဲ့မိတာ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆရာက သဘောကျလို့ မှတ်သားထားပါတယ်။ သူကလည်း ရိုသေကျိုး ခြင်း မန်းဆန်ဆန် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့တာကို သိပ်သဘောမတွေ့လှဘူးလေ။ ဒီလိုပါ (ကျွန်တော် ရေးဖူးခဲ့ပါပြီ) ဆရာက ဘောင်းဘီတို၊ အင်္ကျီ လက်တို နေခြင်း၊ ဝါးခမောက်ဆောင်း၊ ဘွတ်ရှည်စီးပြီး မိုးစိုထဲ သွားရင်း မြေစိမ်း ငွေ့က ဖြတ်သွားတော့ လိုက်ပြီး ဘွတ်ရှည်နဲ့ နင်းတဲ့ကိစ္စပါ။ ကျွန်တော်က “ဆရိန္ဒြေ မရှိဘူး” လို့ လွှတ်ခနဲ ပြောလိုက်မိပါတယ်။ (ကန်တော့ဆရာ)။ မန္တလေးမှာ ဆရာတွေဟာ တိုက်ပုံနဲ့ ခေါင်းပေါင်းနဲ့ ခါးပုံစချပြီး စာသင်သွား ကြတဲ့ ကြားမှာ ဆရာက ဒီလိုသွားတာကိုး။ အမိပ္ပာယ်က “ဆရာ ဣန္ဒြေ” မရှိဘူးလို့ ဆိုလိုက်မိတာပါ။ (ကန်တော့ ဆရာ) ဆရာက သဘောကျသွား သာရဲ့။ ဆရာရေ အညာမန်းက ကဗျာစွမ်းကတော့ မကြာမကြာ အခါခါ ဖျမ်းလျက်ပါ။ ဆရာအပေါ် မုန်းကွက် မေ့ကွက်တစ်ကွက်မှ ရှာမရပါဆရာ။

တပည့်ရဲဘော် မောင်စွမ်းရည်
၂၀၀၅၊ မတ် ၂၄၊ နယူးယောက်

သမိုင်းပါရဂူ ဒေါက်တာသန်းထွန်း

သမိုင်းပါရဂူ ဒေါက်တာသန်းထွန်း ကွယ်လွန်သွားတာကို နှမြောတမ်းနည်းရကြောင်း အလွမ်းစာတစ်စောင်ကို ဖတ်ကြားလိုက်ချင်ပါတယ်။

မန္တလေးတက္ကသိုလ်က အငြိမ်းစားပါမောက္ခ၊ 'ကမ္ဘာကျော်'၊ မြန်မာ့သမိုင်းပညာရှင် ဒေါက်တာသန်းထွန်းဟာ ၂၀၀၅၊ နိုဝင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့က မန္တလေး အမရပူရမြို့၊ တောင်သမန်အင်းစောင်း၊ ဦးပညာ လေးလုံးကျောင်းမှာ အမေလူထုဒေါ်အမာ အသက် ၉၀ ပြည့်မွေးနေ့လာရောက်ဆင်နွှဲပြီး နောက်တစ်နေ့ နိုဝင်ဘာ ၃၀ ရက်၊ နံနက် ၂ နာရီ ၃၀ မှာ နှလုံးရောဂါနဲ့ ကွယ်လွန်သွားခဲ့ရပါတယ်။

ဆရာဘဝမှာ ဆရာအလုပ်ချင်ဆုံးအလုပ်တွေကို အများဆုံးလုပ်ခဲ့တဲ့နေရာဟာ မန္တလေးတက္ကသိုလ်နယ်မြေမှာပဲဖြစ်တယ်လို့ ဆိုနိုင်သလို မိတ်ဆွေရင်းတပည့်ရင်း ရဲဘော်ရဲဘက် အပေါင်းအသင်းတွေနဲ့ ရယ်ရယ်ပြုံးပြုံး နှလုံးမွေ့လျော်ရာနေရာဟာလည်း တောင်သမန်အင်းစောင်း၊ တောင်လေးလုံးကျောင်းပဲ ဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ ရဲရဲဆိုဝံ့ပါတယ်။

ဆရာအသက်ရှင်နေသေးရင် အလုပ်တွေအများကြီး ဆက်လုပ်မည်

လွဲလွဲ ဖြစ်လို့ ခုလို ဆရာအသေစောတာကို ကျွန်တော်တို့တစ်တွေဟာ
အရာမိသားစုနဲ့ ထပ်တူထပ်မျှ ဝမ်းနည်းရပေမဲ့ ဆရာမွေ့လျော်ရာနေရာကို
အောက်ယံတိုင် ရွေးချယ်ကွယ်လွန်ခဲ့တာကြောင့် ဖြေမယ်ဆို ဖြေသာသေး
ကျွန်တော်တို့ပြောတာကို တမလွန်ဘဝက ဆရာ ကြားနိုင်မယ်ဆိုရင်
မင်းမာတယ်၊ အသည်းမာတယ်လို့ ကျော်ကြားတဲ့ဆရာဟာ ခါတိုင်းလို
ပဲ ခေါင်းတညိတ်ညိတ် လုပ်နေမှာ သေချာပါတယ်။

မန္တလေးမှာ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ စာပေလုပ်ငန်းတွေလုပ်ကြ၊ ရေးကြ
ပြောကြဟောကြနဲ့ အားတက်သရောဖြစ်နေကြချိန်မှာ ကျွန်တော်
တို့ရှေ့က မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ပေးသူ၊ ရဲဘော်ရဲဘက်သဖွယ်၊ ငယ်
ခင်းကြီးဖော်တွေပမာ ညီအစ်ကိုရင်းချာတွေလို ချစ်ခင်စည်းလုံးလှတဲ့
သားဖော်ကတော့ 'လူထုဦးလှ'၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်
ကျော်ရင်' နဲ့ မန္တလေးတက္ကသိုလ် သမိုင်းပါမောက္ခ 'ဒေါက်တာသန်းထွန်း'
တို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာကြီးသုံးဦးနဲ့အတူ ကျောက်ထီးတန္တု၊ အားကိုးပြုရသူများကတော့
ဆရာကြီး ရွှေပြည်ဦးဘတင်၊ ဆရာတော် ရွှေကိုင်းသားနဲ့ အမေ လူထု
အမာတို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ခုအခါ အမေလူထုဒေါ်အမာကလွဲရင် ကျွန်တော်
အားထားရာ ဆရာ ဆရာကြီးများဟာ တစ်ဦးပြီးတစ်ဦး ကွယ်လွန်ကြရှာ
ပြီ။

အဝေးရောက်တပည့် ကဗျာဆရာတင်မိုးက ဆရာသန်းထွန်း ကွယ်လွန်
တဲ့အခါမှာ-

**“မိုးကောင်းကင်က ကြယ်တာရာတွေ
တစ်ပွင့်ပြီး တစ်ပွင့်ကြွေ
ကြွေလေသမျှ အစားထိုးလို့မရ
နှမြောကြေကွဲမိ တသသ”** စသဖြင့် စာဖွဲ့ခဲ့ပါတယ်။
ကျွန်တော်တို့အားလုံး နှမြောဝမ်းနည်းမဆုံး ယူကျုံးမရဖြစ်ကြရပါ
မယ်။

ဆရာသန်းထွန်းဟာ မန္တလေးဇာတိ မဟုတ်ပါဘူး။ ဆရာကို ဧရာဝတီ
တိုင်း၊ ငါးသိုင်းချောင်း၊ ဒေါင့်ကြီးရွာမှာ ဦးဖိုးထွေ၊ ဒေါ်သင်တို့က ၁၉၂၃၊

ဧပြီ ၆ ရက်မှာ မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။

ဆရာဟာ ငယ်စဉ်က နိုင်ငံရေးလုပ်ခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ ငါးသိုင်းဆရာ
မြို့နယ် ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌ၊ စစ်ပြီးစ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဆရာ
ဆောင်၊ ဗကသဥက္ကဋ္ဌ၊ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီတော်ခိုချိန်အထိ ကွန်မြူနစ်
ပါတီခေါင်းဆောင်စသဖြင့် တာဝန်တွေယူခဲ့ပါတယ်။ သည်နောက်၊ စာရေး
စာရေး၊ သုတေသနအလုပ်တွေကို မနားတမ်းလုပ်ခဲ့ရာမှာ အသက် ၄၀
အရွယ်၊ ဆရာကွယ်လွန်ချိန်အထိ တစ်နေ့ ၁၄ နာရီမျှ နေ့စဉ် အလုပ်လုပ်ခဲ့
တယ်။ မြန်မာပြည်က ပညာရှင်လောကမှာ စာအဖတ်ဆုံးနဲ့ သုတေသန
အလုပ်ဆုံးဖြစ်လို့ ဆရာတပည့်တွေက ဆရာတပည့်ဖြစ်ရတာကို အထူး
ယူကြပါတယ်။ (ဒါပေမဲ့ ဆရာဝီရိယကို ဘယ်သူမှ မမိကြပါ။)

ပညာရှင်အနေနဲ့ ထမ်းဆောင်ခဲ့တဲ့တာဝန်တွေကတော့ ဗိုလ်နေဝင်း
ဆိုရပ်ဆိုင်းပစ်ခဲ့တဲ့ မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်းဂျာနယ် JBRS အ
တာ၊ ရှေးဟောင်းသုတေသနအသင်းတည်ထောင်သူ၊ မန္တလေး တက္ကသို
သမိုင်းပါမောက္ခ၊ ဂျပန်၊ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်တက္ကသိုလ်ကြီးတွေမှာ သင်
ပါမောက္ခ၊ မြန်မာသမိုင်းဌာနများရဲ့ ဂုဏ်ထူးဆောင်ပါမောက္ခ စသဖြင့်
အပြင် အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းရဲ့ ထာဝရ နာယကကြီး
ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာဟာ စာမျိုးစုံဖတ်ရင်း တချို့ဝတ္ထုတွေကို ဘာသာပြန်တွေ
ခန်းအဖြစ် အစအဆုံး ဘာသာပြန်ခဲ့တာတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ သူ
သနပြုပြီး မြန်မာလိုရေးခဲ့သမျှကိုလည်း ကိုယ်တိုင်ရေးတဲ့စာတွေကို
တပည့်တွေနဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေ ရေးတဲ့စာတွေကိုလည်း အင်
ဘာသာပြန်ပါတယ်။

ရေးသားထုတ်ဝေထားတဲ့ စာအုပ်တွေလည်း အများကြီးရှိတဲ့အပြင်
သာယာ စာအုပ်တိုက်အမည်နဲ့ ကိုယ်တိုင်ဆက်လက်ထုတ်ဝေမယ့် စာ
တွေလည်း အများကြီးရှိပါတယ်။

ကွန်သာယာဆိုတာ ပုဂံခေတ်ကျောက်စာထဲကစာလုံးပါ။ သာ
ယာယာ ကွန်းခိုစရာ အိမ်သာယာလို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ မန္တ
တက္ကသိုလ်မှာ ဆရာနေတဲ့အိမ်ကို 'ကွန်သာယာ' လို့ စာတန်းရေး

ဘို့ ထောက်လှမ်းရေးက 'ကွန်မြူနစ်ရိပ်သာ' လို့ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ပြီး အထူး
ဆောက်လှမ်းစုံစမ်းတာကို ခံခဲ့ရဖူးတယ်။

ဆရာက ဘွဲ့လက်မှတ်ရတယ်ဆိုတာ သူ့သင်ယူမှတ်သားတဲ့ စာပေ
တွေ၊ အသိပညာတွေကို အခြေခံပြီး ရှေ့ကိုအလုပ်ဆက်လုပ်ဖို့ဖြစ်တယ်လို့
သူ့ဆပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ဆရာတွေဟာ သက်ဆိုင်ရာဘာသာရပ်တွေမှာ
သူတေသနလုပ်ပြီး ကျောင်းသားတွေကို သင်ကြားပို့ချပေးရမယ်လို့ ပြော
လေ့ရှိပါတယ်။ ခုခေတ်မှာ ပါမောက္ခတွေဟာ ဒရဝမ်ဂိတ်စောင့်ပဲ လုပ်နေ
ကြရလို့ ပညာရေးတိုးတက်မှာ မဟုတ်ဘူးလို့လည်း မှတ်ချက်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ဆရာဟာ မှန်တာလုပ် ဟုတ်တာပြောလေ့ရှိသူ အဖြစ်လည်း ထင်ရှား
ပါတယ်။ မင်းလိုလိုက် မင်းကြိုက်လုပ်လေ့မရှိတဲ့ ပညာရှင်ပီသသူ၊
သောမင်းကြီးလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

သာဓကအဖြစ် တစ်ခုလောက်ပြောရရင် ဗိုလ်ခင်ညွန့်တစ်ယောက်
ဆင်ဖြူတစ်ကောင်ကောက်ရလို့ အထူးဝမ်းမြောက်နေတဲ့အခါ တချို့သမိုင်း
ဪရှင်တွေက ဝေဿန္တရာမင်းကြီးရဲ့ ပစ္စယဆင်ဖြူတော်ကစပြီး မြန်မာ
မင်းအဆက်ဆက်မှာ ဆင်ဖြူရှင်ဘွဲ့ ခံခဲ့တဲ့ ဘုရင်တွေနဲ့ ဆင်ဖြူတွေရဲ့
အကြောင်းတွေကို ဖော်ထုတ်ဂုဏ်တင် ရေးသားတင်ဆက်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဆရာ့ကိုမေးတော့ **“ဆင်ဖြူဖြစ်ဖြစ်၊ ဆင်မည်းဖြစ်ဖြစ် ဆင်ဟာ
ဆီရွာန်ပဲ၊ တိရွာန်ကို လူကရှိမခိုးအပ်ဘူး.....”** လို့ ဘွင်းဘွင်းကြီး
ပြောချလိုက်ပါတယ်။ ဆင်ဖြူဆိုတာ ခရသင်းရောဂါဖြစ်တဲ့ ဆင်တဲ့။

ဆရာအငြိမ်းစားယူပြီး ဆက်လုပ်နေတာက သူ့တပည့် **“ဒေါ်နီနီမြင့်”**
အဖွဲ့ချုပ်အဖြစ်အုပ်ချုပ်တဲ့ တက္ကသိုလ်သမိုင်းသုတေသနဌာနမှာ ဖြစ်ပါ
တယ်။

ဒေါ်နီနီမြင့်ဆိုတာ အများသိကြတဲ့အတိုင်း ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းရဲ့ ဇနီး
အဖြစ်လို့ ဗိုလ်ချုပ်ကတော်၊ အာဏာရှင်ကတော်ဖြစ်ပါတယ်။ ရန်ကုန်
တက္ကသိုလ် အမရဆောင်လေးထပ်ရဲ့ အရှေ့ဦးဖျားအခန်းမှာ၊ သူ့အခန်းမှာ
အကာစောခင်းပြီး လေအေးစက်တပ်နေပါတယ်။

ဘစ်နေ့တော့ မြေညီထပ်မှာနေတဲ့ သူ့ဆရာဒေါက်တာသန်းထွန်းကို
အကြိုက်ဆုံးအဖြစ်တွေ့ရတယ်။ **“ငါ့ဆီခေါ်ခဲ့.....”** လို့ သူ့တပည့် ဆရာမလေးတစ်ဦးကို

အခေါ်လွှတ်လိုက်ပါတယ်။

ဆရာက ဘာပြောတယ်မှတ်သလဲ။ “ငါ့နေရာသူသိသားပဲ၊ သူတွေ ချင်ရင် ငါ့ဆီလာပေါ့...” လို့ ပြောလွှတ်လိုက်ပါတယ်။

ဆရာက အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးပါ။ အဲသလို မာကျောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သလို သူ့ကို ညီအရင်းလို ချစ်ခင်အားပေးစောင့်ရှောက်တဲ့ လူထုဦးလှအကြောင်းကို ပြောကြပြီလားဆိုရင် အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့ အရင်ဦးအောင် မျက်နှာမထိန်းနိုင်ဖြစ်ရသူဟာ ဆရာသန်းထွန်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာဟာ တောင်သမန်အင်းစောင်းမှာ လူထုဦးလှအထိမ်းအမှတ် “မယ်ဇယ်ပင်”နဲ့ သူ့ရဲ့ဘော်၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ “ကိုစောလွင်” အတွက် အထိမ်းအမှတ် မယ်ဇယ်ပင် တစ်ပင်စီ စိုက်ခဲ့ပါတယ်။

ဆရာရဲ့ ဘဝနောက်ဆုံးအချိန်မှာ ဒီမယ်ဇယ်တန်းရဲ့ ငြိမ်းချမ်းခြေအမေလူထုဒေါ်အမာကို ဂုဏ်ပြုစကားပြောကြားရင်း ချိုးငှက်များကို သွားပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး ဆန္ဒကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါတယ်။ တောင်လေးလုံး နယ်မြေ ‘သန်းထွန်းမယ်ဇယ်ပင်’ ဆိုတဲ့အမည်မျိုး ကမ္ဘာ့ထိုးပြီး အမေလူထုဒေါ်အမာ၊ ဆရာကတော် မမရီတို့နဲ့ တပည့် သားမြေးတွေက မယ်ဇယ်ပင် အသစ်တစ်ပင် စိုက်ကြရမယ်ထင်ပါတယ်။

ဆရာလွှတ်ခဲ့တဲ့ ချိုးငှက်ကလေးတွေဟာ ဆရာစိုက်ခဲ့တဲ့ မယ်ဇယ်ပင် မယ်ဇယ်ပင်ကိုင်တို့မှာ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း ဘေးမသန်းဘဲ စံမြန်းပျံ့သန်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

*

ဂေါတမရေ မပြန်လေနဲ့
အောင်ခြင်းကိုးပါး
အ၊ပါပေ တင်စိုးရယ်
ကျောက်ဆင်းတု ကိုယ်တော်ကို
ဒီက အကျိုးအကြောင်း
ကုန်စင်အောင် လျှောက်ထားပြီးမှ
မပြန်လေနဲ့လို့
မင်းတားလို့ရမတဲ့လား...။

ရှင်တော်ဘုရားက
 အယုတ်ဆုံး အရိုင်းဆုံးဆိုရင်
 ချက်ချင်းတွေ့၊ ရအောင်ချွတ်
 အောင်ခြင်းကိုးပါး လာမယ်လေ
 မင်းမမိမှာ ငါစိုးတယ်...။ ။
 ဒေါက်တာသန်းထွန်း

မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းပညာရှင်ကြီး ဒေါက်တာသန်းထွန်းက လူထုကဗျာ
 ဆရာကြီး တင်မိုး အမေရိကန်နိုင်ငံကနေ ရေးသားထုတ်ဝေလိုက်တဲ့ **‘ဗုဒ္ဓ
 နဲ့ တွေ့ဆုံခြင်း’** ကဗျာကို ဖတ်ရှုပြီး ရေးသားလိုက်တဲ့ ကဗျာဖြစ်ပါတယ်။
 ဆိုပါကဗျာကို ဂျပန်နိုင်ငံထုတ် **‘ရွှေမော်ကွန်းမဂ္ဂဇင်း’** အမှတ် ၃၇ မှ
 ထူးယူဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာတင်မိုးရဲ့ **‘ဗုဒ္ဓနဲ့တွေ့ဆုံခြင်း’** ကဗျာကိုလည်း စာဖတ်သူများ
 နှစ်သက်သဘောကျမည်ဟု ယူဆသောကြောင့် ပြန်လည်ခံစားနိုင်အောင်
 ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း
 ဘာမဟုတ် ညာမဟုတ်နဲ့
 ငါဗုဒ္ဓဘုရားကိုတောင်မှ
 ရှေးဟောင်းပစ္စည်းတွေအကြားမှာ
 ရောင်းစားခံရ
 စီးပွားရေးမျက်စိ စူးရှတဲ့
 ဒီလိုဥရောပမှာ
 မင်းက ဘာလာလုပ်သလဲလို့
 ဗုဒ္ဓက မေးတော်မူတယ်။

ကိုယ်တော်မသိလို့နော်
 ကိုယ်တော်သာ မြန်မာနိုင်ငံမှာရှိရင်

ပူဇော်အမျိုးမျိုးနဲ့
 ရှိခိုးခံရမှာတော့ အမှန်ပါပဲ။
 ဒါပေမဲ့
 မမှန်တာတွေပြော၊
 မမှန်တာတွေဟောနေရ
 ကိုယ်တော်ရော ဗုဒ္ဓေါတ၊မိပြီး
 ပြေးကြွချင်မှာ သေချာတယ်။
 မမှန်တာတွေ ပြောတော့လည်း
 သံသရာတစ်ကြောမှာ
 အဖန်တရာ မောနေဦးမှာကိုး ဘုရား။

လက်နက်ကိုင် စစ်တပ်က
 အရပ်ရပ် နေပြည်တော်
 ကြားလို့မှ မလျော်အောင်
 အော်ဒါတွေထုတ်
 မတော်တာတွေလုပ်နေတော့
 ဗုဒ္ဓကိုကြီးတုပ်
 အချုပ်ထဲသွင်းရင် မခက်ပါလား။

ဒီကောင်တွေက ဉာဏ်လည်းမရှိ
 အမှန်လည်းမသိ
 ကတိလည်း မတည်
 အပလီအမျိုးမျိုးနဲ့
 အဝီစိအိုးကလည်း ပုပ်စော်နံ
 နိုင်ငံကိုလည်း မလေးစား
 ကလေးကလား စိတ်ဓာတ်နဲ့
 သိပ်ပြီးညစ်ပတ်ကြပါတယ်။

စစ်တပ်ဆိုတာ ပြည်သူ့ကိုအနိုင်ကျင့်ဖို့
 မြောက်ပင့်အားပေး
 ဓားသွေးခိုင်းထားတဲ့
 အရိုင်းများရဲ့ ခိုလှုံရာ
 ဗိုလ်တကာတို့ရဲ့ ဘုရင်ပါဘုရား...။
 ဗိုလ်နေဝင်းစစ်တပ်ဆိုတာ
 ပစ်ခတ်ဖို့နဲ့
 ညစ်ပတ်ဖို့ပဲ သိတာမဟုတ်လား။

ပြည်သူတွေကတော့ တက်တက်မဲ့။
 ရဟန်းကောင်းတွေက ခွက်လက်စွဲ။
 ဒင်းတို့တွေက သဘက်သရဲ။
 လက်နက်ပဲ အဓိက
 လက်နက်ပဲ ပဓာန
 လက်နက်စိုးမိုးတဲ့ စစ်ဝါဒပါ။

ကိုယ်တော့်အဖို့ကတော့
 ဥရောပ စူပါမားကက်မှာ
 ငြိမ်သက်စွာ စံပယ်တာကမှ
 အန္တရာယ်ခပ်သိမ်း ကင်းပျောက်ငြိမ်းပြီး
 သိန်းသန်းမက တန်ဖိုးတက်
 ဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓဆိုပြီး
 နှုတ်ဟာလို့ အမြက်ခံရဦးမယ်
 စိတ်လက်မသာ ရှိတော်မမူပါနဲ့ဘုရား။

မြန်မာစစ်ဗိုလ်တွေ လုပ်သမျှနဲ့တော့
 ဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓ အချုပ်က မတက်
 ဒုက္ခဖက်ရရင်
 မုချ မသက်မသာဖြစ်နေမှာပါ။

တပည့်တော် ငပါမ္ဘားက
 တရားချတယ် မထင်ပါနဲ့
 တိုင်းပြည်က ဒကာ ဒကာမအပေါင်း
 အထောင်းခံရတာ များလွန်းလို့
 ပြားပြားမှောက်နေရင်းက
 တရားပေါက်ရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။
 ခွင့်လွှတ်တော်မူပါ အရှင်ဘုရား...။
 တင်မိုး

မိုးသောက်ကြယ်ရာ

ဒေါက်တာသန်းထွန်းနဲ့ ပါရဂူဘွဲ့.

မင်္ဂလာပါ။ ။ ဒီတစ်ပတ် ရွှေဒေါင်းတောင်ကဏ္ဍမှာ ဒေါက်တာသန်းထွန်းရဲ့ နောက်ဆုံး ဝေဖန်စာတစ်ခုအကြောင်းကို ပြောပြချင်ပါတယ်။

ဒေါက်တာသန်းထွန်းဟာ ကျောင်းဆရာတစ်ဦးဖြစ်တဲ့အတိုင်း သူ့လက်တွေ့ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေရတဲ့ ပညာရေးအကြောင်းကို ကြုံတိုင်း ဝေဖန်ပြောဆိုလေ့ရှိပါတယ်။ အထူးပြောလေ့ရှိတာက တက္ကသိုလ်ဆရာတွေ၊ ပါမောက္ခတွေ သုတေသနမလုပ်ရဘဲ ကျောင်းသားတွေ နိုင်ငံရေး မလုပ်အောင် စောင့်ကြည့်ရတဲ့အလုပ်၊ ဂိတ်စောင့်တဲ့ (အလုပ်တွေ) လုပ်နေရလို့ ပညာရေးမတိုးတက်ဘူးဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။ နောက်တစ်ချက်က အခြေခံဥပဒေအရ မြန်မာစာ ရုံးသုံးဘာသာစကားဖြစ်ပေမဲ့ တက္ကသိုလ်တွေမှာ အင်္ဂလိပ်လိုပဲ သင်ရတာကိုလည်း အပြစ်ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အခြေခံပညာမှာလည်း သိပ္ပံနဲ့ဘောဂဗေဒကို အင်္ဂလိပ်လို သင်ရပါတယ်။ ဘာသာရပ်ကျွမ်းကျင်အောင်သင်တာနဲ့ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်အောင် သင်တာကို ရောပြီး မစဉ်းစားသင့်ကြောင်း ကျွန်တော်တို့ တင်ပြကန့်ကွက်ခဲ့ဖူးပေမဲ့ စစ်ဗိုလ်ဝန်ကြီးကို ကန့်ကွက်လို့ မရခဲ့ပါဘူးလို့ ဆရာကို ပြောပြရပါတယ်။ စကားစပ်မိတုန်းမို့ ဆရာတို့ မဆလ ဆိုရှယ်လစ်သဘောတရား သင်တန်း

တက်ရတုန်းက အင်္ဂလိပ်လိုသင်လားလို့ ကြားဖောက်ပြီးမေးလိုက် ဖူးတယ်။ ဆရာက ငါမသိဘူး၊ သူတို့ သင်တန်းခန်းမထဲမှာ ငါအိပ်နေတယ်လို့ ဖြေပါတယ်။ “အဲဒါကြားဖူးလို့ မေးတာပါ။ ဆရာ့ကို စစ်ဗိုလ်တစ်ယောက်က လာနှိုးတယ်ဆို” လို့ မေးတော့ ဆရာက ရယ်ပါတယ်။ “မင်းတို့ ဆရာတွေက ငါက ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ သင်ပေးလာတာလို့ ပြန်ပြောပြီး ဆရာပြန်အိပ်တယ်ဆို” လို့ ထပ်မေးတော့ အေးလေ။ ငါသိပြီးသားတွေ နားထောင်ရတာ အချို့က ကုန်တယ်ဆိုပြီးရယ်ပါတယ်။ ဦးလေး လူထုဦးလှကပြောဖူးတယ်။ “မန္တလေး တက္ကသိုလ် ဆီးနိတ်အစည်းအဝေးတွေမှာလည်း ဆရာစိတ်မဝင်စားရင် အိပ်ပစ်တာပဲဆို” လို့မေးတော့ “တစ်ခါတလေ မအိပ်ဘူးကွ၊ ငါအရပ်တွေနေတာတယ်” လို့ ဖြေပါတယ်။

ခု နိုဝင်ဘာ ၃၀ က ဆရာကွယ်လွန်တော့ ဆရာရေးတဲ့စာအုပ်တွေကို အလွမ်းပြေပြန်ရှာတဲ့အခါ ဆရာရဲ့နောက်ဆုံးဝေဖန်ချက်လို့ ဆိုရမယ်ထင်တဲ့ စာတစ်စောင်ကို သွားတွေ့ပါတယ်။ အများသိရရင် အကျိုးရှိမယ်လို့ ထင်လို့ပြန်လည်တင်ပြလိုက်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုရေးထားတာကို မြန်မာလို အကျဉ်းချုပ် ပြန်ရေးထားတဲ့ ကျွန်တော့်မှတ်စုပါ။ ခေါင်းစဉ်က အင်္ဂလိပ်လို Ph. D. Programme တဲ့။ ဒီကိစ္စဟာ ဟိုလွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၄၀ လောက်ကတည်းက မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ ပါမောက္ခချုပ် ဦးကျော်ရင်နဲ့ အထူးအားထုတ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ကိစ္စဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာရေးထားတဲ့ စီမံချက်ကိုလည်း တွေ့ဖူးပါတယ်။ ဆရာကိုယ်တိုင်က Ph. D. ဘွဲ့ကို အင်္ဂလန်က ရယူခဲ့ဖူးအပြင် နောင်အခါမှာ အင်္ဂလန်၊ ဂျပန်၊ အမေရိကန်လို ပညာရေး ထိပ်တန်း တက္ကသိုလ်တွေမှာလည်း အလုပ်လုပ်ခဲ့တာဆိုတော့ ပါရဂူဘွဲ့ကို ဘယ်လိုမှ ဘယ်လိုလုပ်ရတယ်ဆိုတာတွေ ကောင်းကောင်းသိခဲ့ပါတယ်။ ခု မြန်မာပြည်မှာ တက္ကသိုလ်တွေမှာ Ph. D. တွေပေးတော့ ဆရာ့ကိုလည်း သူတယောက် ပါမောက္ခတွေက ဖိတ်ကြားလို့ Ph. D. ကျောင်းသားတွေကို သင်ပေးနေတာတယ်။ မြန်မာစာပါမောက္ခနဲ့ သမိုင်းပါမောက္ခတွေက Ph. D. ဘွဲ့ ချီးမြှင့်ပေးဖို့ ဗိုလ်ခင်ညွန့် အုပ်ချုပ်တဲ့ ပညာရေးကော်မတီက ဒေါက်တာဘွဲ့ ပေးထားတာတယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ဆွေးနွေးကြတော့ ဆရာ တော်ရင်ပြီးတာပဲ ဘွဲ့ပေးပါတယ်။ သူတို့က Ph. D. ကျောင်းသားတွေကို လမ်းညွှန်ပေးနိုင်ဖို့

ဒို့တယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာသံဃာအဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပေါ်စက ပထမဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ
ဘယ်သူကမှ ဘာမှ ဘွဲ့မပေးခဲ့ဘူး။ ခုပါမောက္ခတွေလည်း သူတို့အရင်က
မရှိသေးဘဲ သူတို့ကစ လုပ်တာဆိုတော့ ဘွဲ့မလိုပါဘူးလို့ ဖြေပါတယ်။

ခုအခါ မန္တလေးနဲ့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွေမှာ ၁၉၉၇ ခုနှစ်ကစပြီး
Ph. D. အစီအစဉ်တွေစခဲ့ပါတယ်။ ဒါလုပ်ငန်းသစ်ပဲ အရင်မရှိဖူးခဲ့ဘူး။
ခုရှိလာတော့ အချိန်တိုတိုအတွင်း အများကြီးထုတ်လုပ်ဖို့ “ရောဂါထ” နေကြ
ဘယ်တဲ့။ တကယ်က အရေးအတွက်ထက် အရည်အချင်းက အရေးကြီးတာ
ပါလို့ ဆရာက မလောကြဖို့ ထောက်ပြပါတယ်။ Ph. D. စီမံချက်မှာ Ph.
D. တက်မယ့် ကျောင်းသားတွေအတွက် အောက်ပါလိုအပ်ချက်တွေပါရှိ
သတဲ့။

- ၁။ သူဟာ မြန်မာနိုင်ငံသား ဖြစ်ရမယ်။
- ၂။ သူဟာ သူ့ Ph. D. ယူမယ့် ဘာသာရပ်ပို့ချတဲ့ ဌာနမှာ လက်
ရှိ ဆရာလုပ်နေသူဖြစ်ရမယ်။ ဒါမှမဟုတ် ဒီဘာသာရပ်ကို အထူး
ပြုလေ့လာမယ့်သူ ဖြစ်ရမယ်တဲ့။

၃။ သူဟာ မဟာဝိဇ္ဇာ၊ မဟာသိပ္ပံအောင်ပြီး သူဖြစ်ရမယ်တဲ့။

၄။ သူ့အသက်ဟာ ၄၅ နှစ်ထက်မကြီးရတဲ့။ ဒီလို အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့
(none sense) ဝင်ခွင့်လိုအပ်ချက်မျိုး ဘယ်တက္ကသိုလ်တွေမှ မရှိဘူး။
ဒီအတိုင်းသာဆိုရင် သူလည်း Ph. D. တက်ခွင့်ရခဲ့မှာ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။
နောက်ပြီး ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲလည်း ဖြေရဦးမယ်၊ တစ်နှစ်အချိန်ပြည့် ပဏာမ
သင်တန်းတွေ တက်ရဦးမတဲ့။ အဲဒါလည်း အချည်းနှီးပဲ။ Useless လို့
ဆရာက မှတ်ချက်ချပါတယ်။ အမှန်က ဝင်ခွင့်ရပြီးရင် ဘာသင်တန်းမှ
ဘက်စရာမလိုဘူး။ Ph. D. အတွက်ပဲ ချက်ချင်းသုတေသနလုပ်စေသင့်
ပါတယ်တဲ့။ သမိုင်း Ph. D. ကျောင်းသားတွေကို ခုအခါမှာ မြန်မာသမိုင်းပဲ
Ph. D. ကျမ်းပြုစေသင့်တယ်တဲ့။ အရင်က Ph. D. ယူခဲ့တဲ့ ဦးအုန်းဂိုင်
ဆိုရင် ၁၉၂၃-၂၇ အမေရိကန်ရဲ့ တရုတ်ပြည်ပေါ်လစီတဲ့။ ဒေါ်ရီရီဆိုရင်
၁၆၇၀-၁၇၁၅ နှစ်များအတွင်း အင်္ဂလိပ်တို့ရဲ့ တောင်တရုတ်ပင်လယ်ကုန်
သွယ်ရေးတဲ့။ အဲဒါမျိုးတွေမလုပ်ဘဲ မြန်မာသမိုင်းမှာ စီးပွားရေးကဏ္ဍ၊
သင်္ဃာရေးကဏ္ဍတွေကို လေ့လာစေသင့်တယ်တဲ့။ အရင်ကနိုင်ငံရေး သမိုင်း

ကို လေ့လာခဲ့ကြတာများတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ဆရာအနေနဲ့ ပုဂံခေတ် ဗုဒ္ဓဘာသာကိုလေ့လာကျွမ်းပြပြီး Ph. D. ယူခဲ့တယ်တဲ့။ ဒီမှာလည်း အချက် တစ်ခုက မြန်မာကျောင်းသားတွေဟာ သူတို့ရဲ့ မိဘဆရာတွေက အပေးခဲ့တဲ့ ရိုးရာအမြင်အသိသာရှိလို့ တကယ့် ဗုဒ္ဓတရားတော်တွေကို မသိကြဘူး။ ဆင်ခြင်တုံတရား လမ်းချော်နေကြတယ်တဲ့။

နောက်တစ်ချက်က အင်္ဂလိပ်လိုရေးရတဲ့ ကိစ္စပါ။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၂၀ လောက်က မဟာတန်းတွေမှာ အင်္ဂလိပ်လိုကျမ်းပြုရတော့ လူငှားရဲ့ စာရေးဆရာနဲ့ ဖြေကြသတဲ့။ ဒါကြောင့် ကျမ်းမပြုခိုင်းတော့ဘဲ စာတမ်း ငယ်လေးစောင်ဖတ်ခိုင်းသတဲ့။ ခု Ph. D. ဘွဲ့တွေမှာလည်း လူရယ်တွေ မဖြစ်အောင် ဘာလုပ်ကြမလဲတဲ့။ ခုလည်း Ph. D. ကျောင်းသားတွေက တစ်နှစ်သင်ပြီး မေးခွန်းလွှာလေးခုဖြေရမတဲ့။ တစ်နှစ် အဲသလို အလကား အချိန်ဖြုန်းပြီးမှ ၂ နှစ် သုတေသနလုပ်ပြီး ကျမ်းပြုရမတဲ့။ အင်္ဂလိပ်လို ရေးရမယ်ဆိုတော့ လူငှားနဲ့ရေးတာကို လျစ်လျူရှုနိုင်မလား။ စဉ်းစားရဦး ပါတဲ့။ ခု အကြိုသင်တန်းမှာ ဆရာလည်း ဝင်သင်ပေးရတော့ ဖတ်ဖို့ စာအုပ်တွေ ညွှန်းတဲ့အခါ ကျောင်းသားတွေက လုံးဝမဖတ်ကြဘူး။ သုတေသန လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေကိုလည်း သင်ပေးတာကို အသုံးမချကြပါဘူး။ ဟိုအရင် မဟာဝိဇ္ဇာတက်ခဲ့တုန်းကလည်း စာဖတ်ခဲ့ကြဟန် မတူပါဘူးတဲ့။ သူတို့ဟာ ဆရာပို့ချချက်ကို လိုက်ကူးတာပဲ အကျင့်ပါနေကြသတဲ့။ ဒေါက်တာသန်းထွန်းက သူတို့ စိတ်ဝင်စားတဲ့အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို ကွက်လေ့လာခိုင်းပြီး စာတမ်းဖတ်ခိုင်းတော့ Ph. D. ဘုတ်အဖွဲ့က ထာဝရ ကွက်သတဲ့။ ကိုယ်တိုင်အသစ်လေ့လာအားထုတ်ပြီး အရည်အချင်းရှိအောင် လုပ်ဖို့ထက် အရေအတွက်များများပဲထုတ်ဖို့ စိတ်စောနေကြလေရဲ့တဲ့။ စာအုပ် ဘုတ်အဖွဲ့ကိုတော့ စာမေးပွဲတွေအကြောင်း ဘာမှမပြောလိုတော့ပါဘူးတဲ့။ အဲဒါပါပဲ မြန်မာနည်းမြန်မာဟန် Ph. D. စိမ့်ချက်ပါ။ အဲဒီဆောင်းပါးက ဆရာအင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ သူ့အတ္ထုပ္ပတ္တိ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် ထည့်သွင်း ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ စာပေစိစစ်ရေးက ဒါကို ခွင့်ပြုလို့ ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ရပါတယ်။ ခုလိုလေးစားလောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက တလေးတစား ဝေဖန်တာကို ဖတ်ခွင့်ရတာ ကျေးဇူးအထူးတင်ပြီး ဆရာစေတနာ၊ ဆရာသား

နဲ့လည်း အများသိရှိ ကြည်ညိုကြရအောင် ဖောက်သည် ချလိုက်ပါတယ်။
မြန်မာ့ပညာရေးတိုးတက်ပါစေ။ ကျွန်တော် မောင်စွမ်းရည်ပါ။

လွတ်လပ်တဲ့အာရှအသံ
ရွှေဒေါင်းတောင်ကဏ္ဍ
၂၀၀၅၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၆

မန္တလေးသတင်းစာဆရာ ဦးကြည်မြ

ကျွန်တော်တို့ အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းက စစ်အစိုးရ
လက်ထက်မှာ နှစ်စဉ်စာဆိုတော်နေ့တိုင်း စာဆိုတော်ကြီးများ ကန်တော့
နဲ့အတူ စာပေဟောပြောပွဲနဲ့ စာတမ်းဖတ်ပွဲများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။
စာတမ်းဖတ်ပွဲက စာတမ်းတစ်စောင်တည်း ဖတ်တာမဟုတ်တော့ တစ်နေ့
တည်းနဲ့ မပြီး၊ နှစ်ရက်သုံးရက် ဆက်ဖတ်ပါတယ်။ ပြီးရင် စာတမ်းပေါင်းချုပ်
စာအုပ်ထုတ်ပါတယ်။ တစ်နှစ်တစ်အုပ်ထုတ်သွားတာ ဗိုလ်နေဝင်းစစ်အစိုးရ
က အသင်းကိုလည်းဖျက်၊ စာတမ်းဖတ်ပွဲတွေကို ပိတ်လိုက်တော့မှ ရပ်သွား
ခဲ့ပါတယ်။ စာတမ်းပေါင်းချုပ် စာအုပ်တွေကတော့ ၁၀ အုပ်လောက် အဖတ်
တင်တယ်ဆိုတော့ အခုအခါမှာ သမိုင်းနဲ့မြန်မာစာ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့၊ ပါရဂူဘွဲ့
စာတမ်းတွေအတွက် ကိုးကားမှီငြမ်းပြုစရာ စာအုပ်တွေ ဖြစ်နေပါတယ်။

ပထမဆုံးထုတ်ခဲ့တဲ့ စာတမ်းပေါင်းချုပ်က ၁၉၆၃ ကထင်ပါရဲ့။ အဲဒီ
စာအုပ်မှာ မောင်စွမ်းရည် မပါသေးဘူး။ မောင်မိုးသူက ဆရာဦးကြည်မြနဲ့
တွဲပြီး စာတမ်းတစ်စောင်တင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီစာအုပ်တစ်အုပ်ကို ရန်ကုန်
လမ်းဘေးစာအုပ်အဟောင်းဆိုင်ကတွေ့လို့တဲ့ ကျွန်တော့်မြေးတစ်ယောက်
က ဝယ်လာခဲ့သတဲ့။ ပြီးတော့ လှမ်းမေးတယ်။ အဘိုး-အဲဒီမှာပါတဲ့ ကြည်မြ

အိတာ ဘယ်သူလဲတဲ့။

အဘိုးဖြစ်သူကလည်းဖြေတယ်။ ကြည်မြဆိုတာ ကြည်မြပေါ့ကွလို့
 လေး နှစ်ပေါင်းငါးဆယ်ကျော် ကြာခဲ့ပြီဆိုတော့လည်း အသက် ၂၀
 မြင့်သွားတဲ့ ကျောင်းသားလေးတစ်ယောက်အဖို့ မေးစရာပေါ့၊ ပြီးမှ
 ဆက်ဖြေရတယ်။ “ကြည်မြဆိုတာ တို့မန္တလေးစာရေးဆရာတစ်ဦးပါကွယ်။
 ဆရာ ဆုံးရှာပြီပေါ့။ ငါတို့အဖေ အရွယ်လောက်ရှိတာကိုး။ ငါတောင်မှ
 အသက် ၈၀ ကျော်ပြီလေ။ တို့ အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းမှာ
 ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌပေါ့။ ဥက္ကဋ္ဌက တို့ ဦးလေးလှပေါ့။ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်းတို့
 ဆရာကြီး မြမျိုးလွင်တို့ကတော့ အသက်အရွယ်ကြီးကုန်ကြပြီဆိုတော့
 အသင်းကြီးရဲ့ နာယကကြီးတွေအဖြစ် ရပ်တည်ပေးကြတာပေါ့။ ဦးကြည်မြ
 လည်း မကြာခင် ဗိုလ်နေဝင်း မျက်စိကျပြီး မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ စာပေ
 လှုပ်သားအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် အရွေးခံရပြီး ရန်ကုန်ကို ပြောင်းရတယ်။ ရန်ကုန်
 မှာ ရွှေတောင်ကြားကို ထင်ပါရဲ့၊ အဲဒီက တောင်ကုန်းထိပ်မှာ အကြီးဆုံး
 အိမ်ကြီးတစ်အိမ်မှာ နေခွင့်ရတယ်။ ငါတို့ရန်ကုန်သွားကြတော့လည်း
 သူ့အိမ်ကိုဖိတ်ပါတယ်။ အကူအညီတောင်းရင်လည်း သူတတ်နိုင်တာဆို
 အတတ်နိုင်ဆုံး ကူညီတတ်ပါတယ်။ သဘောကောင်းပါတယ်။ ငါတို့
 ရန်ကုန်ပြောင်းတော့ ဆရာ မောင်သာနိုးရဲ့ တိုက်ခန်းမှာ မန္တလေးလူငယ်
 စာရေးဆရာတွေ စုနေတဲ့ တစ်နေ့မှာ ဗက်-၆၉ ပုလင်းတစ်လုံးနဲ့ လာလည်
 ခဲ့ဒူးသေးတယ်”

“ကြည်မြဆိုတာ သူ့ကလောင်နာမည်ပေါ့။ နာမည်အရင်းက ကိုကြည်
 ဆင်ပါရဲ့၊ ငါကလည်း ခပ်မေ့မေ့ရယ်။ အရင်ကတော့ ဝတ္ထုရေးခဲ့ဖူးတယ်။
 နှိုင်းချစ်၊ ဗဟိုစည် စတဲ့ မန္တလေးသတင်းစာတွေမှာလည်း အယ်ဒီတာ
 လုပ်ခဲ့ဖူးတယ်။ တိုင်းချစ်ဆိုတဲ့ အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းက ကျောင်းမှာ
 လည်း ကျောင်းဆရာလုပ်ခဲ့ဖူးလို့ ‘ဆရာကြည်’ လို့ ခေါ်ကြတာများတယ်။
 ငါတို့မန္တလေးမရောက်ခင်ကတည်းက ဆရာကြီးမြမျိုးလွင်တို့၊ လူထုဦးလှတို့
 စာရေးဆရာ နှင်းဦး၊ ရဲဘော်နေအောင်တို့နဲ့ အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေး
 ဆရာအသင်းမှာ ဦးဆောင်လှုပ်ရှားခဲ့သူတွေပေါ့။ နှင်းဦးတို့၊ ရဲဘော်နေ
 အောင်တို့က အရက်ကြောင့်လား မသိဘူး။ အသေစောကြတယ်။ သူတို့

ထက် အသက်ကြီးတဲ့ ဆရာကြီးမြမိုးလွင်ကတော့ သူတို့နောက်မှ ကွယ်လွန်ခဲ့ ပါတယ်”

“ငါတို့ရွာ အိမ်မှာ ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံ မှတ်တမ်းစာအုပ်ကလေး တစ်အုပ် ရှိဖူးတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ သတ္တမတန်းကျောင်းသားလေး မောင်ကြည်တဲ့။ ပေါက်မြိုင်ကျောင်းက သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားလေး တွေရဲ့ ပုံပါဖူးတယ်။ ဆရာကြည်က ကျောင်းသားဘဝကတည်းက မန္တလေး မှာ ထင်ရှားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးပေါ့။ ငါတို့ စာရေးလာတဲ့ခေတ်ကျတော့ သူတို့ စာမရေးတော့ပါဘူး။ ငါတို့တက္ကသိုလ်ရောက်စအချိန်မှာ ဦးလေး လူထုဦးဆောင် နဲ့ လူထုဒေါ်အမာတို့လောက်ပဲ သူတို့သတင်းစာနဲ့ သူတို့ရေးနေကြပြီး သူတို့ ဘာသာရေးသမ္မတတွေကို စာအုပ်တွေထုတ်ကြ။ တို့စာအုပ်တွေလည်း ထုတ် ပေးကြနဲ့ သူတို့ပဲ ဆက်လက်လှုပ်ရှားနေကြတာပေါ့။ ဆရာကြည်ရဲ့ ဝတ္ထု တစ်ပုဒ်ကို မောင်မိုးသူက ရုပ်ရှင်ရိုက်ဖူးတယ်။ မောင်မိုးသူနဲ့ စာတမ်းလည်း တွဲပြီး ထုတ်ဖူးတာဆိုတော့ သူတို့မန္တလေးသားအချင်းချင်း ရေစက်လည်း နီးကြတယ်ထင်ပါရဲ့။ အလွန်ရင်းနှီးတဲ့လူတွေဖြစ်ပေမဲ့ သူတို့ဝတ္ထုနဲ့ ရုပ်ရှင် အမည်က ငါမေ့နေပြီ”

“မင်း မန္တလေးရောက်ဖူးသလား။ နာရီစင်ကနေ အထက်တက်ပြီး မန္တလေးကျုံး၊ မြို့ရိုးကြီးရဲ့ မြောက်ဘက်ကနေ မြို့ရဲ့အရှေ့အနောက် တိုးသွား ပေါက်လမ်းမကြီးရှိတယ်။ ၂၆ ဘီလမ်းတဲ့။ ရန်ကုန်မှာ အတွင်းဝန်ရုံးဆရာ ဆန္ဒပြကြတော့ ဂေါ်ရာပုလိပ်တွေက နံပါတ်တုတ်နဲ့ရိုက်လို့လည်း ကျောင်း သား ကိုအောင်ကျော်ကျဆုံးတဲ့ ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံသမိုင်းကို မင်း ကြားဖူး သိဖူးမှာပေါ့။ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးသမိုင်းမှာ ကျောင်းသား လှုပ်ရှား မှုတွေဟာ အလွန်အရေးပါတယ်။ ၁၉၂၀က ပထမကောလိပ်သပိတ်မှောက် အမျိုးသားနေ့ရယ်လို့ ပေါ်လာခဲ့တာ အဲဒီသပိတ်ပေါ့။ အမျိုးသားကျောင်း တစ်ပြည်လုံးအနှံ့ ဖွင့်ခဲ့တာ အဲဒီလှုပ်ရှားမှုပေါ့။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရရဲ့ ကျောင်း တွေနဲ့ အင်္ဂလိပ်အစိုးရရဲ့တက္ကသိုလ်ကောလိပ်ကျောင်းကြီးကို သပိတ်မှောက် ပြီး ဆန္ဒပြခဲ့ကြတာလေ။ စာပေလောကထဲက ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်ဆရာ မိုင်းနဲ့ ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုတို့က အမျိုးသားကောလိပ်မှာ ဝင်ရောက်ပြီး စာပြောကြ တာလေ။ ဆရာကြီးမိုင်းက ‘ပရိဖက်ဆာ ဆရာလွန်း’ ဆိုတဲ့အမည်နဲ့

အခြေခံတာလေ။ အဲဒါ ပထမသပိတ်”

“ဒုတိယသပိတ်က ကိုနု၊ ကိုအောင်ဆန်းတို့သပိတ်။ ဒါက ၁၉၃၆ ပေါ့။ အင်းလျားဆောင်သူ မအုန်းနဲ့ မအမာတို့က ကျောင်းသူခေါင်းဆောင်တွေပေါ့။ နောင်မှာ ငါတို့မန်းတက္ကသိုလ်မှာ ပါဠိပါမောက္ခဖြစ်လာသူက သပိတ်ဆောင်ကျောင်းသူ မအုန်းပေါ့။ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ မအမာကတော့ ထုထုဒေါ်အမာ ဖြစ်လာခဲ့သူပေါ့။ နောက်သပိတ်ကတော့ ၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံကြီးနဲ့ ဆက်စပ်တယ်။ ရေနံမြေသပိတ်တပ်ကြီးကို ကိုဗဟိန်း၊ ဦးဝဆွဆိုတဲ့ ရန်ကုန်သမဂ္ဂကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေက ရေနံမြေကို သွားပြီး သပိတ်တပ်ကြီးကို ထောက်ခံကြိုဆိုတော့ အဖမ်းခံရတယ်။ သူတို့ကို အတောလွတ်ပေးဖို့ အတွင်းဝန်ရုံးကို ဝိုင်းပြီး ဆန္ဒပြကြတော့ ကိုဌေးမြိုင်ဆိုတဲ့ ကျောင်းသားက တူတံစဉ်အလံကြီးကိုင်ပြီး ဆန္ဒပြတာ။ ဂေါ်ရာခေါ်တဲ့ ဇလားကပြားပုလိပ်တွေက နံပါတ်တုတ်တွေနဲ့ ဝင်ရိုက်ပြီး ကျောင်းသား သပိတ်ကို ဖြိုခွဲတာ။ အဲဒီတုန်းက နောင်အခါ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်မှာ ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့သူ ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်ကြည်မောင်က သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ဦးပေါ့။ ကိုအောင်ကျော် လဲကျသွားတော့ စင်ရောက်ပွေ့ယူခဲ့တော့ သူပါအရိုက်ခံရတာ။ ကံကောင်းလို့ မသေတာပေါ့။”

“အဲသလို ရန်ကုန်မှာ ဆန္ဒပြကြတာကို ပုလိပ်ကဝင်ရိုက်လိုက်ပြီး ဖြိုခွဲတဲ့ သတင်းကိုကြားလို့ မန္တလေးကျောင်းပေါင်းစုံက ကျောင်းသားတွေနဲ့ ဘုန်းကြီးတွေကလည်း မြို့လုံးကျွတ်ဆိုပါတော့ ဆန္ဒပြပြီး ၂၆ ဘီလမ်း အတိုင်း ချီတက်လာခဲ့တာကို ပုလိပ်တွေက ဆီးရိုက်တာ။ သေနတ်နဲ့လည်း ဖမ်းတာ။ ဘုန်းကြီးခုနစ်ပါးလောက် ပျံတော်မူခဲ့တယ်။ သျှောင်ပေစူးနဲ့ ကျောင်းသားလေး မောင်တင်အောင်ဆိုတာ ကျဆုံးတယ်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ပစ်သတ်တာ စစ်အစိုးရလို ထောင်ရာချီပြီးတော့ မသေဘူးဟေ့။ နယ်ချဲ့မေ့ သူက ဒီမိုကရေစီအစိုးရကိုး။ စစ်အစိုးရကိုတော့ ဘယ်ယှဉ်နိုင်မလဲ။ အဲဒီပွဲမှာ ပေါက်မြိုင်ကျောင်းက မောင်ကြည်ဆိုတဲ့ ခုနစ်တန်းကျောင်းသားလေးပါခဲ့တာပေါ့။ သူရဲ့ ခေါင်းဆောင်မှုဟာ အရေးတော်ပုံစာစောင်ထဲမှာ စာတစ်လုံးနဲ့ မှတ်တမ်းတင်ခံခဲ့ရတယ်။ ဒါကြောင့်ဆရာကြည်ဟာ မန္တလေးမှာ လူကြီးဖြစ်သည်အထိ ထင်ရှားတဲ့ ခေါင်းဆောင်ကိုဖြစ်နေတာ စစ်အစိုးရ

လက်ထက်မှာ ဗိုလ်နေဝင်းက သူ့ကို ကောက်ယူချီးမြှောက်တာခံရလို့ ပြည်သူ့နဲ့ ကင်းကွာသွားခဲ့ရရှာတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူဟာ သမိုင်းကောင်းခဲ့တဲ့ လူနဲ့ လူကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး လူညစ်လူယုတ် မဟုတ်လို့ ဗိုလ်နေဝင်းဘက်တော်သား တခြားလူတွေလောက်တော့ လူမုန်းမများခဲ့ရှာဘူး။ ဘယ်လောက်ပဲ သမိုင်းကောင်းခဲ့ကောင်းခဲ့၊ ယုတ်မာရက်စက်တဲ့အဖိုးဖိနှိပ်တဲ့ စစ်အစိုးရနဲ့ပူးပေါင်းမိတော့ ဇာတ်သိမ်းမကောင်းရှာဘဲ သမိုင်းကြီးသွားခဲ့ရရှာတာပေါ့။ ဪ... သမိုင်းဆိုတာ အစကောင်းရဲ့နဲ့ မပြီးသေးသလေ။ အနှောင်းလည်းသေချာမှ သမိုင်းကောင်းတာ။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ပဲဖြစ်ပေမဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ သမိုင်းနဲ့ ဗိုလ်နေဝင်းရဲ့ သမိုင်း ဘယ်မှာမလဲလေ။ မနှိုင်းကောင်းဘူးပေါ့။ မင်းတို့ခေတ်မှာလည်း သမိုင်းမှာ အဆုံး ကောင်းကောင်းလုပ်ဆောင်သွားကြဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ဖိနှိပ်တဲ့ဘက်၊ ပြည်သူနဲ့ဆန့်ကျင်တဲ့ဘက်ကို မပါမိစေနဲ့။ ပါရင်တော့ပြည်သူ့မှာပဲ။ ဒါသမိုင်း၊ ပြည်သူက အဆုံးအဖြတ်ပေးမှာ စစ်ဗိုလ်ချုပ်တစ်ယောက်ယောက်က အဆုံးအဖြတ်ပေးမှာမဟုတ်ဘူး။”

၂၀၁၈၊ နိုဝင်ဘာ ၂၅၊ နယူးယောက်
 Myanmar Gazette၊ ၀၅၀၇၀၁၆၊ ၂၀၁၈

ခရစ်ယာန် သာသနာပိုင်ချုပ် သူငယ်ချင်း ကဗျာဆရာ မောင်ပေါက်စည်

မောင်ပေါက်စည်(မန်းတက္ကသိုလ်)ဆိုတာ ၁၉၉၀ ကျော် ခုနှစ်များ
အတွင်းက မြန်မာပြည်မှာ အင်္ဂလန် ခရစ်ယာန်သာသနာဂိုဏ်းရဲ့ ဂိုဏ်းချုပ်
ဖြစ်သွားဖူးတဲ့ ဆရာတော် 'အင်ဒရူးမြဟန်' ဖြစ်ပါတယ်။

သာသနာပိုင်ချုပ်ဖြစ်ပေမဲ့ သူငယ်ချင်းတွေအပေါ်မှာ မာနမရှိကြောင်း
ပြလိုတဲ့ အရောတဝင်အမူအရာရှိပါတယ်။ နဂိုကလည်း ကျောင်းသား
သဘာဝမှာ အမြဲပါးစပ်ဖြဲပြီး ရယ်မောတတ်သူဖြစ်လို့ ဆရာတိုင်း၊
ကျောင်းသားတိုင်းက ချစ်ခင်ကြပါတယ်။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်အကြောင်း
ကို ပြောရင်တော့ ခြွင်းချန်ထားခဲ့လို့မရသူပါ။ ကဗျာဆရာ၊ ကျောင်းသား
သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ၊ ခရစ်ယာန်သာသနာပိုင်ချုပ်။

မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကို မောင်သာရ၊ မောင်သာနိုး၊ ဘုတလင်ချစ်လေး၊
ဘက္ကသိုလ်ဝင်း၊ မောင်အောင်ညွန့်၊ မောင်ပေါက်စည်၊ မောင်တင်ရွှေ (မုံရွာ)
တို့ ကျောင်းသားကြီးတွေက ကျွန်တော်တို့အရင် အနည်းဆုံး သုံးလေးနှစ်
ဆာရောက်ကြပါတယ်။

ကျွန်တော် ရှစ်တန်းကျောင်းသားဘဝ မန္တလေးအမှတ်(၁) အစိုးရ
အထက်တန်းကျောင်းမှာ ပညာသင်နေစဉ် တက္ကသိုလ်မှာ အောက်တိုဘာ

ကျောင်းတစ်လပိတ်ရေး အရေးတော်ပုံဖြစ်ပွားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါ ၁၉၅၃ ခု၊ ၁၉၅၆ မှာ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ တက္ကသိုလ်ရောက်တော့ သူတို့က နှစ်ခါကျ၊ သုံးခါကျ ကျနေပြီးတဲ့ ဝါရင့်ကျောင်းသားကြီးတွေ ဖြစ်နေကြပါပြီ။

ကျွန်တော်တို့ဆိုတာ တင်မိုး၊ ဂုဏ်ထူးသိန်းနိုင်တို့လက်ထက်ရောက် အသင်းရဲ့ဂုဏ်သိက္ခာတွေ ပိုမိုမြင့်တက်လာခဲ့ပြီး ပြင်ပစာပေလောကမှာ ကျော်ကြားလာခဲ့တာပါ။

တင်မိုး၊ ကြည်အောင်၊ မောင်စွမ်းရည်၊ ဘုတလင်ချစ်လေး၊ ကိုလေး (အင်းဝဂုဏ်ရည်) စသဖြင့် ကဗျာဆရာတွေ အပြိုင်းအရိုင်းပေါ်လာပြီး အမျိုးသားစာပေဆုတွေ ဆက်တိုက်ရရှိခဲ့ကြလို့ပါပဲ။

ကျွန်တော်တို့ဟာ ကလောင်ရှင်အသင်းမှာ ဥက္ကဋ္ဌ၊ အတွင်းရေးမှူးဖြစ် သလို ကျောင်းသားညီညွတ်ရေးတပ်ဦးနဲ့ ကျောင်းသားသမဂ္ဂမှာရော ဥက္ကဋ္ဌ အတွင်းရေးမှူးတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။

ကျွန်တော်သမဂ္ဂအမှုဆောင်ဖြစ်တဲ့နှစ်ဟာ အိမ်စောင့်အစိုးရတက် နှစ်ဖြစ်လို့ မုန်တိုင်းထန်တဲ့နှစ်ပါပဲ။ မောင်သာနိုး၊ မောင်မိုးသူ၊ မောင်သောင်း စသဖြင့် အမှုဆောင်တွေ အဖမ်းခံကြရပြီး ကျွန်တော်ကျန်ရစ်တဲ့ ၁၉၅၉ ခုနှစ် အမှုဆောင်ရွေးပွဲမှာ ကျွန်တော် ရွေးကောက်ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ (ရွေးကောက်ပွဲ အရာရှိ) အဖြစ် စည်းမျဉ်းအရ ဆောင်ရွက်ရပါတယ်။

အဲဒီအခါမှာ ကိုပေါက်စည်က ကျောင်းသားသမဂ္ဂအဖြစ် အရွေးခံ ပါတယ်။ မဲအများဆုံးရတဲ့ ကျောင်းသားကြီးအဖြစ် သူ့ကိုထမ်းပြီး ကျောင်း သားတွေ ကကြ ခုန်ကြပါတယ်။

အဲဒီတော့ သူဟာ ကဗျာဆရာအဖြစ် ထင်ရှားရုံမက ဒုတိယနှစ်ဥပဒေ တန်းမှာ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးရသူတစ်ဦးအဖြစ်နဲ့လည်း ကျော်ကြားနေပါတယ်။ စစ်ပြီးခေတ်တစ်လျှောက်လုံး ဥပစာတန်းမှာ အဦးဆုံးမြန်မာစာ ဂုဏ်ထူး ရှင်ပါ။

ခရစ်ယာန်တစ်ဦးက ဗုဒ္ဓဘာသာအခြေခံ မြန်မာစာပေမှာ ဝုဇ္ဇာ ထူးရလို့ ထူးခြားချက်တစ်ရပ်အဖြစ်လည်း သတိပြုမိနေကြပါတယ်။ သူ ဥက္ကဋ္ဌလုပ်တဲ့နှစ်မှာ မန္တလေးမြို့ကြီးက အထူးဂုဏ်ယူကျွမ်းကျင် မန်းရာပြည့်ပွဲကြီးနဲ့လည်း ကြုံပါတယ်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်အောက်က

ပြီး သီးခြားတက္ကသိုလ်ရယ်လို့ ဖြစ်လာပြီးစအခါလည်း ဖြစ်လို့ တက္ကသိုလ်က မန်းရာပြည့်မှာ တခမ်းတနား ပါဝင်ဆင်နွှဲပါတယ်။

မန်းတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်းဥက္ကဋ္ဌ တင်မိုးဦးစီးပြီး တက္ကသိုလ်က ကဗျာစာအုပ်ကလေးတစ်အုပ်နဲ့ 'မန်းရာပြည့်' ဆိုပြီးထုတ်ရာမှာ မောင်ပေါက်စည်နဲ့ တင်မိုးတို့ပဲ ပါဝင်ရေးသားထားကြပါတယ်။

တဖြည်းဖြည်းနဲ့ မန္တလေးမြို့ရဲ့ စာနယ်ဇင်းလောကကို ကျွန်တော်တို့ အားလုံးရောက်သွားကြပါတယ်။

၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းက "အညာ ခြေခေတ်ကဗျာ" ဆိုတဲ့ စာအုပ်လေးတစ်အုပ် ထုတ်ဖြစ်ပါတယ်။ အဖုံးကို ငင်းဖေ(ဇော်ဝိတ်)က ဆွဲပါတယ်။ အဲဒီမှာ မောင်ပေါက်စည်လည်း ကျွန်တော် ဘို့နဲ့ဝင်ရေးပါတယ်။ ပြီးတော့ ပျောက်သွားလိုက်တာ ၁၀ နှစ် ၁၅ နှစ်နီးပါး ကြာပါတယ်။ ဘွဲ့ရသလား၊ မရလား မသိလိုက်ပါဘူး။ ဘားအံမှာ ကျောင်း အုပ်သွားလုပ်သတဲ့။ သာသနာပြုကျောင်းလား။ အစိုးရကျောင်းလား မမေးမိပါဘူး။

ရန်ကုန်မှာ အားလုံးပြန်ဆုံကြတော့ ပါဂျယ်ရိုကားကြီးတစ်စီးမှာ ဝိစင်္ဂီလင်းနဲ့ ငါးသုံးလုံးစီးကရက်ဘူးတွေတင်ပြီး လျှောက်လည်နေပါပြီ။ တစ်ခါ တစ်ခါ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သောကြာဝိုင်း၊ စနေဝိုင်းကို ဖောင်းလား ဝါးလားနဲ့ ဆောက်လာတတ်ပါတယ်။

“မင်းတို့ ဒီကားမျိုးစီးဖူးရဲ့လား”

“ဒီလိုအရက်မျိုးသောက်ဖူးရဲ့လား” နဲ့ မေးလေ့ရှိလို့ သူငယ်ချင်းတချို့က သူနောက်တာပြောင်တာကိုမခံနိုင်ဘဲ “မင်းက အလကားရတာ။ ငါတို့က ကိုယ်စွမ်းကိုယ်စနဲ့ရတာ” ဆိုပြီး ပြန်ပက်တတ်ကြပါတယ်။ အခင်မပျက်ကြပါဘူး။ မောင်ပေါက်စည်ကို သည်းခံရာမှာ ကျွန်တော့်ကို သူငယ်ချင်းတွေ အံ့သြကြပါတယ်။

သူနဲ့ကျွန်တော် ဘိတ်(မြိတ်)က စာပေဟောပြောပွဲကို အတူသွားဖူးကြပါတယ်။ သူနောက်ပြောင်တာနဲ့ ကျွန်တော်စကားကောင်းကောင်း မပြောနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ နောက်ထပ် နှစ်ယောက်တည်း မသွားရဲအောင်ပါပဲ။

ရန်ကုန်မြို့ပေါ်မှာ လည်ပတ်ကြရာမှာတော့ တွဲမြဲပါတယ်။ ကျွန်တော်

အငြိမ်းစားယူချိန်မို့ အားချိန်များနေလို့ကလည်း တစ်ကြောင်းပေါ့။

သူနယ်စပ်သွားပြီး ကရင်အဖွဲ့တွေနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်တာကိုလည်း အားပေးချင်လို့ပါ။ နအဖနဲ့ ကရင်ကြားမှာ သုံးလေးခါသွားပြီး ကြိုးပမ်းဖူးပါတယ်။

အမေလူထုဒေါ်အမာနဲ့ ဆရာဒဂုန်တာရာတို့ကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတဲ့ အသံကြားတိုင်း တလေးတစား ခေါင်းထောင်ကြည့်ပါတယ်။

“မောင်စွမ်းရည်ရှေ့.....သူ့ကို အားပေးပါ” လို့လည်း နှစ်ဦးစလုံးက တိုက်တွန်းတာကိုကျွန်တော်က တာဝန်တစ်ရပ်လို့ပဲ သဘောထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်းမှာတုန်းက တင်ခဲ့တဲ့ ကြော်ငြာထားတဲ့ သူ့ရဲ့ “လှိုင်းပုတ်သံကဗျာများ”ကို အစရှာမရအောင် ဖြစ်နေရာက မန္တလေး၊ ရန်ကုန်စာကြည့်တိုက်တွေမှာ အချိန်ကုန် လုပ်ပေးပေးခံပြီး ရှာဖွေစုဆောင်းပေးခဲ့ပါတယ်။ စာအုပ်ဖြစ်တဲ့အထိ လုပ်ပေးခဲ့ပါတယ်။

သူ့ရေးခိုင်းလို့ သူ့စာအုပ်မှာ ကျွန်တော်အမှာစာရေးပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အမှာစာကြောင့် အမျိုးသားစာပေဆုမရတာဆိုပြီး နောင်အခါမှာ စုဆောင်းစုအောင်ပြောလေ့ရှိပါတယ်။

တကယ်တော့ ခရစ်ယာန်သာသနာဝန်ထမ်းလောကမှာ သူ့လို စာပေဂုဏ်နဲ့ တွဲဖက်ကျော်ကြားသူ မရှိခဲ့ဖူးပါဘူး။ သာသနာဝင်ချစ်အနေနဲ့ ပြောတာပါ။

နောက်တစ်ချိန် မန္တလေးတက္ကသိုလ် ရွှေရတုပွဲလုပ်ပြန်တော့ “ရေခဲမြောင်းတေးသံ”ဆိုတဲ့ ကဗျာစာအုပ်တစ်အုပ်ကို မန္တလေးတက္ကသိုလ်ထွက် ဆရာတွေရဲ့ လက်ရာတွေစုပြီး ထုတ်ပေးပါလို့ တောင်းဆိုလို့ ထပ်လုပ်ပေးရပါသေးတယ်။

ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင်ဟာ ခရစ်ယာန်တစ်ဦးပါ။ ဆရာကြီးရဲ့ နှစ်မြောက် (၁၉၈၈) မှာ မွေးနေ့စာတမ်းဖတ်ပွဲကိုလည်း သူကပဲ ဆရာအဖြစ် အကျခံပါတယ်။ ဒေါက်တာသန်းထွန်းနဲ့ ကျွန်တော်က ဦးစီးပါတယ်။

“ကျွန်တော်တို့ စီမံရာ လုံးဝနာခံမလား၊ လက်မဖွားကြေး လို့ တောင်းပြီး လုပ်ကြတာ စာအုပ်တစ်အုပ် သားသားနားနားထွက်ကြတာ

ဦးဖေမောင်တင် ဦးခေါင်းပုံ ပန်းပုရုပ်တုတစ်ခုလည်း အဖတ်တင်ပါတယ်။

သာသနာပိုင်ချုပ်ဝင်းထဲမှာ အထိမ်းအမှတ်ကံ့ကော်ပင်တစ်ပင်ကို ဆရာကြီးရဲ့ သမီးနှစ်ဦးရယ်၊ ဒေါက်တာရေဝတရယ်၊ ဒေါက်တာသန်းထွန်းရယ်၊ မောင်ပေါက်စည်ရယ်၊ ကျွန်တော်ရယ် အပင်ကိုမြေချ မြေဖို့စိုက်ခဲ့ကြပါတယ်။ အပင်ကို တော်ဝင်နှင်းဆီခြံကိုစိုးညွန့်က လှူပါတယ်။

သူနဲ့ကျွန်တော်ဟာ တစ်ပတ်သုံးခါလောက်ဆုံပါတယ်။ ဆရာပါရဂူ၊ ဆရာမောင်ထင်၊ မင်းသုဝဏ်၊ ဒေါက်တာသန်းထွန်းတို့အိမ်တွေကို လည်ပတ်ပြီး စကားပြောကြပါတယ်။

ခရစ်ယာန်စာပေအတွင်းရေးမှူး အာလန်စောဦးရယ်၊ ပန်းချီယဉ်မင်းပိုင်ရယ်၊ တင်မိုးရယ် မြစ်ကြီးနား-မန္တလေးစတဲ့ ခရီးစဉ်တွေကို တွဲတွဲသွားကြပါတယ်။ အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့ မွေးနေ့ပွဲကိုလည်း အတူတူသွားကြပါတယ်။

ဒီလိုနေရင်းက သူ့မှာ ဆီးချိုရောဂါ အကြီးအကျယ်ရှိတယ်ဆိုတာကို သိလာရပါတယ်။ သူက မပြောပါဘူး။ သူ့ဇနီးပြောမှ သိတာပါ။

နောက်တော့ အသည်းရောဂါတဲ့။

အသည်းမာတာဆိုလား။ လစ်ဗာဆီရောဆစ်ဆိုလား ဖြစ်နေသတဲ့။ ကျွန်တော် ပြည်ပရောက်တော့မှ ကင်ဆာလို့ သိရပါတယ်။

သူက သူ့မိတ်ဆွေတွေနဲ့တွေ့ရင် “ဒီကောင်နာမည်က ‘ငဝက်’ တဲ့။ ကျုပ်ငယ်သူငယ်ချင်း၊ အချစ်ဆုံးသူငယ်ချင်း” လို့ မိတ်ဆက်ပေးလေ့ရှိပါတယ်။

“ဟေ့ကောင်-ဟုတ်ရဲ့လား” လို့ ကျွန်တော့်ကို လှည့်မေးရင်-

“ဟုတ်မှာပေါ့။ ကိုပေါက်ကတော့ ကိုယ့်ရဲ့ အချစ်ဆုံးမဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်မှာ အချစ်ဆုံးတွေအများကြီး။ နီးတို့၊ မိုးတို့ဆိုတာတွေရှိသေးတယ်” လို့ ပြန်ဖြေရင် မကြိုက်ပါဘူး။

ကျွန်တော် ပြည်ပရောက်တော့ ကျွန်တော် စာတစ်စောင် လှူကြံ့ပါးပေမဲ့ မရောက်။ ဖုန်းတစ်ခါဆက်ပြီး စကားပြောခွင့်ရတော့ သူ ဝမ်းသာတယ်။ ကျွန်တော်အိမ်ကိုလည်း မကျန်းမာတဲ့ကြားက သူ သွားရောက် အားပေးလေ့ရှိပါတယ်။

ခုတော့ သူငယ်ချင်းကဗျာဆရာ ကွယ်လွန်ရှာပါပြီ။ သူ ဆုံးခါနီးပြီဆို
သူငယ်ချင်း မုံရွာတင်ရွှေရဲ့ ဇနီးက သူ့သားကိုပြောခိုင်းတာပါ။ မန္တလေး
တက္ကသိုလ်သမိုင်းနဲ့ ခရစ်ယာန်ဘာသာသမိုင်းမှာ သူ့နာမည်မပါဘဲ ခြွင်းခဲ့
ထားလို့မရနိုင်ပါ။

ပျော်တတ်သူ သူငယ်ချင်း ကောင်းရာသူဂတိလားပါစေ.....

မိုးသောက်ကြယ်ဂျာနယ်၊ ဩဂုတ် ၁၊ ၂၀၁၈

သတ္တိကောင်းတဲ့ သတင်းစာဆရာ လူထုစိန်ဝင်း

အောင်ဗလအမည်ခံ သတင်းစာဆရာကြီး ကြေးမုံဦးသောင်းက လူထုဒေါ်အမာနဲ့ လူထုစိန်ဝင်းတို့ရဲ့ စကားတွေကြားရ၊ စာတွေ ဖတ်ရပြီး သတ္တိကောင်းတဲ့ သတင်းစာဆရာကြီးများအဖြစ် ဂုဏ်ပြုချီးကျူးတဲ့ ဆောင်းပါးတစ်စောင်ရေးလိုက်တာကို ဖတ်ရပါတယ်။

အန်အယ်ဒီက နအဖကို တရားမဝင်တဲ့ အဖြစ်က တရားဝင်ကြားဖြတ်အစိုးရအဖြစ်နဲ့ အသိအမှတ်ပြုပေးမယ်။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ညှိနှိုင်းရအောင်လို့ ကမ်းလှမ်းပါတယ်။

ဒီလိုလူကြီးလူကောင်းနည်းနဲ့ လမ်းဖွင့်တာကို နအဖက(သေနတ်ခါးဆိုး ဓားမိုးအစိုးရက) ပယ်ချင်အောင်ဆိုလိုက်တဲ့အခါ သတင်းဌာနတွေက လမ်းပိတ်သွားပြီး ဘာလုပ်ကြမလဲလို့ နိုင်ငံရေးသမားကြီးတွေနဲ့ သတင်းစာဆရာကြီးတွေကို တယ်လီဖုန်းနဲ့ တွေ့ဆုံမေးမြန်းပါတယ်။ လူထုဒေါ်အမာက ဒီလိုဆိုရင် လူထုက လူထုနည်းနဲ့ အုံကြွတောင်းဆိုကြဖို့ပဲ ရှိတော့တယ်လို့ဖြေတယ်။

လူထုစိန်ဝင်းကတော့ အင်္ဂလိပ်လို ဆောင်းပါးတစ်စောင်ရေးပြီး ပြည်ပအင်္ဂလိပ်သတင်းစာစောင်ထဲမှာထည့်တယ်။ လူတွေက ဆက်သည်းမခံနိုင်

ကြတော့ရင် အုံကြွပေါက်ကွဲလာလိမ့်မယ်လို့ သတိပေးပြီး ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့
လည်း ကမ္ဘောဒီးယားမှာ လုပ်သလို စစ်အစိုးရကို ကုလသမဂ္ဂကနေ ဝေဖန်
ထုတ်အရေးယူပါတော့လားလို့ အကြံပေးတယ်။

အဲဒါတွေကို သဘောကျပြီး ပြည်တွင်းကနေ အခုလို သက်စွန့်ဆဲ နား
ပြောကြတာတွေကို ပြည်ပရောက် သတင်းစာဆရာကြီး ကြေးမုံဦးသောင်း
က ထောက်ခံရုံမက ဂုဏ်ပြုပြောကြားလိုက်ပါတယ်။

သတင်းစာသမိုင်းကိုပြောကြားတဲ့အခါမှာ သတင်းစာဆရာကြီး ဦးထွန်း
ဖေက-

**“ငါတို့သတင်းစာဆရာတွေ ရှေ့တန်းကနေ ဦးဆောင်လှုပ်ရှား
ကြလို့ လွတ်လပ်ရေးရတာပဲ....”** လို့ ပြောဖူးပါတယ်။

မှန်ပါတယ်။ သတင်းစာမရှိဘဲနဲ့ ပြည်သူ့ကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်လို့မရနိုင်
ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကလျာဏယုဝအသင်း (ဝိုင်အမ်တီအေ)
တည်ထောင်သူ ခေတ်ပညာတတ်လူငယ်တွေက သူရိယသတင်းစာကို
၁၉၁၂ ခုနှစ်မှာ စတင်တည်ထောင်ပါတယ်။

သူရိယသတင်းစာမှာ သတင်းစာပညာအတွေ့အကြုံလည်းရှိ၊ ဝန်ထမ်း
ပညာအတွေ့အကြုံလည်းရှိတဲ့ စာအရေးကောင်းပြီး နိုင်ငံရေးအမြင်ကျယ်
ကျယ်နဲ့ သတ္တိရှိတဲ့လူလည်း လိုပါတယ်။ သူတို့ကံကောင်းတော့ ဆရာကြီး
သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကို သွားတွေ့တာနဲ့ သူရိယသတင်းစာဟာ ဝံသာနု
ခေတ်ကြီးတစ်ခေတ်လုံးကို ရှေ့ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

အလားတူပဲ မရှေးမနှောင်းမှာ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ မြန်မာ့အလင်း၊ ဟံသာ
ဝတီဆိုတဲ့ သတင်းစာကြီးတွေ၊ ဒီးဒုတ်၊ ဟစ်တိုင်၊ ဂျာနယ်ကျော် အရှေ့တို
သတင်းစာကြီးတွေ ထွက်ပေါ်လာပြီး အလင်းရောင်ပေးခဲ့ကြပါတယ်။

ဦးထွန်းဖေက ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ပထမကောလိပ်သပိတ်ရဲ့ ကျောင်းသား
ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးပါ။ သပိတ်ပြီးတော့ သူရိယသတင်းထောက်ဝင်သူ
ပါတယ်။ မှိုင်းတပည့်အရင်းပါ။ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု လက်ထက်မှာ ယဉ်ကျေးမှု
ဌာနဝန်ကြီးဖြစ်လာပါတယ်။ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုကိုတောင်
အာဏာရှင်ဆန်လို့တဲ့။ “ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးစိတ်ဝင်နေတဲ့ ဦးနုနဲ့ မလုပ်နိုင်
ဘူး” ဆိုပြီး ဝန်ကြီးရာထူးကို မစင်ဘင်ပုပ်ပမာ စွန့်ပစ်နုတ်ထွက်ခဲ့ပါတယ်။

အုပ်ချုပ်သူအာဏာပိုင်တွေကို အမှန်တရားဘက်ကနေ ရပ်တည်အာခံ
ရာမှာ ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်လည်း ထင်ရှားလှပါတယ်။ လူထုဦးလှ
နဲ့ရင် ထောင်ငါးခါ အကျခံခဲ့ဖူးပါတယ်။ သတင်းစာတိုက်ခုံးခွဲတာ၊ ပိတ်ပစ်
တာ၊ အာမခံတောင်းတာတွေလည်း မနည်းပါဘူး။

သတင်းစာသမားတွေရဲ့ သတ္တိသမိုင်းကို လွတ်လပ်ရေးခေတ်ကစပြီး
သတင်းစာလောကထဲကို ဝင်ရောက်လာခဲ့တဲ့ ကြေးမုံဦးသောင်းလို ပုဂ္ဂိုလ်
က ပိုပြီးတော့ ရေးနိုင်တာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ထက် သတင်းစာလောက၊
နိုင်ငံရေးလောကအတွေ့အကြုံတွေ များတာပေါ့။

လူထုစိန်ဝင်းဆိုတာ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်းရဲ့ တူပါ။ လက်ဝဲသုန္ဒရ
ဦးမြတ်စံတို့ရဲ့ မန်ကျည်းတုံရွာမျိုးဆက်တွေပါ။ ၁၉၄၀ မှာ မွေးပါတယ်။
မန္တလေးက ဖာသာလဖုန်းခေါ် လဖုန်းအောက်မေ့ဖွယ် ခရစ်ယာန်သာသနာ
ပြုကျောင်းကနေ ဆယ်တန်းအောင်ပြီး မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကို ရောက်လာ
ပါတယ်။

မန္တလေးတက္ကသိုလ်ထွက်၊ လူထုတိုက်ထွက်ဆိုတော့ ဇော်ဝိတ်ကြီး
(ဝင်းဖေ)၊ ပေါ်ဦးသက်၊ မောင်သာနိုး၊ တင်မိုး၊ ကြည်အောင် စတဲ့ စာပေသမား
တွေနဲ့ စာပေအနုပညာ ညီအစ်ကိုတွေလို့ ဆိုရပါမယ်။

ကျွန်တော်တို့က ကဗျာသမား၊ သူကသတင်းစာသမားပါ။ လူထု
သတင်းစာလုပ်နေရာက ရန်ကုန်လူထုတိုက်ခွဲ အယ်ဒီတာအဖြစ် တာဝန်ယူ
ဖို့ ရန်ကုန်ကို ဆင်းသွားရပါတယ်။

၁၉၆၇ ခုနှစ် တော်လှန်ရေးကောင်စီလက်ထက်၊ တရုတ်-မြန်မာ အရေး
အခင်းဆိုပြီး စစ်အုပ်စုက ဖန်တီးတော့ သူ ဖုန်းနဲ့ပို့တဲ့သတင်းတွေကို လူထု
တိုက်ထဲကနေပြီး လူထုဒေါ်ဒေါ်နဲ့အတူ ကျွန်တော် ဖုန်းနားကြပ်တစ်ခုစီနဲ့
နားထောင်သတင်းယူရဖူးပါတယ်။ အသည်းတယားယားပါ။

အဲဒါပြီးတော့ ရန်ကုန် လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်သတင်းစာအယ်ဒီတာ
ချုပ်သွားလုပ်နေတဲ့ သူရိယအယ်ဒီတာ၊ လူထုအယ်ဒီတာအဖြစ် အစဉ်အလာ
အလွန်ကြီးခဲ့တဲ့ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်းကိုလည်း အလုပ်ဖြုတ်၊ မန္တလေးလူထု
သတင်းစာကိုလည်း ပိတ်ပစ်တာ ခံရပါတယ်။

အဲဒီနောက် လူထုစိန်ဝင်းနဲ့ အတော်ကြာအောင် အဆက်ပြတ်ခဲ့ရပါ

တယ်။ သူကတော့ အာရုံနဲ့ အာဖရိက ပြည်သူ့ သူရဲကောင်းတွေရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေကို 'ဝင်းဇော်' အမည်နဲ့ ဘာသာပြန်နေပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ရွှေဘိုဘက်ကို ကျောင်းဆရာအဖြစ်နဲ့ လွင့်စဉ်သွားခဲ့ပါတယ်။

လူထုစိန်ဝင်းဟာ ထောင်သက်စုစုပေါင်း ၁၃ နှစ်တိတိရှိပါတယ်။ ကိုကိုးကျွန်းအကျဉ်းထောင်ကို အပို့ခံရတဲ့ လူထုသတင်းစာအယ်ဒီတာ၊ သတင်းထောက်သုံးဦးအနက် လူထုစိန်ဝင်းလည်း ပါခဲ့ပါတယ်။

သတင်းစာဆရာဘဝမှာ တစ်သက်လုံး စွန့်စားကျင်လည်ခဲ့ရပါတယ်။ စစ်တပ်ရဲ့ ထုနှက်ကန်ကျောက်တာတွေကိုလည်း ဖွတ်ဖွတ်ကြေအောင် ခံခဲ့ရပါတယ်။ လူထုဦးလှ၊ ဒေါ်အမာတို့ရဲ့ သားလတ် ဖိုးသံချောင်းကိုလည်း မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂနဲ့ ဗကသတို့မှာ ကျောက်ဆွဲခံခဲ့ရဖူးဝင်းမောင်၊ မြင်းခြံအောင်သူ၊ ကဗျာဆရာ ကြည်အောင်တို့နဲ့ ပူးတွဲသီအောင်နေရာက ပူးတွဲဖမ်းဆီးခံရပြီး ကိုကိုးကျွန်းကို ပို့လိုက်ပါတယ်။

ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်၊ မြသန်းတင့်၊ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့ဝင် သူရဲကောင်း ဦးအုန်းမောင်တို့ရော ကိုကိုးကျွန်းကိုရောက်ကုန်ကြတဲ့ အပတ်စဉ် လူထုစိန်ဝင်းလည်း ပါသွားတယ်။ လူထုစိန်ဝင်းကိုတော့ သေကောင်ဆီက လဲ ဖျားနာလို့ ကိုကိုးကျွန်းကနေ ပြည်မကို ပြန်ပို့လိုက်ရတယ်။ သူ့ကြောညပ်တဲ့ရောဂါ၊ နှလုံးရောဂါ မသေရုံတစ်မည်ခံရပြီး လေဖြတ်သွားတယ်။ လမ်းလျှောက်လို့မရတော့လို့ လေးချောင်းထောက်နဲ့ ရွှေ့လှားရပါတယ်။

ညာလက်လေဖြတ်တော့ ဘယ်လက်နဲ့ စာရေးကျင့်ပြီး စာရေးဆွဲတယ်။ အပြင်ထွက်ပြီး အလုပ်လုပ်လို့မရတော့ အိမ်တွင်းမှာပဲ အလုပ်ဆွဲ စာသင်ပါတယ်။ စာသင်ရင်း လူငယ်တွေကို လူလိုသူလို တွေးခေါ်နေဆဲပဲ တတ်အောင်လည်း သင်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးပို့ချတာမဟုတ်ပါဘူး။

“မိမိကိုယ်ကိုယ်ကောင်းအောင်ကြိုးစားမည်” ဆိုတဲ့ 'လမ်းစဉ်လူထုစိတ်ဓာတ်စွဲကပ်နေသူ လူငယ်တွေကို ကျယ်ပြန့်တဲ့ လူမှုရေးစိတ်ဓာတ်ပေး ထားတတ်အောင် သင်ပေးတာပါ။ ယခုအခါ ပြည်ပမှာ သူ့တပည့်တွေ အများကြီးပေါ့။

လေဖြတ်ပြီး မသွားနိုင်မလာနိုင်ဖြစ်နေတာကို အရပ်အခေါ်နဲ့ အသံ

သည်” လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက မသန်စွမ်းမဟုတ်ပါဘူး။ သူ့ ဦးနှောက်နဲ့ သူ့ကလောင်က သန်စွမ်းလှပါတယ်။ နှလုံးရောဂါရှိနေတဲ့ သူ့ရဲ့ နှလုံးက ပျော့ညံ့မသွားခဲ့ပါဘူး။ ဒီကြားထဲ ပြည်ပရောက်နေတဲ့ သားကြီး က မကျန်းမမာဖြစ်ပြီး ကွယ်လွန်ရှာတယ်။ သူ့ဇနီးကလည်း မောင်တစ်ရွာ မယ်တစ်မြို့ အမှုထမ်းနေရရှာတယ်။ အငြိမ်းစားလည်းရရော လေဖြတ်သွား လို့ ကုလားထိုင်နဲ့ သွားရလာရပါတယ်။ သူ့ထက်ဆိုးပါတယ်။ သူလည်း နှလုံးရောဂါနဲ့ လေယာဉ်စီးလို့မရလို့ ခရီးသွားခဲ့ပါတယ်။

အမေလူထုဒေါ်အမာဟာ သူ့အမေအရင်းလိုပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အမေမွေးနေ့ တွေကို မသွားနိုင်ရှာဘူး။ လူထုဦးလှ ၉၀ ပြည့်နှစ်မှာတော့ မဖြစ်မနေ သွားပါတယ်။ ကားလေးတစ်စီးနဲ့ တစ်ဦးတည်းလိုက်ပါပြီး သက်သာအောင် ညခရီးသွားပါမှ လမ်းမှာ ကားတိုက်ခံရလို့ လက်ကျိုးသွားပြီး ဆေးရုံတက်ရ ပြန်ပါတယ်။ အခုဆိုရင် အောက်စီဂျင်ဘူးနဲ့ နေရရှာတာပါ။ ဒီကြားထဲ လူငယ်တွေ ဖတ်ကြဖို့ စာမပြတ်ရေးတယ်။

လူငယ်စာနယ်ဇင်းသမားတွေကိုလည်း အစွမ်းကုန်အကူအညီပေးပါ တယ်။ တချို့ လူငယ်စာပေသမား သတင်းစာသမားတွေကိုလည်း လူထု စိန်ဝင်းဆီသွားရင် စောင့်ကြည့်ခံရပါတယ်။ စောင့်ကြည့်ခံရမယ်လို့လည်း မြိမ်းခြောက်ခံရပါတယ်။

လူထုစိန်ဝင်းကို အနီရောင်သတင်းစာဆရာလို့လည်း ပြောထားကြပါ တယ်။ မဆလ၊ နဝတ၊ နအဖနဲ့ ပြည်ခိုင်ဖြိုးအသိုင်းအဝိုင်းက ပြောတာပါ။ ဘချို့ကလည်း ကြားဖူးနားဝနဲ့ လန့်ပြီး ကျွန်တော့်ကိုမေးဖူးပါတယ်။

“ဆရာ လူထုစိန်ဝင်းက အနီဆို”တဲ့။ “အနီဆိုတာ မင်းက ဘယ်လို ဆင်သလဲ မသိဘူး။ အပြာမဟုတ်၊ အမည်းမဟုတ်ဘူးဆိုတော့ ကောင်းတာ ပေါ့ကွာ...” လို့ပဲ ပြန်ပြောရပါတယ်။

သူရေးတဲ့စာ၊ သူပြောတဲ့စကားမှာ လူငယ်တွေရိုးသားဖို့၊ ကြိုးစားဖို့၊ လှေလာဖို့၊ အမြင်ကျယ်ဖို့ဆိုတာတွေပဲ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူငယ်တွေ က သူ့စာတွေကို တလေးတစားဖတ်ကြတာပါ။

“မင်းတို့ သူ့စာ တွေဖတ်နေကြတာပဲ။ မကြိုက်ရင်မဖတ်နဲ့ပေါ့ကွာ” လို့ပဲ ပြောရပါတယ်။

သူ့စားပွဲသွားရင် လူငယ်တွေ တဖွဲဖွဲလာကြတာ တွေ့ရပါတယ်။ ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံအတွင်းက သူ့အိမ်မှာ လူပိုစည်ပါတယ်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၊ ဦးဝင်းတင်၊ ဦးမိုးသူ စတဲ့ အရေးတော်ပုံ ခေါင်းဆောင်တွေကိုလည်း မသန်စွမ်းတဲ့ကြားကနေ အစစအရာရာ အကူအညီ အကြံဉာဏ်တွေပေးခဲ့ပါတယ်။

ခုဆိုရင် သူ့အသက်ဟာ ၇၀ နားနီးနေပါပြီ။ ကျန်းမာရေးကလည်း မြင်တဲ့လူတိုင်းက ဒုက္ခိတခေါ်တာခံရတဲ့ အခြေအနေမျိုးပါ။ တစ်နေ့တစ်နေ့ငွေဆိုသလို အခြေအနေမျိုးမှာ အောက်စီဂျင်ဘူးကို ပြည်ပကနေ ဈေးကြီးပေး ဝယ်ယူသုံးစွဲနေရတာပါ။

ဒါပေမဲ့ “မျိုးမာန်မချ၊ မခသူအောက်၊ မမြောက်သူလက်” ဆိုတဲ့ ပြည်သူ့သတင်းစာစိတ်ဓာတ်ကတော့ အမြဲရှင်သန်လန်းဆန်းလျက်ပါ။ လူထုသတင်းစာဆရာ ပီသပါပေတယ်လို့ ဆိုချင်ပါတယ်။

သူငယ်ချင်း လူထုစိန်ဝင်းကို အသက်ရှည်ရှည်နဲ့ ပြည်သူ့သတင်းစာဆရာ စိတ်ဓာတ် ဆက်လက်မွေးမြူနိုင်ပါစေ။

လူငယ်တွေကို သံမဏိစိတ်ဓာတ်နဲ့ နမူနာပြုနိုင်ပါစေလို့ ဆုတောင်းမေတ္တာပို့သရင်း အလေးပြုလိုက်ပါတယ်။

လူထုသတင်းစာ-
မိုးသောက်ကြယ်ဂျာနယ်၊ ဇူလိုင် ၁၊ ၂၀၀၆

သူငယ်ချင်းကဗျာဆရာ ကြည်အောင်

သူငယ်ချင်း ကဗျာဆရာကြည်အောင် ကွယ်လွန်ပြီဆိုတဲ့ သတင်းကို ၂၀၀၉ မတ် ၂၇ ရက်မှာ နော်ဝေနိုင်ငံ 'ဒီမိုကရက်တစ်မြန်မာ့အသံ' က မောင်ဘုန်းမြတ်လှမ်းပြောလို့ ကြားသိလိုက်ရတော့ ချက်ချင်းစကားပြန် မပြောနိုင်ခဲ့ဘူး။

သူ့ကို ဆေးရုံတင်ထားတယ်ဆိုတာတော့ သတင်းရထားပါတယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း ခေတ်ပြိုင်ကိုပို့ထားတဲ့ 'ဦးသန့်နဲ့ဆေးလိပ်' ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးထဲမှာ ကျောင်းသားဘဝက အတူအိပ်၊ အတူစားခဲ့ကြတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေထဲက ဆေးလိပ်အလွန်အကျွံသောက်ကြတဲ့ 'တင်မိုး'၊ 'ကိုကိုကျွန်းလေးမောင်'၊ 'ညွန့်အေး(အင်းဝ)' တို့ ကွယ်လွန်ကုန်ကြပြီး ကြည်အောင်ပဲ ကျန်တယ်လို့ ထည့်ရေးလိုက်ပါသေးတယ်။ 'မောင်သာနိုး' နဲ့ 'လူထုစိန်ဝင်း' တို့ကတော့ စောစောကပဲ ဆေးလိပ်ဖြတ်ပစ်ခဲ့ကြတယ်။ သူတို့နှစ်ဦးလည်း ဆေးလိပ်စွဲခဲ့ကြသူတွေပါပဲ။ 'ဦးသန့်' ကလည်း ဆေးလိပ်စွဲသူပါ။ ဆေးပြင်းလိပ်သမားပါ။ စာအုပ်တစ်အုပ်ထဲမှာ ပါးစောင်ကင်ဆာနဲ့၊ တခြားစာအုပ်ထဲမှာတော့ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့တဲ့။ ကွယ်လွန်ရပုံ နှစ်မျိုးရေးထားပေမဲ့ ဆေးလိပ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကင်ဆာပါပဲ။ လူတော်လူချွန်တွေ ဆေးလိပ်ကြောင့်

အရွယ်ကောင်းတုန်း ကွယ်လွန်ကြရတဲ့အတွက် နှမြောတသ ယူကျုံးပေ
ဖြစ်ရပါတယ်။ ဆေးလိပ်ကိုလည်း ရန်သူ ဘီလူးကြီးလို မုန်းမိပါတယ်။
ကျွန်တော်က ဆေးလိပ်လုံးဝမသောက်ဖူးခဲ့သူဆိုတော့ ဆေးလိပ်သောက်
တတ်တဲ့ သူငယ်ချင်းတွေနဲ့တကျက်ကျက် ဖြစ်ခဲ့ရတာကို ပြန်လည်သတိရ
မိပါတယ်။ ခုတော့ လွမ်းစရာ 'ရန်ပွဲ' များပါ။

အိပ်ရာထရင် ကြည်အောင်က အရင်ညက လက်ကျန်ဆေးလိပ်ကို
မီးညှိပြီး လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တန်းသွားတယ်။ အထူးတွဲတာက ကိုကိုးကျွန်း
ရက် ၅၀ အစာငတ်ခံတိုက်ပွဲမှာကျဆုံးခဲ့တဲ့ ကဗျာဆရာလေးမောင်(မြင်းခြံ)
နဲ့ပါ။ သူတို့ချင်း မိတ်ဖွဲ့မိကြတာကလည်း စာပေနဲ့စတင်တာမဟုတ်ဘဲ
(ရတနာပုံဆောင်မှာနေစဉ်က) ဆေးလိပ်မီးကူးရင်းက စတင်တာပါ။ အိပ်ရာ
ထရင် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ကိုအတူသွားပြီး နဂါးဆေးလိပ် တစ်မတ်ဖိုးဝယ်
တယ်။ လက်ဖက်ရည်ကျကျထဲကို ဆေးလိပ်တစ်ဆုပ်လုံးရဲ့ အစိခံသွေ
စုပြုနှစ်ပြီး သူ့အင်္ကျီအိတ်ကပ်ထဲကိုထည့်ထားပါတယ်။ အဲဒါကို "လက်ဖက်
ရည်နဲ့နှပ်ထားတာ" လို့ သူကခေါ်တယ်။ ဘယ်သူတောင်းလို့မှမပေးဘူး။
"လိုချင်ရင် ဝယ်ပေးမယ်" တဲ့။ သူနှပ်ထားတာကိုတော့ မပေးပါဘူး။

ကြည်အောင်ဟာ အနေအထိုင် အပြောအဆို အလွန်ရိုးပါတယ်။
ဗိုလ်ကေကိုပါးပါးတိုတိုထားတယ်။ ဆီမလိမ်းတတ်ဘူး။ မျက်နှာမှာ ကျောက်
ပေါက်မာပါတယ်။ မျက်ခုံးထူတယ်။ လုံချည်အင်္ကျီကတော့ ချည်ထည်
တွေပဲ အဝတ်များတယ်။ လုံချည်တွေက ရွှေဘိုဆိပ်ခွန်၊ ဓာတ်ဆေးဆိုင်
လုံချည်အနီ၊ အစိမ်းကွက်စိတ်လေးတွေကိုဝတ်လေ့ရှိတယ်။ လုံချည်တိုတို
ဝတ်တယ်။ အင်းဝသားပါ။ တက္ကသိုလ်တက်တော့ မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ
ပါ။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ တက္ကသိုလ်မှာ ကျွန်တော်တို့အတူရောက်တယ်။
သက်တူရွယ်တူတွေ ဖြစ်လို့ 'မင်းနဲ့ ငါနဲ့' ပဲ ပြောလေ့ရှိတယ်။ သူ့အား
ပြောရင် အသံကျယ်လွန်းလို့ 'ကျယ်လောင်' လို့ ခေါ်ကြတာ။ နာမည်ရင်း
က 'ကြည်လင်' ပါ။

သူစာရေးတာကို မန္တလေး 'ဗဟိုရုံစည်' သတင်းစာမှာ ကျွန်တော်တို့
တွေ့မိပါတယ်။ ဆရာဇေယျရဲ့ အက်ဆေးလေးတွေကို အတုယူရေးတာပါ။
ကလောင်အမည်က 'အင်းဝအောင်ဆွေ' တဲ့။ ကဗျာဆရာ ဒေါင်းနွယ်သွေ

ကလည်း 'အောင်ဆွေ' အမည်နဲ့ အားကစားဆောင်းပါးတွေ ရေးနေတာ ဆွေ့ရလို့ ဒီနာမည်ကို ဆက်မသုံးတော့ဘူး။ သူတက္ကသိုလ်ရောက်စက နေတဲ့ ရတနာပုံဆောင်မှာ သူ့အခန်းရှေ့ကဖြတ်သွားရင် "ထမင်းမဝ အချောင် သေမယ့်၊ အင်းဝအောင်ဆွေ" လို့ ကျွန်တော်က အော်ဟစ်နှုတ်ဆက်သွား လေ့ရှိပါတယ်။ သူက သူ စာရေးနေတာကို သိမှာ သိပ်ရှက်ပါတယ်။ ကျွန်တော် အဲသလို နောက်ပြောင်သွားလေ့ရှိတာကိုလည်း စိတ်တိုတတ်ပါ တယ်။

ဂျပန်ခေတ်မှာ ဆရာဦးကြည်မြနဲ့ မန္တလေးကဒေါ်အုန်း (လူထုဒေါ်အမာ နဲ့ အတူ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ) တို့ အင်းဝကိုလာရင်း စစ်ဘေးရှောင်ရင်း 'အင်းဝဂုဏ်ရည်'ဆိုတဲ့ စာသင်ကျောင်းလေးဖွင့်ပြီး စာသင်ပေးခဲ့တယ်။ သူနဲ့ ကိုလေးနဲ့ အတူကျောင်းတက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကျောင်းကနေ စာပေအခြေခံ ရခဲ့ပါတယ်။ ကိုလေးက တက္ကသိုလ်ကိုအရင်ရောက်တယ်။ ဖဲရိုက်နေတာ နားပြီး စာမေးပွဲကျလို့ ဥပစာပဲ အောင်ခဲ့ထင်ပါရဲ့ (ကြည်အောင် ပြောတာပဲ)။ ကျောင်းဆရာလုပ်တယ်။ ကျောင်းထွက်မှ သူတို့နှစ်ယောက် တွဲမိတာပါ။ ကြည်အောင်က ကျောင်းမှာ မြင်းခြံသား၊ မြင်းခြံသူတွေနဲ့ပဲအတွဲများလို့ သူ့ကို မြင်းခြံသားလို့ပဲအထင်ခံရပါတယ်။ အင်းဝသားဆိုလို့ သူတွဲတာက ညွန့်အေး(အင်းဝ)ခေါ် ကိုကံညွန့်ပါပဲ။ ညွန့်အေးလည်း စောစောကျောင်း ထွက်ပြီး ကျောင်းဆရာလုပ်သွားပါတယ်။ သူလည်း ဆေးလိပ်အသောက် လွန်လို့ ကင်ဆာဖြစ်ပြီး ကွယ်လွန်ခဲ့ရပါတယ်။

မန္တလေးတက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်းမှာ ကျွန်တော် အတွင်းရေးမှူးလုပ်တော့ ကြည်အောင်က အင်္ဂလိပ်အယ်ဒီတာပါ။ မောင်သိန်းနိုင်(ဂုဏ်ထူး)က မြန်မာစာအယ်ဒီတာပါ။ နောက်တော့ ကလောင်ရှင်အသင်းမှာရော၊ ကျောင်း သားတပ်ဦးတကသနဲ့ ဗကသမှာရော သံခဲ၊ သံဒုတ်တို့အဖေ (ကိုစိုးဝင်းမောင်) ရယ်၊ ဖိုးသံချောင်းရယ်၊ မြင်းခြံ အောင်သူရယ်၊ ကဗျာဆရာလေးမောင်ရယ် အတူတွဲပြီးလုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နဲ့တုန်းကတော့ သူနဲ့လေးမောင် တို့က ရှောင်နိုင်သမျှ ရှောင်ပါတယ်။ နှစ်ဦးလုံး ရှက်တတ်လို့ အသင်းအပင်း ဆွေ့ကိုရှောင်ကြတာပါ။ နောက်တော့ ဝရမ်းပြေးရ၊ ထောင်တန်းတွေကျ၊ ဂျွန်းတွေ ကျသည်အထိ စွန့်လွှတ်စွန့်စား လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြရပါတယ်။

ကြည်အောင်အကြောင်းပြောရင် လေးမောင်အကြောင်းကလည်း မပါမဖြစ်ကိုတွဲပြောနေမိတာပါ။ သူတို့နှစ်ဦးမှာ တခြားတူညီတာတစ်ခုက ကွယ်လွန်သည့်အထိ လူပျိုကြီးတွေပါပဲ။ ကြည်အောင်က ရည်းစားတောင် မည်မည်ရရထားဖူးသူမဟုတ်ပါဘူး။ ‘ချောင်းကြည့်မဲ့ပြန်’ အဆင့်ပါပဲ။ သူ့ရဲ့ ကဗျာစာအုပ်ထဲက ‘နန်းရှေ့သူ’ ဆိုတဲ့ ကဗျာဟာ သူ့ချစ်သူအကြောင်း စိတ်ကူးယဉ်ပြီးဖွဲ့တပါ။ တကယ်တော့သူက နှုတ်ကလည်း ဖွင့်မပြောဖူးလိုက်တဲ့အပြင်၊ စာနဲ့လည်းမလှမ်းလိုက်ရရှာပါဘူး။ သူနဲ့ ကျွန်တော် တွဲထုတ်တဲ့ ‘စိတြ’ ကဗျာစာအုပ်ကလေးကိုပဲ လက်ဆောင်ပေးဖူးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါလည်း မိန်းကလေးလက်ထဲ မရောက်ပါဘူး။ နုနုရည်(အင်းဝ)က အဲဒီအကြောင်း ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ် ရေးဖူးပါတယ်။ ရယ်ရမလို၊ လွမ်းရမလို့ပါပဲ။

မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်းမှာ စာပေကိစ္စတွေ လုပ်ကြံတော့ တင်မိုးက အသင်းရဲ့ စာစဉ်တွေ၊ စာအုပ်တွေအဖြစ် ထုတ်ကြရအောင် လို့ ဆွေးနွေးတယ်။ အားလုံးတက်တက်ကြွကြွနဲ့ သဘောတူကြတယ်။ ထုတ်စရာစာအုပ်အသင့်မရှိကြလို့ တင်မိုးရဲ့ကဗျာတွေကိုစုပြီး ‘ဖလ်မီးအိမ်’ ကဗျာစာအုပ်ကို ၁၉၅၈ ခုနှစ်ထုတ်တယ်။ ၁၉၅၉ စာပေ ဗိမာန်ဆုရအောင် အားတက်ကြတယ်။ စာပေလောကမှာ ‘တင်မိုး’ ဆိုတဲ့ နာမည်ကို ဘယ်သူမှ မကြားဖူးသေးဘူး။ ‘ဖလ်မီးအိမ်’ ထုတ်မှ ဒီကလောင် အမည်ကိုစသုံးတာ ဆိုတော့ ဆုရတဲ့အခါ ဟိုးလေးတကျော်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဆက်ထုတ်စရာမရှိတော့ ‘ကြည်အောင်’နဲ့ ‘မောင်စွမ်းရည်’ နှစ်ယောက်ပေါင်းပြီး ‘စိတြ’ ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ ကဗျာစာအုပ်ကလေးတစ်အုပ်ကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်မှာ စာစဉ် အဖြစ် ထုတ်ပြီး ‘ကြည်အောင်၊ မောင်စွမ်းရည်’ ဆိုတာ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရတာပါ။ ဒီကလောင်နာမည်နှစ်ခုစလုံးဟာလည်း စာပေလောကမှာ အစိမ်းသစ်သက်တွေပါပဲ။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်မှာ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ‘တဂိုး’ ကဗျာစာအုပ်ပါပဲ သဲကြီးမဲကြီး ဖတ်ကြပါတယ်။ တဂိုးရာပြည့်ပွဲနဲ့လည်းကြုံတော့ တဂိုးစာအုပ်တွေ၊ တစ်အုပ်ချင်းရော၊ ပေါင်းချုပ်ရောထွက်လာတဲ့အခါ မသွယ်တမ်းဝယ်ဖတ်ကြပါတယ်။ တဂိုးနဲ့ဆက်စပ်ပြီး အိန္ဒိယကဗျာဆရာကြီးတွေ

ပါရှန်ကဗျာဆရာကြီးတွေကိုပါ ရှာဖွေဖတ်ရှုကြရာမှာ အကဲဆုံးက ကြည်အောင်ဖြစ်ပါတယ်။ ရုပ်ရှင်ရုံတစ်ခုဘေးမှာ ဗယာကြော်ရောင်းနေတဲ့ အူရုဒ္ဓကဗျာဆရာကြီးတစ်ဦးကိုပါ ကြည်အောင်က မိတ်ဖွဲ့ပြီး မန္တလေးတက္ကသိုလ်ရဲ့ စာဆိုတော်နဲ့ကဗျာရွတ်ပွဲမှာ ပင့်ဖိတ်ရွတ်စေခဲ့ပါတယ်။ မောင်သာနိုးဘာသာပြန်တဲ့ 'အိုမာခိုက်ယမ်ရဲ့ရုဘာအိယတ်' ကဗျာစာအုပ်အမှာစာကို ကြည်အောင် ရေးပါတယ်။ အဲဒီအမှာစာမှာ ကြည်အောင်ဟာ အိန္ဒိယ၊ ပါရှန်စတဲ့ကဗျာတွေကို ဘယ်လောက်စွဲတယ်ဆိုတာသိရပါလိမ့်မယ်။

စိတြာ ဆိုတာ တဂိုးရဲ့ ကဗျာစာအုပ်တစ်အုပ်အမည်ပါ။ အင်္ဂလိပ်လို Chitra (ချစ်တရ)ပါ။ အဓိပ္ပာယ်က 'ဆန်းကြယ်ခြင်း' ပါတဲ့။ ပေါ်ဦးသက်ကို သူပဲသွားပြီး မျက်နှာဖုံးအပ်တော့ ပေါ်ဦးသက်ကလည်း အဆန်းတကြယ်ဆွဲပေးလိုက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီနောက်တော့ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ စာတွေအများကြီး ရေးလာကြပြီး လုံးချင်းစာအုပ်တွေထုတ်ခဲ့ကြပါတယ်။

'လမင်းတရာ' ဆိုတဲ့စာအုပ်ကို လူထုတိုက်က ထုတ်ပါတယ်။ သူ့သူငယ်ချင်း၊ လူထုအယ်ဒီတာ မောင်တောလူ ဆိုတာက ကျွန်တော် ကျောင်းသားသမဂ္ဂအမှုဆောင် စတင်လုပ်တဲ့နှစ်မှာဥက္ကဋ္ဌပါ။ အမည်ရင်း 'ကိုစောလွင်' တဲ့။ ကိုစောလွင်က သူ့သားအလတ်တစ်ယောက်ကို 'လမင်းတရာ' လို့ အမည်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ခုသူက သွားဆရာဝန်အဖြစ်နဲ့ လော့စ်အိန်ဂျလိစ်မြို့မှာ နေထိုင်ပါတယ်။

'လမင်းတရာ' ဆိုတဲ့ စာအုပ်ဆိုင်လည်း ရန်ကုန်မှာရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး လုပ်ပါတယ်။ ခုတော့ ထုတ်ဝေသူလည်း လော့စ်အိန်ဂျလိစ်ကို ရောက်နေပါတယ်။ လမင်းတရာစာအုပ်က အမျိုးသားစာပေဆုရပါတယ်။ ကျွန်တော့်အရင်ရတာပါ။ ပြီးတော့ ကိုလေးရပါတယ်။

ကျွန်တော် မြန်မာပြည်မှာ နောက်ဆုံးထုတ်ခဲ့တဲ့ ကဗျာစာအုပ်ကို လူထုဘိုက်ကပဲထုတ်ပေးပါတယ်။ 'အမေခေါ်သံ' တဲ့ ၁၉၉၇ က ထုတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဘည်းဖြတ်စီစဉ်ပြီး အမှာစာရေးတာက သူငယ်ချင်း ကြည်အောင်ပါပဲ။ အဲဒါဟာ သူ့ရဲ့ နောက်ဆုံးပုံနှိပ်စာလည်းဖြစ်မယ်ထင်ပါတယ်။ သူ့ကို ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ကိုလေး(အင်းဝဂုဏ်ရည်)ပါဖိတ်လို့ 'အမျိုးသားနေ့'၊ 'လွတ်လပ်ရေးနေ့' စတဲ့ အခါကြီးရက်ကြီးတွေမှာ ခြံတွင်း ဟောပြောပွဲလုပ်လေ့

ရှိပါတယ်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို အကျယ်ချုပ်ချထားလိုက်တဲ့အခါ အဖွဲ့ချုပ်ရုံးမှာပဲ ဟောပြောပွဲတွေနှစ်စဉ်ဆက်တိုက် လုပ်ပါတယ်။ အင်းညီနောင်နှစ်ဦး(ကိုလေး-အင်းဝဂုဏ်ရည်နှင့် ကြည်အောင်)နဲ့ပဲ လုပ်လေ့ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့နှစ်ဦးကို စစ်အုပ်စုက စာရေးခွင့်ရော၊ ဟောပြောခွင့်တွေပါပိတ်လိုက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော် ကဗျာစာအုပ်အမှာစာဟာ သူ့ရဲ့ နောက်ဆုံးပုံနှိပ်စာလို့ပြောလိုက်ရခြင်းပါ။

‘စိတြ’ ကဗျာစာအုပ်မှာ လူထုဒေါ်အမာနဲ့ တင်မိုးတို့က အမှာစာ ခို့မြှင့်ခဲ့ကြပါတယ်။ သူ့ရဲ့ ‘ဒုဋ္ဌဝတီမှ ဧရာဝတီသို့’ ကဗျာစာအုပ်မှာတော့ ဟံသာဝတီဦးဝင်းတင်က အမှာစာရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဟေမန္တခြေမြန်တော် ကဗျာစာအုပ်မှာ မောင်သာနိုးရဲ့အမှာစာ၊ ဝင်းဖေရဲ့ မျက်နှာဖုံးနဲ့ ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။

ကြည်အောင်က ‘တင်မိုး၊ မောင်စွမ်းရည်၊ ကြည်အောင်’ သူငယ်ချင်းသုံးယောက်ဟာ ‘မန္တလေးတက္ကသိုလ်သားအိမ် ဝမ်းစိုက်က မွေးထုတ်လိုက်တဲ့ အမြွှာကဗျာဆရာသုံးကောင်’ လို့ ကျွန်တော်ရဲ့ ‘အမေခေါ်သံ’ ကဏ္ဍစာအုပ်အမှာစာမှာ ရေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အကြောင်းကို သီးခြားရေးရာစာ “ကျွန်တော့်တို့နှစ်ယောက်ဟာ အမြွှာညီအစ်ကိုမဟုတ်ပေမဲ့ သူ့အကြောင်းပြောရင် ကျွန်တော့်အကြောင်းပါမယ်။ ကျွန်တော့်အကြောင်းပြောရင် သူ့အကြောင်းပါမယ်။ ဒါ မလွဲမရှောင်သာတဲ့ကိစ္စ။ သူနဲ့ကျွန်တော်က မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ ကျောင်းနေဖက်လည်းဟုတ်၊ သူငယ်ချင်းလည်းဖြစ်ပြန်ပထမဦးဆုံးကဗျာစာအုပ်ကို အတူတူတွဲပြီးထုတ်ခဲ့ကြတာ ‘စိတြ’ (၁၉၆၀) ကဗျာစာအုပ်လေ”တဲ့။

တင်မိုးနဲ့ကျွန်တော် ပြည်ပရောက်နေတော့ သူက ကိုလေးနဲ့ ကျွန်တော်တယ်။ သူတို့နှစ်ဦးတွဲပြီး အဖမ်းခံကြရတာလည်းရှိတယ်။ သူတို့ကို စာရေးခွင့်၊ ဟောပြောခွင့်ပိတ်တယ်ဆိုတော့ အလွန်မတရားတာပဲ။ သူတို့ညီဆန့်ကျင်တဲ့ စာကိုသာ ပိတ်ရင်ပြီးတာပဲ။ ခုတော့ ဘာမှမရေးရဘူးဆိုတော့ မတရားလွန်းပါဘူး။ သူပြောတဲ့ အမိတက္ကသိုလ်ရဲ့ အမြွှာသားသုံးဦးအဖော် ကျွန်တော်ပဲ ကျန်ပါတော့တယ်။ ကျွန်တော်က သုံးယောက်စာ စာတွေဆက်ရေးရင်း ‘ဒီမိုကရေစီရေး၊’ ‘ညီညွတ်ရေး’နဲ့ ‘ငြိမ်းချမ်းရေး’အတွက် ဆက်လက်

တိုက်ပွဲဝင်သွားရတော့မှာပါလားလို့ ခံစားရပါတယ်။

‘လမင်းတရာသာတဲ့ခေတ်’ ကို ညီညီညွတ်ညွတ်ချီတက်ကြ
ပါစို့။

*

လမင်းတရာ

လမင်းတရာ၊ ညအခါဝယ်
ကမ္ဘာအနှံ့ သာလျက်ပါ။

တရုတ်ပြည်မှ...

ရေကြည်ရစ်ဖြာ၊ မြစ်သဲဝါဝယ်
ညခါလမင်း၊ ရေသောက်ဆင်း၏။

ဆိုဗီယက်မှ...

မြစ်မစိမ်းဖြာ၊ ဗော်လဂါဝယ်
ညခါလမင်း၊ ရေချိုးဆင်း၏။

တိုင်းအီဂျစ်၏...

နှိုင်းမြစ်ရေပြင်၊ လမင်းရှင်သည်
ပျော်ရွှင်ကခုန်၊ လှိုင်းရေစုန်နှင့်။

မစ္စစ္စပီ၊ မြစ်နဒီဝယ်...

သီဂီရွှေနှိုင်း၊ လမင်းဝိုင်းသည်
ရေလှိုင်းယက်ကြား၊ ပြေးကစားလျက်။

အိန္ဒိယ၏...

မြစ်မဂင်္ဂါ၊ ရေကြည်ပြာဝယ်
ညခါလရိပ်၊ လျောင်းပျော်အိပ်လျက်။

ပြည်မြန်မာ၏...

ဧရာဝတီ၊ ရေပြာကြည်ဝယ်
ပီပီရွန်းရွန်း၊ လပြည့်ဝန်းသည်
ပေါ်ထွန်းကြည်လင်၊ ရွှေရိပ်ထင်လျက်
ရေပြင်လှိုင်းယက်၊ တလက်လက်။

လမင်းတရာ၊ သည်ကမ္ဘာဝယ်
သာလျက်အစဉ်ပါတကား။

သို့တစေလည်း...

သူ့ရေမြေပေါ်၊ စစ်ကျူးကျော်သော်
ရွှေလှော်အဆင်း၊ ဖိုးလမင်းသည်
မြစ်တွင်းငုပ်လျှိုးသွားတကား။

မြစ်မရေတွင်း၊ စစ်ကျော်နင်းလျှင်
လမင်းမှုန်ရီ၊ သွေးစွန်းနီကာ
ပီပီမလင်းနိုင်ရှာပေ။

ကမ္ဘာမြေပေါ်...

ကျူးကျော်စစ်ခင်း၊ နယ်ချဲ့နင်းက
လမင်းတရာ မသာနိုင်။

လမင်းတရာ၊ သည်ကမ္ဘာဝယ်
သာလျက်ထိန်ကြည်၊ ငြိမ်းအံ့ရည်၍
တိုင်းပြည်ကိုကျူး၊ နယ်ချဲ့စူးကို
တပ်ဦးဖွင့်ကာ တော်လှန်သည်။

နယ်ချဲ့ကင်းမှ...
လမင်းလည်းသာ၊ ကမ္ဘာလည်းအေး
တေးလည်းအနံ့၊ ပန်းသင်းပျံ့လိမ့်
နိုင်ငံပြည်သူ နိုးကြားသည်။

နယ်ချဲ့ကင်း၍...
လမင်းတရာ၊ သာသောခါဝယ်
ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းလာလိမ့်တကား။

ကြည်အောင်

၁၉၆၃

မတ် ၂၇၊ ၂၀၀၉၊ နယူးယောက်
မိုးသောက်ကြယ်ဂျာနယ်၊ ဧပြီ၊ ၂၀၀၉

သာမန်ပြည်သူတွေကြားက တော်ဘုရားလေး ဦးအောင်စေ

အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် လူငယ်များက အဘ ဦးအုန်းမြင့်ဆို
ခေါ်လေ့ရှိတဲ့ တိုးတက်ရေး ဦးအုန်းမြင့် ခေါ် ရန်ကျော်ဂျာနယ် ဦးအုန်းမြင့်
ခေါ် ကျော်လင်းစာပေတိုက်ပိုင်ရှင် ဦးအုန်းမြင့်နဲ့ တော်ဘုရားလေးတို့နှစ်ဦး
ဟာ အမြဲတွဲလျက် တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့ မွေးနေ့
သွားရင် သူတို့နှစ်ဦးနဲ့အတူ အဘ သခင်သိမ်းမောင်(ဝါးခယ်မ)၊ လေးဦး
ဦးအုန်းမောင်၊ ရုပ်ရှင်မင်းသားကြီး ဦးထွန်းဝေ၊ သတင်းစာဆရာ ဦးအောင်
မောင်ခင် ခေါ် ကိုပြားကြီးတို့လည်း အတွဲလိုက် တွေ့ရလေ့ရှိပါတယ်။
တော်ဘုရားလေးကို ရုပ်ရှင်မင်းသားတွေနဲ့ အတူတွဲလျက်တွေ့ရရင် 'မင်းသား
နီ' လို့ ခွဲခွဲခြားခြား ခေါ်လေ့ရှိကြပါတယ်။ သခင်အုန်းမြင့်ကတော့ အမြဲ
နောက်ပြောင်နေတတ်သူပီပီ သူ့ကို 'တော်ဘုရားလေး' လို့ ခေါ်လေ့ရှိ
တယ်။ 'တော်' ကို ရှေ့ထိုးဖြုတ်ပြီး ခေါ်တာပါ။ တော်သားကြီးလို့ နိဗ္ဗာန်
သူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

စာပေလောကသားတွေဖြစ်ကြတဲ့ ဆရာဒဂုန်တာရာ၊ ဆရာဝန်အောင်
တင်အောင်တို့ကတော့ မင်းသားနီလို့ ခေါ်ကြတာများပါတယ်။ အမိန့်အမိန့်
ကတော့ သူဟာ လက်ဝဲဝါဒီ ကွန်မြူနစ်တစ်ဦးလို့ ဆိုလိုတာပါ။

ထောက်လှမ်းရေးက ထုတ်ဝေတဲ့ စာအုပ်တွေမှာလည်း မင်းသားကြီးကို ကွန်
မြူနစ်တစ်ဦးလို့ပဲ စွပ်စွဲပြောဆိုလေ့ရှိပါတယ်။ သူ့ကို ခင်ဗျား ကွန်မြူနစ်
လားလို့ မမေးဖူးပေမဲ့ မေးရင်လည်း ငြင်းမယ့်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မဟုတ်ပါဘူး။
ရိုးရိုးစင်းစင်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောဆိုလေ့ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း
တချို့က လူရိုးကြီးဆိုပြီး 'တောဘုရားလေး' လို့ ခေါ်ကြဟန်ရှိပါတယ်။
မင်းသားဆိုပေမဲ့ တောသားလူရိုးကြီးလို့ပါပဲ။

ကျွန်တော်တို့မျက်စိထဲမှာ မင်းညီမင်းသားဆိုတာ ထောင်ထောင်မောင်း
မောင်း ထွားထွားကျိုင်းကျိုင်းကြီး ရှိလိမ့်မယ်လို့ ထင်ထားတာပါ။ ဒါပေမဲ့
တော်ဘုရားလေးဆိုတာ ပုပုသေးသေးပါ။ သူ့ကို လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ရင်တော့
လက်ချောင်းတွေက အလွန်သန်မာပါတယ်။ ပြတ်သားကြွေခိုင့်တဲ့ ရုပ်သွင်
လည်း ရှိပါတယ်။

တော်ဘုရားလေးကို ကျွန်တော် မမေ့နိုင်တဲ့ ရုပ်ပုံလွှာကတော့ အမေ
လူထုဒေါ်အမာ ၅၅ နှစ်မွေးနေ့ပွဲမှာ “ကျွန်တော်ဟာ သီပေါမဟေသီ စုဖုရား
လတ်ရဲ့ မြေးတော် တော်ဘုရားလေး ဦးအောင်ဇေပါ” လို့ သူ့ကိုယ်သူ
မိတ်ဆက်ပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ရေးထားတဲ့ ဂုဏ်ပြုကဗျာကို အားမန်ပါပါ
ရွတ်ဆိုတုန်းကပါပဲ။ သူ့ပြီးတော့ မောင်သာနိုးကလည်း “ကျွန်တော်က
သီပေါမဟေသီရဲ့ ညာလက်ရုံးဖြစ်တဲ့ တိုင်တားမင်းကြီးရဲ့ မြစ်၊ ကျောက်
ဆောက် သာနိုးပါ” လို့ သူ့ကိုယ်သူ မိတ်ဆက်ပြီး သူကလည်း အင်္ဂလိပ်
ဘာသာနဲ့ သီကုံးထားတဲ့ ဂုဏ်ပြုကဗျာတစ်ပုဒ် ရွတ်ပါတယ်။ သူတို့နှစ်
ယောက်ကြားမှာ ကျွန်တော်ကတော့ မင်းသား၊ မှူးမတ်မျိုးရိုးမဟုတ်၊
ဇာတိပုည ဂုဏ်မာန ပြစရာမရှိတဲ့ တောသားကလေးပါဆိုတဲ့ စကားကို
လုံးဝမပြောဘဲ မျက်လုံးလေး ပုတ်ခတ်ပုတ်ခတ်လုပ်ပြီး ကုပ်ချောင်းချောင်းနဲ့
ကျုပ်တို့ ကဗျာဆရာ တင်မိုး ထလာတဲ့အခါမှာတော့ ပရိသတ်က လက်ခုပ်
သံမဲစ် ဩဘာပေးလိုက်ကြပါတယ်။ ပရိသတ်ထဲက ကဗျာဆရာ ကိုလေးက
“ဟေ့ကောင်... မင်း အဲသလို မျက်နှာပေးနဲ့ ရုပ်နေရင် (ကိုလေးရဲ့ မူရင်း
စကားက 'သောက်ခွက်' ပါတဲ့) ငါတို့ ရယ်ရတာနဲ့ သေတော့မယ်” လို့
ဆိုမှ တင်မိုးက ကဗျာရွတ်ပါတော့တယ်။ မင်းသားကြီးတို့ကလည်း တဟား
ဟား ဖြစ်သွားကြပြီး အမေ လူထုဒေါ်အမာဆိုရင် “ဒီကောင်ဟာလေ...”

လို့ ပြောပြီး ခေါင်းဖော်လို့မရအောင် ရယ်မောခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက တော်ဘုရားလေးရဲ့ရုပ်သွင်ကို ကျွန်တော် မြင်ယောင်နေပါတယ်။ မာန်နဲ့ ပျော့ပျောင်းမှု ပေါင်းစပ်ရုပ်သွင်ပါ။

ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံကာလမှာတော့ သူဟာ ရဟန်းရှင်လူ့ ပြည်သူ့ တွေဘက်က၊ ကျောင်းသားလူငယ်တွေဘက်က အပြတ်အသား ရုပ်ပေး တယ်။ တော်ဘုရားလေးဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးသမား ပြည်သူ့ဘက်တော်သား စစ်စစ် ပါ။ မင်းညီမင်းသားပီပီ ဇာတိမာန် အလွန်ထက်သန်ပြီး ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ တစ်လျှောက်လုံး ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့သလို တရုတ်ဖြူ ကျူးကျော်မှု ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုမှာ လည်း ရှေ့တန်းက ပါဝင်ဦးဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ အလုပ်သမား၊ လယ် သမား ပြည်သူတို့ရဲ့ ဘက်သားပါလို့ ပြောချင်တဲ့အခါ သူဟာ “မင်းသား ဘဝကို စွန့်လွှတ်သူပါ။ တော်ဘုရားလေး မဟုတ်တော့ပါဘူး။ အရပ်သား အောင်ဇေပါ”လို့ ကြေညာလေ့ရှိပြီး သူဟာ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးသမား ပြည်ချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ပါလို့ ကြေညာချင်တဲ့အခါမှာတော့ သီပေါမဟေသီ စုဖုရား လတ်ရဲ့ မြေးတော်ပါလို့ ဆိုလေ့ရှိပါတယ်။

တော်ဘုရားလေးဟာ စုဖုရားလတ်ရဲ့ စတုတ္ထသမီးတော် အရှင်ထိပ်စု မြတ်ဖုရားလေးနဲ့ ဦးကိုကိုနိုင်တို့က မွေးဖွားတဲ့ စတုတ္ထမြောက်သားတော် ဖြစ်ပါတယ် (စစ်စုံထောက်မှတ်တမ်းတွေမှာ ပဉ္စမသားတော်လို့ ဖော်ပြထား ပါတယ်)။ ရန်ကုန်မြို့မှာ ၁၉၂၆ ခုနှစ်၊ ဇွန် ၂၆ ရက်နေ့က မွေးဖွားခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ကွယ်လွန်ချိန် ၂၀၀၆ ခုနှစ်၊ ဇွန် ၁၈ ရက်နေ့မှာ အသက် ၈၀ ရှိပါပြီ။ အသက် ၈၀ ဆိုတာ သေပျော်ပြီ ယူဆနိုင်ပေမဲ့ အမေလူထုဒေါ်အောင် ထက် ၁၀ နှစ်လောက် ငယ်သေးသူဖြစ်ပါတယ်။ သူ့တစ်သက်မှာတော့ ပြည်သူ့တွေဘက်က အမြဲရပ်ပြီး ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ ခြေတော် ရင်းမှာ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဦးလည်မသုန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးခရီးအဆုံးထိ မနေနိုင်ရှာလို့မိ ဝမ်းနည်းမိပါတယ်။

တော်ဘုရားလေးဟာ စာရေးဝါသနာပါသူဖြစ်ပြီး ဘဝပေးတာဝန်အရ သမိုင်းသုတေသနကို အမြဲ စိတ်ဝင်စားခဲ့ပါတယ်။ သီပေါမဟေသီရဲ့ အင်အား

ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွေကို သုတေသနပြု မှတ်တမ်းတင်ပြီး နယ်ချဲ့စနစ်ကို လိုနီစနစ် ဆန့်ကျင်ရေးအဖြစ် သမိုင်းပေးအမွေကို ခံယူခဲ့ပါတယ်။ ငယ်စဉ် ကျောင်းသားဘဝမှာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ခရစ်ယာန်သာသနာပြုကျောင်းမှာ ပညာသင်ယူစေပြီး ဘိုစိတ်ပေါက်၊ ကျွန်စိတ်ရောက်အောင် မွေးမြူခဲ့ပေမဲ့ စာတိမာန် မချခဲ့ပါဘူး။ အတန်းပိုင် အင်္ဂလိပ်ဆရာမက သူ့ဦးစွန်းဖုတ် သျှောင်ပေစူးကလေးကိုဖြတ်ပြီး ဘိုကေထားဖို့ ကြိမ်လုံးကိုင်ပြီး မြိမ်းခြောက်ခိုင်းစေခဲ့ပေမဲ့ မစွန့်ခဲ့လို့ ပြဿနာကြီးမားသွားခဲ့ရဖူးပါတယ်။

ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ၁၉၆၄ မှာ ကွယ်လွန်တော့ ဝူဗိမာန်နေရာ ပြဿနာဖြစ်တဲ့အခါ မင်းသားများ အမွေဆက်ခံထားတဲ့ စုဖုရားလတ် ဝူဗိမာန်မြေနေရာကို ပေးအပ်ဖြေရှင်းပေးခဲ့ရုံမက နောက်ထပ်ပြီး ဦးသန့် ဝူဗိမာန်နဲ့ ဒေါ်ခင်ကြည်ရဲ့ ဝူဗိမာန် မြေနေရာပြဿနာတွေကိုလည်း တော်ဘုရားလေးကပဲ ဖြေရှင်းပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒေါ်ခင်ကြည်ရဲ့ ဈာပနအခမ်းအနားမှာ စုဖုရားလတ် ပိုင်မြေထဲမှာပဲ မြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်တဲ့အတွက် တော်ဘုရားလေး အိမ်မှာပဲ ကျွန်တော်တို့ စုရပ်ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ လေထီး ဦးအုန်းမောင်၊ အမေ လူထုဒေါ်အမာနဲ့ ကာနယ်ချစ်ကောင်းရဲ့ ဇနီးတို့ကို မင်းသားကြီးက သူ့အိမ်မှာပဲ ဖိတ်ခေါ်နားနေစေပါတယ်။ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်ဟောင်း ဦးဘကောင်း၊ အဖွဲ့ချုပ်စည်းရုံးရေးမှူး ဦးသိန်းတင် စသူတို့လည်း တော်ဘုရားလေးအိမ်မှာပဲ နားနေရင်း ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၊ ဗိုလ်သော်က၊ ဦးထွန်းစေတို့ ဦးဆောင်လာတဲ့ ဒေါ်ခင်ကြည်ဈာပနပွဲကို ဆီးကြိုကြပါတယ်။ တော်ဘုရားလေးက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ရေးတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်ငယ်အကြောင်းကို အစဖော်ပြောကြားရင်း လူတန်းစားအမြင်နဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ရပ် ရှိအပ်ကြောင်းကို ဆွေးနွေးတင်ပြပါတယ်။ လူတန်းစားရှိနေသမျှ လူတန်းစားအမြင်၊ လူတန်းစားတိုက်ပွဲဆိုတာ အရေးကြီးနေမှာပဲလို့ မင်းသားကြီးက ဆွေးနွေးတာပါ။ ဒါကြောင့် စုဖွဲ့ကြတဲ့ ပါတီတွေထဲမှာ အဲသလို လူတန်းစားအမြင်နဲ့လည်း ဖွဲ့စည်းပြီး ဒေါ်စုကို ဝန်းရံသင့်ကြောင်း ပြောပြပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ကိုတင်ရွှေ (မုံရွာတင်ရွှေ) ဘလည်း အလားတူ ပြောဖူးကြောင်း တင်ပြပြီး ခုတော့ မင်းသားကြီးရယ် ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲကိုပဲ ဦးစားပေးပါဦး။ လူတန်းစားပေါင်းစုံ ပါဝင်ဆင်နွှဲဖို့

ရှေ့တန်းတင် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ကြရမှာမဟုတ်လားဆိုတော့ သူက ငြိမ်သွားပြီး ပြင်ဆင်ထားကြရမှာပဲလို့ ဆက်လက်ဆွေးနွေးပါတယ်။

တော်ဘုရားလေးရဲ့ ဦးခေါင်းထဲမှာ မင်းဆွေစိုးမျိုးဆိုတာကို မမေ့သလို လူတန်းစားတိုက်ပွဲဆိုတာလည်း မမေ့ပါဘူး။ နယ်ချဲ့စနစ် ဆန့်ကျင်ဆောင်ရွက်တဲ့ လူတန်းစားတိုက်ပွဲဆိုတာလည်း အတူတူ ဆက်စပ်နေတာပဲလို့ မြင်လို့လည်း သူ့ရင်ထဲမှာ မင်းဆွေစိုးမျိုးနဲ့ အလုပ်သမားလူတန်းစားအမြင်တို့ဟာ ဝိညာဏ်မဖြစ်ဘဲ ယှဉ်တွဲရှင်သန်နိုင်ခဲ့တာ ဖြစ်ပုံရပါတယ်။ သူ့အိမ်က ရွှေတိဂုံဘုရားရဲ့ တောင်ဘက်ခြေရင်း သီပေါမဟေသီရဲ့ ဝူဗိမာန်အခြေမှာပဲ တည်ဆောက်ထားပါတယ်။ ရွှေတိဂုံဘုရားကို ဦးထိပ်ထားပြီး သီပေါမဟေသီ၊ သီပေါမဟေသီက လေးစားအားထားခဲ့တဲ့ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကို လေးစားအားထားတဲ့ လူထုဒေါ်အမာတို့ အမြဲပေါင်းစပ်ခံယူထားသူ ဖြစ်ပါတယ်။

သီပေါမင်း ပါတော်မူတာ ၁၀၈ နှစ်မြောက်၊ နတ်ရွာစံတာ ၇၇ နှစ်ကြာတဲ့ကာလကျမှ တော်ဘုရားလေးတို့ ဆွေတော်မျိုးတော်တစ်စုဟာ ကိုယ့်နိုင်ငံနဲ့ကိုယ် အိန္ဒိယကိုသွားပြီး သီပေါမင်းကို သရဏဂုံတင်ခဲ့ကြရပါတယ်။ အပြန်မှာ စာတစ်အုပ်ရေးပါတယ်။ ဓာတ်ပုံတွေလည်း ဖော်ပြထားပါတယ်။ သီပေါမင်းရဲ့ အုတ်ဂူမှာ မြက်တွေနဲ့ တောင်ဆုပ်လောက်သစ်ပင်တွေ ဖုံးအုပ်နေတာကို လူငှားနဲ့ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းရပုံ တင်ပြထားပါတယ်။ အိန္ဒိယမှာ ကျန်ရစ်တဲ့ ဆွေတော်မျိုးတော်တွေရဲ့ ဓာတ်ပုံမှာတော့ အားလုံး ကုလားသွေးချည်းဖြစ်နေကြလေရဲ့။ သာကီဝင်မင်းမျိုးတွေဆိုတာလည်း ကုလားသွေးမဟုတ်လားလို့ တွေးပြီး ပြုံးခဲ့ရဖူးပါတယ်။ ‘သူ့ကျွန်မခံပြီ’ ရုပ်ရှင်ကို ဝန်ကြီးဦးဝင်းစိန်က ဖိတ်ခေါ်ပြတယ်လို့ ကြားလိုက်ဖူးပေမဲ့ သူ့သဘောထားကို မစူးစမ်းမိခဲ့ဖူးပါဘူး။ ထိုင်းနိုင်ငံက မိဖုရား သူရိယထိုင်းရဲ့ သူ့ကျွန်မရုပ်ရှင်လိုပဲ ဦးဝင်းစိန်ရဲ့ ရုပ်ရှင်က သူ့ကျွန်ဘဝခံရပုံနဲ့ပဲ အဆုံးသတ်ခဲ့ကြလေမဟုတ်လား။ သူ ကျေနပ်ပုံရတယ်လို့တော့ ကြားလိုက်မိပါတယ်။

တော်ဘုရားလေးဟာ ရွှေတိဂုံဘုရားအရှေ့ဘက်က ဓမ္မာရုံတစ်ဆူတစ်ရာသွားနာလေ့ရှိပါတယ်။ ပြီးတော့ အရိုးစုဓာတ်ပုံတွေပါတဲ့ ကမ္ဘာ့ဝိပဿနာဆောင်းပါးတွေ ရေးပါတယ်။ ဦးဌေးလှိုင်ရဲ့ သင်တန်းဆို ထင်မိ

ရဲ့။ စစ်ထောက်လှမ်းရေးကတော့ ကွန်မြူနစ် တော်ဘုရားလေးဟာ လူထု ဦးလှ၊ လူထုဒေါ်အမာတို့နဲ့ ပေါင်းမိရာက ဘာသာရေးဘက်ကို တိမ်းညွတ် သွားခဲ့တယ်လို့ ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ထားလေရဲ့။ ဘာသာရေးဆောင်းပါး တွေပြီးတော့ အင်္ဂလိပ်စာသင်နည်းတွေကို ဆက်လက်ရေးနေပါတယ်။ ကျူရှင်ဆရာ၊ စာရေးဆရာ ဒေါက်တာခင်မောင်ညို၊ စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ ဝဏ္ဏစိုးတို့နဲ့တွဲပြီး အင်္ဂလိပ်စာသင်တန်းဖွင့်ရာက အင်္ဂလိပ်စာသင်နည်း ဆောင်းပါးတွေကို စံပယ်ဖြူမှာ ရေးနေတာ တွေ့လိုက်ရပါတယ်။

တော်ဘုရားလေးရဲ့ ဇနီးက ဒေါ်ခင်မေတဲ့။ မိတ်ဆွေများက 'မဟာဒေဝီ' လို့ပဲ ခေါ်လေ့ရှိကြပါတယ်။ သမီး ဒေဝီသန့်စင် ဆိုတာကတော့ ဆောင်းပါး လေးတွေ ရေးလေ့ရှိပါတယ်။ သမီးရဲ့ မှတ်သားချက်အရ စစ်အစိုးရအဆက် ဆက်ကို ဖိဆန်ခဲ့လို့ ၁၉၆၈ ကနေ ၁၉၇၀ အထိတစ်ကြိမ်၊ ၁၉၈၉ ကနေ ၁၉၉၂ အထိ တစ်ကြိမ် အဖမ်းခံရဖူးတယ်လို့ သိရပါတယ်။ ဒေါ်အောင်ဆန်း စုကြည်ရဲ့ "အများပြည်သူ သဘောမတူသည့် အမိန့်ဟူသမျှ ဖိဆန်ကြ" ဆိုတဲ့ လမ်းစဉ် ချမှတ်ဆွေးနွေးရာမှာ ဦးဝင်းတင်၊ ဦးတင်ရွှေ၊ ဦးသော်က၊ ဦးမိုးသူ၊ ဦးဝံသ၊ ဦးတင်မိုးတို့နဲ့ အတူပါဝင်ခဲ့ပြီး မြန်မာပြည်တိုးတက်ရေး လူငယ် အဖွဲ့ချုပ်နဲ့ အမျိုးသားနိုင်ငံရေးတပ်ပေါင်းစုတို့ရဲ့ နာယကကြီးအဖြစ်လည်း တာဝန်ယူခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အဖို့တော့ ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ဒီမိုကရေစီ ရေးတပ်သားကြီး ရဲဘော်ကြီး ဦးအောင်ဇေ အရေးကြီးတဲ့ကာလမှာ ကွယ် လွန်သွားတာကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ဂါရဝမပြုလိုက်ရတာကိုပဲ အထူး စိတ် မကောင်းဖြစ်မိပါတယ်။ သူ့ဘွားတော်ရဲ့ သင်္ချိုင်းမြေမှာ နေရာမယူဘဲ သာမန် ပြည်သူတွေရဲ့ကြားမှာပဲ နောက်ဆုံး မြေချသင်္ဂြိုဟ်လိုက်ကြတယ်ဆိုတာကို သတိပြုလိုက်မိတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တော်ဘုရားလေးဟာ တကယ်ပဲ သာမန်ပြည်သူအဖြစ်နဲ့ သူ့ဘဝကို ခံယူသွားတာပါပဲလားလို့ ကျေနပ်အားရ ဖြစ်လိုက်မိကြောင်းကိုပဲ ဖော်ပြပါရစေ။

တောင်သူလယ်သမား ပါမောက္ခ ဆလိုင်ထွန်းသန်း

သစ်ပင်လေးတွေကို စိုက်ပျိုးပြုစုပျိုးထောင်တတ်သူမျိုးဟာ သစ်ပင်
လေးတွေသာ ချစ်တတ်ရုံမက လူတွေကိုလည်း ချစ်တတ်သူ ဖြစ်တတ်ပါ
တယ်။

ကျွန်တော်တို့ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝတုန်းက စိုက်ပျိုး
ရေးတက္ကသိုလ်ဆိုတာ မန္တလေးတက္ကသိုလ်နဲ့ အတူ တွဲနေပါတယ်။ တကယ်
တော့ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ဆိုတာကိုက စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံ အဆောက်အအုံတွေ
ကို ခွဲယူထားခဲ့တာပါ။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတွေကို အုပ်ချုပ်
ရာမှာတော့ စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်ဘက်က ဆရာတွေလည်း ပါကြရမိ
တယ်။ တစ်ခါမှ အရင်က စဉ်းစားမကြည့်ခဲ့မိဘဲ ခုမှ စဉ်းစားကြည့်မိတာ
တစ်ခုကတော့ ကျောင်းသားတွေဟာ စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်က ဆရာတွေ
တွေကို ဘာဖြစ်လို့ အထူးချစ်ခင်လေးစားကြသလဲ ဆိုတာပါပဲ။

ပါမောက္ခ ဆရာကြီး ဦးအောင်သိန်း (နှင်းဆီစိုက်ပျိုးရေးစာအုပ် ရေးသူ)
ပါမောက္ခ ဦးသန်းထွန်း (ကျောင်းသားတွေရဲ့ အဆောင်မှူးချုပ်၊ ကျောင်းသား
သမဂ္ဂရွေးကောက်ပွဲ ကြီးကြပ်ပြုလုပ်ပေးရာမှာ ရှေ့ဆောင်သူ)၊ နောက်ဆုံး
ဆလိုင်ဦးထွန်းသန်း (ရေဆင်းရောက် စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခ)

ချုပ်)။ အဲဒီဆရာကြီးတွေဟာ တက္ကသိုလ်မှာ ကျောင်းသားတွေက အထူးချစ်ခင် လေးစားခံရသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဦးလေး လူထုဦးလှတို့နဲ့လည်း ရင်းနှီးကြသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်ကတော့ တောင်သူလယ်သမား သားသမီးဖြစ်လို့ စိုက်ပျိုးရေး ဝါသနာပါပါတယ်။ ဖခင်ကြီးက လက်ပူးလက်ကြပ် သင်ပေးလို့ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးတာတွေကိုလည်း လုပ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ပဲ၊ ပြောင်း၊ နှမ်း၊ ဝါ၊ ဆေး၊ ငရုတ်၊ ကြက်သွန် ဆိုတာတွေကို အစအဆုံး စိုက်ပျိုးရိတ်သိမ်းဖူးပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပဲလားမသိ၊ စိုက်ပျိုးရေးဆရာတွေကို အထူးချစ်ခင် လေးစားခဲ့ပါတယ်။ ဆလိုင်းထွန်းသန်းကိုတော့ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ် စာဆိုတော်နေ့ရောက်မှပဲ အနီးကပ် တွေ့ဆုံဆက်ဆံဖူးပါတယ်။ ဝါးခမောက်ကြီး ဆောင်းလေ့ရှိသူ၊ တောသားရုပ်အပြည့်ရှိသူမို့ ကျွန်တော့်အဖို့ ဘာအဟန့်အတားမှမရှိဘဲ စွဲလမ်းချစ်ခင်သွားခဲ့ရပါတယ်။ အဖေရုပ်မျိုးမို့ အဖေလို၊ ဦးလေးလိုအပြင် တန်းတူ ရဲဘော်ရဲဘက်၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်လို ရင်းနှီးစိတ်ပေါ်မိတယ်ဆိုရင် ကျွန်တော့်ထက် ၁၀ နှစ်လောက်ကြီးတဲ့ ဆရာကြီးကို အရိုသေတန်တယ်လို့ မထင်စေလိုပါ။ တကယ်ပဲ ငယ်ပေါင်းလို အောက်မေ့ပြီး ကျွန်တော်တို့ရွာကို ပင့်ခေါ်သွားချင်လှပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေ၊ ကျွန်တော့်ဦးလေးနဲ့တကွ ရွာသားတွေက ဆရာကြီးကိုတွေ့ရင် ပြန်လွှတ်ချင်ကြမှာတောင် မဟုတ်ဘူး။ တိုက်ဆိုင်လိုက်ပုံက ဆရာကြီးကလည်း ကျွန်တော့်ကို သူ့စိုက်ခင်းကို ခေါ်သွားချင်သတဲ့။ ကျွန်တော် အလွန်ဝမ်းသာမိပါတယ်။ ရွာသားတွေက ဆရာကိုမြင်ရင် တက္ကသိုလ်က ပါမောက္ခကြီးလို့ ပြောလို့ ယုံကြဲမယ် မထင်ပါဘူး။

ဆရာဟာ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်နားမှာ သူ့ငွေနဲ့သူ ရင်းနှီးဦးစီးပြီး ကျောင်းသားတွေနဲ့အတူ စိုက်ပျိုးရေးသမဝါယမလုပ်ငန်းတစ်ခုကို တည်ထောင်လုပ်ကိုင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပညာရေးလောကမှာ အထူး ကျော်ကြားပါတယ်။ ရိုးသားကြိုးစားပြီး ကျောင်းသားတွေနဲ့အတူ 'လက်ရည်တစ်ပြင်တည်း' စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သူဖြစ်လို့ ကျောင်းသားတွေကလည်း ဆရာသမားတစ်ဦးအဖြစ်နဲ့သာမက သူတို့ခေါင်းဆောင်၊ သူတို့ရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်၊ ရဲဘော်ရဲဘက်လို့ သဘောထားကြပါတယ်။ နိုင်ငံခြား

ပြန် ပါမောက္ခကြီးဟာ ဝါးခမောက်စုတ်ကြီးဆောင်း၊ ပုဆိုးတိုတိုဝတ်ပြုလယ်ယာမြေပေါ်မှာ အမြဲစိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်နေသူဖြစ်လို့ ဖြတ်သွားဖြတ်လာလူတွေမြင်ရင် ပါမောက္ခကြီးလို့ ထင်ကြမှာမဟုတ်ပါဘူး။

ဆရာက ချင်းလူမျိုးပါ။ စစ်သားဟောင်းကြီး၊ မျိုးချစ်တပ်မတော်သားဟောင်းကြီး၊ တော်လှန်ရေးသမားဟောင်းကြီးပါတဲ့။ ကျောင်းသားတွေချစ်ခင်ရင်းနှီးသူဖြစ်ရင် မြန်မာခေတ်သမိုင်း နှစ် ၅၀ အတွင်းမှာ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဘယ်အထက်လူကြီးကမှ ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရှိကြမယ် မထင်ပါဘူး။ ဆရာဟာ ရန်ကုန်မြို့တော်ခန်းမရှေ့မှာ ပါမောက္ခဘွဲ့ဝတ်စုံကြီး ဝတ်ရုံပြီး ဒီမိုကရေစီရေးအတွက် တစ်ကိုယ်တော် ဆန္ဒပြတယ်ဆိုတော့ ကြားတာနဲ့ ကြက်သီးထ ဝမ်းသာရပါတယ်။ ဆရာ အဖမ်းခံရတော့ ကျွန်တော်က အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို ရောက်နေပါပြီ။ ဆရာ့ကို ထောက်ခံဂုဏ်ပြုချင်လို့ ဂျပန်က ထုတ်ဝေတဲ့ ဂျာနယ်တစ်ခုမှာ ဆောင်းပါးတစ်စောင်ရေးခဲ့ပါတယ်။ ခမောက်ကြီးဆောင်းထားတဲ့ တောင်သူလယ်သမား ပါမောက္ခကြီးအဖြစ် 'ရုပ်ပုံလွှာ' တစ်ခု ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို အသံလွှာဌာနတစ်ခုက ဆက်သွယ်မေးမြန်းတော့ ကျွန်တော်က ဆရာကြီးနဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ပုသိမ်ကောလိပ် ကျောင်းအုပ်ကြီးဟောင်း ဒေါက်တာမောင်ကျော်နဲ့ ဆက်ပေးခဲ့ပါတယ်။

အခု အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို ဆရာ အလည်လာလို့ နယူးယောက်မှာကျင်းပတဲ့ မြန်မာတို့ရဲ့ ၅၉ ကြိမ်မြောက် ပြည်ထောင်စုနေ့အခမ်းအနားမှာ ဘွားခနဲ ဆုံမိကြပြန်တော့ ညီအစ်ကိုချင်း တွေ့ရသလို ဖက်လဲတကယ် နှုတ်ဆက်ပြီး စကားတွေ ဖောင်ဖွဲ့ကြပါတယ်။ ဆရာက စစ်အစိုးရက အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်နဲ့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖို့၊ အရပ်သားဒီမိုကရေစီအစိုးရဖြစ်အောင် ပြောင်းလဲဖို့ တစ်ဦးတည်း ကြေညာချက်ထုတ်ပြီး ဒီအတွက် အဖမ်းခံ၊ ထောင်ချခံ၊ အသေခံမယ်ဆိုတဲ့အထိ ကြွေးကြော် စိန်ခေါ်တောင်ဆိုထားပါတယ်။ တကယ်တော့ ဆရာက နိုင်ငံရေးသမားလည်းမဟုတ်ဘယ်နိုင်ငံရေးပါတီမှလည်း ပါဝင်ထားသူ မဟုတ်ပါဘူး။ ခမောက်ဆောင်ပါမောက္ခဖြစ်ပေမဲ့ ခမောက်ပါတီဝင်လည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အသံပညာ အဆင့်အတန်း မြင့်မားသူ၊ နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံ အများကြီးသူ

စိုက်ပျိုးရေး သူရဲကောင်းတွေ မွေးထုတ်ပေးခဲ့သူ၊ တောင်ပေါ်တောကြားနေ ချင်းတိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေရဲ့ ခေါင်းဆောင် အလိုအလျောက်ဖြစ်နေသူ။ ဒီလိုလူတစ်ဦးရဲ့ တောင်းဆိုသံဟာ ပါတီအဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခုရဲ့ တောင်းဆိုသံလိုပဲ လေးနက်လှပါတယ်။ သီးခြား စူးရှကျယ်လောင်လှတဲ့ ဆရာကြီးရဲ့ ကြွေးကြော်သံကို စစ်အစိုးရကလည်း အလေးမူ နားစွင့်စဉ်းစားမှာ မလွဲဘူးလို့ တွေးမိသလို ကမ္ဘာက တောင်သူလယ်သမား ပါမောက္ခကြီးရဲ့အသံကို နားစွင့်နေမှာ အမှန်ပါ။ ပါတီတစ်ခု ကိုယ်စားပြုပြောတာထက် ခုလို တစ်ဦးချင်း ပြောတာမျိုးကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ကတော့ အထူးအားတက် ဝမ်းမြောက်ပါတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဆရာကြီးဟာ ပညာတတ်လှထူးရဲ့ ကိုယ်စားပြု၊ ချင်းတိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ ကိုယ်စားပြုအဖြစ် အလိုလို အသိအမှတ်ပြုခံရမှာ ဖြစ်တဲ့အပြင် သာမန်ပြည်သူတွေရဲ့ ကိုယ်စားပြု အသံရှင် ဖြစ်နေတယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါတယ်။

ဒီနှစ် နယူးယောက်က ပြည်ထောင်စုပွဲကလည်း မကြုံစဖူး ခမ်းနားသိုက်မြိုက် မြိုင်ဆိုင်လှပါတယ်။ ချင်းတိုင်းရင်းသားတွေကလည်း ရာချီပြီး တက်ရောက်လာကြတယ်။ ကျားမ တန်းစီအကအပြင် ဝါးညှပ်အက ခဲရာ ခဲဆစ်တွေတောင် ပါတယ်။ လူတွေ အများကြီးပါဝင်တဲ့ ကရင်ဒုံးယိမ်းကလည်း စိတ်ပါလက်ပါ လွတ်လပ်စွာ ကကြ ခုန်ကြရလို့လားမသိ၊ ဗမာပြည်မှာ ကကြတာတွေထက်တောင် ကောင်းနေပါသေးတယ်။ ရှမ်း၊ ချင်း၊ ကချင်၊ ကရင်၊ ကယား တိုင်းရင်းသားမျိုးစုံပါတဲ့ အကလည်း ကြည့်ရတယ်။ ရန်ကုန် ယဉ်ကျေးမှုတက္ကသိုလ်ကျောင်း၊ ဒေါ်အမာစိန်ရဲ့ တပည့်မတစ်ဦးကလည်း ရွှေဘိုသနပ်ခါးတုံးသီချင်းနဲ့ တပင်တိုင်အငြိမ့် ကသွားလိုက်တာများ ဆရာကြီး ဆလိုင်းထွန်းသန်းတောင် မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ အမာစိန် ကတာကြည့်ခဲ့ရပုံတွေကို ပြန်သတိရဟန်တူပါရဲ့။ အတော်ကြီး ငေးစိုက်သွားပါတယ်။ ကျုပ်တို့ရဲ့ တင်မိုး ပါရင် သိပ်ပျော်မယ်။ သူက တက္ကသိုလ်ကလောင် အသင်းကိုယ်စား အမာစိန်ကို တက္ကသိုလ်အမာစိန် ဘွဲ့စလွယ်ကြီး ကိုယ်တိုင် ချိတ်ဆွဲချီးမြှင့်ပေးခဲ့သူပေကိုး။ နောက်တော့ မန္တလေး အရိုးအိုးဘုရားနားမှာ အိမ်နီးချင်း မောင်နှမတွေ ဖြစ်သွားခဲ့ကြပါတယ်။ လွမ်းစရာတွေပါတကား။

ဆရာဆလိုင်းမှာ ဧည့်သည်တွေကများ၊ ဓာတ်ပုံရိုက်လိုသူတွေကများ

ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ စကားပြောရတာ မဝပါဘူး။ ဒါ့အပြင် ဆရာ တည်းခိုရာ ဘားမားပွိုင့်ကို သွားတွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီမှာ ရုတ်တရက် ကောက်ကာငင်ကာ မေးလိုက်မိတာက ဆရာ ဘယ်တုန်းက ဒီစစ်ဗိုလ်တွေကို စိတ်ပျက်သွားခဲ့တာလဲလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာက ၁၉၆၅ ခုနှစ် သုတေသနညီလာခံမှာကတည်းက ဆိုတော့ ဆရာမှာ စောစောစီးစီး အမြင်ကြည်သွားခဲ့တာကံထူးတာပေါ့လို့ အောက်မေ့လိုက်မိပါတယ်။ တကယ်တော့ ပမညတနဲ့ ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင် လက်နက်ချပုဂ္ဂိုလ်တွေတောင် ဆိုရှယ်လစ်လို့ ဗိုလ်နေဝင်း ပါးစပ်ဖျားက ပြောခဲ့တာကို အကြာကြီးယုံခဲ့ကြဖူးတာ မဟုတ်လား။ ထိပ်ချမှ ဓားပြမှန်း သိသွားခဲ့ရတာကိုး။ သုတေသနညီလာခံဆိုတော့ ကျွန်တော် ချက်ချင်းပြန်သတိရတယ်။ မန္တလေးက ပါမောက္ခချုပ် ဦးကျော်ရင်နဲ့ ဆရာဆလိုင်းတို့တစ်တွေ ဗိုလ်နေဝင်းရဲ့ ဒေါသစက်ကွင်းမိသွားတယ်လို့ ကြားမိဖူးပါတယ်။ ညီလာခံအပြီးမှာ မီးပျက်သွားတုန်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးကတော်ကို တက္ကသိုလ်ဆရာတွေက တိုးဝှေ့သွားမိဆိုလား၊ တို့ဆိတ်သွားဆိုလား။ အဲဒါကို မဟာဒေဝီကြီးက မောင်တော် ဗိုလ်နေဝင်းနား ပြေးကပ်ပြီး တိုင်ကြားသတဲ့။ ဒါနဲ့ ဗိုလ်နေဝင်းက နီးရာ ဆရာတွေကို ဘုမသိဘမသိ ဆွဲထိုးတော့ ကိုယ်ရံတော်တပ်မှူးကြီးတွေကပါ မျက်နှာလိုအားဝင်သမကြလို့ ဆရာတချို့ ဆေးရုံပို့လိုက်ရသတဲ့။ အဲဒါကိုမေးကြည့်တော့ ဆရာက အဲဒီတုန်းက ဦးကျော်ရင် ဆေးရုံတက်နေလို့ မလာဖြစ်ဖူးတဲ့။ ဆေးရုံတက်ရတဲ့ ဆရာတွေနဲ့ သတင်းက ရောသွားခဲ့တာပါတဲ့။ ဆရာဆလိုင်းကိုယ်တိုင်လည်း ခပ်လှမ်းလှမ်းကဆိုတော့ စက်ကွင်းလွတ်ပါတယ်တဲ့။ အထိုးအကြိတ်၊ အရိုက်အနှက်ခံလိုက်ရတဲ့ ဆရာတွေရဲ့ အမည်ကို ပြောပြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်က ဒီလိုမိုက်ရိုင်းရသလားဆိုတော့ ဆရာ စိတ်ပျက်သွားတာ အဲဒီကတည်းကပါပဲတဲ့။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ တာဝန်တွေ ပေးထားတာကိုတောင် ပြန်အပ်ဖို့ ကြိုးစားတော့ အထက်လူကြီးတွေက မလုပ်နဲ့၊ ရှုပ်ကုန်မယ်ဆိုပြီး တားထားကြလို့ စိတ်မပါတော့ဘဲ ဆက်လုပ်ခဲ့ရကြောင်း ပြောပြပါတယ်။ သူ စိုက်ပျိုးရေးသမထူထောင်တာကိုတောင် ပညာရေးဝန်ကြီးက မလိုလားကြောင်းပြောလို့ စကားများခဲ့ရဖူးကြောင်းလည်း ပြန်ပြောပြပါတယ်။

ဆရာကို ရေဆင်းတက္ကသိုလ်မှာ စိုက်ပျိုးရေးသမဝါယမ ထူထောင်ခဲ့ပုံ မေးရမှာကို ဆရာက ကြားဖြတ်ပြီး မင်းဘူးနဲ့ အမ်းတောင်ကြားလမ်းခရီး ကြား ပေ ၄၀၀၀ မြင့်တဲ့ တောင်ပေါ်မှာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတစ်ခု အခြေချခဲ့ ပုံတွေကို ပြောပြလိုက်ပြန်တာနဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာတစ်ခု ပြောင်းသွားပြီး ရေဆင်းကအကြောင်းကို နောက်မှပဲ ဖုန်းဆက်မေးရပါတယ်။ ဒီကြားမှာ နယူးယောက်က စာရေးဆရာ ရွှေပြည်စိုး ခေါ် ဦးကျော်ဝင်းကို ဂျပန်က ဖုန်းဆက်လာလို့ ဆရာကြီးကို ဂျပန်လာနိုင်မလား မေးကြတာနဲ့ ဆရာ ဆလိုင်း ဂျပန်ကို ခရီးဆက်ရေး၊ ဆရာအတ္ထုပ္ပတ္တိ ဂျပန်ကို ကြိုတင်ပို့ရေး ကိစ္စတွေကို ဦးကျော်ဝင်းနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဆက်လုပ်နေကြပြန်ပါတယ်။ အတူသွားနိုင်ဖို့ ဆရာတင်မိုးနဲ့လည်း ဆက်ရပါတယ်။

ပျဉ်းမနား ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်မှာ ဆရာ ဖွဲ့စည်းထူထောင် ခဲ့တဲ့ စိုက်ပျိုးရေးသမကို အစကတော့ စိုက်ပျိုးရေးပညာရပ်ရဲ့ သင်ရိုးဝင်လုပ် ငန်းလို့ အထင်မှားခဲ့ဖူးပါတယ်။ မဟုတ်ပါဘူး။ တက္ကသိုလ်နဲ့လည်း မဆိုင်၊ မြို့နဲ့လည်းမပတ်သက်၊ မဆလနဲ့လည်း ကင်းကင်းရှင်းရှင်းပါပဲ။ ဆရာ နှစ်ယောက်နဲ့ ကျောင်းသား ၁၅ ယောက်လောက်နဲ့ စတင်ထူထောင်ခဲ့တာ ပါတဲ့။ ဖြစ်ပုံက 'အံ့ဖွယ်သုတ' ပါ။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်စီမံချက်စာတမ်း ပေါ်ထွက်လာတော့ စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်က ဘွဲ့ရကျောင်းသားနှစ်ယောက်သာ နှစ်စဉ်ယူနိုင်မယ်တဲ့။ စိုက်ပျိုးရေးနိုင်ငံ တစ်ခုက အနာဂတ်မှာ စက်မှုလယ်ယာစနစ် ဖော်ဆောင်မယ်လို့ ကြေညာ ထားလျက်နဲ့ စိုက်ပျိုးရေးဘွဲ့ တစ်နှစ်မှ နှစ်ယောက်ပဲ ယူမှာဆိုတော့ အရပ်ရပ် နေပြည်တော် ကြားလို့မတော်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျောင်းသားတွေ အဟော သိက်မဖြစ်ရအောင် ဆရာဆလိုင်းက ကျောင်းသားတွေကို စည်းရုံး ထူထောင် ပေးခဲ့တာပါတဲ့။ ကျန်တဲ့ကျောင်းသားတွေလည်း ကိုယ့်နယ်ကို ပြန်ရောက်ရင် စိုက်ပျိုးသမထူထောင်ဖို့ နမူနာလည်း ဖြစ်စေမှာပါ။

မြေဧက ၈၂၆ ဧက ကျယ်လို့ စက်နဲ့ပဲ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးရပါတယ်။ ကြံ၊ မြေပဲ၊ နှမ်းတွေ စိုက်ပါတယ်။ ကြက်၊ ဝက်၊ ငါးတွေလည်း မွေးပါတယ်။ အောင်မြင်နေချိန်မှာ ရွှေထွက်တဲ့မြေတွေ ပါဝင်နေတယ်ဆိုပြီး ဧက ၆၀ ကို အလကားပြန်သိမ်းသွားတာ ခံလိုက်ရပါသေးတယ်တဲ့။ ခုဆိုရင် ပျဉ်း

မနားဟာ နိုင်ငံတော်စစ်အစိုးရ ရုံးစိုက်ရာ မြို့တော်ဖြစ်လာလို့ မြေအားလုံး အသိမ်းခံရဖွယ် ရှိပါတယ်။ ဆရာနဲ့ သူ့အဖွဲ့နဲ့ အဆက်ပြတ်နေလို့ ဘာသတင်းမှ မကြားခဲ့ပါဘူးတဲ့။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆက်လုပ်ခွင့်ရနေရင်တော့ အောင်မြင်မှာပါ။ ဒါပေမဲ့ အစိုးရက တစ်ခုခု ချွန်ထွက်လာတာကို ဒီအတိုင်း လက်ပိုက်ကြည့်နေရိုး မရှိပါဘူး။ နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးတာပဲ လုပ်တတ်တဲ့အကျင့်က ပါနေတာကိုး။

ဆရာဆလိုင်းလို ရိုးသားဖြောင့်မတ်တည်ကြည်ပြီး သူတို့ကို အောက်မကျွံဘဲ ကိုယ့်အလုပ်ကို ကိုယ့်ဘာသာ စိုက်လိုက်မတ်တတ် လုပ်နေတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟာ တစ်နေ့မဟုတ် တစ်နေ့တော့ ခလုတ်တိုက်မိမှာပါပဲ။ ထင်တဲ့အတိုင်းပဲ ဖြစ်လာခဲ့တာပါ။

မင်းဘူးနဲ့ ရခိုင် အမ်းတောင်ကြားလမ်းကြားရှိ စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့လေး အကြောင်းကို ဆက်မေးတော့ ဆရာက ခုလို ဖြေပါတယ်။ အဲဒီက ချင်းတွေဟာ ချင်းလူမျိုးစု (TRIBE) တစ်ခုရဲ့ ဆွေမျိုးစု (CLAN) လူ့အဖွဲ့အစည်းငယ်လေးတွေပါပဲတဲ့။ ရှေးကတည်းက သူတို့ပိုင်မြေတွေ ရှိတယ်။ အဲဒါကို ၈က ၂၀၀ လောက်ရအောင် ဝယ်ရပါတယ်တဲ့။ အိမ်ထောင် ၁၈ အိမ်ထောင် ချောင်ချောင်လည်လည် စားနိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဆရာက စိုက်ပျိုးရေးပဲ သင်ပေးတာလားလို့ မေးလိုက်မိတော့ ဆရာ ဖြေကြားတာတွေဟာ အထူး စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းပါတယ်။ နိုင်ငံတော်ဝင်ငွေရဲ့ ဘတ်ဂျက်တစ်ဝက်ကောင် သုံးစွဲရတဲ့ စစ်တပ်ကြီးတစ်ခုကို မနိုင်မနင်း ထူထောင်ပြီး နိုင်ငံသစ်တည်မယ့် အစား ပြည်နယ်တစ်ခုစီက တိုင်းရင်းသား နှစ်ယောက်စီလောက်ကို ဆရာဆလိုင်းဆီ အပ်နှံ၊ စိတ်တိုင်းကျသင်ပေးပြီး စက်မှုလယ်ယာ ထူထောင်လိုက်ရရင် နိုင်ငံတော်သစ်ကြီးတစ်ခုဟာ ၁၀ နှစ်မကြာဘဲ ဖြစ်ထွန်းလာနိုင်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ ဆရာ အသက်ရှင်နေသေးရင် ဒါမျိုးတွေ လိုက်လုပ်ပေးနေဦးမှာဆိုတော့ ကျွန်တော်နဲ့ ဆရာမိတ်ဆွေ ရဲဘော်တင်မိုးတို့ဟာ တောသားတွေပါ။ ဆရာနဲ့လိုက်ပြီး ကူညီချင်လိုက်တာလို့ ပြောတဲ့အခါ ဆရာလည်း အားတက်ပါတယ်။ ဆရာနည်းက ပြည်နယ်တစ်ခုမှာ စစ်တပ်ရဲ့ တပ်ရင်းတစ်ရင်းစာ စရိတ်မကုန်ဘဲ ပြည်နယ်တိုင်း တိုးတက်သွားနိုင်ပါတယ်။

ဆရာ သင်ပေးတဲ့ စိုက်ပျိုးနည်းက ဒီဒေသအတွက် သင့်တော်မယ့် 'တောင်စောင်းစိုက်ပျိုးရေး' ပါ။ ကမ္ဘာလှည့်ခေါ်တဲ့ လိမ္မော်ပင်မျိုးတွေကို စိုက်ပါတယ်။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ မှိုနဲ့ သစ္စာပန်းတွေကိုလည်း စိုက်နည်း သင်ပေးပါတယ်။ ဇီဝမြေဩဇာ လုပ်နည်းလည်း သင်ပေးထားရပါတယ်တဲ့။ စားရေးသောက်ရေး အဆင်ပြေအောင် ကြက်၊ ဝက်၊ ဆိတ်တွေ မွေးခိုင်း တယ်။ ပျားမွေးမြူနည်းလည်း သင်ပေးထားတယ်။ ကပ်ဖိ၊ တုံးဖိနဲ့ ကြိုး ကွင်းထောင်နည်းတွေလည်း သင်ပေးပြီး တောရိုင်းသားကောင်တွေကိုလည်း ဖမ်းတတ်အောင် လုပ်ပေးထားတယ်။ ပေါင်လုံးလောက် သစ်ပင်ကို ဆွဲနှိမ် ပြီး ကြိုးကွင်းနဲ့ထောင်တာ ဝက်ဝံတစ်ကောင်မိပြီး သစ်ပင်ထိပ်ဖျားမှာ တန်းလန်းဖြစ်နေတာ ဆရာ မြင်ဖူးတယ်။ တောဝက်တွေလည်း မိနိုင်ပါ တယ်တဲ့။ ကျားတွေဘာတွေတော့ ခုခေတ်မှာ မရှိတော့ဘူး။ လူကိုပဲ သူတို့ က ကြောက်နေရပြီး ရှောင်ပြေးနေကြရတယ်။ ကျားခြေရာတွေလို့ သတင်း ပေးရင်တောင် သူတို့က ဆုပေးဦးမှာပါတဲ့။ သားငါး ပိုနေရင် မပုပ်မသိုး သိုမှီးတတ်အောင် ဝက်ပေါင်ခြောက်နဲ့ ဝက်အူချောင်းလုပ်နည်းလည်း သင် ပေးထားရသတဲ့။ အသီးအနှံပိုရင်လည်း အချဉ်တည်နည်းနဲ့ ယိုလုပ်နည်း သင်ပေးထားလို့ အချည်းနှီး ပျက်စီးလေလွင့်တာ မရှိဘူးပေါ့တဲ့။

သူတို့ရဲ့မလေ့က သားငါးပြုတ်စားရုံ တတ်တာဆိုတော့ ဆရာက ချက် ပြုတ်၊ ဖုတ် ကင်၊ ကြော် လှော် စားနည်းတွေလည်း သင်ပေးရပါတယ်တဲ့။ သူတို့မှာ ဘာလက်နက်ကိရိယာတွေရှိသလဲ၊ သေနတ်ရော ရှိသလားဆိုတော့ သူတို့မှာ မူလက ဓား၊ တူရွင်းနဲ့ တံစဉ်ပဲ သုံးတတ်တာပါတဲ့။ ခုတော့ ပေါက်ပြား၊ ပေါက်ချွန်းနဲ့ ကတ်ကြေးတွေပါ သုံးတတ်ပါပြီတဲ့။ သူတို့ဖို့ လွှစက်ငယ်တစ်ခုနဲ့ ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်တဲ့ စက်ငယ်တစ်ခုလည်း လုပ်ပေး ထားပါတယ်တဲ့။ ယာဉ်မောင်းနဲ့ စက်ပြင်အတတ်သင်ပေးပြီး တရုတ် ထော် လာဂျီ ခေါ် နောက်တွဲပါတဲ့ ကားငယ်တစ်စီးလည်း ထွက်ကုန်ပို့ဖို့ ဝယ်ထား ပြီးပါပြီတဲ့။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ လူထုဦးလေးလှ မိသားစုနဲ့အတူ မတူပီ၊ မင်းတပ်ဘက်ကို ရောက်ဖူးပါတယ်။ အဲဒီမှာ ပန်းသီးစိုက်တာ အောင်မြင် ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး အဆင်မပြေရင် ပန်းသီးတွေ ပုပ် ကုန်တတ်ပါတယ်။ ခု ဆရာတို့ရဲ့ သစ်သီးခြံက လမ်းမနဲ့ မဝေးလို့ ကား

အဆင်ပြေတယ် ပြောပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခုလို ဓာတ်ဆီဈေးတက်သွားရင် တော့ ဘယ်လိုဖြစ်မယ် မသိပါဘူး။

ခုလို သူတို့က သင်ပေးနိုင်အောင် သူတို့မှာ အခြေခံပညာတတ်ဖို့ တယ် လောက်လိုမလဲဆိုတော့ ရေးတတ် ဖတ်ရုံဆို ရပါတယ်တဲ့။ သူတို့က ခရစ် ယာန်တွေပဲလားဆိုတော့ မဟုတ်ဘူး 'နတ်စား' တွေတဲ့။ ခရစ်ယာန်သာသနာ ပြုအဖွဲ့တွေတောင် မရောက်သေးရင် တခြားသာသနာပြုအဖွဲ့တွေလည်း ရောက်ဖို့မလွယ်ပါဘူး။ သူတို့ရဲ့ ဘုံအိမ်ကြီးရှေ့မှာ နတ်တိုင်တစ်ခု စိုက်ထား တယ်။ တိုင်ခြေမှာ အရိုးအိုးတစ်အိုးရှိတယ်။ အဲဒါ လူတချို့ နတ်ယူဖတ် ဆီးသွားတာ ခံလိုက်ရဖူးပါတယ်တဲ့။

သူတို့အားရင် ဖျော်ဖြေစရာ ဘာရှိသလဲလို့မေးတော့ မြေညီမရှိလို့ ဘော်လီဘောကစားကွင်းတစ်ခုကိုတောင် မနည်းလုပ်ထားရသတဲ့။ အတီး အမှုတ်တွေတော့ သင်ပေးထားသတဲ့။ ကျန်းမာရေးအတွက် ဘယ်လိုစောင့် ရှောက်ပေးသလဲဆိုတော့ သူ့မိတ်ဆွေ စေတနာဆရာဝန်က ဦးဆောင်ပြီး သင်တန်းပေးသတဲ့။ အခြေခံသူနာပြုနည်း၊ သားဖွားနည်း၊ ကလေးစောင့် ရှောက်ပြုစုနည်း၊ ကျန်းမာအောင် စားသောက်နေထိုင်နည်းတွေ သင်ပေး တယ်။ လက်တွေ့ ပွဲတွေ အသုံးဝင်တဲ့ ဆေးဖက်ဝင်သစ်ပင်တွေကိုလည်း ခြံတစ်ခုလုပ်ပြီး စိုက်ထားပေးတယ်။ သုံးနည်းတွေလည်း သင်ပေးထားရတာ ပေါ့တဲ့။ ဆရာရဲ့ စနစ်တကျ ပြုစုပျိုးထောင်ပုံကို နားထောင်ရင်း ဆရာရဲ့ စေတနာနဲ့ ဆရာရဲ့ပညာကို လေးစားအံ့ဩလာမိပါတယ်။

သောက်ရေ သုံးရေ ဘယ်လိုရသလဲဆိုတော့ စမ်းချောင်းကပဲ ရတယ်။ ဝါးခြမ်း ရေတံလျှောက်နဲ့ ရေသွယ်ယူတယ်။ ဝါးဆစ်ကို ဖွဲထုတ်၊ ပြန်ဖုံးရင် ရေပိုက်ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခုတော့ ပလတ်စတစ်ပိုက်နဲ့ပဲ သွယ်ယူအသုံးပြု နေကြပါပြီတဲ့။ "ဆရာရေ ပေ ၄၀၀၀ မြင့်တဲ့အရပ်ဆိုတော့ အတော်ချမ်းမှာ ပေါ့" ဆိုတော့ ဆရာက သူ့လူတွေကို လက်သမားအတတ်နဲ့ ပန်းရန်အတတ် တွေ သင်ပေးထားသတဲ့။ ထပ်ပြီး အံ့ဩဝမ်းသာပြန်ပါတယ်။ အိမ်ဆောက် ရာမှာ နွေးအောင် အုတ်နဲ့ဆောက်မယ်ဆိုရင် အကုန်အကျများပါတယ်။ ကောက်ရိုးကို ခုတ်စဉ်းပြီး ရွှံ့စေးနဲ့နယ်၊ ဝါးထရံ အတွင်းအပြင်မှာ ကပ် ပေးထားပြီး အပေါ်ကမှ အင်္ဂါတေမံ၊ ထုံးသုတ်ထားတဲ့အခါ တိုက်နဲ့ အတူတူ

ပါပဲတဲ့။ လက်သမားအတတ်နဲ့ စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်တွေ လုပ်တတ်နေကြပါပြီတဲ့။ ဒါပေမဲ့ အကြမ်းစားပါပဲတဲ့။ သူတို့လွှစက်ကရတဲ့ ပျဉ်နဲ့ လုပ်ကြတာပါတဲ့။ သူတို့ကို တံမြက်စည်းလုပ်နည်းပါ သင်ပေးပြီး ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးလည်း လုပ်ခိုင်းရပါတယ်တဲ့။ ကဲ... ဘာကျန်သေးတုံး။

သူတို့ရဲ့ ထွက်ကုန်တွေကို ဘယ်လိုဝေခြမ်းသလဲဆိုတော့ ဆရာက သူ ဝေပေးရင် ညီမျှကောင်းမှ ညီမျှမယ်တဲ့။ သူတို့ဘာသာ ဘယ်သူက ဘယ်လောက် လုပ်အားပေးထားတယ်ဆိုတာ သူတို့အချင်းချင်းသာ သိတာဆိုတော့ သူတို့ဘာသာ ဝေခြမ်းတယ်။ ဆွေမျိုးစုအတွင်းမှာဆိုတော့ ညီညွတ်မှု ရှိပါတယ်တဲ့။ မျှမျှတတ ဝေယူကြပါတယ်။

သူတို့မှာ ကွန်မြူနစ်ဆန်ဆန် 'ဘုံရိပ်သာ' တဲတန်းလျားကြီး တော်တော်ကြီးကြီးရှိသတဲ့။ အခန်းတွေခွဲပြီး မီးဖိုခန်း၊ ထမင်းစားခန်း၊ အပျိုခန်း၊ လူပျိုခန်း၊ ကလေးခန်း၊ စာသင်ခန်း စသည် ခွဲထားသတဲ့။ သူတို့ကို ဘယ်သူတွေက ဘယ်လို စာသင်ပေးသလဲ၊ မြို့တက် စာသင်ယူကြသလား၊ စာဖတ်ခန်း၊ ကင်မရာ၊ ကက်ဆက်၊ ရေဒီယို၊ တီဗွီ၊ ဗီဒီယိုတွေ ရှိသလား မမေးမိလိုက်ပါဘူး။ ရှိလာမှာပဲ ထင်ပါတယ်။ အပ်ချုပ်စက်နဲ့ ဆံပင်ညှပ်စရာ စက်ကတ်ကြေးရော သုံးရမှာပဲ။ စာရေးလို့ ဆုံးမှ ဒါတွေ မေးရမှာ သတိရလာပါတယ်။ ဂျပန်က စာမူတောင်းစာ နေ့တိုင်းလာနေတော့ ဆက်မမေးဘဲ မင်းတို့ဘာသာ မေးပေတော့လို့ ချန်ထားလိုက်ပါတယ်။

နိဂုံးချုပ်မှာ အသေအချာ ပြောနိုင်တာကတော့ ဆရာ ဆလိုင်းထွန်းသန်းဆိုတာ တကယ့် ပြည်ချစ်စိတ်၊ မျိုးချစ်စိတ် အပြည့်ရှိတဲ့ စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင် သူရဲကောင်းကြီးပါတကားလို့ ပြောရမှာပါပဲ။ ပြည်သူကို ချစ်တာကို သေခတ်ခါးထိုး ဓားမိုးပြီး အစွမ်းပြတဲ့ခေတ် ကုန်သင့်ပါပြီ။ ကျွန်တော့်ရဲဘော်ကြီး ဆရာကြီးဘက်က ဆရာ့ကိုယ်စား ကျွန်တော်က ကြေညာလိုက်ချင်ပါတယ်။ ဆရာနဲ့ ဘယ်သူများ မျိုးချစ်စိတ် ပြိုင်ချင်ပါသလဲလို့။

ခုဆိုရင် ဆရာက လက်နက်ကယ်စုံ ရက်စက်ပုံ အကုန်စွမ်းပါတဲ့ စစ်အစိုးရကြီးကို တစ်ဦးတည်း ရင်ကော့ပြီး စိန်ခေါ်နေပြန်ပါပြီ။ လက်နက်မဲ့နည်း၊ ငြိမ်းချမ်းတဲ့နည်းနဲ့ ဆရာက ဒီမိုကရေစီ တောင်းဆိုနေတာပါ။ စိုက်ပျိုးမွေးမြူနည်းနဲ့ ဆရာက မျိုးချစ်စိတ်ပြခဲ့ပြီး ခု ငြိမ်းချမ်းတဲ့နည်းနဲ့ ပြည်

ချစ်စိတ် ဖော်ထုတ်နေပြန်ပါပြီ။

ဆရာက တစ်ယောက်တည်း ဆန္ဒပြုနေပေမဲ့ ဆရာ့နောက်မှာ ပညာရှင်တွေနဲ့ အများပြည်သူတွေ တစ်ခဲနက် ရှိနေတယ်ဆိုတာ ဆရာက ယုံကြည်သလို စစ်ဗိုလ်တွေကလည်း ရိပ်စားမိတန်ပါပြီ။ ဆရာက အများပြည်သူတွေကိုလည်း လမ်းပေါ်မထွက်ဘဲ အိမ်ထဲက အာဏာဖီဆန်ကြဖို့ လှုံ့ဆော်ပေးပါပြီ။ သတင်းစာတွေ ဖျက်ကြ၊ သံပုံးတွေ တီးကြ၊ စစ်သားတွေလုပ်တဲ့ပွဲတွေ မသွားကြနဲ့၊ သူတို့ဖွင့်တဲ့ဆိုင် မဝယ်ကြနဲ့၊ ဘူးတစ်လုံး ကင်းအောင်မကြပါတဲ့။ ဒီနည်းတွေနဲ့ ဆရာ့ကို ကူညီထောက်ခံကြပါဖို့။ ကျွန်တော်ကတော့ ဒီဆောင်းပါးနဲ့ ဂုဏ်ပြုကန်တော့လိုက်ပါတယ်။

ဆရာစိုက်ပျိုးတဲ့ ဒီမိုကရေစီစိုက်ပျိုးခင်းကြီး လန်းဆန်းစိုပြည် သီးနှံတွေ ဝေပါစေသတည်း။

ဆရာစိုက်ပျိုးခင်းမှာ ပြန်ဆုံကြမယ် ဆရာရေ၊ ဆရာ အသက်ရှည်ပါစေ။

၂၀၀၆၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၈၊ နယူးယောက်

မြေလတ်မိခင် ရဲမေ ဒေါ်မြရီ

လူထုသတင်းစာတိုက်က အမေ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ အလုပ်ခန်းဟာ အရင်က ဦးလေး(လူထုဦးလှ)ရဲ့ အလုပ်ခန်းပေါ့။ နောက်တော့ ဒေါ်ဒေါ် လူထုဒေါ်အမာပဲ အဲဒီအခန်းကို ယူထားပါတယ်။ စာအုပ်ဗီရို၊ စာအုပ်ပုံတွေ ဝန်းရံနေတဲ့ စားပွဲမှာထိုင်ပြီး စာရေးစာဖတ် လုပ်နေတတ်ပါတယ်။ တစ်ခါ တစ်ရံ ဒေါ်ဒေါ်ဘေးနားက ခုတင်ပေါ်မှာ ခါးမတ်မတ်နဲ့ ခြေတွဲလောင်းချ တင်ပျဉ်ချိတ်ထိုင်နေတတ်တဲ့ အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦးကို တွေ့ရတတ်တယ်။ အသားညိုညို၊ ပိန်ပိန်ပါးပါး၊ ရိုးကြီးဂေါင်ဂင်လို့ဆိုရမယ့် ကိုယ်ခန္ဓာဖွဲ့စည်းမှု ရှိပါတယ်။

သူက ကျောက်ဆည် ဒေါ်မြရီ ပေါ့လို့ ဒေါ်ဒေါ်က မိတ်ဆက်ပေးဖူးပါတယ်။ ဒါဆို ဒေါ်မြရီအကြောင်းကို ထပ်ပြီး ပြောစရာမလိုတော့ပါဘူး။ ဦးသိန်းဖေမြင့် ရေးတဲ့ 'မဟာမိတ်နဲ့ ဗမာ့တမန်' ဆိုတဲ့ စစ်အတွင်းခရီးသည် နောက်ဆက်တွဲစာအုပ်မှာရော၊ ဆရာတင်မြရဲ့ ဘုံဘဝမှာရော ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ပြီးသား။ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်ပြိုင်လူငယ်တွေက ဒီစာအုပ်နှစ်အုပ်ကို မဖတ်ဖူးသူမရှိ။ ဒါပေမဲ့ လွတ်လပ်ရေးရပြီး အစိုးရအဆက်ဆက် ရေးကြတဲ့ သမိုင်းစာအုပ်တွေမှာ သူတို့အကြောင်း မပါ။ ဒါကြောင့် မဆလ၊ နဝတ၊

နအဖခေတ် လူငယ်တွေက ဒီအကြောင်းတွေ လုံးဝမသိသလောက်ပါ။ ဂျပန်ပြန် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ပဲ သိရပါတယ်။ ဗိုလ်နေဝင်း ပါတာကိုး။

ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေး အားထုတ်မှုတွေအကြောင်း ရေးရင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်အကြောင်းကို တခမ်းတနား ဝေလှေ့ရပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ ဗိုလ်နေဝင်းတို့ ပါရှိနေတယ် မဟုတ်လား။ အထူးသဖြင့် ဗိုလ်နေဝင်းပေါ့။

ရဲဘော်သုံးကျိပ် ရှေ့ဆောင်ပြီး ဂျပန်တပ်တွေ ဗမာပြည်ထဲကို ဝင်လာမယ်။ ဂျပန်ဆိုတာ ဖက်ဆစ်တွေပဲဆိုတာ ဗမာနိုင်ငံရေးသမားတွေ သိကြပြီး သားပါ။ ဒါကြောင့် ဖက်ဆစ်ကို တော်လှန်ရမယ်ဆိုတာ ဖက်ဆစ်မလာခင်က ပြင်ဆင်နေကြပြီးသားပါ။ ဂျပန်ဆိုတာ အာရှတိုက် သာတူညီမျှ ကောင်းစားရေး (တိုက်ကျိုကေဝအင်ဘန်စိုင်း) ဆိုပြီး အသံကောင်းဟစ်နေသော ဒီလူတွေဟာ စစ်ဝါဒီဖက်ဆစ်တွေဆိုတာကို ဗမာစာနယ်ဇင်းသမားတွေက ကြိုတင်သတိပေးဖို့ တာဝန်မပျက်ကွက်ခဲ့ပါဘူး။ ဆရာကြီး ဒီးဒုတ်ဦးဘနဲ့ ဆိုရင် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးမှာ ထိပ်ဆုံးကပေါ့။ ဖက်ဆစ်ကတော့ လာတော့မယ်။ ငါတို့ဟာ ဖက်ဆစ်ကို မလွဲမသွေ တော်လှန်ကြရမယ်ဆိုတာကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ကြရာမှာ သခင်ကွန်မြူနစ်အုပ်စုက မဟာမိတ်နဲ့ ပူးပေါင်းထောက်လှန်ရမယ်ဆိုတဲ့အယူအဆကို ကိုင်စွဲကြပါတယ်။ ကွန်မြူနစ် သခင်နဲ့ ခေါင်းဆောင်တဲ့အစုက မြင်းခြံထောင်ထဲမှာ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးစာတမ်းကို ရေးသားထုတ်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။ ကွန်မြူနစ် သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်သိန်းဖေ၊ သခင်ဗဟိန်းတို့တစ်တွေဟာ ထောင်ပြင်ပမှာ ရှိနေကြလို့ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကို ဦးဆောင်ပြီး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ကြပါတယ်။

သခင်စိုး ထောင်ကလွတ်လာတော့ တရုတ်ကွန်မြူနစ်တွေဆီကို သွားဖို့ လုပ်တယ်။ မအောင်မြင်ဘူး။ သခင်ဗဟိန်းနဲ့ ဒဂုန်တာရာတို့လည်း တရုတ်ကွန်မြူနစ်တွေဆီကို သွားဖို့လုပ်တယ်။ မအောင်မြင်ဘူး။ တရုတ်ကွန်မြူနစ်တွေက ဖက်ဆစ်ကို လက်ငင်းတော်လှန်နေကြလို့ အကြံဉာဏ်၊ အကူအညီ တောင်းရအောင် သွားမှာပါ။ မအောင်မြင်ဘူး။ အိန္ဒိယကိုတော့ သခင်နဲ့ သခင်သိန်းဖေတို့သွားဖို့ မူလက စီစဉ်ပေမဲ့ သခင်စိုးက ပြည်တွင်းမှာ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်ဖို့ဆိုပြီး နေရစ်တယ်။ ဦးသိန်းဖေမြင့် (သခင်သိန်း

ဖေ) ပဲ ကျောက်ဆည် ကိုတင်ရွှေနဲ့ အိန္ဒိယကို သွားကြပါတယ်။ သူတို့က မဟာမိတ်စစ်တပ်နဲ့ အဆက်အသွယ်ရတယ်။ ပြည်တွင်းက မျိုးချစ်လူငယ်တွေကို အိန္ဒိယကိုခေါ်ပြီး လေထီးသင်တန်း၊ စစ်သင်တန်းပေးမယ်။ နိုင်ငံရေးသင်တန်းလည်း ပေးမယ်။ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် (၁၉၄၄) နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေးတာဝန်ခံ သခင်သန်းထွန်းက ပထမအသုတ် ၃၃ ယောက် ပို့ခဲ့တယ်။ နောက်တော့ ရဲဘော်သုံးကျိပ်မက ၇၀-၈၀ လောက်ထိ ရှိပါတယ်။ ရခိုင်မှာ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး အစောဆုံး ဆင်နွှဲအောင်မြင်ပြီးနောက် တော်လှန်ရေးရဲဘော်တွေ ဝင်လိုက်ထွက်လိုက် လုပ်နေကြရတဲ့အတွက် အရေအတွက် အတိအကျ မရှိခဲ့ပါဘူး။ ၈၀ အောက်မှာ အတိုးအလျော့ အမြဲရှိခဲ့ပါတယ်။ စာရင်းအရတော့ ၇၂ ပဲ ရှိပါတယ်။

သခင်စိုးက အမျိုးသမီးစည်းရုံးရေးမှူးတစ်ယောက်လည်း ပို့ချင်တယ်။ သခင်ဗဟိန်းနဲ့ ဇနီး ဒေါ်ခင်ကြီးတို့စုံတွဲကို ပို့ဖို့ စီစဉ်ပေမဲ့ သခင်ဗဟိန်းမကျန်းမာလို့ အိန္ဒိယကပြန်ဝင်ပြီး ဆက်သွယ်လာတဲ့ သခင်တင်ရွှေကို သူ့ဗမာပြည်က ထွက်ခွာမသွားခင်ကတည်းက ရည်မှန်းထားသူ ကျောက်ဆည်သူ မမြရီနဲ့ လက်ထပ်ပေးပြီး မမြရီကိုပဲ ပို့လိုက်ပါတယ်။ ကျောက်ဆည်ကို မမြရီကို သွားခေါ်ရသူက သခင်တင်မြပါ။ ဖျာပုံမှာ လျှို့ဝှက်ပြီး လေထီးဗိုလ်အုန်းမောင်တို့နဲ့ ရှိနေတဲ့ သခင်စိုးဆီကို ပို့ပေးရတာပါ။ ဘဲခြောက်ကောင်ကို ဟင်းချက်ပြီး သခင်စိုးကိုယ်တိုင် လက်ထပ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ မိဘသဘောမတူတဲ့ ဆန်စက်ပိုင်သမီးကို ခိုးလာတာလို့ ဘေးလူတွေကို အသိပေးထားပါတယ်။ သတို့သားက ကိုဖိုးရုံ၊ သတို့သမီးက မခင်စီ တဲ့။

သခင်တင်ရွှေနဲ့ မူလတန်းဆရာမလေး မမြရီတို့ဟာ ကျောက်ဆည်က နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ဦးဆောင်လှုပ်ရှားလာခဲ့သူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကုလား-ဗမာ အဓိကရုဏ်းတွေ ဖြစ်ရာက တို့ဗမာအစည်းအရုံးပေါ်လာပြီး မျိုးချစ်စိတ်ထက်သန်လာကြသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ မျိုးချစ်မယ် မမြရီကလည်း သခင်ပေါက်စတွေနဲ့ပေါင်းပြီး ယောက်ျားလေးတွေလိုပဲ ရိုက်မယ် နှက်မယ် နေလေ့ရှိသတဲ့။ ဒါကြောင့် သူ့မိဘတွေက မမြရီ အလည်ထွက်ရင် ရည်းစားမထားနဲ့ဘာညာ မှာလေ့မရှိဘဲ လူမရိုက်ခဲ့နဲ့လို့ပဲ မှာလေ့ရှိသတဲ့။ သခင်လူငယ်တွေဟာ နိုင်ငံရေးလုပ်ရင် စာမဖတ်လို့ မဖြစ်ဘူးဆိုတာ နားလည်

ကြတယ်။ အဲဒီတုန်းက သခင်နု၊ သခင်စိုး၊ သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်ဇော်နု စတဲ့ သခင်လူငယ်တွေ ဦးစီးထုတ်ဝေတဲ့ နဂါးနီစာအုပ်အသင်းက နိုင်ငံရေး ပညာပေးစာအုပ်တွေကို သူတို့ လက်စွဲပြုပြီး ဖတ်ကြရတယ်။ မမြရီကလည်း စာပေဝါသနာပါတယ်။ စာလည်း ရေးချင်တယ်။ 'မြဝတ်ရည်'၊ 'မြေလက်မိခင်' ဆိုတဲ့ ကလောင်အမည်နှစ်မျိုးနဲ့ အမျိုးသမီးစာစောင်တွေမှာ ကလောင် သွေးခဲဖူးပါတယ်။ သူက ရှေ့နေ ဦးစံသိန်း၊ ဒေါ်ဇံတို့ သမီးပါ။ အသက်က ၂၀ ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ လောလောဆယ်မှာ ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေးစာတွေ ဝေခဲလို့ ဂျပန်ရန်ကလည်း ရှောင်နေရပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း အမျိုးသမီး စည်းရုံးရေးအတွက် အိန္ဒိယကို ပို့ပေးဖို့ ရွေးချယ်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

မမြရီတို့ခရီးက ဖျာပုံကနေ ရန်ကုန်၊ ရန်ကုန်ကနေ ၁၉၄၄ ဇန်နဝါရီမှာ ပုသိမ်၊ ငါးသိုင်းချောင်း စသည် ဖြတ်သွားရတယ်။ ရခိုင် ကိုညိုထွန်းကိုဖိုးရုံ၊ မခင်စိ ရဲသုံးဖော်ပေါ့။ ၎င်းတော၊ ကျားတောကိုဖြတ်ပြီး ရခိုင်နယ်ကို ခြေကျင်ကျော်ကြရတဲ့အခါမှာ လဲကြ၊ ကွဲကြပေါ့။ ခြေလက်တွေလည်း ဖူးရောင်ပေါက်ပြဲကုန်ကြတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကိုညိုထွန်းနဲ့ ကိုဖိုးရုံ တို့က မခင်စိကို တရွတ်ဆွဲခေါ်ရတယ်။ ကိုညိုထွန်းက ဂျပန်ခေတ် ဗမာအစိုးရ ခန့်ထားတဲ့ မဟာဗမာမင်းကြီးပေါ့။ သင်္ဘောနဲ့ ခရီးသွားရာမှာတော့ ကိုဖိုးရုံ မခင်စိတို့က သူ့ရဲ့ စာရေးလင်မယားအဖြစ် ဟန်ဆောင်ပြီး လိုက်ကြရတယ်။ သူတို့ကလည်း လူရှေ့မှာဆိုရင် သူငယ်ချင်း ကိုညိုထွန်းကို ရိုရိုကျိုးကျွံ ဆက်ဆံကြရတယ်။ ပြီးမှ အခန်းပိတ်ပြီး 'မင်းကြီး' ကိုညိုထွန်းကို နှစ်ယောက် ညှပ်ပြီး ထိုးကြ ကြိတ်ကြသတဲ့။ ပါမောက္ခချုပ်လောင်းလျာ ဦးကျော်ဆင်ကလည်း မင်းကြီးရဲ့ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် လိုက်ရတော့ လမ်းတစ်လျှောက်မှာ သူငယ်ချင်း ညိုထွန်းက ဟောကံတာ၊ ငေါက်တာတွေကို အောင်အောင် သည်းခံခဲ့ရတာပေါ့။ ဒီလိုနဲ့ နာတဲ့အခါနာ၊ ပျော်တဲ့အခါပျော်နဲ့ ခရီးသွားကြရတယ်။ ဂျပန်မဖမ်းအောင် ဂျပန်သင်ပုန်းကြီးဖတ်စာတွေလည်း ဟန်ဆောင် သယ်ဆောင်သွားကြရသတဲ့။

ကိုဖိုးရုံနဲ့ မခင်စိတို့ ရခိုင်ရိုးမကျော်၊ ဝှံ့မြို့ ပင်လယ်ကမ်းခြေတစ်ခုကနေ ရော်တာဘုတ်နဲ့ ဆီးကြိုပြီး သင်္ဘော သုံးခါပြောင်းစီးသွားရတယ်။ ပထမ သင်္ဘောအတက်မှာ ဆားလှေတစ်စီးပေါ်က ဂျပန်စစ်သားက သေနတ်နဲ့

လှမ်းပစ်လို့ သူတို့ကို သင်္ဘောပေါ်ကကြိုတဲ့ မြန်မာပြည်ပေါက် ကုလားကြီး တစ်ယောက် ပွဲချင်းပြီး သေတယ်။ သူတို့ ကာလကတ္တားကို ရောက်တော့ မခင်စီတို့က အစ်ကိုကြီး ကိုသိန်းဖေခေါ်တဲ့ ဦးသိန်းဖေမြင့်က နိုင်ငံရေး သင်တန်းပေးတယ်။ ရဲဘော်တွေကို မဟာမိတ်တပ်က စစ်ပညာနဲ့ လေထီး သင်တန်းပေးတယ်။ မခင်စီကတော့ ကျောက်ဆည်ကို ဗိုလ်ဗထူးတို့ရဲ့ ကျေးဇူးနဲ့ ဖက်ဆစ်လက်က ကယ်ပြီးဖြစ်လို့ လေထီးသင်တန်း မဆင်းရ တော့ဘူး။ ဗမာပြည် ဂျပန်လက်အောက် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး ဒုက္ခတွေကို စာရေးရတယ်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်က တည်းဖြတ်ပြီး လေနတ်သားသတင်းစာမှာ ထည့်ပေးတယ်။

ကာလကတ္တား(ဘီဟားလား)မှာ ဘုံရိပ်သာတစ်ခု တည်ထောင်ပြီး ဗဟို ကလာပ်စည်းတစ်ခုကို အများဆန္ဒနဲ့ ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်တယ်။ ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကလာပ်စည်းပေါ့။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်မှာ ခုလို နိုင်ငံရေးသင်တန်း မရှိခဲ့တာ နာတယ်။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်မှာ နောင်တော့ နိုင်ငံရေးအယူအဆတွေ တစ်ယောက်တစ်ပေါက်နဲ့ ရဲဘော်ချင်း ပြန်ပြီး ဖမ်းဆီး ထောင်ချ သတ်ဖြတ် တာမျိုးတွေအထိ လုပ်ရက်ခဲ့ကြတယ်။ ဘုံရိပ်သာကလာပ်စည်းမှာ ဦးသိန်းဖေမြင့်က ခေါင်းဆောင်တယ်။ ခါးရိုးတီဘီဖြစ်လို့ ကျောက်ပတ်တီးနဲ့ အိပ်ရာထဲမှာ တစ်နှစ်လောက် လဲလျောင်းရင်း ဦးဆောင်မှုပေးခဲ့ပုံဟာ လေးစားဖွယ်ကောင်းလှပါတယ်။ ကလာပ်စည်းအဖွဲ့ဝင်ထဲမှာ သခင်မြသွင်၊ ရခိုင် ကိုကျော်ရင်၊ ဂိုရှယ်၊ ကိုထွန်းအောင်ကျော်တို့နဲ့အတူ မခင်စီလည်း ပါတယ်။ ဘုံရိပ်သာမှာ လေထီးဗိုလ်အုန်းမောင်၊ သမ္မတလောင်း မန်းဝင်းမောင်၊ ဝန်ကြီးလောင်း ကိုဘစော၊ သခင်လှကွန်း၊ လေထီးဗိုလ်ချစ်ကောင်း၊ သခင်ဗိုလ် စသည်ဖြင့် အတူနေကြရတယ်။ သခင်ဗိုလ်၊ ကိုစောဦး၊ အတာခေါ် ကိုဘသိန်းတို့ လေယာဉ်ပျက်ကျလို့ ကျဆုံးခဲ့ကြရတယ်။ မမြရီဟာ ၁၉၄၅ အောက်တိုဘာကျမှ သား မောင်စိုးသိန်းကို ပိုက်ပြီး ဦးသိန်းဖေမြင့် တို့နဲ့ ပြည်တော်ပြန်ခဲ့ရပါတယ်။ သားဖြစ်သူ မောင်စိုးသိန်းအမည်က သခင်စိုးနဲ့ သခင်သိန်းမောင်တို့အမည်တွေကို ပေါင်းစပ်ထားတဲ့ ဖက်ဆစ် တော်လှန်ရေး အမှတ်အသားပါ။ ၁၉၄၈ မှာ တောခိုသွားတော့ တောတွင်းမှာ သမီးနှစ်ယောက်နဲ့ သားတစ်ယောက် ထပ်ရတယ်။ သခင်တင်ရွှေ တိုက်ပွဲကျ

မှ ဥပဒေဘောင်ထဲ ပြန်ဝင်ခဲ့ပါတယ်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့မှာ ဦးလေး ဦးလှ အသက် ၉၀ ပြည့်မွေးနေ့ (ကွယ်လွန်တာ ၁၈ နှစ်) အထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနားကို မန္တလေးမှာ လုပ်မယ်လို့ဆိုတော့ ဒေါ်ဒေါ်က ဟီးနီးကားတစ်စီး စီစဉ်ပေးပြီး ရန်ကုန်က မိတ်ဆွေတွေကို ဖိတ်ပါတယ်။ လေထီးဗိုလ်အုန်းမောင်၊ ဝါးခယ်သခင်သိန်းမောင်၊ ရန်ကျော်ဂျာနယ် သခင်အုန်းမြင့် (ကျော်လင်းစာပေ) ဒေါ်ခင်ဆွေဦး စသူတို့ ဦးဆောင်ပြီး ရန်ကုန်က ထွက်လာရာမှာ လေထီးရဲဘော် ဒေါ်မြရီ(မခင်စိ)ကလည်း ကျောက်ဆည်ကို ဖြတ်သွားရင် သူတို့အိမ်ကို ဝင်နားပါလို့ ဖိတ်ကြားပါတယ်။ ဒေါ်မြရီက လေထီးရဲဘော် ဗိုလ်အုန်းမောင် အပါအဝင် သခင်ရဲဘော်ကြီးတွေနဲ့ လူငယ်ရဲဘော်တွေကို လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ကြိုဆိုပါတယ်။ လက်ဖက်ရည်အဖန်နဲ့ စားစရာမျိုးစုံ ကျွေးပေမဲ့ အကြော်တွေ တဝကြီး စားခဲ့ကြတာကိုပဲ မှတ်မိပါတယ် (၁၉၁၈၊ ဧပြီ ၁၁ မွေးဖွားသူဆိုတော့ ဒေါ်ဒေါ် ဒေါ်မြရီ အဲဒီတုန်းက ၈၂ နှစ်ပေါ့)။

ဒေါ်မြရီက အဲဒီတုန်းက ခြေထောက်ကျိုးပြီးခါစပါ။ “ကိုယ်က လူကြီးပီပီ အငြိမ်မနေတော့ ခဏခဏ ခြေကျိုးတယ်ကွ” လို့ ပြောပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီနှစ်က လေထီးရဲဘော်ဟောင်းတွေ နှစ်စဉ်တွေ့ဆုံပွဲကို မတက်နိုင်ပါဘူး။ ပြောရင်းဆိုရင်း သတိရလာပြီး “ဟေ့... မောင်စွမ်းရည်၊ ငါ့အတွက် ဟိုရောက်ရင် ခင်ကြည်ကြည်(သူ့ဆရာကတော်) ဆီ သွားပြောပေးစမ်းကွာ။ သူက ငါ့ဖို့ ဖိနပ်လုပ်ပေးမှာ။ ငါ့ဖို့က အထူးအော်ဒါပေးမှဖြစ်မှာ။ ခွာတစ်ဖက်နိမ့်၊ တစ်ဖက်မြင့် လုပ်ပေးဖို့ ပြောပေးပါ” တဲ့။ ဦးသိန်းမောင်ရဲ့ဇနီး ဒေါ်ခင်ကြည်ကြည်ကလည်း ကွန်မြူနစ် ဖြစ်ခဲ့သူပါ။ ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်ရဲ့ရုံးမှာ တင်မိုး၊ မင်းကျော်၊ ကျော်အောင်၊ ညွန့်ကြား စတဲ့ စာပေရဲဘော်တွေနဲ့ အလုပ်အတူလုပ်ရာက အငြိမ်းစားယူသွားခဲ့သူပါ။ သူ့ကြည်သာမြင့်က ကျွန်တော်နဲ့ မောင်နှမအရင်းလို ခင်ပါတယ်။ ရန်ကုန်ပြန်ရောက်တော့ ကြည်သာမြင့်ကတစ်ဆင့် ပြောဖြစ်အောင် ပြောလိုက်တာတယ်။ ဒေါ်ခင်ကြည်ကြည်မိသားစုကလည်း အလွန်ရဲဘော်စိတ်ရှိပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ဒေါ်ဒေါ် ဒေါ်မြရီ အိမ်မှာ ကျောက်ဆည်တစ်ခုလုံး ကြားလောက်အောင် အော်ဟစ်ရယ်မောပြီး စကားတွေပြောကြ၊ ဆရာ

သောက်ကြပါတယ်။ ကျောက်ဆည်ကထွက်တော့ လေထီး ဗိုလ်အုန်းမောင် ရဲ့ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးဘဝ အတွေ့အကြုံတွေ ပြောပြတာကို ကားပေါ် မှာ နားထောင်ခဲ့ကြရပါတယ်။ တကယ်တော့ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးမှာ အနောက်ဘက် ရဲဘော်ရှစ်ကျိပ်ရဲ့ ကဏ္ဍဟာလည်း အရှေ့ဘက် ရဲဘော် သုံးကျိပ်လို အရေးပါခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးသဘောတရားနဲ့လည်း တညီ တညွတ် ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ် ဒေါ်မြရီဟာ ရဲဘော်ရှစ်ကျိပ်မှာ တစ်ဦး တည်းသော အမျိုးသမီးပါ။ ဒါပေမဲ့ ဗိုလ်နေဝင်းက “သူ့ယောက်ျားနောက် သူလိုက်တာ” ဆိုပြီး လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်း မပေးခဲ့ဘူးလို့ ကြားဖူးပါတယ်။ ဟုတ်မဟုတ် အရေးလုပ်ပြီး မစုံစမ်းခဲ့မိပါ။ ဒီနှစ် ၈၈ နှစ်ပြည့်ပြီဖြစ်တဲ့ ဒေါ်ဒေါ် ဒေါ်မြရီ အသက်ရာကျော် ရှည်ပါစေသတည်း။

ကြံ့ရ ဆုံရ ဗိုလ်သော်က

ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံကာလမှာ စစ်တပ်ထွက်တွေထဲက ဒီမိုကရေစီဘက် အပြတ်ရပ်သူ၊ အပွင့်လင်းဆုံးနဲ့ အရဲရင့်ဆုံး ဆောင်ရွက်ကြိုးပမ်းသူ ခပ်ရှားရှားထဲမှာ ဗိုလ်သော်က ထိပ်ဆုံးက ပါဝင်ပါတယ်။

ဗိုလ်သော်ကကို ကျွန်တော် သိကျွမ်းချိန်က သိပ်မများလှပါဘူး။ ကျွန်တော် မန္တလေးက ရန်ကုန်ပြောင်းပြီး လေးငါးနှစ်အကြာ ၁၉၇၄-၇၅ လောက်မှာ ကောင်းကောင်းသိကျွမ်းခွင့်ရပါတယ်။ ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံ သိပေါက်ပြီး သူ့ အဖမ်းခံရပြီးတဲ့နောက် လုံးဝမတွေ့ရတော့ပါဘူး။ သူ့နဲ့အတူ စားသောက်ပြီး စကားဝိုင်းဖွဲ့ဖူးတာကလည်း သုံးလေးခါ၊ သူ့နဲ့အတူ ပြောဖူးတာလည်း သုံးလေးခါ။ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ရုံးဖွင့်တဲ့အခါမှာတော့ နေ့စဉ်လောက်နီးပါး တွေ့ဆုံရပါတယ်။ လူချင်းတွေ့စကတည်းက ငယ်ပေါင်းကြီးဖော်လို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ရင်းရင်းနှီးနှီး ပြောဆိုဆက်ဆံဆွဲရှိပါတယ်။

လူပုံက ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း၊ တကယ့်စစ်သားကောင်းရုပ်ပါ။ အိန္ဒိယသွေးပါလို့ အသားနည်းနည်းမည်းပေမဲ့ ရုပ်က ဗမာရုပ်ပါ။ သူ့လိုမျိုးသူတော့ “ငါ ရွှေဘိုသားကွ” လို့ အမြဲကြွေးကြော်လေ့ ရှိပါတယ်။ တကယ်

လည်း ရွှေဘိုသားပါ။ သူတို့က စာပေမျိုးတွေပါ။ သူနဲ့ ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲ
တော်တဲ့ ကျားဘညိမ်းနဲ့ လူထုအယ်ဒီတာ ဦးဘသိန်း (စာရေးဆရာ ချစ်ညို)
တို့ဟာ ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲတွေပါ။ သူတို့လည်း စာရေးကောင်းသူတွေပါပဲ။
ဆန်နီညိမ်း၊ ဝင်းငြိမ်း၊ မျိုးမြင့်ညိမ်းတို့ဆိုတာလည်း ဆရာသော်ကရဲ့ တူတွေ
ပေါ့။ ကျားဘညိမ်းရဲ့ သားတွေကိုး။ ကျားဘညိမ်းတို့ကတော့ 'ရွှေမန်းသား'
လို့ ကြွားလေ့ရှိပါတယ်။

ဆရာသော်ကဟာ ရေတပ်ဗိုလ်မှူးတစ်ယောက်ပါ။ ဗိုလ်မှူးဘသော်
တဲ့။ ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံမှာ ရေတပ်ရဲဘော်တွေ ထွက်ခဲ့ဖို့ အိတ်ဖွင့်
ပေးစာရေးပြီး လှုံ့ဆော်ဖိတ်ခေါ်ခဲ့တာ သူပါ။ ဒါကြောင့်လည်း စစ်အာဏာ
ရှင်တွေက သူ့အပေါ် ပိုပြီး အငြိုးကြီးတာ ဖြစ်ပါမယ်။ ဆရာသော်ကဟာ
စကားဝိုင်းတွေမှာ ကဗျာအကြောင်း၊ စာအကြောင်းတွေကို အမြဲပြောလေ့
ရှိပါတယ်။ စာပေစိတ်က စစ်စိတ်ထက် များပါတယ်။ စာများများဖတ်တော့
အသိပညာကြွယ်ပြီး ဆိုးကောင်း မှန်မှား တရားတာ မတရားတာကို ပိုပြီး
ဆင်ခြင်မိတယ်ထင်ပါတယ်။ စစ်အာဏာရှင်စနစ် မကောင်းတာကိုတော့
ဘယ်တော့မှ မျှိုသိပ်မထားပါဘူး။

ဗိုလ်သော်ကဟာ ပင်လယ်မှာ သင်္ဘောပျက်လို့ ရက်အတော်ကြာ
ပင်လယ်ကြောမှာ လှေငယ်နဲ့ မျောနေခဲ့ရဖူးပါတယ်။ အဲဒီအတွေ့အကြုံကို
ရေးရာက စာပေလောကထဲကို ရောက်လာတာပါ။ ဒီလို စာပေအတွေ့အကြုံ
ရှိလို့လည်း သူ့ကို မဆလအစိုးရက ပါတီပေါ်လစီ 'ရှေ့သို့' ဂျာနယ်ကို
အင်္ဂလိပ်လိုရာ ဗမာလိုပါ ဦးစီးစေတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီဂျာနယ်တွေမှာ
ဗမာစာပေ ဗမာစကားနဲ့ တိုင်းရင်းသားရိုးရာ ဓလေ့အကြောင်းအရာတွေပါ
ပါရှိတဲ့အတွက် ဝယ်ယူသိမ်းဆည်းလောက်အောင် တန်ဖိုးရှိခဲ့ပါတယ်။ ဝါဒ
ဖြန့်စာပေ နည်းနည်းပဲ ပါရှိပါတယ်။

သူ အယ်ဒီတာလုပ်နေစဉ်ကာလမှာ မန္တလေးက ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း
မေမြို့မိုးကြည်နဲ့ သူနဲ့ တွဲမိပါတယ်။ မေမြို့မိုးကြည်ကလည်း မေမြို့က
မဟုတ်တဲ့ ရွှေဘိုသားပါ။ ကျွန်တော့် ကျောင်းနေဖက်သူငယ်ချင်း၊ တပ်ဦး၊
တကသနဲ့ ကလောင်ရှင်အသင်းတွေမှာ အတူတွဲခဲ့ဖူးတဲ့ ကသာဝင်းကြွယ်
ဆိုတဲ့ ကဗျာဆရာကလည်း တကယ် ကသာသားမဟုတ်ဘဲ ရွှေဘို ရေဦး

သား ဖြစ်ပါတယ်။ သူက ရေတပ်ထဲဝင်သွားပြီး စာမရေးတော့ဘဲ ရေတပ် ဗိုလ်မှူး ခင်မောင်ဝင်းဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်။ သူကလည်း ရေတပ်စာပေ သမားချင်းအဖြစ်နဲ့ ဗိုလ်သော်ကနဲ့ ချိတ်မိသွားပါတယ်။ မိုးကြည်နဲ့ သူက လည်း သူငယ်ချင်းတွေဆိုတော့ အသောက်အစား အပြန်အလှန် ဖိတ်ကြား ရင်း ဂျပန်ခေတ် မင်္ဂလာဒုံ ဗိုလ်သင်တန်းက နာမည်ကြီး ဗိုလ်သင်တန်း ဆရာဟောင်း တပ်ကြပ် မောင်ထူးနဲ့လည်း တွဲမိသွားပါတယ်။ ဆရာထူးက လည်း စာရေးပါတယ်။ ယဉ်ကျေးမှုဌာနမှာ ညွှန်မှူးလား၊ ညွှန်ချုပ်လား လုပ်လာသူပါ။ သူတို့လေးယောက်ပေါင်းတော့ လောင်းကျော်ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ နို့ဆီနဲ့ အရက်ဝယ်မရလို့တဲ့၊ စစ်ဌာနချုပ်ရုံးကိုဝင်ပြီး ဂျစ်တိုက် လှေရှိပါတယ်။ ဆရာထူးကဆိုရင် သူ့ရဲ့ မော်ကွန်းဝင်ဆုရ ခြောက်လုံးပြူးတဲ့ တောင်ရောင်းပြီး နို့ဆီဝယ်ဖို့ လုပ်ဖူးပါတယ်။ သူ ရထားတဲ့ လေးဘီးကား လေးနဲ့ တစ်ခါတစ်ရံ တက္ကစီဆွဲပြီး သူ့ရဲဘော်တွေကို ပြုစုလှေ့ရှိပါတယ်။ သူတို့စုရပ်က ရေတပ် သင်္ဘောမဟုတ်ရင် မိုးကြည်ရဲ့ ပုရပိုက်စာပေတိုက်နဲ့ သီဟပုံနှိပ်တိုက်တို့ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်အားရင် တစ်ခါတလေ သွားဆုံပါတယ်။ အလွန်ပျော်တတ်တဲ့ အတွဲပါ။ စာပေလောကမှာ နာမည် ကြီးပါတယ်။ ဝင်းကြွယ်(ဗိုလ်မှူးခင်မောင်ဝင်း)ကလွဲပြီး ကျန်သုံးဦးလုံး ဆုံး သွားကြရှာပါပြီ။ ရှိသေးရင် ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံမှာ တပ်ကြပ်မောင်ထူး လည်း ပါမှာ မုချပါ။ သကြား နို့ဆီ ဝယ်မရလို့ ကော်ဖီမှ ဝအောင်မသောက် ရတဲ့ အငြိမ်းစား ဗိုလ်မှူး၊ ညွှန်မှူးဘဝကို စိတ်နာသွားရှာသူပါ။

ကျွန်တော်နဲ့ ဗိုလ်သော်က ပိုမိုရင်းနှီးသွားရတဲ့ တခြားအကြောင်းက သောင်းပြောင်းထွေလာမဂ္ဂဇင်းမှာ ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်၊ ဦးညိုမြ၊ စိန်ခင်မောင်နီ မောင်ကိုယု စတဲ့ ကလောင်ရှင်များနဲ့အတူ ဆရာသော်ကရော ကျွန်တော်ပါ ပုံမှန် ဝင်ပြီးရေးခဲ့ကြရလို့ပါပဲ။ ကျွန်တော်က စာမူပိုရင်း သူတို့ အရင်လထ ရေးပြီး၊ သုံးပြီး လက်ရေးမူတွေကို စုဆောင်းလှေ့ရှိပါတယ်။ တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်ကို လှူဖို့ပါ။ သူ့စာမူတွေကို စုပေါင်းပြီး 'ပို့သခဲသော မေတ္တာ များ' အမည်နဲ့ ထုတ်ဖူးပါတယ်။ ၁၉၇၄ ကထင်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်ကဏ္ဍ ဘာသာပြန်လည်း တစ်အုပ်ထုတ်ဖူးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာရေးဆရာပါ။ ကဏ္ဍ ဆရာပါလို့ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုတာမျိုး မတွေ့ခဲ့ဖူးပါဘူး။ အင်္ဂလိပ်ကဏ္ဍ

ဘာသာပြန်ရတာကတော့ အင်္ဂလိပ်ကဗျာ လုံးဝမလေ့လာဖူးတဲ့ ကဗျာဆရာ လေးတွေကို အားပေးကူညီဖို့ပါပဲ။

ဆရာသော်က အထူးလှုံ့ဆော်ဖူးတာက ကဗျာရွတ်ဆိုပွဲတွေ လုပ်ဖို့ပါပဲ။ ဆေးတက္ကသိုလ်၊ စက်မှုတက္ကသိုလ် စတဲ့ တက္ကသိုလ်က ဖိတ်ကြားရင် မောင်သာနိုး၊ တင်မိုး၊ မုံရွာ ဦးလေးခန့်နဲ့ မောင်စွမ်းရည်တို့ကိုပါ ဖိတ်ပြီး ကဗျာရွတ်ပွဲလုပ်ပါလို့ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်တတ်ပါတယ်။ မုံရွာ ဦးလေးခန့် ကိုတော့ ဗုံကြီးသံ၊ ကောက်စိုက်တေး စတဲ့ လူထုရိုးရာ တေးကဗျာတွေ ရွတ်ဖို့ ရည်ရွယ်ပါတယ်။ ရပ်ကွက်ထဲမှာတော့ လူစုံပရိသတ် နားလည် လက်ခံမှာမျိုးကိုပဲ ဟာသနှောပြီး ပြောလေ့ရှိပါတယ်။

ဆရာသော်ကအနေနဲ့ ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံ မတိုင်ခင်ကတည်းက ဟောပြောလေ့ရှိတာက စစ်ဗိုလ်တွေ စာပေလောကနဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးလောက မှာ မဖြစ်ညစ်ကျယ် ဝင်ရောက်လာကြပုံကို သူ့ကိုယ်သူ သရော်ပြောတာမျိုး တွေပါ။ အခမ်းအနားမှူးက မိတ်ဆက်စကားပြောရာမှာ ဗိုလ်သော်ကဟာ ‘ရှေ့သို့’ အယ်ဒီတာဖြစ်ကြောင်း ပြောသွားတဲ့အခါ ဆရာသော်ကက “ကျွန်တော် ‘ရှေ့သို့’ အယ်ဒီတာဖြစ်ရတာ စာပေမှာ တော်လို့မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်လည်ပင်းက ကျိုးပေါင်းတက်ရောဂါ ဖြစ်နေတော့ လည်တိုင် ‘နောက်သို့’ လှည့်လို့မရတာနဲ့ ‘ရှေ့သို့’ အယ်ဒီတာဖြစ်ခဲ့ရတာပါ” တဲ့။

ဆက်ပြီးပြောတာက သူ မြို့နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ခဲ့ပုံအကြောင်းပါ။ စစ်တပ်မှာ သုံးမရလို့ မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးကို ပို့လိုက်တော့ ဘာက စလုပ်ရ မှန်းမသိတာနဲ့ ရုံးဝန်ထမ်းတွေကို အစည်းအဝေးခေါ်သတဲ့။ သင်္ကြန်ကျခါ လည်းနီးတော့ သင်္ကြန်မဏ္ဍပ်ဆောက်ရမလား၊ ဘိုးဘွားကန်တော့ပွဲတွေ လုပ် ရမလား၊ ငါးဘေးမဲ့၊ နွားဘေးမဲ့တွေ လွှတ်မလားပေါ့။ ဒါတွေက အရေး မကြီးဘူးတဲ့။ လျှောက်လွှာတွေ တင်လာမှ စိစစ်ရမှာတဲ့။ နှစ်စဉ်ထုံးစံက သင်္ကြန်သံချပ်သမား ကဗျာဆရာတွေကို ဖမ်းချုပ်ထိန်းသိမ်းထားဖို့ အရေး ကြီးတယ်တဲ့။ ဒါနဲ့ ရပ်ကွက်ထဲက သံချပ်မင်းသား နီအောင်ကျော် ဆိုတဲ့ ကျောင်းသားရဲဘော်တစ်ဦးကို ဖမ်းထိန်းဖို့ အမိန့်ပေးလိုက်ရသတဲ့။ နောက် နှစ် သင်္ကြန်အခါနီးတဲ့အခါ ဗိုလ်မှူးက လူရည်လည်သွားပြီဆိုတော့ ဘာမှ မမေးတော့ဘူး။ “ဟေ့... သံချပ်မင်းသားကို ဖမ်းချုပ်ကွာ” လို့ တန်းအမိန့်

ထုတ်လိုက်သတဲ့။ “ဟာ... ဗိုလ်မှူး၊ မနှစ်က ဖမ်းထားတာ ဗိုလ်မှူးက လွတ်မိန့်မပေးသေးလို့ ခုထက်ထိ မလွတ်ရသေးဘူး” တဲ့။ ဒါနဲ့ ဗိုလ်သော်က လည်း အံ့အားသင့်ပြီး သံချပ်မင်းသားကို တောင်းပန်လွှတ်လိုက်ရသတဲ့။ ပရိသတ်က ဗိုလ်သော်က ကလန်ကလား အရပ်ရှည်ကြီးနဲ့ ခပ်တည်တည် ပြောနေတာကို သိပ်သဘောကျလို့ လက်ခုပ်ဩဘာ ပေးကြပါတယ်။

ဆရာက ဒါနဲ့ မရပ်သေးပါဘူး။ နောက်လှည့်မရတဲ့ ပဒေါင်းလည် တိုင်ကြီး တထောင်ထောင်နဲ့ ဆက်ပြောပါသေးတယ်။ အဲသလို သူတစ်ပါး ကို အရမ်းဖမ်းချုပ်ရင် ဝဋ်လည်တတ်သဗျ။ မကြာခင် ကျုပ်လည်း အလုပ် ပြုတ် အဖမ်းခံရပါတယ်တဲ့။ ပရိသတ်ကတော့ ဩဘာပေးတော့တာပါ။ ကျွန်တော့်အမြင်ကတော့ ရဲဘော် နီအောင်ကျော် ကံကောင်းတယ်လို့။ ဗိုလ်သော်ကမဟုတ်ဘဲ တခြားစစ်ဗိုလ်သာဆိုရင် မှတ်လောက်အောင် ထောင်းထုပြီး နောင်မလုပ်ပါဘူးလို့ လက်မှတ်ထိုးခိုင်းဦးမှာပါ။

တစ်ခါတော့ ဗိုလ်သော်ကနဲ့ မုံရွာ ဦးလေးခန့်တို့ ကျွန်တော်နေတဲ့ ကမာရွတ်မြို့နယ်က ဆင်မလိုက်ရပ်ကွက်ထဲမှာ ဟောပြောပွဲလုပ်ဖို့ စည်းရုံး နေတုန်း ဗိုလ်သော်ကက ဆရာစွမ်းကို မဖိတ်ဖူးလား၊ သူ ဒီရပ်ထဲမှာနေတာ လို့ ပြောသတဲ့။ ဟောပြောပွဲကျင်းပရေးအဖွဲ့က ဆရာစွမ်းဆိုတာ မန္တလေး မှာ နေတာလို့ပဲ မှတ်ထားပုံရပါတယ်။ တကယ်တော့ ဒီအရပ်ထဲမှာ ရောက် နေတာ ၁၀ နှစ်လောက် ကြာခဲ့ပါပြီ။ ကျွန်တော် ပြောတာကို ဆရာနှစ်ဦး လုံးက နားမထောင်ဖူးဘူးတဲ့။ ကျွန်တော့်ကို အရင်ပြောခိုင်းတော့ ကျွန်တော် ရဲ့ ‘စာပေဝေဖန်ရေး အတွေ့အကြုံ’ ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ ဆရာဦးသိန်းမြင့်၊ ဆရာတက်တိုး၊ ဆရာဘုန်းနိုင်၊ ဆရာနတ်နွယ် စတဲ့ စာရေးဆရာတွေနဲ့ ဝေဖန်ခုံပုံအကြောင်း ပြောပြပါတယ်။ ကျွန်တော် ဟောပြောပြီး စင်စစ်က ဆင်းလာတော့ ဆရာနှစ်ဦးလုံး မတ်တတ်ရပ် လက်ခုပ်တီးပြီး ဆီးကြိုချေ ဖက်ပါတယ်။ “ကောင်းတယ်ဟေ့ ကောင်းတယ်ဟေ့” လို့ အဝေးက လှမ်း ပြောပြီး နားနားကပ်မိတော့မှ ‘ကောင်းတယ်၊ တကယ်ကောင်းတယ်၊ သောက် မြင်ကတ်စရာ’ တဲ့။ အနီးက ကြားတဲ့ပရိသတ်က ထပ်ပြီး ဩဘာပေးကြမိ တယ်။

ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီးမှာတော့ ဗိုလ်သော်ကဟာ ကိုဝင်းဘင်

ကိုဝင်းခက်၊ တင်မိုး၊ မောင်မိုးသူ၊ မောင်ကိုယု၊ မောင်ဝံသ စတဲ့ စာနယ်ဇင်း ရဲဘော်တွေနဲ့အတူ ‘စင်မင်းသား’ တွေ ဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်က ကမာရွတ်မြို့နယ် လှုပ်ရှားမှုတွေအတွင်းမှာပဲ အမြဲလိုလိုရှိနေပြီး သူတို့ လာ ခေါ်မှ လိုက်ပါတယ်။ အဖွဲ့ချုပ်ရုံးဖွင့်တော့ နေ့စဉ်လို ဆုံကြရပါတယ်။ ကိုဝင်းတင်က ကျွန်တော် နိုင်ငံရေးမလုပ်ဘဲ အစိုးရအလုပ်ထဲကို ပြန်ဝင်ရင် ပညာရေးကိစ္စတွေကို လေ့လာစုဆောင်းထားဖို့ တာဝန်ပေးသလို အလေး အနက်ပြောလို့ ကျွန်တော် အလေးအနက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ အဖွဲ့ချုပ် မှာ တတ်သိပညာရှင်အဖွဲ့ ဖွဲ့ကြတော့ နိုင်ငံရေးပါတီမှမဟုတ်ဘဲဆိုပြီး ကျွန်တော် ပါတယ်။ တင်မိုးက သဘာပတိလုပ်ပါတယ်။ ဦးချမ်းအေး၊ ကိုဝင်းတင်၊ ဗိုလ်သော်က၊ ကိုကျော်မင်း၊ ကိုဝံသတို့ ရဲဘော်တွေ လှုပ်လှုပ် ရှားရှား ပါဝင်လုပ်ဆောင်ကြပါတယ်။ စာပေအနုပညာသမားတွေအားလုံး လောက် ပါဝင်ကြပါတယ်။ အားရစရာကြီးပါ။ ဘယ်တုန်းကမှ မကြုံဖူးတဲ့ ဆုံစည်းညီညွတ်မှုပါ။ ဘာအစည်းအဝေးပွဲမဆို ပြီးရင် ဗိုလ်သော်ကကြီးက လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ခေါ်သွားပြီး ဒကာခံပါတယ်။ “ကျုပ်က သင်္ဘောသား၊ အင်္ဂလိပ်စကားပြောသင်တန်းဖွင့်ထားလို့ ဝင်ငွေကောင်းနေတယ်။ ခင်ဗျား တို့က အလုပ်မရှိ၊ ဝင်ငွေမရှိတဲ့လူတွေ။ ကျုပ်ကပဲ ဒကာခံမယ်” ဆိုပြီး တခြားရဲဘော်တွေကို ဒကာခံခွင့် မပေးခဲ့ပါဘူး။

ဒီဇင်ဘာ ၂၀၀၆ ထဲမှာ တင်မိုးရှိရာ လော့ခ်အိန်ဂျလိစ်မြို့ကို ရောက် သွားပြီး သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် ချမ်းရင် အိမ်ထဲ၊ နွေးရင် အိမ်ပြင် လိမ္မော် ပင်အောက်တို့မှာ ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်တွေ ပြောကြပါတယ် (ဆရာမိုးက တော့ ခုလိုစကားပြောကြရင် ဆေးလိပ်မီးခိုးလေးငုံပြီး စကားပြောမှ အရသာ ပိုရှိဟန်တူပါရဲ့။ အဖော်ကောင်းလေ ဆေးလိပ်ပိုရှိက်လေပေါ့လေ)။ အဲသလို ပြောကြရင်းက ဆရာသော်ကအကြောင်းကို ရောက်သွားပါတယ်။ မောင်သာနိုးရဲ့ ဆောင်းပါးတွေမှာ ဆရာသော်ကအကြောင်းတွေ အဖျားခတ် လိုက်၊ အရင်းခတ်လိုက်နဲ့ ခဏခဏ ပါနေလို့ပါ။ တကယ်က မြင့်သန်း (သြစတြေးလျ)က မောင်သာနိုးကို သွား‘ရီ’ ရင်း ဆရာသော်က အင်္ဂလိပ် စာ တော်ပုံတွေကို မကြာခဏ အမွမ်းတင်လွန်းလို့ ဖြစ်သွားရတဲ့ကိစ္စပါ။ မြင့်သန်းကို ချေပရင်းက မောင်သော်ကလည်း မင်းပြောသလောက် အင်္ဂလိပ်

စာ တတ်တာမဟုတ်ပါဘူး။ မင်း လျှော်လို့ သူ တော်တယ်ထင်တာပါလို့ ရေးရာက မောင်သော်ကကိုပါ ထိသွားတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ ဒီမိ ကရေစီရေးတိုက်ပွဲဝင်ရင်း ထောင်ထဲမှာ ကျဆုံးသွားရှာတဲ့ ဆရာသော်က အတွက် စိတ်မကောင်းဖြစ်မိကြပါတယ်။ တင်မိုးက အဖွဲ့ချုပ်ရုံး ခြံဝင်းထဲ က စကားဝိုင်းတွေအကြောင်းကို စားမြုံ့ပြန်ရင်း ဆရာသော်ကရဲ့ အင်္ဂလိပ်စာ သင်တန်းအကြောင်းကိုလည်း စကားစပ်မိသွားကြပါတယ်။

ဆရာသော်ကက ခုလို ပြောဖူးသတဲ့။ “ကျွန်တော်ကလည်း အင်္ဂလိပ်စာ သင်လိုသာ သင်နေရတာ အင်္ဂလိပ်စာ တော်လှလို့ မဟုတ်ပါဘူး။ သင်္ဘော သားတွေ ပြောတတ်ရုံလောက် သင်နိုင်တာပါ။ တစ်နေ့တော့ သင်္ဘောသား မဟုတ်တဲ့ လူတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ရဲ့ စကားပြောသင်တန်းကို လာ တက်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်စာ တော်ချင်လို့တဲ့။ ဟာ... မတက်နဲ့။ ကျွန်တော် က သင်္ဘောသားစကားလောက်ပဲ တတ်တာပါ။ အင်္ဂလိပ်စာ တကယ်တော် ချင်ရင် မောင်သာခိုးဆီကိုသာ သွားပါ။ မောင်သာခိုးကမှ တကယ်တတ်တာ ပါလို့ ညွှန်လိုက်ရတယ်” တဲ့ (ကျွန်တော်က ဒီစကားကို မောင်သာခိုးဆီ ကို ရောက်အောင် လူကြိုပါးလိုက်ပါတယ်)။

ကျွန်တော်က ဆရာသော်ကတို့ရဲ့ အဖွဲ့ချုပ်အမှုဆောင်အစည်းအဝေး ကို ပါခဲ့သူမဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီမှာပါတဲ့ စစ်ဗိုလ်ထွက်မဟုတ်သူ အရပ်သား တွေအားလုံးဟာ ငယ်ပေါင်းကြီးဖော်တွေချည်းလိုလိုပါပဲ။ ခုလည်း အဲဒီဆဲ မှာပါတဲ့ သူငယ်ချင်း မောင်မိုးသူ ပြန်ပြောဖူးတာလေးတစ်ခုကို သတိရလိုက် မိပါတယ်။ အစည်းအဝေးမှာ အချင်းချင်း အကြိတ်အနယ် ဆွေးနွေးကြရင် မရယ်နိုင်၊ မပြုံးနိုင်နဲ့ မျက်နှာကြောတွေ တင်းကုန်ကြရင် ဆရာသော်ကကပဲ မျက်နှာကြောတွေ လျော့ကုန်အောင် ဟာသလေးတွေနှောပြီး ရယ်မောပေး ပါသတဲ့။ အစည်းအဝေးတစ်ခုမှာ နဝတ စစ်ဗိုလ်တွေနဲ့ ဆက်ဆံရတာ ကမောက်ကမ ပရမ်းပတာနိုင်လှပုံကို ပြောကြတော့ ဆရာသော်ကက “ဟုတ် ပါဗျာ၊ ရန်ကုန်-မန္တလေး အမြန်ရထားပေါ်မှာ ရှူရှူးပေါက်နေရသလိုပဲ” လို့ ဥပမာပေးပြီး ဟာသလုပ်သတဲ့။ အားလုံးရယ်ကြပေမဲ့ အမျိုးသမီးများက ရုတ်တရက် သဘောမပေါက်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေပြီး “ဆရာ ဘာဆိုလို့တာလဲ” လို့ မေးသတဲ့။ “မီးရထားက ခုန်ပေါက်ပြီး လှုပ်ယမ်းနေတော့ ဟိုပေါင်ဝန်ဆီ”

ဒီပေါင်ပန်းမိနဲ့ အကုန်ညစ်ပတ်ကုန်တော့တာပေါ့ဟာ” လို့ တည့်တည့် ပြောမှ ရိပ်မိပြီး အမျိုးသမီးများခမျာ သူများနောက်မှ ခွက်ထိုးခွက်လန် ရယ်ကြရရှာသတဲ့။ တကယ်တော့ ဆရာသော်ကတို့ ညီအစ်ကိုတစ်တွေဟာ စာရေးကောင်းသလို စကားပြောလည်း ကောင်းကြပါတယ်။ စကားဝိုင်းတွေ မှာ ကျားဘညိမ်းတို့၊ ဦးဘသိန်းတို့လည်း မန္တလေးစကားဝိုင်းတွေရဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေပါပဲ။

ဆရာသော်ကအနေနဲ့ စာရေးတဲ့ အရည်အချင်း၊ စကားပြောတဲ့ အရည်အချင်း၊ ရေတပ်သင်္ဘောခေါင်းဆောင်တဲ့ အရည်အချင်း စသည်ဖြင့် တခြား အရည်အချင်းတွေ မတောက်ပြောင်ဘူး၊ တောက်ပြောင်တယ်ဆိုတာ လူတိုင်း အမြင်မှာ အနိမ့်အမြင့် အမျိုးမျိုး ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါတွေ ထားလိုက်ကြပါဦးစို့။ ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံကြီးမှာ ဆရာသော်ကဟာ စစ်တပ်အရာရှိ စစ်ထွက် တစ်ဦးအနေနဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို အပြောင်မြောက်ဆုံး ဖိဆန်တိုက်ခိုက် ခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီသူရဲကောင်းတစ်ဦး ဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုတော့ ဦးတင်ဦး၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၊ ဦးဝင်းတင်၊ ဦးဝင်းခက်တို့ကအစ ဒီမိုကရေစီ အရေးတော်ပုံမှာ ပါဝင်ခဲ့ကြသူတွေအားလုံးကရော၊ ကြားသိကြတဲ့ ပြည်သူ လူထုအပေါင်းကရော လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ထောက်ခံကြလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည် မိပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီခေတ်ရောက်ရင်တော့ ဗိုလ်သော်ကကြေးရုပ်ကို သူ့ ဇာတိဖြစ်တဲ့ ကုန်းဘောင်ရွှေဘိုမြို့တော်မှာရော၊ ရေတပ်စခန်းမှာရော ကျွန်တော်တို့ စိုက်ထူကြရမှာပါ။

ဗိုလ်မှူးဘသော်ဆိုတဲ့ ဆရာသော်က လိုချင်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ အမြန်ရပါ စေ။

လွယ်အိတ်တစ်လုံးနဲ့ ရွာလည်သူ မောင်မိုးသူ

သူငယ်ချင်း မောင်မိုးသူကို စဉ်းစားလိုက်ရင် ကျွန်တော့်ရဲ့ စိတ်မျက်စိထဲမှာ သူ့ကို လွယ်အိတ်တစ်လုံးနဲ့ လတ်လျားလတ်လျား သွားလာလှုပ်ရှားနေတာကို မြင်ယောင်မိပါတယ်။ သူဟာ အမြဲတမ်းလှုပ်ရှားပြီး သွားတဖြည်းနဲ့ စကားအမြဲပြောနေတတ်သူပါ။ သူ့နာမည်ကို မသိခင်က သူ့ကို မြင်နေပြီး မှတ်မိနေပါတယ်။ တစ်ခါမြင်ဖူးရင် မှတ်မိနေရတဲ့ ရုပ်ပုံလွှာမျိုးပါ။ ကျွန်တော် တက္ကသိုလ်ရောက်စက တက္ကသိုလ်အရန်တပ်ရင်းထဲကို ဝင်ပြီး တက္ကသိုလ်နယ်မြေမှာ ကာကီယူနီဖောင်းကြီးတကားကားနဲ့ လှုပ်နေတတ်ပါတယ်။ တစ်ညနေမှာ မန်းတက္ကသိုလ် 'မိန်းဘီလ်ဒင်' ခေါ်တဲ့ ပင်မအဆောင်အအုံကြီးရဲ့ တောင်ဘက်လှေကားရင်းမှာ သူငယ်ချင်းအရန်တပ်သားတွေနဲ့ စောင့်နေပါတယ်။ (သူငယ်ချင်းထဲမှာ စစ်အစိုးရက ကြိုးပေးသတ်ခဲ့တဲ့ သူငယ်ချင်း အုန်းကျော်မြင့်လည်း ပါတယ်။) ဒီလိုစောင့်နေရင်းက သူ့စတင်မြင်ရဖူးပါတယ်။

တက္ကသိုလ်ဝင်းဆိုတာ လူထုဂျာနယ်မှာ စာရေးသက် အတော်အတန် ရနေပြီဖြစ်တဲ့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတစ်ဦးပါ။ ၁၉၅၃ အောက်တိုဘာကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုမှာ ကျောင်းထုတ်ခံထားရာက ၁၉၅၆ မှာ ကျောင်း

ပြန်နေခွင့်ရသူပါ။ နောင်မှသိရတာက မောင်မိုးသူရဲ့ ဖခင်ကလည်း လူထု ဂျာနယ်မှာ ကလောင်စမ်းခဲ့ဖူးသူတဲ့။ သခင်ဗတုတ်ခေါ်သတဲ့။ ကျားဘညိမ်း လို ရွှေမန်းတင်မောင်လို လူထုတိုက်ကို အားတိုင်း အလည်လာလေ့ရှိသတဲ့။ ဒါကြောင့် သခင်ဗတုတ်ရဲ့သား မောင်မိုးသူကလည်း မန္တလေးစာပေလောက နဲ့ သိပ်မစိမ်းဘူးပေါ့။ စာပေလည်း ဝါသနာပါပုံရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီနှစ်က တက္ကသိုလ်နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်း စာတည်းဖြစ်သူ တက္ကသိုလ်ဝင်းနဲ့ တပူးတွဲတွဲလုပ်နေဟန်ရှိပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ဝင်းက နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်း အတွက် သီးသန့်ထားတဲ့ စာတိုက်ပုံးကိုဖွင့်ပြီး စာမူတွေ ဆွဲထုတ်လာပါ တယ်။ ပြီးတော့ တက္ကသိုလ်အဆောင်မကြီးရဲ့ တောင်ဘက်လှေကားရင်းနဲ့ မလှမ်းမကမ်းရှိ ခုံရှည်တစ်လုံးပေါ်မှာထိုင်ပြီး စာမူတွေကို ဖတ်ပါတယ်။ မောင်မိုးသူအလောင်းအလျာ မောင်စိန်မြင့်ကလည်း စာမူတချို့ကို ဆွဲယူပြီး ဖတ်ပါတယ်။ မောင်စိန်မြင့်က “ဒီကဗျာလေး မဆိုးဘူးဗျ။ မောင်ဝင်းဖေ (မြင်းခြံ)တဲ့” ဆိုပြီး ကလောင်နာမည်ပါ ဖတ်လိုက်တော့ မောင်စွမ်းရည် မဖြစ်သေးတဲ့ မောင်ဝင်းဖေက ရင်ခုန်သွားရပါတယ်။ “ဟာ... ငါ့ကဗျာလေး ရွေးတော့မှာပဲပေါ့” စာတည်းအဖွဲ့ဝင်လား ဘာလား မသိရတဲ့ ပိန်ပိန်ရှည် ရှည်၊ အသားလတ်လတ် တရုတ်ကပြားနဲ့တူသူ ကျောင်းသားကြီးက မှတ် ချက်ပေးနေတာလေ။ “ဒီကဗျာလေး မဆိုးဘူးဗျ။ မောင်ဝင်းဖေ (မြင်းခြံ) တဲ့” သူတို့နှစ်ဦးကို တစ်ခါတည်း မှတ်မိသွားပါတယ်။ ပုပုတစ်ယောက်၊ ရှည်ရှည်တစ်ယောက်။

မန်းတက္ကသိုလ်မှာ ကျွန်တော့်အရင်ရောက်နှင့်သူ ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲ တော် စပ်သူနှစ်ဦး ရှိပါတယ်။ အမေ့ဘက်က အမျိုးက စာမေးပွဲကျလို့ ကျောင်း ထွက်သွားပြီ။ အဖေဘက်ကအမျိုးက ဒုတိယနှစ်သိပ္ပံတန်း (I.Sc-II) အောင် ပြီး ဆေးကျောင်းရောက်နေပြီ။ သူက ကျွန်တော်စာပေတို့၊ နိုင်ငံရေးတို့ စိတ်ဝင်စားတာကိုသိလို့ စာပေသမားတွေနဲ့ နိုင်ငံရေးသမားတွေ (ကျောင်း သားသမဂ္ဂအမှုဆောင်တွေ)ရှိတဲ့ သမဂ္ဂရုံးခန်းကို လိုက်ပို့ပါတယ်။ ကိုသာလှ၊ ကိုမျိုးညွန့်၊ ကိုကျော်စိုး စတဲ့ ကျောင်းသားရဲဘော်တွေ၊ ကိုတင်ရွှေ၊ ကိုသာနိုး စတဲ့ ကျောင်းသားရဲဘော်တွေကို တွေ့ရပါတယ်။ ကိုစိန်မြင့်ခေါ်တဲ့ မောင်မိုးသူနဲ့ ဝင်းကြွယ်ခေါ်တဲ့ ခင်မောင်ဝင်းတို့လည်း တွေ့ရပါတယ်။

ဥက္ကဋ္ဌ၊ အတွင်းရေးမှူးဟောင်းတွေပေါ့။ ကိုဖေသောင်း၊ ကိုစိန်မောင်ဆိုသူတွေကတော့ မန္တလေးအမှတ်(၁) အထက်တန်းကျောင်းထွက်တွေဆိုလို့ “ဒါ ကိုနေခဲတဲ့ ကျောင်းကပဲ” ဆိုတဲ့ သံယောဇဉ်ကြောင့် သူတို့နဲ့ အမြန် ရင်းနှီးသွားခဲ့ပါတယ်။ နောက်နှစ်ကျမှ မောင်သိန်းနိုင်တို့၊ မောင်တင်မိုးတို့ ရောက်လာပါတယ်။ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးနဲ့ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းအောင်လာသူတွေမို့ နာမည်ကြီးပါတယ်။ မောင်မိုးသူက မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်ဘဂျမ်းလို့ ခေါ်ပေမဲ့ သူထက် အသက်ခုနစ်နှစ်ကြီးသူတွေကိုး။ သူက ၁၉၃၇ မွေးတာ။ မောင်စွမ်းရည်၊ ကြည်အောင်၊ ဝင်းကြွယ်တို့နဲ့မှ ရွယ်တူ၊ တစ်ခုတည်းဖွား ဖြစ်ပါတယ်။

မောင်သိန်းနိုင်နဲ့ မောင်ဘဂျမ်း(တင်မိုး) တို့ဟာ ၁၉၅၇ ခုနှစ် သူတို့ ရောက်တဲ့နှစ်မှာပဲ ကလောင်ရှင်အသင်းဥက္ကဋ္ဌ အတွင်းရေးမှူးတွေဖြစ်လာကြပါတယ်။ နောက်တစ်နှစ်မှာတော့ မောင်မိုးသူ၊ ကသာဝင်းကြွယ်၊ ဝင်းခေ(မြင်းခြံ)တို့လည်း ကျောင်းသားသမဂ္ဂ အရွေးခံတယ်။ ပထမနှစ်တုန်းက အရွေးခံစရာမလိုဘဲ ခန့်တဲ့ စာကြည့်တိုက်မှူး လုပ်ရတယ်။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂမှာ မောင်သာနိုး အတွင်းရေးမှူး လုပ်ရတဲ့နှစ်မှာ မောင်မိုးသူက ပြန်ကြားရေး ဗျူရီဥက္ကဋ္ဌ၊ မောင်စွမ်းရည်က ပြန်ကြားရေး ဗျူရီအတွင်းရေးမှူး၊ နောက်တစ်နှစ်မှာ ဝင်းကြွယ်(ခင်မောင်ဝင်း)က ကလောင်ရှင်အသင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ မောင်စွမ်းရည်က အတွင်းရေးမှူးတာဝန်တွေ ယူကြရပါတယ်။ နောက်တော့ မောင်မိုးသူက သမဂ္ဂမှာပဲ လုပ်ရပါတယ်။ ကလောင်ရှင်အသင်းနဲ့ တဆက်တည်းကိစ္စတွေကို မောင်စွမ်းရည်နဲ့ ကြည်အောင်တို့ကို တာဝန်လွှဲခဲ့ပြီတဲ့ သူကဗျာမရေးတော့ဘူး။

အဲဒီနှစ်မှာပဲ မောင်သာနိုး၊ မောင်မိုးသူ စတဲ့ သမဂ္ဂကျောင်းသားတွေကို လိုက်ဖမ်းပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ မောင်မိုးသူတစ်ယောက် ထောင်ထဲကို ဝင်လို့ထဲ ထွက်လိုက်နဲ့ လေးငါးခါလောက်ရှိပါတယ်။ အဲဒီကာလမှာ သူ့ကလောင် နာမည်က မောင်မိုးသူ မဟုတ်သေး၊ မောင်သက်ဦးတဲ့။ “အသည်းငယ်ငယ် ကဗျာရွယ်ရွယ်များ” မကြာခင်ထွက်မယ်လို့ ကြော်ငြာထားတာက နေရာတကာပါ။ သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ လုပ်သွားတဲ့ ကိုစောလွင်၊ လူထုမောင်မိုးဝင်းတို့လည်း အဖမ်းခံရပါတယ်။ ကျွန်တော်တစ်ယောက်ပဲ မြို့ပေါ်မှာ မရှောင်ဘဲ တောထဲ

တွေကို ပြန်ရှောင်လို့ အဖမ်းမခံရဘဲ လွတ်နေခဲ့ပါတယ်။ မောင်မိုးသူ ကျောင်းပြန်ဝင်လို့မရတဲ့အခါ အနောက်ပုဏ္ဏားစုထဲက ပုဏ္ဏားမလှလှလေး တစ်ဦးနဲ့ လက်ထပ်လိုက်ပြီး ဈေးချိုမြောက်ဘက် အပြင်တိုက်တန်းပေါ်မှာ စာအုပ်ဆိုင် ဖွင့်ပါတယ်။ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလည်းလုပ်တယ်။ 'မိုးဦးပန်း' တဲ့။ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်း၊ မြမျိုးလွင်၊ ဆရာမင်းသူဝဏ်၊ ဆရာတက်တိုး၊ မောင်သာရ၊ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၊ သိန်းသန်းထွန်း၊ ထွန်းထွန်း (ဆေးသိပ္ပံ)၊ ကြည်အောင်၊ ကိုလေးတို့ရဲ့ စာအုပ်တွေ ထုတ်ပါတယ်။ စာအုပ် ထုတ်ဝေ ရေးကို မောင်သာရနဲ့ တွဲလုပ်တယ်။ မကြာခင် မောင်သာရက ရန်ကုန် ပြန်ဆင်းသွားတယ်။ မောင်မိုးသူ အိမ်ထောင်ပြုလိုက်တော့ သူ့သူငယ် ချင်းတွေအဖို့ အိပ်စရာ၊ စားစရာနေရာ တိုးသွားတယ်။ သူ့အမေအိမ်နဲ့ သူ့ဇနီးအိမ်ပေါ့။ ဇော်ဇော်အောင်နဲ့ မောင်စွမ်းရည်တို့ဟာ သူ့ဇနီးအိမ်ကို သွားလည်ရင်းနဲ့ပဲ သူတို့အိမ်ကို အလည်ခေါ်သွားလေ့ရှိတဲ့ မန်းတက္ကသိုလ် ကျောင်းသူများနဲ့ အသီးသီးအိမ်ထောင်ကျသွားကြပါတယ်။ သူ့ဇနီးကတော့ အမာတဲ့။ ညီမလေးတစ်ယောက်ရှိတာ၊ စောစောဆုံးသွားရှာတယ်။ အမာက သားတစ်ယောက်၊ သမီးတစ်ယောက် ထွန်းကားပါတယ်။ သားက အမေရိ ကားမှာပါ။ အဖေကို အလည်ခေါ်ပေမဲ့ မလာချင်ဘူးတဲ့။

မောင်မိုးသူက ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်းကို ကိုးကွယ်သူပါ။ ဆရာကြီးအိမ် ကို သွားပြီး ဆရာကြီးရှေ့က ခွက်ကိုလည်း ဆွဲသောက်ချင်သောက်တဲ့ပြင် ဆရာကြီးနဲ့ ဘာသာရေးလည်း ဆွေးနွေးလိုက်တာပဲတဲ့။ ကျွန်တော်တို့က ဆရာကြီးနား မကပ်ရဲပါဘူး။ သူ ဘာသာရေးဝင်ဆွေးနွေးတာကိုတော့ "မောင်စိန်မြင့် ဒါတော့ မင့်အရာမဟုတ်တော့ဘူး" လို့ ဆရာကြီးက ဟန့်တား ဖူးသတဲ့။ မောင်မိုးသူ (မောင်စိန်မြင့်)က အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုတွေ ဖတ်ပါတယ်။ သူက မစ်ရှင်ကျောင်းထွက်၊ စိန်ကျောင်းထွက်ပေကိုး။ ဆရာကြီးနဲ့တော့ တော်လိစတိုင်၊ ဒစ်ကင်း စတဲ့ ဆရာကြီးများရဲ့ဝတ္ထုအကြောင်းတွေကို ဆွေးနွေးကြသတဲ့။ ကျွန်တော်လည်း မောင်မိုးသူရဲ့အိမ်ကပဲ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ နဲ့ ဝတ္ထုတွေရော၊ စာပေဝေဖန်ရေး သဘောတရားစာအုပ်တွေရော ဖတ်ခဲ့ရပါ တယ်။ 'The Aspects of Novel'၊ 'Dying Culture'၊ 'Illusion and Reality' စတဲ့ စာအုပ်အမည်တွေ မှတ်မိပါတယ်။ Christopher Canwell

နဲ့ Erskine Caldwell, E.M Foster တို့လို စာရေးဆရာကြီးများရဲ့ နာမည်လည်း မှတ်မိပါတယ်။ ဒီလိုစာပေသဘောတရားတွေ ဘာတွေ ဖတ်နေတာ သိလို့နဲ့ တူပါရဲ့။ သူ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်တော့ ဆရာတက်တိုးရဲ့ 'ရွှေစင်နှင်းဆီ' အစမ်းစာများစာအုပ် ထုတ်တဲ့အခါ စာအုပ်ဝေဖန်စာ စာအုပ်ကလေး တစ်ခု လက်တစ်ဝါးလောက်ရိုက်ပြီး လက်ဆောင်ပေးချင်တယ်။ မင်းရေးပေးပါလို့ ခိုင်းလာပါတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်ရဲ့ 'ညောင်ရွယ်ကယ် ကြွေလေဟန်' ဝတ္ထုကိုလည်း ဈေးဦးပေါက် ဝေဖန်ပွဲ လုပ်ပြီးခါစ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း စာမျက်နှာ တစ်ဒါဇင်လောက် ထင်ပါရဲ့ ရေးပေးလိုက်ပေမဲ့ စာအုပ်ကလေး မထုတ်ဖြစ်ပါဘူး။ ဒီလိုနေတုန်းမှာပဲ ဒေါ်ဒေါ်လူထုဒေါ်အမာကပဲ သူ့သားကြီး မောင်သာခိုးကို "မြန်မာစာပေလောကမှာ စာပေဝေဖန်ရေး ရှားနေတယ်။ လူထုမှာ စာပေဝေဖန်ရေးကဏ္ဍ ဖွင့်ချင်တယ်။ ဘယ်သူ ရေးခိုင်းရမလဲ" လို့ တိုင်ပင်တော့ မောင်သာခိုးကလည်း မောင်စွမ်းရည်ကို ရေးခိုင်းပါလို့ ညွှန်းလိုက်သတဲ့။ ဒီလိုနဲ့ မောင်စွမ်းရည် စာပေဝေဖန်ရေးသမား ဖြစ်လာရာမှာ ဒေါ်ဒေါ်လူထုဒေါ်အမာအပြင် စာတမ်းဖတ်ပွဲတွေမှာ ဝေဖန်ရေးစာတမ်းတွေ ရေးခိုင်းတဲ့ ဦးလေး လူထုဦးလှနဲ့တကွ မောင်သာခိုး၊ မောင်သိန်းနိုင်တို့နဲ့အတူ မောင်မိုးသူကိုလည်း မောင်စွမ်းရည် ကလောင်မွေးဖွားရေး လက်သည်တစ်ဦးအဖြစ်၊ သို့မဟုတ် ကျေးဇူးတင်ရမယ့်ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် စာရင်းသွင်းရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်တော့ ကြည်အောင်နဲ့ မောင်သိန်းနိုင်တို့ စာအုပ်ဝေဖန်ခန်း စပြီးကိုင်ခိုင်းခဲ့တာပါ။ ကြည်အောင်က အတော်များများ ရေးပြီး ဝရမ်းပြေးနေရတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်က ကျူရှင်ကိစ္စတွေနဲ့ လုံးချာလိုက်နေတယ်။

မောင်မိုးသူအနေနဲ့ စာပေထုတ်ဝေရေးလုပ်တာ သိပ်အောင်မြင်ပုံမရပါဘူး။ မကြာခင် သူလည်း မောင်သာရတို့၊ ပန်းချီဝင်းဖေကြီးတို့လိုပဲ ရန်ကုန်ကို ခုန်တော့တာပါပဲ။ ရန်ကုန်မှာ စာရေးဆရာယောင်ယောင်၊ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာယောင်ယောင် လုပ်နေပါတော့တယ်။ တကယ်တော့ သူ့အနေနဲ့ အောင်မြင်တယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တာက ဘာသာပြန်တာပါပဲ။ သူ့ရဲ့ဝါသနာနဲ့ ကိုက်ညီပါတယ်။ မောင်မိုးသူက စိန့်ပီတာကျောင်းထွက်ပါ။ သူ့ကျောင်းက မြန်မာစာဆရာက သူ မြန်မာစာတော်တယ်လို့ ချီးကျူးသတဲ့။ အဲဒီအချိန်လေးနဲ့ သူက သူ့နောက်မှ တက္ကသိုလ်ကိုရောက်လာတဲ့ မောင်သိန်းနိုင်နဲ့

မောင်ဘဂျမ်း(တင်မိုး)တို့ရဲ့ စာမူတွေကိုတောင် သတ်ပုံ ဟိုပြင်ဒီပြင် လုပ်ပေးတာ။ တကယ်တော်တာက အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ သင်္ချာတဲ့။ သူက သူ့ရဲ့ ကျောင်းနေဖက်တွေကို သင်္ချာ ကျွဲရှင်တောင် ပြပေးရဖူးသေးတယ်ဆိုပါတယ်။ သူပြပေးရတာက ကျောင်းသူတွေ များပါတယ်။ ပန်စီ၊ လူစီ၊ ဂျူဒီ စတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေပါ။ သူတို့နဲ့ တက္ကသိုလ်ကို အတူရောက်လာကြတာပါ။ သူတို့ချင်းတွေ့ရင် 'ယူ' တွေ၊ 'အိုင်' တွေနဲ့ ပြောကြတာပါ။ 'ပန်စီ' ဆိုတာက 'ပန်စီမွေးမွေးအေး' တဲ့။ သူက 'ယုဝတီကလောင်ရှင် ပင်းယမွေး' ဖြစ်နေပါပြီ။ ကျွန်တော်နဲ့အတူ ဘူမိဗေဒဘာသာ ယူကြလို့ ကျောင်းနေဖက်သူငယ်ချင်းတွေ ဖြစ်လာပါတယ်။ သူတို့ချင်းတွေ့ကြလို့ စကားလက်ဆုံကျနေရင် ဒွက်ဒက်ရွတ်ရှက်တွေကို တိုးပေါက်လို့ မင်းတို့ချည်းပဲ ပြောကြဦးလို့ပြောပြီး သူတို့နားက ခွာခဲရပါတယ်။ 'စိန့်ကျောင်း' ထွက်ထဲက မောင်မိုးသူတို့၊ ကိုစောလွင်တို့သာ ကျောင်းသားညီညွတ်ရေးတပ်ဦးထဲကို ပါလာပြီး သမဂ္ဂအမှုဆောင်တွေဘာတွေ ဖြစ်နေတာ စိန့်ကျောင်းထွက်တွေ ဆိုရင် ဒီအက်စ်အို (D.S.O) လို့ခေါ်တဲ့ ဖဆပလအစိုးရက တိုက်ရိုက်ကြီးကိုင်တဲ့ ကျောင်းသားအဖွဲ့အစည်းမှာ ပါဝင်ကြသူတွေ များပါတယ်။ မောင်မိုးသူတို့ကိုလည်း မြေပေါ် လက်ဝဲသမားတွေလို့ ခေါ်ပြီး တိုက်ခိုက်ကြပါတယ်။ မောင်မိုးသူတို့က ထူးထူးခြားခြား တပ်ဦး (S.U.F) အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်လာကြသူ 'မစ်ရှင်' ကျောင်းထွက်တွေပါ။ ပင်းယမွေးတို့က မောင်မိုးသူနဲ့ ခင်ပေမဲ့ D.S.O ဘက်မှာပဲ နေရစ်ပါတယ်။

ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံကြီးမှာတော့ မောင်မိုးသူနဲ့ ကျွန်တော်တို့ မန်းတက္ကသိုလ်ကျောင်းထွက်တွေအားလုံး အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကို ဝန်းရံကြပါတယ်။ တင်မိုး၊ မောင်မိုးသူ၊ မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်တင်ရွှေ စတဲ့ ရဲဘော်များနဲ့အတူ မန်း-ဟံသာဝတီ-ဦးဝင်းတင်တို့နဲ့ပါ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြပါတယ်။ ပန်းချီဝင်းဖေနဲ့ ပေါ်ဦးသက်၊ ကဗျာဆရာ ကြည်အောင်၊ ကိုလေးတို့လည်း ပါကြတယ်။ အဖမ်းခံကြရတော့ မောင်မိုးသူလည်း ထိပ်ကပါတယ်။ သူ အဖမ်းခံနေရစဉ်မှာပဲ သူ့ဇနီး မအမာ ဆုံးရှုတယ်။ ဇနီးရဲ့ အသုဘကို လာခွင့်ပြုလို့ သူကတော့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နဲ့ ဆုံပြီး သူ့ဇနီးကို နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ခွင့်ရတော့ ကျွန်တော်နဲ့ပါ ဆုံမိလိုက်ပါ

တယ်။ တကယ့်လွမ်းခန်းပါပဲ။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် နယ်တကာလှည့်လည်ဟောပြောတော့ မောင်မိုးသူ အမြဲပါရှိပါတယ်။ မောင်မိုးသူက နယ်တကာ၊ မြို့တကာမှာ မိတ်ဆွေများသူမဟုတ်လား။ သူ ထောင်က နောက်ဆုံးထွက်လာတော့ ချော်လဲပြန်လို့ နောက်ထပ်ခြေကျိုးပြန်တယ်။ ခြေထောက်မသန်တော့လို့နဲ့ တူပါရဲ့။ နိုင်ငံရေးလောကထဲကို ဆက်မဝင်တော့ဘူး။ ဂျာနယ်တွေ၊ မဂ္ဂဇင်းတွေရော၊ ဘာသာပြန်စာအုပ်တွေရော လမ်းမလျှောက်ရတဲ့အလုပ်တွေနဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်ရတဲ့ အလုပ်တွေပဲ များများလုပ်နေတာ တွေ့ရပါတယ်။ အမေရိကားကထုတ်တဲ့ ဆန်ဖရန်စစ္စကိုက မော်ရစ်ရဲ့ မိုးမခမဂ္ဂဇင်းမှာတောင် ဝင်းဖေ၊ တင်မိုး၊ မောင်စွမ်းရည်တို့နဲ့အတူ အယ်ဒီတာအဖွဲ့မှာ လိုက်ပါသေးတယ်။ ခြေကျိုးပေမဲ့ လက်မကျိုးသမျှ ရေးနေဦးမယ်ထင်ပါတယ်။ ခြေကျိုးတာပေမဲ့ ကြိဖန်ဂုဏ်ယူနေသူပါ။ ဆရာကြီးရွှေခေါင်းရဲ့တပည့်မို့ ဆရာကြီးရွှေခေါင်းလမ်းစဉ် လိုက်တာတဲ့။ ဒါပေမဲ့ ဆရာကြီးလို ဆေးလိပ်ဆေးတံခဲကြည့်တာရော၊ ထမင်းမြိန်ဆေးရည် သောက်တာမှာရော မအောင်မြင်ရှာပါ။ ဘာသာပြန်ရာမှာတော့ သူ့နည်းနဲ့သူ အောင်မြင်တယ် ဆိုနိုင်ပါတယ်။ စာအုပ် ၂၀ ခန့် ဘာသာပြန်ခဲ့ဖူးသတဲ့။

သူက မြို့သား၊ ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီးကျောင်းထွက်မို့ ကျွန်တော်တို့လို မောင်သိန်းနိုင်၊ တင်မိုးတို့လို တောသား၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးကျောင်းထွက်တွေနဲ့ အနေအထိုင် အပြောအဆို လုံးဝခြားနားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက ဒီတောသားသူငယ်ချင်းတွေနဲ့ တစ်သက်လုံးဆိုသလို လက်တွဲခဲ့တာကတော့ စာပေနဲ့ နိုင်ငံရေးယုံကြည်ချက်ကြောင့်သာမကဘဲ လူချင်းခင်မင်တာလည်းပါပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော် အထူး သတိရနေမိတာကတော့ သူက အခမ်းအနားမျိုးလုပ်၊ သူ့ကိုယ်သူ မန္တလေးသားလို့ ခံယူထားတဲ့ ရုပ်ရှင်မင်းသားကြီး ဦးထွန်းဝေက သဘာပတိလုပ်ပြီး မန္တလေးအိမ်တော်ရာ ၁၄ ခန်း ဧရပ်ကြီးမှာ ခုနစ်ခရိုင် လူထုဆန္ဒပြပွဲကြီးကို ဦးဆောင်လုပ်ခဲ့တာပါပဲ။ အရေးကြီးရင် အဲသလိုပဲ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေဦးမှာပါလို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ သူငယ်ချင်း ကျန်းကျန်းမာမာနဲ့ အသက်ရှည်ပါစေ။

သူငယ်ချင်း မောင်သိန်းနိုင်

ကျွန်တော့်ရဲ့ သူငယ်ချင်းအရင်းအချာတွေထဲမှာ ဂုဏ်ထူးသိန်းနိုင်လို့ နိုင်ငံကျော်တဲ့ မောင်သိန်းနိုင် ပါဝင်ပါတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်က မုံရွာဘက် ကပါ။ 'ထန်းပု' ရွာသားတဲ့။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ဆိုတာ အညာမြေရဲ့ ဗဟို တက္ကသိုလ်ဖြစ်လို့ မြင်းခြံ၊ မုံရွာ၊ မိတ္ထီလာ၊ ရွှေဘို၊ ပခုက္ကူ စတဲ့ အညာမြို့ ကျောင်းသားတွေ ဆုံဝင် စုပေါင်းရာအရပ်ဖြစ်ပါတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်ဟာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးနဲ့ ၁၀ တန်းအောင်တယ်။ ခေတ္တခဏ မူလတန်းဆရာ ဝင်လုပ်နေလို့ ၁၉၅၇ ခုနှစ်ကျမှ မန်းတက္ကသိုလ်ကို ရောက် လာတယ်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ ၁၀ တန်းအောင်ပြီး ရေစကြိုက ရောက်လာတဲ့ မောင်ဘဂျမ်းနဲ့ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးရသူချင်းဆိုပြီး မြန်မာစာကထိက ဦးမောင် မောင်တင်က တွဲပေးလို့ သူတို့နှစ်ဦး တစ်သက်တာသူငယ်ချင်းတွေ ဖြစ်လာ ခဲ့ကြပါတယ်။

ကျွန်တော်က သူတို့အရင် တစ်နှစ်စောပြီး တက္ကသိုလ်ကို ၁၉၅၆ ခုနှစ် မှာ ရောက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အတူရောက်တဲ့ စာပေသမား မောင်မိုးသူ၊ ဇော်ဇော်အောင်၊ ကသာဝင်းကြွယ် စသူတွေနဲ့ တွဲမိပါတယ်။ သူတို့က မြို့ သားတွေဆိုတော့ ပြောဆိုနေထိုင်ပုံ မြို့သားဆန်တယ်။ သူတို့နဲ့ ကျွန်တော်

ဟာ တက္ကသိုလ်ကို တစ်နှစ်တည်း ရောက်တာချင်းတူရုံမက မွေးနှစ် ၁၉၃၇ ဆိုတာလည်း တူပါတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်ဘဂျမ်းနဲ့ မောင်ကိုလေး တို့ကတော့ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ် ကြီးပါတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်က မတ်လ ၂၇ ရက်၊ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးနေ့မှာ မွေးတာဆိုပြီးတော့ ဂုဏ်ယူလေ့ ရှိပါတယ်။ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးရှင်နှစ်ဦးဟာ ရောက်စနစ်မှာပဲ မန်းတက္ကသိုလ် ကလောင်ရှင်အသင်းမှာ ဥက္ကဋ္ဌအတွင်းရေးမှူးတွေ ဖြစ်လာကြပြီး တက္ကသိုလ် နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်းမှာလည်း မြန်မာစာ စာတည်းတွေ ဖြစ်လာကြပါတယ်။ တက္ကသိုလ်မှာ စာဆိုတော်နေ့တွေကိုလည်း တခမ်းတနား ကျင်းပကြပါ တယ်။ မန္တလေးမြို့နဲ့ မန်းတက္ကသိုလ်က စာပေပညာရှင်များနဲ့ စာရေးဆရာ ကြီးများကို ကန်တော့ပွဲလည်း နှစ်စဉ်လုပ်တဲ့အခါ အမာစိန်၊ နွဲ့နွဲ့စန်းတို့ရဲ့ အငြိမ့်ပွဲများလည်း ထည့်သွင်းကျင်းပကြလို့ အထူးစည်ကားပါတယ်။

မောင်သိန်းနိုင်ရော၊ မောင်ဘဂျမ်းပါ နိုင်ငံရေး စိတ်ဝင်စားပါတယ်။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ၊ ကျောင်းသားညီညွတ်ရေးတပ်ဦးတို့ကိုလည်း အားပေး ရုံမက ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြပါတယ်။ ဒီလိုကိစ္စတွေမှာ ပါဝင်နေကြလို့ ကျောင်းမှန်မှန်မတက်ဖြစ်ကြပါ။ စာသင်ခန်းကို သွားဖြစ်တာထက် နှစ်လည် မဂ္ဂဇင်းရိုက်တဲ့ တက်နေလင်းပုံနှိပ်တိုက် (ပဲကုန်းရပ်) နဲ့ လူထုသတင်းစာ တိုက် (လက်ဆည်ကန်ရပ်)တို့ကိုပဲ အရောက်များပါတယ်။ မြန်မာစာ ဂုဏ် ထူးတန်းကျောင်းသားတွေဖြစ်လျက် ကျောင်းမမှန်လို့ သူတို့ဆရာကြီးများက ခေါ်ယူဆုံးမတာ မကြာခဏခံကြရပါတယ်။ စာမေးပွဲလည်း ကျပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မောင်သိန်းနိုင်က မောင်ဘဂျမ်းရဲ့ အရင်ဘွဲ့ရပြီး စိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်နဲ့ ဆေးတက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနတွေမှာ နည်းပြဆရာ ခန့်ထား ခြင်း ခံရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံရေးလုပ်လို့တဲ့ မောင်သိန်းနိုင်ဟာ မောင်သိန်း နိုင်မိုးသူတို့လောက်နီးပါး အဖမ်းခံရဖူးပါတယ်။ ရှစ်လေးလုံးအရေးတော် ပုံအထိ မောင်သိန်းနိုင်ဟာ ဆိုင်းသံကြားရင် မနေနိုင်ဘူးဆိုသလိုပဲ သံသီ သံကြားရင် ဒို့အရေးဆိုပြီး ထအော်လေ့ရှိပါတယ်။ တင်မိုး၊ မောင်မိုးသူနဲ့ မောင်သိန်းနိုင်တို့ဟာ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ပေါ်ပေါက်ပြီး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အရှိန်ရလာသည်အထိ ကူညီအားပေးခဲ့ကြပါ တယ်။ ပြီးတော့ မောင်သိန်းနိုင်က မြန်မာစာကျွမ်းကျင်ရုံပဲ စွဲစွဲမြဲမြဲ ပြန်သင်

တယ်။ ငွေကြေးချို့တဲ့သူများကိုလည်း အခမဲ့သင်ပေးပါတယ်။

မောင်သိန်းနိုင်အနေနဲ့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးထက် ထူးခြားတာက တက္ကသိုလ်မလာခင်ကတည်းက အိမ်ထောင်ရှိပြီး သားသမီးတွေ ပွားစည်းနေခဲ့ပါပြီ။ သူ့စီးပွားရေး အဆင်ပြေလာတော့ သူ့မိဘတွေရော၊ သူ့သားသမီးတွေကိုရော မန္တလေးကိုခေါ်ယူပြီး အိမ်တစ်ဆောင်၊ မီးတစ်ပြောင်နဲ့ ထားပါတယ်။ သူ အောင်မြင်လာတော့ ခြေလှမ်းကျဲလာပါတယ်။ တခြားမြို့တွေကိုလည်း မြန်မာစာ လှည့်လည်ပို့ချရာက ရန်ကုန်ကိုလည်း ကျောင်းခွဲလိုထားပြီး သွားရောက်သင်ကြားပို့ချပါတယ်။ မီးရထားအထက်တန်းတွဲနဲ့ သွားလိုက်၊ လေယာဉ်ပျံနဲ့ သွားလိုက်လုပ်ပြီး ကြော်ငြာကောင်းလို့ အထူးကျော်ကြားလာပါတယ်။ မြန်မာစာကို မြန်မာတွေက ကျူးရှင်ယူရတဲ့ခေတ်ကြီးတစ်ခေတ် ထူထောင်လိုက်ပါတယ်။ သူ့ဆရာရင်း ဦးဆန်းထွန်း၊ ဦးမောင်မောင်တင်နဲ့အတူ မန်းတက္ကသိုလ် ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးက သူ စာသင်တာကို လာရောက်နားထောင်ပြီး လက်ဖျားခါရပါတယ်။ အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းရဲ့ စာပေဟောပြောပွဲတွေမှာလည်း လူထုဦးလေးလှနဲ့ အတူ နယ်တကာလှည့်ပြီး ဟောရာမှာ စာဟောမင်းသားတစ်ဦးလို ကျော်ကြားထင်ရှားသွားခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ သွားရင်းလာရင်း ကျူးရှင်ပြဘက် ဆရာမတစ်ဦးနဲ့ နောက်အိမ်ထောင်ပြုခဲ့ရာမှာတော့ ဒီနေ့ထိ အသက် ၈၀ ကျော်တိုင်အောင် ဒုတိယအိမ်ထောင်နဲ့ပဲ မြဲနေပါတော့တယ်။

ဒီလို ကျူးရှင်ပေးရင်းနဲ့ သူတို့ကိုယ်တိုင်သာမက မောင်သိန်းနိုင်နဲ့ မောင်ဘဂျမ်း(တင်မိုး) တို့ဟာ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးရကျောင်းသားတွေကိုလည်း နှစ်စဉ်ဆိုသလို မွေးထုတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် သူတို့ရဲ့ စာစီစာကုံးတွေ အထူးကျော်ကြားခေတ်စားလာပါတယ်။ ကျောင်းသင် မြန်မာစာလောကမှာ သူတို့ရေးတဲ့ စာစီစာကုံးများဟာ စံနမူနာပြုဖြစ်လာပြီး 'မောင်သိန်းနိုင်ရဲ့ ဂုဏ်ထူးစာစီစာကုံးများ' စာအုပ်နဲ့ တင်မိုးရဲ့ 'ပန်းလက်ဆောင် အစမ်းစာများ' စာအုပ်တို့ဟာ နှစ်စဉ် ရောင်းမလောက် ပြန်ရိုက်နေရတာ ဒီနှစ်ထိ နှစ်ပေါင်း ၅ ရာစုနှစ်တစ်ဝက်လောက်ကို လွှမ်းမိုးအုပ်စီးထားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ စာစီစာကုံးတွေကို ပွဲထုတ်သူက မြန်မာစာပါမောက္ခလည်းဖြစ်၊ ၁၀ တန်းမြန်မာစာ စာစစ်မှူးချုပ်လည်းဖြစ်တဲ့ ဦးမောင်ပါ။

ကျွန်တော်ကတော့ မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်ဘဂျမ်းတို့ရဲ့ စာစီစာကုံးရေးပုံတွေကို သူတို့နဲ့ ခင်မင်စာ၊ သူတို့ရဲ့ စာစီစာကုံးတွေ ဖတ်ဖူးစကတည်းက ဆန့်ကျင်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့က မင်းကြိုက်တဲ့စာမျိုးကို ရေးပြပါလို့ပဲ ပြန်ပြောကြပါတယ်။

“သူ့စာဆယ်ကြောင်း၊ ကိုယ်တစ်ကြောင်းနှင့် တစ်ကြောင်းတစ်လှည့်၊ ဟု- ဆို၏ဟု

ဆုံးဘိသောစာ...” စသဖြင့် သူတို့စာကို ရွတ်ချတဲ့ကဗျာလည်း ရေးဖူးပါတယ်။ “ငါကတော့ ဆရာကြီးရွှေခေါင်း၊ ဦးလှ၊ ဒေါ်အမာ၊ သိပ္ပံမောင်ဝ စတဲ့ ဆရာကြီးများရေးကြတဲ့ သတင်းစာခေါင်းကြီး (အယ်ဒီတာ့အာဘော်) လို အရေးအသားမျိုးကိုပဲ ကြိုက်တယ်လို့ နမူနာပေးပါတယ်။ သူတို့ စာစီစာကုံးတွေ ရေးရာမှာ ဥပမာဆိုပါတော့... ‘ဆောင်းနှင့်ရာသီ’ ဆိုပါစို့။ ရှင်ဥတ္တမကျော်က “သစ်ရွက်ရော်ရီ၊ ဣန္ဒနိဝယ်၊ သီကီတစ်ဝက်၊ ဖက်၍ဆေးနဲ့ ချယ်သောပုံသို့၊ ရဂုံမြိုင်တွင်း၊ တောလုံးလင်းသား” ဟု ဖွဲ့ဆိုတော်မူခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်က ‘ခါနွေဆန်းတော့ လွမ်းမိတယ်’ ဟူ၍ ကဗျာဖွဲ့ရာတွင် “ဆန်းစခါနွေ၊ သာတပေါင်းမို့၊ ညှာညောင်းကြွေ၊ ပြေပြေရောရ၊ မြအသွေး၊ ရွှေရေးလှသို့” ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပါသည်။ ‘ရွှေကြောင်ဖား မြီးဖျားလိုက်သို့၊ မြိုင်တိုက်စုံယံ၊ ရွက်ဟောင်းပျံသော်’ ဆိုတာလည်းပါရဲ့။ ပရိတ်ကြီးထဲက ‘ဝနပုဂုဇ္ဈ’ ဆိုတာလည်းပါရဲ့။ ဒီလို အများကြီး ကိုးကားရည်ညွှန်းပြီး ရေးသားစီကုံးကြရာမှာ မောင်သိန်းနိုင်တို့၊ မောင်ဘဂျမ်းတို့က ပထမတန်းလို့ ဆိုရပါမယ်။

တက္ကသိုလ်ရောက်ပြီးမှရော တက္ကသိုလ်မရောက်မီကရော စာပေဖြိုင်ခွဲတွေမှာ မောင်သိန်းနိုင်တို့သာ ဆုရခဲ့ကြတာ များပါတယ်။ သူတို့ကို သင်ကြားတဲ့ ဆရာတွေက ဒီမူအတိုင်း သင်ကြားပေးရာမှာ သူတို့က ရှေးကဗျာရှေးစာတွေ အကျက်အမှတ်များသူတွေဖြစ်တော့ ‘သူ့စာဆယ်ကြောင်း၊ ကိုယ်တစ်ကြောင်း’ ဆိုတဲ့ စာစီစာကုံးတွေ ရေးရာမှာ ထိပ်တန်းက အမြဲနေရာယူခဲ့ကြပါတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်ရဲ့ မြန်မာစာဆရာကလည်း ကဗျာစာဆိုတော်ဘုတလင်ချစ်လေးတဲ့။ တင်မိုး၊ ကြည်အောင်၊ မောင်စွမ်းရည်တို့ ကဗျာဆိုရာ အမျိုးသားစာပေဆုတွေကို မန်းတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်းက

ကျောင်းသားများအနေနဲ့ ရရှိကြတဲ့အခါ ဆရာဘုတလင်ချစ်လေးကလည်း သူ့ကဗျာတွေကို မန်းတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်းကပဲ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပေးစေချင်သတဲ့။ အဲဒီကာလ မောင်စွမ်းရည်က မန်းတက္ကသိုလ်ကလောင်ရှင်အသင်းရဲ့ အတွင်းရေးမှူးဆိုတော့ မောင်စွမ်းရည်ပဲ စီစဉ်ထုတ်ဝေပေးခဲ့ရပါတယ်။ ဆရာဘုတလင်ချစ်လေးရဲ့ ကဗျာစာအုပ် 'ကချေသည်နှင့် အခြားကဗျာများ' လည်း အမျိုးသားစာပေဆု ရရှိခဲ့ပါတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်ကတော့ နောက် သဘင်ဆိုင်ရာ၊ မြန်မာရုပ်သေးဆိုင်ရာအကြောင်းအရာတွေကို အထူးလေ့လာပြီး စာတွေ ရေးခဲ့လေတော့ စကားပြေဘက်မှာပဲ စာပေဆုတွေ ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ကဗျာဆုလည်း သူငယ်ချင်းတွေရသလို ရချင်တာနဲ့ ပုံမနှိပ်ဘဲ 'စာမူဆု' ဆိုပြီး ပြိုင်ပွဲဝင်လို့ ရတယ်လို့ ကြေညာတဲ့အခါ စာမူနဲ့ ဝင်ပြီး ပြိုင်ခဲ့သတဲ့။ ဒီလို ကြိတ်လုပ်ခဲ့တာကို ဆုမရတော့မှ သူငယ်ချင်းတွေကို ဖွင့်ပြောခဲ့ပါတယ်။

တကယ်တော့ သူငယ်ချင်း မောင်သိန်းနိုင်ဟာ ရှေးရိုးမြန်မာကဗျာ စပ်နည်းတွေကိုလည်း ကျေညက်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အထက်တန်းကျောင်းနဲ့ တက္ကသိုလ်စာပေပြိုင်ပွဲတွေမှာ စာစီစာကုံး (အက်ဆေး) ပြိုင်ပွဲတွေမှာသာမက ကဗျာပြိုင်ပွဲတွေမှာလည်း လက်တန်းရေးပြီး ဆုရခဲ့ဖူးသူဖြစ်ပါတယ်။ ကဗျာကို စိုက်လိုက်မတ်တတ် ဆက်ရေးနေရင် ဆုရမှာပဲလို့ မျှော်လင့်နိုင်ပါတယ်။ သူက စာသင်တဲ့ဘက်မှာပဲ အထူးအောင်မြင်နေပြီး ပါးစပ်နဲ့ပဲ ကဗျာတွေစပ်ရင်းက အာသာပြေသွားခဲ့ပုံ ရပါတယ်။ အထူးသဖြင့် သူများ ကဗျာတွေ၊ စာတွေကို နှုတ်တက်အာဂုံရလွန်းလို့ သူ့စိတ်ကူးတွေတိုး မပေါက်နိုင်တာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်၊ ကိုလေး(အင်းဝဂုဏ်ရည်) နဲ့ ကြည်အောင်တို့ မန်းတက္ကသိုလ်စာပေသမားတွေ စာပေဟောပြောရင်း ကဗျာတွေ၊ စာတွေ ဖြန်းဖြန်းကွဲ ရွတ်ကြဆိုကြတာကို ကဗျာတွေ၊ စာတွေ ဝါသနာထုံတဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က သိပ်သဘောကျတယ်လို့ သိရပါတယ်။ တကယ်တော့ သူတို့လို ရွတ်နိုင်၊ ဆိုနိုင်သူက သူတို့ပဲ ရှိတယ်ဆိုချင်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ စာဆိုမှုလမ်းပြ ဆရာကြီးက မန်းတက္ကသိုလ်က မြန်မာစာဆရာကြီး ဆန်းထွန်း(မန်းတက္ကသိုလ်)ခေါ် ဆရာကြီး ဦးဆန်းထွန်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပန်းချီဆရာ၊ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ ဝင်းဖေရဲ့ဖခင် သမိုင်းပညာရှင်

ဆရာကြီး ရွှေပြည်ဦးဘတင်လည်း အဆိုအပြောအဟောဘက်မှာ သူတို့ အပေါ် ဩဇာသက်ရောက်ခဲ့တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ သူငယ်ချင်း မောင်သိန်း နိုင်မှာ သူ့ရဲ့ ပြိုင်ပွဲကဗျာတွေ လက်နှိပ်စက်မှုနဲ့ ရှိသေးရင် ထုတ်ဝေဖို့ ကောင်း ပါတယ်။ ဒီကိစ္စကို သူ့ရဲ့ အချစ်ဆုံးသူငယ်ချင်း တင်မိုး မသိခဲ့ဘူး ထင်ပါ တယ်။ သိရင် ဇွတ်တောင်းယူပြီး သူ့ကိုယ်တိုင် တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေမယ် ထင်ပါတယ်။

သူငယ်ချင်း မောင်သိန်းနိုင်ဟာ စာပေပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးကို စမ်းသပ် ရေးသားဖူးသူ ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာစာကျူရှင်ပြရာမှာ မြန်မာစာဆရာတစ်ဆူ ရယ်လို့ ကျော်ကြားလောက်အောင် အောင်မြင်နေတဲ့အတွက် 'လေ' ဘက် ကိုပဲ အားသန်သွားပြီး စာမရေးတော့လို့သာ အရေးအသားဘက်မှာ ရှေ့တို့ မတိုးတော့တာ ဖြစ်မယ်ထင်ပါတယ်။ ကျူရှင်တွေနဲ့ မအားလပ်တော့ စာဖတ် အားလည်း လျော့သွားပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်စာပေ (ကမ္ဘာ့စာပေ) လည်း မဖတ် အားရုံမက မြန်မာစာပေဆိုရင်လည်း မျက်ခြည်ပြတ်လောက်အောင် မဖတ် အားတော့ဘဲ ဖြစ်သွားခဲ့ပါတယ်။ စာရေးဆရာဆိုတာမျိုးက စာဖတ်များလို့ စာရေးဆရာဖြစ်လာတာဖြစ်ပြီး စာမဖတ်ရင် တိုးတက်မှု ရပ်ဆိုင်းသွားရုံမက ဆုတ်ယုတ်လို့လည်းသွားပါတယ်။ သူ့သူငယ်ချင်း မောင်ဘဂျမ်း(တင်မိုး) က အင်္ဂလိပ်လို သိပ်မဖတ်နိုင်လို့ မဖတ်ပေမဲ့ ဘာသာပြန်တွေကို ဖတ်ပါ တယ်။ သူများဖတ်တာတွေ့ရင်လည်း ဘာတွေရေးထားသလဲဆိုတာ သေချာ မေးမြန်းစူးစမ်းတတ်ပါတယ်။ ဥပမာ ရယ်လီရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိလို့ဆိုတဲ့ 'အေရီယယ်' ဆိုတဲ့စာအုပ်ကို ကျွန်တော်ဖတ်တော့ အစအဆုံးလိုလို ဖတ်ပြ ဘာသာ ပြန်ပြရဖူးပါတယ်။ မောင်သိန်းနိုင်ကတော့ စာဖတ်ချိန်ရော၊ စာရေး ချိန်ရောမရတော့ပါ။ ကျွန်တော်တို့ သူငယ်ချင်းတွေရဲ့ သောကြာဝိုင်း၊ ဝေ ဝိုင်းစတဲ့ စာပေစကားဝိုင်းတွေကိုလည်း မလာအားလို့ လုံးဝမလာတော့ပါ။

သူ့ရဲ့စာပေတိုးတက်ရေးလမ်းကြောင်း သွေဖည်သွားရာမှာ မောင်စွမ်းညော် ပါခဲ့တယ်လို့ သူငယ်ချင်းများက နောက်သလို ပြောင်သလိုနဲ့ ပြောကြားရင် ကျွန်တော် အနေရခက်ပါတယ်။ တကယ်တော့ 'ပါရမီ' ဆိုတာ ဟန့်တား လို့ ရနိုင်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ဘူးလို့ ကျွန်တော် သဘောရပါတယ်။ ဒါသမ္မိ မောင်စွမ်းရည်က သူငယ်ချင်း မောင်သိန်းနိုင်ရဲ့ စာပေတိုးတက်ရေးအခန်း

ကြောင်းမှာ အဟန့်အတားဖြစ်စေခဲ့တယ်လို့ ပြောကြရင် ကျွန်တော် စိတ်
မကောင်း ဖြစ်ခဲ့ရတာကတော့ အမှန်ပါ။ ဒီလိုပါ။ သူဟာ တစ်နေ့တော့
သူ့အိမ်မှာ အကျွေးအမွေးနဲ့ စာပေပွဲလေးတစ်ခု လုပ်ပါတယ်။ အပျော်လုပ်
တာ ဖြစ်ပုံရပါတယ်။ သူ့ရဲ့ မြန်မာစာကျောင်းသားတွေရော စာပေသူငယ်
ချင်းတွေပါ လက်လှမ်းမီသမျှ အားလုံးကို ဖိတ်ကြားပြီးလုပ်တဲ့ပွဲပါ။ မန္တလေး
ရဲ့ မျက်နှာဖုံးသတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာ ဦးကြည်မြလည်း ပါတယ်။
မောင်သာနိုးတို့၊ မောင်မိုးသူတို့လည်း ပါတယ်။ သူရေးတဲ့ 'ညောင်းရွက်
ကယ်ကြွလေဟန်' ဝတ္ထုကို ဝေဖန်ပွဲလုပ်တာပါ။ သူငယ်ချင်းတွေ တစ်
ယောက်တစ်လှည့်စီ၊ နှစ်မိနစ် သုံးမိနစ်စီလောက်ပဲ ပြောကြပါတယ်။ ရယ်
ရယ်မောမောနဲ့ ပြောကြတာ ပျော်စရာပါ။ မောင်စွမ်းရည်အလှည့်ကျတော့
စာနဲ့ ရေးထားတဲ့ သူ့ရဲ့ဝေဖန်စာကို ၁၅ မိနစ်လောက် ပြောပါတယ်။
မောင်စွမ်းရည်က အဲဒီအချိန်အထိ ပရိသတ်ရှေ့မှာ စကားပြောတဲ့အကျင့်
မရှိသေးလို့ ခေါင်းငုံ့ပြီး ပရိသတ်မျက်နှာ အကဲမခတ်ဘဲ ပြောနေတာပါ။
မောင်သိန်းနိုင်က သူငယ်ချင်းတွေပြောတာကို စာရွက်တစ်ရွက်နဲ့ ဟိုမှတ်
သည်မှတ်လုပ်လိုက်၊ လက်ခုပ်လက်ဝါးတီးလိုက်နဲ့ ပျော်နေတာပါ။ မောင်စွမ်း
ရည်ရဲ့ အလှည့်ကျတော့ မောင်စွမ်းရည်က အလိုက်မသိဘဲ အတည်ပေါက်
ဝေဖန်တော့ နုံပြည်စုတ်ကို အမြောက်နဲ့ ပစ်သလို ဖြစ်သွားခဲ့ပါတယ်။
မောင်သိန်းနိုင်ရဲ့လက်တွေဟာ စာလိုက်မရေးနိုင်ဘဲ တုန်နေပါတယ်။
ပရိသတ်ရဲ့နောက်ပိုင်းမှာ သူ့တပည့်တွေက မခံနိုင်ဖြစ်ကြလို့ ရုတ်ရုတ်သဲသဲ
တုတ်ဆွဲ၊ ဓားဆွဲ ဖြစ်နေကြတာလည်း မောင်စွမ်းရည်က မသိလိုက်ပါ။
ပြီးလည်းပြီးရော ပရိသတ်က ငြိမ်နေရာကထသွားပြီး လူစုကွဲ ပွဲပျက်သွား
ပါတော့တယ်။ သူငယ်ချင်းတွေကလည်း မချီသွားဖြီရယ်ပြီး နှုတ်ဆက်ကြ
ပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း မနေတတ် မထိုင်တတ်ဖြစ်သွားပြီး စက်ဘီးဆွဲ
ပြန်တော့ သူ့တပည့်မတစ်ယောက်က သူ့စက်ဘီးနဲ့ ကျွန်တော့်စက်ဘီးကို
တမင်ရိုက်ခတ်ပစ်တာ ခံလိုက်ရပါသေးတယ်။

ဝေဖန်ပုံကလည်း ကြည့်ဦးလေ။ ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ကွက်ကလည်း
မကောင်းဘူးတဲ့။ ဝတ္ထုနှစ်မျိုးနှစ်စားရှိတယ်။ ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုနဲ့ ဇာတ်
လမ်းအသားပေး အပျော်ဖတ်ဝတ္ထုရယ်လို့ နှစ်မျိုးရှိတဲ့အနက် ဘယ်အမျိုး

အစားရဲ့ စံချိန်နဲ့မှ အဆင့်မမီဘူး။ မြန်မာစာဆရာရေးတဲ့ဝတ္ထုဆိုပေမဲ့ သဒ္ဒါ သတ်ပုံအမှားတွေလည်း ပါနေတယ်ဆိုပြီး ပယ်ပယ်နယ်နယ်၊ ပစ်စလက် ခတ် ပြောခဲ့တာပါ။ ဒီလို ခေတ္တခဏ မျက်နှာထားရတာ ခက်သွားခဲ့ကြပေမယ့် သူငယ်ချင်း အချင်းချင်း သွေးကွဲမသွားခဲ့ကြပါ။ နေမြဲ၊ သွားမြဲပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ၂၀၁၉ နိုဝင်ဘာ ခုတစ်ပတ် ကျွန်တော် ပြန်လာတော့ ထုံးစံအတိုင်း သူငယ်ချင်းတွေ ဆုံရအောင်ဆိုပြီး မောင်သိန်းနိုင်က သူ့အိမ်မှာ ကျွေးမွေးခန့်ခံပါတယ်။ ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်တွေ ပြောကြတော့ သူငယ်ချင်း တင်မိုးကိုလည်း အလွမ်းပိုခဲ့ကြပါတယ်။ သူငယ်ချင်း မောင်သာနိုးနဲ့ မောင်မိုးသူတို့ကတော့ ကျန်းမာရေးမကောင်းကြလို့ မလာနိုင်ပါ။ ဒီတစ်ပတ်မှာတော့ 'ယောက်ျားတို့ပွဲ' ဆိုတဲ့သဘောနဲ့ ပြောချင်ရာ ပြောရအောင်ဆိုတဲ့သဘောနဲ့ ပင်းယမွှေးတို့၊ ကေသီလှိုင်တို့လည်း မပါတော့ပါ။ သူက သူငယ်ချင်းတွေကို လိုက်ပြီး ပခုံးဖက်ရင်း နှုတ်ဆက်စကားတွေ ပြောလာတော့ "သူငယ်ချင်း ငါ အိမ်ဆောက်တော့ ငွေမလောက်လို့ နင့်ဆီက ငွေ ၁၀၀၀ ချေးဖူးတာ မှတ်မိလား" ဆိုတော့ "မမှတ်မိဘူး" တဲ့။ "ညောင်းရွက်ဝတ္ထု ဝေဖန်ပွဲလည်း ပြီးရော ငါ့ဆီမှာချေးထားတဲ့ငွေတစ်ထောင် ပြန်ပေးပါလို့ လာတောင်းတာနဲ့ မောင်ပေါက်စည်ဆီက ပြေးယူပြီးဆပ်ခဲ့ရတယ်လေ" လို့ပြောတော့ "ငါ ဒါမျိုးလုံးမလုပ်တတ်ပါဘူး" တဲ့။ မမှတ်မိတာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မဟုတ်ရင် ကောင်းမှာပါပဲ။

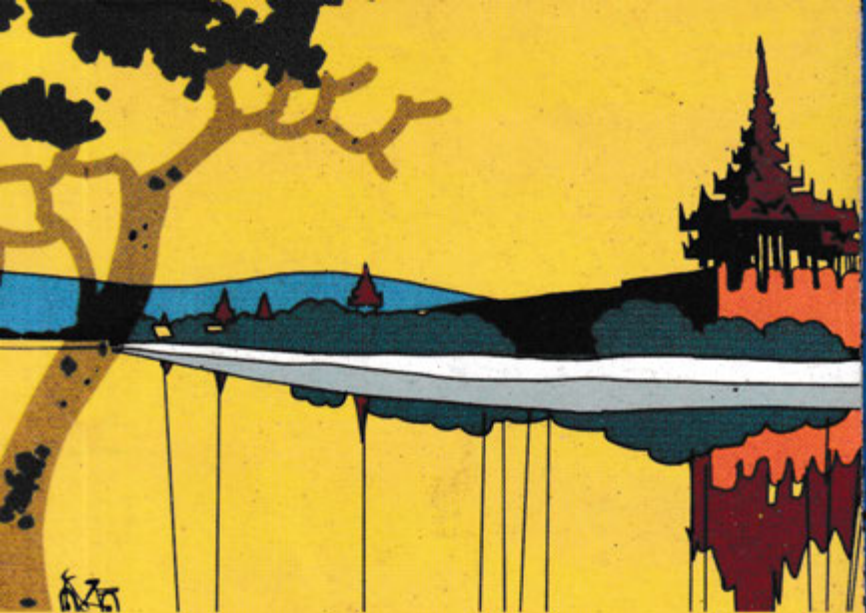
နောက်ထပ်အမှတ်တရတစ်ခုကိုလည်း သူ့ကို ပြောပြလိုက်မိပါတယ်။ ဒီလိုပါ။ နွေရာသီတစ်ခုမှာ တက္ကသိုလ်စာမေးပွဲတွေ စစ်ကြတဲ့အခါ သီးခြား တက္ကသိုလ်ဖြစ်စ မန်းတက္ကသိုလ်က မဟာဝိဇ္ဇာစာမေးပွဲအဖြစ် ပြုစုတင်ကြတဲ့ စာပေကျမ်းတွေကို စစ်ဆေးကြတော့ ရန်ကုန်က ဆရာကြီး ဦးမောင်မောင်တင်၊ ဆရာဇော်ကျိ၊ ဆရာမင်းသုဝဏ်တို့ကို ဖိတ်ကြားပြီး စစ်ဆေးဖို့ အကူအညီတောင်းရပါတယ်။ မြန်မာစာပါမောက္ခကြီး ဦးချမ်းမြ(ခေတ်စစ်စာဆို မြကေတု)က ဖိတ်ကြားတာပါ။ တစ်နေ့တော့ ဆရာကြီးများက အပန်းဖြေအဖြစ်နဲ့ မေမြို့ကို ပျော်ပွဲစားထွက်ကြတဲ့အခါ မဟာဝိဇ္ဇာတန်းနဲ့ ဂုဏ်ထူးတန်းကျောင်းသားတွေလည်း ပါကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဆရာ ဦးမောင်မောင်တင် (မြန်မာစာကထိက) က မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်တင်မိုးတို့နဲ့အတူ ခွဲချန်ထားလို့မရတဲ့ မောင်စွမ်းရည်ကိုပါ လိုက်ခဲ့ဖို့ ခေါ်ပါတယ်။

အတိုချုပ်ရရင် မေမြို့ကအပြန်မှာ ကားမှောက်လို့ မောင်သိန်းနိုင် ခြေကျိုး ပါတယ်။ ကျွန်တော်တစ်ဦးတည်း တစ်လလောက် (သူ့အဖေ ရွာက မလာ မချင်း) နေ့ည စောင့်ပေးခဲ့ရပါတယ်။ တင်မိုးက တစ္ဆေကြောက်လို့တဲ့၊ လူမမာ ကိုပါ ဒုက္ခပေးပါတယ်။ တင်မိုးကို မလွှတ်ပါနဲ့၊ မင်းပဲ လာပါဆိုလို့ မောင်စွမ်းရည်ပဲ နေ့ညဆက် စောင့်ပေးခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မောင်စွမ်းရည် ကျောက်ကပ်ကျောက်တည်လို့ ခွဲစိတ်ကုသရတာ နှစ်ခါဆေးရုံတက်ရပေမဲ့ တင်မိုးရော၊ မောင်သိန်းနိုင်ရော တစ်ခေါက်မှမလာပါဘူး။ ဆရာပါရဂူ၊ ဆရာတာရာ၊ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်၊ မောင်သာနိုး စတဲ့ မိတ်ဆွေသူငယ် ချင်းတွေ လာကြပေမဲ့ သင်းတို့နှစ်ယောက် မလာခဲ့ကြဘူးဆိုတော့လည်း “အဲဒါလည်း ငါမသိဘူး” တဲ့။ သူငယ်ချင်းရဲ့ဧည့်ခံပွဲမှာ ဧည့်များလို့ စကား ပြောချိန်မရခဲ့တာနဲ့ သေချာမပြောလိုက်ရတာကို စာနဲ့ပဲပြောလိုက်ရပါတယ်။ နာလို့မဟုတ်ပါ။ လွမ်းစရာလေးအဖြစ်နဲ့ စားမြို့ပြန်တာပါ။ သူငယ်ချင်း ကတော့ သူငယ်ချင်းပါပဲ။

သူငယ်ချင်း မောင်သိန်းနိုင်ကို ‘စာသင်တာ နားပါတော့’ လို့ မပြော ရက်ပါ။ ဒါက သူ့အနေနဲ့ စီးပွားရေး၊ ကြီးပွားရေးထက် ဆေးလိပ်စွဲ၊ ဘိန်းစွဲ သလို စွဲနေတဲ့ ဝါသနာစွဲဖြစ်နေလို့ ပြောရင် အသက်တိုအောင် လုပ်တာနဲ့ အတူတူပဲလို့ သဘောရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ရဲ့ကလောင်ကိုတော့ နှမြော ပါတယ်။ သူ စာသင်တယ်ဆိုတာတွေက လေထဲ ပျောက်သွားတာပါ။ စာရေးမှ ကျန်ရစ်မှာပါ။ ဒါကြောင့် အများကြီးမဟုတ်တောင် အပန်းဖြေ ရင်း နားနားနေနေ စာလေးပေးလေး ရေးပါဦးလို့ သူငယ်ချင်းကို အလေး အနက် ပန်ကြားလိုက်ရပါတယ်။ သူငယ်ချင်း ကျန်းကျန်းမာမာ အသက် ရှည်စွာနဲ့ မြန်မာစာပေအကျိုးကို ဆက်လက်သယ်ပိုးနိုင်ပါစေ။ မြန်မာစာပေ သာသနာပြုလုပ်ငန်းကို နည်းမျိုးစုံနဲ့ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါစေ။

ချစ်တဲ့၊ ခင်တဲ့ သူငယ်ချင်း
မောင်စွမ်းရည်
၂၀၁၉၊ ဒီဇင်ဘာ ၃

မန်းတောင်ရိပ်ခို
ကြည်ညိုလေးစား ဆရာများ
လက်တွဲလုပ်ငန်း ရဲဘော်များ
မောင်စွမ်းရည်

ISBN 9789997130006

POEM94

9 789997 130006

4,000.00KS